

2. Uluslararası Avrasya Sağlık Bilimleri Kongresi

2nd International Eurasia Health Science Congre

15 - 16 Haziran / June 2023

(IEHSC 2023)

“In Unusual Situations Health Professionals”

Online

TRABZON

Bildiri Özet Metin Kitabı

Conference Abstracts Book

TURKEY

<https://iehsc.avrasya.edu.tr>

Yayın Tarihi: TEMMUZ 2023

ISBN: 978-605-74827-9-2

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

2. Uluslararası Avrasya Sağlık Bilimleri Kongresi
2nd International Eurasia Health Science Congre

TARİHİ VE YERİ

15- 16 Haziran /June 2023

Online

TRABZON

KONGRE DİLİ

TÜRKÇE – İNGİLİZCE

DÜZENLEYEN KURUM

AVRASYA ÜNİVERSİTESİ

İLETİŞİM

ADRES: Avrasya Üniversitesi Ömer Yıldız Yerleşkesi No: 125/1, Rize Cd., 61030 Trabzon
TEL: (0462) 335 50 00

KURULLAR / BOARDS

ONUR KURULU / EXECUTIVE COMMITTEE

Honorary President of the Congress

Prof. Dr. Füsün TERZİOĞLU, Avrasya University Rector

Congress President

Prof. Dr. Yavuz ÖZORAN, Avrasya University

BİLİMSEL KURUL / MEMBERS OF SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Füsün TERZİOĞLU, Avrasya University, Türkiye

Prof. Dr. Yavuz ÖZORAN, Avrasya University, Türkiye

Prof. Dr. Aytap SEZER, Avrasya University, Türkiye

Prof. Dr. Fazlı ARSLAN, Avrasya University, Türkiye

Prof. Dr. Cemal BIYIK, Avrasya University, Türkiye

Prof. Dr. Kemalettin YİĞİTER, Avrasya University, Türkiye

Prof. Dr. Uğur CAVLAK, Biruni University, Türkiye

Prof. Dr. Arzu ÖZYÜREK, Karabük University, Türkiye

Prof. Dr. Ayla GÜRSOY, Antalya Bilim University, Türkiye

Prof. Dr. Ayşe Sanem ŞAHLI Hacettepe University, Türkiye

Prof. Dr. Bahittin KAHVECİ, Karadeniz Teknik University, Türkiye

Prof. Dr. Ercüment BEYHUN Karadeniz Teknik University, Türkiye

Prof. Dr. Fatih BEKTAŞ Trabzon University, Türkiye

Prof. Dr. Fatma Deniz SAYINER Eskişehir Osmangazi University, Türkiye

Prof. Dr. Fatma ÖZ, Lokman Hekim University, Türkiye

Prof. Dr. Feyyaz ÖZDEMİR, Karadeniz Teknik University, Türkiye

Prof. Dr. Feza Korkusuz Hacettepe University, Türkiye

Prof. Dr. Gülşah Kaner TOHTAK Katip Çelebi University, Türkiye

Prof. Dr. Lütfiye Bikem SÜZEN, Antalya Bilim University, Türkiye

Prof. Dr. İlhan TOMANBAY, İstinye University, Türkiye

Prof. Dr. İsmihan ÇETİN ARTAN Hacettepe University, Türkiye

Prof. Dr. Mehmet Fatih GÖKÇE, Recep Tayyip Erdoğan University, Türkiye

Prof. Dr. Murat TOPBAŞ Karadeniz Teknik University, Türkiye

Prof. Dr. Neslihan SARUHAN GÜLER, Karadeniz Teknik University, Türkiye

Prof. Dr. Özlem MORALOĞLU Ankara City Hospital, Türkiye

Prof. Dr. Rana YİĞİT, Mersin University, Turkiye
Prof. Dr. Sevgi KIZILCI, Üsküdar University, Turkiye
Prof. Dr. Yaprak ENGİN ÜSTÜN Sağlık Bilimleri University, Turkiye
Prof. Dr. Erkan VURALKAN, Avrasya University, Turkiye
Prof. Dr. Zeynep Yezdan FIRAT, Memorial Ataşehir Hospital, Turkiye
Assoc. Prof. Harun YÜKSEL, Avrasya University, Turkiye
Assoc. Prof. Seda FANDAKLI, Avrasya University, Turkiye
Assoc. Prof. Birsen ALTAY, Samsun 19 Mayıs University, Turkiye
Assoc. Prof. Emine CANYILMAZ, Karadeniz Teknik University, Turkiye
Assoc. Prof. Fatma E. KILINÇ, Ankara Yıldırım Beyazıt University, Turkiye
Assoc. Prof. Hamit CİHAN, Trabzon University, Turkiye
Assoc. Prof. İlknur KAHRİMAN, Karadeniz Teknik University, Turkiye
Assoc. Prof. Nazan KARAHAN Sağlık Bilimleri University, Turkiye
Asst. Prof. Ahmet Oğuz ÖZKANLI, Avrasya University, Turkiye
Asst. Prof. Barış KAYA Giresun University, Turkiye
Asst. Prof. Barkın GÜRCAN Atılım University, Turkiye
Asst. Prof. Belkız KIZILTAN Avrasya University, Turkiye
Asst. Prof. Deniz UĞUR, Avrasya University, Turkiye
Asst. Prof. Emin AKSOY, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar University, Turkiye
Asst. Prof. Emine ATICI, İstanbul Okan University, Turkiye
Asst. Prof. Eren URTEKİN, Avrasya University, Turkiye
Asst. Prof. Fatih CESUR, Avrasya University, Turkiye
Asst. Prof. Fırat AKDENİZ, Avrasya University, Turkiye
Asst. Prof. Gönül URALOĞLU, Avrasya University, Turkiye
Asst. Prof. Gül ÇAVUŞOĞLU, Avrasya University, Turkiye
Asst. Prof. Güzin Kaya AYTUTULDU Biruni University, Turkiye
Asst. Prof. Mehmet YILDIZLAR, Avrasya University, Turkiye
Asst. Prof. Naci İMAMOĞLU, Avrasya University, Turkiye
Asst. Prof. Nazlı Nur ASLAN ÇİN Karadeniz Teknik University, Turkiye
Asst. Prof. Özgün ARMAN Çoruh University, Turkiye
Asst. Prof. Ramazan SARI, Avrasya University, Turkiye
Asst. Prof. Sadiye USTA, Avrasya University, Turkiye
Asst. Prof. Serap DEMİR Tınaztepe University, Turkiye
Asst. Prof. Serkan KARADENİZ, Avrasya University, Turkiye

Asst. Prof. Sertaç DEMİREL, Avrasya University, Turkiye

Asst. Prof. Şükran BAŞGÖL, Samsun 19 Mayıs University, Turkiye

Dr. Eva İLİE University of Craviova, Romania

Dr. Gökce GÜNSEL Katip Çelebi University, Turkiye

Dr. Isofou Adamou ELHADJI Abdou Moumouni University, Niger

Dr. Kübra YILDIZLAR, Avrasya University, Turkiye

Iris MEYENBURG – ALTWARG RN, Dipl. Pflegewirtin, Germany

Rosana Svetic CISIC, RN Bsn Msn, Ph.D., Croatia

Uzm. Levent KÜFECİLER Yeni Yüzyıl University, Turkiye

Yogesh Sharda, Personal Development Trainer and Workshop Facilitator

Abdülaziz BERBEROĞLU, Trabzon Nursing Home Elderly Care and Rehabilitation, Turkiye

Dr. Güldane Damla KAYA University of Surhrey, England

Dr. Sümeyye BAL Ondokuz Mayıs University, Turkiye

KONGRE SEKRETERYASI / CONGRESS SECRETARIAT

Lect. Özge ÇAKMAK, Avrasya University, Turkiye

Lect. Ezgi ALBAYRAK, Avrasya University, Turkiye

Lect. Arif AKSOY, Avrasya University, Turkiye

Lect. Yamaç YILDIZLAR, Avrasya University, Turkiye

VİSUAL DESİGN

Lecturer Ziya SELİM, Avrasya University, Turkiye

İÇİNDEKİLER

Akdeniz Diyetine Uyum ile Kardiyovasküler Risk Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi.....	13
Fenolik Bileşiklerin Biyoerişilebilirliğini ve Biyoyararlanımını Artıran Besin İşleme Teknolojileri.....	15
Yetişkin Bireylerde Akdeniz Diyetine Uyumun Beslenme Durumu ve Koroner Kalp Hastalığı Risk Faktörleri Üzerindeki Etkisi.....	16
Alzheimer Hastalığı-Tip 3 Diyabet: Geleneksel Derleme	18
HbA1C Değerleri ile Hepatosteatoz Derecesi ve Safra Kesesi Taşı Varlığı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi.....	20
Devlet ve Özel Üniversite Yemekhanelerinde Besin Gereksinimi ve Atık Yönetimi	22
Geleneksel Koruk Şerbetinin Stevia Özü Kullanılarak Düşük Kalorili Formülasyonunun Belirlenmesi ..	24
Tüketicilerin Organik Gıda Algısı Ve Bunu Etkileyen Faktörler: Niteliksel Bir Çalışma	26
Hemodiyaliz Hastalarında Faz Açısının Beslenme Durumu ve Yaşam Kalitesi ile İlişkinin Değerlendirilmesi.....	28
Anaokulu Çocuklarında Beslenme Eğitiminin Antropometrik Ölçüm Üzerindeki Etkisi	30
Sosyal Medya Bağımlılığı Ve Beden İmajı İlişkisi: Instagram Örneği	32
Bir Kitabevinin Sağlık Kategorisindeki Beslenme Konulu Kitapların Analizi	34
Obezite ve Havayolu İnflamasyonu	36
Tip-II Diyabette Tıbbi Beslenme Tedavisi.....	38
Tarçın	40
Fitoöstrojenler	41
Üniversite Öğrencilerinde İrrasyonel Besin İnançları ile Beden Memnuniyeti Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi.....	43
Sepsis Hastalarının Yoğun Bakıma Kabulündeki Laktat/Albumin (L/A) oranının Mortaliteye Etkisi.....	45
Beslenme Eğitiminin İlkokul Öğrencilerinde Beslenme Bilgi Düzeyi ve Beslenme Davranışlarına Etkisi47	
Çocuk Kütüphanelerinde En Çok Okunan 3-6 Yaş Resimli Çocuk Kitaplarında Aile	49
Okul Dönemi Çocuk Kitaplarında Psikolojik Sağlık	52
Uluslararası Hukuk Sistemine Göre Çocuk Haklarının Gelişimi: Türkiye ve Suudi Arabistan Devletlerinde Kız Çocuklarının Hukuki ve Sosyal Konumu	54
Dil Gelişimi ile Okumaya Yönelik Tutum Arasındaki İlişkide Ebeveynin Çocuğuyla İletişiminin Aracı Rolü	
56	
3-6 Yaş Arası Çocukların Oyun Davranışlarına Ebeveyn Tutumlarının Etkisi: Türkiye Ve Norveç Karşılaştırması	58
Türkiye’de Anne Bekçiliği İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi	60
Akut İnfantil Hemorajik Ödem Etiyolojisinde Yeni Bir Etken: Sars Cov-2 Antikor	62

Hastanede Yatan Çocukların Psikososyal Sorunlarına Yönelik Bir Müdahale: Drama	64
Kovid-19 Geçiren Gebelerin Annelik ve Beden Algısının Belirlenmesi.....	66
Organ Transplantasyonu ve Gebelik	68
Sürdürülebilir Çocukluk Çağı Bağışıklaması ve Önemi	69
Genç Futbolcuların Vücut Kitle İndeksi ve Basınç Merkezi Parametreleri: Ön çalışma	71
Sporcu Beslenmesinde Karbonhidratların Rolü Ve Önemi	73
Sivil Savunma Ve İtfaiyecilik Öğrencilerinde Fiziksel Aktivite Düzeyinin İncelenmesi	75
Adölesan Sporcularda Spora Bağlı Yaralanmaların Psikososyal Etkileri.....	77
Quadriceps and Gastrocnemius Kaslarına Uygulanan Kinezyo Bantlamanın Sürat, Çeviklik ve Esneklik Üzerine Etkisi.....	79
İnmeli Bireylerde Denge ve Bilişsel Aktivite Arasındaki İlişki.....	81
Okul Çağındaki Serebral Palsili Çocuklarda Üst ve Alt Ekstremitte Kas Kuvvetinin Yaşam Kalitesi ve Katılma Etkisinin İncelenmesi.....	83
Üniversite Öğrencilerinde Dersliklerdeki Hissedilen Rahatsızlık Algısı, Postür ve Fiziksel Aktivite Düzeylerinin Cinsiyetlere Göre Karşılaştırılması	85
Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklarda Duyu Bütünleme Terapisinin Denge Ve Dikkat Üzerine Etkisi: Pilot Çalışma.....	87
Yüzüstü Pozisyonda Uyuyan Kişilerde Yürüme Sırasında Ayak Başparmak Ağrısının İncelenmesi.....	89
Basketbol Oyuncularında Bacağa Uygulanan Kinezyolojik Bantlamanın Çeviklik Üzerine Etkisi: Pilot Çalışma.....	91
Adölesan Voleybol Oyuncularında Abdominal Korseleme Manevrasının Üst Ekstremitte Performansına Akut Etkisi: Pilot Çalışma.....	93
Miyastenia Gravis'te Yürüme Bozuklukları ve Rehabilitasyonu.....	95
Multiple Sklerozlu ve Sağlıklı Bireylerin Kognitif Fonksiyon, Fonksiyonel Kapasite ve Reaksiyon Süresi Parametrelerinin Karşılaştırılması.....	97
Düzenli Egzersiz Yapan Ve Yapmayan Adölesanlarda Beden Farkındalığı Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	99
Spastik Diplejik Serebral Palsili Çocuklarda Video Tabanlı Eylem Gözlem Eğitimi ve Canlı Eylem Gözlem Eğitiminin; Motor Fonksiyon, Aktivite Katılım ve İkincil Sonuç Ölçütleri Üzerine Etkisi	101
Romatoid Artrit'li Hastaların Üst Ekstremitte Fonksiyonellik Düzeyine Göre Ağrı, Genel Fonksiyonellik ve El Becerisinin Karşılaştırılması.....	103
Hafif Şiddette COVID-19 Geçirmiş Bireylerde Egzersiz Kapasitesi ve Solunum Fonksiyonlarının İncelenmesi	105
Yaşlılarda Denge Ve Propriosepsiyon	107
Beş Tekrarlı Otur Kalk Testinin Sensör Tabanlı Parametrizasyonu	109
Yaş, Vücut Kütle İndeksi ve Kronik Hastalık Varlığının COVID-19 Geçirmiş Kişilerde Hastalık Şiddeti ve Fizyoterapi İhtiyacı ile ilişkisinin Değerlendirilmesi	111
Uzamış Covid Sendromu Yaşayan Geriatrik Bireylerin Performans Düzeylerinin Değerlendirilmesi ..	113

Alt Ekstremitte Lenfödemi Olan Hastaların Solunum Fonksiyonları ve Solunum Kas Kuvvetinin Değerlendirilmesi.....	115
Halluks Valgusa Sahip Kişilerde Ayakkabı Seçiminin İncelenmesi.....	117
Temporamandibular Eklem Disfonksiyona Sahip Olguya Uygulanan Mobilizasyonun Akut Etkisinin İncelenmesi: Olgu Sunumu	119
Psikiyatrik Hastalıklarda Otonom Disfonksiyon	121
Kronik İnmeli Hastalarda Üst Ekstremitte Fonksiyonlarının İkili Görev Dinamik Denge Becerileri İle İlişkisi 122	
COVID-19 Pandemisi Sonrası Farklı Bölümlerdeki Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının, Fiziksel Aktivite Düzeylerinin ve Uyku Kalitelerinin Karşılaştırılması	124
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Öğrencilerinin Denge, Endurans ve Fiziksel Aktivite Düzeyleri Açısından Karşılaştırılması.....	126
Hipertansiyonu Olan Hastalarda Fonksiyonel Mobilitenin Hareket Korkusu, Fiziksel Aktivite Düzeyi ve Yorgunluk İle İlişkisi.....	128
Üniversite Öğrencilerinde Vücut İmajı ve Fiziksel Aktivite Düzeyi.....	130
Nörolojik Hastalıklarda Otonom Disfonksiyon.....	132
Tip 2 Diabetes Mellituslu Olgularda Vücut Ağırlığının Denge ve Yaşam Kalitesine Etkisi.....	134
Parkinson Hastalarında Yorgunluk Semptomunun Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkisi	136
Fizyoterapi ve Rehabilitasyonda Giyilebilir Teknolojiler	138
Yaşlı Bireylerde Vestibüler Sistem Değişiklikleri ve Denge	140
İntrauterin gelişim sürecinde, ağır metallerin ve çevresel faktörlerin kadın üreme sağlığına ve fetusa etkileri	142
Brusella Hastalığı'nın Patofizyolojisi	144
Öğrencilerin Genital Bölge Hijyen Davranışları : Özel Üniversite Örneği.....	146
Hemşirelik Öğrencilerinin Klinik Uygulamalara Yönelik Tutumları	149
Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleki Hazır Oluşluk Algılarının Değerlendirilmesi	151
Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelik Bakımında Etik Tutumlarının Değerlendirilmesi	153
Gebelik, Lohusalık Ve Yenidoğan Bakımı Eğitiminin Gebelerin Bilgi Durumuna Etkisi	155
Evcil Hayvan Sahibi Olan ve Olmayan Hemşirelerin İş Stresi Kolaylaştırma Üzerindeki Etkisinin Karşılaştırılması	157
Akıllı Telefon Bağımlılığı İletişim Yetkinliğini ve Aile Uyumunu Nasıl Etkiliyor?: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma	159
Stomalı Bireylerde Gebelik ve Hemşirelik Bakımı	161
Yaşlı Hastalarda Ameliyat Sonrası Erken Dönem Deliryum İnsidansı ve Risk Faktörlerinin Belirlenmesi 162	
Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı Olan Bireylere Verilen İnhaler İlaç Kullanımı Eğitiminin Etkinliğinin Değerlendirilmesi.....	164

Doğal Afetlerde Halk Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireleri Ortak Yaklaşımları	166
Kronik Hastalığa Sahip Yaşlı Hastalarda Akılcı İlaç Kullanımı Ve Hemşirenin Rolü	167
Yoğun Bakım Ünitesinde Yatan Hastalarda Müzik Terapi Uygulaması Ve Hemşirelik Yaklaşımı: Sistematik Derleme.....	169
Klimakterik Dönemdeki Kadınlarda Sağlık Okuryazarlığının Sağlık Algısı ve Kanser Taramalarına Yönelik Tutumlarıyla İlişkisi	171
Gebe Kadınların Üçüncü El Sigara Dumanı Hakkındaki İnanışlarının Belirlenmesi	173
Afetlerde Halk Sağlığı Hemşireliği	175
Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinde Akran Desteğinin Akademik Başarıya Etkisi.....	176
Doğal Afetler Sonrası Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Kadın Üreme Sağlığına Yansımaları: Derleme.....	178
Kadın Yoksulluğunun Kadın Sağlığı Üzerine Etkileri: Derleme	180
Hemşirelerin Afet Yönetiminde Karşılaştıkları Zorluklar.....	182
Ameliyat Sonrası Yoğun Bakım Gereksinimi Olan Hastaların Ağız Bakım İhtiyacı	184
Psikiyatri Hemşireliğinde Nöroplastisite Kavramı ve Ruhsal Hastalıklar.....	186
Riskli Olan ve Olmayan Gebelerin İnternet Yoluyla Karar Alma Durumlarının Belirlenmesi	188
Sağlık Profesyonellerinde Ruhsal Hastalığa Yönelik İnanç ve Tutumlar	190
Çocuk Acil Sağlık Çalışanlarına Yönelik İşyeri Şiddetinin Yaygınlığı, Belirleyicileri ve Psikolojik Sağlık Üzerine Etkisi.....	192
Öğrenci Hemşirelerin Manevi Bakım Algıları, Manevi Bakım Yeterlilikleri Ve Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi.....	194
Klinisyen Hemşirelerin Duygusal Emek Davranışları İle Merhamet Düzeyleri Arasındaki İlişki	196
Hasta Güvenliğinin Sağlanmasında İlaç Hatalarının Önlenmesi Ve Profesyonel Hemşirenin Rolü.....	198
Kalp Yetmezliği Olan Hastalarda Sağlık Okuryazarlığının Hastalık Algısı ve İlaç Uyumu ile İlişkisi.....	200
Fiziksel Aktivite ile Beden İmajını Geliştirmede Psikiyatri Hemşiresinin Rolü	202
Sıçanlarda İndometazin İle İndüklenmiş Gastrik Ülser Modelinde D-Limonenin Gastroprotektif Etkinliğinin İncelenmesi	204
YKG-1 Glioblastoma Beyin Tümörü Hücrelerinde Kafeik Asitin Hücre Canlılığı/ Sitotoksitesisi Üzerine Etkisi.....	206
Bulbus Oculi'den Elde Edilen Parametrelerle Makine Öğrenme Algoritmaları Ve Yapay Sinir Ağları Kullanılarak Cinsiyet Ve Yaş Tahmini	208
Yoğun Bakım Hemşirelerinin Merhamet Yorgunluğunun Tıbbi Hataya Eğilime Etkisi.....	210
Sağlık Bilimleri Alanlarında Okuyan Öğrencilerin Candida Albicans Türüne Ait Bilgi Düzey Araştırması: (Bir Vakıf Üniversitesi Örneği)	212
Ekstraventriküler Ve Lomber Drenajlı Hastaların Hemşirelik Bakımı.....	215
Afetlerden Sonra Çocuklarda İshal Riski ve Hemşirelik Yaklaşımı.....	217
Sağlık Ve Aktif Yaşlanma Örneği: İki Kuşak Bir Arada Üniversite Eğitiminde	219

Yaş Aldığın Şehirde Turist Olmak: Yaşlıların Gözünden Kapadokya Ve Yaşlıların Sağlığına Yansımaları	221
Üniversite Öğrencileri İle Evlilik Öncesi Cinsel İlişki Konusunda Yapılan Çalışmaların İncelenmesi (2007-2023): Sistemik Derleme.....	222
Tıbbi Laboratuvarlarda Preanalitik Hatalar Ve Hemşirenin Rolü	224
Meme Cerrahisi Uygulanan Hastalarda Hasta Kontrollü Analjezi ile Ağrının Değerlendirilmesi	226
Appendiks Tümörü Olan Hastanın Hemşirelik Girişimleri ile Olgu Sunumu	228
Knowledge Level of “Incontinence-Associated Dermatitis” of Intensive Care Nurses: A Multicenter Cross-sectional Study	230
İnfertilite Hemşiresi Olmanın Temel Roller ve Sorumlulukları	231
Kanser hastalarının uyku kalitesi ile algıladıkları stres düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi.....	233
Lise Öğrencilerinde Sosyal Medya Kullanımının Öfke ve Saldırganlık ile İlişkisi*	235
Evde Sağlık Hizmetlerinde Kronik Hastalık Yönetimi	237
Perinatal Dönemdeki Kadınlara Yönelik Afetlerde Psikolojik İlk Yardım	239
Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) Sonrası Dönemde Kadın Sağlığı.....	241
Parsiyel Dişsizliği Bulunan Hastada Tek Taraflı Mandibula Kırığının Tedavisi: Olgu Sunumu	243
Cerrahi Alan Enfeksiyonu Önlemeye Yönelik Güncel Yaklaşımlar	245
Hemşirelik Öğrencilerinin Psikolojik Yardım Aramaya Yönelik Tutumlarının Kendini Damgalama ve Algılanan Sosyal Damgalamaya Göre İncelenmesi	247
Palyatif Bakımda Ağrı Yönetimi.....	248
Deprem Kaynaklı Afetlerin Kadın Sağlığına Etkisi ve Hemşirelerin Sorumlulukları.....	250
Yüksek Riskli Gebelerin Gebelik Deneyimleri ve Prenatal Distres Düzeylerinin Belirlenmesi	252
“Yolun Ortasında Kalmışsınız, Sonu Olmayan Bir Yol” Gebeliğini Tıbbi Terminasyon ile Sonlandırılan Kadınların Deneyimleri: Fenomenolojik Bir Araştırma	254
Hemşirelerin Etkili Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri, Kariyer Engelleri ve İş Doyumu Arasındaki İlişki	256
Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleki Yetkinlik Düzeylerinin İncelenmesi	258
Hemşirelik Öğrencilerinin Uzmanlaşmaya Yönelik Tutumları.....	260
Hemşirelik Öğrencilerinin İzolasyon Önlemlerine Uyumu ve Bulaş Korku Düzeylerinin Belirlenmesi: Kesitsel Bir Çalışma	262
Afet Yardım Kaplarında Annelerin Emzirme Uygulamalarını Etkileyen Faktörler.....	264
Hemşirelerin Mesleki Benlik Saygısı İle Bakım Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	266
Üniversite Öğrencilerinin Uyku Kalitesi ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	268
İmplant Edilebilir Kardiyoverter Defibrilatörlü Hastalarda Hemşirenin Rolü	270
Transkateter Aort Kapak İmplantasyonu (TAVİ) Olan Hastalarda Hemşirelik Yönetimi	272
Mekanik Ventilasyon Desteği Alan Hastaların Ağrı Davranışlarının Değerlendirilmesi Amacıyla Kullanılan Ölçekler	274

Covid 19 Pandemisinde Hemşire Akademisyenlerin Deneyimleri ve Gelecek Pandemilere Bakış Açıları: Kalitatif Bir Çalışma	275
Üniversite Öğrencilerinin Çevrimiçi Alışveriş Bağımlılığının İncelenmesi: Kesitsel bir çalışma.....	277
Lise Öğrencilerinde Algılanan Stresin Uyku Kalitesiyle İlişkisi*	279
Alkol Kullanımı İle Kolaylaştırılmış Cinsel İstismara Maruz Kalan Olguların Alkol Kullanımı Olmadan Cinsel İstismara Maruz Kalmış Olgular İle Karşılaştırılması	281
Afetlerin Yaşlı Nüfusa Etkisi: Halk Sağlığı Hemşireliği Bakış Açısıyla Değerlendirme	283
Hemşirelerin Merhamet Düzeyi ile Bakım Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	285
Türkiyede Cinsel Mitler İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmalarının Sistemik Olarak İncelenmesi.....	287
Kabuki 2 Sendromu ile İlişkili Olası Patojenik KDM6A Varyantı.....	288
Yoğun Bakım Ünitesinde Yatan Hastalarda Müzik Terapi Uygulaması Ve Hemşirelik Yaklaşımı: Sistemik Derleme.....	290
Atmosferik Basınç Soğuk Plazmanın El Dezenfeksiyonu Üzerine Mikrobiyolojik Etkilerinin Araştırılması	292
Koruyucu ve Önleyici Ruh Sağlığı Hizmetlerinin Önemi: Fiziksel ya da Ruhsal Hastalığı Olan Ebeveynlerin Çocuklarında Ebeveynleşme	294
Kadınlarda Obezite ve Mikrobiyota İlişkisi.....	296
İntegratif Hemşirelik Girişimlerinin Psikiyatri Hemşireliğinde Kullanımı	298
Psikiyatri Hemşirelerinde Duygusal Emek Ve Tükenmişlik Hissi	300
Ergenlerde Psikolojik İyi Oluşu Etkileyen Faktörler.....	302
Şizofreni Hasta Yakınlarının Psikososyal Gereksinimleri	304
Afet Yönetiminde Hemşirelerin Rolü	306
Koklear İmplant Kullanıcılarında Gürültü Hassasiyetinin Psikometrik Ölçekler ile İncelenmesi.....	308
Tinnitus olan bireylerde dikkat eksikliği ve hiperaktivitenin araştırılması - Ön çalışma	310
Acil Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Personellerin Mesleki Doyumu: Siirt Örneği	312
Akıllı Sağlık Uygulamalarının İçerik Analizi.....	314
Hemodiyaliz Hastalarının Öz Bakım Gücü İle Bakım Verenlerin Bakımdaki Rolü	316
Sağlık Yönetimi Alanında İleri Düzey Sağlık Teknolojilerine Yönelik Çalışmaların Mevcut Durumu: Türkiye Örneği	318
Tıbbi Sekreterlerde Nomofobi ve İlişkili Faktörler	320
Obez Sağlık Turistleri Türkiye'yi Neden Tercih Ediyor?.....	322
Sağlıkta Dönüşüm Programının Geldiği Noktada Toplumun Uygulanan Politikalara İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi.....	324
Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin Akılcı Antibiyotik Kullanımına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi	326
Sağlık Hizmeti Talebi Erteleme Davranışının Üniversite Öğrencilerinde İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma	328

Türkiye’de Akılcı İlaç Kullanımına İlişkin Mevcut Tezler: Doküman Analizi	330
Psikiyatrların Sağlık Hukuku Bilgilerinin Ölçülmesi	332
Afetlerde Refakatsiz Çocuklara Yönelik Sosyal Hizmet Uygulamaları.....	334
Sosyal Hizmet Uzmanlarının Meslek Etiğine Yönelik Bakış Açıları	336
Sosyal Dışlanmaya Maruz Kalan Göçmenlere Yönelik Bir İnceleme	338
Üniversite Öğrencilerinin Bağımlılık Kavramına İlişkin Metafor Algıları: Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Örneği	340
The Fallout Filminin Psikolojik Travma Perspektifinden İncelenmesi.....	342
Travma Sonrası Stres Bozukluğu Semptomlarını Azaltmada Fiziksel Aktivitenin Etkisi: Sistemik Derleme Çalışması	344
Albinizm ve Sosyal Hizmet Yaklaşımları: Toplumda Farkındalık ve Eşitlik için Adımlar	346
Sosyal Hizmet Kuruluşlarında Bitlenme Sorunu ve Müdahale Yöntemleri: Çocuk Refahı için Önemli Bir Adım.....	348
Kırsal Kalkınmada Kadın İstihdamı: Şebinkarahisar “Kadınlar Dokuyor Projesi” Örneği	350
Çocuk Acil Serviste Çalışanların Sağlık Okur Yazarlık Düzeyleri	351
Bir Kamu Kurumunun Su Analiz Laboratuvarında Risk Değerlendirme Uygulaması.....	353
İtfaiyecilerde Kas-İskelet Sistemi Rahatsızlıkları	355
İtfaiyecilik Öğrencilerinin İş Sağlığı Ve Güvenliği Kapsamında Staj Uygulamalarına Yönelik Farkındalık Ve Tutumları.....	357
Sağlık Çalışanları Açısından İş Sağlığı ve Güvenliği ve Bazı Önemli Yönetmelik Değişiklikleri.....	359
Ergonomi Ve Günlük Yaşam Aktiviteleri	361
Tıbbi Atık Yönetiminde İş Sağlığı ve Güvenliği	363
İtfaiyecilerin Kişisel Koruyucu Donanım Kullanımına Yönelik Tutumları	365
İş Sağlığı Ve Güvenliği Kültürünün Çalışma Yaşamı Kalitesi Üzerine Etkisi: Tekstil İşletmesi Örneği... 367	
Sağlık Eğitimi Alan Öğrencilere Verilen İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitiminin Bilgi Ve Farkındalığına Etkisi369	
Temizlik Hizmetlerinde Çalışanlarda Meydana Gelebilecek Kas İskelet Sistemi Rahatsızlıklarının İSG Önlemleriyle Azaltılmasının Değerlendirilmesi; Bir Üniversite Örneği	371
Peyzaj Çalışmalarında İş Sağlığı Ve Güvenliği.....	373
Sağlık Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin İlk Yardım Öz Yeterliklerinin Belirlenmesi	375
Hemşirelik Eğitiminde Simülasyon Maket Kullanımı.....	377
Sağlık Bölümlerinde Okuyan Öğrencilerin Beslenme Bilinç Düzeylerinin Ölçülmesi	379
Hemşirelerin Kültürlerarası Duyarlılığının Belirlenmesi: Tanımlayıcı Ve Kesitsel Bir Çalışma	381

Akdeniz Diyetine Uyum ile Kardiyovasküler Risk Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Evaluation of The Relationship Between Adherence To The Mediterranean Diet and Cardiovascular Risk

Meltem Baykan

Şehit Prof. Dr. İlhan Varank Eğitim ve Araştırma Hastanesi
meltem.baykan38@gmail.com, ORCID NO:0000-0003-2830-5888

Büşra Dokuz Murat

dyt.busradkz@gmail.com, ORCID NO: 0000-0002-3871-5269

Mehmet Meşe

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıp Bilişimi Anabilim Dalı
mehmetmese92@gmail.com, ORCID NO: 0000-0002-4030-0660

ÖZET

Giriş ve Amaç: Dünyada ve Türkiye’de kardiyovasküler hastalık mortalite nedenleri arasında ilk sıralarda yer almaktadır (1,2). İnsan ömrünün uzaması ve sağlıklı yaşam isteğiyle beslenme önemli bir faktör olarak öne çıkmaktadır (6-7). Bu çalışma en sağlıklı diyet modellerinden biri olan Akdeniz Diyetine (AD) uyum durumunun, kardiyovasküler risk (KVR) arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya Şehit Prof. Dr. İlhan Varank Eğitim ve Araştırma Hastanesi diyet polikliniğine başvuran 40 yaş üstü herhangi bir kalp damar hastalığı tanısı almamış 94 kadın, 36 erkek, toplam 130 birey dahil edilmiştir. Katılımcıların; sosyodemografik özellikleri, antropometrik ölçümleri hazırlanan anket formu ile beslenme durumları Akdeniz Diyeti Uyum Ölçeği (ADUÖ) (5) ile değerlendirilmiştir. Biyokimyasal parametreler retrospektif olarak hasta dosyalarından elde edilmiştir. Katılımcıların kardiyovasküler risk skorları (KVR) web tabanlı SCORE2 (3-4) programı ile hesaplanmıştır. Veriler normal dağılmadığı için; ortanca, minimum ve maksimum değer, Mann-Whitney U testi, Kruskal Wallis testi, Ki-kare testi, Spearman korelasyon testi ile $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Bulgular: ADUÖ ile HDL, trigliserid düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yokken (sırasıyla $p:0,795>0,05$; $p:0,105>0,05$), kolesterol ve LDL düzeyi ile ADUÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır (sırasıyla $p:0,03<0,05$; $p:0,04<0,05$). KVR ile HDL, LDL, trigliserid ve kolesterol değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ve düşük düzeyde bir ilişki vardır (sırasıyla $r=0,318$, $p<0,001$; $r=0,205$, $p<0,05$; $r=0,37$, $p<0,001$; $r=0,177$, $p<0,05$). ADUÖ ile KVR arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p:0,015<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: AD’ne uyum skorları yüksek olan katılımcıların düşük KVR sahip olduğu, AD’ne bağlılığın KVR’nu azalttığı, LDL ve kolesterol değerlerinin optimum seviyelerde olmasını sağladığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Diyet, Akdeniz diyeti, kardiyovasküler hastalık, risk skoru

ABSTRACT

Introduction and aim: Cardiovascular diseases are leading cause of death in the world and in Turkey. Nutrition stands out as an important factor due to the prolongation of human life and the desire for a healthy life. This study was conducted to determine the relationship between the Mediterranean Diet (MD), which is recommended as one of the healthiest eating models, and cardiovascular risk and compliance.

Method: The study included 94 women and 36 men over the age of 130 who were admitted to the internal medicine clinic of Prof. Dr. İlhan Varank Training and Research Hospital and who were not diagnosed with cardiovascular disease. Anthropometric measurement values, socio-demographic characteristic informations were obtained with a questionnaire form. Nutritional status was evaluated with the Mediterranean Diet Compliance Scale (MDCS). Biochemical parameters were obtained from patient files. The cardiovascular risk (CVR) scores of the participants were calculated with the web-based Score-TR program. Because the data are not normally distributed; the median, minimum and maximum values were evaluated at $p < 0.05$ significance level with the Mann-Whitney U test, Kruskal Wallis test, Chi-square test, Spearman correlation test.

Findings: While there was no statistically significant difference between MDSC and HDL and Triglyceride levels (respectively $p:0,795 > 0,05$; $p:0,105 > 0,05$), a statistically significant difference was found between cholesterol level and LDL MDSC (respectively $p:0,03 < 0,05$; $p:0,04 < 0,05$). A statistically significant difference was found between LDL and MDCS ($p: 0.04 < 0.05$). A statistically significant difference was found between the cholesterol level and the MDCS ($p: 0.03 < 0.05$). KQRS was statistically associated with HDL, LDL, TG and cholesterol at a low level. (respectively $r=0,318$, $p < 0,001$; $r=0,205$, $p < 0,05$; $r=0,37$, $p < 0,001$; $r=0,177$, $p < 0,05$). A statistically significant difference was found between the MDCS and CVR ($p: 0.015 < 0.05$).

Conclusion and Suggestions: It was concluded that participants with high MD compliance scores had low CVRS and adherence to the MD reduced CVRS and provided optimum LDL and cholesterol levels.

Keywords: Diet, Mediterranean diet, cardiovascular disease, risk score

Fenolik Bileşiklerin Biyoerişilebilirliğini ve Biyoyararlanımını Artıran Besin İşleme Teknolojileri

Food Processing Technologies To Increase The Bioaccessibility And Bioavailability Of Phenolic Compounds

Bahar Yalçın

Fenerbahçe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü
bahar.yalcin@fbu.edu.tr, ORCID NO: 0000-0003-4036-7096

ÖZET

Bitkilerin sekonder metabolitleri olan ve antioksidan özellikleri olan fenolik bileşiklerin, kardiyovasküler hastalıklardan kansere kadar bir dizi hastalığı önleyici etkisi vardır. Alınan fenoliklerin biyolojik etkileri ve sağlık yararları büyük ölçüde sindirim sistemi ve dolaşım sistemindeki biyoerişilebilirlik ve biyoyararlanıma bağlıdır. Fenolik bileşiklerin biyoerişilebilirliği ve biyoyararlanımı, sindirim, emilimi ve etkili doz dahil olmak üzere bireyin fiziksel durumuna bağlı olarak değişir. Besinlerin raf ömrünü uzatmak, mikrobiyal açıdan güvenli besinleri üretmek ve duyuşsal özelliklerini geliştirmek için yaygın şekilde kullanılan besin işleme teknolojileri, fenolik bileşiklerin biyoerişilebilirliğini ve biyoyararlanımını farklı şekillerde etkiler. Bu derleme, besinlerin biyoyararlanımını ve biyoerişilebilirliğini arttıran besin işleme teknolojilerine dair güncel bir bakış açısı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: besin işleme, biyoerişilebilirlik, biyoyararlanım, fenolik bileşikler.

ABSTRACT

Phenolic compounds, which are secondary metabolites of plants and have antioxidant properties, have a number of disease-preventing effects from cardiovascular diseases to cancer. The biological effects and health benefits of the phenolics taken depend largely on the bioavailability and bioavailability in the digestive and circulatory systems. The bioavailability and bioavailability of phenolic compounds varies depending on the individual's physical condition, including digestive absorption and effective dose. Food processing technologies commonly used to extend the shelf life of foods, produce microbially safe foods and improve their sensory properties, affect the bioavailability and bioavailability of phenolic compounds in different ways. This review provides an up-to-date perspective on food processing technologies that increase the bioavailability and bioavailability of nutrients.

Keywords: food processing, bioavailability, bioavailability, phenolic compounds.

Yetişkin Bireylerde Akdeniz Diyetine Uyumun Beslenme Durumu ve Koroner Kalp Hastalığı Risk Faktörleri Üzerindeki Etkisi

The Effect of Adaptation to Mediterranean Diet on Nutritional Status and Coronary Heart Disease Risk Factors in Adult Individuals

Dyt. Başak Göksel

basak.goksel@outlook.com

Doç. Dr. Nazlı Batar

n.batar@iku.edu.tr, İstanbul Kültür Üniversitesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü

ÖZET

Giriş ve Amaç: Koroner hastalıkların prevalansı yıllar geçtikçe artış göstermekte ve bu hastalığı tedavisi için Akdeniz diyetinin olumlu etkileri olduğu belirtilmektedir. Bu çalışmada, yetişkin bireylerde Akdeniz diyetine uyumun, beslenme durumu ve koroner kalp hastalığı risk faktörleri üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma Mart-Mayıs 2022 tarihleri arasında, İstanbul ilinde bulunan Başak Göksel Beslenme ve Diyet Danışmanlığı Merkezi'ne tıbbi beslenme tedavisi veya vücut ağırlığı kontrolü için başvuran, 118 (E: %26,5, K: %73,5) yetişkin bireyin katılımıyla yürütülmüştür. Literatür derlenerek hazırlanan katılımcı bilgi formu soruları, katılımcılara yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak yöneltilmiştir. Ek olarak Akdeniz Diyeti Uyum Ölçeği (PREDİMED) ve Framingham Risk Skoru (FRS) soruları da yönetilmiştir. Veriler SPSS 22 programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 36,9±9,10 yıl, PREDİMED toplam puan ortalaması 7,5±2,42, FRS ortalaması 1,6±3,16 puan olarak belirlenmiştir. Bireylerin %36,8'i hafif şişman, %24,7'si obez olarak saptanmıştır. PREDİMED puanı kötü, orta ve iyi olan bireylerin oranı sırasıyla; %19,7, %60,6 ve %19,7 olarak belirlenmiştir. Bireylerin Akdeniz diyetine uyumları arttıkça vücut ağırlığı, bel çevresi, bel boy oranı ve boyun çevresi değerinin azaldığı belirlenmiştir ($p<0,05$). Erkeklerin kadınların 3,4 kat daha fazla koroner hastalık riskine sahip olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Antropometrik değerlerde iyileşmelerin koroner hastalık riskini azalttığı belirlenmiştir ($p<0,05$). Total kolesterol, LDL-Kolesterol, HDL-Kolesterol ve Trigliserid seviyelerinin koroner hastalık riskiyle ilişkili olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, bireylerin bazı demografik özelliklerinin, antropometrik değerlerinin koroner hastalık riski üzerinde etkin olduğu saptanmıştır. Akdeniz diyeti ve koroner hastalık riski arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Bu durum göz önüne alınarak uygun sağlık politikaları geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Akdeniz diyeti, Antropometrik ölçüm, Beslenme, Koroner hastalık

ABSTRACT

Introduction and aim: The prevalence of coronary diseases has been increasing over the years and it is stated that the Mediterranean diet has positive effects for the treatment of this disease.

In this study, it was aimed to examine the effect of adherence to the Mediterranean diet on nutritional status and coronary heart disease risk factors in adults.

Method: This research was conducted with the participation of 118 (M: 26.5%, F: 73.5%) adult individuals who applied to Başak Göksel Nutrition and Diet Counseling Center in Istanbul between March-May 2022 for medical nutrition therapy or body weight control. has been carried out. The participant information form questions prepared by compiling the literature were directed to the participants using face-to-face interview technique. In addition, Mediterranean Diet Compliance Scale (PREDIMED) and Framingham Risk Score (FRS) questions were also administered. Data were analyzed using the SPSS 22 program.

Findings: The mean age of the individuals participating in the study was 36.9 ± 9.10 years, the mean PREDIMED total score was 7.5 ± 2.42 , and the FRS average was 1.6 ± 3.16 points. 36.8% of the individuals were found to be slightly overweight and 24.7% to be obese. The proportion of individuals with bad, moderate, and good PREDIMED scores, respectively; 19.7%, 60.6% and 19.7%. It was determined that body weight, waist circumference, waist-height ratio and neck circumference values decreased as individuals' adherence to the Mediterranean diet increased ($p < 0.05$). It was determined that men had a 3.4 times higher risk of coronary disease than women ($p < 0.05$). It was determined that improvements in anthropometric values decreased the risk of coronary disease ($p < 0.05$). Total cholesterol, LDL-Cholesterol, HDL-Cholesterol and Triglyceride levels were found to be associated with the risk of coronary disease ($p < 0.05$).

Conclusion and Suggestions: As a result, it has been determined that some demographic characteristics and anthropometric values of individuals are effective on the risk of coronary disease. No significant relationship was found between the Mediterranean diet and the risk of coronary disease. Considering this situation, appropriate health policies should be developed.

Keywords: Mediterranean diet, Anthropometric measurement, Nutrition, Coronary disease

Alzheimer Hastalığı-Tip 3 Diyabet: Geleneksel Derleme

Alzheimer Disease-Type 3 Diabetes: Traditional Review

Bilge TEKİN

İstinye Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik ABD, İstanbul, Türkiye, 0000-0002-0682-169X

Funda ELMACIOĞLU

İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul, Türkiye, 0000-0001-8887-4615

Mutlu Tuçe ÜLKER

İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul, Türkiye, 0000-0002-1757-5084

ÖZET

Bulaşıcı olmayan kronik hastalıklar, 21. yüzyılın en önemli sağlık sorunlarındadır. Yaşlanan nüfusla birlikte artan diyabet ve Alzheimer hastalığı prevalansı bu 2 hastalığın bağlantılı olup olmadığını akıllara getirmektedir. Aslında farklı hastalıkların gibi değerlendirilen bu 2 hastalık ortak patolojilere sahiptir. Oksidatif stres, mitokondriyal disfonksiyon, periferik ve santral inflamasyon Alzheimer hastalığının etkenlerindedir. İnsülinin bilinen görevlerine ek olarak beyinde görevleri bulunmaktadır. İnsülin direncinin demans ve Alzheimer hastalığının patolojisinde rol oynadığı kanıtlanmıştır. Diyabet hastalığında gözlenen insülin eksikliği veya insülin inaktivitesi, bozulmuş glukoz metabolizması ve bunlara bağlı olarak oluşan oksidatif stres hücre hasarına neden olmaktadır. Kanda yüksek seviyelerde bulunan glukozun hücre glikozilasyonuna neden olmasıyla beyinde meydana gelen hücre hasarları ve glikozilasyonu, amiloid plaklarının oluşması, tau proteininin hatalı fosforilasyonu sonucu oluşan nörofibrillerin birikmesi ile Alzheimer hastalığı olarak karşımıza çıkmaktadır. Beyinde birikmiş beta amiloid plakları ve hiperfosforilasyonlu tau proteinleri, nöron içinde ve nöronlar arasındaki iletilerin engellenmesine neden olmaktadır. İnsülin eksikliği ya da insülin inaktivitesine bağlı olarak beyinde enerji eksikliği de meydana gelmektedir. Bundan dolayı Alzheimer hastalığı için kullanılan “Tip 3 diyabet” terimi ortaya çıkmıştır. “Alzheimer hastalığı Tip 3 diyabet midir?” sorusu henüz netlik kazanmamış olmakla birlikte, yapılan birçok çalışma bunu desteklemektedir. Bu 2 hastalığın bağlantılı olması, diyabet ve Alzheimer hastalığında beyinde gözlenen insülin ve glukoz metabolizmasındaki bozukluklar ile ilişkilendirilir. Alzheimer hastalığı ve diyabet arasındaki ortak parametrelere dayanarak aralarında bir bağlantı olduğu düşünülürken, hâlâ cevabı bulunamamış sorular mevcuttur.

Anahtar Kelimeler: Alzheimer hastalığı; diabetes mellitus, noninsüline bağımlı, 2; diyabetik nöropatiler

ABSTRACT

Noncommunicable chronic diseases are among the most important health problems of the 21st century. Increasing diabetes and Alzheimer’s disease prevalence with the aging population

suggests whether these 2 diseases are related. In fact, these 2 diseases, which are considered as different diseases, have common pathologies. Oxidative stress, mitochondrial dysfunction, peripheral and central inflammation are the causes of Alzheimer's disease. In addition to its known functions, insulin has functions in the brain. It has been proven that insulin resistance plays a role in the pathology of dementia and Alzheimer's disease. Insulin deficiency or insulin inactivity observed in diabetes causes impaired glucose metabolism and related oxidative stress cell damage. Alzheimer's disease occurs as a result of cell damage and glycolysis, the formation of amyloid plaques, and the accumulation of neurofibrils caused by improper phosphorylation of the tau protein due to the high levels of glucose in the blood causing cell glycolysis. Beta amyloid plaques and hyperphosphorylated tau proteins accumulated in the brain cause inhibition of transmissions within and between neurons. There is also a lack of energy in the brain due to insulin deficiency or insulin inactivity. That is why it came up with the term "Type 3 diabetes" used for Alzheimer's disease. "Is Alzheimer's disease Type 3 diabetes?" although the question has not been clarified yet, many studies support this. The association of these 2 diseases is associated with disorders in insulin and glucose metabolism observed in the brain in diabetes and Alzheimer's disease. While it is thought that there is a link between Alzheimer's disease and diabetes based on common parameters, there are still unanswered questions.

Keywords: Alzheimer disease; diabetes mellitus, noninsulin-dependent, 2; diabetic neuropathies

HbA1C Değerleri ile Hepatosteatoz Derecesi ve Safra Kesesi Taşı Varlığı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Evaluation of the Relationship between HbA1C Values and Grade of Hepatosteatoz, Presence of Gallstones

Burcu Akman

Amasya Üniversitesi Tıp Fakültesi, Radyoloji Anabilim Dalı
burcuakman80@gmail.com, ORCID NO: 0000-0002-1067-9008

ÖZET

Giriş ve Amaç: Çalışmamızda, hastaların serum Hemoglobin A1c (HbA1c) değerleri ile hepatosteatoz derecesi ve safra kesesi taşı varlığı arasındaki ilişkiyi değerlendirmeyi amaçladık.

Gereç ve Yöntemler: Çalışmamız, Ekim-Aralık 2022 tarihleri arasında hastanemize başvuran, abdomen ultrasonları yapılan ve serum HbA1c değerleri analiz edilen (≥ 18 yaş) hastaların retrospektif analizidir. Hastaların abdomen ultrasonlarında, hepatosteatoz varlığı, derecesi ve safra kesesi taşları açısından değerlendirme yapıldı. Hastaları hepatosteatozu olmayanlar, grade 1 hepatosteatozu olanlar, grade 2 hepatosteatozu olanlar ve grade 3 hepatosteatozu olanlar şeklinde 4 gruba ayırdık.

Bulgular: Çalışmaya toplam 118 hasta dahil edilmiş olup 75 (%63.6) hasta erkekti. Ultrason tetkiklerinde 56 (%47.5) hastada hepatosteatoz yoktu, 25 (%21.2) hastada grade 1, 27 (%22.9) hastada grade 2 ve 10 (%8.5) hastada grade 3 hepatosteatoz vardı. Ayrıca sonografik incelemede 42 (%35.6) hastada safra taşı vardı. Grup 1'deki hastaların ortalama HbA1c: 67.3 ± 1.19 ; grup 2'de 6.81 ± 1.35 ; grup 3'de 7.32 ± 1.53 ; Grup 4'de 7.7 ± 1.29 olarak bulundu. Serum HbA1c değerleri ve gruplar arasında ikili karşılaştırma için yapılan LSD testinde hepatosteatoz olmayan hastalar ile grade 3 hepatosteatozu olan hastalar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu ($p=0,036$). Student-T testinde, safra taşları ile HbA1c değerleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadı ($p=0,979$).

Sonuç ve Öneriler: Çalışmamızda, HbA1c değerlerinin artışı ile ileri derecede hepatosteatoz arasında anlamlı ilişki izlenmişken, safra kesesi taşı varlığıyla istatistiksel ilişki tespit edilmedi. Artmış HgA1c değerleri, ileri derece hepatosteatoz açısından öngürücü bir bulgu olarak düşünülebilir.

Anahtar Kelimeler: Ultrason; Hepatosteatoz; Safra kesesi taşı; HbA1c

ABSTRACT

Introduction and Aim: In our study, we aimed to evaluate the relationship between patients' serum Hemoglobin A1c (HbA1c) values and the degree of hepatosteatoz, and presence of gallstones.

Material and Methods: Our study is a retrospective analysis of patients (≥ 18 years old) who applied to our hospital between October and December 2022, underwent abdominal ultrasounds, and analyzed serum HbA1c values. Abdominal ultrasounds were evaluated for presence and

degree of hepatosteatosi and gallstones. We divided the patients into 4 groups: those without hepatosteatosi, with grade 1 hepatosteatosi, with grade 2 hepatosteatosi, and with grade 3 hepatosteatosi.

Results: A total of 118 patients were included in the study and 75 (63.6%) patients were male. In the ultrasound examinations, 56 (47.5%) patients had no hepatosteatosi, 25 (21.2%) patients had grade 1, 27 (22.9%) patients had grade 2, and 10 (8.5%) patients had grade 3 hepatosteatosi. In addition, 42 (35.6%) patients had gallstones in the sonographic examination. The mean HbA1c of group 1 was 67.3 ± 1.19 ; 6.81 ± 1.35 in group 2; 7.32 ± 1.53 in group 3; 7.7 ± 1.29 in group 4. In the LSD test performed for pairwise comparison between serum HbA1c values and groups, a statistically significant difference was found between patients without hepatosteatosi and patients with grade 3 hepatosteatosi ($p=0.036$). No significant relationship was found between HbA1c values and gallstones in Student-T test ($p=0.979$).

Conclusion and Suggestions: In our study, a significant association was observed between increased HbA1c values and severe hepatosteatosi, but no statistical relationship was found with the presence of gallstones. Increased HgA1c values can be considered a predictive finding for advanced hepatosteatosi.

Keywords: Ultrasound; hepatosteatosi; gallstones; HbA1c

Devlet ve Özel Üniversite Yemekhanelerinde Besin Gereksinimi ve Atık Yönetimi Nutrient Requirements and Waste Management in Public and Private University Cafeterias

Funda ELMACIOĞLU

İstinye Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü
felmacioglu@istinye.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8887-4615

Yaprak GÜVENÇER

İstinye Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü
yaprakguvencer@hotmail.com, ORCID: 0009-0001-0557-2230

Buse ÖZTAŞ

İstinye Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü
190201105@stu.istinye.edu.tr, ORCID: 0009-0003-0869-9354

Yeter KÖSE

İstinye Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü
yetercerenkose@gmail.com, ORCID: 0009-0002-4127-9039

Sena İTAN

İstinye Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü
senaitan5@gmail.com, ORCID: 0009-0004-4870-4397

Mutlu Tuçe ÜLKER

İstinye Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü
mutlu.ulker@istinye.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1757-5084

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bu çalışmada, devlet ve özel üniversitelerinin yemekhanelerindeki menü planlaması, bütçe yönetimi, gıda atığı ve atık yönetimi değerlendirilerek sürdürülebilir kalkınma hedefleri arasında açlığa son, gıda israfına son ilkelerine yönelik durum tespiti ve ileriki çalışmalara kaynak oluşturulması hedeflenmektedir.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırmada, devlet ve özel üniversite yemekhanelerinde iki farklı ayda planlanan menülerin besin ögesi ve enerji gereksinimini karşılama durumları değerlendirilmiştir. Araştırmada üniversite yemekhanelerinde tüketilen menüler sonucu ortaya çıkan atık miktarları, besin gruplarına göre farklı renk torbalara ayrılarak tartılmış ve besin grupları arasında atık miktarları yönünden değerlendirme yapılmıştır.

Bulgular: İstinye Üniversitesinin yemekhanesinde; gıda atıkları arasında en fazla israf edilen grup %39 oranıyla organik atıklardır, %15 ekmek grubu, %11 meyve grubu, %10 et grubu, %8 sebze grubu, %7 süt grubu %5 yağ grubu şeklinde devam etmektedir. Yıldız Teknik Üniversitesinin yemekhanesinde; gıda atıkları arasında en fazla israf edilen grup %48 oranıyla organik atıklardır, %9 ekmek grubu, %7 sebze grubu, %6 yağ grubu, %5 meyve grubu ve süt grubu ve %4 et grubudur.

Sonuç ve Öneriler: Küresel bir problem olarak nitelendirilen gıda atıkları, her geçen gün daha büyük boyutlara ulaşmakta olup, yemekhane atıklarının çöpe, değerlendirilebilir atıklarla birlikte atıldığı gözlenmiştir. Bulunan verilerden yola çıkarsak yemekhanelerde çöpe atılan yemek atığı %60 gibi ciddi oranlarda olup, en fazla ekmek israf edilmektedir. Yemekhanelerdeki öğle yemekleri, enerji ve besin ögesi gereksinimini karşılamamıştır. Mevsimine uygun menü

planlaması, çalışanların eğitimi, tüketiciye istenen miktarı seçme fırsatı verilmesi, gıda memnuniyeti/gıda tercihi anketleri geliştirilmesi, ve gıda israfı konusunda bilinçlendirmek için kampanyalar yürütmek gıda israfını önlemede büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gıda israfı, Besin güvencesi, Atık yönetimi, Menü planlama, Beslenme

ABSTRACT

Introduction and Aim: In this study, it is aimed to evaluate the menu planning, budget management, food waste and waste management in the cafeterias of state and private universities and to determine the situation for the principles of ending hunger and end food waste among the sustainable development goals and to create resources for future studies.

Method: In this study, the nutrient and energy requirements of the menus planned in two different months in public and private university cafeterias were evaluated. In the research, the amount of waste resulting from the menus consumed in the university cafeterias was divided into different color bags according to the food groups and weighed, and the evaluation was made in terms of the amount of waste among the food groups.

Findings: In the dining hall of İstinye University; Among the food wastes, the most wasted group is organic waste with a rate of 39%, followed by bread group 15%, fruit group 11%, meat group 10%, vegetable group 8%, milk group 7%, fat group 5%. In the dining hall of Yıldız Technical University; Among the food wastes, the most wasted group is organic wastes with 48%, 9% bread group, 7% vegetable group, 6% oil group, 5% fruit group and milk group and 4% meat group.

Conclusion and Suggestions: Food waste, which is described as a global problem, is reaching larger sizes with each passing day, and it has been observed that the cafeteria wastes are thrown into the garbage together with the recyclable wastes. Based on the data found, the food waste thrown away in the cafeterias is at a serious rate such as 60%, and the most bread is wasted. Lunch in the dining halls did not meet the energy and nutrient requirements. Seasonal menu planning, employee training, giving the consumer the opportunity to choose the desired amount, developing food satisfaction/food preference surveys, and conducting campaigns to raise awareness about food waste are of great importance in preventing food waste.

Keywords: Food waste, Food security, Waste management, Menu planning, Nutrition

Geleneksel Koruk Şerbetinin Stevia Özü Kullanılarak Düşük Kalorili Formülasyonunun Belirlenmesi

Determination of Low Calorie Formulation of Traditional Koruk Sherbet Using Stevia Extract

Emre Murat

Avrasya Üniversitesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü
emre.murat@avrasya.edu.tr, ORCID NO: 0000-0003-2830-5888

Büşra Dokuz Murat

dyt.busradkz@gmail.com, ORCID NO: 0000-0002-3871-5269

ÖZET

Giriş ve Amaç: Hızlı ve hazır gıda tüketimindeki artış ve beraberinde şekerli ve gazlı içecek tüketiminde ki artış obezite başta olmak üzere birçok beslenmeye bağlı hastalıkların oluşumuna zemin hazırlamaktadır. Aynı zamanda sağlıklı gıdaya olan ilginin artışı düşük kalorili, diyet ürünlere olan talebi de arttırmıştır. Bu nedenle düşük kalorili ve besleyici içeriği yüksek içecek çeşitlerine sektörde ihtiyaç duyulması amacıyla geleneksel Türk lezzeti olan koruk şerbetinin kalori açısından daha düşük hale getirilerek sektöre ve Türk mutfağına yeniden kazandırılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya Akçaabat Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Uygulama Otelinde kalan 30 misafir katılmıştır. Yerel üreticiden alınan koruklar ile standart tarif olan kontrol numunesi (koruk suyu ve %100 şeker) ile belirlenen oranlarda şeker ve stevia (%40 stevia- %60 şeker, %60 stevia- %40 şeker, %80 stevia- %20 şeker ve %100 stevia) 4 farklı formülasyonda koruk şerbeti numunesi hazırlanmıştır. Panelistlerle sosyodemografik özellikleri, tatlandırıcı bilgi düzeylerinin sorulduğu bir anket yapılmış ve üretilen şerbetlerin duyu analizi gerçekleştirilmiştir. Duyusal analiz sonucunda veriler değerlendirilerek stevianın geleneksel bir tarifte kullanılabilirlik durumu belirlenmiştir.

Bulgular: Kontrol numunesi de dahil 5 örnek içinde lezzet skor ortalaması (8,6), tat skor ortalaması (8,5), renk skor ortalaması (7,7), ve genel kabul edilebilirlik skor ortalaması (8,3) en yüksek olan numune %100 stevia ile üretilen numunedir. Kıvam skor ortalaması en yüksek olan numune kontrol numunesi olmuştur. Şeker oranı azaldıkça kıvam hariç tüm parametrelerde beğeni skoru artmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Stevianın, geleneksel bir ürün olan koruk şerbetinin lezzetini, alışlagelmiş tadını koruduğu ve şeker yerine tamamen stevia kullanıldığında katılımcılar tarafından genel kabul gördüğü sonucuna ulaşılmıştır. Koruk suyunun zengin besleyici içeriği ve yeniden formülize edilmiş haliyle düşük kalorili şerbet formu, geleneksel tarifleri modernize ederek gerek toplu beslenme yapılan kurumlar için gerekse yiyecek içecek sektörü için sağlıklı bir içecek alternatifi olabilir.

Anahtar Kelimeler: Koruk şerbeti, stevia, diyet içecekler, geleneksel lezzetler

SUMMARY

Introduction and Aim: The increase in the consumption of fast and ready-to-eat foods and the increase in the consumption of sugary and carbonated beverages pave the way for the formation of many nutrition-related diseases, especially obesity. At the same time, the increase in interest in healthy food has increased the demand for low-calorie, diet products. For this reason, it is aimed to reintroduce the traditional Turkish taste, vermicelli sherbet to the sector and Turkish cuisine by making it lower in terms of calories, in order to create a need in the sector for low-calorie and nutritious beverage varieties.

Materials and Methods: 30 guests staying at the Akçaabat Vocational and Technical Anatolian High School Application Hotel participated in the study. With the verjuices taken from the local producer and the control sample (corn juice and 100% sugar), which is the standard recipe, with sugar and stevia (40% stevia - 60% sugar, 60% stevia - 40% sugar, 80% stevia - 20% sugar and %) 100 stevia) samples were prepared in 4 different formulations. A survey was conducted with the panelists asking about their sociodemographic characteristics, sweetener knowledge level and sensory analysis of the syrups produced. As a result of the sensory analysis, the usability of stevia in a traditional recipe was determined by evaluating the data.

Results: The taste score average (8.6), taste score average (8.5), color score average (7.7), and overall acceptability score average (8.3) among the 5 samples including the control sample were the highest. The sample is the sample produced with 100% stevia. The sample with the highest consistency score average was the control sample. As the sugar ratio decreased, the liking score increased in all parameters except consistency.

Conclusion and Suggestions: It has been concluded that stevia preserves the traditional taste and taste of the traditional product of verjuice sherbet and is generally accepted by the participants when stevia is used instead of sugar. The rich nutritive content of Koruk juice and its reformulated low-calorie sherbet form can modernize traditional recipes and become a healthy beverage alternative for institutions that provide mass nutrition and for the food and beverage industry.

Keywords: Koruk sherbet, stevia, diet drinks, traditional flavors

Tüketicilerin Organik Gıda Algısı Ve Bunu Etkileyen Faktörler: Niteliksel Bir Çalışma

Consumers' Perception Towards Organic Food And Affecting Factors: A Qualitative Study

Elif Emiroğlu¹, Çağla Sarışahin¹, Tuğçenur Bayazıt¹, Rama Zakri¹, Dilara Katırcıoğlu¹

¹Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstinye Üniversitesi, İstanbul/Türkiye

Elif Emiroğlu: 0000-0003-0575-5587

Çağla Sarışahin: 0009-0005-3564-6674

Tuğçenur Bayazıt: 0009-0006-2688-9807

Rama Zakri: 0009-0005-1593-1267

Dilara Katırcıoğlu: 0009-0003-1515-2402

ÖZET

Giriş ve Amaç: Tüm dünyada, organik gıda üretiminde ve tüketiminde önemli oranda artış meydana gelmiştir. Bu artışın nedenlerinden birinin tüketicilerin tercihlerindeki değişiklikler olduğu düşünülmektedir. Bu niteliksel çalışma, kişilerin organik gıda algısını ve bunu etkileyen faktörleri anlayabilmek amacıyla yürütülmüştür.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada derinlemesine görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşmeler veriler doygunluğa ulaşana kadar devam etmiştir. Katılımcılar (n=14) rastgele seçilmiş ve kayıt alınmasına izin veren katılımcılardan ses kaydı alınmıştır. Sosyodemografik bilgi anketinin uygulanmasını takiben katılımcılara yarı yapılandırılmış sorular yöneltilmiştir. Katılımcıların ifadeleri hiçbir değişiklik yapılmadan alıntılanmıştır. Transkriptlerin analizi ve kodların belirlenmesi aşamasında, MAXQDA 2022 programı kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcılar ile yapılan görüşme sonucu elde edilen ana temalar; güvenilirlik, sağlık, üretim süreci, yüksek maliyettir. Güvenilirlik kapsamında tüketicilerin çoğu güvenilir gıdaya değinirken geri kalan kısım, güvenilir kaynağa değinmiştir. Tüketicilerin büyük bir kısmı, yüksek maliyeti önemli bir dezavantaj olarak değerlendirmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonuçlarına göre, tüketicilerin organik gıda algıları değişiklik gösterse de, tercih nedenlerine ilişkin ifadeleri benzerlik göstermektedir. Toplumun organik gıdaya ilişkin bilgi ve farkındalığını artırmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Organik besin, niteleyici araştırma, tüketici davranışı

ABSTRACT

Introduction and Aim: There has been a significant increase in the production and consumption of organic food all over the world. One of the reasons for this increase is thought to be the changes in consumers' preferences. This qualitative study was conducted in order to understand consumers' perception towards organic food and affecting factors.

Material and Method: In this study, in-depth interview method was used. The interviews continued until data saturation was achieved. Participants (n=14) were randomly selected and voice recordings were taken from the participants who allowed the recording. Following the completion of the sociodemographic information questionnaire, semi-structured questions were

asked to the participants. The statements of the participants are presented as stated. MAXQDA 2022 program was used in the analysis of transcripts and determination of codes.

Results: The main themes obtained as a result of the interviews conducted with the participants are reliability, health, production process, and high cost. While most consumers refer to reliable food under the scope of reliability, the remaining part refers to a reliable source. Most of the consumers evaluated the high cost as a significant disadvantage.

Conclusion and Suggestions: According to the results of the study, although the organic food perceptions of consumers vary, their expressions regarding the reasons for preference are similar. Among the factors affecting organic food preferences, the positive effects of organic foods on health come to the fore. Studies should be carried out to increase the knowledge and awareness of the people about organic food.

Keywords: Organic food, qualitative research, consumer behaviour

Hemodiyaliz Hastalarında Faz Açısının Beslenme Durumu ve Yaşam Kalitesi ile İlişkisinin Değerlendirilmesi

Evaluation Of The Relationship Of Phase Angle With Nutritional Status And Quality Of Life In Hemodialysis Patients

Elif İradeli*, **Sema Çalapkörur****

*Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans, Kayseri, Türkiye, dyt.iradeli.elif@gmail.com, 0507 809 91 07, ORCID: 0000-0001-7554-6225

**Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Kayseri, Türkiye, dyt_sema@hotmail.com , 0507 812 88 49, ORCID: 0000-0002-2540-1957

Giriş ve Amaç: Hemodiyaliz (HD) tedavisinde meydana gelen teknolojik gelişmelere rağmen hastalar malnütrisyon kaynaklı yüksek morbidite ve mortalite riski taşımaktadır. Bu araştırma, HD hastalarında biyoelektrik empedans analiz cihazı ile ölçülen faz açısı değerinin beslenme durumu ve yaşam kalitesi ile ilişkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, Kasım 2021 ve Şubat 2022 tarihleri arasında Erciyes Üniversitesi Semiha Kibar Organ Nakli ve Diyaliz Hastanesinde haftada üç gün HD tedavisi alan 18 yaş üzerindeki 51’i kadın 47’si erkek olmak üzere 98 hastanın katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara ait sosyodemografik özellikler anket formu ile elde edilmiştir. Hastaların antropometrik ölçümleri ve vücut kompozisyon analizleri diyaliz tedavisinden sonra gerçekleştirilmiştir. Beslenme durumu ‘Malnütrisyon İnflamasyon Skoru (MIS)’ ve ‘Nutrisyonel risk skoru-2002 (NRS-2002)’; yaşam kalitesi ise ‘Böbrek Hastalığı Yaşam Kalitesi Kısa Formu (KDQOL™-36)’ ile değerlendirilmiştir. Bu araştırma için Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurul Onayı (Karar No: 2021/441) alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya dâhil edilen hastaların yaş ortalaması 55,51±11,96 yıl olarak hesaplanmıştır. Erkek hastalara ait faz açısının ortalaması 5,4°±1,1° iken kadın hastalarda 4,8°±1,0° olarak bulunmuştur (p<0,05). Hemodiyaliz hastalarında malnütrisyon tanısı için faz açısı kesim noktası 4,85° olarak belirlenmiştir (p<0,05). Hastaların %45,9’unun faz açısı 4,85°’den düşüktür. Faz açısı 4,85°’den büyük hastalarda KDQOL™-36 fiziksel ve mental komponent alt boyut puanları anlamlı derecede artmaktadır (p<0,05).

Sonuç ve Öneriler: Faz açısı kesim noktasına göre hastaların neredeyse yarısında malnütrisyon riski bulunmaktadır. Hemodiyaliz hastalarında malnütrisyonun tanı ve tedavisi sıklıkla atlanmaktadır. Faz açısı HD hastalarında beslenme durumunun saptanmasında yararlı bir parametre olabilir.

Anahtar Kelimeler: Beslenme durumu, Faz Açısı, Yaşam Kalitesi

Bildirinin hazırlanmasında Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Birimi “TYL-2021-11338” kodlu projeye desteklen tez çalışmasından yararlanılmıştır.

Background/Objective: Hemodialysis (HD) is the most common form of renal replacement therapy in patients with end-stage renal disease. Despite technological advances in HD treatment, patients are at high risk of morbidity and mortality due to malnutrition. This research was carried out to determine the relationship between the phase angle value measured with a bioelectrical impedance analyzer and nutritional status and quality of life in HD patients.

Materials and Methods: The study was carried out with the participation of 98 patients, 51 women and 47 men, over the age of 18 who received HD treatment three days a week at Erciyes University Semiha Kibar Organ Transplantation and Dialysis Hospital between November 2021 and February 2022. Sociodemographic characteristics of the participants were obtained with a questionnaire. Anthropometric measurements and body composition analyzes of the patients were performed after dialysis treatment. Nutritional status 'Malnutrition Inflammation Score (MIS)' and 'Nutritional risk score-2002 (NRS-2002)'; quality of life was evaluated with the 'Kidney Disease Quality of Life Short Form (KDQOLTM-36)'. Erciyes University Scientific Research and Publication Ethics Committee Approval (Decision No: 2021/441) was received for this research.

Results: The mean age of the patients included in the study was calculated as 55.51 ± 11.96 years. While the mean of the phase angle of male patients was $5,4^\circ \pm 1,1^\circ$, it was found to be $4,8^\circ \pm 1,0^\circ$ in female patients ($p < 0,05$). The phase angle cutoff point for the diagnosis of malnutrition in HD patients was determined as 4.85° ($p < 0,05$). The phase angle of %45,9 of patients is less than 4.85° . KDQOLTM-³⁶ physical and mental component sub-dimension scores increase significantly in patients with phase angle greater than 4.85° ($p < 0.05$).

Conclusions: According to the phase angle cutoff point, almost half of the patients are at risk of malnutrition. Diagnosis and treatment of malnutrition in HD patients are often overlooked. Phase angle may be a useful parameter in determining nutritional status in HD patients.

Keywords: Nutritional status, Phase Angle, Quality of Life

Anaokulu Çocuklarında Beslenme Eğitiminin Antropometrik Ölçüm Üzerindeki Etkisi The Effect of Nutrition Education on Anthropometric Measurement in Kindergarten Children

Mutlu Tuçe Ülker

İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü,
mutlu.ulker@istinye.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1757-5084

Gizem Elvan Hacıoğlu

İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü,
elvanhacioglu5@gmail.com, ORCID: 0009-0009-7828-0085

Aysu Kurt

İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü,
dytaysukurt@gmail.com, ORCID: 0009-0004-5169-5014

Serra Erken

İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü,
serra_erken@hotmail.com, ORCID: 0009-0008-2378-2662

Beyza Yıldız

İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü,
yildizbeyza@gmail.com, ORCID: 0009-0006-9052-8272

ÖZET

Giriş ve Amaç: Okul öncesi dönemde beslenme alışkanlıklarının kazanıldığı ve beslenme yetersizliği açısından da riskli dönemdir. Bu çalışma beslenme eğitiminin anaokulu çocuklarının beslenme davranışı ve percentil eğrileri üzerindeki etkisini değerlendirmeyi amaçlamıştır.

Yöntem: Bu çalışma, Anaokulu çocuklarında beslenme durumunun saptanarak, çocukların beslenme ile ilişkili sorunlarını tespit ederek, beslenme eğitim programını içeren, kontrol ve müdahale gruplarının yer aldığı randomize klinik bir çalışmadır. Antropometrik ölçümler araştırmacılar tarafından alınmış ve percentil eğrisinde değerlendirilmiştir; “Beslenme Davranış Ölçeği” ile anaokulu çocuklarının beslenme müdahalesi öncesi ve sonrasında beslenme davranışları gruplar arasında değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan 174 öğrencinin 82’si kız 92’si erkektir. Öğrencilerin boy uzunlukları ortalamaları müdahale grubunda; öncesinde (117,02±4,01) sonrasında (119,035±3,57) ve kontrol grubunda; öncesinde (115,755±5,58) sonrasında (116,715±5,69) cm olarak bulunmuştur. Vücut ağırlıkları müdahale grubunda; önce (21,56±4,76) sonra (22,05±3,89); kontrol grubunda öncesinde (20,96±3,97) sonrasında (22,05±3,14) kg olarak bulunmuştur. Boy uzunluğu ve vücut ağırlığı ölçümleri sonrasında elde edilen beden kütle indeksi değeri gruplar arasında anlamlı farklılık göstermektedir (p<0.00). Öğrencilerin antropometrik ölçümleri sonrasındaki percentil değerlerinde beslenme eğitimi öncesi ve sonrasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Anaokulu öğrencilerinin beslenme davranış puan ortalamalarında müdahale öncesi ve müdahale sonrasında gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p<0.00).

Sonuç ve Öneriler Geleceğin yetişkini olan çocuklara sağlıklı yaşam için sağlıklı beslenme davranışının kazandırılması gerekmektedir. Okullarda benimsenecek sağlıklı yeme davranışlarında diyetisyenlerin verdiği beslenme eğitimlerinin rolü büyüktür. Anaokulu

öğrencilerine verilen beslenme eğitimi sonrasında percentil eğrilerinde anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen, müdahale grubunun beslenme bilgi düzeylerindeki artış ile beslenme davranış puan ortalamaları artmıştır. Beslenme ile ilintili bulaşıcı olmayan hastalıkların önlenmesi için anaokulu çağından itibaren sağlıklı beslenme davranışlarını kazandırmak gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi dönem, Çocukluk çağı beslenmesi, Beslenme durumunun saptanması, Beslenme eğitimi

SUMMARY

Introduction and Aim: Preschool period is a risky period in terms of nutritional habits and nutritional deficiency. This study aimed to evaluate the effect of nutrition education on the feeding behavior and percentile curves of kindergarten children.

Methods: This is a randomized clinical study with control and intervention groups, including a nutrition education program, by determining the nutritional status of kindergarten children, determining the nutrition-related problems of children. Anthropometric measurements were taken by the researchers and evaluated on the percentile curve; With the “Nutrition Behavior Scale”, the nutritional behaviors of kindergarten children before and after the nutrition intervention were evaluated between the groups.

Results: Of the 174 students participating in the study, 82 were female and 92 were male. The average height of the students in the intervention group; before (117.02±4.01) after (119.035±3.57) and in the control group; before (115.755±5.58) and after (116.715±5.69) cm. Body weights in the intervention group; before (21.56±4.76) after (22.05±3.89); in the control group before (20.96±3.97) and after (22.05±3.14) kg. The body mass index value obtained after height and body weight measurements showed significant differences between the groups (p<0.00). There is no significant difference in the percentile values after the anthropometric measurements of the students before and after the nutrition education. There is a significant difference between the groups in the pre-intervention and post-intervention mean scores of the kindergarten students' nutritional behavior (p<0.00).

Conclusion and Suggestions: Average score increased with the increase in the nutrition knowledge levels of the intervention group. In order to prevent non-communicable diseases related to nutrition, it is necessary to gain healthy eating behaviors from the kindergarten age. It is necessary to teach healthy eating behaviors to children, who are adults of the future, for a healthy life. Nutrition education given by dietitians has a great role in healthy eating behaviors to be adopted in schools. Although there was no significant difference in percentile curves after the nutrition education given to kindergarten students, the nutritional behavior

Key words: Preschool period, Childhood nutrition, Determination of nutritional status, Nutrition education

Sosyal Medya Bağımlılığı Ve Beden İmajı İlişkisi: Instagram Örneği

The Relationship Between Social Media Addiction And Body Image: Instagram Example

Elif Emiroğlu¹, Feyza Sena Durmuş¹, Dilara Şahin¹, Melis Kıran¹, Meryem Yavuz¹

¹Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstinye Üniversitesi, İstanbul/Türkiye.

Elif Emiroğlu:000-0003-0575-5587

Feyza Sena Durmuş:0009-0002-6477-3291

Dilara Şahin:0009-0007-1413-9467

Melis Kıran:0009-0004-8927-8232

Meryem Yavuz:0009-0008-0012-6830

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bozulmuş beden imajı günümüzde birçok bireyde gözlemlenen bir problem haline gelmiştir. Sosyal medya bağımlılığının bu durumun nedenlerinden biri olabileceği düşünülmektedir. Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ile beden imajı arasındaki olası ilişkiyi incelemeyi hedeflemiştir.

Gereç ve Yöntem: Bu kesitsel çalışma, İstanbul'da bulunan bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören, 18-25 yaş arasındaki 125 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Veriler anket formu ile elde edilmiştir. Ankette, katılımcıların sosyodemografik özellikleri ve antropometrik özelliklerine ek olarak, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği, Instagram Bağımlılığı Ölçeği ve Beden İmajı Ölçeği yer almaktadır. Verilerin analizi için SPSS programı kullanılmıştır. Bu çalışma, TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı tarafından desteklenmiştir (Başvuru no: 1919B012215299).

Bulgular: Katılımcıların BKİ değeri ortalama 22.03 ± 3.52 kg/m²'dir. Instagram'da geçirilen ekran süresi ortalaması 115.14 ± 69.33 dk/gün, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği puanı ortalaması 59.03 ± 15.86 , Instagram Bağımlılığı Ölçeği puanı ortalaması 56.77 ± 20.74 ve Beden İmajı Ölçeği puanı ortalaması 99.66 ± 32.13 'tür. Beden İmajı Ölçeği puanı ile Sosyal Medya Bağımlılığı ve Instagram Bağımlılığı ölçek puanları arasında pozitif yönlü, istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler (sırasıyla; $r=0.28$, $r=0.31$) bulunmuştur ($p<0.01$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar, sosyal medya bağımlılığı ve Instagram bağımlılığının beden imajı üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Beden İmajı, Sosyal Medya Bağımlılığı.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Impaired body image has become a problem observed in many individuals today. Social media addiction is thought to be one of the reasons for this situation. This study aimed to examine the possible relationship between university students' social media use and body image.

Material and Method: This cross-sectional study was conducted on 125 students aged 18-25, studying at a foundation university in Istanbul. The data were obtained with a questionnaire

form. In addition to the sociodemographic characteristics and anthropometric characteristics of the participants, the questionnaire includes Social Media Addiction Scale, Instagram Addiction Scale and Body Image Scale. SPSS program was used for data analysis. This study was supported by TUBITAK 2209-A University Students Research Projects Support Program (application no:1919B012215299).

Result: The average body mass index of the participants was 22.03 ± 3.52 kg/m². The average screen time spent on Instagram is 115.14 ± 69.33 min/day, the average Social Media Addiction Scale score is 59.03 ± 15.86 , the Instagram Addiction Scale score is 56.77 ± 20.74 , and the Body Image Scale score is 99.66 ± 32.13 . A positive and statistically significant relationship was found between Body Image Scale scores and, Social Media Addiction and Instagram Addiction scores (respectively; $r=0.28$, $r=0.31$) ($p<0.01$).

Conclusions and Suggestions: The results obtained from this study show that social media addiction and Instagram addiction may have a negative effect on body image.

Keywords: Social Media, Body Image, Social Media Addiction

Bir Kitabevinin Sağlık Kategorisindeki Beslenme Konulu Kitapların Analizi

Analysis Of Nutritional Books In The Health Category Of A Bookshop

Elif Emirođlu¹, Hazal Ceren Akkuş¹, Beliz Balkan¹, Ayşe Sena Üye¹

¹Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstinye Üniversitesi, İstanbul/Türkiye

Elif Emiroğlu: 0000-0003-0575-5587

Hazal Ceren Akkuş: 0009-0002-5351-2424

Beliz Balkan: 0009-0008-7449-8418

Ayşe Sena Üye: 0009-0005-7969-8177

ÖZET

Giriş ve Amaç: Son zamanlarda insanların diyet ve sağlıklı beslenmeye olan ilgileri ve bu konuda yayımlanan kitapların sayısı artış göstermiştir. Bu çalışmanın amacı, 1995'ten günümüze kadar yayınlanmış olan beslenme konulu kitapların döküman analizini gerçekleştirmektir.

Gereç ve Yöntem: Niteliksel türdeki bu araştırmada ilk aşama olarak kitap satışı yapan bir mağazanın sağlık kategorisi altındaki beslenme konulu kitapların o mağazanın internet sitesi üzerinden ön analizi yapılmış, ikinci aşamada bu kitaplara ulaşılarak dökümanların ayrıntılı analizleri yapılmıştır. Kitapların çalışmaya dahil edilme kriterleri, beslenme konulu bu kitapların satışının devam etmesi ve yayım dilinin Türkçe olmasıdır. Analiz kapsamında; bu kitapların içeriği, bilimsel kaynakça beyan durumları, basım yılları, baskı sayıları, yazarların meslekleri kaydedilmiş ve yorumlanmıştır. Çalışmada sırasıyla; dokümana ulaşma, orijinalliğini kontrol etme, dokümanı anlama, analiz etme, veriyi kullanma aşamaları izlenmiştir.

Bulgular: 1995'ten beri yayımlanan kitapların %60,9'u son 3 yılda yayımlanmıştır. Kitapların %46,8'inde hastalıklarda beslenme konusu ele alınırken, %30,4'ünde sağlıklı yemek tariflerine yer verilmiştir. 2020 yılından önce hekimler beslenme konusunda yazılan kitapların %41,2'sinin yazarı iken, 2021 yılı itibariyle yayımlanan kitapların %60,3'ünün hekimler tarafından yazıldığı belirlenmiştir. Diyet listelerinin paylaşıldığı kitapların yalnızca %28,6'sı diyetisyenler tarafından yazılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma, beslenme konulu kitapların analizini ve yıllar içerisindeki değişimini göstermekte olup; okuyucuların, alanında uzman bireyler tarafından yazılmış olan bilimsel kitapları tercih edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: niteleyici araştırma, beslenme bilimi, sağlık.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Recently, people's interest in diet and healthy eating and the number of books published on this subject have increased. This study aims to perform a document analysis of the books on nutrition published from 1995 to the present. In this qualitative study, as the first stage, a preliminary analysis of the nutrition-related books under the health category of a store that sells books was made on the website of that store, and in the second stage, these books were accessed and the documents were analyzed in detail.

Material and Method: The criteria for including the books in the study are that these books on nutrition continue to be sold and the publication language is Turkish. Within the scope of the analysis; The content of these books, scientific bibliography declaration status, publication years, edition numbers, and professions of the authors were recorded and interpreted. In the study, respectively; The stages of reaching the document, checking its originality, understanding the document, analyzing it, and using the data were followed.

Results: 60.9% of the books published since 1995 were published in the last 3 years. While 46.8% of the books deal with the issue of nutrition in diseases, healthy recipes are included in 30.4%. While physicians were the authors of 41.2% of the books written on nutrition before 2020, it was determined that 60.3% of the books published as of 2021 were written by physicians. Only 28.6% of the books in which diet lists are shared were written by dietitians.

Conclusion and Suggestions: This study shows the analysis of books on nutrition and its change over the years. It is recommended that readers prefer scientific books written by experts in the field.

Keywords: qualitative research, nutritional science, health.

Obezite ve Havayolu İnflamasyonu

Obesity and Airway Inflammation

İlkay Keskinel¹

¹İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, ilkaykeskinel@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-2683-5076

ÖZET

Giriş ve Amaç: Astım, geri dönüşümlü hava yolu daralması ile karakterize inflamatuvar bir hastalıktır. Obezite, proinflamatuvar hadisenin astımdaki inflamasyona katkıda bulunduğu multipl sistemleri içeren sistemik bir hastalıktır. Bu derlemede obezite ve astım arasındaki etkileşim tartışılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Pubmed, Scopus ve Web of Science veri tabanları kullanılarak literatür taraması yapılmıştır. Arananahtar kelimelerden bazıları “obezite”, “iltihap” ve “astım”dır.

Bulgular: Çalışmalar, obezitenin pulmoner kompliyansı ve akciğer hacmini azalttığını, bronş hiperreaktivitesini artırdığını, yetersiz astım kontrolüne ve glukokortikosteroid tedavisine direnç neden olduğunu göstermektedir. Acil servislere başvuran astımlılar, ideal vücut kitle indekslerine (VKİ) sahip olanlardan daha obez olma eğilimindedir. Astım da obeziteye yol açabilir. Kortikosteroidler, kronik astımlılarda kilo alımına katkıda bulunabilir. Obez astımlılarda, bir bronkodilatör molekül olan nitrik oksit (NO) metabolizmasındaki defektlerle birlikte oksidatif stres artar. Fruktoz açısından zengin bir diyet, bronkokonstriksiyona katkıda bulunan NO seviyelerini azaltır.

Sonuç ve Öneriler: Yağ dokusu interlökin(IL)-6, IL-1, tümör nekroz faktörü(TNF)-alfa gibi proinflamatuvar moleküller ürettiğinden obezite ateroskleroz, diyabet, yağlı karaciğer hastalığı vb. gibi kronik inflamatuvar hastalıklarla ilişkilidir. Obezitede lektin seviyeleri artar ve adiponektin azalır. Yağ dokusundaki makrofajlar, mast hücreleri, doğuştan gelen lenfoid hücreler inflamasyona katkıda bulunur. Obez astımlılar, eozinofilik olmaktan çok nötrofil baskın bir fenotipe sahiptir. Mevcut veriler ışığında, obez astımlıların sağlıklı bir kiloda kalmaları için teşvik edilmesi gerektiğini öneriyoruz.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Asthma is an inflammatory disease characterized by reversible airway constriction. Obesity is a systemic disease involving multiple systems, with a proinflammatory state contributing to the inflammation in asthma. In this review, the interaction between obesity and asthma is discussed.

Methods: Using *Pubmed*, *Scopus* and *Web of Science* databases, a literature search was performed. Some of the key words searched were, “obesity”, “inflammation” and “asthma”

Results: Studies indicate that obesity decreases pulmonary compliance and lung volume, increases bronchial hyperreactivity, causes insufficient asthma control and resistance to

glucocorticosteroid treatment. Asthmatics admitted to emergency rooms tend to be more obese than those having ideal body mass indices (BMI). Asthma may also lead to obesity. Corticosteroids may contribute to weight gain in chronic asthmatics. In obese asthmatic, oxidative stress is increased accompanied by defects in nitric oxide (NO) metabolism (a bronchodilatory molecule). A diet rich in fructose decreases NO levels which contributes to bronchoconstriction.

Conclusions and Suggestions: Obesity is associated with chronic inflammatory diseases including atherosclerosis, diabetes, fatty liver disease etc since fatty tissue produces proinflammatory molecules like interleukin(IL)-6, IL-1, tumor necrosis factor(TNF)-alpha. Lectin levels increase and adiponectin decreases in obesity. Macrophages, mast cells, innate lymphoid cells in adipose tissue contribute to inflammation. Obese asthmatics have a neutrophil dominant phenotype rather than eosinophilic. We suggest that obese asthmatics should be encouraged to keep a healthy weight.

Tip-II Diyabette Tıbbi Beslenme Tedavisi

Medine Sönmez¹, Hüseyin Abdik²

¹İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik Ana Bilim Dalı, Beslenme ve Diyetetik Bilim Programı, İstanbul, Türkiye, sonmez.medine@std.izu.edu.tr , 0009-0001-2288-2716

²İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, İstanbul, Türkiye, 0000-0003-3756-0645

ÖZET

Diyabet, pankreasta oluşan fonksiyon bozukluğuyla özgünleşen ve dünyada en sık görülen kronik hastalıkların başında gelmektedir. Uluslararası Diyabet Federasyonu Diyabet Atlasında 2019 yılı için 451 milyon diyabet hastası olduğunu belirtmiştir. Tıbbi beslenme tedavisi (TBT); diyabetli bireyler için çok önemlidir, çeşitli parametrelere bakarak kişiye özgü hazırlanmalıdır. Kişinin biyokimyasal bulguları, fiziksel aktivite durumu, beslenme öyküsü, ekonomik-psikososyal durumu ve benzeri durumlar değerlendirilerek ve bir hedef oluşturularak beslenme planı yapılmalıdır. Aynı zamanda diyabetik bireylere beslenme eğitimi verilmelidir. Güncel kılavuzlara göre; günlük enerjinin karbonhidrat ve tekli doymamış yağ asitlerinden gelen oranı toplam %60-70 olması yönündedir. Böbrek fonksiyonlarında problem olmayan diyabetlilerde alınması gereken günlük enerjinin %10- 20'si veya 1.0 g/kg/gün protein önerilmektedir. Trigliserid ve kolesterol düzeylerini istenilen aralıklara düşürmek, HDL kolesterolün artmasını sağlamak amacıyla TBT'de diyetle alınan doymuş yağ, kolesterol ve trans yağ asitleri kısıtlanmalıdır. Doymuş yağ asitleri toplam enerjinin %7'sinden az ve geçmeyecek şekilde kısıtlanmalıdır. Diyabet hastaları öğün aralarındaki zamanın fazla olmaması şartı ile 5-6 öğün şeklinde beslenebilirler. Diyabet oluşumunun önlenmesi, riskinin azalması vb. durumlar için egzersiz yapılması gerektiği çeşitli araştırmalarla gösterilmiştir. Otoritelere göre Tip 2 Diyabetliler için haftada 3-7 gün ve günler arasında maksimum 2 gün olmak şartıyla; en düşük 150-300 orta düzeyde egzersiz veya 75-150 dakika şiddetli aktivite önermiştir. Yürümek, koşmak, bisiklete binmek, yüzmek, su aktiviteleri, kürek çekmek ve dans etmek bu fiziksel aktivitelere örnek olarak verilebilir. Sonuç olarak; TBT diyabetli hastaların tüm durumları göz önünde bulundurularak kılavuzlar ışığında uygulanmalıdır ve takip edilmelidir. Bu derlemede Tip-II Diyabette güncel Tıbbi Beslenme Tedavisine yer verilmesi hedeflenerek literatür taraması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tip-II Diyabet, Beslenme tedavisi, Diyabet

ABSTRACT

Diabetes is one of the most common chronic diseases in the world, characterised by dysfunction of the pancreas. The International Diabetes Federation stated in the Diabetes Atlas that there are 451 million diabetic patients for 2019. Medical nutrition therapy (MNT) is very important for individuals with diabetes and should be prepared individually by looking at various parameters. A nutrition plan should be made by evaluating the person's biochemical findings, physical activity status, nutritional history, economic-psychosocial status and similar conditions and creating a target. At the same time, nutrition education should be given to diabetic

individuals. According to current guidelines, the ratio of daily energy from carbohydrates and monounsaturated fatty acids should be 60-70% in total. In diabetics without problems in renal function, 10-20% of the daily energy or 1.0 g/kg/day protein is recommended. Dietary saturated fat, cholesterol and trans fatty acids should be restricted in TBT in order to reduce triglyceride and cholesterol levels to desired ranges and to increase HDL cholesterol. Saturated fatty acids should be restricted to less than 7% of total energy. Diabetes patients can eat 5-6 meals, provided that the time between meals is not too long. It has been shown by various studies that exercise is necessary for the prevention of diabetes, reduction of its risk, etc. According to the authorities, at least 150-300 moderate exercise or 75-150 minutes of vigorous activity is recommended for Type 2 Diabetics, provided that it is 3-7 days a week and maximum 2 days between days. Walking, running, cycling, swimming, water activities, rowing and dancing are examples of these physical activities. In conclusion, TBT should be implemented and followed up in the light of guidelines, taking into account all conditions of patients with diabetes. In this review, a literature review was conducted with the aim of including current Medical Nutrition Therapy in Type-II Diabetes.

Keywords: Type-II Diabetes, Nutrition therapy, Diabetes

Tarçın

Merve Dilara Gerek-Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi- 0009-0009-7149-7898

Dilara Aslan-Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi- 0009-0001-1129-0707

Sümeysa Kurt-Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi- 0009-0002-8910-1678

Beyza Keser-Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi- 0009-0007-2168-7867

Hiva Çaktı-Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi- 0009-0004-0460-7931

ÖZET

Halk arasında “Darçın”, “Loğusa”, “Şerbet kokusu” gibi adlarla bilinen yüzyıllardır baharat ve geleneksel bitkisel ilaç olarak kullanılan tarçın defnegiller familyasından, ana vatanı Güneydoğu Asya olan aromatik kokulu bir ağaçtır. Tarçının yetiştiği coğrafik bölgelere göre Çin Tarçını (*cinnamomi cassia*) ve Seylan Tarçını (*cinnamomun zeylanicum*) olmak üzere başlıca iki türü bulunmaktadır. Tarçının hem kabuk hem de çiçeği tıbbi olarak kullanılmaktadır. Psikolojik sıkıntılar, kalp zayıflığı, grip, soğuk algınlığı, iştahsızlık, hazımsızlık, diyare, vücut direncinin düşüklüğüne karşı kullanılmaktadır. Mevcut çalışmalar tarçının antibakteriyal, antikanserojenik, antiinflamatuvar, antioksidan, doku onarıcı, kardiyovasküler ve immünomodülatör etkilere sahip olduğunu göstermektedir. Tarçının kan glikoz düzeyini azalttığı ve bu etkinin tarçında bulunan Metil hidroksi kalkon polimeri ile bağlantılı olarak gerçekleştirildiği bildirilmektedir. Ancak daha fazla araştırmaya ve çalışmaya ihtiyaç vardır. Bu derlemede; tarçının tarihçesi, kullanımı, kimyasal bileşimi, özellikleri, ilaç etkileşimleri, dozu, ve sağlık üzerindeki etkileri vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarçın, antioksidan, beslenme, sağlık, kan şekeri

ABSTRACT

Cinnamon, known as "Darçın", "Logusa", "Sherbet scent" among the people, is an aromatic fragrant tree from the family of laurelaceae, which has been used as a spice and traditional herbal medicine for centuries. According to the geographical regions where cinnamon is grown, there are two main types: Chinese Cinnamon (*Cinnamomi cassia*) and Ceylon Cinnamon (*Cinnamomum zeylanicum*). Both the bark and flower of cinnamon are used medicinally. It is used against psychological problems, heart weakness, flu, cold, loss of appetite, indigestion, diarrhea, low body resistance. Current studies show that cinnamon has antibacterial, anticarcinogenic, anti-inflammatory, antioxidant, tissue-repairing, cardiovascular and immunomodulatory effects. It is reported that cinnamon reduces the blood glucose level and this effect is realized in conjunction with the Methyl hydroxy chalcone polymer found in cinnamon. However, more research and studies are needed. In this review; The history, use, chemical composition, properties, drug interactions, dosage, and health effects of cinnamon are emphasized.

Keywords: Cinnamon, antioxidant, nutrition, health, blood sugar

Fitoöstrojenler

Phytoestrogens

Müzeyyen Eryılmaz¹

İstanbul Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Fatih Sultan Mehmet Eğitim ve Araştırma Hastanesi¹, ORCID-ID:0000-0002-1027-3200

Giriş ve Amaç

Bitkilerde doğal olarak bulunan ve fenolik grup içeren östrojene benzer bileşiklere, “fitoöstrojenler” denilmektedir. Etkileri kısmen östrojen reseptörlerine bağlanma yeteneğiyle ilişkilidir. Östrojenik etkinlikleri değişkendir. Doğal östrojenlere yapı/şekil yönünden benzerler. Östrojenlerle yarışarak direkt etki gösterebilirler.

Son yıllarda tedavi veya korunma amacıyla fitoöstrojenlerden sıkça bahsedilmektedir. Çalışmamızda fitoöstrojenlerin sağlığa etkileri literatür ışığında paylaşılmıştır.

Bulgular

350 bitkinin östrojenik aktivitesi olduğu bilinmektedir. Fitoöstrojenlerin alımı, bitkinin ve/veya bu bitkiyle beslenen hayvandan elde edilen ürünün tüketilmesiyle gerçekleşebilir. Menopoz, meme kanseri, kardiyovasküler hastalıklar, osteoporoz, obezite, diyabet ve kadınları ilgilendiren birçok hastalıkta diyetle östrojen alınması tartışmalıdır. Hormona bağlı meme, prostat ve kolon kanserleri gibi kanserlerin kontrolü/önlenmesinde fitoöstrojenlerin rolü vardır. Hücre proliferasyonu ve kanserli dokuda vaskülarizasyonu önleyerek yayılmayı sınırlandırabilir. Fitoöstrojenlerin, bireyin östrojen seviyesi düşükse östrojenik, yüksekse antiöstrojenik etkisi olduğu saptanmıştır. Meme kanserinden koruyucu iken menopoz sonrasında tetikleyici olabilir. Neden-sonuç ilişkisine odaklanmadan kullanıldığında zarar verebilir.

Soya fasulyesi ve bazı baklagillerdeki izoflavon fitoöstrojeniktir. Keten tohumunda, tam buğday tanesinde, sebzelerde (kuşkonmaz, avokado, turp, vb) bazı meyvelerde (elma, muz, kavun vb) ve çayda bulunan sekoizolarisiresinol ve metairesinol barsak florasıyla östrojenik aktivite kazanan fitolignanlardır. Yerkırmızı ve kırmızı şaraptaki stilbenler antioksidan etkilidir, platelet agregasyonunu önler, yüksek dansiteli lipoproteini (HDL) artırır, hücre karsinogenezinden sorumlu poliaminleri baskılar. Menopozda kemik yıkımını azaltabilir, vazomotor semptomları hafifletir.

Ancak in vitro olarak genistein, daidzein, ekuol ve resveratrolün doza bağlı genotoksik etkileri gösterilmiştir.

Sonuç

Fitoöstrojenler giderek popülerleşmektedir. Hormon tedavisi kontrendike olan veya 'doğal' alternatifler isteyen kadınlarda kullanılabilirler. Ancak, fitoöstrojenlerin yan etkileri olabileceği bilinmelidir. Aydınlatılmamış noktalar için daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler:Beslenme, Östrojen, Fitoöstrojen

Estrogen-like compounds containing phenolic groups and found naturally in plants are "phytoestrogens". Their effects are in part related to their ability to bind to estrogen receptors. Phytoestrogens are similar structurally to natural estrogens. They can have direct effect by competing with estrogens. The effects of phytoestrogens on health are presented in light of literature.

Results

350 plants have estrogenic activity. Phytoestrogens can be taken by consuming the plant and/or the product derived from the animal fed with this plant. Dietary estrogen intake is controversial in menopause, breast cancer, cardiovascular diseases, osteoporosis, obesity, diabetes, and many other diseases involving women. Phytoestrogens have a role in the control/prevention of hormone-dependent cancers. Phytoestrogens have an estrogenic effect if the individual's estrogen level is low, and antiestrogenic if high. While protective against breast cancer, they can be a trigger after menopause. Isoflavones in soybeans and legumes are phytoestrogenic. Secoisolariciresinol and metairesinol found in flaxseed, whole wheat grain, vegetables (asparagus, avocado, radish, etc.), fruits (apple, banana, melon, etc.) and tea are phytolignans gaining estrogenic activity with intestinal flora. Stilbenes in peanuts and red wine are antioxidant, prevent platelet aggregation, increase HDL, suppress polyamines responsible for carcinogenesis. They reduce bone resorption in menopause and relieve vasomotor symptoms. However, dose-related genotoxic effects of genistein, daidzein, equiol and resveratrol have been demonstrated in vitro.

Conclusion

Phytoestrogens becoming increasingly popular, can be used when hormone therapy is contraindicated or for women who want 'natural' alternatives. However, we should remember that phytoestrogens may have side effects.

Keywords: nutrition, estrogen, Phytoestrogen,

Üniversite Öğrencilerinde İrrasyonel Besin İnançları ile Beden Memnuniyeti Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Evaluation of the Relationship Between Irrational Food Beliefs and Body Satisfaction in University Students

Emine ELİBOL¹, Aliye Rana EDİS², Hümeysra DURU³

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, eelibol@aybu.edu.tr 05526052703, ORCID. 0000-0002-6166-0825

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, ranaeds6@gmail.com 05345753287, ORCID. 0009-0006-2369-0720

³Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, humeyraduru.1@gmail.com 05347498647, ORCID. 0009-0008-7347-1889

ÖZET

Giriş ve Amaç: İrrasyonel besin inançları, bireylerin zayıf ve kilolu olma korkusunu, aile, arkadaş gibi kişilerin bireylere etkisini, reklamların etkisini değerlendirmektedir. Bu çalışma, üniversite öğrencilerinde irrasyonel besin inançları ve beden memnuniyeti arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmaya yaşları 18-25 arasında değişen, 304'ü kadın 112'si erkek toplam 416 üniversite öğrencisi dahil edilmiştir. Katılımcıların irrasyonel ve rasyonel besin inançlarını değerlendirmek amacı ile 'İrrasyonel Besin İnançları Ölçeği; beden memnuniyetlerini değerlendirmek için 'Beden Memnuniyeti Ölçeği' uygulanmıştır. Ayrıca yaş, cinsiyet, vücut ağırlığı ve boy uzunluğu, fiziksel aktivite yapma durumu vb. soruları içeren 'Demografik Yapı Anketi' kullanılmıştır. Verilerin analizi SPSS 22 programı ile yapılmıştır. Çalışma için Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Etik Kurulundan onay alınmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 20,5±1,76 yıldır. Kadınların vücut ağırlığı ve BKİ değeri erkeklerden daha düşük bulunmuştur (p<0.05). Katılımcıların %25,7'si düzenli egzersiz, %42,1'i daha önce diyet yaptığını belirtmiştir. Bireylerin %49'u şuan ki vücut ağırlığından memnun olduğunu %51'i memnun olmadığını ifade etmiştir. Kadınların rasyonel alt ölçek puanı (2,69±0,42) erkeklerden (2,58±0,38) istatistiki olarak daha yüksek bulunmuştur (p<0.05). Şişman bireylerin beden memnuniyeti ölçek puanı zayıf ve normal vücut ağırlığına sahip bireylerden istatistiki olarak daha düşük saptanmıştır (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Vücut ağırlığının beden memnuniyeti üzerinde etkili olduğu ve cinsiyetin besin inançlarını etkileyebileceği gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Besin inancı, beden memnuniyeti, vücut ağırlığı

ABSTRACT

Introduction and Aim: Irrational food beliefs evaluate individuals' fear of being weak and overweight, the effect of people such as family and friends on individuals, and the effect of advertisements. This study was conducted to evaluate the relationship between irrational food beliefs and body satisfaction in university students.

Materials and Method: The study involved 416 university students, comprising 304 females and 112 males aged between 18 and 25 years. Participants completed the "Irrational Food Beliefs Scale" to assess their irrational and rational food beliefs, as well as the "Body Satisfaction Scale" to evaluate their level of body satisfaction. The researchers also collected demographic information using a questionnaire that included questions on age, gender, body weight and height, physical activity status, and more. Data analysis was conducted using the SPSS 22 software, and ethical approval was obtained from the Ankara Yıldırım Beyazıt University Health Sciences Ethics Committee.

Results: The mean age of participants was 20.5 ± 1.76 years. Women had lower body weight and BMI values than men ($p < 0.05$). Around 25.7% of participants reported exercising regularly, and 42.1% had dieted before. Of the participants, 49% reported being satisfied with their current body weight, while 51% were dissatisfied. The rational subscale score for women (2.69 ± 0.42) was statistically higher than that for men (2.58 ± 0.38) ($p < 0.05$). Furthermore, the body satisfaction scale score for obese individuals was significantly lower than for those with thin or normal body weight ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: This study highlights the effect of body weight on body satisfaction and the influence of gender on food beliefs.

Keywords: Food belief, body satisfaction, body weight

Sepsis Hastalarının Yoğun Bakıma Kabulündeki Laktat/Albumin (L/A) oranının Mortaliteye Etkisi

The Effect of Lactate/Albumin (L/A) Ratio on Mortality in Intensive Care Unit Admission of Sepsis Patients

Recai ACİ¹, Adem KESKİN², Melek BİLGİN³

1 Department of Biochemistry, Samsun University, Samsun Training and Research Hospital, Samsun, Turkey <https://orcid.org/0000-0002-3332-6619>.

2 Department of Medicine Biochemistry, Institute of Health Sciences, Aydın Adnan Menderes University, Aydın, Turkey <https://orcid.org/0000-0003-1921-2583>.

3 Department of Microbiology, Samsun University, Samsun Training and Research Hospital, Samsun Turkey <https://orcid.org/0000-0003-0025-8717>.

Amaç: Çalışmamızda, yoğun bakım ünitesi (YBÜ)'nde sepsis nedeniyle yatan hastalarda Laktat/albumin (L/A) oranı ile mortalite arasındaki ilişkiye bakılması amaçlanmıştır.

Araçlar ve Yöntem: Çalışmamız sepsis nedeniyle YBÜ kliniğine yatan hastalarda retrospektif olarak yapıldı. Hastaların demografik ve klinik özellikleri tıbbi dosya kayıtlarından elde edildi. YBÜ' de sepsis nedeniyle yatan tüm hastaların Laktat/albumin (L/A) düzeyleri alındı. Mortalite olan ve olmayan hastalarda demografik özellikler, Laktat/albumin (L/A) oranları, bazı biyokimyasal ve hematolojik parametreler karşılaştırıldı. Mortalite tahmininde Laktat/albumin (L/A)'nin prediktif tanısıl değerini belirlemek için ROC eğrisi istatistiksel analizleri yapıldı.

Bulgular: Çalışmaya sepsis tanısı ile yoğun bakım servisinde yatan 24 ile 91 yaş aralığında olan 92 hasta dahil edildi. Ex olan hastaların laktat albumin oranı ve lenfosit düzeyleri, taburcu olan hastaların laktat albumin oranı ve lenfosit düzeylerinden daha yüksekti. ROC analiz sonucuna göre ex ve taburcu olan hastalar arasında Laktatın mortaliteyi öngörmedeki ROC eğrisi altında kalan alan 0.695 idi (%95 GA:0.522–0.756) (p=0.0025). Laktat albumin oranı ile diğer parametreler arasında korelasyon analizi yapıldı. Yapılan analiz sonucunda laktat albumin oranı, laktat (r=0.897, p<0.001), nötrofil (r=0.230, p=0.028), ve monosit (r=0.242, p=0.020) düzeyleri ile pozitif korelasyon gösterirken, albumin (r=-0.304, p=0.003) ve pO₂ (r=-0.257, p=0.013) seviyeleri ile negatif korelasyon gösterdiği saptandı.

Sonuç: Laktat/albumin (L/A), sepsis tanılı hastaların hastane ve YBÜ'lerin mortalitesini göstermede önemli bir belirteçdir. Hastanın yatışından itibaren laktatın yakın takibi tedavi yönetimini ve klinik sonuçları değiştirebilir.

Anahtar Kelimeler: Mortalite; Laktat/Albumin oranı , Sepsis; Yoğun Bakım Ünitesi

Objective: In our study, we aimed to investigate the relationship between lactate/albumin (L/A) ratio and mortality in patients hospitalized in intensive care unit (ICU) for sepsis.

Materials and Methods: Our study was performed retrospectively in patients hospitalized in ICU clinic due to sepsis. Demographic and clinical characteristics of the patients were obtained from medical file records. Lactate/albumin (L/A) levels were obtained in all patients hospitalized in the ICU for sepsis. Demographic characteristics, lactate/albumin (L/A) ratios, some biochemical and hematologic parameters were compared in patients with and without

mortality. ROC curve statistical analyses were performed to determine the predictive diagnostic value of lactate/albumin (L/A) in predicting mortality.

Results: The study included 92 patients aged between 24 and 91 years who were hospitalized in the intensive care unit with a diagnosis of sepsis. The lactate albumin ratio and lymphocyte levels of the patients who died were higher than the lactate albumin ratio and lymphocyte levels of the patients who were discharged. According to ROC analysis, the area under the ROC curve for lactate in predicting mortality between ex and discharged patients was 0.695 (95% CI: 0.522-0.756) ($p=0.0025$). Correlation analysis was performed between lactate albumin ratio and other parameters. As a result of the analysis, lactate albumin ratio was positively correlated with lactate ($r=0.897$, $p<0.001$), neutrophil ($r=0.230$, $p=0.028$), and monocyte ($r=0.242$, $p=0.020$) levels, and negatively correlated with albumin ($r=-0.304$, $p=0.003$) and pO_2 ($r=-0.257$, $p=0.013$) levels.

Conclusion: Lactate/albumin (L/A) is an important marker of mortality in patients with sepsis in hospital and ICUs. Close monitoring of lactate from the time of hospitalization may change treatment management and clinical outcomes.

Keywords: Mortality; Lactate/Albumin ratio , Sepsis; Intensive Care Unit

Beslenme Eğitiminin İlkokul Öğrencilerinde Beslenme Bilgi Düzeyi ve Beslenme Davranışlarına Etkisi

The Effect of Nutrition Education on Nutrition Knowledge and Nutrition Behaviors in Primary School Students

Mutlu Tuçe Ülker

İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü,
mutlu.ulker@istinye.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1757-5084

Sümeyye Nur Gündüz

İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü,
sumeyye.gunduz@stu.istinye.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8867-8873

Hafize Sema Büyükaş

İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü,
hafize.buyukates@stu.istinye.edu.tr, ORCID: 0009-0007-2564-774X

Halime Kuşçu

İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü,
halime.kuscu@stu.istinye.edu.tr , ORCID: 0009-0009-3398-5313

Aysu Özdemir

İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü,
aysu.ozdemir@stu.istinye.edu.tr, ORCID: 0009-0000-4781-6216

ÖZET

Giriş ve Amaç: Toplumların beslenme durumunun iyileştirilmesinde beslenme eğitiminin rolü büyüktür. Çocukluk dönemi kalıcı alışkanlıkların kazanıldığı bir dönem olduğundan dolayı bu dönem beslenme davranışının yaşam boyu sürdürülebilmesi için önemlidir. Beslenme eğitimiyle çocukların yeterli ve dengeli beslenmesiyle çevre için sürdürülebilir beslenme hakkında farkındalık kazandırılması amaçlanmaktadır.

Yöntem: İstanbul'da orta sosyoekonomik düzeyde 2 okul rastgele seçilerek, Zeytinburnu ve Bayrampaşa ilçesinde 1'er ilköğretim okulu örneklem olarak belirlenmiştir. Bu okullardan birine beslenme ve hijyen kapsamlı 5 adet eğitimi verilecek olup diğer okul ise kontrol grubu olarak çalışmada yer almıştır. Eğitimler öncesinde ve sonrasında ölçekler uygulanarak öğrencilerin bilgi düzeyleri tespit edilmiş ve eğitimlerin sonrasında beslenme bilgi düzeyleri değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan 158 öğrencinin 88'i kız 85'i erkek öğrencidir. Gıda güvenliği bilgi düzeyinde müdahale grubundaki öğrencilerin eğitim öncesinde %52'sinin yeterli, %46.6'sının kısmen yeterli, %1.33'in yetersiz bilgi düzeyindeyken, eğitim sonrasında %32'sinin yeterli, %61.33'ünün kısmen yeterli, %1.33'ün yetersiz bilgi düzeyindedir. Gıda güvenliği bakımından kontrol grubundaki öğrencilerin eğitim öncesi ve sonrasında bilgi düzeyleri değişmemiştir (%61.44'ünün yeterli, %38.5'in kısmen yeterli). Öğrencilerin beslenme davranışlarında müdahale öncesi ve sonrasında gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0.00$). Öğrencilerin beslenme tutumlarında müdahale öncesi ve sonrasında gruplar arasında anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Öğrencilerin beslenme öz yeterliliklerinde müdahale öncesi ve sonrasında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Çocukların yaşam boyu sağlıklı alışkanlıklar edinmesini destekleyen beslenme tercihleri yapmalarına yardımcı olmuştur. Çocukluk çağında yetersiz ve dengesiz beslenmenin neden olabileceği komplikasyonların azalmasını sağlayıp, gelecekte devletin sağlık harcamalarının azalmasına katkıda bulunacaktır. İlkokul öğrencilerinde beslenme eğitimiyle ilgili yapılan çalışmaların kısıtlı olması sebebiyle gelecekte yapılacak araştırmalarda bu çalışma yol gösterici niteliktedir.

Anahtar kelimeler: Beslenme eğitimi, yeterli- dengeli beslenme.

ABSTRACT

Introduction and Objective: Nutrition education plays an important role in improving the nutritional status of societies. Since childhood is a period in which permanent habits are acquired, this period is important for maintaining nutritional behavior throughout life. Nutrition education aims to provide children with adequate and balanced nutrition and to raise awareness about sustainable nutrition for the environment.

Method: Two middle socioeconomic level schools in Istanbul were randomly selected and one primary school each in Zeytinburnu and Bayrampaşa districts were selected as the sample. One of these schools was given 5 nutrition and hygiene comprehensive trainings and the other school was included in the study as the control group. The knowledge levels of the students were determined by applying scales before and after the trainings and nutrition knowledge levels were evaluated after the trainings.

Results: Of the 158 students who participated in the study, 88 were female and 85 were male. While 52% of the students in the intervention group had adequate, 46.6% partially adequate and 1.33% inadequate food safety knowledge before the training, 32% had adequate, 61.33% partially adequate and 1.33% inadequate knowledge after the training. In terms of food safety, the knowledge levels of the students in the control group did not change before and after the training (61.44% of them were adequate, 38.5% were partially adequate). There was a significant difference between the groups before and after the intervention in the nutritional behaviors of the students ($p<0.00$). There is a significant difference between the groups before and after the intervention in the nutritional attitudes of the students ($p<0.05$). There was no significant difference between the groups before and after the intervention in students' nutritional self-efficacy.

Conclusion and Recommendations: The intervention helped children to make nutritional choices that support the acquisition of lifelong healthy habits. It will reduce the complications that may be caused by inadequate and unbalanced nutrition in childhood and contribute to the reduction of government health expenditures in the future. Since there are limited studies on nutrition education in primary school students, this study is a guide for future research.

Key words: Nutrition education, adequate and balanced nutrition.

Çocuk Kütüphanelerinde En Çok Okunan 3-6 Yaş Resimli Çocuk Kitaplarında Aile Family in the Most Read 3-6 Years Old Illustrated Children's Books in Child Libraries

Berra Nur ER

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı

bnurer34@gmail.com ORCID: 0009-0007-8665-1822

Fatma Elif KILINC

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü
fekilinc@aybu.edu.tr ORCID: 0000-0001-8372-5047

ÖZET

Giriş ve Amaç: İnsan yaşamında çocukluk dönemi oldukça büyük öneme sahiptir. Kişilik gelişimi başta olmak üzere insan gelişiminin temel taşlarının oturduğu bu dönem içerisinde çocukluğun bazı kritik zamanları bulunmaktadır. Bu süreçte ebeveyn ve eğitimcilerin sığınağı pozisyonunda bulunan kitaplar son yıllarda oldukça fazla kullanılmaktadır. İstenilen çeşitte ve sayıda resimli çocuk kitaplarına erişim ve çocukların sosyalleşmesine imkân sağlayan etkinlikler için özellikle son yıllarda çocuk kütüphanelerinin önemi oldukça fazla görülmektedir. Erken çocukluk dönemi öğrenmenin en kuvvetli ve kalıcı olduğu dönem olarak görülmektedir. Yapılan çalışmalar gelişimsel faktörler dışında çevrenin ve çocukların yaşadığı deneyimlerin de öğrenme üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Özellikle bu dönemde sunulan uyarıcı çevre çocukların hayal güçlerini ve merak duygularının geliştirilmesinde önem arz etmektedir. Bu dönemde kütüphane ve kitap okuma alışkanlığı kazanan çocuk, yaşamının ileriki yıllarında da kütüphaneyi kullanmaya ve kütüphane kültürünü yaşamaya devam etmektedir. Bu alışkanlığın kazandırılmasında çocuk kütüphanelerine oldukça büyük rol düşmektedir. Nitelikli çocuk kütüphaneleri, çocukların yaşamları boyunca öğrenme becerilerini ve okuryazarlık becerilerini destekleyen onları topluma hazırlayan ortamlar olarak görülmektedir. Bu bağlamda araştırmada 3-6 yaş dönemine özgü yayınlanan çocuk edebiyatı içerikleri arasında aile kavramının ele alınış biçiminin incelenmesi amaçlanmıştır. Aile kavramı bütün toplumlarda önemini korumakla birlikte zaman içerisinde yapısal olarak değişikliklere uğramaktadır. Yazılı ve görsel öğeleri, anlatım dilinin olanaklarıyla çocuğa göre olan bir kurgu içinde sunma başarısı gösteren çocuk kitapları, estetik niteliklerine koşut olarak çocukların gelişimini de etkileyen etkiye sahip olarak görülmektedir. Özellikle gelişim evreleri de gözetilerek çocuklara yaşam ve insan gerçekliğinin sezdirilmesi çocuk kitaplarının en önemli yazınsal-egitsel işlevleri arasında sayılabilmektedir. Çocuk kütüphanelerinde yapılan gözlemler ve okurların tercih ettikleri kitaplar doğrultusunda en çok okunan resimli çocuk kitaplarında aile kavramına oldukça sık rastlanmaktadır. Ayrıca yapılan literatür taraması sonucunda resimli çocuk kitapları hakkında birçok araştırma bulunmuş olup çocuk kitaplarında aile üzerine çok fazla araştırmaya rastlanmamıştır. Bu doğrultuda çalışma 3-6 yaş resimli çocuk kitaplarında aile kavramının incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Çocuk kütüphanesinde okurlar tarafından en çok tercih edilen 3-6 yaş dönemi resimli çocuk kitaplarında aile kavramının incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışma nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Üsküdar çocuk kütüphanelerinde bulunan 3-6 yaş resimli çocuk kitapları incelenecek dokümanları oluşturmuştur.

Bulgular: Araştırmacı tarafından çocuk kütüphanesinde kütüphane personeli olarak bir yıl boyunca yapılan gözlemler sonucunda kütüphane sisteminde kullanılan “Üsküdar Belediyesi Kütüphaneleri Kataloğu” sayfasında okurlar tarafından en çok okunan resimli çocuk kitaplarında “aile” kavramının ele alınış biçimi değerlendirilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Yapılan çalışmalara bakıldığında resimli çocuk kitaplarına olan ilginin her geçen gün artış gösterdiği ve çocuklara kitapları sevdirmenin çeşitli yollarının arandığı görülmektedir. Çocukların kitaplarla buluştuğu, çeşitli etkinliklerin gerçekleştiği ortamlar olan çocuk kütüphaneleri son yıllarda ailelerin vazgeçilmez mekânları arasında bulunmaktadır. Kütüphanede yapılan gözlemler ve kütüphane kataloğu doğrultusunda okurlar tarafından en çok tercih edilen 3-6 yaş resimli çocuk kitapları incelendiğinde aile kavramının gerek sözel olarak gerek resim olarak gerekse her ikisi olarak sıklıkla yer aldığı gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda değişen ve dönüşen aile rollerinin, ebeveynlik uyumlarının, ebeveyn yaklaşımlarının ve aile yapısının çocuk kitaplarında da bulunduğu hatta geleneksel aileden modern aileye doğru bir dönüşümün resimli çocuk kitaplarında da yer aldığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphanesi, Resimli Çocuk Kitapları, Aile

ABSTRACT

The importance of childhood period in human life has a great importance. There are some critical times of childhood in this period when the cornerstones of human development, especially personality development, are set. The secure attachment established between the mother and the baby in the first year of life and the stimuli that the child receives from the social environment, especially parental attitudes, are extremely important for his development. Undoubtedly, in this process, books, which are the shelter of parents and educators, have been used quite a lot in recent years. Especially in recent years, the importance of children's libraries is seen to be very important for accessing the desired variety and number of children's picture books and for activities that allow children to socialize. Early childhood is seen as the period in which learning is the most powerful and permanent. Studies show that, apart from developmental factors, the environment and the experiences of children are also effective on learning. Especially in this period, various stimulating environments are considered important in developing children's imagination and curiosity. The child, who gained the habit of library and reading books in this period, continues to use the library and to live the library culture in the next years of his life. Children's libraries play a very important role in gaining this habit. Qualified children's libraries are seen as environments that support children's learning skills and literacy skills throughout their lives and prepare them for society. Preschool period, especially the first years of life, is considered very important. This importance is also reflected in the content of children's literature published for the 3-6 age period. Considering the concept of family among these contents, it is thought that it should be examined. Although the concept of family maintains its importance in all societies, it undergoes structural changes over time. Children's books, which succeed in presenting written and visual elements in a fiction suitable for the child with the possibilities of the language of expression, are seen as having an impact

on the development of children in parallel with their aesthetic qualities. It can be counted among the most important literary-educational functions of children's books to make children sense the reality of life and human life, especially considering their developmental stages. In line with the observations made in children's libraries and the books preferred by the readers, the concept of Family is frequently encountered in the most read children's picture books. In addition, as a result of the literature review, many researches were found on children's picture books, and there was not much research on family in children's books. In this direction, the study was carried out to examine the concept of family in the most read 3-6 years old picture books for children in the children's library.

Keywords: Children's Library, Illustrated Children's Books, Family

Okul Dönemi Çocuk Kitaplarında Psikolojik Sağlamlık Psychological Resilience in School Age Children's Books

Handenur SÜTCÜ ORCID: 0009-0005-9656-5958 handesutcu07@gmail.com

Fatma Elif KILINÇ ORCID: 0000-0001-8372-5047 fekilinc@aybu.edu.tr

GİRİŞ-AMAÇ: Çocukların öğrenme ve model alma kaynağı olan çocuk kitaplarıyla ilişkilerinin bireysel boyutta çocuğun kendi seçimiyle ulaşabilir duruma gelmeye başladığı okul döneminde çocuk kitabı içerikleri, ebeveyn, yetişkin desteği ve müdahalesinin azalmasıyla daha da önemli hale gelmektedir. Bu nedenle araştırmada okul dönemi çocuk kitabı içeriklerinde psikolojik sağlamlık bağlamında koruyucu ve risk faktörlerinin çocuğun gelişimine olası etkilerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

GEREÇ-YÖNTEM: Araştırmada 6-11 yaş çocuklarına yönelik yazılmış kitap içeriklerinin psikolojik sağlamlık boyutunda nasıl ele alındığının betimlenmesi ve var olan durumun yorumlanması amaçlandığı için araştırma deseni nitel araştırma türlerinden durum çalışmasıdır. Veri toplama yöntemi olarak doküman analizi kullanılmıştır.

BULGULAR: 6-11 Yaş çocuklarına hitaben yazılmış gerçeğe uygun ya da gerçeküstü kurgu içeren kitaplarda; zorlu yaşam olayları teması (ölüm, hastalık, afet vb.) işlenmekle birlikte günlük yaşamda karşılaşılan akran ilişkileri, teknoloji kullanımı, okul-öğretmen ilişkileri, akademik başarı, sosyal çevre, çocuk-aile iletişimi konuları yoğun olarak işlendiği ve bu konularda çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Bahsedilen konularda karşılaşılan güçlüklerle karşı psikolojik sağlamlık bağlamında koruyucu destekleyen çocuğun gelişim düzeyine uygun içerik, ileti ve mesajların yanında güç durumların risk faktörü olmasına sebep olacak etkenler ile de karşılaşıldığı ifade edilmiştir.

SONUÇ-ÖNERİ: Çalışmada okul dönemi çocuk kitaplarında kurgusal içeriklerde çocukların psikolojik sağlamlığını, gelişimlerini destekleyici koruyucu öğelere yer verilirken, risk faktörlerin de olumsuz ve istenmedik durumlara rastlanmaktadır. Bu sebeple kitap yazarlarının konunun önemini bilerek farkındalıkla işlemesi, öğretmenlerin ve ailelerin kitap seçimine olan katkılarında daha dikkatli ve seçici olması hatta çocuğa tavsiye etmeden önce kendilerinin okuması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Edebiyatı, Psikolojik Sağlamlık, Okul Çağı.

INTRODUCTION-PURPOSE: The content of children's books in the school period, when children's relationships with children's books, which are a source of learning and modelling, become more important with the decrease in parental and adult support and intervention. For this reason, the aim of this study is to examine the possible effects of protective and risk factors on the child's development in the context of psychological resilience in the content of school-age children's books.

METHODS: Since the aim of the study is to describe how the contents of books written for children aged 6-11 are handled in the dimension of psychological resilience and to interpret the existing situation, the research design is a case study from qualitative research types. Document analysis was used as data collection method.

FINDINGS: In books containing realistic or surrealistic fiction written for children aged 6-11 years, the theme of challenging life events (death, illness, disaster, etc.) is covered, but it has been observed that peer relations, technology use, school-teacher relations, academic success, social environment, child-family communication issues encountered in daily life are intensively covered and studies have been carried out on these issues. Despite the difficulties encountered in the aforementioned issues, it has been stated that in the context of psychological resilience, in addition to the content, messages and messages appropriate to the developmental level of the child, which support protective in the context of psychological resilience, factors that will cause difficult situations to be risk factors are also encountered.

CONCLUSION- RECOMMENDATION: In the study, while protective elements that support children's psychological resilience and development are included in the fictional content of school-age children's books, negative and undesirable situations are encountered in risk factors. For this reason, it is recommended that book authors should be aware of the importance of the subject and treat it with awareness, teachers and families should be more careful and selective in their contributions to book selection, and even read it themselves before recommending it to the child.

Key Words: Child Literature, Psychological Resilience, School-Age

Uluslararası Hukuk Sistemine Göre Çocuk Haklarının Gelişimi: Türkiye ve Suudi Arabistan Devletlerinde Kız Çocuklarının Hukuki ve Sosyal Konumu

Development of Children's Rights According to the International Legal System:

Legal and Social Situation of Girls in Turkey and Saudi Arabia

Hatice SAĞLAM

Avrasya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yönetim Bilimleri Tezli Yüksek Lisans, Türkiye, haticesaglam5261@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-7453-3772

ÖZET

Bu çalışmanın amacı çocuk hakları kapsamında kız çocuklarının konumu ele almaktır. Uluslararası sistemde çocuk haklarının hangi seviyede olduğu gözden geçirilirken, Türkiye ve Suudi Arabistan'da çocuk haklarının günümüzde ulaştığı boyut yakından irdelenmektedir.

Çalışmada, öncelikle çocuk haklarının ne olduğu, nasıl tarihsel bir sürece bağlı olarak evrimleşip günümüzdeki yapısına ulaştığı tartışılmaktadır. Türkiye ve Suudi Arabistan'da çocuk haklarına eğilmeden önce, Orta Çağlarda çocukların toplum ve aile tarafından nasıl algılandığı ve altı yaşından büyük çocukların küçük yetişkinler olarak kabul edilmesinin ne anlama geldiği gözden geçirilmiştir.

Çocuk hakları kavramlarının evriminde, sanayileşme öncesi, sanayileşme ve 20. yüzyılın ortalarından günümüze olmak üzere üç dönem ele alınmaktadır. 20. yüzyılda, teknolojik ve sosyo-ekonomik değişimlerin etkisine bağlı olarak çocukların statüsüne ilişkin yeni bir gündemin oluşması ve çocuk haklarının sağlanması incelenmiştir. Bugüne baktığımızda, çocuk haklarının bazı ülkelerde iyi bazı ülkelerde de halen ortaçağ koşullarına sahip olduğu görülmektedir. Çocuk haklarıyla ilgili genel hukuksal düzenlemeler ülkelerin ilerlemesine bağlı olarak eşitsiz bir şekilde gelişmiştir.

Tarihsel gelişmenin ışığında, Suudi Arabistan ve Türkiye örneklerinden çocuk hakları bağlamında kız çocukların bugünkü durumu ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Bu iki ülkenin hukuk sisteminde sosyolojik ve hukuksal gelişmelerindeki farklılıklardan dolayı, evrensel çocuk haklarının uygulanmasına geçilmesinin nasıl değişkenlik gösterebildiği tartışılmaktadır. Çalışma; ele alınan iki ülkede çocuklarla bağlantılı hak ihlallerinin giderilmesi için bir yandan Birleşmiş Milletler'e, bir yandan da devletler arası işbirliğine daha çok ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymaktadır.

Bu çalışmada niteliksel yöntem kullanılmıştır. Elde edilen veriler zaman kronolojisine göre derlenmiştir. Evrensel çocuk hakları, mevcut verilere göre Türkiye ve Suudi Arabistan'daki çocuk haklarıyla ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Hakları, Kız Çocukları, Birleşmiş Milletler, Türkiye, Suudi Arabistan

ABSTRACT

The aim of this study is to focus on the level of children's rights in today's international system. Here, female children are discussed within the scope of children's rights. In relation to this situation, the extent to which children's rights have reached today in Turkey and Saudi Arabia is closely examined.

The study briefly discusses how the rights of children have evolved in a historical process and how those rights have reached their current structure. Three periods of historical development are discussed in the evolution of the concepts of children's rights, which are pre-industrialization, industrialization and the middle of the 20th century to the present.

In the second half of the 20th century, the work summarizes how more autonomy was given to children participating in the decisions making process that may closely affect their own lives. When we look at today, it is seen that children's rights are well in some countries while having medieval conditions in others. The current situation of female children in the context of the general children's rights have been discussed with the examples of Saudi Arabia and Turkey. Due to the differences in the sociological and legal developments in the legal systems of these two countries, the argument has been placed on how the transition from the universal children's rights to the regional level has been implemented. The conclusion ends in suggesting cooperation among the countries and with the United Nations on both regional and global levels in order to eliminate the violations of the children rights.

In this study, qualitative method was used. The data obtained were compiled according to the time chronology. Universal rights of children are discussed in relation to children's rights in Turkey and Saudi Arabia according to the data available.

Keywords: Children's Rights, Girls, United Nations, Turkey, Saudi Arabia

Dil Gelişimi ile Okumaya Yönelik Tutum Arasındaki İlişkide Ebeveynin Çocuğuyla İletişiminin Aracı Rolü

Relationship Between Language Development to Attitudes Towards Reading and the Mediator Role of the Parent's Communication

Merve AYTAÇ¹, Hatice YALÇIN²

¹KTO Karatay Üniversitesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Konya, Türkiye, merveytaccg@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5904-6623

²KTO Karatay Üniversitesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Konya, Türkiye, hatice.yalcin@karatay.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0237-2978

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bu çalışmada ilkökul 2.sınıf çocukların dil gelişimi ile okumaya yönelik tutumları arasındaki ilişkide ebeveynin çocuğuyla iletişiminin aracı rolü incelenmiştir.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışma, ilişkisel tarama modelindedir. Araştırmanın problem cümlesi “dil gelişimi ile okumaya yönelik tutum arasında ilişki var mıdır? Ebeveynlerin çocuklarıyla iletişimleri, dil gelişimi ile okumaya yönelik tutumu etkiler mi?” olarak belirlenmiştir. Dil gelişimi düzeyleri ile okumaya yönelik tutumlar, demografik değişkenlerle karşılaştırılmıştır. Örneklem grubunu; İstanbul Başakşehir’de ilkökul ikinci sınıfta öğrenimini sürdüren ve araştırmaya katılım sağlamalarına velileri tarafından onay verilen çocuklar oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Demografik Bilgi Formu, Türkçe Okul Olgunluğu Dil Gelişim Testi (TODİL); Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği ve Ebeveynin Çocuğuyla İletişim Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzdeler, ortalama hesapları ve ölçekler arasındaki ilişki hesaplamasında da korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların TODİL alt test sonuçları değerlendirildiğinde resim sözcük dağarcığı, cümle anlama, sözcük ayırt etme, fonemik analiz, dinleme bileşke performansı oranlarında ortalama performans gösterdikleri, dinleme düzeylerinin ortalama üstü olduğu belirlenmiştir. Okuma tutumlarının orta düzeyde olduğu, okuma tutumlarının cinsiyet, okul türü, sınıf, öğrenim alanı, anne eğitim durumu ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir

Tartışma ve Sonuç: Çalışmada elde edilen sonuçlar hipotezleri büyük ölçüde doğrular nitelikte olmuştur. Sonuçlar dil gelişimi ve okumaya yönelik tutumun akademik başarıda önemli olduğunu, çocukların okumaya yönelik becerilerinin desteklenmesi gerektiğini ve okumaya yönelik eğitim programlarının planlanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca çalışmamızın sonuçları okumaya yönelik tutumların geliştirilmesinde ebeveynlerin davranışlarının önemini vurgulamak için, farklı değerlendirme yöntemleriyle yapılacak çalışmalara ihtiyaç olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Dil gelişimi, Okumaya yönelik tutum, Ebeveyn iletişimi.

ABSTRACT

Introduction and Purpose: In this study, the mediating role of parent-child communication in the relationship between primary school 2nd grade children's language development and their attitudes towards reading was examined.

Materials and Methods: This study is in the relational screening model. The problem statement of the research is “Is there a relationship between language development and attitude towards reading? Does the communication of parents with their children affect language development and attitudes towards reading?” has been determined. Language development levels and attitudes towards reading were compared with demographic variables. The sample group; It consists of children who continue their education in the second year of primary school in Istanbul Başakşehir and whose parents have approved their participation in the research. Demographic Information Form as data collection tool, Turkish School Readiness Language Development Test (TODİL); The Attitudes Towards Reading Scale and the Parent's Communication with Child Scale were used. In the analysis of the data, correlation analysis was used to calculate the frequency, percentage, mean calculations and the relationship between the scales.

Results: When the TODİL subtest results of the participants were evaluated, it was determined that they showed average performance in picture vocabulary, sentence comprehension, word discrimination, phonemic analysis, listening resultant performance ratios, and their listening levels were above average. It has been determined that reading attitudes are at a moderate level, and reading attitudes show statistically significant differences according to the variables of gender, school type, class, education area, mother's education level and father's education level.

Discussion and Conclusion: The results obtained in the study have largely confirmed the hypotheses. The results reveal that language development and attitude towards reading are important in academic success, children's reading skills should be supported and reading education programs should be planned. In addition, the results of our study revealed that there is a need for studies with different assessment methods in order to emphasize the importance of parents' behaviors in developing attitudes towards reading

Keywords: Language development, Attitude towards reading, Parent communication.

3-6 Yaş Arası Çocukların Oyun Davranışlarına Ebeveyn Tutumlarının Etkisi: Türkiye Ve Norveç Karşılaştırması

The Effect Of Parental Attitudes On The Playing Behaviors Of Children Aged 3-6: A Comparison Of Turkey And Norway

İrem Beyza Almaz* Hatice Yalçın**

* Uzm. KTO Karatay Üniversitesi Disiplinlerarası Aile Danışmanlığı ABD, Konya, Türkiye, iremalmaz4@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0004-8138-6204>

**Doç. Dr. KTO Karatay Üniversitesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Konya, Türkiye, hatice.yalcin@karatay.edu.tr <https://orcid.org/0000-0003-0237-2978>

Özet

Okul öncesi dönemde oyun ve oyun ile ilgili ebeveyn tutumları çocuğun gelişimi doğrudan ilişkilidir. Ebeveynlerin çocuk ile oyun oynayarak etkileşim kurmasını kültürel özellikler de etkilemektedir. Farklı kültürel bağlamlarda çocuk yetiştirme, kültürel değerler ve çocuklarla oyun oynama konusunda ebeveynlerin davranış stillerinin karşılaştırmalı araştırılmasına ihtiyaç vardır. Bu çalışmada okul öncesi dönemdeki 3-6 yaş arası çocukların ebeveyn tutumlarının, çocukların oyun davranışlarına etkisinin Türkiye ve Norveç karşılaştırmasının yapılması hedeflenmiştir. Bu amaçla çalışmada Norveç’de yaşayan ebeveynlerin okul öncesi dönemdeki çocuklarının oyun oynama davranışlarını etkileme durumlarını analiz etmek için ilişkisel desen benimsenmiştir. Araştırmanın evreni, tipik gelişim gösteren okul öncesi dönemde çocuğu bulunan, Norveç’de ve Türkiye’de yaşayan ebeveynlerdir. Tüm ebeveynlere ulaşılması mümkün olmadığından örneklem seçim teknikleri arasından kartopu örnekleme tekniği benimsenmiştir. Veri toplama aşamasında araştırmacı tarafından google form oluşturulmuş, bu formun Türkiye’de ve Norveç’de ikamet eden 3-6 yaş döneminde tipik gelişim gösteren çocuğu bulunan ebeveynler tarafından doldurulabilmesi için ailelere gönderilmiştir. Çalışma kapsamında Demografik Bilgi Formu; Ebeveyn Tutum Ölçeği ve Çocukların Oyun Davranışlarını Belirleme Ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizinde, öncelikle verilerin normal dağılıma uygunluğu test edilmiş ve sonrasında tüm veriler için betimleyici istatistikleri yapılmıştır. Araştırma sonucunda anne babaların çocuk yetiştirme tutumlarının çocukların oyun becerileri üzerinde güçlü ve anlamlı etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi dönem, oyun, ebeveyn tutumları, Norveç, Norveç’de eğitim

Abstract

Play and parental attitudes about play in the preschool period are directly related to the development of the child. Cultural characteristics also affect parents' interaction with children by playing games. On raising children in different cultures, cultural values and playing games with children; There is a need for "comparative research of parents' behavioral styles". In this study, it is aimed to compare the effects of parental attitudes of preschool children aged 3-6 on children's play behaviors and compare Turkey and Norway. To this end; In this study, the effects of parents living in Norway on the playing behaviors of their children in the preschool period were examined. Relational design was used to analyze this. The population of the research is parents living in Norway and Turkey, who have children in the pre-school period

with typical development. Since it was not possible to reach all parents, snowball sampling technique was adopted among the sample selection techniques that are thought to best reflect the situation. During the data collection phase, a google form was created by the researcher. A google form was sent to families so that this form could be filled in by parents who have children residing in Turkey and Norway with typical development at the age of 3-6. Within the scope of the study, Demographic Information Form; Parental Attitude Scale and Children's Play Behavior Scale were applied. In the statistical analysis of the obtained data, firstly, the conformity of the data to the normal distribution was tested, and then descriptive statistics were made for all the data. As a result of the research, it was determined that parents' child-rearing attitudes had a strong and significant effect on children's play skills.

Keywords: Preschool period, play, parental attitudes, Norway, education in Norway

Türkiye’de Anne Bekçiliği İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi Investigation of Postgraduate Theses Related to Maternal Gatekeeping in Turkey

Müberra DEMİRBAŞ

İstanbul Medeniyet Üniversitesi
0009-0006-3872-7557

Fatma Elif KILINÇ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
0000-0001-8372-5047

Özet

Giriş ve Amaç: Uluslararası literatürde 27 yıldır, ülkemizde ise son 5 yıldır çalışılan, görece yeni bir kavram olan anne bekçiliği annelerin baba-çocuk etkileşimine etkisini açıklamaya yönelik bir olgudur. Bu çalışmada Türkiye’de anne bekçiliği kavramına yönelik yapılmış olan lisansüstü tez çalışmalarının gözden geçirilmesi amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Anne bekçiliği, annelik bekçiliği, babasavar annelik ve maternal gatekeeping anahtar kelimeleri kullanılarak Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından lisansüstü tezlere yönelik tarama yapılmıştır. Yapılan tarama sonucunda anne bekçiliği anahtar kelimesi ile 18, annelik bekçiliği anahtar kelimesi ile 7, babasavar annelik anahtar kelimesi ile 5, maternal gatekeeping anahtar kelimesi ile 21 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Anahtar kelimeler aracılığıyla ulaşılan tezler incelendiğinde anne bekçiliği kavramına yönelik Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında toplam 23 tane lisansüstü tez çalışmasının olduğu görülmüştür. Eğitim-öğretim, psikoloji, sosyoloji ve sosyal hizmet konu alanlarıyla ilgili ve doğrudan bireyle çalışılarak yürütülen tezler belirlenmiştir. Bu doğrultuda 23 lisansüstü tez çalışmaya dahil edilip doküman incelemesi yöntemi ile incelenmiştir. **Sonuçlar:** Anne bekçiliğine yönelik yapılan lisansüstü tezler çeşitli kategoriler açısından (tez yılı, tez düzeyi, yöntemi, çalışma grubu, uygulama özellikleri, kullanılan değerlendirme araçları vb.) incelenerek sonuçlar ortaya konulmuştur. İncelenen çalışmaların anne bekçiliğinin anlaşılmasına yönelik ortak amaca hizmet ettiği görülmüştür. Fakat yapılan çalışmaların genel olarak benzer araştırma yöntemlerinde ve benzer yaş grubunda tasarlandığı görülmüştür. Çalışmaların benzerlikleri ve farklılıkları tartışılmıştır. İncelenen tezler doğrultusunda anne bekçiliği kavramına yönelik ülkemizde daha fazla sayıda çalışma yapılmasına gereksinim olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *anne bekçiliği, annelik bekçiliği, babasavar annelik, lisansüstü tezler*

Abstract

Introduction and Purpose: Maternal gatekeeping, which has been studied for 27 years in the international literature and for the last 5 years in our country, is used to explain mothers’ effect on father-child interaction. This study aims to review the postgraduate thesis studies on the concept of maternal gatekeeping in Turkey. **Materials and Methods:** A search was made for postgraduate theses from the National Thesis Center database of the Council of Higher Education using the keywords of anne bekçiliği, annelik bekçiliği, babasavar annelik, and maternal gatekeeping. As a result of the scanning, 18 postgraduate theses were reached with the keyword anne bekçiliği, 7 with the keyword annelik bekçiliği, 5 with the keyword of babasavar annelik, and 21 with the keyword maternal gatekeeping. When the theses reached

through the keywords are examined, it is seen that there are a total of 23 postgraduate thesis studies in the database of the Council of Higher Education National Thesis Center for maternal gatekeeping. Theses related to the subject areas of education, psychology, sociology, and social work and conducted by working directly with the individual were determined. In this direction, 23 postgraduate theses were included in the study and examined by document analysis method.

Results: Postgraduate theses on maternal gatekeeping were examined in terms of various categories (thesis year, thesis level, method, study group, application characteristics, evaluation tools used, etc.) and the results were revealed. It has been seen that the studies examined serve the common purpose of understanding the concept of maternal gatekeeping. However, it was observed that the studies were generally designed with similar research methods and similar age groups. The similarities and differences between the studies are discussed. In line with the theses examined, it is thought that there is a need for more studies on the concept of maternal gatekeeping in our country.

Keywords: *maternal gatekeeping, maternity gatekeeping, postgraduate theses*

Akut İnfantil Hemorajik Ödem Etyolojisinde Yeni Bir Etken: Sars Cov-2 Antikor

A New Factor In The Etiology Of Acute Infantyle Hemoragic Edema: Sars Cov-2 Antibody

Nazife Mengi¹

ORCID No: <https://orcid.org/0009-0003-9797-5559>

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Giriş ve Amaç: Akut infantil hemorajik ödem(AİHÖ) genellikle 2 yaş altındaki çocuklarda görülen derideki küçük damarları tutan lökositoklastik bir vaskülitdir.Henoch Schönlein purpurası (HSP)'nın varyantı gibi düşünülmesine rağmen,günümüzde organ tutulumu yokluğu ve cilt biyopsilerinde damar duvarında immunoglobulin A birikiminin nadir olması nedeni ile HSP'den farklı bir hastalık olarak düşünülmektedir.Burada SARS COV-2 Antikora bağlı gelişen atipik AİHÖ tanısı alan 9 aylık olgu sunulmuştur.

Gereç ve Yöntem:

Bu sunumda,başlangıçta görüntü ve klinik bulguları AİHÖ tablosu düşündürmeyen ve olası tüm etkenlerin ekarte edilmesi sonrası SARS COV-2 Antikor pozitif saptanan atipik AİHÖ tanısı alan 9 aylık olgu sunuldu.Öyküsünde yakın zamanda geçirilmiş enfeksiyon,böcek ısırığı,travma, ilaç kullanımı, aşılama,ishal yoktu.Yaklaşık 4 ay önce Covid enfeksiyonu geçirmiş,belirgin klinik bulgusu olmamış ve hastane yatışı yapılmamıştı.

Bulgular:

9 aylık erkek hasta,1 gün önce başlayan her iki ayak dorsalinde şişlik şikayeti ile çocuk acile başvurdu.Yüz,gövde,üst ekstremitte,kalça bölgesinde döküntü mevcut değildi.Etyoloji araştırılması için çocuk servisine yatışı yapıldı.Tetkiklerinde beyaz küre sayısı 18.290/mm³,sedimantasyon 44mm/saat,D-Dimer 838 ng/ml(N:200-500 ng/ml)dışında, normal idi.Dermatoloji bölümü tarafından değerlendirilen hastanın,viral serolojik markerları,romatolojik tetkikleri normal geldi.Doppler ultrasonografi'de tromboz,oklüzyon,stenoz yoktu.Periferik yayma normal değerlendirildi.Covid PCR testi negatif, Covid Antikor testi pozitif sonuçlanan hasta,atipik AİHÖ olarak değerlendirildi.Klinik bulguları düzelen hasta,yatışının 6.günü taburcu edildi.

Sonuç ve Öneriler:

AİHÖ etyopatogenezi tam olarak bilinmemektedir.Yakın zamanda geçirilmiş viral veya bakteriyel enfeksiyonlar,aşılama,ilaç alımı öyküsü bulunur.Sıklıkla yanaklarda,kulak kepçesinde,ekstremitelerde purpurik veya ekimotik lezyonlar ile karakterizedir.Klinik ateş,geniş purpurik döküntü,ödem ile kendini gösterir.Gürültülü başlangıç, selim seyirli bir gidiş,klinik olarak spontan iyileşme göstermektedir.İç organ tutulumu genellikle görülmez.Ancak bazen böbrekleri etkileyerek proteinüri,hematüri,barsaklarda kanlı gaita bulgularına sebep olabilir. Karakteristik bir laboratuvar bulgusu yoktur.Lökositoz,trombositoz,hafif eozinofil artışı izlenebilir.Bizim olgumuzda,deri lezyonları purpurik değildi,sadece bilateral ayakta ödem,lökositoz,sedimantasyon yüksekliği,hafif D-Dimer yüksekliği mevcuttu.Sonuç olarak,biz bu olguyla sadece ekstremitede ödem ile başvuran hastaların ayırıcı tanısında,SARS COV-2 Antikor pozitifliğine bağlı gelişen atipik AİHÖ'inde akılda bulundurulması gerektiği vurguladık.

Anahtar kelimeler: Akut infantil hemorajik ödem,SARS COV-2 Antikor,çocuk,vaskülit

ABSTRACT

Introduction and Aim: Acute infantile hemorrhagic edema (AIHE) is a leukocytoclastic vasculitis involving small vessels in the skin, which is usually seen in children under 2 years of age. Although it is thought to be a variant of Henoch-Schönlein purpura (HSP), today there is no organ involvement and immunoglobulin A deposition on the vessel wall in skin biopsies. It is considered to be a different disease from HSP due to its rarity. Here, a 9-month-old patient diagnosed with atypical AIHE due to SARS COV-2 Antibody is presented.

Materials and Methods: In this report, we present a 9-month-old patient who was initially diagnosed with atypical AIHE, whose appearance and clinical findings did not suggest an AIHE picture, and after exclusion of all possible factors, was found to be positive for SARS COV-2 Antibody. He had a recent history of infection, insect bite, trauma, medication. There was no use, vaccination, diarrhea. He had a Covid infection about 4 months ago, had no obvious clinical findings, and was not hospitalized.

Findings

A 9-month-old male patient was admitted to the pediatric emergency department with the complaint of swelling in both feet dorsal that had started 1 day ago. There was no rash on the face, trunk, upper extremity, buttocks. He was admitted to the pediatric service to investigate the etiology. In his examinations, the white blood cell count was 18.290/mm³, sedimentation velocity was 44 mm/hour, D-Dimer was normal except 838 ng/ml(N: 200-500 ng/ml). Viral serological markers and rheumatological examinations of the patient were evaluated by the dermatology department. There was no stenosis. Peripheral smear was evaluated as normal. The patient with negative Covid PCR test and positive Covid Antibody test was evaluated as atypical AIHE. The patient whose clinical findings improved, was discharged on the 6th day of hospitalization.

Conclusion and Recommendations: The etiopathogenesis of AIHE is not known exactly. Recent viral (often upper respiratory tract infection, otitis media, etc.) or bacterial infections (Streptococcal, Staphylococcal pharyngitis, pulmonary tuberculosis, bronchopneumonia, urinary system infection, etc.), vaccination, medication It is often characterized by purpuric or ecchymotic lesions on the cheeks, auricle, and extremities. It presents with clinical fever, extensive purpuric rash, edema. Noisy onset, a benign course, clinically shows spontaneous recovery. Internal organ involvement is usually not observed. However, sometimes it can cause proteinuria, hematuria, bloody stool findings in the intestines by affecting the kidneys. There is no characteristic laboratory finding. Leukocytosis, thrombocytosis, mild eosinophil increase can be observed. In our case, skin lesions were not purpuric, only bilateral foot edema, leukocytosis, increased sedimentation, mild D-Dimer elevation were present. We emphasized that in the differential diagnosis of patients presenting with SARS COV-2 Antibody positivity, atypical AHHE should be kept in mind.

Key words: Acute infantile hemorrhagic edema,SARS COV-2 Antibody,child,vasculitis

Hastanede Yatan Çocukların Psikososyal Sorunlarına Yönelik Bir Müdahale: Drama

An Intervention for Psychosocial Problems of Hospitalised Children : Drama

Fatma Betül Şenol

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, Afyonkarahisar

<https://orcid.org/0000-0002-4844-4968>

fatmabetulsenol@gmail.com

Yiğit Şenol

Afyonkarahisar İl Sağlık Müdürlüğü, Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığı, Afyonkarahisar

<https://orcid.org/0000-0002-2220-4595>

dryigitsenol@hotmail.com

Giriş ve Amaç:

Çocuklar yaşamları boyunca hastalıklarla karşı karşıya kalabilmektedirler. Hastalıkların tedavisi için hastanede bir süre kalmaları gerekebilmektedir. Hastanede yatma çocukları korkutan, endişelendiren ve rahatsız eden bir durumdur ve çocuk üzerinde travma oluşturabilmektedir. Bu nedenle hastanede yatan çocuklar fiziksel hastalıklarının yanı sıra psikososyal sorunlar da yaşamaktadırlar. Hastanede yatan çocukların psikososyal sorunlarının üstesinden gelmesinde kullanılan etkili yöntemlerden birisi dramadır. Drama doğaçlamalar ile çocukların sorunlardan uzaklaşmasını ve kendisini yalnız hissetmemesini sağlar. Çalışmada hastanede yatan çocukların psikososyal sorunları üzerinde dramanın etkililiğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Çalışma grubunu çocuk hastalıkları servisinde yatmakta olan, akut veya kronik bir hastalık tanısı almış ve psikiyatrik hastalık tanısı olmayan, en az üç gündür hastanede yatan, 6 yaşında 16 çocuk oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu” ve “Hastanede Yatan Çocuklar İçin Psikososyal Semptomları Tanılama Ölçeği” kullanılmıştır. Veri toplama aracı drama oturumlarının öncesinde ve sonrasında uygulanmıştır. Verilerin analizinde Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi kullanılmıştır.

Bulgular

Çalışmanın sonucunda, uygulanan ölçeğin Umutsuzluk, İletişim Güçlüğü, Öfke ve Saldırganlık, Regresyon alt boyutlarında ve ölçeğin toplamında son testten alınan puanların lehine istatistiksel anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Anksiyete alt boyutunda istatistiksel anlamlı farklılık çıkmamıştır.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak drama uygulamalarının hastanede yatan çocukların yaşadıkları umutsuzluk, iletişim güçlüğü, öfke ve saldırganlık, regresyon ve psikososyal sorunlarının azalmasında etkili bir yöntem olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hastanede yatan çocukların psikososyal sorunlarını azaltacağı, sağlık çalışanları ile hasta çocuklar arasındaki iletişimi güçlendireceği, çocuğa

hastalığı doğrultusunda yapılacak girişimlerde çocuğun kaygısını azaltıp iş birliğini ve uyumu artıracığı için hastanede yatan çocuklara drama uygulamalarına sürekli yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikososyal müdahale; hastaneye yatırılmış, çocuk

Introduction and Objective:

Children face illnesses throughout their lives. They may need to stay in hospital for a while for the treatment of illnesses. Hospitalization frightens, worries and disturbs children and can traumatize them. Therefore, hospitalized children experience psychosocial problems in addition to their physical illnesses. One of the effective methods used to overcome psychosocial problems of hospitalized children is drama. Drama allows children to get away from problems and not feel alone with improvisations. This study was aimed to examine the effect of drama on the psychosocial problems of hospitalized children.

Materials and Methods

The study group consisted of 16 children aged 6 years, who were hospitalized in the pediatric ward, diagnosed with an acute or chronic illness, and who had not been hospitalized for at least three days without a diagnosis of any psychiatric illness. "Personal Information Form" and " Psychosocial Symptom Diagnosis Scale for Inpatient Children" (Üstün & Kelleci, 2012) were used as data collection tools. The data collection tool was applied before and after the drama sessions. Wilcoxon Signed Rank Test was used to analyze the data.

Results

As a result of the study, there was a statistically significant difference in favor of the scores obtained from the post-test in the Hopelessness, Communication Difficulty, Anger and Aggression, Regression sub-dimensions and total of the Psychosocial Symptoms Diagnostic Scale. There was no statistically significant difference in the anxiety sub-dimension.

Conclusion and Recommendations

In line with the findings obtained, it was concluded that drama practices are an effective method in reducing hopelessness, communication difficulties, anger and aggression, regression and psychosocial problems experienced by hospitalized children. It is recommended that drama practices should be continuously included in hospitalized children because it will reduce the psychosocial problems of hospitalized children, strengthen the communication between healthcare professionals and sick children, reduce the child's anxiety in the interventions to be made in line with the child's disease, and increase cooperation and compliance.

Key Words: Psychosocial intervention; hospitalized; child

Kovid-19 Geiren Gebelerin Annelik ve Beden Algısının Belirlenmesi

Determination of Maternity and Body Perception of Pregnant Women with Covid-19

Emine Ko¹, Nazlı Baltacı², Emel Odabaşođlu³

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakóltesi Ebelik Bölümü, Samsun, Türkiye, emine.koc@omu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4333-6797>

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakóltesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği, Samsun, Türkiye, baltacinazli@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-8582-6300>

³ İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi, Florence Nightingale Hemşirelik Fakóltesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul, emel0545@hotmail.com, Türkiye, <https://orcid.org/0000-0001-5977-2441>

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bu alışma Kovid-19 geçiren gebelerin annelik ve beden algısının belirlenmesi amacıyla geerleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma tanımlayıcı tipte olup 01 Temmuz -31 Aralık 2021 tarihleri arasında Türkiye'nin Karadeniz Bölgesi'nde yer alan bir hastanenin Doğum ve Kadın Hastalıkları Polikliniği'ne başvuran kovid-19 geçirmiş 153 gebe ile yürütölmüştür. Veri toplama aracı olarak "Gebe Tanıtım Formu" ve "Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler SPSS 22.0 programında değerlendirilmiştir. Verilen analizinde; Mann Whitney U testi; Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Sürekli değişkenler ortalama, standart sapma, ortanca, minimum ve maksimum değerler; kategorik değişkenler frekans ve yüzde ile belirtilmiştir.

Bulgular: Araştırmada annelik algısı alt boyutundan alınan puan ortalaması 21.25±3.13 olup, annelik algılarının 'orta düzeyde' olduğu; beden algısı alt boyutundan alınan puan ortalaması ise 11.16±3.45 olup, beden algılarının 'iyi düzeyde' olduğu saptandı. İstatistiksel olarak annelik algısı gelir durumu yüksek olan, çalışan, uyku sorunu olmayan gebelerin(p<0.05) ve çekirdek ailede yaşayan, gebeliği planlayan, bebeğini eşi ve kendi birlikte isteyen, sosyal desteği olan ve düzenli gebelik izlemine giden gebelerin (p<0.001) yüksek bulundu. Fakat beden algısı ile bir değişken arasında ilişkiye rastlanmadı (p>0.05).

Tartışma ve Sonuç: Araştırma grubundaki Kovid-19 geçiren gebelerin annelik algıları düşüktür ancak beden algıları yüksektir.

Anahtar Kelimeler: Kovid-19, Gebe, Annelik algısı, Beden algısı.

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study was carried out to determine the maternity and body perception of pregnant women who had Covid-19.

Materials and Methods: The study is of descriptive type and was conducted with 153 pregnant women who had covid-19 who applied to the Obstetrics and Gynecology Outpatient

Clinic of a hospital in the Black Sea Region of Turkey between 01 July - 31 December 2021. "Pregnant Identification Form" and "Pregnant Self Perception Scale" were used as data collection tools. The data were evaluated in the SPSS 22.0 program. In the given analysis; Mann Whitney U test; Kruskal Wallis test was used. Continuous variables mean, standard deviation, median, minimum and maximum values; categorical variables are indicated by frequency and percentage.

Results: The mean score obtained from the sub-dimension of perception of motherhood in the study was 21.25 ± 3.13 and the perception of motherhood was at a 'moderate' level; The mean score obtained from the body image sub-dimension was 11.16 ± 3.45 , and body perception was found to be at a 'good level'. Statistically, the perception of maternity is high among pregnant women with high income, working, no sleep problems ($p < 0.05$), and pregnant women living in a nuclear family, planning pregnancy, wanting their baby together with their spouses, having social support and going to regular pregnancy follow-up ($p < 0.001$). However, no relationship was found between body image and a variable ($p > 0.05$)

Discussion and Conclusion: Pregnant women in the study group who had Covid-19 had low perceptions of maternity, but high body perceptions.

Keywords: Covid-19, Pregnant, Maternity perception, Body image.

Organ Transplantasyonu ve Gebelik Organ Transplantation and Pregnancy

İrem ÖZTEN¹, Neriman ÇAĞLAYAN KELEŞ²

¹ Tekirdağ Dr. İsmail Fehmi Cumalıoğlu Şehir Hastanesi, Türkiye, irem.ozten305@gmail.com,
ORCID ID: 0000-0003-4365-168.

² Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Türkiye, neriman.keles@sbu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-4607-2400.

ÖZET

20. yüzyılın başlarından günümüze kadar cerrahi tekniklerdeki ve immünosupresif tedavilerdeki gelişmeler, organ transplantasyonunun etkinliğini arttırmıştır. Organ nakli sonrasında üreme fonksiyonlarında iyileşmeler görülmesine rağmen gebelik ve doğum nadir görülen bir durumdur. Günümüzde organ nakli sonrasında başarılı gebelik sonuçları almak mümkündür. Ancak nakil alıcıları maternal ve neonatal komplikasyonlar açısından risk altındadır. Solid (karaciğer, böbrek vb.) organ nakli hastalarında hipertansiyon, gestasyonel diyabet ve preeklamsi gibi gebelik komplikasyonları görülmektedir. Neonatal komplikasyonlar arasında ise erken doğum, düşük doğum ağırlığı sayılabilir. Transplantasyon öncesi değerlendirme sürecinde, gebelik ve olası komplikasyonlarla ilgili hasta ve ailesine danışmanlık verilmelidir. Transplantasyon sonrası kontraseptif yöntemlerin kullanımına başlanmalıdır. Kadınlar özellikle aile planlaması yöntemlerinin güvenliği ve etkinliği konusunda bilgilendirilmelidir. Nakil alıcı kadınlar gebelik öncesi, sırası ve sonrasında multidisipliner bir ekip yaklaşımı ile takip edilmelidir. Bu derlemede organ transplantasyonu ve gebelik ile ilgili bilgilerin güncel literatür ışığında tartışılması amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: gebelik, organ transplantasyonu, danışmanlık

ABSTRACT

Since the beginning of the 20th century improvements in surgical techniques and immunosuppressive treatments have increased the clinical success of organ transplantation. Therotically reproductice functions may improve after the organ transplantation, pregnancy and parity is a rarely reported. Today, it is possible to get successful pregnancy results after organ transplantation. However, transplant recipients are at risk for maternal and neonatal complications. Pregnancy complications such as hypertension, gestational diabetes and preeclampsia may be observed in solid (liver, kidney, etc.) organ transplant patients. Neonatal complications include premature birth and low birth weight. During the per-transplant evaluation process, the patients and their families shuld be counseled about pregnancy and possible complications. Contraceptive methods are strongly recommended after transplantation. Women should be particularly informed about the safety and effectiveness of family planning methos. Transplant recipient women should be follewd up with a multidisciplinary team approach before, during and after pregnancy. In this review, it is aimed to discuss information about organ transplantation about organ transplantation and pregnancy in the guidance of current literature.

Key words: Pregnancy, organ transplantation, counselling.

Sürdürülebilir Çocukluk Çağı Bağışıklaması ve Önemi Sustainable Childhood Immunization and Its Importance

Nurcan Çağlayan¹, Esra Yılmaz², İffet Güler Kaya³

¹Mahmutbey Aile Sağlığı Merkezi, İstanbul, 0000-0002-0081-4798

²Karabük Eflani İlçe Devlet Hastanesi, Karabük, 0000-0002-7830-0631

³Medipol Üniversitesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, 0000-0003-2643-1776

Özet

Dünyada ve Türkiye'deki yoğun bağışıklama hizmetlerine rağmen aşı reddi sorunu küresel düzeyde arttığı gözlenmektedir. Ebeveynler arasındaki aşya yönelik endişeler çocuklukta aşılama oranlarını olumsuz etkilemektedir.

Aşılarla ilgili yanlış bilgiler ebeveynlerin endişelerini artırmıştır. Çocukluk çağı aşılama oranlarındaki düşme ise kızamık ve boğmaca salgınları ile ilişkilendirilmektedir. Kanıta dayanmayan ve sosyal ağlarda paylaşılan aşya karşı çıkmak isteyenler tarafından yayılan yanlış bilgiler aşya olan güveni olumsuz etkilemektedir. Aşıların çocukların bağışıklık sistemini zayıflattığı, çok fazla aşya çok erken dönemde uygulamanın tehlikeli olduğu, aşı kaynaklı bağışıklama yerine doğal bağışıklamanın tercih edilmesi ve aşıların otizmle ilişkilendirilmesi gibi yanlış bilgiler aşı reddinin nedenlerini oluşturmaktadır. Dünyada etkili olan Covid 19 salgını ile beraber sağlık alanında özellikle bağışıklama hizmetlerinde aksaklıklar olduğu belirtilmiştir. DSÖ ve UNICEF, COVID-19' un neden olduğu büyük küresel aşılama kesintilerinin ardından aşılama sistemlerini yeniden gözden geçirmiş ve ülkeleri çocuklar için aşılama öncelik vermeye çağırmıştır. Pandemi, savunmasız durumdaki milyonlarca çocuğu önlenbilir çocukluk hastalıkları açısından yüksek risk altında bırakmıştır. Ebeveyn endişelerinin ve aşı reddinin artması sonucu olarak ilerleyen zamanlarda ciddi ve ağır şekilde bulaşıcı ve salgın hastalıkların karşımıza çıkacağı öngörülmektedir.

Sonuç olarak çocukluk dönemi bağışıklamasının maksimum düzeyde sürdürülebilmesinde sorumlu olan ebe/hemşirelere büyük sorumluluklar düşmektedir. Ebeveynler bağışıklama konusunda kanıta dayalı bilgiler ile aydınlatılmalı, etkin iletişim teknikleri kullanılmalı ve sosyal medya vb. yanlış bilgi kaynaklarına itibar etmemeleri konusunda bilgilendirilmelidir.

Anahtar kelimeler: Bağışıklama, aşı reddi, ebe/hemşire

Abstract

Despite the intensive immunization services in the world and in Turkey, it is observed that the problem of vaccine rejection is increasing at the global level. Concerns about vaccination among parents negatively affect childhood vaccination rates.

Misinformation about vaccines has increased parents' concerns. The decrease in childhood vaccination rates is associated with measles and pertussis epidemics. False information spread by those who want to oppose the vaccine, which is not based on evidence and shared on social networks, negatively affects the trust in the vaccine. Misinformation such as vaccines weaken the immune system of children, it is dangerous to apply too many vaccines at a very early stage, natural immunization is preferred over vaccine-based immunization, and that vaccines are

associated with autism are the reasons for vaccine rejection. Along with the Covid 19 epidemic, which is effective in the world, it has been stated that there are problems in the field of health, especially in immunization services. WHO and UNICEF have reconsidered their immunization systems and urged countries to prioritize vaccination for children in the wake of the massive global immunization cuts caused by COVID-19. The pandemic has placed millions of vulnerable children at high risk for preventable childhood diseases. As a result of the increase in parental concerns and vaccine rejection, it is predicted that we will encounter serious and severe infectious and epidemic diseases in the future.

As a result, midwives/nurses who are responsible for maintaining childhood immunization at the maximum level have great responsibilities. Parents should be enlightened with evidence-based information on immunization, effective communication techniques should be used, and social media etc. They should be informed not to rely on false information sources.

Keywords: Immunization, vaccine rejection, midwife/nurse

Genç Futbolcuların Vücut Kitle İndeksi ve Basınç Merkezi Parametreleri: Ön çalışma
Body Mass Index and Center of Pressure Parameters of Young Subelite Soccer Players:
Preliminary Study

Elif Sibel ATIŞ¹, Berk UZUNHASAN¹, Ali KIZILET¹

¹Faculty of Sports Science, Marmara University, Beykoz, Istanbul, Turkey

Corresponding Author: Elif Sibel ATIŞ, Email: elif.sibel@marmara.edu.tr

ÖZET

Giriş ve Amaç: Antropometrik parametreler, vücut kompozisyonu ve somatotip bileşenleri, futbolcuların başarısında kritik rol oynar (Carter & Heath, 1990). Futbol takımlarında farklı pozisyonlarda oynayan oyuncular arasında vücut kitle indeksi parametreleri arasında farklılıklar vardır; kaleciler genellikle merkez savunma ve hücum oyuncularından daha uzundur (Reilly et al, 2000). Bu çalışmanın amacı genç futbolcuların, vücut kitle indeksi, basınç merkezi parametreleri ve oynadıkları pozisyonları arasındaki ilişkiyi araştırmaktır.

Yöntem: Çalışmaya sekiz erkek futbolcu (yaş: 15,87 ±0,78 yıl) katıldı. Katılımcılar kaleci ve merkez pozisyonlarda oynamalarına göre iki gruba ayrıldı. Statik denge parametreleri Kistler kuvvet platformu ile test edildi. Vücut kitle indeksi Tanita ile ölçülerek cihaz yazılımı üzerinde hesaplandı.

Bulgular: Kalecilerin vücut kitle indeksi 21,72±2,91 iken merkez oyuncularınki 20,6±1,14 idi. Postür salınımı, basınç merkezi sinyali ile değerlendirildi. Sonuçlar, vücut kitle indeksi ve basınç merkezi yer değiştirmesi (anterior-posterior ve medial-lateral) açısından anlamlı fark olmadığını gösterdi (p>0,05).

Sonuç ve Öneriler: Futbol antrenmanı, dengeyi koruma yeteneği olarak referans alınan postür stabilitesini artırır. Yaş, fiziksel kondisyon ve antrenman yılı dengeyi etkiler. Bu çalışmadaki anlamlı farkın olmaması, her iki grup oyuncularının antrenman deneyiminin 3 yıldan daha uzun olması ve yaşlarının yakın olmasına bağlanabilir. Başka bir neden ise, ölçülen katılımcı sayısının sınırlı olması olabilir. Futbolda uzun vadeli başarı için antrenörler, teknik ve taktik becerilerin yanı sıra oyuncunun antropometrik özelliklerini ve denge parametrelerini de göz önünde bulundurmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Vücut Kitle İndeksi, Basınç Merkezi, Genç Futbolcular

ABSTRACT

Introduction: Anthropometric characteristics, body composition and somatotype components play a critical role in the success of soccer players (Carter & Heath, 1990). There are differences in body index parameters of soccer players who play different positions in the team, goalkeepers typically being taller than central defensive and offensive players (Reilly et al., 2000).

Aim: The aim of this study was to investigate the relationship between the body mass index, the center of pressure parameters and the playing positions of young soccer players.

Methods: Eight male soccer players (age: $15,87 \pm 0,78$ years) recruited in the study. Subjects were separated into two groups regarding to their playing positions as goal keeper and the central positions. The individuals were subjected to test static balance parameters by using Kistler force plate. The body mass measured and body mass index is calculated with Tanita.

Results: Body Mass index of the goalkeepers were $21,72 \pm 2,91$ while the central players were $20,6 \pm 1,14$. Postural sway was evaluated by the signal of center of pressure. The results revealed that there was no significant difference ($p > 0,05$) for body mass index and the center of pressure displacement ($p > 0,05$) anterior–posterior and medial–lateral directions ($p > 0,05$).

Discussion and Conclusion:

Soccer training improves postural stability referring to the ability to maintain balance. Age, physical fitness and duration of training affects the balance. The lack of significant difference in this study may be attributed to both group players training experience is more than 3 years and ages are close. Another reason could be the limited number of subjects measured. For long term success in soccer, coaches and the trainers should also consider a player's technical and tactical skills as well as their anthropometric features and balance parameters.

Keywords: Body Mass Index, Center of Pressure Parameters, Young Soccer Players

Sporcu Beslenmesinde Karbonhidratların Rolü Ve Önemi The Role And Importance Of Carbohydrates In Sports Nutrition

Eren CANBOLAT¹, Seyit Ramazan KARADOĞAN²

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü. Samsun, Türkiye, canbolat.eren@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6250-2303

² Eğirdir Kemik Eklem Hastalıkları Hastanesi, Isparta, Türkiye, s.karadogan67@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5413-8484

ÖZET

Karbonhidratlar sporcular için kilit besin ögesi olup uzun süreli antrenman veya müsabaka sırasında vücudun ana enerji kaynağı olarak kullanılmaktadırlar. Karbonhidratlar antrenman veya müsabaka boyunca boşalan kas ve karaciğerdeki glikojen depolarını yenilemeyi, egzersiz boyunca kan şekeri normal sınırlar içerisinde tutarak adaptasyon ve performansın en üst seviyeye çıkarılmasını sağlamaktadır. Antrenman veya müsabaka sırasında ya da sonrasında doğru miktarda karbonhidrat alımı sporcunun kan şekeri regülasyonunu sağlayarak kan şekerinin düşmesi sonucu görülebilecek problemlerinde önüne geçmektedir. Yetersiz karbonhidrat alımı antrenman sonrası veya öncesi glikojen depoları azalmasıyla sonuçlanmaktadır. Bu durum sporcuda yorgunluğa, toparlanmanın uzamasına, spor yaralanmalarının kolaylıkla oluşmasına veya surantrene olmasına neden olur. Glikojen depolarındaki yetersizlik dallı zincirli aminoasitlerin (BCAA) ve yağ dokunun enerji için kullanılmasına neden olup daha fazla oksijen tüketimine yol açarak performansı olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca yağ doku enerji için kullanıldığında ortaya çıkan serbest yağ asitleri albümine bağlanarak plazmadaki serbest triptofan düzeyinin artırır ve bu durum aşırı antrenman sendromunda görülen duygusal dengesizliklerin temelini oluşturur. Sporcu beslenmesinde öncü kurumlar olan American College of Sport Nutrition (ACSM), International International Society for Sports Nutrition (ISSN) tarafından sporcular için yayınlanan kılavuz rehberler incelendiğinde antrenman ve müsabaka sürecince karbonhidratların nasıl ve ne miktarda tüketilmesi gerektiği açıkça belirtilmiştir. Karbonhidratların antrenman veya müsabaka sırasında ya da sonrasında doğru miktar ve türde tüketilmesinin performans ve toparlanma üzerinde etkileri olduğu bilinmektedir. Yapılan çalışmalarda da karbonhidratların hem sporcu performansını arttırdığı hem de müsabaka sonrası toparlanmayı hızlandırdığı görülmüştür. Buradan hareketle bu derleme çalışmada sporcu beslenmesinde karbonhidratların rolü ve önemini ortaya koymak ve güncel kılavuz ile rehberlerin bu konudaki verilerini sunmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler:** Sporcu Beslenmesi, Karbonhidratlar, Performans, Toparlanma

ABSTRACT

Carbohydrates are a key nutrient for athletes and are used as the body's main energy source during long-term training or competition. Carbohydrates help to replenish the glycogen stores in the muscles and liver that are emptied during training or competition, and to maximize adaptation and performance by keeping blood sugar within normal limits throughout the

exercise. The right amount of carbohydrate intake during or after training or competition ensures blood sugar regulation of the athlete and prevents problems that may occur as a result of low blood sugar. Inadequate carbohydrate intake results in decreased glycogen stores before or after training. This situation causes fatigue, prolongation of recovery, easy occurrence of sports injuries or surantrene in the athlete. Insufficient glycogen stores cause branched chain amino acids (BCAA) and fat tissue to be used for energy and cause more oxygen consumption, thus negatively affecting performance. In addition, free fatty acids that occur when adipose tissue is used for energy, bind to albumin and increase the level of free tryptophan in plasma, which forms the basis of emotional imbalances seen in overtraining syndrome. When the guidelines for athletes published by the American College of Sport Nutrition (ACSM) and the International Society for Sports Nutrition (ISSN), which are the leading institutions in sports nutrition, are examined, it is clearly stated how and in what quantity carbohydrates should be consumed during training and competition. It is known that consuming carbohydrates in the right amount and type during or after training or competition has positive effects on performance and recovery. Studies have shown that carbohydrates both increase athlete performance and accelerate post-competition recovery. From this point of view, in this review study, it is aimed to reveal the importance of carbohydrates in sports nutrition and to present the data of current guidelines on this subject.

Key words:** Sports Nutrition, Carbonhydrates, Performance, Recovery.

Sivil Savunma Ve İtfaiyecilik Öğrencilerinde Fiziksel Aktivite Düzeyinin İncelenmesi

Examination Of Physical Activity Level In Civil Defense And Firefighting Students

Nuray Demiralp¹, Kemal Demiralp², Dr. Binnur Çelebi³

¹Kastamonu Üniversitesi Bozkurt Meslek Yüksek Okulu Sivil Savunma ve İtfaiyecilik Programı E-posta: ndemiralp@kastamonu.edu.tr ORCID NO: 0000-0002-3002-7752

²Kastamonu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hareket ve Antrenman Bilimleri Yüksek Lisans Öğrencisi E-posta: kemaldemiralp@hotmail.com ORCID No: 0000-0002-9420-317X

³Kastamonu Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğr. Üyesi Dr. Binnur ÇELEBİ
E-posta: binnurcelebi@kastamonu.edu.tr Orcid: 0000-0002-1017-8852

Giriş: İtfaiyeciliğin fiziksel olarak zorlu ve tehlikeli bir meslek olduğu bilinmektedir. Genellikle maksimum performansın gerekli olduğu fiziksel olarak yorucu durumları yönetmek zorunda kalırlar. Optimum düzeydeki fiziksel performans, itfaiyecilerin güvenliği için çok önemli olup, iş kazası ve meslek hastalıklarına karşı korumaktadır. İtfaiyecilik öğrencilerinin de fiziksel aktivite düzeylerinin belirlenmesi ve geliştirilmesi gerekliliktir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, itfaiyecilik öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeyinin incelenmesidir.

Gereç ve yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu çalışma bir devlet üniversitesinin 2019-2020 akademik yılında aktif olarak öğrenim görmekte olan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 148 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirildi. Veriler yüzyüze bir anket aracılığıyla, elde edilmiştir. Araştırma verileri birey tanıtım formu ve Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (IPAQ) kısa formu kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler SPSS 23 paket programı aracılığı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde, nonparametrik testler kullanılmış olup, anlamlılık seviyesi olarak 0,05 alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.05 ± 1.02 yıl olup, %93.9'u erkektir. Öğrenciler beden kütle indeksi (BKİ)'ne göre %71.6'sı normal kilolu, %20.3'ü fazla kiloludur. Çalışmanın sonuçlarına göre, bireylerin haftalık enerji tüketiminin ortalama 1852.03 ± 1685.06 MET-dk/Hafta olduğu, %50.6'sının fiziksel olarak aktif olmadığı, %31.7'sinin fiziksel aktivite düzeyinin düşük olduğu ve %17.5'inin de fiziksel aktivite düzeyinin yeterli olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin beden kütle indeksi sıralamaları ile MET puan sıralamaları ve fiziksel aktivite düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>0,05$).

Sonuç: İtfaiyecilik öğrencilerinin çoğunluğunun fiziksel olarak aktif olmadığı ve fiziksel aktivite düzeylerinin düşük olduğu saptanmıştır. İtfaiyecilikte mesleki görevleri yerine getirmede fiziksel uygunluğun gerekliliği nedeniyle, öğrencilerin mesleğe başlamadan hazıroluşluğu önemlidir. Öğrencilerin eğitim dönemlerinde; fiziksel aktivite ,egzersiz ve antrenmanlarla fiziksel aktivite düzeylerinin artırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel aktivite, İtfaiyecilik, Beden kütle indeksi, İş sağlığı

Introduction: It is known that firefighting is a difficult and dangerous profession. It should be the way it should be, the way it should be acceptable. Optimum level of performance shows performance. It is to be prepared and completed by the teachers who will also be sent in firefighting.

Aiming for this goal is the examination of teaching students to be alive in the goal.

Materials and methods: This descriptive study was conducted with 148 people who were actively studying at a state university in the 2019-2020 academic year and agreed to participate. Data were obtained through a face-to-face survey. Research data calculation formula and International Research Activity Questionnaire short formula were used. In the analysis of the data analyzed with the SPSS 23 package tool obtained in the study, it was used nonparametrically, and 0.05 was taken for significance.

The average age of education for the research is 20.05 1.02 years, and 93.9% of them are male. According to the body mass index (BMI), 71.6% of the students were normal weight and 20.3% were overweight. According to the study, the evaluation energy consumption is an average of 1852.03 1685.06 MET-min/Week, 50.6% are inactive as they are, 31.7% are as the test is inspected, and 17.5% are believed to be enough excited. Large body mass indexes were not found to be significant in terms of MET scores and evaluations ($p>0.05$).

Conclusion: It was determined that the majority of firefighting students were not physically active and their physical activity levels were low. Due to the necessity of physical fitness in performing professional duties in firefighting, it is important that students are prepared before starting the profession. During the education period of the students; It is necessary to increase physical activity levels with physical activity, exercise and training.

Keywords: Physical activity, firefighting, body mass index, occupational health

Adölesan Sporcularda Spora Bağlı Yaralanmaların Psikososyal Etkileri Psychosocial Effects of Sports Related Injuries in Adolescent Athletes

Mustafa Kerem¹ Binnur Çelebi² Kemal DEMİRALP⁴

¹ Kastamonu Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Antrenörlük Eğitimi Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kerem mkerem@kastamonu.edu.tr

²Katamonu Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Antrenörlük Eğitimi Dr. Öğr. Üyesi Binnur Çelebi
E-posta: binnurcelebi@kastamonu.edu.tr

⁴Kastamonu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hareket ve Antrenman Bilimleri Yüksek Lisans Öğrencisi E-posta: kemaldemiralp@hotmail.com ORCID No: 0000-0002-9420-317X

Ergenlik, muazzam bir fiziksel, sosyal ve duygusal büyüme dönemini temsil eder. Ergenlik döneminde spora katılım, genç sporcular için önemli zihinsel sağlık yararları sağlamakta ve psikososyal gelişimde önemli bir rol oynamaktadır. Aynı zamanda adölesan dönemde spora katılım, bireylerin zorluklara ve sosyal baskılara nasıl tepki verdiği üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir. Spora katılım, milyonlarca ergenin yaşamında biçimlendirici bir rol oynar ve gençlik sporunun hem fiziksel hem de psikolojik refah üzerinde olumlu bir etki olarak hizmet eden çok sayıda faydası vardır. Ne yazık ki, spor yaralanmaları yaygın olmaya devam ediyor ve yaralanma nedeniyle spordan uzun süre uzak kalma, sporcular için ciddi sonuçlara yol açabilmektedir. Yaralanma yönetimi tipik olarak ağrının en aza indirilmesi ve fiziksel işlevin yeniden sağlanması etrafında dönerken, ortaya çıkan kanıtlar, yaralanmanın psikolojik sonuçlarının önemli olabileceğini, potansiyel olarak spora dönüşü tehlikeye attığını, devamında yeniden yaralanma riskini artırdığını ve hatta zihinsel gelişimle ilgili sağlık sorunlarına yol açtığını göstermektedir. Spora bağlı yaralanmaların psikososyal yönünü inceleyen araştırmaların çoğunluğu yetişkin sporcularda yapılmıştır ve genç sporcularda yaralanma sonrası sonuçlar hakkında daha az şey bilinmektedir. Bu çalışmada bilimsel literatür doğrultusunda adölesan sporcularda spora bağlı yaralanmaların psikososyal etkileri üzerine durulmuştur. Ergenlik, dramatik bir psikolojik ve fiziksel gelişim dönemi olduğundan, bu dönemdeki ciddi yaralanmalar, adölesanların gelişimi üzerinde olumsuz, uzun vadeli etkilere neden olabilmektedir. Bu nedenle adölesanlarda spor yaralanmaları tedavi ve rehabilitasyon sürecinde sadece fiziksel yönden değil ayrıca psikososyal yönden müdahalelerinde yer alması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adölesan sporcu, spor yaralanmaları, psikososyal etki

Adolescence represents a period of tremendous physical, social and emotional growth. Participation in sports during adolescence provides significant mental health benefits for young athletes and plays an important role in psychosocial development. At the same time, participation in sports during adolescence can have a significant impact on how individuals respond to challenges and social pressures. Participation in sports plays a formative role in the lives of millions of adolescents, and youth athletics has numerous benefits that serve as a positive impact on both physical and psychological well-being. Unfortunately, sports injuries remain common and prolonged absence from sports due to injury can have serious consequences for athletes. While injury management typically revolves around minimizing pain and restoring physical function, emerging evidence suggests that the psychological consequences of injury can be significant, potentially jeopardizing return to sports, increasing

the risk of subsequent re-injury, and even leading to health problems related to mental development. The majority of research examining the psychosocial aspect of sports-related injuries has been done in adult athletes, and less is known about post-injury outcomes in young athletes. This study focuses on the psychosocial effects of sports-related injuries in adolescent athletes in line with the scientific literature. Since adolescence is a dramatic period of psychological and physical development, serious injuries during this period can have negative, long-term effects on the development of adolescents. For this reason, it is recommended that adolescents take part in the treatment and rehabilitation process of sports injuries, not only physically, but also in psychosocial interventions.

Keywords: Adolescent athlete, sports injuries, psychosocial effect

Quadriceps and Gastrocnemius Kaslarına Uygulanan Kinezyo Bantlamanın Sürat, Çeviklik ve Esneklik Üzerine Etkisi

The Effect of Kinesio Taping Applied to Quadriceps and Gastrocnemius Muscles on Speed, Agility and Flexibility

Tolga Hanayoğlu¹, Sema Can²

¹ Yozgat Bozok Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü, Yozgat, Türkiye, tolga.hanayoglu@yobu.edu.tr, 0000-0001-7747-5782

² Hitit Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Çorum, Türkiye, semacan@hitit.edu.tr, 0000-0003-1931-2226

ÖZET

Giriş ve Amaç: Kinezyo bantlama (KT) kaslar üzerinde yarattığı etki ile son yıllarda sporda kullanımı giderek artan bir yöntemdir. Bu çalışmanın amacı vücudun farklı bölgelerine uygulanan kinezyolojik bantlamanın sürat, çeviklik ve esneklik üzerine etkisinin incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya 18-38 yaşları arasında 32 erkek gönüllü birey katıldı. Sporculara Quadriceps ve gastrocnemius kaslarına bir hafta ara ile 4 farklı zamanda kinezyo bantlama uygulanmıştır. Ölçüm olarak 30 metre sürat testi, Çeviklik T testi ve esneklik için otur-uzan testi yapılmıştır. Ölçümler her iki kas grubu için de uygulama öncesi, uygulama sonrası 30. dakika, 24. saat ve 48. saat olmak üzere 4 farklı zamanda gerçekleştirilmiş ve tüm ölçümlerde iki deneme sonrasındaki en iyi sonuç kaydedilmiştir. İstatistiksel analiz için independent samples T-Test ve Mann Whitney U testi ile tekrarlı ölçümlerde varyans analizi ve Friedman testi kullanılmıştır. Ölçümler arası farklılıkların tespit edilebilmesi için Durbin-Conover testinden yararlanıldı. Etki büyüklüğü için Cohen's d ve partial eta kare (η^2) katsayıları hesaplanmıştır.

Bulgular: Quadriceps ve gastrocnemius kaslarına uygulanan kinezyo bantlamanın sürat, çeviklik ve esneklik değerleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). KT uygulama sonrası 48. saat ölçümlerinde her iki kas grubunda da çeviklik performansında artış olduğu, sadece gastrocnemius kasında sürat performansını artırdığı ($p<0.05$) ve esneklik performansında ise her iki kas grubunda artış sağlamadığı görülmüştür. 30. dakika ve 24. saat sonrası ölçümlerde ise istatistiksel olarak bir iyileşme sağlamamıştır ($p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç: %25-50 gerimle 48 saat kalacak şekilde quadriceps ve gastrocnemius kaslarına KT uygulamanın çeviklik performansını artırmada etkili olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Gastrocnemius, Kinezyo bantlama, Performans, Quadriceps

ABSTRACT

Introduction and Aim: Kinesio taping (KT) is an increasingly used method in sports in recent years due to its effect on muscles. This study aims to examine the effect of kinesio taping applied to different parts of the body on speed, agility and flexibility.

Materials and Methods: 32 male volunteers aged 18-38 years participated in the study. KT was applied to the quadriceps and gastrocnemius muscles of the athletes at 4 different times

with intervals of one week. As measurements, 30-meter sprint test, agility T test and sit and reach test for flexibility were performed. The measurements were taken at 4 different times for both muscle groups before the application and 30 minutes, 24 hours and 48 hours after the application. In all measurements, the best result after two tests was recorded. Independent samples T-Test and Mann Whitney U test, repeated measures analysis of variance and the Friedman test were used for statistical analysis. The Durbin-Conover test was used to detect differences between the measurements. Cohen's d and partial eta squared (η^2) coefficients were calculated for effect size.

Results: No significant difference was found between the speed, agility and flexibility values of kinesio taping applied to quadriceps and gastrocnemius muscles ($p>0.05$). It was found that there was an increase in agility performance in both muscle groups in the 48th hour measurements after the KT application, it increased speed performance only in gastrocnemius muscle ($p<0.05$) and did not increase flexibility performance in both muscle groups. There was no statistically significant improvement in the 30th minute and 24th hour measurements ($p>0.05$).

Discussion and Conclusion: It can be suggested that applying KT to quadriceps and gastrocnemius muscles with 25-50% tension for 48 hours is effective in improving the agility performance.

Key words: Gastrocnemius, Kinesio taping, Performance, Quadriceps.

İnmeli Bireylerde Denge ve Bilişsel Aktivite Arasındaki İlişki

The Relationship Between Balance and Cognitive Activity in Stroke Individuals

Abdulahap KAYA

Avrasya Üniversitesi, Ortopedik Protez ve Ortez Programı, abdulvahap.kaya@avrasya.edu.tr

ÖZET

Giriş ve Amaç: Çalışmamızın amacı, inmeli bireylerin fiziksel işlevlerinin ve kognitif düzeylerinin arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bellek, algılama, dikkat, konuşma yeteneği, görsel-mekânsal uyum yeteneği ve psikomotor becerilerin yerine getirilmesi gibi işlevler bilişsel işlev olarak tanımlanabilir. Denge, tüm fonksiyonel aktiviteler için bir ön koşuldur ve merkezi sinir sisteminin bütünlüğüne bağlıdır. İnmeyi takiben, bazı hastalar asla ayakta duramazken, ayakta durmayı başaranlarda denge reaksiyonları gecikir ve bozulur. Denge bozukluğu inme geçiren bireylerde en önemli motor bozukluklardandır.

Materyal-Metod: Çalışmaya akut dönemi geçirmiş 19 hasta dahil edildi. Fonksiyonel aktiviteyi ölçmek amacıyla Zamanlı Kalk Yürü Testi (TUG) ve Berg Denge Ölçeği, bilişsel durumu ölçmek amacıyla Montreal Kognitif Ölçeği (MoCA) uygulandı.

Bulgular: İstatiksel bulgular incelendiğinde Berg ile MoCA arasında pozitif, TUG ile MoCA arasında negatif, TUG ile Berg arasında negatif, korelasyon bulunmuştur. MoCA ile Berg arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi anlamlı bulunmuştur ve MoCA, Berg düzeyini arttırmaktadır. MoCA ile TUG arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi anlamlı bulunmuştur ve MoCA, TUG düzeyini azaltmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada, MoCA testinden elde edilen verilere göre inmeli bireylerde bilişsel aktivitenin maksimum seviyeye göre düşük olduğu bulundu. Bilişsel aktivitesi yüksek olan inmeli bireylerin denge performansını ölçen Berg Denge testinde yüksek puanlar aldığı; Bilişsel aktivitesi düşük olan bireylerin TUG testini tamamlama sürelerinin uzadığı, denge ve fiziksel aktivite düzeyinin düştüğü dolayısıyla düşme ihtimalinin arttığı sonucuna varıldı. Etkileyen faktörler olarak kuvvet kaybı, anormal kas tonusu, biyomekanik limitasyonlar, postüral reflekslerin gecikmesi, stabilite sınırlarının ayarlanamaması ve kognitif problemler denge kaybına yol açmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnme, Denge, Bilişsel, Berg, MoCA

ABSTRACT

Introduction and Objective: The aim of our study was to investigate the relationship between the physical functions and cognitive levels of individuals with stroke. Functions such as memory, perception, attention, speech ability, visual-spatial adaptation ability and fulfillment of psychomotor skills can be defined as cognitive functions. Balance is a prerequisite for all functional activities and depends on the integrity of the central nervous system. Following a stroke, some patients are never able to stand, while in those who manage to stand, their balance reactions are delayed and impaired. Balance disorder is one of the most important motor disorders in individuals who have had a stroke.

Method: 19 patients with acute period were included in the study. Timed Stand Up and Walk Test (TUG) and Berg Balance Scale were applied to measure functional activity, and Montreal Cognitive Scale (MoCA) was applied to measure cognitive status.

Findings: When the statistical findings were examined, positive correlation was found between Berg and MoCA, negative between TUG and MoCA, and negative between TUG and Berg. Regression analysis to determine the cause and effect relationship between MoCA and Berg was found to be significant and MoCA increases Berg level. Regression analysis to determine the cause and effect relationship between MoCA and TUG was found to be significant and MoCA reduces TUG level.

Conclusion and Suggestions: In this study, according to the data obtained from the MoCA test, it was found that cognitive activity was low compared to the maximum level in stroke individuals. Stroke individuals with high cognitive activity scored high on the Berg Balance test, which measures balance performance; It was concluded that individuals with low cognitive activity took longer to complete the TUG test, decreased their level of balance and physical activity, and therefore increased the likelihood of falling. Loss of strength, abnormal muscle tone, biomechanical limitations, delay of postural reflexes, inability to adjust stability limits and cognitive problems lead to loss of balance.

Keywords: Stroke, Balance, Cognitive, Berg, MoCA

Okul Çağındaki Serebral Palsili Çocuklarda Üst ve Alt Ekstremitte Kas Kuvvetinin Yaşam Kalitesi ve Katılma Etkisinin İncelenmesi

Investigation of the Effect of Upper and Lower Extremity Muscle Strength on Quality of Life and Participation in School-Age Children with Cerebral Palsy

Anıl Soykan, Mintaze Kerem Günel

Hacettepe Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Orcid: 0000-0003-1519-5843

Giriş ve Amaç: Okul çağındaki Serebral Palsi'li (SP) çocuklarda üst ve alt ekstremitte kas kuvvetlerinin yaşam kalitesi ve çok yönlü hayata katılım parametrelerinde bir öngörücü olup olmadığının değerlendirilmesi ve tipik gelişen yaşıtlara göre farkın ortaya koyulmasıdır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya, yaşları 6-12 arasında (ortalama $9\pm 2,01$) her yaş grubundan 15 ve toplam 105 (Erkek=52,4% Kız=47,6%) Spastik SP'li çocuk; kontrol grubu için ise her yaş grubundan 5 (ortalama $9,00\pm 2,03$) ve toplam 35 (Erkek=54,3% Kız=45,7%) tipik gelişen çocuk dâhil edildi. Kas kuvveti "make" yöntemi kullanarak Elde Tutulan Dinamometre ile ölçüldü. Katılım, Yaşam Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi (LIFE-H) anketi ile ve yaşam kalitesi, Serebral Palsi Yaşam Kalite Anketi (SP QOL) ile değerlendirildi. SP ve kontrol grubunun kas kuvvetlerinin değerlerinin kıyaslanması "Mann-Whitney U Testi" ile, dikotom değişkenler ile sayısal değişkenler arasındaki ilişki "Nokta Çift Serili Korelasyon Testi" ile, sayısal değişkenler arasındaki ilişkiler ise "Pearson Korelasyon Testi" ile incelendi. Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla "Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi" yapıldı.

Bulgular: SP ve kontrol grubunda tüm kas kuvvetlerinde kontrol grubu lehine anlamlı bir fark vardı ($p<0,001$). Diz ekstansiyon kas kuvvetinin LIFE-H toplam puanı üzerinde anlamlı etkiye sahip olduğu ($p<0,001$) ve kümülatif varyansın yaklaşık %67'sini açıkladığı görüldü ($R^2=0,672$). Dirsek ekstansiyon kas kuvvetinin SP QOL toplam puanı üzerinde anlamlı etkiye sahip olduğu ve kümülatif varyansın yaklaşık %72'sini açıkladığı görüldü ($R^2=0,728$).

Sonuç ve Öneriler: Spastik SP'li çocukların yaşam kalitelerinin ve çok yönlü hayata katılımlarının artırılması amacıyla, etkin fizyoterapi ve rehabilitasyon yaklaşımlarına yapılandırılmış kas kuvvetlendirme programlarının dahil edilmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Serebral Palsi, Katılım, Kas Kuvveti, Yaşam Kalitesi

Introduction and Purpose: To evaluate whether upper and lower extremity muscle strength is a predictor of quality of life and participation in multidimensional life in school-age children with cerebral palsy (CP) and to determine the difference compared to typically developing peers.

Materials and Methods: A total of 105 (Male=52.4% Female=47.6%) children with spastic CP, aged 6-12 years (mean 9 ± 2.01) and 15 from each age group, were included in the study; For the control group, 5 (mean 9.00 ± 2.03) and a total of 35 (Male=54.3% Female=45.7%) typically developing children from each age group were included. Muscle strength was measured with a hand-held dynamometer using the "make" method. Participation was assessed with The Assessment of Life Habits (LIFE-H) questionnaire and quality of life was assessed with The Cerebral Palsy Quality of Life Questionnaire (CP QOL). The comparison of the

muscle strength values of the CP and control groups was analysed with the Mann-Whitney U Test, the relationship between dichotomous variables and numerical variables was analysed with the "Point Pairwise Correlation Test" and the relationship between numerical variables was analysed with the "Pearson Correlation Test". "Multiple Linear Regression Analysis" was performed to determine the effect of independent variables on dependent variables.

Results: There was a significant difference in all muscle strengths in the CP and control groups in favour of the control group ($p < 0.001$). Knee extension muscle strength had a significant effect on LIFE-H total score ($p < 0.001$) and explained approximately 67% of the cumulative variance ($R^2 = 0.672$). Elbow extension muscle strength had a significant effect on SP QOL total score and explained approximately 72% of the cumulative variance ($R^2 = 0.728$).

Conclusion and Recommendations: It is important to include structured muscle strengthening programmes in effective physiotherapy and rehabilitation approaches to improve the quality of life and participation in multidimensional life of children with CP.

Keywords: Cerebral Palsy, Participation, Muscle Strength, Quality of Life

Üniversite Öğrencilerinde Dersliklerdeki Hissedilen Rahatsızlık Algısı, Postür ve Fiziksel Aktivite Düzeylerinin Cinsiyetlere Göre Karşılaştırılması
Comparison of University Students' Perception of Discomfort in Classrooms, Posture and Physical Activity Levels by Gender

Özde Depreli*, Zehra Güçhan Topcu*, Hayriye Tomaç*

* Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, KKTC

Giriş ve Amaç: Üniversite öğrencileri günlük yaşamlarının birçoğunu dersliklerde oturarak geçirmektedir. Çalışmanın amacı üniversite dersliklerinde ders dinleme sırasında hissedilen rahatsızlık hissi, postür ve fiziksel aktivite düzeylerinin cinsiyetler arası farkını araştırmaktır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya toplam 100 birey (kadın=50) dahil edildi. Ders dinleme sırasında hissedilen rahatsızlık hissi Görsel Analog Skalası ile, postür analizi Reedco Postür Skoru ile, fiziksel aktivite seviyesi ise Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi- Kısa Form ile değerlendirildi.

Bulgular: Kadınların boy (K: $1.64 \pm .05$ m; E: $1.78 \pm .06$ m) ve kilosu (K: 63 ± 11 kg; E: 63 ± 11 kg) anlamlı şekilde erkeklere göre daha az bulunurken ($p < 0.05$), yaş ve beden kitle indeksi açısından cinsiyetler arasında fark bulunmadı ($p > 0.05$). Ayrıca kadınların ders dinleme sırasında daha fazla rahatsızlık hissine sahip olduğu (K: 2.5 ± 2.2 cm; E: 1.5 ± 2.0 cm) ve postür analizine göre postürlerinin erkeklere göre daha kötü olduğu (K: 87 ± 10 ; E: 91 ± 8) görüldü. Aktivite seviyesi incelendiğinde ise erkeklerin daha aktif olduğu ve orta şiddette fiziksel aktivite yaptığı saptandı (K: 417 ± 1710 met.dk/hafta; E: 1187 ± 1957 met.dk/hafta) ($p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Kadın üniversite öğrencilerinin erkeklere göre dersliklerde hissedilen rahatsızlığın daha yüksek seviyede olduğu, daha fazla postural sapma görüldüğü ve fiziksel olarak daha inaktif olduğudur. Aynı sınıfta öğretim gören bu öğrenciler için öncelikle dersliklerin antropometrik özelliklere uygunluğunu inceleyen ve özellikle kadın öğrencilere postür egzersizlerini de içeren fiziksel aktivite programları uygulanan prospektif çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar kelimeler: Cinsiyet, postür, aktivite, derslik

Introduction and Aim: University students spend most of their daily lives sitting in classrooms. The aim of the study is to investigate the difference between genders in the discomfort, posture, and physical activity levels felt during lectures in university classrooms.

Materials and Methods: A total of 100 participants (female=50) were included in the study. The perception of discomfort felt during the lecture with the Visual Analog Scale, the postural analysis with the Reedco Posture Score, and the level of physical activity with the International Physical Activity Questionnaire- Short Form were evaluated.

Results: While women's height (F: $1.64 \pm .05$ m; M: $1.78 \pm .06$ m) and weight (F: 63 ± 11 kg; M: 63 ± 11 kg) were significantly lower than men ($p < 0.05$), there was no difference between genders in terms of body mass index and age ($p > 0.05$). In addition, it was seen that women had more discomfort while listening to lectures (F: 2.5 ± 2.2 cm; M: 1.5 ± 2.0 cm) and according to

the posture analysis, their posture was worse than men ($F: 87 \pm 10; 91 \pm 8$) When the activity level was examined, it was found that men were more active and did the moderate physical activity ($F: 417 \pm 1710$ meters/week; $M: 1187 \pm 1957$ meters/week) ($p < 0.05$).

Conclusion and Suggestions: It was observed that female university students had a higher level of perception of discomfort in classrooms, had more postural deviations, and were more physically inactive than males. For these students who are taught in the same classroom, there is a need for prospective studies that primarily examine the suitability of classrooms for anthropometric features and especially female students with physical activity programs including posture exercises.

Keywords: Gender, posture, activity, classroom

Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklarda Duyu Bütünleme Terapisinin Denge Ve Dikkat Üzerine Etkisi: Pilot Çalışma

The Effect Of Sensory Integration Therapy On Balance And Attention In Children With Autism Spectrum Disorder: Pilot Study

Berkay ÇAKIR ¹, Gizem ERGEZEN ²

¹ İstanbul Medipol University, Health Science Institute, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, İstanbul, Türkiye.

E-Mail: caakirberkay@gmail.com ORCID: 0009-0007-8521-038X

² Assist. Prof. İstanbul Medipol University, Faculty of Health Science, Department of Physiotherapy and Rehabilitation. İstanbul, Türkiye.

E-Mail: gergezen@medipol.edu.tr ORCID: 0000-0002-2851-9774

ÖZET:

Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda, postüral kontrol, lokomotor, nesne kontrol becerileri, el becerisi, denge ve dikkat tipik olarak gelişmekte olan çocuklardan farklıdır. Çalışma duyu bütünleme terapisinin otizmlı çocukların denge ve dikkat üzerine oluşturabilecek etkilerinin olup olmadığını amaçlamaktadır. Çalışma Nisan 2023 ile Mayıs 2023 tarihleri arasında Kandıra Yenidoğan Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi'nde gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya 5 ile 6 yaş aralığında 3 tanesi erkek 2 tanesi kız olacak şekilde tedaviye uyum sağlayan toplam 5 otizm spektrum bozukluğu tanısı konulmuş ve Çocukluk Otizmi Derecelendirme Ölçeğine göre hafif-orta otizme sahip çocuklar çalışmaya dahil edilmiştir. Duyu bütünleme terapisi 4 hafta boyunca haftada 3 defa 1 saat uygulanmıştır. Katılımcıların duyu bütünleme terapisi öncesi ve sonrası dengesi Tek Bacak Üzerinde Durma Testi ile dikkati ise Frankfurter Dikkat Testi ile değerlendirilmiştir. Katılımcıların duyu bütünleme terapisi sonrası hem sol hem de sağ olacak şekilde Tek Bacak Üzerinde Durma Testinde anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Frankfurter Dikkat Testinde duyu bütünleme terapisi sonrası anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$). 4 Haftalık duyu bütünleme terapisi 5 ile 6 yaş arasındaki otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda denge üzerinde etkili bir iyileşme sağlarken dikkat üzerinde iyileşme sağlanamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Otizm Spektrum Bozukluğu, Duyu Bütünleme Terapisi, Denge, Dikkat.

ABSTRACT:

In children with autism spectrum disorders, postural control, locomotor, object control skills, manual dexterity, balance and attention are different from typically developing children. The study aims to determine whether sensory integration therapy has effects on balance and attention in children with autism. The study was conducted in Kandıra Yenidoğan Özel Eğitim ve Reahbitasyon Merkezi between April 2023 and May 2023. A total of 5 children between the ages of 5 and 6, 3 boys and 2 girls, who complied with the treatment, were diagnosed with autism spectrum disorder and mild-moderate autism according to the Childhood Autism Rating Scale were included in the study. Sensory integration therapy was applied 3 times a week for 1 hour for 4 weeks. Participants' balance before and after sensory integration therapy was evaluated with the Standing on One Leg Test and attention was evaluated with the Frankfurter Attention Test. A significant difference was found in the Test Of Standing On One Leg, both left and right, after sensory integration therapy ($p<0.05$). No significant difference was found

in the Frankfurter Attention Test after sensory integration therapy ($p>0.05$). 4 weeks of sensory integration therapy led to an effective improvement in balance but not in attention in 5-6 year old children with autism.

Keywords: Autism Spectrum Disorders, Sensory Integration Therapy, Balance, Attention.

Yüzüstü Pozisyonda Uyuyan Kişilerde Yürüme Sırasında Ayak Başparmak Ağrısının İncelenmesi

Investigation of Toe Pain During Walking in People Sleeping in the Prone Position

Berkay Üzümcü⁽¹⁾, Görkem Açar⁽²⁾, Şabo Kesler⁽³⁾.

⁽¹⁾Quedyne Robocare By Cyberdyne Turkey, İstanbul, Türkiye, berkayuzumcu59@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6519-6273

⁽²⁾Quedyne Robocare By Cyberdyne Turkey, İstanbul, Türkiye, gorkemacar2@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0970-8625

⁽³⁾İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İstanbul, Türkiye, skesler@gelisim.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9631-3762

ÖZET

Giriş ve Amaç: Uyku postürü oldukça önemlidir. Günümüzün 5–8 saatini uykuda geçirmekteyiz. Yüzüstü uyuma pozisyonunda femur lateral rotasyon ve ayaklar medial rotasyon yapmaktadır. Sıklıkla yüzüstü uyuyan kişilerde medial longitudinal arka anormal stres binmekte ve itme fazında tüm ağırlığın başparmakta taşınmasına sebep olmaktadır. Çalışmamızın amacı yüzüstü pozisyonda uyuyan kişilerin yürüyüş esnasında ayak başparmak ağrısını incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, katılmaya gönüllü 20 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların verileri “Google Anketler” üzerinden hazırlanan veri toplama araçları ile çevrimiçi olarak toplanmıştır. Katılımcılara “Sosyodemografik form” ve ağrı için sayısal ağrı skalası(SAS) kullanıldı. Verilerin analizinde, IBM Statistical Package for Social Sciences Version 26 (SPSS inc, Chicago, IL, USA) istatistik programı kullanılmıştır. Verilerin normallik dağılımı Kolmogorov - Smirnov Testi ile analiz edilmiştir. Sürekli değişkenler ortalama±standart sapma, niteliksel değişkenler sayı ve yüzde (%) olarak verilmiştir. Çalışmada ilgili parametrelerin arasındaki ilişkili Pearson korelasyon analizi ile hesaplanmış olup, tüm ölçümlerde istatistiksel anlamlılık $p \leq 0,01$ olarak iki yönlü alınmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 9 erkek 11 kadın toplamda 20 kişi katıldı. Çalışmaya katılan kişilerin yaşları ortalaması 21.90 ± 2.808 ve kişilerin uyuma süresi $6.90 \pm 0,968$ bulundu. Çalışmaya dahil edilen kişilerin kullandığı ayakkabı türleri, 2 kişi klasik ayakkabı, 1 kişi outdoor ayakkabı, 16 kişi spor ayakkabı ve 1 kişi topuklu ayakkabı kullandığı bulundu. Çalışmaya katılanlarda 7 kişide ayak başparmağı ağrısı bulundu. Ayağında ağrı bulunan kişilerin SAS skoru 6 ± 2.582 bulundu. Yüzüstü uyuma ile ayak baş parmağı arasındaki ilişki incelendiğinde pozitif yönde bir korelasyon ($p = 0,001$; $r = 0,897$) olduğu tespit edildi.

Sonuç ve Öneriler: Yüzüstü uyuyan kişilerde yürüyüş sırasında ayak başparmağında ağrı oluşması beklenebilmektedir. Uyku postürünün kişilerin günlük yaşamını etkilediği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uyku, Ayak, Ağrı

ABSTRACT

Introduction and Aim: Sleep posture is very important. We spend 5–8 hours of our day asleep. In the prone position, the femur leads laterally and the feet medially. Frequently, prone sleeping weights place abnormal stress on the medial longitudinal posterior, causing the entire weight to be carried on the thumb during the pushing phase. The aim of our study is to control the pain of the big toe during walking in people who sleep on the ground.

Materials and Methods: The study was carried out with 20 volunteers. The data of the participants were collected online with data collection tools through “Google Surveys”. "Sociodemographic form" and numerical pain scale (SAS) exam for the pain to the participants. IBM Statistical Package for Social Sciences Version 26 (SPSS inc, Chicago, IL, USA) statistical program was used in the analysis of the data. The normality distribution of the data was analyzed with the Kolmogorov - Smirnov Test. Continuous changes are given as mean±standard deviation and qualitative variables as numbers and percentages (%). In the study, the distances between the relevant parameters were calculated by Pearson measurement analysis, and in all measurements, two measurements were taken as the harmfulness $p \leq 0.01$.

Results: Twenty residents, 9 male, and 11 female, participated in the study. The mean age of the people participating in the study was 21.90 ± 2.808 , and the sleep time of the people was 6.90 ± 0.968 . The classic types of shoes used by the users included in the study were found to be shoes for 2 people, outdoor shoes for 1 person, sports shoes for 16 people, and heel shoes for 1 person. In the study participants, the big toe sling was found in 7 people. The SAS score was found to be 6 ± 2.582 in people with foot pain. A positive measurement ($p = 0.001$; $r = 0.897$) was found to correlate with prone sleeping and big toe.

Conclusion and Recommendations: Sleeping-prone bumps can be expected from pain in the big toe during walking. To feed the daily lives of consumers of sleep posture.

Keywords: Sleep, Foot, Pain

Basketbol Oyuncularında Bacağa Uygulanan Kinezyolojik Bantlamanın Çeviklik Üzerine Etkisi: Pilot Çalışma

The Effect Of Kinesiotaping On Legs Of Basketball Players On Agility: A Pilot Study

Berkay Zülfiyar KIZILIRMAK¹, Oğuzhan ARSLAN¹, Gizem ERGEZEN²

¹ Fzt. İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı

E-Mail: berkayzkizilirmak@gmail.com

E-Mail: oguzhan.arслан2@std.medipol.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

E-Mail: gergezen@medipol.edu.tr ORCID: 0000-0002-2851-9774

ÖZET

Basketbol, dünyada 450 milyondan fazla oyuncunun düzenli olarak rekabet veya eğlence amaçlı oynadığı, dünyanın en popüler ikinci spor branşıdır. Çeviklik bu spor branşında başarı için oldukça önemli bir performans parametresi olup çeşitli yöntemlerle artırılabilir. Bu yöntemlerden biri olan kinezyolojik bantlama, özellikle 2008 Pekin Olimpiyatlarından itibaren popülerlik kazanmış olup, kas fonksiyonunu artırmak, lenfatik sıvı ve kan dolaşımını artırmak, nörolojik sistemi etkileyerek ağrıyı azaltmak ve ilgili eklem mekanik destek sağlayarak eklem yapısını düzeltmek gibi etkilere sahiptir.

Literatürde basketbolcularda diz çevresi kaslarına yönelik kinezyolojik bantlamanın çeviklik parametresi üzerine etkilerini inceleyen çalışma sayısı kısıtlıdır. Bu çalışmanın amacı basketbolcularda diz eklemi çevresinde bulunan, eklem hareketliliğinden sorumlu kaslara uygulanan kinezyolojik bantlamanın çeviklik parametresi üzerine olan etkisini incelemektir.

Çalışmamıza 18 yaşından büyük, yaş ortalaması 24,33 olan 6 amatör basketbol oyuncusu dahil edildi. Katılımcılarda uygulama bölgesinde lezyon veya performansı olumsuz etkileyecek alt ekstremitte kas-iskelet sistemi problemi bulunmamasına dikkat edildi. Kinezyolojik bantlama, Hamstring ve Quadriceps grubu kaslara uygulandı. Katılımcılar bantlama öncesi ve sonrası olmak üzere Çeviklik T Testi ve Pro-Çeviklik Testi ile toplam iki kez değerlendirildi. Test sonuçları bir kronometre ile saniye cinsinden kaydedildi. Hamstring bantlaması medial ve lateral Hamstring grubuna %30 gerim ile uygulanırken Quadriceps bantlaması ise Y tipi bantlama ile, ilgili bölgeye %15-35 gerimde uygulandı. İkinci değerlendirme, duyuşal adaptasyonun optimal düzeye çıkabilmesi için bantlamadan 30 dakika sonra gerçekleştirildi.

Veri analizi sonucunda tüm katılımcıların Pro-Çeviklik Testi ($p=0,024$) ve Çeviklik T Testinde ($p=0,027$) uygulama öncesi ve sonrası verileri kıyaslandığında istatistiksel olarak anlamlı bir azalma görüldü. Tüm katılımcıların Çeviklik T Testi ortalama değeri 5,14 iken uygulama sonrası 5,07'ye; Pro-Çeviklik Testi ortalama değeri ise 5,21 iken uygulama sonrası 5,17'ye düştü.

Sonuç olarak diz çevresi kaslarına yönelik uygulanan kinezyolojik bantlamanın basketbol sporcularında çeviklik parametresi üzerinde olumlu bir etkiye sahip olabileceği görülmüştür. Bu sonuçların genellenebilmesi adına çalışmaya daha yüksek sayıda katılımcı dahil edilerek sonuçların yayınlanması planlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Basketbolcular, Kinezyolojik Bantlama, Çeviklik, Diz Eklemi

ABSTRACT

Basketball is the second most popular sport in the world, with more than 450 million players regularly playing competitively or for fun. Agility is a very important performance parameter for success in this sport, and it can be increased by various methods. Kinesiology taping, which is one of these methods, has gained popularity especially since the 2008 Beijing Olympics and has effects such as increasing muscle function, increasing lymphatic fluid and blood circulation, reducing pain by affecting the neurological system and restoring joint structure by providing mechanical support to the related joint.

In the literature, the number of studies examining the effects of kinesiology taping on the agility parameter of the muscles around the knees of basketball players is limited. The aim of this study is to examine the effect of kinesiology taping applied to the muscles responsible for joint mobility around the knee joint on the agility parameter of basketball players.

Six amateur basketball players over the age of 18 with a mean age of 24.33 were included in our study. It was paid attention that the participants did not have lesions in the application area or lower extremity musculoskeletal problems that would adversely affect performance. Kinesiology taping was applied to Hamstring and Quadriceps group muscles. Participants were evaluated twice, before and after taping, with the Agility T Test and the Pro-Agility Test. Test results were recorded in seconds with a stopwatch. Hamstring taping was applied to the medial and lateral Hamstring groups with 30% tension, and Quadriceps taping was applied with Y-type taping at 15-35% tension to the related area. The second assessment was performed 30 minutes after taping to ensure optimal sensory adaptation.

As a result of the data analysis, a statistically significant decrease was observed when the pre- and post-application data of all participants in the Pro-Agility Test ($p=0.024$) and Agility T-Test ($p=0.027$) were compared. While the Agility T Test average value of all participants was 5.14, it increased to 5.07 after the application; While the average value of the Pro-Agility Test was 5.21, it decreased to 5.17 after the application.

As a result, it has been seen that kinesiology taping applied to the muscles around the knee may have a positive effect on the agility parameter of basketball players. In order to generalize these results, it is planned to publish the results by including a higher number of participants in the study.

Keywords: Basketball Players, Kinesiotaping, Agility, Knee Joint

Adölesan Voleybol Oyuncularında Abdominal Korseleme Manevrasının Üst Ekstremitelerde Performansına Akut Etkisi: Pilot Çalışma

Acute Effects of Abdominal Bracing on Upper Extremity Performance in Adolescent Volleyball Athletes: A Pilot Study

Betül Kaya¹, Zeynep Hazar²

¹Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı.
ORCHID: 0009-0005-8055-7849

²Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü. ORCHID: 000-0003-3104-8974

Giriş ve Amaç: Güçlü ve stabil bir gövde; proksimal eklemlerin stabilitesinin sağlanmasında oldukça önemli olup, önemi ve farkındalığı özellikle sporcular arasında son yıllarda oldukça artmıştır. Sporcularda kor bölgesinin güçlendirilmesi gövde stabilizasyonunu sağlayarak spor yaralanmalarının önlenmesinde de büyük bir rol oynamaktadır. Spinal stabilizasyon eğitiminin sporcunun performansı üzerinde artırıcı bir etkisi olduğu bilinmektedir. Buna rağmen spinal stabilizasyonun en önemli parçalarından olan kor kaslarının global olarak kasılmasını sağlayan abdominal korseleme (abdominal bracing) manevrasının voleybolcularda performans üzerine akut etkisi daha önce incelenmemiştir. Bu pilot çalışmadaki amacımız, abdominal korseleme manevrasının adölesan voleybolcularda performans üzerine akut etkisini araştırmaktır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya yaş ortalaması 15,3±1,88 yıl olan 10 kadın adölesan voleybolcu dahil edilmiştir. Tüm katılımcılara önce abdominal korseleme manevrası öğretilmiş, literatüre göre manevranın rahat ve doğru bir biçimde yapıldığına emin olunduktan sonra performans testlerine geçilmiştir. Tüm katılımcılar Kapalı Kinetik Zincir Üst Ekstremitelerde Stabilite Testi (KKZÜEST) ve Sağlık Topu Atma Testini (STAT) hem manevralı hem de manevrasız olarak gerçekleştirmiştir. Sonuçların analizinde Paired-Samples T Test kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmanın sonuçlarına göre abdominal korseleme manevralı ve manevrasız KKZÜEST arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterirken ($p<0,05$), manevralı ve manevrasız STAT arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu pilot çalışma, abdominal korseleme manevrasının üst ekstremitelerde stabilitesini değerlendiren KKZÜEST ile beraber uygulandığında, performansta artış olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlar, abdominal korseleme manevrasının üst ekstremitelerde stabilitesi üstünde artırıcı bir etkisi olduğunu göstermektedir. Bu manevranın kullanılmasının sporcu yaralanmalarını azaltabileceğini düşünmekteyiz. Çalışmanın pilot çalışma olması sebebiyle katılımcı sayısı az tutulmuştur ve daha fazla katılımcı ile yapılacak ileri çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Spinal stabilizasyon, Abdominal korseleme, Adölesan voleybolcu, Performans testleri

Introduction and Purpose: Strength and stability of the trunk is crucial to maintain the stability of proximal joints and limbs, and the significance and awareness of a strong trunk keep increasing among athletes. Strengthening the core plays an important role to sustain trunk stability; therefore, it is also engaged in the prevention of sports injuries. Despite the fact that spinal stabilization training enhances the athletes' performance, acute effects of abdominal bracing maneuver which provides global contraction of the core muscles -one of the most

important components of spinal stabilization- on the performance of volleyball players have not been studied before. The aim of this pilot study is to investigate the acute effects of abdominal bracing maneuver on the performance of adolescent volleyball players.

Methods: 10 female adolescent volleyball players (age= 15,3±1,88 years) were included in the study. Firstly, all participants were trained to perform abdominal bracing maneuver according to the literature. After making sure that they learned the maneuver and are able to perform it properly, they were asked to perform two performance tests. Participants completed the Closed Kinetic Chain Upper Extremity Stability Test (CKCUEST) and Seated Medicine Ball Throw Test (SMBTT) with and without abdominal bracing maneuver. Paired-Samples T Test was used for statistical analysis.

Results: Results have shown a statistically significant difference between the CKCUEST with abdominal bracing maneuver and without abdominal bracing maneuver ($p < 0,05$), whereas no significant difference was found between the SMBTT with maneuver and without maneuver ($p > 0,05$).

Conclusion and Suggestions: The results of this pilot study indicate that the abdominal bracing maneuver increases the performance when it is performed during CKCUEST that is used to evaluate the upper extremity stability. This shows the enhancing effect of the abdominal bracing maneuver on upper extremity stability. We state that using this maneuver can decrease the risk of sports injuries. Since this is a pilot study, the sample size was limited to ten participants; thus, future studies with a larger sample size are needed.

Keywords: Spinal stabilization, Abdominal bracing, Adolescent athlete, Performance tests

Miyastenia Gravis'te Yürüme Bozuklukları ve Rehabilitasyonu

Gait Disorders and Rehabilitation in Myasthenia Gravis

Suzan AYDIN: 0000-0002-8470-9425

Mustafa Oğuz KETHÜDAOĞLU: 0000-0001-9723-9680

Hande Besna GÖÇEN: 0000-0002-4208-0366

Havva Ezgi ALBAYRAK: 0000-0002-4595-2043

Aygül KÖSEOĞLU KURT: 0000-0001-7180-3693

Mehmet Kaan ALTUNOK: 0000-0002-3851-0685

Bülent Abut ÖZSEZİKLİ: 0000-0003-0805-8146

Özet

Miyastenia Gravis (MG), nöromusküler kavşağın postsinaptik membranında antikorların AChR'ye veya fonksiyonel olarak ilgili moleküllere bağlanarak nöromusküler iletimi bozduğu otoimmün bir hastalıktır. MG hastalarında görülen kardinal semptomlar kas zayıflığı ve yorgunluktur. Kas zayıflığı, ekstremitelerin proksimal kaslarında daha belirgindir. İlerleyen dönemlerde kas zayıflıklarının ortaya çıkmasıyla, MG'de yürüme etkilenmektedir ve bu durum denge ve yürüme problemlerine neden olur. Hastaların çoğunda düşme ve düşme korkusu şikâyetleri vardır. Üst ekstremiteler ve gövde kaslarındaki zayıflık, gövde instabilitesi ve lumbal lordozda artışa neden olurken kalça abduktörlerindeki kuvvet kaybı trendelenburg ve ördekvari yürüyüşe neden olur. Ayrıca dorsifleksör zayıflığı ve gastrosoleus kas grubunun aşırı kullanımı parmak ucu yürüyüşü stimüle eder. Kalça fleksör ve ekstansörlerinin zayıflığı adımların küçülmesine, ekin deformitesi de salınım fazında ayağın yerle temasının kesilmesinde zorluğa neden olur. Bu nedenle MG hastaları, salınım fazında ayağın yerden kaldırılması için abartılı kalça ve diz fleksiyonu yaparlar (stepaj yürüyüşü). Stepaj yürüyüşü hastaları hem estetik olarak hem de enerji tüketimi açısından olumsuz etkiler. Yürüme eğitimi; aerobik kapasitenin artırılmasını, zayıf kasların kuvvetlendirilmesini, yardımcı cihazlarla desteklenmesini ve uygun yürüme yardımcısının seçimi aşamalarını içerir. Eğer hastalık başlangıç aşamasındaysa veya hafif bir etkilenim varsa aerobik egzersizler yürüyüş süresini ve enerji tüketimini olumlu etkileyebilir. Zayıflık geliştikten sonra yardımcı araç ve ortez kullanımı, enerjinin verimli kullanılmasını ve yürüyüş paterninin düzgünlüğünü sağlayabilir. Ortotik bir destek gerekiyorsa hasta fonksiyon ve cihaza uygunluk açısından iyi değerlendirilmelidir. Sonuç olarak fizyoterapi ve rehabilitasyon yaklaşımları, hastaların şikâyetlerine semptomatik de olsa çözüm getirebilir. Yürüme eğitimi egzersiz programında aktif dirençli egzersizler, aerobik egzersizler, denge strateji eğitimleri, endurans egzersizleri, postür egzersizleri, germe egzersizleri ve aktif – pasif eklem hareket açıklığı egzersizleri yapılmalıdır. Ayrıca ritmik işitsel stimülasyonun ve cerrahi öncesi respiratuar fizyoterapinin de yürümeye olumlu etkileri vardır.

Anahtar Sözcükler: Denge, miyastenia gravis, otoimmün, yürüme.

Abstract

Myasthenia Gravis (MG) is an autoimmune disease in which antibodies bind to AChR or functionally related molecules at postsynaptic membrane of neuromuscular junction, impairing neuromuscular transmission. Cardinal symptoms seen in MG patients are muscle weakness and fatigue. Muscle weakness is more common in proximal muscles of extremities. With emergence of muscle weakness in following periods, walking is affected in MG and this causes balance and gait problems. Most of patients have complaints of falling and fear of falling. Weakness in upper extremity and trunk muscles causes trunk instability and increased lumbar lordosis, while loss of strength in hip abductors causes a trendelenburg and waddling gait. In addition, dorsiflexor weakness and overuse of gastrosoleus muscle group stimulate toe walking. Weakness of hip flexors and extensors causes shortening of steps, and equin deformity causes difficulty in keeping foot in contact with ground during swing phase. Therefore, MG patients perform exaggerated hip and knee flexion to lift foot off ground during swing phase (stepage gait). Stepage gait negatively affects patients both aesthetically and in terms of energy consumption. Gait training includes increasing aerobic capacity, strengthening weak muscles, supporting them with assistive devices and selecting appropriate walking aid. If disease is in initial stage or if there is a mild impact, aerobic exercises can positively affect walking time and energy consumption. After weakness develops, use of assistive devices and orthoses can ensure efficient use of energy and smoothness of gait pattern. If an orthotic support is required, patient should be well evaluated in terms of function and suitability for device. As a result, physiotherapy and rehabilitation approaches can provide solutions to patients' complaints, albeit symptomatically. Active resistance exercises, aerobic exercises, balance strategy training, endurance exercises, posture exercises, stretching exercises and active – passive range of motion exercises should be performed in gait training exercise program. In addition, rhythmic auditory stimulation and pre-surgical respiratory physiotherapy also have positive effects on walking.

Keywords: Balance, myasthenia gravis, autoimmune, gait.

Multiple Sklerozlu ve Sağlıklı Bireylerin Kognitif Fonksiyon, Fonksiyonel Kapasite ve Reaksiyon Süresi Parametrelerinin Karşılaştırılması

Büşra Candiri¹, Engin Ramazanoğlu¹, Burcu Talu¹, Mehmet Tecelioğlu²

¹İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Departmanı, Malatya, Türkiye, 0000-0001-7413-6371

¹İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Departmanı, Malatya, Türkiye, 0000-0002-2765-0121

¹İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Departmanı, Malatya, Türkiye, 0000-0002-5623-8291

²İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji Departmanı, Malatya, Türkiye, 0000-0002-8381-9630

Giriş ve Amaç: Bu çalışmada multiple sklerozlu bireylerle sağlıklı bireylerin kognitif fonksiyon, fonksiyonel kapasite ve reaksiyon süresi parametrelerinin karşılaştırılması amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem: Aralık 2021 ve Eylül 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilen çalışmaya Mc Donald tanı kriterlerine göre kesin MS tanısı almış (relapsing-remitting) olan bireyler dahil edildi. Kontrol grubuna ise hasta bireylerin yakınları arasından ulaşıldı. Kognitif fonksiyon Trail Making Test, Digit Span test ve Corsi Block Tapping testin mobil versiyonu kullanılarak değerlendirildi. Fonksiyonel kapasite değerlendirmesinde 6 Dakika yürüme testi ve 5 kez otur-kalk testi kullanıldı. Ek olarak kavrama kuvveti el dinamometresi ile değerlendirildi. Reaksiyon süresi Tap Fast adlı mobil uygulama ile değerlendirildi. Normalite değerlendirmesinde Shapiro-Wilk testi, gruplar arasındaki karşılaştırmalarda ise Independent Sample t-test (normal dağılıma uyan değişkenler için) ve Mann-Whitney U testi (normal dağılım göstermeyen değişkenler için) kullanıldı.

Bulgular: Katılımcıların temel demografik özellikleri gruplar arasında benzerdi ($p>0.05$). Trail making testinin her iki bölümünde de tamamlama süresi multiple skleroz grubunda anlamlı olarak daha fazlaydı ($p<0.05$). Digit Span test performansındaki sayı ise multiple skleroz grubunda anlamlı olarak daha düşüktü ($p<0.05$). Corsi Block Tapping testi skorları ise gruplar arasında farklı değildi ($p=0.063$). 6 dakika yürüme testi, 5 kez otur kalk testi, kavrama kuvveti ve tap fast skoru ise gruplar arasında kontrol grubu lehine anlamlı olarak farklıydı ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmanın sonucunda multiple sklerozlu hastaların kognitif fonksiyonlarının, fonksiyonel kapasitelerinin ve reaksiyon sürelerinin sağlıklı kontrol grubu ile karşılaştırılması sonucunda olumsuz etkilendiği bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Multiple Skleroz; Kognitif Fonksiyon; Fonksiyonel Kapasite

Abstract

Introduction and Aim: In this study, it is aimed to compare the cognitive function, functional capacity, and reaction time parameters of individuals with multiple sclerosis and healthy individuals.

Materials and Methods: Individuals with a definitive diagnosis of MS (relapsing-remitting) according to McDonald diagnostic criteria were included in the study, which was carried out

between December 2021 and September 2022. The control group was reached from among the relatives of the patients. Cognitive function was assessed using the Trail Making Test, Digit Span test, and the mobile version of the Corsi Block Tapping test. In the functional capacity evaluation, the 6-minute walk test and the sit-stand test 5 times were used. In addition, grip strength was evaluated with a hand dynamometer. The reaction time was evaluated with the mobile application Tap Fast. Shapiro-Wilk test was used for normality evaluation, and Independent Sample t-test (for normally distributed variables) and Mann-Whitney U test (for non-normally distributed variables) were used for comparisons between groups.

Results: The basic demographic characteristics of the participants were similar between the groups ($p>0.05$). Completion time was significantly longer in the multiple sclerosis group in both parts of the trail-making test ($p<0.05$). Digit Span test performance was significantly lower in the multiple sclerosis group ($p<0.05$). Corsi Block Tapping test scores were not different between groups ($p=0.063$). The 6-minute walk test, 5 times sit and stand test, grip strength and tap fast scores were significantly different between the groups in favor of the control group ($p<0.05$).

Conclusion and Suggestions: As a result of this study, it was found that the cognitive functions, functional capacities and reaction times of patients with multiple sclerosis were adversely affected by comparison with the healthy control group.

Keywords: Multiple Sclerosis; Cognitive Function; Functional Capacity

Düzenli Egzersiz Yapan Ve Yapmayan Adölesanlarda Beden Farkındalığı Düzeylerinin Karşılaştırılması

Comparison Of Body Awareness Levels In Adolescents Who Do And Do Not Exercise Regularly

Dilara Seren¹, Aslıhan Parlak², Damla Mercan³, Arzu Razak Özdiñler⁴

¹Biruni Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye, dilaraseren29@hotmail.com, ORCID ID:0000-0002-1226-1190

²Biruni Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye, aslihanparlak1@gmail.com, ORCID ID:0000-0002-8519-5518

³Biruni Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye, fztamdamercan@gmail.com, ORCID ID:0000-0002-8398-4740

⁴Biruni Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye, aozdincler@biruni.edu.tr, ORCID ID:0000-0003-1783-3992

ÖZET

Beden farkındalığı (BF) temel olarak bireyin, vücut bölümleri, pozisyon algısı, hareket duygusu ve bilişsel düşünce süreçleri hakkındaki farkındalığını ifade etmektedir. Çalışmamızın amacı ise düzenli egzersiz yapan/yapmayan adölesanlarda BF düzeylerinin karşılaştırılmasıdır.

Bu çalışma Kasım 2022- Ocak 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilen çalışmaya 120 kişi dahil edildi. Düzenli egzersiz yapan 60 (Grup 1) ve düzenli egzersiz yapmayan 60 kişi (Grup 2) olmak üzere 2 gruba ayrıldı. Grup 1 Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezinde, Grup 2 ise bağlı oldukları okullarda değerlendirildi. BF düzeyleri Çok Boyutlu Bedensel Farkındalık Değerlendirmesi (MAIA-2) Anketi kullanılarak değerlendirildi.

Çalışmaya katılan kişilerin yaş ortalaması 15,78±1,9 yıldır. Düzenli egzersiz yapan grupta MAIA-2 anketinin puan ortalaması 24,14±1,8, düzenli egzersiz yapmayan grupta ise 19,08±3,3 idi. Düzenli egzersiz yapan/yapmayan kişilerde MAIA-2 anketinin tüm alt grupları karşılaştırıldığında düzenli egzersiz yapan grup lehine istatistiksel açıdan anlamlı fark (p <0.001) bulundu.

Daha düşük beden farkındalığının yaşa bağlı değişimler nedeniyle adölesan dönemde daha olumsuz beden imajı ile ilişkili olduğu kanıtlanmıştır.

Çalışmamızdan elde edilen sonuçlarda da düzenli egzersiz yapan grupta BF düzeylerinin daha yüksek olduğu bulundu. Adölesanlarda düzenli egzersiz alışkanlığının BF düzeyini arttırdığı ve olumlu beden imajına katkı sağladığı göz önüne alınarak bu dönemde edinilen egzersiz alışkanlığının yaşamın ilerleyen dönemlerine de etki edeceğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Beden Algısı, Adölesan, Egzersiz

ABSTRACT

Body awareness (BA) basically expresses the individual's awareness about body parts, position perception, sense of movement and cognitive thought processes. The aim of this study is to compare the levels of body awareness in adolescents who exercise regularly and those who do not.

120 people were included in the study, which was carried out between November 2022 and January 2023. They were divided into 2 groups: 60 people who exercised regularly (Group 1) and 60 people who did not exercise regularly (Group 2). Group 1 was evaluated at the Turkish Olympic Preparation Center and Group 2 at the schools they are affiliated with. BA levels were assessed using the Multidimensional Body Awareness Assessment (MAIA-2) Questionnaire.

The average age of the people participating in the study was 15.78 ± 1.9 years. The average score of the MAIA-2 questionnaire was 24.14 ± 1.8 in the group who exercised regularly, 19.08 ± 3.3 in the group who did not. When the MAIA-2 questionnaire were compared between groups, there was a statistically significant difference in favor of the group that regularly exercised ($p < 0.001$) was found.

Lower BA has been proven to be associated with more negative body image during adolescence due to age-related changes.

As result of our study, it was found that BA levels were higher in the group that exercised regularly. Considering that regular exercise habits increase the level of BA and contribute to positive body image in adolescents, we think that the exercise habit acquired in this period will also affect the later stages of life.

Key words: Size Perception, Adolescent, Exercise

Spastik Diplejik Serebral Palsili Çocuklarda Video Tabanlı Eylem Gözlem Eğitimi ve Canlı Eylem Gözlem Eğitiminin; Motor Fonksiyon, Aktivite Katılım ve İkincil Sonuç Ölçütleri Üzerine Etkisi

The Effect of Video Based Action Observation Training and Live Action Observation Training on Motor Function, Activity Participation and Secondary Outcome Measures in Children with Spastic Diplegic Cerebral Palsy

Dilan Demirtaş Karaoba¹, Burcu Talu²

¹İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Malatya, Türkiye, dilandemirtas92@gmail.com, 0000-0002-6754-9335

²İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Malatya, Türkiye, fzt.burcu@hotmail.com, 0000 0002 5623 8291

Özet

Giriş ve Amaç: Spastik diplejik serebral palsili(SP) çocuklarda video tabanlı eylem gözlem eğitimi ve canlı eylem gözlem eğitiminin; motor fonksiyon, aktivite katılımı ve ikincil sonuç ölçütleri üzerine etkisini incelemek amaçlandı.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya Kaba Motor Fonksiyon Sınıflama Sistemine göre seviyeleri I, II, III olan 39 spastik diplejik SP'li çocuk dâhil edildi ve çocuklar 3 gruba ayrıldı. 1. Gruba 20 dk konvansiyonel rehabilitasyona ek olarak 20 dk video tabanlı eylem gözlem eğitimi, 2. Gruba 20 dk konvansiyonel rehabilitasyona ek 20 dk canlı eylem gözlem eğitimi, 3.Gruba 40 dk konvansiyonel rehabilitasyon 8hafta süreyle uygulandı. Kaba Motor Fonksiyon Ölçümü (KMFÖ), Çocuk ve Adölesan Katılım Anketi, Pediatrik Berg Denge Ölçeği, süreli kalk ve yürü testi, 5 kez otur kalk testi, Gillette Fonksiyonel Değerlendirme Anketi ve 1 dk yürüme testi tedaviden önce ve 8 hafta sonra yapıldı.

Bulgular: Çalışma sonucunda bireylerin yaş ortalaması 9,1±3,2 yıl, boy uzunluğu ortalaması 131,9±19,72 cm, vücut ağırlığı ortalaması 29,5±13,6 kg, fizik tedavi süresi 7,2±3,09 yıl'dı. Çalışma sonunda alınan ölçümlerde KMFÖ 'Yatma ve Yuvarlanma' alt basamağı hariç (p>0,05), diğer tüm ölçümlerde meydana gelen artışların gruplar arası karşılaştırmaları istatistiksel olarak anlamlı bulundu (p<0,05).

Sonuç ve Öneriler: Bu bulgular spastik diplejik SP'li çocuklarda eylem gözlem eğitiminin konvansiyonel tedaviye oranla motor fonksiyon, aktivite katılım ve ikincil sonuç ölçütleri üzerinde daha etkili olduğunu göstermiştir. Ayrıca eylem gözlem eğitiminin rehabilitasyonda yer almasıyla olumlu sonuçlar alınacağını düşünüyoruz.

Anahtar Kelimeler:** İnfantil Serebral Palsi, Gözlem, Ayna Nöronları

Abstract

Introduction and Aim: Video-based action observation education and live action observation education in children with spastic diplegic cerebral palsy (CP); It was aimed to examine the effect on motor function, activity participation and secondary outcome measures.

Materials and Methods: 39 children with spastic diplegic CP with levels I-II-III according to Gross Motor Function Classification System were included in the study and the children were divided into 3 groups. For 8 weeks, the 1st group received 20 minutes of video-based action observation training in addition to conventional rehabilitation, 20 minutes of live action observation training in addition to 20 minutes of conventional rehabilitation, and 40 minutes of conventional rehabilitation to the 3rd group. Gross Motor Function Measurement (GMFM), Child and Adolescent Participation Scale, Pediatric Berg Balance Scale, time up and go, 5 times sit-to-stand test, Gillette Functional Assessment Questionnaire and 1-min walk test were performed before and 8 weeks after the treatment.

Results: As a result of the study, the mean age of the individuals was 9.1 ± 3.2 years, the mean height was 131.9 ± 19.72 cm, the mean body weight was 29.5 ± 13.6 kg, the duration of physical therapy was 7.2 ± 3.09 years. In the measurements taken at the end of the study, the comparison of the increases in all other measurements was found to be statistically significant ($p < 0.05$), except for the sub-step of GMFM - 'Lying and Rolling' ($p > 0.05$).

Discussion and Conclusion: These findings showed that action observation training was more effective on motor function, activity participation and secondary outcome measures in children with spastic diplegic CP compared to conventional treatment. In addition, we think that positive results will be obtained with the inclusion of action observation training in rehabilitation.

Key words:** Infantile Cerebral Palsy, Observation, Mirror Neurons

Romatoid Artrit’li Hastaların Üst Ekstremitte Fonksiyonellik Düzeyine Göre Ağrı, Genel Fonksiyonellik ve El Becerisinin Karşılaştırılması

Comparison of Pain, General Functionality and Manual Dexterity According to Upper Extremity Functionality Level of Patients with Rheumatoid Arthritis

Elif GÜR KABUL¹, Bilge BAŞAKCI ÇALIK², Veli ÇOBANKARA³

¹ Uşak Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Uşak.

² Pamukkale Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Denizli

³ Pamukkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Romatoloji Bilim Dalı, Denizli

ORCID’ler:

Elif GÜR KABUL: 0000-0003-3209-1499

Bilge BAŞAKCI ÇALIK: 0000-0002-7267-7622

Veli ÇOBANKARA: 0000-0003-1264-7971

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Romatoid Artrit (RA)’li hastaların üst ekstremitte fonksiyonellik düzeyine göre ağrı, genel fonksiyonellik ve el becerisinin karşılaştırılması idi.

Gereç ve Yöntem: Altmış altı RA’lı hasta (54 kadın, 12 erkek) çalışmaya dahil edildi. Hastaların üst ekstremitte fonksiyonellik düzeyleri Kol, Omuz ve El Sorunları Anketi (DASH) ile, ağrı şiddetleri Vizüel Analog Skalası (VAS) ile, el becerileri Dokuz Delikli Peg Testi ile, genel fonksiyonellikleri Sağlık Değerlendirme Anketi (SDA) ile değerlendirildi. Dokuz Delikli Peg Testi önce dominant taraf sonra nondominant taraf olacak şekilde, birer dakikalık dinlenme aralıklarıyla, üç tekrarlı olarak uygulandı ve ortalama süre saniye cinsinden kaydedildi. VAS değerlendirmesi için, hastadan son bir haftada hissettiği ağrı şiddetini 10 cm’lik yatay bir çizgi üzerinde işaretlemesi istendi (0=hiç ağrı yok, 10=dayanılmaz şiddette ağrı). Hastalar DASH skorlarına göre üç gruba ayrıldı: Grup I= ≤15 puan, problem yok, n=19; Grup II=16-40 puan arası, problem var ama fonksiyonlarını yapabiliyor, n=24; Grup III= ≥40 puan, fonksiyonları yapamıyor, n=23.

Bulgular: Üç grubun DASH puanlarının ortalamaları sırasıyla 8,06±5,09; 27,11±7,11; 60,52±10,68 idi. Veriler gruplar arasında karşılaştırıldığında; Grup III’de anlamlı düzeyde VAS (p=0,016) ve SDA (p=0,001) puanları daha yüksekti ve Dokuz Delikli Peg Testi-dominant taraf (p=0,030) süreleri daha uzundu.

Sonuç ve Öneriler: RA’lı hastalarda üst ekstremitte fonksiyonellik düzeyinde etkilenim arttıkça ağrı şiddeti artabilir, genel fonksiyonellik ve el becerisi azalabilir.

Anahtar Kelimeler: Romatoid Artrit, üst ekstremitte, ağrı.

Purpose: The aim of the study was to compare pain, general functionality and manual dexterity according to upper extremity functionality level of patients with Rheumatoid Arthritis (RA).

Materials and Methods: Sixty six patients with RA (54 women, 12 men) were included in the study. Upper extremity functionality levels of the patients were evaluated with the The Disabilities of the Arm, Shoulder and Hand questionnaire (DASH), pain severity with the Visual Analogue Scale (VAS), manual dexterity with the Nine Hole Peg Test, and general functionality with the Health Assessment Questionnaire (HAQ). The Nine Hole Peg Test was applied with three repetitions with one-minute rest intervals, first on the dominant side and then

on the non-dominant side, and the mean time was recorded in seconds. For VAS evaluation, the patient was asked to mark the pain intensity felt in the last week on a 10 cm horizontal line (0 = no pain, 10 = unbearable pain). Patients were divided into three groups according to the DASH scores: Group I= ≤ 15 score, no problem, n=19; Group II= between 16-40 score, problem, but working, n=24; Group III= ≥ 40 score, unable to work, n=23.

Results: The mean scores of DASH of three groups were 8.06 ± 5.09 ; 27.11 ± 7.11 ; 60.52 ± 10.68 , respectively. When the data were compared between the groups; Group III had significantly higher scores in VAS ($p=0.016$) and HAQ ($p=0.001$) and longer times in Nine-Hole Peg Test-dominant side ($p=0.030$).

Conclusion and Suggestions: In patients with RA, as the upper extremity functionality level increases, pain intensity may increase, general functionality and dexterity may decrease.

Key words: Rheumatoid Arthritis, upper extremity, pain.

Hafif Şiddette COVID-19 Geçirmiş Bireylerde Egzersiz Kapasitesi ve Solunum Fonksiyonlarının İncelenmesi

Examination of Exercise Capacity and Respiratory Functions Individuals with Mild COVID-19

M. Emirhan Tankulu¹ (ORCID: 0009-0003-8638-442X), Şule Nur Hatipoğlu¹ (ORCID: 0009-0000-2309-1855), Sibel Fidan¹ (ORCID: 0009-0008-7818-5013), Gamze Demirbaş¹ (ORCID: 0009-0009-3228-3088), Meliha Akman¹ (ORCID: 0009-0003-3273-9272), Safiye Kandemir¹ (ORCID: 0009-0001-7817-8410), Ebubekir Erdel¹ (ORCID: 0009-0000-5258-8975), Anıl Özüdoğru¹ (ORCID: 0000-0002-7507-9863), Caner Karartı¹ (ORCID:0000-0002-4655-0986), Başak Kavalcı Kol² (ORCID: 0000-0002-5346-8753)

¹ Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Kırşehir, Türkiye

² Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Pilot Sağlık Koordinatörlüğü, Kırşehir, Türkiye

ÖZET

Giriş ve Amaç: Hafif şiddette koronavirus- 2019 (COVID-19); ayaktan takip edilen, hastane yatışı olmayan, ateş, kas-eklem ağrısı, öksürük gibi semptomları olan, solunum problemleri olmayan hastalar olarak tanımlanmaktadır. COVID-19 geçirmiş hastaların enfeksiyon sonrası uzun dönemde egzersiz kapasitesinin ve solunum fonksiyonlarının azaldığı tespit edilmiştir. Literatürdeki çalışmaların pek çoğu hastaneye yatış öyküsü olan, pnömoni görülen yaşlı popülasyonda yapılmıştır. Bu araştırmanın amacı hafif şiddette COVID-19 enfeksiyonu geçirmiş bireylerde solunum fonksiyonları, üst ekstremitte egzersiz kapasitesi ve maksimal egzersiz kapasitesinin sağlıklı bireylerle karşılaştırılmasıdır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya 18-35 yaş arası 13 hafif şiddette COVID-19 geçirmiş birey (Ortanca(Çeyrekler Arası Genişlik): 22(19-29) yıl, vücut kütle indeksi (VKİ)= 22,95±2,89 kg/m²) ve 13 sağlıklı birey (22(20-32) yıl, VKİ=22,94± 2,99 kg/m²) dahil edildi. Bireylerin maksimal egzersiz kapasitesi; artan hızda mekik yürüme testi (AHMYT) ile, üst ekstremitte egzersiz kapasitesi; altı dakika peg board ve ring testi (6-PBRT) ile, solunum fonksiyonları; spirometre ile değerlendirildi.

Bulgular: Her iki grubun yaş, cinsiyet ve VKİ'leri benzerdi (p>0.05). Hafif şiddette COVID-19 geçirmiş bireylerde sağlıklı kontroller karşılaştırıldığında AHMYT mesafesi ve FVC(L)'nin azaldığı tespit edildi (p ≤ 0.05). Grupların 6-PBRT halka sayısı, FEV₁(L), PEF(L), ve FEF_{%25-75}(L) değerleri benzerdi (p>0.05).

Sonuç ve Öneriler: Hafif şiddette COVID-19 geçirmiş bireylerin maksimal egzersiz kapasitesi ve zorlu vital kapasitesinin azaldığı tespit edildi. Hafif şiddette COVID-19 geçirmiş bireylerin egzersiz kapasiteleri ve solunum ve fonksiyonları değerlendirilmeli ve bu bireylere kişiye özel egzersiz programı planlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, egzersiz toleransı, solunum fonksiyon testleri.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Mild coronavirus-2019 (COVID-19); it is defined as outpatients, without hospitalization, with symptoms such as fever, muscle-joint pain, cough, and without respiratory problems. It has been determined that the exercise capacity and respiratory functions of patients with COVID-19 decreased in the long term after infection. Most of the studies in the literature were conducted in the elderly population with pneumonia with a history of hospitalization. The aim of this study is compared the exercise capacity and respiratory functions of individuals with mild COVID-19 with healthy individuals.

Materials and Methods: Thirteen individuals aged 18-35 years who had mild COVID-19 (median(Inter Quartile Range): 22(19-29) years, Body Mass Index (BMI)= 22.95±2.89 kg/m²) and 13 healthy individuals (22(20-32) years, BMI=22.94±2.99 kg/m²) were included. Maximum exercise capacity of individuals; Incremental Shuttle Walk Test (ISWT), upper extremity exercise capacity was evaluated with six-minute peg board and ring test (6-PBRT), and respiratory functions were evaluated with spirometry.

Results: Age, gender and BMI of both groups were similar ($p>0.05$). ISWT distance and FVC(L) values were significantly decreased in with mild COVID-19 compared with controls ($p\leq 0.05$). 6-PBRT number of rings, FEV₁(L), PEF(L) and FEF_{25-75%}(L) values were similar in groups ($p>0.05$).

Conclusion and Suggestions: Maximal exercise capacity and forced vital capacity of was lower in individuals with Mild COVID-19. Exercise capacities and respiratory functions of individuals with mild COVID-19 should be evaluated and personalized exercise programs should be planned for these individuals.

Keywords: COVID-19, exercise tolerance, pulmonary function tests.

Yaşlılarda Denge Ve Proprioepsiyon Balance And Proprioception In The Elderly

Hande Besna Göçen¹, Havva Ezgi Albayrak², Suzan Aydın³, Mustafa Oğuz Kethüdaoğlu⁴, Aygül Köseoğlu Kurt⁵, Mehmet Kaan Altunok⁶, Bülent Abut Özsezikli⁷

¹Lecturer İstanbul Gelişim University Vocational School of Health Services Physiotherapy Department, İstanbul, Türkiye.

E-Mail: handegocen@outlook.com ORCID: 0000-0002-4208-0366

²Lecturer Avrasya University Vocational School of Health Services Occupational Therapy Department, Trabzon, Türkiye.

E-Mail: ezgii.karas@gmail.com ORCID: 0000-0002-4595-2043

³Lecturer İstanbul Gelişim University Vocational School of Health Services Physiotherapy Department, İstanbul, Türkiye.

E-Mail: suzanaltınkeser@gmail.com ORCID: 0000-0002-8470-9425

⁴Lecturer Cumhuriyet University Health Sciences Faculty Physiotherapy and Rehabilitation Department, Sivas, Türkiye.

E-Mail: mustafaoguzkethudaoglu@gmail.com ORCID: 0000-0001-9723-9680

⁵Spc. Pt. Bahçeşehir University Graduate Education Institute Physiotherapy and Rehabilitation Department, İstanbul, Türkiye.

E-Mail: aygulkoseoglu@gmail.com ORCID: 0000-0001-7180-3693

⁶Lecturer Selçuk University Health Sciences Faculty Physiotherapy and Rehabilitation Department, Konya, Türkiye.

E-Mail: mehmetkaan.altunok@selcuk.edu.tr ORCID: 0000-0002-3851-0685

⁷Assist. Prof. Bahçeşehir University Graduate Education Institute Physiotherapy and Rehabilitation Department, İstanbul, Türkiye.

E-Mail: bulent@ozsezikli.com ORCID: 0000-0003-0805-8146

Özet

İleri yaşlı bireylerde vücut sistemlerinin zamanla yavaşlamasıyla fizyolojik değişiklikler ve fiziksel inaktiviteler görülür. Sistemlerdeki bu değişim vücut fonksiyonlarını azaltır. Bozulan sistemlerin başında postüral kontrol mekanizmaları gelir. Bu mekanizmaların içerisinde denge ve propriyoseptif sistem yer alır ve bu sistemlerdeki disfonksiyonlar ilerleyen yaş ile birlikte artmaktadır. Denge ve koordinasyon problemleri yaşlı yetişkinler arasında düşmeler için önemli bir risk faktörü olarak belirtilmiştir. Yaşlılarda postüral stabiliteyi kontrol etmede meydana gelen bozulmalar sonucu hem dinamik hem statik denge bozulmaya başlar. Aynı zamanda propriyosepsiyon da yaşla birlikte azalmaktadır. Çalışmalar azalan propriyosepsiyonun yaşlılarda düşmelere neden olan önemli bir faktör olduğunu göstermiştir. Vücudun denge koordinasyon sisteminin bozulması ve propriyoseptif sistemin zayıflaması yaşlı popülasyonda önemli bir mortalite ve morbidite nedenidir. Bu derlemenin amacı ileri yaşlı bireylerde denge ve propriyoseptif eğitiminin etkilerini araştırmaktır.

Anahtar kelime: İleri yaşlı bireyler, denge, propriyosepsiyon, düşme

Abstract

Physiological changes and physical inactivity are seen in elderly individuals as body systems slow down over time. This change in systems reduces body functions. Postural control mechanisms are at the forefront of the deteriorated systems. These mechanisms include the balance and proprioceptive system, and dysfunctions in these systems increase with advancing

age. Balance and coordination problems have been cited as a major risk factor for falls among older adults. As a result of the deterioration in the control of postural stability in the elderly, both dynamic and static balance begin to deteriorate. Proprioception also declines with age. Studies have shown that decreased proprioception is an important factor leading to falls in the elderly. Impairment of the body's balance coordination system and weakening of the proprioceptive system are important causes of mortality and morbidity in the elderly population. The aim of this review is to investigate the effects of balance and proprioceptive training in elderly individuals.

Keywords: Elderly, balance, proprioception, falls

Beş Tekrarlı Otur Kalk Testinin Sensör Tabanlı Parametrizasyonu Sensor-Based Parametrization of the Five Repetition Sit and Stand Test

Fatih ÖZDEN ¹

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Köyceğiz Sağlık Hizmetleri MYO, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, ORCID No: 0000-0001-6593-3758

Giriş ve Amaç: Beş Tekrarlı Otur Kalk Testi (BTOKT) klinik pratikte en sık kullanılan fiziksel performans testlerinden biridir. BTOKT sağlıklı genç/yaşlı bireylerde ve birçok vaka grubunda psikometrik özellikleri açısından uygun bulunmuştur. Ancak, testin sensör tabanlı hız, ivme ve kuvvet parametrelerine dair geçerlik ve güvenilirlik analizi daha kapsamlı klinik çıkarımlar sağlayabilir. Çalışmanın amacı BTOKT'un sensör tabanlı parametrizasyonunu ortaya koymak ve psikometrik analizini gerçekleştirmektir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya 16 genç sağlıklı birey dahil edildi. Bireylerin T2-4 seviyelerine yerleştirilen atalet sensörü ile BTOKT uygulandı. Bireyler 5 dakikalık dinlenme arasından sonra tekrar teste alındı. Yorgunluk etkisi oluşturmamak adına her bir test için tek ölçüm sonucu kaydedildi. Sensör ile test süresi, hız, ivme ve kuvvet değerleri kaydedildi. Sınıf içi Korelasyon Katsayısı ile her bir parametrenin test-tekrar test güvenilirliği değerlendirildi.

Bulgular: Bireylerin BTOKT tamamlama süresi ilk ve ikinci ölçüm için sırasıyla 7.1 ± 1.6 ve sırasıyla 7.1 ± 1.4 saniye idi. BTOKT'un süre bazlı test-tekrar test güvenilirliği mükemmeldi (ICC: 0.97, 95% CI: 0.91-0.99). Hız (ICC: 0.85, 95% CI: 0.59-0.95), kuvvet (ICC: 0.80, 95% CI: 0.43-0.93) ve ivme (ICC: 0.97, 95% CI: 0.92-0.99) açısından da BTOKT yüksek derecede geçerli idi. Sınıf içi Korelasyon Katsayısı en yüksek olan parametreler süre ve ivme idi (ICC: 0.97).

Sonuç ve Öneriler: Çalışmadan elde edilen sonuçlar BTOKT'un süre parametresinin yanında hız, kuvvet ve ivme açısından da test tekrar test güvenilirliğini ortaya koydu. Tek atalet sensörü ile yapılan değerlendirme ile testin kinematiklerinden en çok ivme açısından güvenilir sonuçlar sağladığı görüldü.

Anahtar Kelimeler: Kinematik, Kinetik, Psikometrik Analiz, Sensör

Introduction and Objective: The Five Repetition Sit and Stand Test (FRSST) is one of the most commonly used physical performance tests in clinical practice. The FRSST has been found to be appropriate in terms of its psychometric properties in healthy young/old individuals and in many case groups. However, validity and reliability analysis of the test's sensor-based velocity, acceleration and force parameters may provide more comprehensive clinical implications. The main aim of the study was to demonstrate the sensor-based parameterization and psychometric analysis of the FRSST.

Materials and Methods: The study included 16 young healthy individuals. The FRSST was performed with an inertial sensor placed at T2-4 levels. Individuals were retested after a 5-minute rest interval. A single measurement result was recorded for each test to avoid fatigue effect. Test duration, speed, acceleration and force values were recorded with the inertial sensor. Test-retest reliability of each parameter was evaluated with the Intraclass Correlation Coefficient.

Results: Individuals' FRSST completion time was 7.1 ± 1.6 and 7.1 ± 1.4 seconds for the first and second measurements, respectively. The time-based test-retest reliability of the FRSST was excellent (ICC: 0.97, 95% CI: 0.91-0.99). Reliability was also highly valid for speed (ICC: 0.85, 95% CI: 0.59-0.95), force (ICC: 0.80, 95% CI: 0.43-0.93) and acceleration (ICC: 0.97, 95% CI: 0.92-0.99). The parameters with the highest intraclass correlation coefficient were duration and acceleration (ICC: 0.97).

Conclusion and Recommendations: The results of the study revealed the test-retest reliability of the FRSST in terms of speed, force and acceleration as well as the duration parameter. The evaluation with a single inertial sensor showed that the test provided the most reliable results in terms of acceleration among the kinematics of the test.

Keywords: Kinematics, Kinetics, Psychometric Analysis, Sensor

Yaş, Vücut Kütle İndeksi ve Kronik Hastalık Varlığının COVID-19 Geçirmiş Kişilerde Hastalık Şiddeti ve Fizyoterapi İhtiyacı ile ilişkisinin Değerlendirilmesi

Evaluation of the Relationship of Age, Body Mass Index, and Presence of Chronic Disease with Disease Severity and Need for Physiotherapy in Persons with COVID-19

Fatma EKEN¹, Emel TAŞVURAN HORATA¹, Mine ARĞALI DENİZ², Aydın BALCI³

¹Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, fatmaeken08@gmail.com, ORCID NO: 0000-0003-2975-7480

¹Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, ethorata@gmail.com, ORCID NO: 0000-0002-2471-3713

²Süleyman Demirel Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü, frmine@hotmail.com, ORCID NO: 0000-0001-8055-9530

³Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, aydinbalci@afsu.edu.tr, ORCID NO: 0000-0002-6723-2418

ÖZET

Giriş ve Amaç: COVID-19 sonrası devam eden semptomların varlığı bildirilmiştir. Çalışmanın amacı, yaş, vücut kütle indeksi (VKİ) ve kronik hastalık varlığının COVID-19 geçirmiş kişilerde hastalık şiddeti ve fizyoterapi ihtiyacı ile ilişkisinin incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya COVID-19 tanısı almış ve üzerinden en az 4 hafta geçmiş 179 birey dahil edildi. Bireylerin demografik özellikleri ve kronik hastalık varlığı sorgulandı. Hastalık şiddeti hafif, orta ve ağır olarak sınıflandırıldı. Bireylere fizyoterapinin tanımı yapılarak devam eden semptomları varsa bu tanıma göre fizyoterapi ihtiyaçları sorgulandı. Değişkenler arasındaki ilişki Spearman korelasyonu ile hesaplandı.

Bulgular: Katılımcıların %58.7'si erkek, yaş ortalamaları 54.75 ± 1.472 ve VKİ'leri 28.50 ± 0.444 'dir. Katılımcıların %63.1'i en az bir kronik hastalığa sahiptir. Hastalık şiddeti sınıflandırmasına göre katılımcıların %24'ü hafif, %64.8'i orta ve %11.1'i ağır klinik seyir izlemiştir. Katılımcıların %49.7'si fizyoterapiye ihtiyacı olduğu yanıtını verirken %12.8'i kararsızım, %37.4'ü de fizyoterapiye ihtiyacı olmadığını belirtmiştir. Fizyoterapi ihtiyacı ile yaş ($r = -0.166$) ve VKİ ($r = -0.173$) arasında düşük, kronik hastalık varlığı ($r = -0.359$) ile orta düzeyde negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı korelasyon bulundu. Hastalık şiddeti ile yaş ($r = 0.411$) ve kronik hastalık varlığı ($r = 0.349$) arasında orta, VKİ ($r = 0.169$) ile düşük düzeyde pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı korelasyon bulundu.

Sonuç ve Öneriler: COVID-19 geçirmiş ve kronik hastalığa sahip ileri yaş bireylerin klinik seyirlerinin daha ağır olabileceği ve fizyoterapi ihtiyaçlarının doğabileceğinin farkında olunmalıdır. Bu nedenle erken müdahale kapsamında gerekli tıbbi tedbirler alınmalı ve bireyler fizyoterapi ve rehabilitasyona yönlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Uzamış COVID-19, rehabilitasyon, Post- COVID

ABSTRACT

Introduction and aim: The presence of ongoing symptoms after COVID-19 has been reported. The study aims to examine the relationship between age, body mass index (BMI), and presence

of chronic disease with the severity of the disease and need for physiotherapy in people who have had COVID-19.

Method: The study included 179 individuals diagnosed with COVID-19 at least 4 weeks ago. Individuals' demographic characteristics and the presence of chronic diseases were questioned. Disease severity was classified as mild, moderate, and severe. Physiotherapy needs were questioned according to this definition if there were ongoing symptoms by defining physiotherapy for the individuals. The relationship between variables was analyzed by Spearman correlation.

Findings: Men comprise 58.7% of the participants. The individuals' average age was 54.75 ± 1.472 , BMI was 28.50 ± 0.444 . At least one chronic disease was reported by 63.1% of the participants. While 49.7% of the participants indicated they required physiotherapy, 12.8% were unsure and 37.4% stated they did not require physiotherapy. Age ($r = -0.166$) and BMI ($r = -0.173$) had a low negative statistically significant correlation with the requirement for physiotherapy, while chronic disease ($r = -0.359$) had a moderately negative correlation. Age ($r = 0.411$) and presence of chronic disease ($r = 0.349$) had a moderately positive statistically significant correlation with the disease severity, while BMI ($r = 0.169$) had a low positive correlation.

Conclusion and Suggestions: It should be aware that the clinical course of elderly people who have had COVID-19 and have chronic diseases may be more severe and physiotherapy needs may arise. Thus, early medical management should include physiotherapy and rehabilitation.

Keywords: Long-COVID, rehabilitation, Post-COVID

Uzamış Covid Sendromu Yaşayan Geriatrik Bireylerin Performans Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Evaluation Of Performance Levels Of Geriatric Individuals With Long Covid Syndrome

Gamze Aydın¹, İzzettin Kösel²

¹ Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Elazığ, Türkiye

² İstanbul Okan Üniversitesi, Lisansüstü eğitim Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye

Gamze Aydın, 0000-0002-4952-2825

İzzettin Kösel, 0009-0000-8939-383X

Giriş ve Amaç: Uzamış COVID Sendromu, bireylerin koronavirüsün neden olduğu hastalıktan ağır şekilde etkilenmesi ve semptomların süresinin uzaması olarak tanımlanmaktadır. Çalışmamızın birincil amacı, Uzamış COVID Sendromu yaşayan geriatrik bireylerin performans düzeylerinin değerlendirilmesidir. Çalışmamızın ikincil amaçları, Uzamış COVID Sendromu yaşayan geriatrik bireylerin denge, yürüme ve günlük yaşam aktivitelerinin değerlendirilmesi ve sağlıklı kontroller ile karşılaştırılmasıdır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamıza, ortalama yaşları 71,84±5,81 yıl olan, %51'i erkek, %49'u kadın, toplam 124 yaşlı birey dahil edildi. Katılımcıların demografik ve hastalıkla ilgili bilgileri 'sosyodemografik veri formu' ile; performans düzeyleri, 'Alusti test' ile; denge ve yürüme değerlendirmesi 'Tinetti Denge ve Yürüme Testi' (TDYT) ile; günlük yaşam aktiviteleri, 'Barthel indeksi' (Bİ) ile değerlendirildi. Tüm değerlendirmeler fizyoterapist tarafından gerçekleştirildi.

Bulgular: Gruplar arası değerlendirmelerde, Alusti test alt parametrelerinden sağ ve sol üst ekstremitte kas kuvveti, sırt üstünden oturma pozisyonuna gelme, otururken gövde kontrolü, ayakta durma puan ortalamaları Grup 1'de, Grup 2'ye göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde düşüktü ($p<0,05$). TDYT toplam puanı ve TDYT'nin yürüme bileşeni puan ortalamaları, Grup 1'de Grup 2'ye göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde düşüktü ($p<0,05$). Gruplar arasında TDYT'nin denge bileşeni ve Bİ puan ortalamalarında anlamlı bir fark gözlenmedi ($p>0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, uzamış COVID sendromu yaşayan geriatrik bireylerin üst ekstremitte kas kuvveti, sırt üstünden oturmaya gelme, gövde kontrolü sağlama ve yürüme ile ilgili performans parametrelerinin hastalıktan olumsuz etkilendiği ancak bu durumun denge ve günlük yaşam aktivitelerindeki bağımsızlık düzeyini etkilemediği sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: uzamış COVID, geriatrik değerlendirme, denge, yürüme, günlük yaşam aktiviteleri

ABSTRACT

Introduction and aims: Long COVID Syndrome(LCS) is defined that individuals who are heavily affected by a coronavirus and prolonged symptoms. The primary purpose of our study is to evaluate the performance levels of geriatric individuals who have LCS. The secondary

aims of our study are to evaluate balance, walking, and daily living activities of geriatric individuals with LCS and to compare them with healthy controls.

Method: A total of 124 geriatric individuals, 51% male, and 49% female, with a mean age of 71.84 ± 5.81 years, were included in our study. Participants have applied some basic tests such as demographic and disease-related information of the participants with the 'sociodemographic data form'; performance levels, with 'The Alusti test'; balance and gait assessment with the 'Tinetti Balance and Gait Test' (TDYT); and also activities of daily living 'Barthel index' (BI).

Findings: In the evaluations between groups, the mean scores of Alusti test sub-parameters, right and left upper extremity muscle strength, sitting on the back, trunk control while sitting, and standing were clearly lower in Group 1 compared to Group 2 ($p < 0, 05$). TDYT total score and TDYT walking distance mean scores were lower in Group 1 than in Group 2 ($p < 0.05$). There was no difference between the groups in the balance component of TDYT and the mean BI scores ($p > 0.05$).

Conclusion and Suggestions: As a result, it was concluded that the performance parameters of geriatric individuals with LCS related to active range of motion, sitting on the back, providing trunk control, and walking were negatively affected by the disease, but this didn't affect the level of independence in balance and daily living activities.

Keywords: long COVID, geriatric assessment, balance, walking, activities of daily living

Alt Ekstremitte Lenfödemi Olan Hastaların Solunum Fonksiyonları ve Solunum Kas Kuvvetinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Respiratory Function and Respiratory Muscle Strength of Patients with Lower Extremity Lymphedema

Gamze Aydın¹, Zehra Demir²

¹ Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Elazığ, Türkiye

² İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye

Gamze Aydın, 0000-0002-4952-2825

Zehra Demir, 0009-0006-3159-0615

Giriş ve Amaç: Çalışmamızın amacı, alt ekstremitte lenfödemi olan hastaların solunum fonksiyonları ve solunum kas kuvvetinin incelenmesi ve sağlıklı kontroller ile karşılaştırılmasıdır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamıza, ortalama yaşları 49,89±15,07 yıl olan %29,3'ü erkek, %70,7'si kadın, toplam 82 birey dahil edildi. Çalışmamıza dahil edilen katılımcılar, alt ekstremitte lenfödemi olan bireylerin yer aldığı, Grup 1; sağlıklı bireylerin yer aldığı, Grup 2 olmak üzere ikiye ayrıldı. Katılımcıların demografik ve hastalıkla ilgili bilgileri, 'Sosyodemografik Veri Formu' ile; solunum fonksiyon testi, spirometre ile; solunum kas kuvveti, maksimum ağız içi basınç ölçümleri ile değerlendirildi. Tüm değerlendirmeler fizyoterapist tarafından gerçekleştirildi.

Bulgular: Gruplar arası değerlendirmelerde, tüm solunum fonksiyonu ölçüm parametreleri ve ekspirasyon kas kuvveti Grup 1'de, Grup 2'ye göre anlamlı şekilde düşüktü ($p<0,05$). Katılımcıların gruplar arası analizlerde, inspiratuar kas kuvvetinde anlamlı bir farklılık yoktu ($p>0,05$). Katılımcıların inspiratuar kas kuvveti arttıkça ekspiratuar kas kuvveti ve FVC yüzde değerinin olumlu yönde etkilendiği bulundu. Ekspiratuar kas kuvveti arttıkça FEV1, FVC ve bu değerlerin yüzdelik hesaplamalarının arttığı görüldü.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, alt ekstremitte lenfödemi olan bireylerin solunum fonksiyonları ve ekspiratuar kas kuvvetinin azaldığı ancak inspiratuar kas kuvvetinin sağlıklı bireylerle benzer olduğu görüldü.

Anahtar Kelimeler: Lenfödem, solunum fonksiyon testi, maksimum inspiratuar basınç, maksimum ekspiratuar basınç

ABSTRACT

Introduction and aims: Lymphedema is defined as a chronic progressive disease caused by the accumulation of protein-rich lymph fluid in the interstitial tissue. The aim of our study was to investigate the respiratory function and respiratory muscle strength of patients with lower extremity lymphedema and to compare them with healthy controls.

Method: A total of 82 participants, %29,3 males and %70,7 females, with a mean age of 49,89±15,07 years, were included in our study. The participants were divided into two groups: Group 1, including individuals with lower extremity lymphedema, and Group 2, including healthy individuals. Demographic and disease-related information of the participants were

evaluated with the 'Sociodemographic Data Form'; respiratory function test, spirometer; respiratory muscle strength. All evaluations were performed by the same physiotherapist.

Findings: In intergroup evaluations, all respiratory function measurement parameters and expiratory muscle strength were significantly lower in Group 1 than in Group 2 ($p < 0.05$). In intergroup analyses of the participants, there was no significant difference in the inspiratory muscle strength ($p > 0.05$). It was found that as the participants' inspiratory muscle strength increased, expiratory muscle strength and FVC percentage value were positively affected. As expiratory muscle strength increased, FEV1, FVC and percentage calculations of these values increased.

Conclusion and Suggestions: As a result, it was concluded that respiratory function and expiratory muscle strength of individuals with lower extremity lymphedema were negatively affected by the disease, but this did not affect inspiratory muscle strength.

Keywords: Keywords: Lymphedema, respiratory function test, maximum inspiratory pressure, maximum expiratory pressure

Halluks Valgusa Sahip Kişilerde Ayakkabı Seçiminin İncelenmesi

Investigation of Shoe Selection in People with Hallux Valgus

Görkem Açar⁽¹⁾, Berkay Üzümcü⁽²⁾, Mehmet A. Tuğrul⁽³⁾, Yücel Işıklı⁽⁴⁾, Serhat Aslan⁽⁵⁾

⁽¹⁾Quedyne Robocare By Cyberdyne Turkey, İstanbul, Türkiye, gorkemacar@quedyne.com ORCID: 0000-0002-0970-8625

⁽²⁾Quedyne Robocare By Cyberdyne Turkey, İstanbul, Türkiye, berkayuzumcu59@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6519-6273

⁽³⁾Quedyne Robocare By Cyberdyne Turkey, İstanbul, Türkiye, mehmetugrul33@gmail.com, ORCID: 0009-0007-7946-8931

⁽⁴⁾Quedyne Robocare By Cyberdyne Turkey, İstanbul, Türkiye, yucelic28@gmail.com, ORCID: 0009-0003-2542-5865

⁽⁵⁾Quedyne Robocare By Cyberdyne Turkey, İstanbul, Türkiye, fzt.serhataaslan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0693-3800

ÖZET

Giriş ve Amaç: Halluks valgus (HV), metatarsophalangeal eklem (MTF) seviyesinde ayak başparmağının laterale deviasyonu ve pronasyonu ve birinci proksimal metatarsın mediale deviasyonu ile beraber görülen bir deformitedir. HV deformitesinin ekstrinsik nedenlerinden bir tanesi ayakkabı seçimidir.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, katılmaya gönüllü 10 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların verileri “Google Anketler” üzerinden hazırlanan veri toplama araçları ile çevrimiçi olarak toplanmıştır. Katılımcılara “Sosyodemografik form”, Manchester - Oxford Ayak Anketi, Manchester skalası ve ağrı için sayısal ağrı skalası(SAS) kullanıldı. Verilerin analizinde, IBM Statistical Package for Social Sciences Version 26 (SPSS inc, Chicago, IL, USA) istatistik programı kullanılmıştır. Verilerin normallik dağılımı Kolmogorov - Smirnov Testi ile analiz edilmiştir. Çalışmada ilgili parametrelerin arasındaki ilişkili Pearson korelasyon analizi ile hesaplanmış olup, tüm ölçümlerde istatistiksel anlamlılık $p \leq 0,01$ olarak iki yönlü alınmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 1 erkek ve 9 kadın toplamda 10 kişi katıldı. Çalışmaya katılan kişilerin yaşları ortalaması $33 \pm 9,661$ ve kişilerin ağrı skoru $2.90 \pm 2,644$ bulundu. Çalışmaya dahil edilen kişilerin kullandığı ayakkabı türleri, 2 kişi klasik ayakkabı, 7 kişi spor ayakkabı ve 1 kişi topuklu ayakkabı kullandığı bulundu. Manchester skalası skorları A skoru $n=2$, B skoru $n=5$ ve C skoru $n=3$ bulundu. Halluks valgus deformitesi ile ayakkabı kullanımı ilişki incelendiğinde negatif yönde bir korelasyon ($p = 0,001$; $r = -0,534$) olduğu tespit edildi.

Sonuç ve Öneriler: Halluks valgus deformitesinin ekstrinsik nedeni uygun olmayan ayakkabı kullanımınıdır. Ancak çalışmamızda negatif bir korelasyon çıkmıştır. Bunun nedeni örneklem grubunun az olması ve diğer ekstrinsik ve intrinsik nedenlerden kaynaklanmasıdır. Çalışmanın daha geniş örneklem grubu ile yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Halluks Valgus, Ağrı, Ayakkabı

ABSTRACT

Introduction: Hallux valgus (HV) is a deformity associated with lateral deviation and pronation of the big toe at the metatarsophalangeal joint (MTF) level and medial deviation of the first proximal metatarsal. One of the most common causes of HV deformity is the choice of shoes.

Materials and Methods: The study was carried out with 10 people who volunteered to participate. The data of the participants were collected online with the data collection tools prepared via "Google Surveys". The "Sociodemographic form", the Manchester - Oxford Foot Questionnaire, the Manchester scale, and the numerical pain scale (SAS) for pain were used for the participants. The statistical program IBM Statistical Package for Social Sciences Version 26 (SPSS inc, Chicago, IL, USA) was used in the analysis of the data. The normality distribution of the data was analyzed by Kolmogorov - Smirnov Test. In the study, the relationship between the relevant parameters was calculated by Pearson correlation analysis, and the statistical significance was taken as $p \leq 0.01$ Decently in all measurements.

Results: A total of 10 people, 1 man, and 9 women, participated in the study. The average age of the people participating in the study was $33 \pm 9,661$ and the pain score of the people was $2.90 \pm 2,644$. Regarding the types of shoes used by the people included in the study, it was found that 2 people used classic shoes, 7 people used sneakers, and 1 person used heels. The Manchester scale scores were found to be A score $n=2$, B score $n=5$, and C score $n=3$. When the relationship between hallux valgus deformity and shoe use was examined, it was found that there was a negative correlation ($p = 0.001$; $r = -0.534$).

Conclusions and Recommendations: The extrinsic cause of hallux valgus deformity is improper shoe use. However, a negative correlation was found in our study. This is due to the small sample group and other extrinsic and intrinsic reasons. The study should be conducted with a larger sample group.

Keywords: Hallux Valgus, Pain, Shoes

Temporamandibular Eklem Disfonksiyona Sahip Olguya Uygulanan Mobilizasyonun Akut Etkisinin İncelenmesi: Olgu Sunumu

Investigation of Acute Effect of Mobilization Applied to a Case with Temporomandibular Joint Dysfunction: A Case Report

Onur Turan^[1], Aylin Aydoğdu^[2], Gökem Açar^[3,4]

^[1] İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye, onur.turan@atlas.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0126-4457

^[2] Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ortopedik Fizyoterapi ABD, Kütahya, Türkiye, aylinarydogdu@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5772-2376

^[3] Quedyne Robocare By Cyberdyne Turkey, İstanbul, Türkiye, gorkemacar2@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0970-8625

^[4] İstanbul Gelişim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon ABD, İstanbul, Türkiye, gorkemacar2@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0970-8625

ÖZET

Giriş: Ağız maksimum açıldığında anteriora konumlanmış olan disk, posterior kısmını atlayan kondille normal anatomik ilişkiye geçer. Redüksiyonlu disk deplasmanlarında ağız açma ve kapatma esnasında kliking adı verdiğimiz sesler duyulabilir. Bu durumda akut dönemde uygulanan temporomandibular eklem (TMJ) mobilizasyonları etkili olmaktadır ve eklem ağrısı, kliking sesi ve hareket açıklığında etkili bir tedavi olarak kullanılmaktadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı temporomandibular eklemde redüksiyonlu disk dislokasyonuna sahip bireyde uygulanan temporomandibular eklem mobilizasyonu uygulamasının akut etkilerinin incelenmesidir.

Gereç Ve Yöntem: Temporomandibular eklem redüksiyonlu disk dislokasyonuna sahip bireyde QTT ile ağız açıklığı değerlendirilmesi yapıldı. Bireye Noraxon (Noraxon Inc., USA) yüzeysel EMG M. Masster kasına bilateral olarak (%MVC) olarak uygulandı. Bireye temporomandibular eklem mobilizasyonu uygulandı. Bireye mobilizasyon sonrasında QTT ile ağız açıklığı değerlendirilmesi, ve yüzeysel EMG uygulandı. Noraxon uygulamasında Filtrelemede IIR Low pass 300 Hz, IIR High pass 10 Hz ve Smoothing RMS 100 Hz alındı.

Bulgular: Bireyin uygulama öncesi ağız açıklığı 37mm iken uygulama sonrası ağız açıklığı 44mm'ye çıkmıştır. M. Masster kasının uygulama öncesi yüzeysel EMG sonucu sol tarafta %51.92'lik artış ve sağ tarafta %63.38'lik artış bulunmuştur. Temporomandibular eklem uygulanan mobilizasyonun akut etkisinin ağrı ve hassasiyeti azalttığı ve kas aktivitesini, ağız açıklığını arttırdığı bulunmuştur.

Tartışma: Joanna Kuc ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada, TMJ'ye uygulanan mobilizasyonun yumuşak dokudaki ağrıyı azaltmış ve ağız açıklığını arttırdığı bulunmuştur. Yapılan uygulamaların egzersiz ile kombine edildiğinde etkisinin daha iyi olacağı bulunmuştur.

Sonuç Ve Öneriler: Temporomandibular ekleme uygulanan mobilizasyonun akut etkisi sonucunda kliking sesi kaybolmuş ve hassasiyet azalmış ayrıca ağız açıklığı artmıştır. Günlük yaşamda bu redüksiyonlu disk dislokasyonu kişilerin yaşamlarını olumsuz etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Temporomandibular Eklem, Redüksiyonlu Disk Disfonksiyonu, Yüzeysel EMG

ABSTRACT

Introduction: When the mouth is maximally opened, the anteriorly located disc enters into a normal anatomical relationship with the condyle, which bypasses its posterior part. During the opening and closing of the mouth in the disc displacements with reduction, the sounds we call clicking may be heard. In this case, temporomandibular joint (TMJ) mobilizations applied in the acute period are effective and are used as an effective treatment for joint pain, clicking sound, and range of motion.

Objective: The aim of this study is to examine the acute effects of temporomandibular joint mobilization application in an individual with a reduced disc dislocation in the temporomandibular joint.

Materials And Methods: Mouth opening was evaluated with QTT in an individual with a disc dislocation with temporomandibular joint reduction. Noraxon (Noraxon Inc., USA) superficial EMG was applied to the individual bilaterally (%MVC) to the M. Masseter muscle. Temporomandibular joint mobilization was applied to the individual. Mouth opening evaluation with QTT and superficial EMG were applied to the individual after mobilization. In the Noraxon application, Filtering IIR Low pass 300 Hz, IIR High pass 10 Hz, and Smoothing RMS 100 Hz were taken.

Results: While the mouth opening of the individual was 37mm before the application, it increased to 44mm after the application. The superficial EMG result of the M. Masseter muscle before the application showed an increase of 51.92% on the left side and an increase of 63.38% on the right side. It has been found that the acute effect of mobilization applied to the temporomandibular joint reduces pain and tenderness, and increases muscle activity and mouth opening.

Discussion: In the study of Joanna Kuc et al., it was found that mobilization applied to the TMJ decreased soft tissue pain and increased mouth opening. It has been found that the effect of the applications will be better when combined with exercise.

Conclusion And Recommendations: As a result of the acute effect of mobilization applied to the temporomandibular joint, the clicking sound disappeared, the sensitivity decreased, and the mouth opening increased. In daily life, this reduction of disc dislocation negatively affects people's lives.

Keywords: Temporomandibular Joint, Reducing Disc Dysfunction, Superficial *EMG*

Psikiyatrik Hastalıklarda Otonom Disfonksiyon

Uzm. Fzt. Hande Besna GÖÇEN

Bahçeşehir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Doktora Programı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ali Veysel ÖZDEN

Özet

Otonomik sinir sistemi ve disfonksiyonu birçok hastalıkla ilişkilidir. Sağlıklı bir birey için sempatik ve parasempatik sistemin dengede olması ve kapasitesinin yüksek olması gerekir. Psikiyatrik hastalıklarda vagus sinirinin aktivitesinde bozulmalar vardır. Bu bozulmalar otonom disfonksiyona sebep olabilir. Panik bozukluğu, depresyon, bipolar bozukluk, şizofreni, travma sonrası stres bozukluğu, anksiyete bozuklukları ve madde bağımlılığı dahil olmak üzere psikiyatrik bozuklukları olan kişilerde kalp atış hızı değişkenliğinde azalmalar bulunduğunu göstermektedir. Kalp atış hızı değişkenliği otonomik fonksiyonların belirlenmesinde güvenilir bir belirteçtir ve kalp atış hızındaki azalmalar psikiyatrik bozuklukları olan hastalarda ani kardiyak ölüm riskine neden olmaktadır. Psikiyatrik hastalıklarda otonom disfonksiyon başlangıcında değil sürecinde yer aldığı ortaya çıkmaktadır. Otonomik disfonksiyon hastalık progresyonunu hızlandırmaktadır. Bu yüzden otonomik fonksiyonlar kontrol edilmelidir. Böylece hastalık semptomları bu sayede azalabilir ve otonomik disfonksiyonun neden olduğu morbidite ve mortalite azaltılabilir.

Anahtar Kelimeler: psikiyatrik hastalıklar, otonomik disfonksiyon, kalp hızı değişkenliği

Abstract

The autonomic nervous system and its dysfunction are associated with many diseases. For a healthy individual, the sympathetic and parasympathetic systems must be in balance and their capacity must be high. In psychiatric diseases, there are disturbances in the activity of the vagus nerve. These disruptions can cause autonomic dysfunction. It shows reductions in heart rate variability in people with psychiatric disorders, including panic disorder, depression, bipolar disorder, schizophrenia, post-traumatic stress disorder, anxiety disorders, and substance abuse. Heart rate variability is a reliable marker for the determination of autonomic functions, and decreases in heart rate cause sudden cardiac death risk in patients with psychiatric disorders. Autonomic dysfunction is involved in the process, not the beginning, in psychiatric diseases. Autonomic dysfunction accelerates disease progression. Therefore, autonomic functions should be controlled. Thus, the symptoms of the disease can be reduced and the morbidity and mortality caused by autonomic dysfunction can be reduced.

Keywords: psychiatric diseases, autonomic dysfunction, heart rate variability

Kronik İnmeli Hastalarda Üst Ekstremitte Fonksiyonlarının İkili Görev Dinamik Denge Becerileri İle İlişkisi

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet DURAY

Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,
Isparta, Türkiye

mehmetduray@sdu.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-3764-215X

Tel no: 0506 473 1165

ÖZET

Giriş ve Amaç: Üst ekstremitte fonksiyonlarının günlük yaşam aktiviteleri ve yaşam kalitesi üzerine olan etkisi vurgulanmasına rağmen, günlük yaşamda bir aktivite esnasında başka bir aktiviteyi yaparken (cep telefonu ile konuşurken yürümek gibi) üst ekstremitte fonksiyonlarının önemine yönelik çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışmamız inmeli bireylerde üst ekstremitte fonksiyonlarının denge gerektiren ikili görevler ile ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır

Gereç ve Yöntem: Kesitsel olarak planlanan çalışmaya 41 inme hastası dahil edildi. Çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul edilen hastaların demografik bilgileri kaydedildikten sonra hastaların üst ekstremitte fonksiyonların değerlendirilmesi için Duruöz El İndeksi (DEİ), Kol Motor Yetenek Testi (KMYT), ABILHAND İnme El Fonksiyon Anketi (ABILHAND-İEFA) kullanıldı. Hastaların dinamik denge becerisi ise Zamanlı-Kalk Yürü Testi (ZKYTmotor) ile değerlendirildi. İkili görev becerilerinin ölçümünde motor göreve kognitif görev veya motor görev eklendi.

Bulgular: Çalışmaya 28 erkek (68,3) ve 13 kadın (31,7) katıldı. Katılımcıların yaş ortalaması 51,04±9,20, beden kitle indeksi ortalaması ise 27,25±4,67 idi. DEİ, KMYT ve ABILHAND-İEFA puanları ZKYTmotor puanı ile anlamlı korelasyona sahipti. İkili görevlerle üst ekstremitte fonksiyonlarının ilişkisi incelendiğinde ise DEİ, KMYT-kabiliyet ve ABILHAND-İEFA puanları ile yalnızca motor+motor ikili görev ile anlamlı ilişkiye sahipken ($p<0.05$), AMAT-kalite puanı ek olarak motor+kognitif ikili görev ile de ilişkiliydi ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: İnmeli hastalarda üst ekstremitte etkileniminin artması dinamik denge bozukluğunda artmanın bir işaretçisi olabilir. Bununla birlikte el fonksiyonlarındaki kötüleşmenin ilave bir motor görev esnasında dengenin sağlanarak görevin başarılmasını olumsuz yönde etkileyebileceği, üst ekstremitte hareketlerinin kalitesinde bozulma hariç üst ekstremitte etkilenimi ilave kognitif görevle birlikte denge becerisinin sağlanamamasında önemli bir parameter olduğu oluşturulacak rehabilitasyon programlarında dikkate alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: İnme, Üst Ekstremitte, Denge, İkili Görev

ABSTRACT

Introduction and Aim: Although the effect of upper extremity functions on activities of daily living and quality of life is emphasized, studies are needed on the importance of upper extremity functions while performing another activity (such as walking while talking on a mobile phone)

in daily life. Our study aims to examine the relationship between upper extremity functions and dual tasks that require balance in individuals with stroke.

Materials and Methods: Forty-one stroke patient was included in the cross-sectional study. After recording the demographic information of the patients who voluntarily participated in the study, Duruoz Hand Index (DEI), Arm Motor Ability Test (BMD), ABILHAND Stroke Hand Function Questionnaire (ABILHAND-IEFA) were used to evaluate the upper extremity functions of the patients. The dynamic balance ability of the patients was evaluated with the Timed Get Up and Go Test (ZKYTmotor). Cognitive task or motor task was added to motor task in the measurement of dual task skills.

Results: 28 men (68.3) and 13 women (31.7) participated in the study. The mean age of the participants was 51.04 ± 9.20 , and the mean body mass index was 27.25 ± 4.67 . DEI, BMD, and ABILHAND-IEFA scores were significantly correlated with TUG motor scores. When the relationship between dual tasks and upper extremity functions was examined, there was a significant relationship between DEI, BMD-ability and ABILHAND-IEFA scores only with motor + motor dual task ($p < 0.05$), while AMAT-quality score was also associated with motor + cognitive dual task ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: Increased upper extremity deficiency in stroke patients may be a sign of increased dynamic balance disorder. It should be taken into account in rehabilitation programs to be established that the deterioration in hand functions may adversely affect the achievement of the task by providing balance during an additional motor task, and that upper extremity involvement is an important parameter in the inability to provide balance ability with an additional cognitive task, except for the deterioration in the quality of upper extremity movements.

Keywords: Stroke, Upper Extremity, Balance, Dual Task

COVID-19 Pandemisi Sonrası Farklı Bölümlerdeki Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının, Fiziksel Aktivite Düzeylerinin ve Uyku Kalitelerinin Karşılaştırılması

Comparison of Attitudes Towards Sports, Physical Activity Levels and Sleep Quality of University Students in Different Departments After the COVID-19 Pandemic: A Randomized Controlled Study

Eda Onur: İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (İng) Bölümü, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0009-0000-0463-093X

Engin Çağlar: İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (İng) Bölümü, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0000-0002-1952-4272

Ayşem Ecem Özdemir: İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (İng) Bölümü, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0000-0002-6930-9490

Öznur Kaya Sağlam: İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (İng) Bölümü, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0000-0003-0178-0363

Mustafa Oğuz Kethüdaoğlu: Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Sivas, Türkiye. ORCID: 0000-0001-9723-9680

Zeynep Kaçar: İstinye Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim dalı, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0000-0002-0079-0976

ÖZET

Giriş ve Amaç: COVID-19 döneminde üniversitelerin kapanması ve sokağa çıkma yasaklarının gündeme gelmesiyle evde geçirilen süre artmış, fiziksel ve sosyal aktivite azalmıştır. Bu durum öğrencilerde uyku bozuklukları başta olmak üzere mental problemler yaşanmasına sebep olmuştur. Bu çalışmanın amacı; Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümü ve Antrenörlük bölümü öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının, fiziksel aktivite seviyelerinin ve uyku kalitelerinin karşılaştırılmasıdır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamıza 25 Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, 25 Antrenörlük bölümü öğrencisi katıldı. Katılımcıların demografik bilgileri araştırmacılar tarafından hazırlanan forma kaydedildi. Spora yönelik tutumları Şentürk (2015) tarafından geliştirilen Spora Yönelik Tutum Ölçeği ile, fiziksel aktivite seviyeleri Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi ile, uyku kaliteleri Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi ile değerlendirildi. İstatistiksel analizde SPSS 24.0 programı kullanıldı ve anlamlılık değeri $p<0,05$ olarak kabul edildi.

Bulgular: Katılımcıların yaş, boy, kilo, vücut kütle indeksi ve cinsiyet değerleri gruplar arasında benzerdi ($p>0,05$). Spora yönelik tutumları incelendiğinde toplam skorda, spora ilgi duyma alt boyutunda ve aktif spor yapma alt boyutunda Antrenörlük bölümü öğrencileri lehine anlamlı fark vardı ($p<0,05$). Spora Yönelik Tutum Ölçeği sporla yaşama alt boyutunda, fiziksel aktivite seviyelerinde ve uyku kalitelerinde anlamlı fark bulunmadı ($p>0,05$).

Sonuç ve Öneriler: COVID-19 döneminde fiziksel aktivitenin kısıtlanmasıyla spor yapan bireylerin sayısı azalmış, inaktif bireylerin sayısı artmıştır. Elde ettiğimiz sonuçlar Antrenörlük bölümü öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümü öğrencilerine kıyasla daha yüksek olduğunu ancak fiziksel aktivite seviyelerinde ve uyku kalitelerinde fark olmadığını göstermektedir. Gelecekte yapılacak çalışmalarda daha çok bölümden öğrenci dâhil ederek katılımcı sayısının artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, fiziksel aktivite, spora yönelik tutum, uyku kalitesi.

ABSTRACT

Introduction and Aims: With closure of universities and curfews during COVID-19 period, time spent at home has increased and physical and social activity has decreased. This situation caused mental problems, especially sleep disorders, in students. Aim of this study is to compare attitudes towards sports, physical activity levels and sleep quality of students of Physiotherapy and Rehabilitation Department and Coaching Department.

Method: 25 Physiotherapy and Rehabilitation and 25 Coaching students participated in our study. Demographic information of participants was recorded in form prepared by researchers. Attitudes towards sports were evaluated with Attitude Towards Sports Scale developed by Şentürk (2015), physical activity levels were evaluated with International Physical Activity Questionnaire, and sleep quality was evaluated with Pittsburgh Sleep Quality Index. SPSS 24.0 program was used for statistical analysis and significance value was accepted as $p < 0.05$.

Findings: Age, height, weight, body mass index and gender values of participants were similar between groups ($p > 0.05$). When their attitudes towards sports were examined, there was a significant difference in favor of Coaching students in total score, sub-dimensions of being interested in sports and doing active sports ($p < 0.05$). No significant difference was found in sub-dimension of living with sports of Attitudes Towards Sports Scale, physical activity levels and sleep quality ($p > 0.05$).

Conclusions and Suggestions: With restriction of physical activity during COVID-19 period, number of individuals doing sports decreased, and number of inactive individuals increased. Results we obtained show that attitudes towards sports of students of Coaching department are higher than students of Physiotherapy and Rehabilitation department, but there is no difference in their physical activity levels and sleep quality. In future studies, it is recommended to increase number of participants by including students from more departments.

Keywords: COVID-19, physical activity, attitudes towards sports, sleep quality

Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Öğrencilerinin Denge, Endurans ve Fiziksel Aktivite Düzeyleri Açısından Karşılaştırılması

Comparison of Physiotherapy and Rehabilitation Department Students in terms of Balance, Endurance and Physical Activity Levels

Aysu KAPAN: İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (İng) Bölümü, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0009-0001-4712-6941

Ayşem Ecem ÖZDEMİR: İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (İng) Bölümü, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0000-0002-6930-9490

Öznur KAYA SAĞLAM: İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (İng) Bölümü, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0000-0003-0178-0363

Engin ÇAĞLAR: İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (İng) Bölümü, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0000-0002-1952-4272

Mustafa Oğuz KETHÜDAOĞLU: Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Sivas, Türkiye. ORCID: 0000-0001-9723-9680

ÖZET

Giriş ve Amaç: Fizyoterapi ve Rehabilitasyon müfredatında önemli yeri olan fiziksel uygunluk, sağlık ile ilgili fiziksel uygunluk ve performans ile ilgili fiziksel uygunluk olarak iki başlığa ayrılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin öğrendikleri bilgileri kendi hayatlarında ne derece uyguladıklarının sınıflar arası karşılaştırmasının yapılmasıdır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamızın amacı doğrultusunda sağlık ile ilgili fiziksel uygunluk parametrelerinden olan denge ve gövde enduransı ile fiziksel aktivite düzeyleri incelendi. Çalışmamızda kartopu randomizasyon yöntemi kullanıldı. Çalışmamıza katılmaya 36 öğrenci (15 erkek, 21 kadın) gönüllü oldu. Dinamik denge değerlendirmesinde Y Denge Testi, statik denge değerlendirmesinde Flamingo Denge Testi, endurans değerlendirmesinde McGill Endurans Testleri ve fiziksel aktivite düzeylerinin değerlendirilmesinde Uluslararası Fiziksel Aktivite Ölçeği kullanıldı. Verilerin istatistiksel analizde SPSS 24.0 programı kullanıldı ve anlamlılık değeri $p < 0,05$ olarak kabul edildi.

Bulgular: Çalışmaya dâhil edilen öğrencilerin gruplar arasında yaş, vücut kütle indeksi ve cinsiyet parametreleri açısından fark yoktu ($p > 0,05$). Gruplar arasında dinamik dengede, statik dengede, enduransın tüm yönlerinde ve fiziksel aktivite düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p > 0,05$). Öğrencilerin fiziksel aktivite düzeyleri ile denge ve endurans değerleri arasındaki ilişki incelendiğinde ise sol yönlü endurans hariç ($p < 0,05$) hiçbir parametrede anlamlı ilişki bulunmadı ($p > 0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Çalışmamızın sonucunda Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin dinamik denge, statik denge, endurans ve fiziksel aktivite düzeyleri açısından sınıflar arası fark olmadığı görülmüştür. Fiziksel aktivite sonuçları incelendiğinde inaktif grupta çok az öğrenci olduğu görülmüştür. Buradan yola çıkarak Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencilerinin derslerde öğrendikleri bilgileri kendi hayatlarında uygulamada başarılı olduklarını söyleyebiliriz. Gelecek çalışmalarda, katılımcı sayısının artırılmasını öneririz.

Anahtar Kelimeler: Dinamik denge, endurans, fiziksel aktivite, fizyoterapi öğrencileri, statik denge.

ABSTRACT

Introduction and Aims: Physical fitness, which has an important place in Physiotherapy and Rehabilitation curriculum, is divided into two headings as physical fitness related to health and

physical fitness related to performance. Aim of this study is to compare degree to which Physiotherapy and Rehabilitation department students apply knowledge they have learned in their own lives.

Method: For aim of our study, balance and trunk endurance, which are physical fitness parameters related to health, and physical activity levels were examined. Snowball randomization method was used in our study. 36 students (15 male, 21 female) volunteered to participate in our study. Y Balance Test was used for dynamic balance assessment, Flamingo Balance Test for static balance assessment, McGill Endurance Tests for endurance assessment, and International Physical Activity Questionnaire for physical activity levels. SPSS 24.0 program was used in statistical analysis of data and significance value was accepted as $p < 0.05$.

Findings: There was no difference between groups of students included in study in terms of age, body mass index and gender parameters ($p > 0.05$). There was no statistically significant difference between groups in dynamic balance, static balance, all directions of endurance and physical activity levels ($p > 0.05$). When relationship between students' physical activity levels and balance – endurance values was examined, no significant relationship was found in any parameter ($p > 0.05$) except for left-sided endurance ($p < 0.05$).

Conclusions and Suggestions: As a result of our study, it was seen that there was no difference between degrees in terms of dynamic balance, static balance, endurance and physical activity levels of Physiotherapy and Rehabilitation students. When physical activity results were examined, it was seen that there were very few students in inactive group. Based on this, we can say that Physiotherapy and Rehabilitation students are successful in applying the knowledge they learned in lectures in their own lives. We recommend increasing number of participants in future studies.

Keywords: Dynamic balance, endurance, physical activity, physiotherapy students, static balance.

Hipertansiyonu Olan Hastalarda Fonksiyonel Mobilitenin Hareket Korkusu, Fiziksel Aktivite Düzeyi ve Yorgunluk İle İlişkisi

The Relationship of Functional Mobility with Fear of Movement, Physical Activity Level and Fatigue in Patients with Hypertension

Begüm Afacan¹, Naile Fazlıoğlu¹, Hikmet Uçgun²

¹ Biruni Üniversitesi, Lisansüstü Eğitimi Enstitüsü Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye

begum-afacan@hotmail.com, ORCID ID:0000-0002-7940-6817

¹ Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitimi Enstitüsü Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksek Lisans Programı, İstanbul, Türkiye

nailefazlioglu@gmail.com, ORCID ID:0000-0002-1007-6944

² Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (İngilizce) Bölümü, İstanbul, Türkiye

hucgun@biruni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-7211-1805

Giriş: Hipertansiyon, damar içi basıncın sürekli olarak yükseldiği kronik durumdur. Yüksek düzeyde hareket korkusu, fiziksel inaktiviteyi beraberinde getirmektedir. Hipertansiyonu olan hastaların çoğu fiziksel olarak inaktiftir ve yüksek hareket korkusuna sahiptir. Hipertansiyonu olan hastaların büyük bir çoğunluğunda görülen kronik yorgunluk önemli bir diğer semptomdur. Fonksiyonel mobilitenin, hareket korkusu, yorgunluk ve fiziksel aktivite seviyesinden etkilenebildiği belirtilmiştir.

Amaç: Çalışmamızın amacı; hipertansiyonu olan hastalarda fonksiyonel mobilitenin hareket korkusu, fiziksel aktivite düzeyi ve yorgunluk ile ilişkisini incelemektir.

Yöntem: Çalışmaya yaş ortalaması 58.54±12.36 yıl olan 34'ü kadın (%52.3) ve 31'i erkek (%47.7) olmak üzere 65 hipertansiyonu olan hasta dahil edilmiştir. Katılımcıların fiziksel aktivite düzeyleri Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi Kısa Formu (UFAA-KF) ile; yorgunluk durumu Kısa Yorgunluk Envanteri (KYE) ile, hareket korkusu Tampa Kinezyofobi Ölçeği (TKÖ) ile ve fonksiyonel mobilite ise 1 Dakika Otur Kalk Testi (1dkOKT) ile değerlendirilmiştir. İstatistiksel anlamlılık değeri p<0.05 olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların 1dkOKT skorları ile TKÖ skorları arasında yüksek düzeyde (r: -0,512, p: 0,000); UFAA-KF (r: 0,345, p: 0,005), günlük faaliyetlerin etkilenme düzeyi (r: -0,362, p: 0,003), global kısa yorgunluk düzeyi (r: -0,320, p: 0,010) arasında ise orta düzeyde bir ilişki bulunurken; 1dkOKT skorları ile genel yorgunluk puanı arasında (r: -0,213, p: 0,089) ilişki olmadığı bulunmuştur.

Sonuç: Çalışmamız hipertansiyonlu hastalarda fonksiyonel mobilitenin; hareket korkusu, fiziksel aktivite düzeyi, günlük faaliyetlerden etkilenme düzeyi ve global yorgunluk düzeyi ile ilişkisini ortaya koymuştur. Hipertansiyonu olan yetişkinlerde yorgunluk ve fiziksel aktivite düzeyinin değerlendirilerek geliştirilmelerine yönelik yaklaşımların tedavi programlarına eklenmesinin fonksiyonel mobilitenin artırılması adına fayda sağlayacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel Aktivite, Fonksiyonel Mobilite, Hareket Korkusu, Hipertansiyon, Yorgunluk

Introduction: Hypertension is a chronic condition that intravascular pressure is constantly elevated. High level of movement fear comes along with physical activity. Most patients with hypertension are physically inactive and have fear of movement. Chronic fatigue is another symptom commonly seen. It has been stated that functional mobility can be affected by fear of movement, fatigue and physical activity level.

Aim: The aim of our study; To examine the relationship of functional mobility with fear of movement, physical activity level and fatigue in patients with hypertension.

Method: 65 patients with hypertension, 34(52.3%)women and 31(47.7%)men,with a mean age of 58.54 ± 12.36 years were included. Physical activity levels,fatigue,fear of movement and functional mobility were assessed with International Physical Activity Questionnaire Short Form(IPAQ-SF),Brief Fatigue Inventory(BFI),Tampa Kinesiophobia Scale(TKS),1-minute sit-to-stand test(1minSST),respectively. Statistical significance value was $p < 0.05$.

Results: High correlation between 1minSST scores and TKS scores($r: -0.512, p: 0.000$); and moderate correlation with IPAQ-SF($r: 0.345, p: 0.005$), the level of influence of daily activities($r: -0.362, p: 0.003$) and the global brief fatigue level($r: -0.320, p: 0.010$) was found;also there was no correlation between 1minSST scores and general fatigue score($r: -0.213, p: 0.089$).

Discussion and Conclusion: This study showed the relationship of functional mobility with fear of movement,physical activity level, global fatigue level,and level of being affected by daily activities in patients with hypertension. We think that adding approaches to evaluate and improve the level of fatigue and physical activity in adults with hypertension will be beneficial in terms of increasing functional mobility.

Keywords: Physical Activity, Functional Mobility, Fear of Movement, Hypertension, Fatigue

Üniversite Öğrencilerinde Vücut İmajı ve Fiziksel Aktivite Düzeyi

Body Image and Physical Activity Level in University Students

Muhammed Hüseyin Peker^{1,2}

¹ İstinye Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon

² İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Fizyoterapi

Vücut imajı “kişinin bedeni hakkındaki algıları, düşünceleri ve duyguları” olarak tanımlanmaktadır; psikolojik bileşenler, aile, akranlar ve etnik köken gibi çeşitli faktörlere bağlıdır. Kitle iletişim araçlarında, reklamlarda ve sosyal medyada çığ gibi önümüze düşen kusursuz bedenler bilinçaltını etkiler ve insanların "güzel olanın iyi" olduğunu kabul etmelerine neden olur, ayrıca fiziksel çekicilik genellikle başarı ile ilişkilendirilir. Fiziksel faydalara ek olarak, egzersizin özellikle kadınlarda psikolojik faydaları da vardır. Bununla birlikte, fitness ve sağlıklı olma motivasyonu, vücut memnuniyetsizliği düşük olan bireyler için egzersizin olumlu sonuçlarıyla ilişkilendirilebilirken, bazen fitness ve sağlık endüstrisindeki fitness idolleri, kadınlar için daha da kötü senaryolara neden olabilir. Çalışmalar, aktif veya aktif olmayan kadınların, erkeklerden daha fazla vücut memnuniyetsizliği ve düzensiz yeme riski altında olduğunu göstermiştir. Genel olarak, egzersiz katılımı için motivasyonun kilo yönetimi, görünüm ve kötü vücut imajı olduğu bildirilmiştir. Kendilerini fazla kilolu olarak algılayanların kilo vermek için egzersiz yapma olasılığı, fazla kilolu hissetmeyenlere göre daha fazladır. Aşırı kilolu ve obez yetişkinler arasında yanlış kilo algısı, kilo vermeye daha az ilgi veya girişimde bulunma ve daha az fiziksel aktivite ile ilişkilidir. Araştırmalar, düzenli egzersiz yapan bireylerin vücut imajının düzeltilebileceğini göstermiştir. Egzersiz, üniversite öğrencilerinin öznel iyilik halini tüm yönleriyle pozitif olarak etkiler. Erkek ve kadın üniversite öğrencileri arasında fiziksel aktivite, özellikle aerobik aktivite ile umutsuzluk, depresyon, vücut imajı ve intihar davranışı riskinin azalması arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bu bulgular, depresyon ve vücut imajı tedavisinde yardımcı bir modalite olarak fiziksel aktivitenin kullanımını destekler.

Anahtar Kelimeler: Vücut İmajı, Fiziksel Aktivite, Üniversite Öğrencileri

Body image is defined as “a person's perceptions, thoughts and feelings about their body”; psychological components depend on various factors such as family, peers, and ethnicity. The avalanche of perfect bodies in mass media, advertising and social media is burdensome to the subconscious, causing people to accept that “what is beautiful is good,” with physical attractiveness often being linked with success. In addition to the physical benefits, exercise also has psychological benefits, especially in women. However, while fitness and motivation to be healthy can be associated with positive results of exercise for individuals with poor body image, sometimes fitness idols in the fitness and health industry can cause even worse scenarios for women. Studies have shown that active or inactive women are more at risk of body dissatisfaction and disordered eating than men. Overall, the motivation for exercise

participation has been reported to be weight management, appearance, and poor body image. Those who perceive themselves as overweight are more likely to exercise to lose weight than those who do not feel overweight. Among overweight and obese adults, false weight perception is associated with less interest or attempts to lose weight and less physical activity. Studies have shown that the body image of individuals who exercise regularly can be improved. Exercise positively affects the subjective well-being of university students in all aspects. Significant correlations were found between physical activity, especially aerobic activity, and decreased risk of hopelessness, depression, body image, and suicidal behavior among male and female university students. These findings support the use of physical activity as an adjunctive modality in the treatment of depression and body image.

Keywords: Body Image, Physical Activity, University Students

Nörolojik Hastalıklarda Otonom Disfonksiyon

Autonomic Dysfunction in Neurological Diseases

Havva Ezgi Albayrak¹ Ali Veysel Özden²

¹ Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Avrasya Üniversitesi, Trabzon, Türkiye

² Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bahçeşehir Üniversitesi İstanbul, Türkiye

Amaç: Otonomik disfonksiyon, merkezi sinir sistemini ilgilendiren hastalıklarda sık görülür ve visseral organların işlevlerinde bozulma bu duruma çoğunlukla eşlik eder. Otonomik disfonksiyon ile ilişkili olan başlıca hastalıklar arasında Spinal Kord Yaralanmaları, Parkinson Hastalığı, Multiple Skleroz, Amyotrofik Lateral Skleroz, Serebrovasküler Olay ve Myastenia Gravis sayılabilir. Uygun yönetimi sağlamak ve bu bireylerde morbidite ve mortalite riskini azaltmak için semptomatik disotonomiyi tanımlamaya ihtiyaç vardır. Bu çalışmanın amacı, nörolojik bozukluğu olan bireylerde otonomik disfonksiyonun önemini açıklamaktır.

Gereç Yöntem: Pubmed, Google Akademik ve Scopus veri tabanları incelendi. Bu kapsamda son yıllarda nörolojik hastalıklarda sık görülen otonom disfonksiyonla ilgili semptomlar açıklandı.

Sonuç: Sempatik ve parasempatik hipo veya hiperaktivite arasındaki hızlı değişimler hayati tehdit eden problemlere yol açabilir. Kronik olanlar hastalıklarla ilişkilidir. En sık karşılaşılan yönleri ortostatik hipotansiyon, mesane disfonksiyonu ve gastrointestinal bozukluklardır. Hem akut hem kronik dönem omurilik yaralanmalarında bu disfonksiyonları görmek mümkündür. Paroksizmal sempatik hiperaktivite Myastenia Gravis ve Amyotrofik Lateral Skleroz'un gelişiminden sonra ortaya çıkar; hipertansiyon, taşikardi ve hipertermiye neden olur. Hipokinetik bozukluklardan Parkinson Hastalığı'nda terleme ve vücut sıcaklığındaki değişimler yaygın olarak tanımlanmamakla birlikte sıklıkla mevcuttur. Multiple Skleroz için cinsel işlevde kayıplar ve ısı intoleransı yaşam kalitesini önemli ölçüde etkiler. Nörolojik bozukluklar içinde en büyük bileşene sahip Serebrovasküler Olayda ise primer nedenine bakılmaksızın otonomik disfonksiyonun kendisi artmış inme riski ile ilişkilendirilir. Otonomik disfonksiyonun farklı açılardan değerlendirilmesi öykü ve muayenenin düzenli bir bileşeni olması ve otonom regülasyonu da içeren uygun tedavinin başlatılması ve sürdürülmesi hayati önem taşır.

Anahtar Kelimeler: dejeneratif hastalıklar, nörolojik, otonomik sinir sistemi bozuklukları

Aim: autonomic dysfunction is common in diseases involving the central nervous system and dysfunction of the visceral organs often accompanies this condition. Major diseases associated with autonomic dysfunction include Spinal Cord Injuries, Parkinson's Disease, Multiple Sclerosis, Amyotrophic Lateral Sclerosis, Cerebrovascular Accident and Myasthenia Gravis. There is a need to define symptomatic dysautonomia to ensure appropriate management and reduce the risk of morbidity and mortality in these individuals. The aim of this study is to explain the importance of autonomic dysfunction in individuals with neurological disorders.

Material and Method: Pubmed, Google Akademik and Scopus databases were examined. In this context, symptoms related to autonomic dysfunction which is common in neurological diseases in recent years, were explained.

Conclusion: Rapid transitions between sympathetic and parasympathetic hypo or hyperactivity can lead to life threatening problems. The most common aspects are orthostatic hypotension, bladder dysfunction and gastrointestinal disorders. It is possible to see these dysfunctions in both acute and chronic spinal cord injuries. Paroxysmal sympathetic hyperactivity occurs after the development of Myasthenia Gravis and Amyotrophic Lateral Sclerosis; causes hypertension, tachycardia and hyperthermia. Sweating and changes in body temperature in Parkinson's Disease, one of the hypokinetic disorders are not, commonly defined, but are frequently present. For Multiple Sclerosis, loss of sexual function and heat intolerance significantly affect the quality of life. In Cerebrovascular Incident, which has largest component among neurological disorders, autonomic dysfunction itself is associated with an increased risk of stroke, regardless of its primary cause. Evaluation of autonomic dysfunction from different perspectives is vital, as a regular component of history and examination and initiation and maintenance of appropriate treatment, including autonomic regulation.

Keywords: degenerative diseases, neurologic, autonomic nervous system disorders

Tip 2 Diabetes Mellituslu Olgularda Vücut Ağırlığının Denge ve Yaşam Kalitesine Etkisi The Effect of Body Weight on Balance and Quality of Life in Cases with Type 2 Diabetes Mellitus

Şule Topçu^{1,2}, Semiramis Özyılmaz³

¹Bezmialem Vakıf Üniversitesi,Sağlık Bilimleri Enstitüsü,Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı

²Altınbaş Üniversitesi,Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,Fizyoterapi

sule.topcu@altinbas.edu.tr, ORCID NO: 0000-0002-6320-0611

³Bezmialem Vakıf Üniversitesi,Sağlık Bilimleri Fakültesi,Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
sozyilmaz@bezmialem.edu.tr,ORCID NO:0000-0002-7788-9739

ÖZET

Giriş ve Amaç: Tip 2 diyabet vücut ağırlığı ile yakın ilişki içerisinde olan kronik,metabolik bir hastalıktır.Bu çalışmada tip 2 diyabetik bireylerde vücut ağırlığının denge ve yaşam kalitesi üzerine etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma diyabet polikliniğine başvuran ve dahil edilme kriterlerine uyan 50 tip 2 diyabetik hastanın katılımıyla gerçekleşmiştir. Bireyler prospektif ve yüzyüze görüşme yöntemi ile değerlendirilmiştir. Çalışma Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Komitesi tarafından onaylanmış ve hastalardan imzalı onam formu alınmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Demografik Bilgi Formu,Vücut Kitle İndeksi(VKİ), Biodex Balance System, Berg Denge Ölçeği, Nottingham Sağlık Profili ve Diyabet Yaşam Kalitesi Ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Hastaların VKİ ortalaması 33,76±7,18, Berg Denge Skoru ortalaması 52,48±4,81, Biodex Balance System postüral stabilite ortalaması 0,68±0,60 ve stabilite limitleri ortalaması 41,12±12,59, Nottingham Sağlık profili genel skoru ortalaması 135,50±104,51 ve Diyabet Yaşam Kalitesi Ölçeği ortalaması 2,27±0,41 bulunmuştur.Vücut kitle indeksi ile Berg denge skoru ($r=-0,354,p=0,012$),Nottingham Sağlık profili genel skoru ($r=0,381,p=0,006$), ağrı ($r=0,512,p=0,000$), uyku ($r=0,290,p=0,041$), fiziksel aktivite ($r=0,481,p=0,000$) alt grupları arasında anlamlı ilişki ($p<.001$) bulunmuştur. Hastaların VKİ ile Biodex denge skorları ve Diyabet Yaşam Kalitesi Ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmamıştır.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak bu çalışma tip 2 diyabetli hastalarda vücut ağırlığının fazla olmasının klinik denge ve yaşam kalitesinin olumsuz etkilediğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Tip 2 diyabet, Vücut kitle indeksi, Denge, Yaşam kalitesi

ABSTRACT

Introduction and Aim: Type 2 diabetes is a chronic, metabolic disease that is closely related to body weight. In this study, it was aimed to evaluate the effect of body weight on balance and quality of life in type 2 diabetic individuals.

Materials and Methods: The study was carried out with the participation of 50 type 2 diabetic patients who applied to the diabetes outpatient clinic and met the inclusion criteria. Individuals were evaluated by prospective and face to face interview method. The study was approved by the Non-Invasive Clinical Research Ethics Committee and signed consent forms were obtained from the patients. Demographic Information Form, Body Mass Index (BMI), Biodex balance System , Berg Balance Scale, Nottingham Health Profile and Diabetes Quality of Life Scale were used as data collection tools in the study.

Results: The mean of VKİ of the patients was 33,76±7,18,the mean of Berg Balance Score was 52,48±4,81, the mean of Biodex balance system postural stability was 0,68±0,60 and the mean

of stability limits was $41,12 \pm 12,59$, the mean of Nottingham Health profile total score was $135,50 \pm 104,51$, the mean of Diabetes Quality of Life Scale was $2,27 \pm 0,41$. A statistically significant relationship was found between BMI and Berg balance score ($r=-0,354, p=0,012$), total score of Nottingham Health profile furthermore ($r=0,381, p=0,006$) pain ($r=0,512, p=0,000$), sleep ($r=0,290, p=0,041$), physical activity ($r=0,481, p=0,000$), which are sub-parameter of Nottingham Health Profile. A statistically significant relationship was not found between BMI and Biodex balance scores and Diabetes Quality of Life Scale.

Conclusion and Suggestions: In conclusion, this study showed that high body weight negatively affects clinical balance and quality of life in type 2 diabetes.

Keywords : Type 2 diabetes, Body mass index, Balance, Quality of life

Parkinson Hastalarında Yorgunluk Semptomunun Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkisi The Effect of Fatigue Symptoms on Quality of Life in Parkinson's Disease Patients

Nazan ŞİMŞEK ERDEM, Özel Termessos Hastanesi, orcid ID: 0000-0003-4612-1062

Gökçe Yağmur Güneş Gencer, Akdeniz Üniversitesi Hastanesi Sağlık Bilimleri Fakültesi orcid ID: 0000-0001-8651-8318

Giriş ve Amaç: Parkinson Hastalarındaki yorgunluk semptomunun, hastaların günlük yaşam aktiviteleri ve yaşam kalitesi üzerine olan etkisini belirlemek

Araç ve gereçler: İdiopatik Parkinson tanısı olan 26 hasta 'Modifiye Hoehn-Yahr Parkinson Sınıflandırması (H&Y)' ile evrelendirildi, Hastaların yorgunluğu ve günlük yaşamdaki işlevselliğe etkisini sorgulamak için 'Parkinson Yorgunluk Ölçeği (PYÖ) kullanıldı. Hastaların yaşam kaliteleri 'Parkinson Hastalığı Yaşam Kalitesi Anketi (PDQ-39)' ile değerlendirildi. PDQ-39 anketi mobilite, günlük yaşam aktiviteleri (GYA), duyu durumu, stigma, sosyal destek, bilişsel durum, iletişim ve beden konforsuzluğunu değerlendiren sekiz bölümden oluşur. PDQ39 toplam değerinin yüksek olması yaşam kalitesinin kötü olduğunu gösterir.

Bulgular: Hastaların yaş ortalaması 65 ± 8 idi. Ortalama hastalık süresi 12 ± 8 yıldır. Hastaların ortalama PYÖ sonucu 3.6 ± 0.8 idi ve 20 hastanın PYÖ sonucu 3.3'ten büyüktü yani yorgunluğu vardı. PYÖ ile hastalık evresi arasında pozitif bir korelasyon vardı ($p=0.006$, $r=0.5$), ancak yaş ve hastalık süresi arasında anlamlı bir korelasyon yoktu ($p>0.05$). PYÖ arttıkça PDQ-39 toplam ölçek puanı ve iletişim dışındaki tüm alt bölümlerinin puanları da artmaktadır ($p<0.05$ hepsi için).

Sonuç: PH olanlarda hastalık evresi arttıkça yorgunluk semptomları artmaktadır. Yorgunluk semptomları da hastaların yaşam kalitelerini ve GYA belirgin şekilde olumsuz etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Parkinson Hastalığı, Yorgunluk, Yaşam Kalitesi

Abstract

Objective: To determine the effect of fatigue symptoms on daily living activities and quality of life in Parkinson's disease (PD) patients.

Material and materials: Twenty-six patients diagnosed with idiopathic Parkinson's were staged with the 'Modified Hoehn-Yahr Parkinson's Classification (H&Y). The Parkinson's Fatigue Scale (PFS) was used to assess the patients' fatigue and its effect on functionality in daily life. The patient's quality of life was evaluated with the Parkinson's Disease Quality of Life Questionnaire (PDQ-39). The PDQ-39 questionnaire consists of eight sections assessing mobility, activities of daily living (ADL), mood, stigma, social support, cognitive status, communication, and body discomfort. A high PDQ39 total value indicates poor quality of life.

Results: The mean age of the patients was 65 ± 8 . The mean disease duration was 12 ± 8 years. The mean PFS of the patients was 3.6 ± 0.8 . Twenty patients with a PFS score greater than 3.3 had fatigue. There was a positive correlation between PFS and the disease stage. ($p=0.006$, $r=0.5$), but there was no significant correlation between age and disease duration ($p>0.05$). As the PFS increases, the PDQ-39 total scale score and all subsections except communication scores increase ($p<0.05$ for all).

Conclusion: As the disease stage increases, fatigue symptoms increase in patients with PD. Fatigue symptoms also significantly affect negatively patients' quality of life and ADLs.

Keywords: Parkinson's Disease, Fatigue, Quality of Life

Fizyoterapi ve Rehabilitasyonda Giyilebilir Teknolojiler

Okan Şahin^{*1}, M. Oğuz Kethüdaoğlu^{*2}, M. Kaan Altunok^{*3}, Aygül Köseoğlu Kurt^{*4}, Suzan Aydın^{*5}, Harun Dere^{*4}, Ali Veysel Özden^{*4}

¹İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye

²Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Sivas, Türkiye

³Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Konya, Türkiye

⁴Bahçeşehir Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

⁵İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye

*Sorumlu yazar: okan.sahin@istun.edu.tr

Özet

Giyilebilir teknolojiler, giysi ve aksesuar olarak taşınabilen, biyolojik geri bildirim yanı sıra psikolojik izlem de sağlayan elektronik cihazlar olarak tanımlanmaktadır. Yüzük, bileklik, saat, gözlük gibi takılar, kafa bantları, e-tekstil ürünleri ve işitme cihazları, sıklıkla kullanılan giyilebilir teknolojilere örnek olarak verilebilir. Bu cihazlar sağlığın takibine, geliştirilmesine, sürdürülebilmesine katkı vermenin dışında, sağlıkla ilgili veri tabanının genişlemesine de olanak sağlamaktadır. Bu teknolojilerden birçok hastalığın tanı, takip, tedavi ve rehabilitasyon süreçlerinde yaygın bir şekilde yararlanılmaktadır. Alzheimer, Parkinson, inme, multiple skleroz, epilepsi, serebral palsi gibi santral sinir sistemi hastalıklarının rehabilitasyonunda, fiziksel aktivite ve sporcu sağlığı ile ilgili parametrelerin takibinde, kilo kontrolünde ve uyku bozuklukları ile ilgili tanısal süreçlerde artan bir sıklıkla kullanılmaktadır. Bunların yanı sıra, otizm spektrum bozukluğu tanısı almış olan bireylerin duyuşal işleme sorunları, görme engelli yüzücülerin performans gelişimi ve diyabetik ayak ülseri riskinin belirlenmesi gibi amaçlarla akıllı tekstil ürünlerinden yararlanılmaktadır. Bu çalışmamız, fizyoterapi ve rehabilitasyon alanında, farklı amaçlar doğrultusunda kullanılan giyilebilir teknolojileri ortaya koymak ve yeni bilimsel çalışmalarda söz konusu teknolojilerden daha fazla yararlanılmasına katkı sağlamak açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler

Giyilebilir Teknolojiler, Fizyoterapi, Rehabilitasyon, Fiziksel Aktivite, Akıllı Tekstil

Abstract

Wearable technologies are defined as electronic devices that can be carried as clothing and accessories and that provide psychological monitoring as well as biological feedback. Jewelry such as rings, bracelets, watches, glasses, headbands, e-textiles and hearing aids can be given as examples of frequently used wearable technologies. Apart from contributing to the monitoring, development and sustainability of health, these devices also allow the expansion of the health-related database. These technologies are widely used in the diagnosis, follow-up, treatment and rehabilitation processes of many diseases. It is used with increasing frequency in the rehabilitation of central nervous system diseases such as Alzheimer's and Parkinson's disease, stroke, multiple sclerosis, epilepsy, cerebral palsy, in the follow-up of parameters

related to physical activity and athlete's health, in weight control and in diagnostic processes related to sleep disorders. In addition to these, smart textile products are used for purposes such as sensory processing problems of individuals diagnosed with autism spectrum disorder, performance improvement of visually impaired swimmers, and determining the risk of diabetic foot ulcers. This study is important in terms of revealing the wearable technologies used for different purposes in the field of physiotherapy and rehabilitation and contributing to the greater utilization of these technologies in new scientific studies.

Keywords

Wearable Technologies, Physiotherapy, Rehabilitation, Physical Activity, Smart Textile

Yaşlı Bireylerde Vestibüler Sistem Değişiklikleri ve Denge

Vestibular System Changes And Balance In Elderly Individuals

Aygül Köseoğlu Kurt¹, Mehmet Kaan Altunok², Mustafa Oğuz Kethüdaoğlu³, Suzan Aydın⁴, Havva Ezgi Albayrak⁵, Hande Besna Göçen⁶, Bülent Abut Özsezikli⁷

¹MSc. Pt. Bahçeşehir University Graduate Education Institute Physiotherapy and Rehabilitation Department, İstanbul, Türkiye.

E-Mail: aygulkoseoglu@gmail.com ORCID: 0000-0001-7180-3693

²Lecturer Selçuk University Health Sciences Faculty Physiotherapy and Rehabilitation Department, Konya, Türkiye.

E-Mail: mehmetkaan.altunok@selcuk.edu.tr ORCID: 0000-0002-3851-0685

³Lecturer Cumhuriyet University Health Sciences Faculty Physiotherapy and Rehabilitation Department, Sivas, Türkiye.

E-Mail: mustafaoguzkethudaoglu@gmail.com ORCID: 0000-0001-9723-9680

⁴Lecturer İstanbul Gelişim University Vocational School of Health Services Physiotherapy Department, İstanbul, Türkiye.

E-Mail: suzanaltınkeser@gmail.com ORCID: 0000-0002-8470-9425

⁵Lecturer Avrasya University Vocational School of Health Services Occupational Therapy Department, Trabzon, Türkiye.

E-Mail: ezgii.karas@gmail.com ORCID: 0000-0002-4595-2043

⁶Lecturer İstanbul Gelişim University Vocational School of Health Services Physiotherapy Department, İstanbul, Türkiye.

E-Mail: handegocen@outlook.com ORCID: 0000-0002-4208-0366

⁷Assist. Prof. Bahçeşehir University Graduate Education Institute Physiotherapy and Rehabilitation Department, İstanbul, Türkiye.

E-Mail: bulent@ozsezikli.com ORCID: 0000-0003-0805-8146

ÖZET

Denge duyusu, motor nöronlar ve bunlarla ilişkili spinal seviyedeki motor çıktıyı etkilemek için görme, dokunma, propriyosepsiyon ve vestibüler girdiden gelen duysal bilgileri kullanmaktadır. Proprioseptif ve vestibüler sistem (VS) koordinasyon hareketlerini, vücut duruşunu ve dengeyi korumak için özellikle önemlidir. Vestibüler disfonksiyon insidansı yaşla birlikte artmakta ve bu da yaşlı popülasyonda başta denge kaybı, düşme, ajitasyon, yalnızlık, düşme korkusu ve öz güven eksikliğine neden olabilmektedir. Vestibüler disfonksiyonların, 70 yaş üstü bireylerde görülme sıklığı yüzde 29 ila 45 arasında olduğu bildirilmektedir. Literatürde vestibüler bozukluğa bağlı düşmelerin yaşlı yetişkinler arasında ölüm sebepleri arasında üçüncü ila onuncu önde gelen ölüm nedeni arasında olduğu bildirilmektedir. Bu anlamda ülkelerin sağlık sistemlerinin yaşa bağlı düşmeleri engelleyici stratejilerin geliştirilmesi oldukça önemlidir. Özellikle geriatrik rehabilitasyonla çalışan fizyoterapistlerin muhtemel düşme önleme stratejilerini geliştirmeleri için vestibüler sistemin yaşa bağlı değişimlerini ve denge üzerine olan etkilerini iyi bilmeleri oldukça değerlidir. Bu derleme, yaşlanmaya bağlı vestibüler sistemdeki değişiklikler hakkındaki literatürü gözden geçirerek yaşlı popülasyonda çalışan fizyoterapistlerin dengeyi geliştirme stratejilerindeki bilgisini arttırmayı hedeflemektedir. Derleme Türkçe ve İngilizce dillerinde “VS”, “yaşlanma”, “denge”, “vestibüler rehabilitasyon (VR)” anahtar kelimeleri ile Google Akademik, Pubmed, Cochrane veri tabanlarında konu ile ilgili literatür taranarak oluşturulmuştur. Sonuç olarak literatür incelendiğinde, VR ile vestibüler bozuklukların sebep olduğu düşme problemleri önlenabilir gözükmektedir. Fizyoterapistler tarafından uygulanan vestibüler rehabilitasyon; denge ve yürüme eğitimi,

sakkadik egzersizler, yumuşak takip egzersizleri, hedefli egzersizler, denetimli egzersizler, bakış stabilitesi egzersizleri, oryantasyon eğitimi, sanal gerçeklik ve biofeedback kullanımını içermekte olup yaşlılarda vestibüler bozukluğun sebep olduğu hareket etme ve düşme korkusu, baş dönmesini ve buna bağlı depresyon algısını hafifleterek denge performansını ve yaşam kalitesi artırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Denge, Geriatrik Rehabilitasyon, Vestibüler Disfonksiyon, Vestibüler Rehabilitasyon.

ABSTRACT

The sense of balance relies on sensory information from vision, touch, proprioception, and vestibular input to influence motor neurons and their associated spinal-level motor output. Coordination between the proprioceptive and vestibular systems (VS) is particularly crucial for maintaining body posture, balance, and movement. As individuals age, the incidence of vestibular dysfunction increases, leading to issues such as loss of balance, falls, agitation, loneliness, fear of falling, and reduced self-confidence, especially among the elderly population. Research suggests that between 29 and 45 percent of individuals over the age of 70 experience vestibular dysfunctions. Falls due to vestibular impairment represent between the 3rd and the 10th leading cause of death amongst older adults. Therefore, it is imperative to develop strategies within healthcare systems to prevent age-related falls. Physiotherapists involved in geriatric rehabilitation need to possess knowledge of age-related changes in the VS and their impact on balance in order to develop effective fall prevention strategies. This review aims to enhance the knowledge of physiotherapists working with the elderly by examining the literature on the changes in the VS due to aging. The review was conducted by searching the Google Academic, PubMed, and Cochrane databases using keywords such as "VS," "aging," "balance," and "vestibular rehabilitation (VR)" in both Turkish and English languages. The findings suggest that vestibular disorders leading to fall-related issues can potentially be prevented through (VR). Vestibular rehabilitation applied by physiotherapists includes balance and gait training, saccadic exercises, soft tracking exercises, targeted exercises, supervised exercises, gaze stability exercises, orientation training, virtual reality and the use of biofeedback. Thanks to these approaches, balance performance and quality of life can be increased by alleviating the fear of moving and falling, dizziness and related depression caused by vestibular disorder.

Keywords: Balance, Geriatric Rehabilitation, Vestibular Dysfunction, Vestibular Rehabilitation.

İntrauterin gelişim sürecinde, ağır metallerin ve çevresel faktörlerin kadın üreme sağlığına ve fetusa etkileri

The effects of heavy metals and environmental factors on female reproductive health and fetus in the intrauterine development process.

Ahmet Uğur AKMAN

Amasya Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı

ahmet.akman@amasya.edu.tr

ORCID NO: 0000-0002-6031-9545

ÖZET

Giriş ve Amaç: İntrauterin gelişimin 3. ve 8. haftaları arasında fetus teratojenlere karşı çok hassastır. Ağır metaller ve çevresel etkiler hem kadın üreme sağlığını hemde fetusun gelişimini etkileyen teratojenler arasında yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı ağır metallerin ve çevresel faktörlerin etkilerini incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamızda Pubmed, Web of Science ve Google Scholar 'da 2022 ile 2023 arasında yayınlamış 48 makale incelendi. Literatür taraması sırasında "pregnancy", "heavy metal", "teratology", "female reproductive health", "environmental factors" kelimeleri kullanıldı.

Bulgular: Artan insan nüfusu ve sanayileşme çevresel bozulmaya neden olmaktadır. En temel yaşam ihtiyaçlarımız olan su ve gıdalardaki kirlenme artmaktadır. Çok sayıda kimyasal bileşik teratolojik etki göstermektedir. İntrauterin cıva maruziyeti sonrasında serebral palsi insidansında artış ve körlük gözlenmektedir. Gebe kadınlardaki düşük cıva seviyelerinde bile çocuklarda zeka geriliği görülmektedir. Maternal serumda yüksek kurşun seviyeleri erken doğum, düşük doğum ağırlığı ve abortusa neden olmaktadır. Hamilelik sırasında kadmiyum maruziyeti, abortusa düşük doğum ağırlığına ve erken doğuma neden olmaktadır. İntrauterin arsenik maruziyeti, düşük doğum ağırlığı, fetal ölüm ve kanser riskini artırmaktadır. Gebelik sırasında pestisit maruziyeti abortus, zeka geriliği, kanser riskinde artma ve doğum defektleri yapmaktadır. Hava kirliliği düşük doğum ağırlığı, abortus, preeklampsi, erken doğum, zeka geriliği ve ölü doğuma neden olmaktadır. İntrauterin sigara dumanı maruziyeti sonucunda düşük doğum ağırlığı ve zeka geriliği görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Ağır metaller ve çevresel faktörler nörolojik gelişim bozuklukları, ağır zeka geriliği, infertilite, erken doğum, endokrin bozukluklar, organ gelişim anomalileri gibi çok sayıda komplikasyonlara neden olmaktadır. Sağlık profesyonelleri, hem kadın üreme sağlığını hemde intrauterin gelişimi etkileyebilecek teratojenlere maruz kalma konusunda gebelerin bilinç düzeylerini artırmalıdır.

Anahtar Kelimeler: İntrauterin gelişim, teratoloji, ağır metaller, çevresel faktörler

ABSTRACT

Introduction and aim: Between the 3rd and 8th weeks of intrauterine development, the fetus is very sensitive to teratogens. Heavy metals and environmental effects are among the teratogens that affect both female reproductive health and fetal development. The aim of this study is to examine the effects of heavy metals and environmental factors.

Method: In our study, 48 articles published between 2022 and 2023 in Pubmed, Web of Science, and Google Scholar were examined. During the literature review, the words "pregnancy", "heavy metal", "teratology", "female reproductive health" and "environmental factors" were used.

Findings: Increasing human populations and industrialization cause environmental degradation. Pollution in water and food, which are our most basic needs of life, is increasing. Many chemical compounds have teratological effects. An increase in the incidence of cerebral palsy and blindness is observed after intrauterine mercury exposure. Even at low mercury levels in pregnant women, mental retardation is seen in children. High lead levels in maternal serum cause preterm birth, low birth weight, and abortion. Exposure to cadmium during pregnancy causes abortion, low birth weight, and preterm birth. Intrauterine arsenic exposure increases the risk of low birth weight, fetal death, and cancer. Pesticide exposure during pregnancy causes abortion, mental retardation, an increased risk of cancer, and birth defects. Air pollution causes low birth weight, abortion, preeclampsia, premature birth, mental retardation, and stillbirth. Low birth weight and mental retardation are seen as a result of intrauterine cigarette smoke exposure.

Conclusion and Suggestions: Heavy metals and environmental factors cause many complications, such as neurological development disorders, severe mental retardation, infertility, premature birth, endocrine disorders, and organ development anomalies. Health professionals should increase the awareness of pregnant women about exposure to teratogens that may affect both female reproductive health and intrauterine development.

Keywords: Intrauterine development, teratology, heavy metals, environmental factors

Brusella Hastalığı'nın Patofizyolojisi

Aslıhan Mavi*

Sağlık Bilimleri Enstitüsü/Fizyoloji (Tıp) Anabilim Dalı/Adnan Menderes Üniversitesi/
Aydın/Türkiye

aslihanmavi09@gmail.com ORCID No: 0000-0003-0948-0816

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat Şirinyıldız

Tıp Fakültesi/ Fizyoloji Anabilim Dalı/ Adnan Menderes Üniversitesi/ Aydın/Türkiye

ferhat.sirinyildiz@adu.edu.tr ORCID No: 0000-0001-8800-9787

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bruselloz; ülkemizde de endemik olarak görülen, hayvanlardan insanlara bulaşabilen zoonotik bir bakteriyel enfeksiyon hastalığıdır. Malta humması, Akdeniz humması, peynir hastalığı gibi farklı isimlerle de anılan hastalığın ölüm riski düşük olmasına rağmen, önemli sekel ve sakatlık kaynağı olmaya devam etmektedir. Brusella enfeksiyonu sonucu gelişen semptomlar, insanların yaşam kalitesini düşürmektedir ve konuya ilişkin bilimsel araştırma ihtiyacı sürmektedir. Yeni araştırmaların yapılması; hastalığa farkındalığı arttırmak, erken tanı ve tedavi yöntemlerini geliştirmek, fonksiyon kaybını minimum düzeye indirmek, yaşam kalitesini arttırmak için önemlidir.

Gereç ve Yöntem: “Bruselloz”, “brusella enfeksiyonu”, “brusella ve semptomları” anahtar kelimeleri Web of science, Pubmed, Google scholar ve DergiPark veri tabanlarında aratılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda konu ile yakın ilişkili olduğu tespit edilen 28 makale çalışma kapsamında detaylı şekilde incelenmiştir.

Bulgular: Bilimsel ilerlemelere rağmen, endemik bölgelerde Brusellozu teşhis etmek, tedavi etmek ve izlemek hala zordur. Geniş bir klinik çeşitlilik gösteren Brusella enfeksiyonu, ana semptomları yüksek ateş, kas ve eklem ağrıları olmakla birlikte, insan vücudunda herhangi bir organ veya dokuda fokal tutulum yapabilir. Tüm kas-iskelet formları arasında brusellozdan en sık etkilenen bölgelerden biri spinal vertebradır. Çalışmalara göre, Brucella enfeksiyonlarının %2-54'ü omurgayı tutar ve en sık lomber omurga etkilenir.

Sonuç ve Öneriler: Bruselloz olgu sunumları incelendiğinde hastaların farklı klinik tablolarla başvurduğu görülmüştür ve bu durum tanı koymayı zorlaştırmaktadır. Ayrıca erken tanı ve tedavi ile hastalığın seyri yavaşlatılmış ve daha hızlı iyileşme sağlanmıştır. Bunun için bilinçlendirilme ve ayırıcı tanı büyük önem taşımaktadır.

Sonuç olarak zoonotik hastalıklar için yüksek endemisiteye sahip olan bölgemizde Brusella Hastalığı göz önünde bulundurulmalı ve en uygun tedavi yöntemi seçilmelidir.

Anahtar kelimeler: Bruselloz, Brusella enfeksiyonu, Brusella ve semptomları

ABSTRACT

Entrance and Aim: Brucellosis; It is a zoonotic bacterial infection disease that is endemic in our country and can be transmitted from animals to humans. Although the risk of death of the disease, which is also known by different names such as Maltese fever, Mediterranean fever, cheese disease, is low, it continues to be an important source of sequelae and disability. Symptoms that develop as a result of Brucella infection reduce the quality of life of people and

the need for scientific research on the subject continues. Conducting new research; It is important to increase awareness of the disease, to develop early diagnosis and treatment methods, to minimize loss of function, and to increase quality of life.

Materials and Methods: The keywords "brucella infection", "brucellosis", "brucella and its symptoms" were searched in Web of science, Pubmed, Google scholar and DergiPark databases. As a result of the examinations, 28 articles that were determined to be closely related to the subject were examined in detail within the scope of the study.

Results: Despite scientific advances, it is still difficult to diagnose, treat and monitor Brucellosis in endemic areas. Brucella infection, which shows a wide clinical variety, can have focal involvement in any organ or tissue in the human body, although the main symptoms are high fever, muscle and joint pain. Among all musculoskeletal forms, one of the most frequently affected areas by brucellosis is the spinal vertebrae. According to studies, 2-54% of Brucella infections involve the spine and the lumbar spine is most commonly affected.

Conclusion and Recommendations: When the brucellosis case reports were examined, it was seen that the patients presented with different clinical presentations and this situation makes it difficult to diagnose. In addition, with early diagnosis and treatment, the course of the disease was slowed down and a faster recovery was achieved. For this, awareness raising and differential diagnosis are of great importance.

As a result, Brucella Disease should be considered in our region, which has a high endemicity for zoonotic diseases, and the most appropriate treatment method should be selected.

Keywords: Brucellosis, Brucella infection, Brucella and its symptoms

Öğrencilerin Genital Bölge Hijyen Davranışları : Özel Üniversite Örneği Genital Area Hygiene Behaviors of Students : A Private University Example

Aslıhan YILDIRIM¹, Gamze AYDEMİR², Arif AKSOY³

¹ Avrasya Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Anestezi
aslihan.yildirim057@gmail.com, ORCID NO: 0009-0001-0707-5529

² Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Anestezi
gamzeaydemir151@gmail.com, ORCID NO: 0009-0008-1491-503X

³ Avrasya Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Laboratuvar Teknisyeni
arif.aksoy@avrasya.edu.tr, ORCID NO: 0000-0002-2315-1659

ÖZET

Giriş ve amaç: Hijyen kavramı özellikle son yıllarda (covid 19 ile birlikte) önemini artırmıştır. Hijyenin kelime anlamı literatürde sağlık olarak bilinmektedir. Vücut hijyeni kadar genital bölge hijyeni de önemlidir. Bu önem özellikle kadınlarda daha fazla dikkat edilmesi gereken bir durumu gerektirmektedir. 15-49 yaşları arasında doğurganlığa ulaşan kadınlarda üreme sağlığı sorunlarında artış olduğu yapılan araştırmalarda tespit edilmiştir. Bu sorunlardan biri de genital enfeksiyonlar geliyor. Bu enfeksiyonların kadınlarda sepsis, kanser, kısırlık, dış gebelik ve yeni doğan çocuklarda komplike hastalıklara neden olduğu saptanmıştır. Kişisel hijyen kavramı ve bireysel alışkanlıklar bu tür hastalıkların önlenmesinde ve sağlığın korunmasında en önemli unsurlardır. Ekonomi ve gelişmişlik açısından orta-düşük düzeyde olan ülkelerde mortalite oluşumunda enfeksiyon ilk sırada yer almaktadır. Dünya geneline bakıldığında bakteriyel vajinozis, kanal enfeksiyonu, sistit gibi hastalıkların yaklaşık 1 milyon kadın üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Genel olarak, kadınların %75'inde genital enfeksiyon öyküsü vardır. Bu oran her 4 kadından 3'ünde geniteldir. enfeksiyonu gösterir. Eğitimli birey sayısının artması, özellikle hijyen tutumlarının enfeksiyonları önlemede etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca genital Hijyenin sağlanmadığı ileri yaşlarda gebelik durumlarında problemlerin ortaya çıktığı yapılan araştırmalarla kanıtlanmıştır. Kadınlar çalışma hayatında büyük bir rol oynamaktadır. cinsel organ Kötü koku ve kaşıntı enfeksiyonlu bireylerde sosyal yaşamı olumsuz etkileyebilir. Erkeklerin aksine kadınların ürogenital yapısı birbirine oldukça yakındır. Hijyen konusunda yetersiz bilgi vajinal florayı bozarak hastalıkların oluşmasında ilk sıralarda görünmektedir. Bu nedenle kadınları eğitmek, hijyen konusunda bilinçlendirmek ve bu bilgiyi nesillere aktarmak genital enfeksiyon hastalıklarını azaltacaktır. Bu çalışmanın amacı, yukarıda anlatılan konu ile iç içe olan sağlık bölümü öğrencilerinin (anestezi, ilkyardım, hemşirelik) genital bölge hijyen davranışlarını ölçmek ve konu hakkında farkındalık yaratmaktır.

Gereç ve Yöntem: Gönüllülük esasına göre Nazan KARAHAN tarafından geliştirilen 22 maddelik 5'li Likert ölçeği ' Genital Hijyen Davranış Ölçeği' 180 bireye uygulandı. İstatistiksel analizler SPSS programı kullanılarak yapıldı ve p <0,05 istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi

Bulgular : Belirlenen ölçek Anestezi, İlk Acil Yardım ve Hemşirelik programlarında gönüllülük esasına göre öğrenim gören 180 kız öğrenciye uygulanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: İçinde bulunduğumuz pandemi süreci hijyenin önemini artırdı . Genital bölge hijyeni toplumun örf ve adetleri gereği üzerinde durmaktan kaçındığı bir olgudur. Yaptığımız çalışmada aile bireylerinde sağlık çalışanlarının bulunmasının genital bölge hijyeninin önemini arttırdığı belirlendi . Hemşirelik bölümü öğrencilerinin iç çamaşırı değiştirmede çok dikkatli ve sık sık değişiklik yaptıkları, anestezi bölümü öğrencilerinin ise bu durumu kısmen önemsedikleri görülmüştür. Katılan tüm departmanların tuvalet kağıdı kullanımına önem verdiği belirlenirken, daha önce hijyen eğitimi alanların tuvalet kağıdı kullanımını konusunda daha bilgili olduğu kaydedildi. Genital bölgede kaşıntı ve yanma olması durumunda 2. ve daha üst sınıflarda doktora gitme isteğinde artış oldu. 18-20 yaş grubunun ped kullanımında 20-22 yaş aralığına göre daha dikkatsiz olduğu ve tüm yaş gruplarının genital hastalıklardan korktuğu sonuçlarımız arasındadır .

Genital bölge hijyeni erken çocukluk döneminde öğretilmelidir . Ayrıca üniversitede sağlık bölümlerinde okuyan öğrenciler başta olmak üzere herkese bu alanda özel eğitim verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Hijyen, Vücut hijyeni , Genital bölge hastalıkları

SUMMARY

Introduction and purpose: The concept of hygiene has increased its importance especially in recent years (with covid 19). The word meaning of hygiene in the literature is known as health. Genital area hygiene is as important as body hygiene . This importance requires a situation that should be paid more attention especially in women. It has been determined in studies that there is an increase in reproductive health problems of women who have reached fertility between the ages of 15-49. One of these problems is genital infections are coming. It has been determined that these infections cause sepsis in women , cancer, infertility , ectopic pregnancy and complicated diseases in newborn children . The concept of personal hygiene and individual habits are the most important elements in the prevention of such diseases and in the protection of health. Infection is in the first place in the formation of mortality in countries with a medium-low level in terms of economy and development . When we look at the world in general, it is seen that diseases such as bacterial vaginosis , canal infection , cystitis are effective on approximately 1 million women. In general, 75% of women have a history of genital infection . This rate is genital of 3 out of every 4 women. indicates infection . Increasing the number of educated individuals, especially hygiene attitudes It is thought to be effective in preventing infections . Also genital It has been proven in studies that problems occur in pregnancy situations in later ages when hygiene is not provided. Women play a large role in working life. genitalia Bad odor and itching can negatively affect social life in individuals with infection . Unlike men, the urogenital structure of women is quite close to each other. Insufficient information on hygiene seems to be in the first place in the formation of diseases by disrupting the vaginal flora . For this reason, educating women, raising awareness about hygiene and transferring this information to generations will reduce genital infectious diseases. The aim of this study is to measure the genital area hygiene behaviors of health department students (anesthesia, first aid, nursing), who are intertwined with the subject described above, and to raise awareness about the subject.

Materials and Methods: On a voluntary basis, a 22- item 5-point Likert scale ' Genital Hygiene Behavior Scale' developed by Nazan KARAHAN was applied to 180 individuals . Statistical analyzes were made using the SPSS program and $p < 0.05$ considered statistically significant

Findings : The specified scale was applied to 180 female students studying in Anesthesia, First Emergency Aid and Nursing programs on a voluntary basis.

Conclusion and Suggestions: The pandemic process we are experiencing has increased the importance of hygiene . Genital area hygiene is a phenomenon that the society refrains from highlighting due to their customs and traditions. In the study we have done, it has been determined that the presence of health workers in family members increases the importance of genital area hygiene . It has been observed that students studying nursing make changes very carefully and frequently in changing underwear, and students studying anesthesia partially care about this situation. While it was determined that all participating departments cared about the use of toilet paper, it was noted that those who had previous hygiene training were more knowledgeable about the use of toilet paper. In case of itching and burning in the genital area, there was an increase in the willingness of the 2nd and higher classes to see a doctor. It is among our results that the 18-20 age group is more careless in the use of pads than the 20-22 age range , and all age groups are afraid of genital diseases.

genital area hygiene should be taught in early childhood . In addition, special education should be given to everyone in this field, especially students studying in health departments at university.

Keywords: Hygiene, Body hygiene , Genital region diseases

Hemşirelik Öğrencilerinin Klinik Uygulamalara Yönelik Tutumları

Attitudes Of Nursing Students Towards Clinical Practices

Sebahat KUŞLU¹, Ayşe EMİNOĞLU²

¹Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, mail: sebahatkuslu02@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5861-4617

²Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, mail: ayse.11.eminoglu@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6738-5529

ÖZET

Giriş ve Amaç: Hemşirelik eğitimi teorik (kuramsal) ve uygulamalı eğitimin bir arada yürütüldüğü bir eğitimidir. Öğrencilerin klinik uygulamalara yönelik tutumlarının belirlenmesi ve varsa olumsuz tutumların düzeltilmesine yönelik girişimlerde bulunulması hem mesleğin geleceği için hem de birey ve toplum sağlığının geleceği açısından önemlidir. Bu nedenle bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamalara yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı tipte tasarlanmış araştırmanın evrenini bir devlet üniversitesinin Hemşirelik Bölümü öğrencileri oluşturmuştur. Öğrencilerin tümü araştırma kapsamına alınmış fakat online anket formu gönderilmesine rağmen formu cevaplayan 129 öğrenci örnekleme oluşturmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan online anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Bu form; kişisel özelliklere ilişkin 11 soru ve Klinik Uygulamalara Yönelik Tutum Ölçeği'nden oluşmaktadır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 20.59 ± 2.08 olup %72.9'u kadın, %40.3'ü ikinci sınıfta okumakta, %73.6'sı klinik uygulamalardan memnun, %37.2'si hemşireliği kolay iş bulmak için tercih etmiş, %66.7'si hemşireliği kendisine uygun bir meslek olarak görmekte, %48.8'i şu anda hemşirelik mesleğini seviyor ve %66.7'sinin hemşirelik yapan bir yakını bulunmaktadır. Öğrencilerin klinik uygulamalara yönelik tutum ölçeği puanları 89.12 ± 14.76 'tür. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre klinik uygulama tutumları arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p > 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin klinik uygulamalara yönelik ortalamanın üzerinde bir olumlu tutum sergiledikleri görülmüştür. Bu doğrultuda klinik uygulamalara verilen önemin daha da artırılması, uygulamalar sırasında öğrenciye destek olup rehberlik sağlanması, kliniğe çıkmadan önce yeterli teorik bilginin verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Hemşirelik öğrencileri, Klinik uygulama

ABSTRACT

Introduction and Purpose: Nursing education is an education in which theoretical (theoretical) and applied education are carried out together. Determining the attitudes of students towards clinical practices and making attempts to correct negative attitudes, if any, are important both for the future of the profession and for the future of individual and public health.

For this reason, this research was planned to determine the attitudes of nursing students towards clinical practices.

Materials and Methods: The population of the descriptive study was formed by the Nursing Department students of a state university. All of the students were included in the research, but despite the online questionnaire sent, 129 students who answered the form formed a sample. Data were collected through an online questionnaire created by the researchers. This form; It consists of 11 questions about personal characteristics and the Attitude Scale towards Clinical Practices.

Results: The mean age of the students was 20.59 ± 2.08 , 72.9% were female, 40.3% were studying in the second year, 73.6% were satisfied with clinical practices, 37.2% preferred nursing to find an easy job, 66.7% were suitable for nursing. see it as a profession, 48.8% currently love the nursing profession and 66.7% have a relative who is a nurse. The students' attitude scale scores towards clinical practices were 89.12 ± 14.76 . There was no significant difference in clinical practice attitudes according to the socio-demographic characteristics of the students ($p > 0.05$).

Conclusion and Suggestions: It was observed that the students exhibited a positive attitude towards clinical practices above the average. In this direction, it is recommended to increase the importance given to clinical applications, to provide support and guidance to the students during the applications, and to give sufficient theoretical knowledge before going to the clinic.

Keywords: Nursing, Nursing students, Clinical practice

Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleki Hazır Oluşluk Algılarının Değerlendirilmesi

Evaluation Of Nursing Students' Perceptions Of Professional Ready

Ayşe EMİNOĞLU¹, Sebahat KUŞLU²

¹Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, mail: ayse.11.eminoglu@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6738-5529

²Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, mail: sebahatkuslu02@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5861-4617

ÖZET

Giriş ve Amaç: Meslek seçiminde, mesleğe uyum sağlamada, verimli bir çalışma yaşamı sürdürmede, o mesleğe ilişkin olumlu bir görüş ve tutuma sahip olmak mesleğin gelişimi açısından önemlidir (Demirkıran vd., 2007). Hemşirelik öğrencilerinin de öğrenim yaşantıları sırasında deneyimleri, öğrencilerin mesleği algılamalarını farklı şekilde etkileyebilir. Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin mesleki hazır oluşluk algılarını ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Materyal ve Method: Tanımlayıcı tipteki bu çalışma bir fakültede 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında öğrenim gören toplam 203 hemşirelik öğrencisiyle yürütülmüştür. Veriler, Kişisel Bilgi Formu ve Hemşirelikte Mesleki Hazır Oluşluk Ölçeği (HMHÖ) kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının 20,8 olduğu ve %73,9'unun kadın, %41,9'unun 3.sınıfta eğitim gördüğü belirlenmiştir. Öğrencilerden üçüncü sınıfta okuyanların ikinci sınıfta okuyanlara göre İletişim ve İş Birliği alt boyutu puan ortalaması istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yüksek bulunmuştur. Hemşirelik mesleğini seçerken meslek hakkında bilgi sahibi olma durumu ile HMHÖ toplam ve Mesleki Yeterlilik (MY) alt boyutu arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Hemşirelik yapan bir yakını olma durumu ile MY alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Hemşirelik eğitimde aldıkları teorik bilgi, beceri eğitimi ve klinik uygulamayı yeterli bulan öğrenciler ile Mesleki Uyum (MU) ve MY alt boyutu arasındaki fark anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Kendini hemşirelik mesleğine hazır hissedener ve hemşirelikte güncel gelişmeleri takip edenler ile MU, MY alt boyutları ve HMHÖ toplam puanı ile arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Çalışmada öğrencilerin hemşirelik mesleğine hazır oluşluk algılarının yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Hemşirelik eğitiminde teorik öğrenme, beceri ve klinik uygulama eğitimlerinin niteliğinin geliştirilmesi öğrencilerin mesleki hazır oluşluk algılarını destekleyebilir.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik; öğrenciler; mesleki yeterlilik

ABSTRACT

Introduction and Purpose: Having a positive view and attitude towards that profession is important for the development of the profession (Demirkıran et al., 2007). Nursing students' experiences during their educational life may affect students' perceptions of the profession

differently. This research was carried out to determine nursing students' perceptions of professional readiness and the factors affecting it.

Materials and Methods: This descriptive study was conducted with a total of 203 nursing students studying at a faculty in the 2022-2023 academic year. Data were collected using the Personal Information Form and the Nursing Occupational Readiness Scale (NORS).

Results: It was determined that the average age of the students participating in the study was 20.8%, and 73.9% were female and 41.9% were educated in the 3rd grade. Communication and Collaboration sub-dimension mean score of the students studying in the third year was found to be statistically significantly higher than the students studying in the second year. When choosing the nursing profession, a significant difference was found between the state of having knowledge about the profession and the total and Vocational Competence (VC) sub-dimensions of NORS. It was determined that there was a statistically significant difference between the status of having a nursing relative and the VC sub-dimension. The difference between the students who found the theoretical knowledge, skill training and clinical practice they received in nursing education sufficient and the Occupational Adaptation (OA) and VC sub-dimensions were found to be significantly higher. The difference between those who feel ready for the nursing profession and those who follow the current developments in nursing and the OA, VC sub-dimensions and the total score of NORS was found to be statistically significant ($p < 0.05$).

Conclusion and Suggestions: In the study, it was revealed that students' perceptions of readiness for the nursing profession were high. Improving the quality of theoretical learning, skills and clinical practice training in nursing education can support students' perceptions of professional readiness.

Keywords: nursing; ;students; professional qualification

Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelik Bakımında Etik Tutumlarının Değerlendirilmesi

Evaluation Of Nursing Students' Ethical Attitudes In Nursing Care

Ayşe EMİNOĞLU¹, Sebahat KUŞLU²

¹Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, mail: ayse.11.eminoglu@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6738-5529

²Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, mail: sebahatkuslu02@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5861-4617

ÖZET

Giriş ve Amaç: Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik bakımı verirken etik davranış, tutum ve becerilere sahip olması gerekir. Öğrencilerin hemşirelik bakımını sunarken etik tutum sergilemesi, profesyonel meslek algısına sahip olma ve kendi değerlerinin farkına varması açısından önemlidir. Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik bakımında etik tutumlarını ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Materyal ve Method: Araştırmanın örneklemini bir devlet üniversitesinde Sağlık Bilimleri Fakültesinde eğitim-öğretime devam eden ve araştırmaya katılmayı gönüllü olan 1, 2 ve 3. sınıf olmak üzere toplam 129 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama formu olarak, kişisel bilgi formu ve Hemşirelik Bakımında Etik Tutum Ölçeği (HBETÖ) kullanılmıştır. Verilerin sayı, yüzde dağılımları, aritmetik ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri hesaplanmış ve istatistiksel testlerin anlamlılık düzeyi için $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının $20,59 \pm 2.08$ olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %72,9'u kadın olup, %40,3'ü 2. sınıfta eğitim görmektedir. Öğrencilerin %73,6'sı klinik uygulamalardan memnun olduğunu, %37,2'si kolay iş imkanı sağladığı için hemşirelik mesleğini tercih ettiğini, %50,4'ü hemşirelik mesleğini seçerken meslek hakkında kısmen bilgi sahibi olduğunu, %66,7'si hemşirelik mesleğini kendisine uygun gördüğü ve hemşirelik yapan bir yakını olduğunu, %48,8'i şuan hemşirelik mesleğini sevdiğini bildirmiştir. Öğrencilerin %76'sının etik dersi aldığı ve %63,6'sının bakım verirken etik bir sorunla karşılaşmadığı görülmüştür. Öğrencilerin HBETÖ'den aldıkları toplam puanın ortalama değeri 170 tam puan üzerinden 55,41 olarak saptanmıştır. Öğrencilerden mesleğini kendisine uygun olarak görmeyenlerin HBETÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Çalışmada öğrencilerin hemşirelik bakımında etik tutumlarının ortalamanın altında olduğu ortaya çıkmıştır. Hemşirelik eğitiminde, etik bilgi sunumunun karşılaşılan etik sorunlara ait deneyimler ve örnek vakalar ile zenginleştirilmesi hemşirelik bakımında etik tutumu destekleyebilir.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik; etik; hemşirelik öğrencileri

ABSTRACT

Introduction and Purpose: Nursing students should have ethical behaviors, attitudes and skills while giving nursing care. It is important for students to exhibit ethical attitudes while providing nursing care, to have a professional profession perception and to be aware of their own values. This research was conducted to determine the ethical attitudes of nursing students in nursing care and the factors affecting it.

Materials and Methods: The sample of the study consisted of a total of 129 nursing students, 1st, 2nd and 3rd year, who continued their education in the Faculty of Health Sciences at a state university and volunteered to participate in the research. Personal information form and Ethical Attitudes in Nursing Care Scale (HBETÖ) were used as data collection forms in the study. Number, percentage distribution, arithmetic mean, standard deviation, minimum and maximum values of the data were calculated and $p < 0.05$ was accepted for the significance level of the statistical tests.

Results: It was determined that the mean age of the students participating in the study was 20.59 ± 2.08 . 72.9% of the students are women and 40.3% of them are studying in the second grade. 73.6% of the students were satisfied with the clinical practices, 37.2% preferred the nursing profession because it provided easy job opportunities, 50.4% had partial knowledge about the profession when choosing the nursing profession, 66.7% reported that they found the nursing profession suitable for them and that they had a relative who is a nurse, and 48.8% of them stated that they currently like the nursing profession. It was observed that 76% of the students took ethics courses and 63.6% of them did not encounter an ethical problem while giving care. The average value of the total score the students got from HBETS was determined as 55.41 out of 170 full points. A statistically significant difference was found between the students who did not see their profession as suitable for themselves ($p < 0.05$).

Conclusion and Suggestions: In the study, it was revealed that the ethical attitudes of the students in nursing care were below the average. In nursing education, enriching the presentation of ethical information with experiences and case studies of ethical problems can support ethical attitudes in nursing care.

Keywords: nursing, ethic, nursing students

Gebelik, Lohusalık Ve Yenidoğan Bakımı Eğitiminin Gebelerin Bilgi Durumuna Etkisi

The effect of prenatal education on pregnant women's knowledge of pregnancy, postpartum, and newborn care

Ayşegül Şimşek, İstinye Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-2166-1778

Tülay Kavlak, İstinye Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-2046-8714

Esra Çalışkan İstinye Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-8650-8582

Elif Balkan İstinye Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-5815-8925

Mustafa Kılavuz İstinye Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-8094-3927

Öz

Amaç: Gebe bilgilendirme seminerlerine katılan gebelerin doğuma hazırlık ve yenidoğan bakımı konusundaki bilgi durumlarındaki değişimi değerlendirmek ve etki eden faktörleri belirlemek amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntemler: Çalışma öntest-sontest, yarı deneysel tasarımlı tiptedir. Çalışmaya gebe olan, gebe bilgilendirme seminerlerinin hepsine katılan, ön ve son değerlendirme testlerini tam dolduran katılımcılar dahil edildi. 5 gün toplamda 10 saat süren seminerlerde veriler, sosyodemografik bilgi formu ve gebelik, doğum ve yenidoğan bakımı bilgi formları ile toplandı. Eğitim ile ilgili bilgi formu doğru ve yanlış cevaplar üzerinden değerlendirildi. Formlar eğitimin ilk günü seminerlere başlanmadan ve eğitim bittikten sonra doldurtuldu. Elde edilen veriler %5 hata payı ile $p<0.05$ anlamlılık düzeyinde analiz edildi.

Bulgular: Katılımcıların ortalama yaşlarının 30,5 yaş olduğu, çoğunluğunun lise ve üzeri eğitim düzeyinde olduğu saptandı. Eğitime ilişkin soruların 45, sorudan öntestte yaklaşık 31 soruya ve sontestte 39 soruya doğru cevap verilmiştir. Ön test ve sontest doğru sayıları karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel anlamlı farklılık bulundu ($p=0,00$). Eğitim düzeyinin son test puanlarını anlamlı olarak etkilediği saptandı ($p<0,05$).

Sonuçlar ve öneriler: Belirli bir süreyi kapsayan gebe bilgilendirme seminerlerinin bilgi durumunda etkili olduğu belirlendi. Gebelik, doğum, doğum sonrası dönem ve yenidoğan bakımının sürekli, programlı, bireyselleştirilmiş şekilde planlı olarak sağlık profesyonelleri tarafından verilmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Gebelik eğitimi, yenidoğan eğitimi, hemşirelik.

Abstract

Introduction and Aim: Along with prenatal knowledge, it is crucial to have knowledge about the mother and baby during labor, delivery, and the immediate postpartum period. This study aims to determine how participants in pregnancy information seminars changed their knowledge of labor preparation and newborn care before and after the instruction and to identify the factors influencing it.

Materials and Methods: The study is of pretest-posttest, quasi-experimental design type. Participants in the study had to be pregnant, attend every class on pregnancy-related topics, and finish the pre- and post-evaluation assessments. A sociodemographic information form and a

pregnancy, birth, and infant care information form were used to gather data over the course of the five-week seminars. The information form about education was evaluated based on correct and incorrect answers. After the final topic was addressed in the training, the forms were completed in the first and fourth training weeks. The obtained data were analyzed at the 5% significance level.

Results: The participants' average age was found to be 30.5 years old, and most of them were in high school or other educational levels. Of the 45 questions about education, approximately 31 questions in the pretest and 39 questions in the posttest were answered correctly. When the pretest and posttest correct numbers were compared, a statistically significant difference was found between them ($p=0.00$). It was discovered that the post-test results were significantly influenced by education level ($p<0.05$).

Conclusions and recommendations: It was found that seminars on pregnancy information that lasted for a specific amount of time were successful. It was observed that there were not many groups, and it was beneficial to offer personalized content suited to the participants. Pregnancy, birth, the postpartum period, and newborn care are recommended to be given by health professionals in a continuous, programmed, and individualized manner.

Keywords: Pregnancy education, newborn education, nursing.

Evcil Hayvan Sahibi Olan ve Olmayan Hemşirelerin İş Stresi Kolaylaştırma Üzerindeki Etkisinin Karşılaştırılması

Comparison of the Effect of Nurses Caring and Not Caring for Pets on Easing Work Stress

Cemal ÖZALP *, **Azra KESKİN****

*Öğr. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi, Malazgirt Meslek Yüksek Okulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Muş/Türkiye, Orcid No: 0000-0002-1666-902X, e-mail address:

cemal.ozalp@alparslan.edu.tr

**Avrasya Üniversitesi Hemşirelik Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, Erzurum/Türkiye, Orcid No: 0009-0000-6324-9688, e-mail address: azzrakeskin@gmail.com

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada, evcil hayvan sahibi olan ve olmayan hemşirelerin iş stresi kolaylaştırma üzerindeki etkisinin karşılaştırılması amacıyla yapıldı.

Yöntem: Bu tanımlayıcı çalışmanın evreni, Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesinde çalışan 322 hemşire oluşturdu. Bulguların bir araya getirilmesinde kişisel bilgi formu ve A iş stresi -20 ölçeği kullanıldı.

Bulgular: Araştırma sonuçları katılımcıların evcil hayvan sahibi olan hemşirelerin %61.5'i 25-30 yaş grubunda, %64.6'sı kadın, %50.3'ü bekâr, %77.6'sı lisans mezunu, %70.8'inin kronik hastalığı olmadığı bulundu. Evcil hayvan sahibi olmayan hemşirelerin %62.7'si 25-30 yaş grubunda, %62.7'si kadın, %54.7'si bekâr, %68.3'ü lisans mezunu, %81.4'ünün kronik hastalığı olmadığı ve %72.7'sinin çocuk sahibi olmadığı saptandı. Evcil hayvan sahibi olan hemşirelerin A İş Stresi -20 Ölçeği puan ortalaması 63.07 ± 15.11 , Evcil hayvanı olmayan hemşirelerin ise $58,91 \pm 16,07$ olarak bulundu ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptandı.

Sonuç: Araştırma, evcil hayvan sahibi olan hemşirelerin stresle baş etmek için önemli bir rol oynadığı ve hemşirelerin hayatını pozitif yönde etkilediği sonucuna ulaşıldı.

Anahtar kelimeler: Hemşire, evcil hayvan, iş stresi.

ABSTRACT

Objective: This study was conducted to compare the effect of nurses with and without pets on job stress facilitation.

Method: The universe of this descriptive study consisted of 322 nurses working in Erzurum Regional Training and Research Hospital. Personal information form and A job stress scale were used to bring together the findings.

Results: The results of the study revealed that 61.5% of the nurses who own pets, were in the 25-30 age group, 64.6% were female, 50.3% were single, 77.6% were undergraduate graduates, and 70.8% had no chronic disease. It was determined that 62.7% of the nurses who did not have pets were in the 25-30 age group, 62.7% were women, 54.7% were single, 68.3% had a bachelor's degree, 81.4% had no chronic disease and 72.7% did not have children. . The mean A Work Stress -20 Scale score of the nurses who had pets was 63.07 ± 15.11 , while the nurses

who did not have pets were found to be 58.91 ± 16.07 , and a statistically significant difference was found between the groups.

Conclusion: The study concluded that nurses who own pets play an important role in coping with stress and positively affect nurses' lives.

Key Words: Nurse, pet, job stress.

Akıllı Telefon Bağımlılığı İletişim Yetkinliğini ve Aile Uyumunu Nasıl Etkiliyor?: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma

How Does Smartphone Addiction Affect Communication Competence and Family
Harmony?: A Study among University Students

Nursemin Ünal

Ankara Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
nurseminunal@gmail.com, ORCID NO: 0000-0003-3141-7194

Beray Şenol

²Ankara Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
beray.senol@std.ankaramedipol.edu.tr, ORCID NO: 0009-0006-6391-1102

Beyza Tokgöz

Ankara Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
beyza.tokgoz@std.ankaramedipol.edu.tr, ORCID NO: 0009-0006-8481-9163

ÖZET

Giriş ve Amaç: Sağladığı kolaylıklarla günlük hayatın vazgeçilmez bir unsuru olan akıllı telefonların aşırı kullanımı kişiyi bağımlı hale getirmektedir. Akıllı telefon kullanımının yaygın olduğu ve iletişim teknolojilerinin en çok hedef aldığı yaş grupları arasında olan üniversite öğrencileri, akıllı telefon bağımlılığının olumsuz etkilerinden en çok etkilenen gruplar arasında yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığının iletişim yetkinliği ve aile uyumu üzerindeki etkisinin değerlendirilmesidir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu araştırma bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören 317 öğrenciyle yürütülmüştür. Araştırma verileri Katılımcı Bilgi Formu, Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Formu (ATBÖ-KF), Kişilerarası İletişim Yetkinliği Envanteri (KİYE) ve Aile Uyum Ölçeği-Kısa Form (AUÖ-KF) ile toplanmış, SPSS 22.0 programında değerlendirilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerinin yaş ortalaması 20.56±3.19 yıl olup, ilk kez akıllı telefon sahibi oldukları yaş ortalaması ise 13.44±2.48 yaşdır. Öğrencilerin %89.6'sı akıllı telefonda en çok sosyal medya uygulamalarını kullanmakta, %41'i günde 4-6 saat akıllı telefon kullanmakta ve %64.4'ü uyandıktan sonra ilk 5 dakika içinde akıllı telefonuna bakmaktadır. Öğrencilerin ATBÖ-KF puan ortalaması ortalama düzeyin altında, KİYE ve AUÖ-KF puan ortalamaları ise ortalamanın üzerindedir. Akıllı telefon kullanım süresi fazla olanların ATB ölçek puan ortalaması, sosyal bilimler öğrencileri, sigara kullananlar ve hobisi olanların KİYE ölçek puan ortalaması yüksekken, sağlık bilimleri öğrencileri ve alkol kullanmayanların AUÖ-KF puan ortalaması yüksek bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda ATB ölçek puan ortalamalarına göre öğrencilerde akıllı telefon bağımlılığı saptanmamakta, ayrıca akıllı telefon bağımlılığı ile iletişim yetkinliği ve aile uyumu arasında ilişki bulunmamaktadır. Türkiye'de tek bir üniversitede yürütülen bu çalışmanın daha büyük örneklem gruplarında yinelenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı telefon bağımlılığı, iletişim yetkinliği, aile uyumu, üniversite öğrencileri

ABSTRACT

Introduction and Aim: The excessive use of smartphones, a crucial element of daily life with the convenience it provides which, could make the person addicted heavily. The university students are the age groups where smartphone use is common. They are targeted by the communication technologies, mostly and they are the groups most affected by the negative effects of smartphone addiction. The aim of this study is to evaluate the effects of smartphone addiction on communication competence and family harmony among university students.

Method: This descriptive and cross-sectional study was conducted among 317 students studying at a private, non-profit university. The research data were collected with the Participant Information Form, the Smartphone Addiction Scale-Short Form (SAS-SV), the Interpersonal Communication Competence Scale (ICC), and the Family Harmony Scale-Short Form (FHS-SF) and evaluated by the SPSS 22.0 program.

Findings: The mean age of the students is 20.56 ± 3.19 years, and the mean age when they have a smartphone for the first time is 13.44 ± 2.48 years. Among these 317 university students, 89.6% mostly use social media applications on their smart phones, 41% use their smart phones for 4-6 hours a day, and 64.4% look at their smart phone within the first 5 minutes after waking up. The students' SAS-SV mean scores are below the average level, while their ICC and FHS-SF mean scores are above the average. While the mean SAS-SV score of those who use smartphones is high, the mean score of ICC of those who study social sciences, who are smokers and who have hobbies is high, while the mean score of FHS-SF of the health sciences students and the students who do not consume alcohol is high.

Conclusion and Suggestions: As a result of the study, smart phone addiction was not detected in students according to SAS-SV scale mean scores, and there was no relationship between smart phone addiction, communication competence and family harmony. It is recommended that this study, which was carried out in a single university in Turkey, should be repeated in larger sample groups, different universities and environments.

Keywords: Smartphone addiction, communication competence, family harmony, university students

Stomalı Bireylerde Gebelik ve Hemşirelik Bakımı Pregnancy in Individuals with Stoma and Nursing Care

Tülin YILDIZ

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
tyildiz@nku.edu.tr ORCID NO: 0000-0002-4981-6671

Çağla AVCU

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
caglaavcu@nku.edu.tr ORCID NO: 0000-0002-7786-2288

Özet

Stomalar genellikle hayat kurtarıcı cerrahi uygulamalar olmasına karşın, beden imajındaki değişim çoğu zaman yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Stomalı bireylere, özellikle de doğurganlık yaşlarındaki kadınlara stoma ameliyatından önce gebelik ile ilgili eğitim verilmesi, sonraki süreçlerde yaşanabilecek olumsuz durumları önleyebilir. Stomalı bireyler bütüncül olarak değerlendirilmeli ve uygun hemşirelik bakımı verilmelidir. Gebelikten korunmayla ilgili stomalı birey ve eşine uygun yöntem karar verilebilmesinde destek olunmalıdır. Gebelik planlayan bireylerde ise stomanın varlığının gebelik ve normal doğum açısından engel olmadığı ancak gebeliğin planlı olmasının önemi anlatılmalıdır. Gebelikte stoma bakımı, bulantı-kusma, dehidratasyon, doğum şekline karar verilmesi ve doğum sonrası dönemde emzirme ile ilgili hemşirelik bakımı verilmelidir. Stoması olan bireyler, gebelik sırasında hem kendi bedeninde hem de fetüste meydana gelebilecek olumsuzluklarla ilgili endişe duymaktadır. Bu noktada birey ve ailesinin tüm soruları yanıtlanmalı, uygun ve yeterli eğitim verilmeli, danışmanlık sağlanmalıdır. Literatürde, stomalı kadınlarda gebelik ile ilgili sınırlı çalışma vardır. Bu derlemeyle birlikte bu konuya da dikkat çekilebilir. Derlemenin amacı stomalı bireylerde gebelikte hemşirelik bakımını ele almaktır.

Anahtar Kelimeler: Stoma, Gebelik, Hemşirelik Bakımı

Abstract

Stomas are generally life-saving surgical applications. However, changes in body image often negatively affect quality of life. In particular, women with stoma of childbearing age should be educated about pregnancy before stoma surgery, which can prevent negative situations that may occur in the following processes. Individuals with stoma should be evaluated holistically and appropriate nursing care should be given. Individuals with stoma and their spouses should be supported in deciding the appropriate method for contraception. In individuals planning pregnancy, the presence of a stoma does not prevent pregnancy and normal delivery, but the importance of planned pregnancy should be explained. Nursing care should be given about stoma care during pregnancy, nausea-vomiting, dehydration, deciding on the mode of delivery and breastfeeding in the postpartum period. Individuals with stoma are concerned about the negative effects that may occur both in their own body and in the fetus during pregnancy. At this point, all questions of the individual and her family should be answered, appropriate and adequate training should be provided, and counseling should be provided. There are limited studies in the literature on pregnancy in women with stoma. With this review, attention can be drawn to this issue as well. The aim of this review is to discuss nursing care during pregnancy in individuals with stoma.

Keywords: Stoma, Pregnancy, Nursing Care

Yaşlı Hastalarda Ameliyat Sonrası Erken Dönem Deliryum İnsidansı ve Risk Faktörlerinin Belirlenmesi

Incidence of Early Postoperative Delirium in Elderly Patients and Determination of Risk Factors

Elif Deniz KAÇMAZ*, **Aliye OKGÜN ALCAN****, **Hakan AYGÜN *****

* İzmir Bakırçay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Psikiyatri Hemşireliği A.D. ORCID ID: 0000-0001-7630-3532

** İzmir Bakırçay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği A.D.- ORCID ID: 0000-0002-6889-363X

*** TC. Sağlık Bakanlığı İzmir İl Sağlık Müdürlüğü Bakırçay Üniversitesi Çiğli Eğitim ve Araştırma Hastanesi Anesteziyoloji ve Reaminasyon A.D. ORCID ID: 0000-0002-6152-0857

Giriş ve Amaç: Ameliyat sonrası deliryum, gün içinde dalgalanmalarla seyreden, oryantasyon kaybı, dikkat ve bellekte bozulma ile karakterize, akut konfüzyonel bir durumdur. Ameliyat sonrası deliryum, yaşlı hastalarda yaygın görülen ameliyat sonrası komplikasyonlardan biri olması nedeniyle yaşlı hastalarda ameliyat sonrası deliryum insidansının ve deliryumun ortaya çıkaran risk faktörlerinin belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı yaşlı hastalarda ameliyat sonrası erken dönem deliryum insidansı ve risk faktörlerinin belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu araştırmanın örneklemini bir eğitim ve araştırma hastanesinin ameliyat sonrası bakım ünitesinde araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 65 yaş ve üzeri hastalar oluşturmuş ve çalışma 177 hasta ile yürütülmüştür. Veriler, Tanıtıcı Bilgi Formu ve NEECHAM Konfüzyon Ölçeği kullanılarak, Kasım 2022-Mart tarihleri arasında toplanmıştır. Veriler SPSS 22 programı ile değerlendirilmiş olup istatistiksel anlamlılık $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hastaların yaş ortalaması $70,86 \pm 5,50$ 'dir ve %50,3'ü kadındır. Hastaların %19,2'sinde deliryum riski olduğu, %19,8'inin erken dönem deliryumda olduğu ve %0,6'sının ciddi düzey deliryumda olduğu saptanmıştır. Cinsiyet, alkol, sigara kullanma, cerrahi türü, ameliyat süresi ve postoperatif analjezi kullanma durumuna göre deliryum puanında anlamlı bir fark bulunmazken ($p > 0,05$), yaş arttıkça deliryum riskinin arttığı saptanmıştır ($p = 0,01$).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmaya katılan yaşlı bireylerin ameliyat sonrası deliryum insidansı yüksek bulunmamıştır. Postoperatif deliryum değerlendirmesinde, tekrarlayan ölçümler yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, Ameliyat sonrası, Deliryum

Introduction and Aim: Postoperative delirium is an acute confusional state characterized by fluctuations during the day, loss of orientation, and deterioration in attention and memory. Since postoperative delirium is one of the most common postoperative complications in elderly patients, it is considered important to determine the incidence of postoperative delirium and the

risk factors that cause delirium in elderly patients. The aim of this study is to determine the incidence of early postoperative delirium and risk factors in elderly patients.

Materials and Methods: The sample of this descriptive and cross-sectional study consisted of patients aged 65 and over who voluntarily agreed to participate in the study in the postoperative care unit of a training and research hospital, and the study was conducted with 177 patients. Data were collected between November 2022 and March using the Descriptive Information Form and the NEECHAM Confusion Scale. The data were evaluated with the SPSS 22 program and statistical significance was taken as $p < 0.05$.

Results: The mean age of the patients participating in the study was 70.86 ± 5.50 years and 50.3% were women. It was determined that 19.2% of the patients had a risk of delirium, 19.8% of them were in early delirium and 0.6% of them were in severe delirium. While there was no significant difference in delirium score according to gender, alcohol, smoking, type of surgery, duration of surgery and postoperative analgesia use ($p > 0.05$), delirium risk was found to increase with increasing age ($p = 0.01$).

Conclusion and Recommendations: The incidence of post-operative delirium was not found to be high in elderly individuals participating in the study. Repeated measurements are recommended in the evaluation of postoperative delirium.

Keywords: Elderly, Post-Operative, Delirium

Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı Olan Bireylere Verilen İnhaler İlaç Kullanımı Eğitiminin Etkinliğinin Değerlendirilmesi

Evaluation Of The Efficiency Of Training On Inhaler Drug Use Given To Individuals With Chronic Obstructive Lung Disease

Dilek Muslu* Meryem Kılıç**

*: muslu.dilek67@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2875-3413>

** : meryemcal@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4807-5346>

¹: SANKO Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Gaziantep, Türkiye

²: SANKO Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim dalı, Gaziantep, Türkiye

Amaç:Bu çalışmanın amacı, KOAH 'lı bireylere inhaler ilaç kullanımına yönelik verilen eğitimin; bireylerin inhaler ilaç kullanma becerilerine, dispne ve hastalık şiddeti üzerine etkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Araştırma randomize kontrollü deneysel türdedir. Veriler Aralık 2022-Mayıs 2023 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinin göğüs hastalıkları polikliniğinde toplanmıştır. Araştırmaya alınma kriterlerine karşılıyan 45 müdahale ve 45 kontrol gurubu olmak üzere toplam 90 KOAH'lı birey dahil edildi. İnhaler ilaç kullanımı eğitimi öncesi ve sonrasında inhaler ilaç kullanma becerisi, dispne durumu (Medical Research Council Dispne Skalası) ve hastalık şiddeti (CAT) değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde bağımsız t test, Varyans Analizi, Tukey testi ve Pearson, ki-kare testleri kullanıldı.

Bulgular: Müdahale ve kontrol grupları arasında cinsiyet, gelir düzeyi, sigara kullanımı, tanı yılı, cihaz kullanımı, mevcut sağlık durumlarını değerlendirmeleri ve inhaler eğitim almaları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Müdahale ve kontrol grubuna arasında; inhaler ilaç kullanım beceri puanı ($F=62,416$ $0,001$), dispne skalası puan ortalaması ($F=38,029$; $p<0,001$) açısından ön test ve son test arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark, KOAH değerlendirme testi (CAT) puanı açısından da pozitif yönlü ve çok yüksek düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r=0,905$; $p<0,001$).

Sonuç: Sonuç olarak KOAH'lı bireylere verilen inhaler ilaç eğitimi sonucunda, ilaç kullanım becerisinde meydana gelen düzelme KOAH'lı bireylerde dispne ve hastalık şiddetinde de iyileşme sağlamıştır. Sağlık çalışanlarının özellikle de hasta eğitiminde önemli rolü olan hemşirelerin bakım ve tedavinin yanı sıra inhaler ilaç eğitimi vermesi son derece önemlidir ve planlı bir şekilde yapılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: KOAH, inhaler ilaç kullanımı, hasta eğitimi, dispne, hastalık şiddeti, KOAH alevlenmesi

Aim: The aim of this study is to provide education on inhaler drug use to individuals with COPD; To evaluate the effect of individuals on inhaler drug use skills, dyspnea and disease severity.

Method :The research is of the randomized controlled experimental type. The data were collected in the chest diseases outpatient clinic of a university hospital between December 2022

and May 2023. A total of 90 individuals with COPD, 45 in the intervention and 45 in the control group, who met the inclusion criteria were included. Before and after inhaler drug use training, inhaler drug use skills, dyspnea status (Medical Research Council Dyspnea Scale) and disease severity (CAT) were evaluated. Independent t-test, Analysis of Variance, Tukey test and Pearson's chi-square tests were used in the analysis of the data.

Results: It was determined that there was no statistically significant difference between the intervention and control groups in terms of gender, income level, smoking, year of diagnosis, device use, evaluation of their current health status and inhaler training ($p>0.05$). Between the intervention and control group; There is a statistically significant difference between pretest and posttest in terms of inhaler drug use skill score ($F=62,416$ 0.001) and dyspnea scale mean score ($F=38.029$; $p<0.001$), and there is a positive and positive difference in COPD assessment test (CAT) score. it was determined that there was a very high level of relationship ($r=0.905$; $p<0.001$).

Conclusion: As a result, as a result of inhaler drug training given to individuals with COPD, the improvement in drug use skills also resulted in an improvement in dyspnea and disease severity in individuals with COPD. It is extremely important for healthcare professionals, especially nurses, who have an important role in patient education, to provide inhaler drug training as well as care and treatment, and it is recommended to be done in a planned manner.

Keywords: COPD, inhaler use, patient education, dyspnea, disease severity, COPD exacerbation

Doğal Afetlerde Halk Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireleri Ortak Yaklaşımları Common Approaches of Public Health and Psychiatric Nurses in Natural Disasters

Ayşe Elkoca¹, Duygu Ayar²

¹Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Gaziantep, Türkiye, ayse.elkoca@hotmail.com, 0000-0002-3936-4122.

²Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Gaziantep, Türkiye, duyguayar@gmail.com, 0000-0003-3781-7914.

ÖZET

Ülkemiz doğal afetler bakımından oldukça riskli bir coğrafya üzerine kuruludur. Afetselliğin bu kadar çeşitli olduğu bir ülkede yaşamak, olası can kayıplarına, sosyal ve fiziksel kayıplara ve ciddi ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Yaklaşık 20 yıldır afetlere müdahalede için düzenli eğitimler ve tatbikatlar ile ihtiyaca uygun olarak yetiştirilen UMKE(Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi), sıcak alanda hasta/yaralıya müdahale, naklinin güvenli şekilde sağlanması ve acil tedavisinin yapılması için kurulmuştur. UMKE ekibinin büyük çoğunluğunu ATT ve ebe/hemşireler oluşturmaktadır. Hemşirelere yalnızca afet sırasında değil, kendinin, ailesinin, çevresinin ve toplumun sağlık ve esenliği için afet öncesinde ve sonrasında da büyük görevler düşmektedir. Bu durum tarih boyunca böyle olmuş, Florence Nightingale'in Kırım Savaşı sırasında almış olduğu kararlar ve uygulamaları sonrası, hemşireler afetler sırasında acil sağlık hizmetleri ve sonrasında halk sağlığı alanlarında yer almışlardır. Ayrıca hemşireler gönüllü işgücü kaynağının da önemli kısmını oluşturmuşlardır. Afetlerde bireylerle yakın temasa çalışan halk sağlığı ve ruh sağlığı hemşirelerinin ortak yaklaşım alanlarının belirlenmesi ve geleceğe yönelik planlamaların yapılması önemlilik arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Doğal afet, halk sağlığı, ruh sağlığı, hemşirelik

ABSTRACT

Our country is built on a very risky geography in terms of natural disasters. Living in a country where disasters are so diverse causes possible loss of life, social and physical losses, and serious economic losses. UMKE (National Medical Rescue Team), which has been trained in accordance with the needs with regular trainings and exercises for responding to disasters for about 20 years, was established to respond to the patient / injured in a hot area, to provide safe transportation and emergency treatment. ATT and midwives/nurses constitute the majority of the UMKE team. Nurses have great duties not only during the disaster, but also before and after the disaster for the health and well-being of themselves, their families, their environment and the society. This has been the case throughout history, and after Florence Nightingale's decisions and practices during the Crimean War, nurses took part in emergency health services during disasters and in public health afterwards. In addition, nurses constituted an important part of the volunteer workforce resource. It is important to determine the common approaches of public health and mental health nurses who work in close contact with individuals in disasters and to make future plans.

Key Words: Natural disaster, public health, mental health, nursing

Kronik Hastalığa Sahip Yaşlı Hastalarda Akılcı İlaç Kullanımı Ve Hemşirenin Rolü

Rational Drug Use in Elderly Patients with Chronic Disease and the Role of the Nurse

Eda Nur Yılmaz¹

¹İstinye Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
İstanbul, Türkiye, eda.yilmaz@istinye.edu.tr, 0009-0007-8576-7997

ÖZET

Giriş ve Amaç: DSÖ'ye göre akılcı ilaç kullanımı (AİK), “bireylerin klinik bulgularına ve bireysel özelliklerine göre uygun ilacın, uygun süre ve dozda, en düşük maliyetle ve kolayca sağlanabilmesi” olarak tanımlanmıştır. Hemşireler, yaşlı bireyde AİK'nın planlanma ve değerlendirilmesinde önemli bir role sahiptir. Bu araştırma, kronik hastalığa sahip yaşlı hastalarda akılcı ilaç kullanımına yönelik hemşire rolüne ilişkin literatür bilgisinin ortaya çıkarılması amacıyla sistematik derleme olarak planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın verileri, 2009-2022 tarihleri arasında, ulusal veri tabanları olan Google Akademik ve Ulakbim Tıp Veri Tabanı'nda yer alan araştırmalar taranarak elde edilmiştir. Tarama sonucu veri tabanında dahil etme/dışlama kriterlerine uygun 24 araştırma makalesi derlemeye dahil edilmiştir (n=24).

Bulgular: Bu sistematik derlemede 24 araştırma makalesi incelemeye alınmıştır. Araştırmalar, hemşirenin AİK konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olmasının kronik hastalığa sahip yaşlılar için ilaçların doğru kullanımının geliştirilmesinde önemli rol oynadığı, yaşam kalitesi ve tedaviye uyumlarını olumlu etkilediği üzerine yoğunlaşmıştır.

Sonuç ve öneriler: Tüm bu araştırmalar değerlendirildiğinde birden fazla kronik hastalığın beraber görülebildiği yaşlı hastalarda ilaç tedavisi düzenlenirken AİK sistemiği içerisinde davranılmasının önemli olduğu sonucuna varılmıştır. Hemşirenin, ilaçlar ve akılcı ilaç kullanımı hakkında bilgi sahibi olması, yaşlı bireyin tedaviye adaptasyonunu sağlamak için hasta ve ailesine eğitim vermesi, eğitim sonrası izlemlerini sürdürmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: yaşlı, akılcı ilaç kullanımı, hemşire, kronik hastalık

ABSTRACT

Introduction and Aim: According to WHO, rational drug use (RDU) is defined as “the ability to easily provide the appropriate drug, in the appropriate time and dose, at the lowest cost, according to the clinical findings and individual characteristics of the individuals”. Nurses have an important role in the planning and evaluation of RDU in the elderly. This research was planned as a systematic review in order to reveal the literature knowledge on the role of nurses for rational drug use in elderly patients with chronic diseases.

Materials and Methods: The data of the study were obtained by examining the studies in the Google Academic and Ulakbim Medical Database between 2009-2022. As a result of the research, 24 research articles were included in the review according to the inclusion/exclusion criteria in the database (n=24).

Results: 24 research articles were included in this systematic review. Research has focused on the fact that nurses' having sufficient knowledge and skills on RDU plays an important role in the development of the correct use of drugs for the elderly with chronic diseases, and positively affects their quality of life and treatment compliance.

Conclusion and Recommendations: When all these studies were evaluated, it was concluded that it is important to act within the RDU systematic while arranging drug treatment in elderly patients with more than one chronic disease. It is recommended that the nurse be knowledgeable about drugs and rational drug use, provide education to the patient and his family in order to adapt the elderly individual to treatment, and continue their follow-up after education.

Keywords: elderly, rational drug use, nurse, chronic disease

Yoğun Bakım Ünitesinde Yatan Hastalarda Müzik Terapi Uygulaması Ve Hemşirelik Yaklaşımı: Sistematik Derleme

Music Therapy Practice in Inpatients in the Intensive Care Unit and Nursing Approach: Systematic Review

Yusuf Azgan¹, Eda Nur Yılmaz²

¹İstinye Üniversitesi , Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
İstanbul,Türkiye, yusufazgan34@gmail.com, ORCID NO: 0009-0004-2336-1279

²İstinye Üniversitesi , Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
İstanbul,Türkiye, eda.yilmaz@istinye.edu.tr, ORCID NO: 0009-0007-8576-7997

ÖZET

Giriş ve Amaç: Müzik terapi, insan vücudu üzerinde fizyolojik ve psikolojik olarak birçok olumlu etkisinin olmasından dolayı, kritik durumdaki hastalar için güvenilir ve etkili bir tedavi olarak tanımlanmaktadır.Bu nedenle yoğun bakım ünitelerinde (YBÜ) tamamlayıcı tedavi yöntemi olarak hasta bakımında müzik terapi kullanılmaktadır.Bu araştırma YBÜ’de yatan hastalarda müzik terapinin kullanım durumu ve hemşirelik yaklaşımına ilişkin literatür bilgisinin ortaya çıkarılması amacıyla sistematik derleme olarak planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın verileri,2007-2022 tarihleri arasında, Google Akademik, Ulakbim Tıp Veri tabanı ve Pubmed veri tabanında “ yoğun bakım ünitesi, müzik terapi, hemşirelik ” anahtar kelimeleri kullanılarak ve anahtar kelimelerle çeşitli kombinasyonlar oluşturularak taranmıştır. Tarama sırasında sistematik inceleme raporlama yöntemi (PRISMA) kullanılmıştır.Tarama sonucu veri tabanında dahil etme/dışlama kriterlerine uygun18 çalışma derlemeye dahil edilmiştir .(n=18)

Bulgular: Bu sistematik derlemede belirtilen veri tabanlarının taranması sonucunda, 921 çalışmaya ulaşılmış ve dahil edilme kriterlerine uyan 18 araştırma incelemeye alınmıştır. Dahil edilen çalışmaların 4’ü yüksek lisans,1’i ise doktora tezi olmaktadır. İncelenen 18 çalışmanın 11 tanesinde özellikle ;bakım planına dahil edilen müzik uygulamasının yoğun bakım hastalarının yaşam bulguları, anksiyete, sedasyon düzeyleri, ağrı ve uyku kalitesi düzeyi üzerinde olumlu etkileri olduğu bildirilmiştir. Bu nedenle araştırmalar hemşirenin ,bakım planına müzik terapi uygulamasını dahil etmesinin hastaların tedaviye uyumlarını olumlu etkilediği üzerine yoğunlaşmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Tüm bu araştırmalar değerlendirildiğinde, müzik uygulamasının yoğun bakım hastaları üzerinde olumlu etkilerinin olduğu sonucuna varılmıştır. Bunların sonucunda YBÜ’de çalışan hemşirelerin müzik terapi sertifika programlarına katılarak ya da müzik terapi eğitimi olan diğer hemşirelerle işbirliği içinde olarak bakım planına müzik uygulamasını entegre etmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: yoğun bakım ünitesi,müzik terapi,hemşirelik.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Music therapy is defined as a reliable and effective treatment for critically ill patients, since it has many positive physiological and psychological effects on the human body. Therefore, music therapy is used in intensive care units (ICU) as a complementary treatment method in patient care. This research was planned as a systematic review in order to

reveal the literature knowledge about the use of music therapy and nursing approach in patients hospitalized in ICU.

Materials and Methods: The data of the research were searched by using the keywords "intensive care unit, music therapy, nursing" in Google Scholar, Ulakbim Medical Database and Pubmed database between 2007-2022 and creating various combinations with keywords. Systematic review reporting method (PRISMA) was used during the screening. As a result of the research, 18 research articles were included in the review according to the inclusion/exclusion criteria in the database (n=18).

Results: As a result of the search of the databases mentioned in this systematic review, 921 studies were reached and 18 studies that met the inclusion criteria were included in the review. 4 of the included studies are master's thesis and 1 is a doctoral thesis. In 11 of the 18 studies examined, it was reported that music practice, which was included in the care plan, had positive effects on vital signs, anxiety, sedation levels, pain and sleep quality levels of intensive care patients. For this reason, research has focused on the fact that the nurse's inclusion of music therapy in the care plan has a positive effect on the treatment compliance of the patients.

Conclusion and Recommendations: When all these studies were evaluated, it was concluded that music practice had positive effects on intensive care patients. As a result of these, it is recommended that nurses working in ICU integrate music into their care plan by participating in music therapy certificate programs or in collaboration with other nurses who have music therapy training.

Keywords: intensive care unit, music therapy, nursing.

Klimakterik Dönemdeki Kadınlarda Sağlık Okuryazarlığının Sağlık Algısı ve Kanser Taramalarına Yönelik Tutumlarıyla İlişkisi

The Relationship of Health Literacy with Health Perceptions and Attitudes towards Cancer Screening in Women in the Climacteric Period

Elif Keten Edis¹, Sümeyye Bal²

¹Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Amasya, Türkiye e-posta: elifketen05@gmail.com ORCID ID: 0000-0002-5587-6726

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Samsun, Türkiye e-posta: sumeyyebal@gmail.com ORCID ID: 0000-0002-7568-0974

ÖZET

Giriş ve Amaç: Sağlık okuryazarlığı sağlıkla ilgili kararların alınmasında önemli rol oynamaktadır. Bu çalışmanın amacı klimakterik dönemdeki kadınlarda sağlık okuryazarlığının sağlık algısı ve kanser taramalarına yönelik tutumlarıyla ilişkisini incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel tipteki bu çalışma Ocak-Mayıs 2022 tarihleri arasında bir hastanenin jinekoloji polikliniklerine başvuran 45 ila 65 yaşları arasındaki kadınlarla yürütüldü. Araştırmaya 332 kadın katıldı. Araştırma verileri Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği-Kısa Form, Sağlık Algısı Ölçeği ve Kanser Taramalarına Yönelik Tutum Ölçeği kullanılarak toplandı.

Bulgular: Kadınların yaş ortalaması 49,14±5,33'di, %54,3'ü ilköğretim mezunu, %88,2'si evli, %65,2'si çalışmıyordu. Katılımcıların %12,7'si sigara içiyordu, %32,9'u kronik bir hastalığa sahipti ve %35,1'inin aile öyküsünde kanser vardı. Kadınların sadece %23 düzenli sağlık kontrollerini yaptırıyordu ve %30,4'dü son beş yıl içerisinde herhangi bir kanser taraması yaptırmıştı. Kanser taraması yaptıranların %46,9'u mamografi, %46,2'si pap smear, %6,9'u kolonoskopi yaptırmıştı. Kanser taramalarına yönelik tutum puanı 92,94±15,80, sağlık okuryazarlığı indexi 29,35±9,75, sağlık algısı puanı 44.07±7,62 olarak belirlendi. Sağlık okuryazarlığı indeksi ve kanser taramalarına yönelik tutum puanı arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ($p<0,001$), sağlık okuryazarlığı indeksi ve sağlık algısı puanı arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ($p<0,05$) ilişki saptandı.

Tartışma ve Sonuç: Kadınlarda kanser taraması yaptıрма oranı düşüktü. Bulgular sağlık okuryazarlığının sağlık algısı ve kanser taramalarına yönelik tutum üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu gösterdi.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, sağlık okuryazarlığı, kadın sağlığı, kanserin erken tespiti

ABSTRACT

Introduction and Aim: Health literacy plays an important role in making decisions about health. This study aimed to examine the relationship of health literacy with health perceptions and attitudes towards cancer screening in women in the climacteric period.

Materials and Methods: This cross-sectional study was conducted with women aged between 45 and 65 years who applied to the gynecology outpatient clinics of a hospital between January and May 2022. The study included 332 women. Research data were collected using Short-Form Health Literacy Instrument, Attitude Scale for Cancer Screening, Health Perception Scale.

Results: The mean age of the women was 49.14 ± 5.33 years, 54.3% were primary school graduates, 88.2% were married, 65.2% were unemployed. Of the participants, 12.7% were smokers, 32.9% had a chronic disease and 35.1% had a family history of cancer. Only 23% of women had regular health check-ups, 30.4% had had any cancer screening in the last five years. Of those who had cancer screening 46.9% had mammography, 46.2% had a pap smear, 6.9% had a colonoscopy. The attitude score towards cancer screening was 92.94 ± 15.80 , the health literacy index was 29.35 ± 9.75 , and the health perception score was 44.07 ± 7.62 . A low positive correlation ($p < 0.001$) was found between the health literacy index and the attitude score towards cancer screening, and a weak positive correlation ($p < 0.05$) between the health literacy index and health perception score.

Discussion and Conclusion: The rate of cancer screening in women was low. Findings showed that health literacy positively affected health perception and attitude toward cancer screening.

Keywords: Health, health literacy, women's health, early detection of cancer

Gebe Kadınların Üçüncü El Sigara Dumanı Hakkındaki İnanışlarının Belirlenmesi

Determination of Pregnant Women's Beliefs about Third-Hand Smoke

Elif Keten Edis¹, Sümeyye Bal²

¹Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Amasya, Türkiye e-posta: elifketen05@gmail.com ORCID ID: 0000-0002-5587-6726

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Samsun, Türkiye e-posta: sumeyyebal@gmail.com ORCID ID: 0000-0002-7568-0974

ÖZET

Giriş ve Amaç: Üçüncü el duman, tütün ürünleri söndürüldükten sonra iç mekân yüzeylerine emilen ve kalan artık tütün dumanından oluşmaktadır. Gebe kadınlar metabolik ve immun değişikliklerden dolayı çevresel kirleticilere duyarlıdır. Bu nedenle üçüncü el duman bileşenleri gebe kadınlar için önemli sağlık riskleri oluşturabilir. Bu çalışmanın amacı gebe kadınların üçüncü el sigara dumanı hakkındaki inançlarının belirlenmesidir.

Gereç ve yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı tiptedir. Çalışmaya Temmuz - Ekim 2022 tarihleri 290 gebe kadın dahil edildi. Araştırma verileri tanıtıcı bilgi formu ve Üçüncü El Sigara Dumanı Hakkındaki İnanışlar (BATHS-T) ölçeği kullanılarak toplandı. Elde edilen veriler t-test ve varyans analizi yapılarak değerlendirildi. Araştırmaya başlamadan önce etik kurul onayı alındı.

Bulgular: Gebelerin yaş ortalaması 28,54±5,45 idi, %41,7'si lise mezunuydu ve %69,7'si çalışmıyordu. Katılımcıların %75,2'sinde gebelik planlanmıştı, %57,6'sı multipardı ve %86,9'u gebeliğinde herhangi bir sorun yaşamamıştı. Gebeliğinde sigara içenlerin oranı %19'du ve kadınların %54,1'inin eşi sigara içiyordu. Gebe kadınların günlük içtikleri sigara sayısı ortalaması 4,21±2,27 idi. Katılımcıların BATHS-T toplam puan ortalaması 3,9±0,91, sağlık alt boyutu 3,91±0,94 ve kalıcılık alt boyutu 3,89±0,97 olarak bulundu. Üniversite mezunlarında ve primiparlarda BATHS-T puan ortalaması daha yüksekti (p<0,05).

Tartışma ve Sonuç: Eğitim düzeyi ve parite üçüncü el dumanın zararlarına olan inancı etkiliyordu. Üçüncü el tütün dumanına maruz kalmanın etkileri konusunda farkındalık geliştirmeye yönelik eğitim ve müdahale programları düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Gebe kadın, kadın sağlığı, sigara, sigara dumanı kirliliği

ABSTRACT

Introduction and Aim: Third hand smoke consists of tobacco smoke that is absorbed and remaining on the interior surfaces after extinguishing tobacco products. Pregnant women are sensitive to environmental pollutants due to metabolic and immune changes. Therefore, third-hand smoke components may pose significant health risks to pregnant women. This study aimed to determine the beliefs of pregnant women about third-hand smoke.

Materials and Method: This research is of a descriptive type. Between July and October 2022, 290 pregnant women were included in the study. Research data were collected using descriptive information form and Beliefs about Third-Hand Smoke (BATHS) scale. The data were

evaluated by t-test and analysis of variance. Ethics committee approval was obtained before starting the study.

Results: The average age of pregnant women was 28.54 ± 5.45 , 41.7% were high school graduates, and 69.7% were unemployed. Pregnancy was planned in 75.2% of the participants, 57.6% were multiparous and 86.9% had no problems during their pregnancy. The rate of smokers during pregnancy was 19%, and the partners of 54.1% were smokers. The average number of cigarettes smoked daily by pregnant women was 4.21 ± 2.27 . The average BATHS total score of the participants was 3.9 ± 0.91 , the health sub-dimension 3.91 ± 0.94 , and the persistence sub-dimension 3.89 ± 0.97 . BATHS average score was higher in university graduates and primiparous ($p < 0.05$).

Discussion and Conclusion: Education level and parity influenced belief in the harms of third-hand smoke. Education and intervention programs should be organized to raise awareness about the effects of exposure to third-hand tobacco smoke.

Keywords: Pregnant woman, women's health, smoke, tobacco smoke pollution

Afetlerde Halk Sağlığı Hemşireliği

Public Health Nursing in Disasters

Emine Baş

SANKO Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakóltesi, Halk Sağlığı Hemşireliği AD
emine.bas@sanko.edu.tr, ORCID NO: 0000-0001-9765-1202

ÖZET

İnsanlar için can ve mal kayıplarına neden olan afetler önemli bir halk sağlığı sorunudur. Son yirmi yılda, dünya çapında afetlerin yaklaşık 1.23 milyon cana mal olduğu ve toplamda 4 milyardan fazla insanı etkilediği bildirilmiştir. Ülkemizde deprem, heyelan ve sel en çok can ve mal kaybına neden olan afetlerdir. Afetlerin zararlarının azaltılması için tüm toplumun afete hazırlık konusunda bilgili olmaları hayati önem taşımaktadır. Ülkemizde çok sık afet yaşanmasına rağmen toplumun afet konusundaki bilgileri ve duyarlılıkları istendik düzeyde değildir. Bu bağlamda toplumda afet farkındalığının geliştirilmesi ve davranış değişikliği oluşturulması amacıyla 2021 yılı Ülkemizde Afet Eğitim Yılı olarak ilan edilmiştir. Hemşireler tarih boyunca tüm acil durum ve afetler sırasında aktif rol almışlardır. Halk sağlığı hemşirelerinin, afet öncesi (hazırlık), afet anı (müdahale/yardım) ve afet sonrası (iyileşme) dahil olmak üzere afet yönetiminin tüm aşamalarında önemli rol ve sorumlulukları vardır. Özellikle toplum odaklı çalıştıkları için afete hazırlıkta anahtar role sahiptir. Afete hazırlıkta halk sağlığı hemşiresi, afet tatbikatları ve eğitim programları düzenleyerek toplumun farkındalığını arttırmalıdır. Aynı zamanda afet koordinasyon ve sivil savunma ekipleri ile iş birliği halinde olmalıdır. Bu derlemenin amacı toplumun afete hazırlığa ilişkin mevcut durumunu ve afetlerde halk sağlığı hemşiresinin rollerini açıklamaktır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Hemşirelik, Halk Sağlığı

ABSTRACT

Disasters causing loss of life and property for people are an important public health problem. In the last two decades, worldwide disasters have been reported to cost about 1.23 million lives and affect more than 4 billion people in total. Earthquakes, landslides and floods are the disasters that cause the most loss of life and property in our country. It is vital that the entire community is knowledgeable about disaster preparedness in order to reduce the damages of disasters. Although there are frequent disasters in our country, the knowledge and sensitivity of the society about disasters are not at the desired level. In this context, 2021 has been declared as the Disaster Education Year in our country in order to raise disaster awareness in the society and to create behavioral change. Nurses have played an active role in all emergencies and disasters throughout history. Public health nurses have important roles and responsibilities in all phases of disaster management, including pre-disaster (preparation), disaster (response/aid) and post-disaster (recovery). Especially public health nurses have a key role in disaster preparedness as they work in a community-oriented manner. In disaster preparedness, the public health nurse should increase public awareness by organizing disaster drills and training programs. It should also be in cooperation with disaster coordination and civil defense teams. The purpose of this review is to explain the current state of society regarding disaster preparedness and the roles of public health nurses in disasters..

Keywords: Disaster, Nursing, Public Health

Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinde Akran Desteğinin Akademik Başarıya Etkisi

The Effect of Peer Support on Academic Achievement in Nursing and Midwifery Students

Emine Bayrak Aykan¹, Nisa Nur Çöp²

¹Ankara Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, eminebayrak2012@gmail.com , ORCID: 0000-0002-3167-5591

²Ankara Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, nisa.cop@std.ankamedipol.edu.tr, ORCID: 0009-0003-4861-1572

Özet:

Giriş: Eğitim alanında akran desteğinin akademik başarıyı ve öğrenme ortamında duyulan memnuniyeti artırdığı belirtilmektedir. Hemşirelik ve ebelik eğitiminde de bu durum vurgulanmaktadır. Akran desteği ile hemşirelik ve ebelik öğrencilerinde özgüven, iletişim, etkileşim, ekip çalışması, akademik ve mesleki gelişim gibi becerilerin gelişebileceği belirtilmektedir.

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik ve ebelik öğrencilerinde akran desteğinin akademik başarıya olan etkisinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Çalışma tanımlayıcı bir araştırma olup araştırmaya katılmayı kabul eden 306 lisans hemşirelik ve ebelik öğrencisi ile yapılmıştır. Çalışmada veriler “Sosyo-Demografik Özellikler Veri Toplama Formu”, “Akran Desteği Ölçeği” ve “Akademik Başarı Envanteri” kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; yüzdeler dağılımı, ortalama, Kruskal Wallis testi, Mann-Whitney U testi ve korelasyon testi kullanılmıştır. Araştırmada $p < 0.05$ düzeyi istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin akran desteği puan ortalaması 46.14 ± 10.96 bulunmuş olup, öğrencilerin birbirleriyle yardımlaşma davranışları sergiledikleri belirlenmiştir. Akademik başarı puan ortalaması 101.01 ± 35.25 olup ölçek alt boyutları değerlendirildiğinde öğrencilerin genel akademik başarı puanlarının yüksek olduğu saptanmıştır. Öğrencilerinin akran desteği ile akademik başarıları arasında pozitif yönde düşük düzeyde bir ilişki saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak akran desteğinin akademik başarıya etkisinin düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu nedenle akademik başarıyı bireysel başarının getirdiği ancak akran desteğinin bir dış motivasyon olabileceği belirtilebilir. Bu anlamda öğrencilerin özellikle beceri gerektiren hemşirelik ve ebelik alanlarında bireysel yetkinliklerinin önemli olduğu bu nedenle öğrencilerin bireysel başarılarının desteklenmesi gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Hemşirelik, Ebelik, Akran Desteği, Akademik Başarı

Abstract

Introduction: It is stated that peer support in the field of education increases academic success and satisfaction in the learning environment. This is also emphasized in nursing and midwifery education. It is stated that skills such as self-confidence, communication, interaction, teamwork, academic and professional development can be developed in nursing and midwifery students with peer support.

Objective: This study was conducted to examine the effect of peer support on academic achievement in nursing and midwifery students.

Materials-Methods: The study is a descriptive study and was conducted with 306 undergraduate nursing and midwifery students who agreed to participate in the study. In the study, data were collected using the "Socio-Demographic Characteristics Data Collection Form", "Peer Support Scale" and "Academic Achievement Inventory". In the evaluation of the data; percentage distribution, mean, Kruskal Wallis test, Mann-Whitney U test and correlation test were used. The $p < 0.05$ level was considered statistically significant in the study.

Results: The average peer support score of the students was found 46.14 ± 10.96 , and it was determined that the students exhibited helping each other behaviors. The average academic achievement score was 101.01 ± 35.25 , and when the sub-dimensions of the scale were evaluated, it was determined that the general academic achievement scores of the students were high. A low level positive correlation was found between the peer support of the students and their academic achievement.

Conclusion and Suggestions: As a result, it was determined that the effect of peer support on academic achievement was low. For this reason, it can be stated that individual success brings academic success, but peer support can be an external motivation. In this sense, it is suggested that the individual competencies of the students, especially in the fields of nursing and midwifery, which require skills, are important, therefore, the individual success of the students should be supported.

Keywords: Nursing, Midwifery, Peer Support, Academic Success

Doğal Afetler Sonrası Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Kadın Üreme Sağlığına Yansımaları: Derleme

Reflections of Gender Inequality After Natural Disasters on Women's Reproductive Health

Emine Karacan^{1*}, Emine Karacan²

¹İskenderun Teknik Üniversitesi, Dörtüyl Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Hatay, Türkiye
ORCID: 0000-0002-1532-4281

E-mail: emine.karacan@iste.edu.tr

²Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Gaziantep,
Türkiye

ORCID: 0000-0001-5953-219X

E-mail: emine.karacan@gibtu.edu.tr

ÖZET

Doğal afet; doğa, teknoloji veya insan kaynaklı oluşabilen, toplumun tamamını ya da belli bir kısmını etkileyen, oluş biçimine göre de tüm canlıların yaşamsal faaliyetlerini belli bir süre ya da tamamen durduran olaylardır. Afetlerin doğurduğu sonuçlardan en fazla etkilenen gruplar yine ne yazık ki çocuklar, yaşlılar ve kadınlardır. Özellikle kadınlar bu süreç içinde hem kadın olmanın getirdiği hem de toplumsal cinsiyet rollerinin kendilerine yüklediği sorumluluklardan dolayı doğal afetlerden daha fazla etkilenmektedirler. Bu süreç içinde kötü yaşam koşullarına bağlı olarak kadınların menstrual hijyen koşullarının sağlanamaması, afet sonrası ailesini kaybeden ya da afetzede ailelerin kendi kız çocuklarını bu zorlu süreçten koruma ve kurtarma mentalitesiyle zorla ya da adölesan dönemde evlendirmesi, kadın ticaretleri, kadınların doğum öncesi ve sonrası bakım alamamaları, uygun olmayan koşullarda gerçekleşen doğumlar, abortus gibi birçok üreme sağlığı sorunları oluşabilmektedir. Bu durumlar sonucunda ise hem maternal hem de fetal mortalite ve morbidite oranları artmaktadır. Ayrıca kontrasepsiyona erişim problemleri de yine sık karşılaşılan üreme sağlığı sorunlarından. Korunmasız cinsel ilişkiler ise gebelik ve cinsel yolla bulaşan enfeksiyon riskini arttırmaktadır. Özellikle afetlerde artan tecavüz nedeniyle oluşan istenmeyen gebelikler ciddi sorunlar oluşturabilmektedir. Sonuç olarak da afetzede kadınlar üreme sağlığı sorunlarını afetzede olmayan kadınlara göre daha fazla yaşamaktadırlar. Bu nedenle bu derleme çalışmasında, afetzede kadınların yaşadıkları ve yaşayabilecekleri üreme sağlığı sorunlarını tanımlayarak farkındalık oluşturmak ve iyileştirilebilecek sağlık hizmet alanlarına dikkat çekmek amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Afet; Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği; Kadın Sağlığı; Üreme Sağlığı; Hemşirelik

ABSTRACT

Natural disasters; They are events that can occur due to nature, technology or human beings, affect the whole or a certain part of the society, and stop the vital activities of all living things for a certain period or completely, depending on the way they occur. Unfortunately, the groups most affected by the consequences of disasters are children, the elderly and women. In this process, especially women are more affected by natural disasters due to the responsibilities that both being a woman and gender roles impose on them. In this process, due to poor living conditions, women's menstrual hygiene conditions failure to provide, families who lost their

families after the disaster or were victims of the disaster forced their daughters to marry their daughters with the mentality of protecting and rescuing them from this difficult process or during adolescence, women's trafficking, women's inability to receive pre- and post-natal care, Many reproductive health problems may occur, such as births under unsuitable conditions and abortion. As a result of these conditions, both maternal and fetal mortality and morbidity rates increase. In addition, problems in accessing contraception are also among the most common reproductive health problems. Unprotected sexual intercourse increases the risk of pregnancy and sexually transmitted infections. Unwanted pregnancies due to increased rape, especially in disasters, can create serious problems. As a result, disaster survivor women experience reproductive health problems more than non-disaster women. For this reason, in this review study, it is aimed to define the reproductive health problems experienced and to be experienced by disaster survivors, to raise awareness and to draw attention to the areas of health services that can be improved.

Key Words: Disaster; Gender Inequality; Women's Health; Reproductive Health; Nursing

Kadın Yoksulluğunun Kadın Sağlığı Üzerine Etkileri: Derleme

The Effects Of Women's Poverty On Women's Health: A Review

Emine Karacan^{1*}, Emine Karacan²

¹İskenderun Teknik Üniversitesi, Dörtyol Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Hatay, Türkiye
ORCID: 0000-0002-1532-4281

E-mail: emine.karacan@iste.edu.tr

²Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Gaziantep, Türkiye

ORCID: 0000-0001-5953-219X

E-mail: emine.karacan@gibtu.edu.tr

ÖZET

Yoksulluk, ülkelerin sosyo-ekonomik yapısına, yaşanan coğrafyaya ve kültürel özelliklerine göre farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Yoksulluk her ne kadar gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerin en önemli sorunu gibi görünse de son yıllarda gelişmiş ülkelerin de önemli sorunları arasında yer almaya başlamıştır. Bu nedenle yoksulluk evrensel boyutlarıyla geniş tartışma alanına sahip bir kavramdır. Fakat günümüzde kadınlar yoksulluktan en fazla etkilenen grubu oluşturmaktadır. Dünyanın neresinde bir yoksulluk manzarası görülse, içinde mutlaka bir kadın vardır. Bu durum ise; kadınların dünyanın birçok yerinde toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin meydana getirdiği çeşitli sıkıntılarla karşılaşması, kadınlara yönelik geleneksel bakış açıları, kadın yaşlılığı, yaşadıkları evlerde ve farklı toplumsal çevrelerde erkeklerden daha dezavantajlı bir konumda olmaları, erkeklere nazaran daha fazla şiddete maruz kalmaları, emek piyasasında daha az ücret alıp daha az kazanmaları, mülkiyet sahipliğinde daha geri bir konumda bulunmaları, etnik kimlik ve göçmen statüsünde olmaları gibi birçok nedenden kaynaklanmaktadır. Tüm bunların sonucunda ise adölesan evlilikler, istenmeyen gebelikler, kadın ticaretinde artış gibi birçok kadın sağlığı sorunları ortaya çıkmaktadır. Ayrıca üretken yaş grubu olarak ifade edilen 15-44 yaş döneminde kadınlar için en önemli ölüm nedenlerine bakıldığında AIDS, gebelik kaynaklı ölümler, tüberküloz, rahim ağzı kanseri, şiddet, depresyon ve intihar yer almaktadır. Yoksulluk kadınlar için maternal nedenlerle ölüm riskini de artırmaktadır. Yoksulluk içinde yaşayan kadınların karşılaştıkları olumsuz durumlar, diğer kadınlara göre de daha yüksek boyutlardadır. Bu nedenle bu derleme çalışmasında kadın yoksulluğunun kadın sağlığına etkilerine dikkat çekerek farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yoksulluk; Kadın Yoksulluğu; Kadın Sağlığı; Hemşirelik

ABSTRACT

Poverty is defined in different ways according to the socio-economic structure, geography and cultural characteristics of the countries. Although poverty seems to be the most important problem of underdeveloped and developing countries, it has started to be among the important problems of developed countries in recent years. For this reason, poverty is a concept that has a wide area of discussion with its universal dimensions. But today, women constitute the group most affected by poverty. Wherever there is a scene of poverty in the world, there is always a woman in it. If this is the case; women face various problems caused by gender inequalities in

many parts of the world, traditional perspectives on women, women's old age, being in a more disadvantaged position than men in their homes and in different social environments, being exposed to more violence than men, getting less wages in the labor market and working harder. It is due to many reasons such as earning less, being in a lower position in property ownership, ethnic identity and immigrant status. As a result of all these, many women's health problems such as adolescent marriages, unwanted pregnancies, and an increase in women's trafficking arise. In addition, when the most important causes of death for women in the 15-44 age period, which is expressed as the productive age group, are examined, AIDS, pregnancy-related deaths, tuberculosis, cervical cancer, violence, depression and suicide are included. Poverty also increases the risk of maternal death for women. The negative situations faced by women living in poverty are higher than other women. Therefore, in this review study, it is aimed to raise awareness by drawing attention to the effects of women's poverty on women's health.

Keywords: Poverty; Women's Poverty; Women's Health; Nursing

Hemşirelerin Afet Yönetiminde Karşılaştıkları Zorluklar

Emre Sezer Çaka¹, Ashlan Çatiker²

¹Ordu Devlet Hastanesi; Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Tezli Yüksek Lisans Programı, Ordu, Türkiye

E-posta: emresezercaka52@gmail.com

Orcid Kimliği: <https://orcid.org/0000-0002-8091-5440>

²Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ordu, Türkiye

E-posta: aslicatiker@gmail.com

Orcid Kimliği: <https://orcid.org/0000-0001-8102-6795>

Özet

Giriş ve Amaç: Afetler insanlık tarihi boyunca toplumların yaşamlarını etkileyen önemli olaylardır. Her yıl afetlerin dünyadaki sayısı, çeşit ve etkileri giderek artmakta ve birçok insan bu sebeple yaşamını kaybetmektedir. Afetlerin bireylerin üzerine etkilerinin en aza indirilebilmesi için tüm sağlık çalışanlarının afet yönetimi konusunda bilgili olmaları hayati önem taşımaktadır. Sağlık çalışanları içerisinde hemşirelerin sayıca fazla ve topluma en yakın grup olması nedeniyle afet yönetimindeki rolleri daha da önemlidir. Özellikle hemşirelerin afetlere uygun şekilde hazırlanmaları ve afete müdahale konusunda yeterli bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Afet konusunun halk sağlığı ve hemşirelik açısından önemi dikkate alındığında, hemşirelik alanında afet konusunun ayrıntılı bir biçimde ele alınmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu derlemenin amacı; hemşirelerin afet yönetiminde karşılaştıkları zorlukların ayrıntılı bir biçimde incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Bu derlemede konu ile ilgili literatür derinlemesine incelenmiştir.

Bulgular: Yapılan değerlendirmeler sonucunda hemşirelerin afet yönetiminin tüm aşamalarında çeşitli zorluklarla karşılaştığı belirlenmiştir. Özellikle afet hemşireliğinin yeni bir uzmanlık alanı olması; yetersiz düzeyde hazırlık; yetersiz eğitim; araştırma eksikliği; etik ve yasal konulardaki sorunlar ve afetlerdeki belirsiz roller gibi çeşitli zorluklarla karşılaştıkları belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bu zorluklarla mücadele edebilmek için eğitimciler, araştırmacılar ve paydaşların bu sorunları çözümü için çaba sarf etmesi gerekmektedir. Özellikle afet konusunda hemşirelerin gerekli hazırlığının ve afet konusunda gerekli gelişiminin sağlanması, konu ile ilgili daha fazla araştırmalar üretilmesi, etik ve yasal konularda yönergeler hazırlanması ve afet yönetiminin kapsamı ve hemşirelerin rollerinin ana hatlarıyla belirlenmesi ile hemşirelerin afetler konusunda yetkin hale gelmesi sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Afetler, Afet planlaması, Hemşirelik

Abstract

Introduction and aims: Disasters are important events that affect the lives of societies throughout human history. Every year, the number, types and effects of disasters in the world are increasing and many people lose their lives because of this. In order to minimize the effects

of disasters on individuals, it is vital that all healthcare workers are knowledgeable about disaster management. The role of nurses in disaster management is even more important because they are the most numerous and the closest group to the society among health workers. In particular, nurses need to be properly prepared for disasters and have sufficient knowledge about disaster response. Considering the importance of the disaster issue in terms of public health and nursing, it is thought that it is important to deal with the disaster issue in detail in the field of nursing. The purpose of this review is to examine in detail the difficulties faced by nurses in disaster management.

Method: In this review, the literature on the subject was examined in depth.

Findings: As a result of the evaluations, it was determined that nurses faced various difficulties at all stages of disaster management. In particular, it has been determined that nurses face various difficulties such as disaster nursing is a new field of expertise; insufficient preparation; insufficient education; lack of research; ethical and legal issues and uncertain roles in disasters.

Conclusion and suggestions: In order to cope with these challenges, educators, researchers and stakeholders need to make efforts to solve these problems. It can be ensured that nurses become competent in disasters, especially by ensuring the necessary preparation and development of nurses for disasters, producing more research on the subject, preparing guidelines on ethical and legal issues, and defining the scope of disaster management and the roles of nurses.

Keywords: Disasters, Disaster Planning, Nursing

Ameliyat Sonrası Yoğun Bakım Gereksinimi Olan Hastaların Ağız Bakım İhtiyacı

Oral Care Needs Of Patients With Intensive Care Needs After Surgery

Özlem Soyer Er¹ Pakize Özyürek² Esra Özpınar³ Semiha Orhan⁴

¹Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi/Hemşirelik Bölümü, Afyonkarahisar, Türkiye

ORCID: 0000-0002-9272-2400

²Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi/Hemşirelik Bölümü, Afyonkarahisar, Türkiye

ORCID: 0000-0002-5277-6412

³Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi/Hemşirelik Bölümü, Afyonkarahisar, Türkiye

ORCID: 0000-0002-9127-6824

⁴Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Afyonkarahisar, Türkiye

ORCID: 0000-0003-2617-6197

Özet

Giriş: Ağız bakımı temel hemşirelik uygulamalarından biridir ve yoğun bakım hemşireleri, hastalarının ağız sağlığı sonuçlarını etkileyebilir. Ameliyat sonrası yoğun bakım ünitesine alınan hastalarda ağız bakım sıklığı değerlendirilerek hastaya uygun ağız bakımı sağlanması önemli bir konudur.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, ameliyat sonrası yoğun bakım ihtiyacı olan hastaların ağız bakım sıklığı ihtiyacının ve gereksinimle ilişkili faktörlerin belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel bir araştırmaydı. Ameliyat sonrası yoğun bakım gereksinimi olan, ameliyat sonrası ağız bakımı henüz yapılmamış 110 hasta ile yapıldı. Verilerin toplanmasında “Sosyodemografik ve Klinik Özellikler Formu” ve “Yoğun Bakım Ağız Bakımı Sıklık Değerlendirme Ölçeği” kullanıldı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve CHAID (karar ağaçları yaklaşım tekniği) analizi uygulandı.

Bulgular: Ameliyat sonrası hastaların Yoğun Bakım Ağız Bakımı Sıklık Değerlendirme Ölçeği puan ortalaması $21,60 \pm 3,02$ 'dir. Hastaların %23,6'sının oral bakım sıklık puanı 10-19 puan arasında olup en az 8-12saatte bir ağız bakımı; %76,4'ünün ise oral bakım sıklık puanı 20-29 puan arasında olup en az 6 saatte bir ağız bakımı ihtiyacı bulunmaktadır. CHAID analizi sonucuna göre; 65 yaş üstü hastaların anlamlı olarak en az 6 saatte bir ağız bakımı ihtiyacı ile daha yüksek ağız bakım sıklık puanına sahip oldukları saptandı ($p < 0.001$). Ayrıca 65 yaş altı hastalarda, genel cerrahi, kalp damar cerrahisi ve ürolojik cerrahilerde ağız bakım sıklığının arttığı belirlendi ($p = 0.008$).

Sonuç: Bu çalışma, ameliyat sonrasında yoğun bakım ihtiyacı olan hastaların ağız sağlığını olumsuz etkileyen çeşitli risk faktörlerinin olduğunu gösterdi. Hemşireler, hastaların ağız sağlığını geçerli bir ölçme aracı ile objektif bir şekilde değerlendirmeli ve hastanın ihtiyacına göre ağız bakım sıklığını belirlemelidir.

Anahtar Kelimeler: Ağız Bakımı, Cerrahi, Oral Tanılama

Abstract

Introduction: Oral care is one of the basic nursing practices and intensive care nurses can affect the oral health outcomes of their patients. It is an important to provide appropriate oral care to the patient by evaluating the frequency of oral care in patients admitted to the postoperative intensive care unit.

Purpose: The aim of this study is to determine the need for oral care frequency and the factors associated with the need for patients in need of postoperative intensive care.

Material Methods: A cross-sectional descriptive study was conducted with 110 patients who needed postoperative intensive care and were not given oral care. “Sociodemographic and Clinical Characteristics Form” and “Intensive Care Oral Care Frequency Evaluation Scale” were used to collect data. The research data obtained were analyzed using Descriptive statistics and CHAID (decision trees approach technique) analysis.

Results: The mean score of the Intensive Care Oral Care Frequency Evaluation Scale of the patients after surgery was 21.60 ± 3.02 . Oral care frequency score of 23.6% of the patients is between 10-19 points and oral care at least every 8-12 hours; Oral care frequency score of 76.4% is between 20-29 points and they need oral care at least every 6 hours. According to the result of CHAID analysis; It was determined that patients over 65 years of age had a significantly higher oral care frequency score with a need for oral care at least every 6 hours ($p < 0.001$). It was determined that the frequency of oral care increased in patients under 65 years of age in general surgery, cardiovascular surgery and urological surgeries ($p = 0.008$).

Conclusion: This study showed that risk factors that negatively affect the oral health of patients who need intensive care after surgery. Nurses should objectively evaluate the oral health of patients with a valid measurement tool and determine the frequency of oral care according to the needs of the patient.

Keywords: Oral Care, Surgery, Oral Diagnosis

Psikiyatri Hemşireliğinde Nöroplastisite Kavramı ve Ruhsal Hastalıklar

The Concept of Neuroplasticity and Mental Illnesses in Psychiatric Nursing

Esra Ünal¹

¹ KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye, uesra70@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7588-9444

ÖZET

Nöroplastisite, beyinde bulunan sinir hücrelerinin farklılaşması olup beynin kendini değiştirebilme yeteneğidir. Dendritlerde dallanmanın azalması veya artması, dendrit boylarında uzama, yeni sinaps oluşumu veya mevcut sinapsların ortadan kalkması, yeni nöron oluşumu, nöron ölümü, mevcut nöronların hayatta kalma sürelerindeki değişiklikler ya da hasara karşı dirençlerinin artması, nörotrofik faktörlerin etkinliklerindeki değişiklikler gibi birçok faktör nöroplastisitenin değişmesine neden olmaktadır.

Nöroplastisitenin temel kavramı ise öğrenmedir. Öğrenme; bilginin pekiştirilmesi ve uyarıların sürekli tekrarı sayesinde kalıcı olabilmektedir. Nöroplastisite kavramı, öğrenme yeteneği ile birlikte ele alınmaktadır. Bu yüzden erken çocukluk döneminde öğrenme becerisinin daha kolay ve fazla olması, nöroplastik yanıtların çocukluk döneminde daha etkin olduğunu göstermektedir. Ayrıca yaşam süresi boyunca nöron oluşumu devam etmektedir. Fakat yaşlılık döneminde erken çocukluk dönemine kıyasla nöroplastisite yeteneği daha düşüktür.

Günlük yaşamda nöroplastisiteyi etkileyen birçok faktör vardır. Fiziksel aktivite, düzenli uyku siklusu, monoton olmayan hayat tarzı, sağlıklı beslenme nöroplastisiteyi olumlu yönde etkilerken; stres, gerginlik, anksiyete, herhangi bir hobiyle ilgilenmemek, sosyal paylaşımda bulunmamak gibi faktörler olumsuz yönde etkilemektedir. Öte yandan depresyon, şizofreni, obsesif kompulsif bozukluk ve alzhemier gibi ruhsal hastalıklarda da nöroplastisitenin etkisinin olduğu düşünülmektedir. Ruhsal hastalığa sahip bireye ve ailesine yönelik psikiyatri hemşireleri tarafından verilen eğitim kapsamında nöroplastisiteyi arttıran aktiviteler de önem kazanmaktadır. Bu bağlamda bu derlemede literatür çerçevesinde nöroplastisite kavramı ile ruhsal hastalıklar arasındaki ilişki ve psikiyatri hemşiresinin rolüne dikkat çekmek amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nöroplastisite, Psikiyatri hemşireliği, Ruhsal hastalık

ABSTRACT

Neuroplasticity is the differentiation of nerve cells in the brain and the ability of the brain to change itself. Many factors such as decrease or increase in branching in dendrites, elongation in dendrite lengths, formation of new synapses or disappearance of existing synapses, formation of new neurons, neuronal death, changes in the survival time of existing neurons or increased resistance to damage, changes in the activities of neurotrophic factors cause changes in neuroplasticity.

The basic concept of neuroplasticity is learning. Learning; It can be permanent thanks to the reinforcement of knowledge and the constant repetition of warnings. The concept of neuroplasticity is considered together with the ability to learn. Therefore, the fact that learning skills are easier and more in early childhood shows that neuroplastic responses are more

effective in childhood. In addition, neuron formation continues throughout life. However, neuroplasticity ability is lower in old age compared to early childhood.

There are many factors that affect neuroplasticity in daily life. While physical activity, regular sleep cycle, non-monotonic lifestyle and healthy diet affect neuroplasticity positively; Factors such as stress, tension, anxiety, not being interested in any hobby, not social sharing affect negatively. On the other hand, neuroplasticity is thought to have an effect on mental illnesses such as depression, schizophrenia, obsessive compulsive disorder and Alzheimer's. Activities that increase neuroplasticity gain importance within the scope of the training given by psychiatric nurses for individuals with mental illness and their families. In this context, in this review, it is aimed to draw attention to the relationship between the concept of neuroplasticity and mental illnesses and the role of the psychiatric nurse in the framework of the literature.

Key words: Mental illness, Neuroplasticity, Psychiatric nursing

Riskli Olan ve Olmayan Gebelerin İnternet Yoluyla Karar Alma Durumlarının Belirlenmesi

Determination of Decision-Making Situations of Risky and Non-Risk Pregnants via Internet

Esra Ünal¹, Cansu Ağralı Küçük² Derya Kaya Şenol³,

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Arş. Gör, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Osmaniye, Turkey. *ORCID*: 0000-0002-2255-0447, esraunal2428@gmail.com

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Arş. Gör, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Osmaniye, Turkey. *ORCID*: 0000 0002 9923 0521, agralicansu9@gmail.com

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Dr. Öğr. Üyesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Osmaniye, Turkey. *ORCID*: 0000-0002-9101-2909, dderya_kaya@hotmail.com

Özet

Amaç: Bu çalışma, riskli olan ve olmayan gebelerin internet yoluyla karar alma durumlarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma analitik, vaka kontrol tiptedir. Çalışmanın örneklemini, Kadın Doğum Polikliniğine başvuran 107 riskli, 107 risksiz olmak üzere toplamda 214 gebe kadın oluşturmuştur. Araştırmada veriler yüz yüze görüşme tekniği ile Tanıtıcı Bilgi Formu, Gebelikte İnternet Yoluyla Karar Alma Ölçeği (GİYKAÖ) kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra Ki kare testi, Independent Samples t Testi ve Mann Whitney U testi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan gebelerin yaş ortalaması 28.08 ± 6.37 'dir. Çalışmaya katılan gebelerin %56.1'i gebelikteki bilgi ihtiyacını internette karşıladığı, %46.7'si gebelikte ilgili bilgi almak için internet sitelerine bakarken özellikle doktor sitelerine baktığı, gebelerin %49.1'i gebelikte ilgili en fazla bebeğin gelişimi ve sağlığı konusu için interneti kullandığı belirlenmiştir. Riskli gebelerin risksiz gruptaki gebelere göre GİYKAÖ toplam puan ortalaması anlamlı daha yüksektir ($p=0.002$).

Sonuç: Riskli gebelerin internet yoluyla karar alma durumu risksiz olan gebelere göre daha yüksektir. Bu doğrultuda ebe ve hemşirelerin; gebelere internette yer alan bilgilerin her zaman güvenli olmadığı açıklanmalıdır. Gebelik sürecine ilişkin karar alırken, mutlaka sağlık personellerine danışılması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Riskli Gebelik, İnternet, Karar Alma, Hemşire

Abstract

Objective: This study was conducted to evaluate the internet decision-making status of high-risk and non-risky pregnant women.

Method: The research is analytical, case-control type. The sample of the study consisted of 214 pregnant women, 107 at risk and 107 without risk, who applied to the Obstetrics and Gynecology Outpatient Clinic. In the study, data were collected using the Introductory Information Form and the Internet Decision-Making Scale during Pregnancy (GIYKAO) using

face-to-face interview technique. In the evaluation of the data, in addition to descriptive statistics, Chi-square test, Independent Samples t-Test and Mann Whitney U test were used.

Results: The mean age of the pregnant women participating in the study was 28.08 ± 6.37 years. It was determined that 56.1% of the pregnant women who participated in the study met their need for information during pregnancy from the internet, 46.7% of them looked at the websites of the doctors while looking at the internet sites to get information about pregnancy, 49.1% of the pregnant women mostly used the internet for the development and health of the baby. The mean GIYKAO total score of the pregnant women at risk was significantly higher than the pregnant women in the risk-free group ($p=0.002$).

Conclusion: The decision-making status of risky pregnant women via the internet is higher than that of risk-free pregnant women. In this direction, midwives and nurses; Pregnant women should be informed that information on the Internet is not always safe. It is important to consult health personnel when making a decision regarding the pregnancy process.

Keywords: Risky Pregnancy, Internet, Decision Making, Nurse

Sağlık Profesyonellerinde Ruhsal Hastalığa Yönelik İnanç ve Tutumlar Beliefs and Attitudes towards Mental Illness in Health Professionals

Esra Ünal¹

¹ KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye, uesra70@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7588-9444

ÖZET

Amerikan Psikiyatri Birliği'ne göre ruhsal hastalık; ‘‘Duygu, düşünce ve davranışlarda tutarsızlık, yetersizlik, aşırılık ya da uygunsuzluk’’ şeklinde tanımlanmaktadır. Ruhsal hastalıkların her yaşta görülebilmesi, birey ve ailesini olumsuz yönde etkileyebilmesi nedeniyle ruhsal hastalıklara yönelik inanç ve tutumlar toplum sağlığı sorunları arasında değerlendirilmektedir.

Ruhsal hastalığa ilişkin inanç ve tutumların incelendiği birçok çalışmada toplum tarafından ruhsal hastalığı olan bireylerin tehlikeli görüldüğü, çaresizlik hissedildiği ve damgalamaya neden olduğu ifade edilmektedir. İçinde yaşadığı toplumun önemli bir üyesi olan sağlık profesyonellerinin de ruhsal hastalığa ya da ruhsal hastalığı olan bireylere karşı olumsuz inançlarının olduğu görülmektedir. Danışman, yönlendiren, lider, yardımcı sıfatlarına sahip sağlık profesyonellerinin tutumları ise; ruhsal hastalığı olan birey ve ailesinin gereken yardımı alabilmesi yönünden önem kazanmaktadır.

Sonuç olarak topluma rol model olan sağlık profesyonellerinin ruhsal hastalığa yönelik olumsuz inanç ve tutumlarının olduğu bilinmektedir. Bu olumsuz inanç, tutum ve dolayısıyla damgalama ile mücadele edilmesi; toplum ruh sağlığı hizmetlerinin gelişimi açısından önemlidir. Bu bağlamda bu derlemede sağlık profesyonellerinde ruhsal hastalığa yönelik inanç ve tutumlar ile ilgili farkındalık oluşturulması ve konunun güncel tutulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Damgalama, İnanç, Ruhsal Hastalık, Tutum

ABSTRACT

According to the American Psychiatric Association, mental illness; It is defined as ‘‘inconsistency, inadequacy, excess or inappropriateness in feelings, thoughts and behaviors’’. Beliefs and attitudes towards mental illnesses are considered among public health problems, since mental illnesses can be seen at any age and can affect the individual and their families negatively.

In many studies examining beliefs and attitudes towards mental illness, it is stated that individuals with mental illness are seen as dangerous, helplessness is felt and stigmatization is caused by the society. It is seen that health professionals, who are an important member of the society they live in, also have negative beliefs about mental illness or individuals with mental illness. Attitudes of health professionals who have the titles of consultant, guide, leader and assistant are; It is important for individuals with mental illness and their families to receive the necessary help.

As a result, it is known that health professionals, who are role models for society, have negative beliefs and attitudes towards mental illness. To combat this negative belief, attitude and thus stigma; is important for the development of community mental health services. In this context,

in this review, it is aimed to raise awareness about beliefs and attitudes towards mental illness in health professionals and to keep the subject up to date.

Key words: Attitude, Belief, Mental illness, Stigma

Çocuk Acil Sağlık Çalışanlarına Yönelik İşyeri Şiddetinin Yaygınlığı, Belirleyicileri ve Psikolojik Sağlamlık Üzerine Etkisi

Prevalence and Determinants of Workplace Violence against Pediatric Emergency Healthcare Workers and Its Effect on Their Psychological Resilience

Fadime Üstüner Top¹, Nurşen Kulakaç², Hasan Hüseyin Çam³

¹ Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, fadime.ustuner@giresun.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-7341-5704

² Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, nrsnklkc@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-5427-1063

³ Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, cam_hasanhuseyin@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-1722-4727

ÖZET

Giriş ve Amaç: Şiddetin sağlık çalışanlarına ve verdikleri hizmete olumsuz etkileri ele alındığında, güvenli çalışma ortamının sağlanması oldukça önemlidir. Çocuk acillerde şiddetin önlenmesi için yapılacak ilk adımlardan biri konuyla ilgili sağlam kanıtların elde edilmesidir. Bu nedenle çalışmanın amacı, çocuk acil sağlık çalışanlarına yönelik işyeri şiddetinin yaygınlığını, ilişkili faktörleri belirlemek ve şiddetin sağlıkla ilişkili psikolojik sağlamlığa olan etkilerini değerlendirmektir.

Yöntem: Kesitsel bir çalışma tasarımı Aralık 2022 - Ocak 2023 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Çalışma evrenini devlet hastanelerinin çocuk acil servislerinde çalışan 370 sağlık çalışanına oluşturdu. Verilerin toplanmasında Sağlık Sektöründe İşyerinde Şiddet Vaka Çalışması Anketi ve Kısa Dayanıklılık Ölçeği (BRS) kullanılmıştır. Tüm analizler IBM SPSS Statistics sürüm 24.0 kullanılarak yapıldı.

Bulgular: İşyeri şiddet yaygınlığı %69,8 olup, sözlü taciz (%56,9), zorbalık/mobbing (%37,6), fiziksel taciz (%12,8) ve cinsel taciz (%2,2) şeklindedir. Bekârlık, ayrı yaşama ve boşanmış\dul olma (OR;1,85, %95 GA: 1,03-3,30), doktorluk meslek grubu (OR; 4,74, %95 GA:1,73-12,96), personel pozisyonunda olma (OR; 2,57, %95 GA:1,10-5,99), hastalar/danışanlarla rutin doğrudan fiziksel temas (OR; 2,77, %95 GA:1,40-5,48) ve işyerinde şiddeti bildirmek için teşvik eksikliği (OR; 3,76, %95 GA:2,01-7,01) işyeri şiddetinin bağımsız belirleyicileri olarak saptanmıştır (p<0.05). Ayrıca işyeri şiddetinin sağlık çalışanları arasında düşük psikolojik sağlamlık ile ilişkili olduğu bulundu.

Sonuç ve Öneriler: Türkiye'de pediatri acil sağlık çalışanlarında işyeri şiddetinin yaygınlığı kabul edilemeyecek kadar yüksektir ve ciddi bir sorun oluşturmaktadır. En sık karşılaşılan işyeri şiddet tipi sözlü taciz iken en az görülen cinsel tacizdir. İşyeri şiddeti yaşayan sağlık profesyonellerinin yaşamayanlara kıyasla düşük psikolojik sağlamlık açısından daha yüksek risk altındadır.

Anahtar Kelimeler: Pediatri, Acil Servis, Sağlık Çalışanları, Şiddet

ABSTRACT

Introduction and Aim: Considering the negative effects of violence on healthcare workers and the services they provide, it is very important to provide a safe working environment. One of the first steps to prevent violence in pediatric emergencies is to obtain solid evidence on the subject. Therefore, the aim of the study is to determine the prevalence of workplace violence against pediatric emergency health workers, related factors and to evaluate the effects of violence on health-related resilience.

Methods: A cross-sectional study design was conducted between December 2022 and January 2023. The population of the study consisted of 370 health workers working in the pediatric emergency services of public hospitals. To collect the data, the Workplace Violence in the Health Sector Country Case Study Questionnaire and Brief Resilience Scale (BRS) were used. All analyzes were performed using IBM SPSS Statistics version 24.0.

Result: According to the results, the prevalence of WPV was 69,8%, and its distribution was as follows: verbal abuse (56,9%), bullying/mobbing (37,6%), physical abuse (12,8%), and sexual abuse (2,2%). Being single, being separated/divorced/widowed (OR; 1,85, 95% CI: 1,03-3,30), being a physician (OR; 4,74, 95% CI: 1,73-12,96), being a staff member (OR; 2,57, 95% CI: 1,10-5,99), routine direct physical contact with patients/clients (OR; 2,77, 95% CI: 1,40-5,48), and lack of encouragement to report workplace violence (OR; 3,76, 95% CI: 2,01-7,01) were independent predictors of workplace violence ($p < 0,05$), and WPV was found to be associated with low psychological resilience.

Conclusion and Recommendations: The prevalence of healthcare workers in pediatric emergency health care workers in Turkey is unacceptably high and poses a serious problem. Verbal harassment was the most common type of healthcare workers, while sexual harassment was the least common. Health professionals who experience healthcare workers are at higher risk for low psychological resilience than those who do not.

Keywords: Pediatric, Emergency Service, Healthcare Workers, violence

Öğrenci Hemşirelerin Manevi Bakım Algıları, Manevi Bakım Yeterlilikleri Ve Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi

Examination Of Spiritual Care Perceptions, Spiritual Care Qualifications And Knowledge Levels Of Student Nurses

Fatih GİRGIN¹, Ali GÜRÇİ², Seda ŞAHAN³

1: İzmir Bakırçay Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye, Lisans Öğrencisi, girginfatih10@gmail.com

2: İzmir Bakırçay Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye, Lisans Öğrencisi, aligurci@icloud.com

3: İzmir Bakırçay Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye, seda.sahan@bakircay.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4071-2742

ÖZET

Giriş ve Amaç: Hemşireler ve hemşirelik öğrencileri tarafından hastalara verilen holistik bakımda dikkat edilmesi gereken en önemli unsurlardan biri de manevi bakımdır. Bu nedenle hemşirelerin manevi bakımı sağlayacak yeterli beceri ve yetkinliğe sahip olmaları gerekmektedir. Bu çalışmada öğrenci hemşirelerin manevi bakım algıları, manevi bakım yeterlilikleri ve bilgi düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini İzmir Bakırçay Üniversitesi Hemşirelik Bölümü'nde okuyan 400 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya katılmayı kabul eden 235 hemşirelik öğrencisi ile araştırma tamamlanmıştır. Yapılan post power güç analizine göre %90 güç ile çalışma tamamlanmıştır. Araştırma verileri Ekim-Aralık 2022 tarihleri arasında çevrimiçi olarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasında öğrencilere Mail ve Whatsapp aracılığıyla Google Forms üzerinden hazırlanan anket formları iletilmiştir. Yalnızca çalışmaya katılmayı kabul eden öğrenciler çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında "Maneviyat ve Manevi Bakım Dereceleme Ölçeği (MMBÖ)" kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrenci hemşirelerin %83.4' ü maneviyatı bildiğini, %64.3' ü manevi bakımı bildiğini, %54.9'u ise stajlarda manevi bakım uygulayamadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin Maneviyat ve Manevi Bakım Derecelendirme Ölçeği'nden aldıkları toplam puan ortalamalarının ortalamanın üzerinde ve 3.30 ± 0.48 olduğu saptanmıştır. Maneviyat ve manevi bakım alt boyut puan ortalamalarının ortalama üzerinde ve 3.92 ± 0.68 olduğu, dinsel alt boyut puan ortalamalarının düşük ve 2.20 ± 0.55 olduğu ve bireysel bakım alt boyut puan ortalamalarının ortalamanın üstünde ve 3.58 ± 0.70 olduğu bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmamız sonucunda hemşirelik öğrencilerinin manevi bakım algılarının ortalamanın üzerinde olduğu saptanmıştır. Ancak öğrencilerin çoğunun maneviyat ve manevi bakımı bilmesine rağmen klinik uygulamalarında manevi bakım vermedikleri belirlenmiştir. Bu nedenle öğrencilere hastalara manevi bakım vermenin önemi ile ilgili eğitim verilmesi ve manevi bakım konusunun hemşirelik müfredatı içinde yer alması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: maneviyat, manevi bakım, hemşirelik, öğrenci.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Spiritual care is one of the essential elements to be considered in the holistic care nurses and nursing students give to patients. For this reason, nurses should have

sufficient skills and competencies to provide spiritual care. This study, it was aimed to determine the spiritual care perceptions, spiritual care competencies and knowledge levels of student nurses.

Materials and Methods: The population of the research consisted of 400 students studying at Izmir Bakırçay University, Department of Nursing. The study was completed with 235 nursing students who agreed to participate. According to the post-power analysis, the operation was conducted with 90% power. Research data were collected online between October and December 2022. In the collection of data, survey forms prepared on Google Forms were sent to the students via Mail and Whatsapp. Only students who agreed to participate were included in the study. “Spirituality and Spiritual Care Rating Scale (MMBI)” was used to collect research data.

Results: It was found that 83.4% of the student nurses stated that they knew about spirituality, 64.3% of them knew about spiritual care, and 54.9% of them stated that they could not apply spiritual care during their internships. It was determined that the mean total score of the students from the Spirituality and Spiritual Care Rating Scale was above the average and was 3.30 ± 0.48 . It was found that the spirituality and spiritual care sub-dimension mean scores were above the average and 3.92 ± 0.68 , the religiosity subscale mean scores were low and 2.20 ± 0.55 , and the individual care sub-dimension mean scores were above the average and 3.58 ± 0.70 .

Conclusion and Suggestions: As a result of our study, it was determined that the spiritual care perceptions of nursing students were above average. However, although most of the students knew about spirituality and spiritual care, it was determined that they needed to give spiritual care in their clinical practice. For this reason, students should be educated about the importance of providing spiritual care to patients and that spiritual care should be included in the nursing curriculum.

Keywords: Spirituality, spiritual care, nursing, student.

Klinisyen Hemşirelerin Duygusal Emek Davranışları İle Merhamet Düzeyleri Arasındaki İlişki

The Relationship Between Emotional Labor Behavior And Compassion Levels Of Clinician Nurses

Çiler ÇOKAN DÖNMEZ, Mersin Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, MERSİN

ORCID: 0000-0003-2022-3124

Yağmur SÜRMEİ, Toros Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Melek Yüksekokulu, MERSİN

ORCID: 0000-0003-3600-8568

Filiz DEĞİRMENCİ, Mersin Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, MERSİN

ORCID: 0000-0002-1380-3115

Duygu VEFİKULUÇAY YILMAZ, Mersin Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, MERSİN

ORCID:0000-0002-9202-8558

ÖZET

Giriş ve Amaç: Hemşireler için duygusal emek, gereksinimi olan bireye bakım verme sürecinin kaçınılmaz bir parçasıdır. Merhamet ise duyarlılık ve şefkat gibi duygusal emeğin oluşmasında rol alan kavramlardan biri olarak ifade edilmektedir. Bu araştırmanın amacı hemşirelerin duygusal emek davranışları ile merhamet düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki araştırmanın örneklemini Çukurova Üniversitesi Balcalı Hastanesinde aktif çalışan 308 klinisyen hemşire oluşturmuştur. Araştırma verileri, hemşirelerin sosyo-demografik özelliklerine yönelik 18 sorudan oluşan “Kişisel Bilgi Formu”, “Hemşirelerin Duygusal Emek Davranışları Ölçeği” (HDEDÖ) ve “Merhamet Ölçeği” (MÖ) ile 25 Mart-30 Haziran 2021 tarihleri arasında toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, sayı-yüzdeler hesaplamaları ve Pearson korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0.05$ kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan klinisyen hemşirelerin yaş ortalamalarının 32.38 ± 7.85 olduğu, çoğunluğunun (%77.3) kadın, yarısından fazlasının (%54.9) evli, %48.1’inin çocuğunun olduğu saptanmıştır. Klinisyen hemşirelerin %68.2’sinin lisans mezunu olduğu belirlenmiştir. Klinisyen hemşirelerin HDEDÖ’den aldıkları toplam puan ortalamalarının 3.36 ± 0.49 , Yüzeysel Davranış Alt Boyut puan ortalamalarının 3.51 ± 0.73 , Derinlemesine Davranış Alt Boyut puan ortalamalarının 3.07 ± 0.41 ile Samimi Davranış Alt Boyut puan ortalamalarının 3.50 ± 0.79 ve MÖ’den aldıkları toplam puan ortalamalarının 95.93 ± 13.18 olduğu saptanmıştır. Araştırmamızda hemşirelerin HDEDÖ toplam puanları ve yüzeysel, derinlemesine, samimi davranış alt boyutları ile MÖ’den aldıkları toplam puanlar arasında zayıf düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r= 0.284, p<0.001$; $r= 0.230, p<0.001$; $r= 0.136, p=0.017$; $r= 0.242, p<0.001$).

Sonuç ve Öneriler: Klinisyen hemşirelerin merhamet düzeyleri arttıkça duygusal emek davranışlarının da arttığı belirlenmiştir. Merhamet odaklı terapiler hemşirelerin hem kendilerinin hem de bakım verdikleri bireylerin ruhsal sağlığını olumlu yönde geliştirebilir.

Anahtar kelimeler: Duygusal emek, merhamet, hemşirelik

ABSTRACT

Background and Aim: For nurses, emotional labor is an unavoidable element of the process of providing care for individuals in need. Besides, compassion is expressed as one of the notions

that play a role in the construction of emotional labor, such as sensitivity and compassion. The aim of this study is to determine the relationship between nurses' emotional labor behaviors and compassion levels.

Materials and Methods: The sample of this descriptive and cross-sectional study consisted of 308 clinician nurses working actively in Cukurova University Balcali Hospital. The research data were collected between March 25 and June 30, 2021 with the "Personal Information Form" consisting of 18 questions on the socio-demographic characteristics of nurses, the "Emotional Labor Behavior Scale of Nurses" (ELBSN) and the "Compassion Scale" (CS). In the evaluation of the data, number-percentage calculations and Pearson correlation coefficient were used. The significance level was accepted as $p < 0.05$.

Results: The average age of the clinical nurses in the study were determined as 32.38 ± 7.85 years, with the majority of them being women (77.3%), married (54.9%), and having children (48.1%). It was discovered that 68.2% of clinician nurses had a bachelor's degree or high. The mean score of the clinician nurses in ELBSN was found to be 3.36 ± 0.49 , the mean score of the surface emotional labor behavior sub-dimension was 3.51 ± 0.73 , the mean of the deep emotional labor behavior sub-dimension was 3.07 ± 0.41 , the mean of the sincere emotional labor behavior sub-dimension was 3.50 ± 0.79 , and the mean of the total score in the CS was found to be 95.93 ± 13.18 . In our study, a weakly positive and significant correlation was found between the nurses' total ELBSN scores and the sub-dimensions of surface, deep and sincere behavior and the total scores they got from CS ($r = 0.284$, $p < 0.001$; $r = 0.230$, $p < 0.001$; $r = 0.136$). , $p = 0.017$; $r = 0.242$, $p < 0.001$).

Conclusion and Suggestions: It was determined that as the level of compassion of clinician nurses increased, their emotional labor behaviors also increased. Compassion-focused therapies can positively improve the mental health of both nurses and the individuals they care for.

Keywords: Emotional labor, compassion, nursing

Hasta Güvenliğinin Sağlanmasında İlaç Hatalarının Önlenmesi Ve Profesyonel Hemşirenin Rolü

Prevention of Medication Errors in Providing Patient Safety and The Role of The Professional Nurse

Funda Karaman

fkaraman@gelisim.edu.tr, ORCID: /0000-0002-4177-9247

Faculty of Health Sciences / Department of Nursing (English), İstanbul Gelişim University, İstanbul, Turkey

ÖZET

Hasta güvenliği, nitelikli ve kaliteli sağlık hizmetinin ilk basamağıdır ve bu nedenle hastanelerde en temel kavramlardan biridir. Güvenli bir sağlık hizmeti olarak tanımlanan hasta güvenliğinin amacı, hastalara yardım ederken zarar vermektен kaçınmaktır. Hasta güvenliğini tehdit eden, en yaygın görülen ve önlenabilir tıbbi hata türü ilaç hatasıdır. İlaç hatası, mortalite, morbidite ve maliyeti arttırdığı için tüm dünyada önemli bir sorundur. İlaç hatası “ilaç isteminden hastanın izlemine kadar olan süreçte uyulması gereken ilkelere bağlı kalınmaması sonucunda gerçekleşen yanlış uygulamalar” olarak tanımlanabilir. Birçok disiplinin içinde bulunduğu ilaç uygulama sürecinde özellikle hemşirenin önemli sorumlulukları bulunmaktadır. İlaç uygulama süreci, hekimin hastayı değerlendirmesinden sonra hekim istemi ile başlar. Sürecin devamında hemşire büyük sorumluluklar üstlenerek bu süreci tamamlar. Profesyonel hemşirenin rollerinden olan tedavi edici rolü ile hemşire, ilaçların temin edilmesi, hazırlanıp uygulanması, kaydedilmesi, ilacın hastadaki etkilerinin izlenmesi ve ilaçlar ile ilgili hastayı eğitme gibi birçok profesyonel sorumluluklara sahiptir. Bu süreçte oluşabilecek hatalar, hasta bireylerin yanlış tedavisine hatta ölümüne sebep olabilmektedir. Hemşire kaynaklı ilaç hata türleri farklılık gösterebilir ve farklı sebeplere bağlı oluşabilir. Hemşirelere bağlı gelişen ilaç hata türleri sıklıkla, yanlış ilaç, yanlış doz, yanlış yol, yanlış zaman, yanlış hız, yanlış hasta, ilacın hiç verilmemesi, hekim istemi olmadan ilacın uygulanması, kayıt eksikliği, izlem hatasıdır. İlaç uygulama hatalarının oluşma nedenleri ise, iş yükünün fazla olması, ilaçlar hakkında bilgi eksikliği, hasta hakkında bilgi yetersizliği, ilaç uygulaması sırasında dikkat dağınıklığı, kişisel problemlerin varlığı, yetersiz deneyim, çalışma saatlerinin uzunluğu, istem yapan ile yetersiz iletişim, istemin anlaşılmasıdır. Hemşireler ilaç hataları insidansının azaltılmasında ve önlenmesinde önemli bir etkiye sahiptir. Bu nedenle hemşirelerin yeterli düzeyde bilimsel bilgi ve teknik beceriye sahip olması, alınması gereken önlem ve yapılması gereken girişimler konusunda büyük önem taşır.

Anahtar Kelimeler: hasta güvenliği, ilaç hataları, hemşire, sorumluluk

ABSTRACT

Patient safety is the first step of qualified and quality health care and therefore it is one of the most basic concepts in hospitals. The aim of patient safety, which is also defined as a safe healthcare service, is to avoid harm while helping patients. Medication error is the most common and preventable type of medical error that threatens patient safety. Medication error is an important problem all over the world as it increases mortality, morbidity and cost.

Medication errors can be defined as “misapplications that occur as a result of not adhering to the principles that must be followed in the process from drug request to patient follow-up”. In the drug administration process, which includes many disciplines, especially the nurse has important responsibilities. The drug administration process starts with the physician's order after the physician evaluates the patient. In the continuation of the process, the nurse completes this process by assuming great responsibilities. With the therapeutic role, which is one of the roles of the professional nurse, the nurse has many professional responsibilities such as supplying the drugs, preparing and applying, recording, monitoring the effects of the drug on the patient and educating the patient about the drugs. Errors that may occur in this process can lead to the wrong treatment of patients and even death. The types of medication errors originating from nurses may differ and may occur due to different reasons. The types of medication errors due to nurses are often wrong medication, wrong dose, wrong route, wrong time, wrong speed, wrong patient, no medication, administration of medication without the physician's order, lack of record, and follow-up errors. The causes of drug administration errors are excessive workload, lack of information about drugs, lack of information about the patient, distraction during drug administration, presence of personal problems, insufficient experience, long working hours, insufficient communication with the physician and incomprehensible physician order. Nurses have a significant impact on reducing and preventing the incidence of medication errors. For this reason, it is of great importance for nurses to have sufficient scientific knowledge and technical skills in terms of precautions to be taken and initiatives to be taken.

Keywords: patient safety, medication errors, nurse, responsibility

Kalp Yetmezliği Olan Hastalarda Sağlık Okuryazarlığının Hastalık Algısı ve İlaç Uyumu ile İlişkisi

The Relationship Between Health Literacy, Disease Perception, And Medication Adherence In Patients With Heart Failure

Gizem EKENLER¹, Büşra ALTINEL²

¹ Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Konya, Türkiye, gizemekenler@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-2673-0090

² Selçuk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik, Konya, Türkiye, busraaltinel@selcuk.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-9491-9012

ÖZET

Giriş ve Amaç: Kronik hastalıkların yönetiminde sağlık okuryazarlığının önemi büyüktür. Sağlık okuryazarlığı ise hastaların hastalık yönetimini doğrudan etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı kalp yetmezliği olan hastalarda sağlık okuryazarlığının hastalık algısı ve ilaç uyumuyla ilişkisini incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı tasarım kullanılarak, bir üniversite hastanesinde tedavi gören kalp yetmezliği olan 165 hasta ile çalışma yürütülmüştür. Veriler araştırmacı tarafından yüzyüze anket yöntemi kullanılarak 1 Ağustos-30 Mart 2022 tarihleri arasında Kişisel Bilgi Formu, Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği, Kısa Hastalık Algısı Ölçeği ve İlaç Uyumunu Bildirim Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizinde Mann Whitney U, Kruskal Wallis ve Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmanın sonuçlarına göre; hastaların yaş ortalaması 61.40±2.07'dir ve %90.3'ü evli, %59.4'ü erkek, %44.2'si ilkokul/ortaokul mezunudur. Hastaların Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği puan ortalaması 87.67±18.59, Kısa Hastalık Algısı Ölçeği puan ortalaması 43.76±9.03, İlaç Uyumunu Bildirim Ölçeği puan ortalaması ise 22.84±3.03'dür. Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği puan ortalaması ile Kısa Hastalık Algısı Ölçeği puan ortalaması arasında negatif yönde orta düzeyde; Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği toplam puan ortalaması ile İlaç Uyumunu Bildirim Ölçeği puan ortalaması arasında pozitif yönde zayıf kuvvetli düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir (p<0.01).

Tartışma ve Sonuç: Hastaların sağlık okuryazarlık düzeylerinin, ilaca uyumlarının ve hastalık algılarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Sağlık okuryazarlığı yüksek olan hastaların ilaca uyumları ve hastalık algıları olumlu şekillenmektedir. Kalp yetmezliği olan hastaların sağlık okuryazarlığı düzeylerinin ve farkındalıklarının artırılmasına yönelik deneysel çalışmaların planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hastalık algısı, İlaç uyum, Kalp yetmezliği, Sağlık okuryazarlığı

ABSTRACT

Introduction and Aim: Health literacy is of great importance in chronic disease management. In other words, it has a direct impact on disease management. This paper investigated the

relationship between health literacy, disease perception, and medication adherence in patients with heart failure.

Materials and Methods: This descriptive-correlational study was conducted between August 1 and March 30, 2022. The sample consisted of 165 patients with heart failure treated in a university hospital in Türkiye. Data were collected face-to-face using a personal information form, the Health Literacy Index (HLI), the Brief Illness Perception Questionnaire (B-IPQ), and the Medication Adherence Report Scale (MARS). The data were analyzed using the Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis test, and Pearson's correlation coefficient.

Results: Participants had a mean age of 61.40 ± 2.07 . Most participants were married (90.3%). More than half of the participants were men (59.4%). Less than half of the participants had primary or secondary school degrees (44.2%). Participants had a mean HLI score of 87.67 ± 18.59 . They had a mean B-IPQ score of 43.76 ± 9.03 . They had a mean MARS score of 22.84 ± 3.03 . There was a moderate negative correlation between HLI and B-IPQ scores. There was a weak positive correlation between HLI and MARS scores ($p < 0.01$).

Discussion and Conclusion: Patients with heart failure have low health literacy, medication adherence, and disease perception. Patients with high health literacy are more likely to have high medication adherence and low disease perception. Researchers should conduct experimental studies to help people with heart failure become more health literate.

Keywords: Illness perception, medication adherence, heart failure, health literacy

Fiziksel Aktivite ile Beden İmajını Geliştirmede Psikiyatri Hemşiresinin Rolü The Role of the Psychiatric Nurse in Improving Body Image with Physical Activity

Gülten Uzun

Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Konya, Türkiye,
gltuzun1@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6848-414X>

Özet

Giriş ve Amaç: Psikiyatri hemşirelerinin, olumlu sağlık davranışlarını geliştirme, beslenme ve kilo takibini yapma, toplumu bilgilendirme, ruh sağlığını koruma ve geliştirme gibi görev yetki ve sorumlulukları bulunmaktadır. Bireylerin fiziksel aktiviteye katılımını ve beden imajını destekleme, bu sorumluluklardan birisidir. Düzenli fiziksel aktivite ve egzersizin, pek çok olumlu fiziksel ve ruhsal etkilerinin yanında kilo vermeye yardımcı olarak bireyin özgüvenini de artırdığı bilinmektedir. Bu nedenle derlemede, fiziksel aktivitenin beden imajı üzerine etkisini ve beden imajını geliştirmede psikiyatri hemşirelerinin rollerini incelemek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Fiziksel aktivitenin beden imajı üzerine etkisini değerlendiren çalışmalar ve psikiyatri hemşireliği ile ilgili kapsamlı bir tarama yapılmıştır.

Bulgular: Fiziksel aktivite ve egzersiz, beden imajıyla ilişkilidir. Yapılan çalışmalarda fiziksel aktivite ve egzersiz katılımı düşük olan bireylerin daha çok olumsuz beden imajına; fazla olan bireylerin ise pozitif beden imajına sahip olduğu; egzersizin bireylerin kendi bedeniyle ilgili hoşnutsuzluğunu azaltarak, beden imajını arttırdığı ortaya konmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Fiziksel aktivitenin birey ve toplumun fiziksel ve ruhsal sağlığının korunması, gelişmesi ve olumlu beden imajının geliştirilmesinde psikiyatri hemşiresinin yararlanabileceği bir müdahale olduğu söylenebilir. Psikiyatri hemşirelerinin birey ve topluma yönelik oluşturdukları bakım planında fiziksel aktivitelerin de yer alması ve multidisipliner bir yaklaşımla fiziksel aktiviteye katılımın desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel aktivite, egzersiz, beden imajı, psikiyatri hemşireliği

Abstract

Introduction and Aim: Psychiatric nurses have duties, authorities and responsibilities such as developing positive health behaviors, monitoring nutrition and weight, informing the community, protecting and improving mental health. Supporting individuals' participation in physical activity and body image is one of these responsibilities. Regular physical activity and exercise increase the self-confidence of individual by providing weight loss as well as many positive physical and mental effects. Therefore, in this review, it was aimed to examine effect of physical activity on body image and roles of psychiatric nurses in improving body image.

Materials and Methods: A comprehensive review of studies evaluating the effect of physical activity on body image and psychiatric nursing was conducted.

Results: Physical activity and exercise are associated with body image. In the studies, individuals with low physical activity and exercise participation have more negative body image; individuals with more physical activity and exercise participation have positive body image and, It has been revealed that exercise increases body image by reducing dissatisfaction of individuals about their body.

Conclusion and Recommendations: It can be said that physical activity is an intervention that psychiatric nurses can benefit from in the protection and development of physical and mental health of individual and community, and in improving of positive body image. It is recommended that physical activities be included in the care plan created by psychiatric nurses for the individual and community, and participation in physical activity should be supported with a multidisciplinary approach.

Keywords: Physical activity, exercise, body image, psychiatric nursing

Sıçanlarda İndometazin İle İndüklenmiş Gastrik Ülser Modelinde D-Limonenin Gastroprotektif Etkinliğinin İncelenmesi

Investigation Of The Gastroprotective Effect Of D-Limonene In The Model Of Indomethacine-Induced Gastric Ulcers In Rats

Hafize Özdemir Alkanat, Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, 0000-0002-7714-9925
Mehmet Alkanat, Giresun Üniversitesi, Tıp Fakültesi, 0000-0001-8079-3749
Aslıhan Alpaslan, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Adana Şehir Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi, 0000-0002-3629-0906

Giriş ve Amaç: Bu çalışmada, nonsteroid anti-inflamatuar ilaçlardan biri olan indometazin ile indüklenen gastrik lezyonlar üzerine D-Limonenin koruyucu etkileri araştırıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırmada 48 adet Wistar Albino sıçan altı gruba ayrıldı: Kontrol 100mg/kg İndometazin, 30mg/kg Ranitidin, 50mg/kg D-Limonen, 100mg/kg D-Limonen, 250 mg/kg D-Limonen. Çalışmanın 21. gününde, kontrol dışındaki gruplara oral yoldan tek doz 100 mg/kg indometazin uygulandı. Gastrik ülser indüksiyonundan sonra sakrifiye edilen deneklerin mide dokuları makroskopik, histopatolojik ve biyokimyasal olarak incelendi.

Bulgular: Makroskopik olarak gruplar arasında fark vardı ($p<0.001$). İndometazin grubunda ülserasyonun yoğun olduğu, ranitidin grubu ile limonen grupları arasında fark olmadığı gözlemlendi ($p>0.05$). İndometazin ile azalan prostaglandin E2 (PGE2) ve süperoksit dismutaz (SOD) düzeylerinin, limonen gruplarında arttığı gözlemlendi. İndometazin grubunda azalan glutatyon redüktaz (GR) enzim seviyesinin tüm limonen gruplarında arttığı gözlemlendi. Yapılan analizlerde 50, 100 ve 250 mg/kg dozlarındaki limonen ile indometazin grubu arasında istatistiksel fark bulundu ($p<0.001$). İndometazin grubunda artan kaspaz 3 seviyesi hücre ölümünün indüklendiğini gösterirken 50, 100 ve 250 mg/kg dozlarındaki limonen gruplarında kaspaz 3 seviyesi doza bağımlı olarak azaldı ($p<0.001$). İndometazin grubunda artan indüklenbilir nitrik oksit sentaz (iNOS) seviyesinin limonenin doz artışına bağlı olarak düştüğü; limonen ile indometazin grubu arasında istatistiksel fark saptanırken ($p<0.001$), kontrol grubu ile farkın olmadığı saptandı ($p>0.05$).

Sonuç: Yapılan değerlendirmeler D-limonenin istatistiksel olarak güçlü bir biçimde mukoza bariyerini koruyarak, antiinflamatuar süreçleri azaltarak indometazin ile tetiklenen oksidatif stres üzerinde gastroprotektif etkinliği olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: D-limonen, indometazin, gastroprotektif, gastrik ülser

Introduction and aim: It was aimed to investigate the protective effects of D-Limonene on gastric lesions induced by indomethacin, one of the nonsteroidal anti-inflammatory drugs.

Material and methods: 48 Wistar Albino rats were used in the study. Rats were divided into six groups respectively: Control, 100mg/kg Indomethacin, 30mg/kg Ranitidine, 50mg/kg D-Limonene, 100mg/kg D- Limonene, 250 mg/kg D-Limonene. On the 21st day of the study, a single dose of 100 mg/kg indomethacin was given orally to the groups except the control. After gastric ulcer induction, subjects were sacrificed and gastric tissues were examined macroscopically, histopathological and biochemically.

Results: There was a difference between the groups macroscopically ($p < 0.001$). The indomethacin group was found to have severe ulceration, although there was no difference between the ranitidine and limonene groups ($p > 0.05$). It was shown that limonene groups showed an increase in prostaglandin E2 (PGE2) and superoxide dismutase (SOD) levels, which had previously reduced with indomethacin. It was shown that the levels of glutathione reductase (GR) enzyme increased in all limonene groups while decreasing in the indomethacin group. In the analyses, a statistically significant difference was discovered between the limonene groups and the 50, 100, and 250 mg/kg dosages ($p < 0.001$). The increased caspase 3 level in the indomethacin group showed that cellular death was induced, while the caspase 3 level was dose-dependently decreased in the 50, 100 and 250 mg/kg limonene groups ($p < 0.001$). In the indomethacin group, the increased inducible nitric oxide synthase (iNOS) level decreased due to the increase in the dose of limonene; There was a statistical difference between the limonene and indomethacin groups ($p < 0.001$), while there was no difference between the control group ($p > 0.05$).

Conclusion: The evaluation of tissues clearly show that limonene has a statistically strong gastroprotective effect both by protecting the mucosal barrier and by contributing to the reduction of anti-inflammatory processes and eliminating the oxidative stress created by indomethacin.

Keywords: D-Limonen, indomethacin, gastroprotection, gastric ulcer

YKG-1 Glioblastoma Beyin Tümörü Hücrelerinde Kafeik Asitin Hücre Canlılığı/ Sitotoksitesi Üzerine Etkisi

Effect Of Caffeic Acid On Cell Vitality/Cytotoxicity In YKG-1 Glioblastoma Brain Tumor Cells

Hande Aytuğ

Uşak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Moleküler Biyoloji ve Genetik Anabilim Dalı
Usak University, Graduate Education Institute, Department of Molecular Biology Usak/64200,Turkey.
hande.aytug@usak.edu.tr, 05070268676
ORCID ID: 0000-0002-1109-1222

Funda Karabağ

Doç.Dr., Uşak Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoteknoloji Anabilim Dalı
Doç.Dr., Usak University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Biotechnology,
Usak/64200,Turkey.
funda.karabağ@usak.edu.tr , 05306564996
ORCID ID: 000-0002-1565-3210

Özet

Giriş ve Amaç: Kafeik asit (3,4-dihidroksisinnamik asit), fenolik propolis ekstraktında ve ayrıca çok çeşitli bitkilerde bulunan aktif bir bileşendir. Kafeik asit buğday, arpa, mısır, yulaf, çavdar, pirinç, kekik ve adaçayında ester formu olarak bulunur. Yapılan birtakım çalışmalar kafeik asitin antiinflamatuar, antimitojenik, antibakteriyel ve antikanserojen özelliklere sahip olduğunu göstermiştir. Çalışmamızda kafeik asidin hücre canlılığı/sitotoksitesi üzerine etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: YKG1 glioblastoma beyin tümörü hücrelerinde kafeik asidin sitotoksik etkileri bir tetrazolyum testi (3-(4,5-dimetiltiazol-2-il)-2,5-difenil tetrazolyum bromür) MTT ile belirlendi. YKG1 glioblastoma beyin tümörü hücre hattı için konsantrasyon aralıkları; 20 µM, 40 µM, 60 µM, 80 µM, 100 µM, 200 µM, 500 µM, 1000 µM, 10000 µM olarak belirlendi. Hücreler 96 kuyucuklu steril pleytte 24, 48 ve 72 saat kafeik asit ile muamele edildi.

Bulgular: YKG1 glioblastoma beyin tümörü hücrelerinin doza ve zamana bağlı olarak hücre canlılıklarında azalma gözlemlendi. MTT sonuçlarından hücrelerin kontrol grubuna göre %50' sinin ölümüne yol açan letel 50 (LD₅₀) doz 200 µM olarak belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Kafeik asidin etkin tedavi dozunun net belirlenmesi için in vivo çalışmaların yapılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmüştür. Yapılan çalışma borik asidin YKG1 glioblastoma beyin tümörü hücrelerinde antikanserojen etkinliğine yönelik ön çalışma niteliği taşımaktadır, çalışma in vitro koşullarda farklı moleküler yolların araştırılması in vitro deney hayvanlarında oluşturulacak modellemeler ile doğrulanması, kafeik asidin kanser tedavisinde olası yararlarını açıklamak adına yararlı olabilir.

Anahtar kelimeler; YKG1, Kafeik Asit, MTT, Sitotoksitesite

Abstract

Introduction and Aim: Caffeic acid (3,4-dihydroxycinnamic acid) is an active ingredient found in phenolic propolis extract as well as in a wide variety of plants. Caffeic acid is found

as an ester form in wheat, barley, maize, oats, rye, rice, thyme, and sage. Some studies have shown that caffeic acid has anti-inflammatory, antimutagenic, antibacterial and anticarcinogenic properties. In our study, it was aimed to evaluate the effect of caffeic acid on cell viability/cytotoxicity.

Materials and Methods: The cytotoxic effects of caffeic acid in YKG1 glioblastoma brain tumor cells were determined by a tetrazolium test (3-(4,5-dimethylthiazol-2-yl)-2,5-diphenyl tetrazolium bromide) MTT. Concentration ranges for the YKG1 glioblastoma brain tumor cell line; It was determined as 20 μM , 40 μM , 60 μM , 80 μM , 100 μM , 200 μM , 500 μM , 1000 μM , 10000 μM . Cells were treated with caffeic acid for 24, 48 and 72 hours in a sterile 96-well plate.

Results: A dose- and time-dependent decrease in cell viability of YKG1 glioblastoma brain tumor cells was observed. From the MTT results, the late 50 (LD50) dose, which caused the death of 50% of the cells compared to the control group, was determined as 200 μM .

Conclusion and Suggestions: It is thought that in vivo studies are needed to determine the effective treatment dose of caffeic acid. The study is a preliminary study on the anticarcinogenic activity of boric acid in YKG1 glioblastoma brain tumor cells, the study may be useful to investigate different molecular pathways in vitro conditions, verify it with models to be created in in vitro experimental animals, and explain the possible benefits of caffeic acid in cancer treatment.

Keywords; YKG1, Caffeic Acid, MTT, Cytotoxicity

Bulbus Oculi'den Elde Edilen Parametrelerle Makine Öğrenme Algoritmaları Ve Yapay Sinir Ağları Kullanılarak Cinsiyet Ve Yaş Tahmini

Gender And Age Estimation Using Machine Learning Algorithms And Artificial Neural Networks With Parameters Obtained From Eye-Ball

Nesibe YILMAZ¹, Yusuf SEÇGİN², Kadir MERCAN³

¹Karabük üniversitesi Tıp fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Karabük, Türkiye, nesibeyilmaz@karabuk.edu.tr, 0000-0002-5527-8507,

²Karabük üniversitesi Tıp fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Karabük, Türkiye, yusufsecgin@karabuk.edu.tr, 0000-0002-0118-6711,

³Karabük üniversitesi Tıp fakültesi, Göz hastalıkları Anabilim Dalı, Karabük, Türkiye, kadirmercan@karabuk.edu.tr, 0009-0001-8346-2141.

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bulbus oculi'den elde edilen parametrelerden cinsiyet ve yaş tahmini adli ve temel tıp bilimlerinde bireyin demografik ve morfometrik analizinin yapılabilmesi, cerrahi bilimlerde ise doğru cerrahi girişimin yapılabilmesi için kritik bir öneme sahiptir. Bu çalışmanın amacı bulbus oculi'den elde edilen parametrelerle makine öğrenme algoritmaları ve yapay sinir ağları kullanılarak cinsiyet ve yaş tahmini yapmaktır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma 6-87 yaş aralığındaki 155 kadın 155 erkek birey üzerinde gerçekleştirildi. Bireylerin korneal topografi cihazı ile çekilen görüntüleri retrospektif olarak tarandı ve 15 parametrenin ölçümü gerçekleştirildi. Cinsiyet ve yaş tahmini için Makine öğrenme algoritmasının (ML) Lojistik regresyon, linear diskriminant analiz, quadratik diskriminant analiz, karar ağacı ve rastgele orman (RF) algoritmaları kullanıldı. Yapay sinir ağları (YSA) için ise çok katmanlı algılayıcı sınıflandırıcısı (MLPC) kullanıldı.

Bulgular: Cinsiyet tahmininde en yüksek doğruluk ML modeli olan Lojistik regresyon algoritması ile 0.98, YSA modeli olan MLPC ile ise 0.94 olarak elde edildi. Yaş tahmininde ise en yüksek doğruluk ML modeli olan RF algoritması ile 0.75 olarak bulundu. RF algoritmasının SHAP çözümleyicisi ile cinsiyet tahmininde en yüksek katkıyı yapan parametrenin Corneal volume parametresi, yaş tahmininde ise Pupil Q parametresi olduğu bulundu.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmamız sonucunda bulbus oculi'den elde edilen parametrelerin cinsiyet ve yaş tahmini açısından yüksek doğruluk gösterdiği bulundu. Bu bağlamda tıp bilimlerine önemli katkılar sunacağı kanaatindeyiz. Çalışmanın daha geniş bir katılımı ile gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bulbus oculi, Cinsiyet ve yaş tahmini, Makine öğrenme algoritmaları, Yapay sinir ağları

ABSTRACT

Introduction and Aim: The estimation of gender and age from the parameters obtained from eye-ball is of critical importance for the demographic and morphometric analysis of the individual in forensic and basic medicine sciences, and for the correct surgical intervention in surgical sciences. The aim of this study is to estimate gender and age using machine learning algorithms and artificial neural networks with parameters obtained from eye-ball.

Materials and Methods: The study was carried out on 155 female and 155 male individuals aged 6-87 years. Images of individuals taken with a corneal topography device were scanned retrospectively and 15 parameters were measured. Logistic regression, linear discriminant analysis, quadratic discriminant analysis, decision tree and random forest (RF) algorithms of machine learning algorithm (ML) were used for gender and age estimation. Multilayer perceptron classifier (MLPC) was used for artificial neural networks (ANN).

Results: The highest accuracy in gender prediction was obtained with the Logistic regression algorithm, which is the ML model, and 0.94 with the MLPC, which is the ANN model. In age estimation, the highest accuracy was found to be 0.75 with the RF algorithm, which is the ML model. With the SHAP analyzer of the RF algorithm, it was found that the parameter that made the highest contribution in estimating gender was the Corneal volume parameter, and the Pupil Q parameter was found in age estimation.

Discussion and Conclusion: As a result of our study, it was found that the parameters obtained from the eye-ball showed high accuracy in terms of gender and age estimation. In this context, we believe that it will make important contributions to medical sciences. It is recommended that the study be carried out with a wider participation.

Keywords: Eye-ball, Gender and age estimation, Machine learning algorithms, Artificial neural networks.

Yoğun Bakım Hemşirelerinin Merhamet Yorgunluğunun Tıbbi Hataya Eğilime Etkisi Effect of Compassion Fatigue of Intensive Care Nurses upon Leaning Medical Error

İlyas Çelik* Meryem Kılıç**

*: ilyascalik12@hotmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8841-0359>

** : meryemcal@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4807-5346>

¹: SANKO Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Gaziantep, Türkiye

²: SANKO Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim dalı, Gaziantep, Türkiye

Giriş ve Amaç: Bu araştırma, yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşirelerin merhamet yorgunluğunun tıbbi hataya eğilimine etkisini incelemek amacıyla tanımlayıcı olarak planlandı.

Gereç ve Yöntem: Araştırma 1 Ekim-31 Ocak tarihleri arasında Bingöl Devlet Hastanesi ile Bingöl Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi yoğun bakım ünitesinde gerçekleştirildi. Araştırma 78 hemşire ile yürütüldü. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Merhamet Yorgunluğu Kısa Ölçeği, Tıbbi Hataya Eğilim Ölçeği kullanılarak toplandı. Veri analizinde Independent t testi, One Way (ANOVA), Mann Whitney U, Kruskal Wallis testleri ve korelasyon analizi yapıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 32.43 (± 5.61) yıl olup % 56.4 ü kadın, %61.5' i lisans mezunu ve %55.1'i 0-5 yıl arası yoğun bakımda çalıştığı belirlendi. Araştırmada %65.4 ü merhamet yorgunluğu yaşadığını belirtmekte, %62.8'i nadiren tıbbi hatayla karşılaşmakta ve %79.5'i ise merhamet yorgunluğunun tıbbi hatayı etkilediğini belirtmektedir. Araştırmada evli kişilerin, merhamet yorgunluğu puanı istatistiksel olarak daha yüksek bulundu ($t=3.28$, $p=.002$). Merhamet yorgunluğunun, tıbbi hata üzerinde etkisi olduğunu düşünen hemşirelerin merhamet yorgunluğu toplam puanının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($Z=306.00$, $p=.019$). Araştırmamızda merhamet yorgunluğu ölçeği ile tıbbi hataya eğilim ölçeklerine ait "ikincil travma" ($r=.854$, $p=.000$) ve "mesleki tükenmişlik" ($r=.922$, $p=.000$) a alt boyutları arasında pozitif yönde çok yüksek düzeyde bir ilişki olduğu tespit edildi.

Sonuç ve öneriler: Araştırma sonucuna göre; merhamet yorgunluğu ve tıbbi hata arasında anlamlı bir fark ve tek bir alt boyut düzeyinde ise aralarında ilişki olduğu belirlenmiştir. Merhamet yorgunluğu ve tıbbi hatayı azaltmaya yönelik kanıta dayalı şekilde bilimsel çalışmaların artırılması, tedavilerin yanı sıra önleyici dayanıklılık eğitim programlarının oluşturulması, bireysel ve kurumsal olarak sağlık sisteminde yeni stratejiler geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler—Hemşirelik; Yoğun bakım; Merhamet yorgunluğu; Tıbbi hata

ABSTRACT

This research is adjunctly planned to investigate the effect of compassion fatigue of Intensive Care Nurses upon leaning medical error. It was done between the 1st of October and 31st of January at Intensive Care department of Bingol State Hospital and Bingol Maternity and Child Hospital. It was run upon 78 nurses. Data were collected by using Self-Description Form, Short Scale of Compassion Fatigue, Scale of Leaning of Medical Error. Independent t test, One Way (ANOVA), Mann Whitney U, Kruskal Wallis tests and Correlation were analysed.

It was determined that the age average of participants is 32.43 (± 5.61), the percentage of women is % 56.4 and %61.5 of participants have bachelor's degree and %55.1 of them worked in intensive care between 0-5 years. %65.4 of them stated that they feel compassion fatigue, %62.8

of them rarely came across medical error and %79.5 of them stated that compassion fatigue affects medical error. In this research, the compassion fatigue of married people is statistically higher ($t=3.28$, $p=.002$). The compassion fatigue points of nurses who think that compassion fatigue affects medical error is determined as substantive ($Z=306.00$, $p=.019$). In this research, there is a positively high relationship between sub-dimension of “secondary trauma” and “job burnout” which belong to the scales of both compassion fatigue and leaning of medical error.

According to the result of this research; it was determined that there is substantive difference between compassion fatigue and medical error and there is a relationship at a level of only one sub-dimension. It is suggested to develop strategies in personal and institutive health services to increase scientific studies which aim to decrease compassion fatigue and medical error, creating preventive strength curricula apart from treatment.

Keywords- Nursing, Intensive care, Compassion fatigue, Medical error

Sağlık Bilimleri Alanlarında Okuyan Öğrencilerin Candida Albicans Türüne Ait Bilgi Düzey Araştırması: (Bir Vakıf Üniversitesi Örneği)

Information on Candida Albicans Species of Students Studying in the Fields of Health Sciences Level Research: (A Foundation University Sample)

Arif AKSOY¹, İrem YEŞİLYURT², Merve İBRAHİMBAŞ³

¹Avrasya Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Laboratuvar Teknikleri
arif.aksoy@avrasya.edu.tr ORCID NO: 0000-0002-2315-1659

²Avrasya Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Anestezi
iremyesilyurty@gmail.com ORCID NO: 0009-0005-1394-2851

³Avrasya Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Anestezi
sflm9281@gmail.com ORCID NO: 0009-0003-7999-9960

ÖZET

Giriş ve Amaç: Dünyamızın tarihsel gelişimine bakıldığında insanlık için en ölümcül olgunun enfeksiyon olduğu görülmektedir. Enfeksiyonun kelime anlamı bakımından canlı dokuda mikroorganizma görülmesidir. Yakın tarihimizde yaşadığımız Covid-19 süreci enfeksiyon açısından önlem alınması gerektiğini bizlere bir kez daha göstermiştir. Enfeksiyon, köken bakımından oldukça bulaşıcı özellikler gösterebilir. Covid-19 sürecinde sağlık sistemimi üzerine binen aşırı yük farklı mikroorganizmaların da hastaları enfekte ettiğini bizlere göstermiştir. Bu mikroorganizmaların başında ise Candida grubu mantar çeşitleri gelmektedir. Yapılan çalışmalarda hastane ortamlarındaki enfeksiyon kaynağı olarak yoğun bakımların öne çıktığı görülmüştür. Genel olarak yoğun bakımlar incelendiğinde Candida albicans türünün mikrobiyolojik olarak tespiti en üst düzeydedir. Bundan dolayı sağlık çalışanı adaylarına uyguladığımız çalışma gelecek yıllar için enfeksiyondan korunma adına önem arz etmektedir. Çünkü enfeksiyon kaynağının ne olduğunu, nasıl bulaştığını ve korunma yollarını öğrenmek enfeksiyon yayılımını azaltacaktır. Bu çalışmanın amacı; Candida albicans açısından riskli olan Diş Protez, Ağız Diş Sağlığı ve Anestezi grubu öğrencilerinin bu konudaki bilgi düzeylerini ölçmek ve farkındalığını artırmaktır.

Gereç ve Yöntem: Üniversite okuyan 100 öğrenciyle random tekniğiyle yapılan söyleşi.

Bulgular: Uygulanan ölçek sonucunda tüm katılımcıların %16'lık kısmı Candida albicans hakkında bilgi sahibiyken geri kalan %84'lük kısmın konu hakkında bilgisi olmadığı belirlenmiştir

Bölüm bazlı bakıldığında Diş Protez Teknolojisi öğrencilerinin Candida albicans konusu üzerindeki bilgisinin oranı %53, Ağız ve Diş Sağlığı öğrencilerinin %26, Anestezi öğrencilerinin oranı %0,5 olduğu tespit edilmiştir. Mikrobiyoloji dersini alan öğrencilerden Candida albicans hakkında bilgisi olanların %68, bilgisi olmayanların ise %31 oranında bulunduğu belirlenmiştir. Sağlık klinikleri, hastane, yoğun bakım açısından Candida albicans risk faktörüne bakılacak olursa çalışmaya katılanların %26'sının risk faktörü üzerine bilgi sahibi olduğu %74'ünün ise bu konuda bir bilgisi olmadığı tespit edilmiştir. Bu bulguda Anestezi grubunun konu hakkında bilgisi %80 ile dikkat çekmektedir. Katılımcılara pamukçuk hakkındaki bilgisi sorulduğunda %54'ünün bilgisi olduğu, bu oranın Anestezi grubu özelinde %64, Ağız diş sağlığı'nda %18, Diş Protez Teknolojisi'nde %16 olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Yapılan araştırmalarda yoğun bakımlarda yatan hastaların kan kültürlerinde %49.1 oranında Candida albicans bulunduğu tespit edilmiştir. Bu durumda bulaşıcılığın fazla olması sağlık okuyan öğrencilerin Candida albicans hakkında bilgi sahibi olması gerektiğini düşündürmektedir. Yaptığımız çalışmada ise katılımcıların %16'lık bir kısmının konu hakkında bilgi sahibi olduğu dikkat çekmektedir. Çalışmaya bakıldığında mikrobiyoloji dersinin Candida albicans hakkındaki bilgi düzeyini arttırdığı tespit edilmiştir. Bu durum sağlık bölümü okuyan öğrencilerin müfredatlarına ilgili dersin eklenmesinin yararlı olacağı düşündürmektedir.

Sağlık klinikleri ve kuruluşlarında hasta teması olması Candida bulaş riskini artırmaktadır. Çalışma sonucunda katılımcıların %26'sının bu konu hakkında bilgili olduğu görülmektedir. Staj yapacak sağlık öğrencilerinin hastane ortamında hijyen, sterilizasyon, mikrobiyoloji konuları hakkında bilgilendirilmesi sağlıklı işleyişin sağlanması açısından önem arz etmektedir.

Diğer bir husus pamukçuk hakkında bilgisi sorulduğunda öğrencilerin %54'lük kısmının hastalık hakkında bilgisi olup pamukuğa neden olan etkenin Candida albicans'ın %16'lık kısmının biliyor olması dikkat çekmektedir. Pamukçuk hastalığı hakkında bilgi sahibi olan öğrencilerinin oranının Candida albicans hakkında bilgisi olanlardan yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumda halk arasında bilinen hastalığa sebep olan etken bilinmediğinden mikrobiyoloji derslerine, enfeksiyon hastalıkları ve etkenlerine ağırlık vermek laboratuvarlarda daha çok gözlem yapılması önerilmektedir.

Yapılan çalışmada tüm bulgular sonucunda kişilerin Candida albicans (Pamukçuk) hakkında farkındalık düzeyini artırmak için öğrencilere 1. Sınıftan itibaren mikrobiyoloji dersinin ağırlıklı olarak verilmesi üniversitelerde konu hakkında seminerler düzenlenmesi mesleki uygulama açısından 1 hafta boyunca enfeksiyon, sterilizasyon esasları gibi önemli hususlarda bilgilendirme yapıldıktan sonra sahada çalışmaya başlamaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Candida albicans, Fungus, Enfeksiyon

ABSTRACT

Introduction and Aim: When we look at the historical development of our world, it is seen that the most deadly phenomenon for humanity is infection. In terms of the word meaning of infection, it is the presence of microorganisms in living tissue. The Covid-19 process we have experienced in our recent history has shown us once again that precautions should be taken in terms of infection. Infection can be highly contagious in origin. The overload on our health system during the Covid-19 process has shown us that different microorganisms also infect patients. At the forefront of these microorganisms is Candida group fungi. Studies have shown that intensive care units come to the fore as the source of infection in hospital environments. In general, when intensive care units are examined, the microbiological detection of Candida albicans species is at the highest level. Therefore, the study we applied to health worker candidates is important for the prevention of infection for the coming years. Because learning what the source of infection is, how it is transmitted and the ways of protection will reduce the spread of infection. The aim of this study is to measure the knowledge level and increase awareness of the students in the Dental Prosthesis, Oral Dental Health and Anesthesia group who are at risk for Candida albicans.

Results: As a result of the scale applied, it was determined that 16% of all participants knew about Candida albicans, while the remaining 84% did not know about the subject. When examined on a departmental basis, it was determined that the rate of knowledge of the Dental Prosthesis Technology students on the subject of Candida albicans was 53%, the rate of Oral

and Dental Health students was 26%, and the rate of Anesthesia students was 0.5%. It was determined that 68% of the students who took the microbiology course had knowledge about *Candida albicans*, and 31% of those who did not. Considering the risk factor of *Candida albicans* in terms of health clinics, hospitals and intensive care units, it was determined that 26% of the participants had knowledge about the risk factor and 74% had no knowledge about it. In this finding, 80% of the anesthesia group's knowledge about the subject draws attention. When the participants were asked about their knowledge of thrush, it was determined that 54% had knowledge, this rate was 64% in the Anesthesia group, 18% in Oral and Dental Health, and 16% in Dental Prosthesis Technology.

Conclusion and Suggestions: In the researches, it was determined that *Candida albicans* was found in the blood cultures of the patients hospitalized in intensive care units at a rate of 49.1%. In this case, the high rate of contagiousness suggests that students studying health should have information about *Candida albicans*. In our study, it is noteworthy that 16% of the participants have knowledge about the subject. Looking at the study, it was determined that the microbiology course increased the level of knowledge about *Candida albicans*. This situation suggests that it would be beneficial to add the relevant course to the curriculum of the students studying in the health department.

Being in contact with patients in health clinics and institutions increases the risk of *Candida* transmission. As a result of the study, it is seen that 26% of the participants are knowledgeable about this subject. It is important for health students who will do internship to be informed about hygiene, sterilization and microbiology in the hospital environment in order to ensure healthy functioning.

Another point is that when asked about thrush, 54% of the students have knowledge about the disease, and 16% of the students know about the cause of thrush, *Candida albicans*. It has been observed that the rate of students who have knowledge about thrush disease is higher than those who have knowledge about *Candida albicans*. In this case, since the cause of the disease known among the public is not known, it is recommended to focus on microbiology lessons, infectious diseases and their agents, and to make more observations in laboratories.

In the study, as a result of all the findings, in order to increase the awareness level of people about *Candida albicans* (Thrush), giving microbiology lessons to the students starting from the 1st year, organizing seminars on the subject in universities, and starting to work in the field after being informed about important issues such as infection and sterilization principles for 1 week in terms of professional practice is recommended.

Keywords: *Candida albicans*, Fungus, Infection

Ekstraventriküler Ve Lomber Drenajlı Hastaların Hemşirelik Bakımı

Patients With Extraventricular And Lumbar Drainage

Nursing Care

Kadriye ERBAŞ¹, Doç. Dr. Şenay KARADAĞ ARLI²

1 Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

kadriye.sakarya12@gmail.com ORCID ID: 0009-0004-3645-4159

2 Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,

Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı

senay1981@yahoo.com ORCID ID: 0000-0002-8231-3857

ÖZET

Ekstraventriküler drenaj (EVD) ve lomber drenaj (LD), nöroşirurji kliniklerinde ve nöroşirurji yoğun bakım ünitelerinde sık karşılaşılan ve önemli hayat kurtarıcı uygulamalardır. Eksternal ventriküler drenler (EVD'ler), kafa içi basıncı izlemek ve çeşitli kafa içi patolojileri olan hastalarda akut hidrosefali yönetmek için sıklıkla yerleştirilir. EVD ve LD yerleştirilmesinin hayat kurtarıcı bir müdahale olabileceği iyi bilinmesine rağmen, kateter yolu boyunca kanama, kateterin yanlış pozisyonu ve beyin omurilik sıvısı(BOS) enfeksiyonu gibi işleme bağlı ve kateterle ilgili komplikasyonlar da görülebilmektedir. Bu durumlar hastanede yatış sürelerinin uzamasına, antibiyotik kullanımının artmasına, mortalite ve morbiditenin artışına neden olmaktadır. EVD ve LD takılma işleminden sonra drenaj izleme ve bakımı, enfeksiyon kontrolü, profilaktik antibiyotik kullanımının sağlanması ve pansuman yapılması beyin cerrahisi kliniklerinde hemşirelerin sorumlulukları arasındadır. Bu bağlamda hemşireler EVD ve LD sistemi yerleştirilen hastanın bakımı konusunda yeterli düzeyde bilgi sahibi olurlarsa bakımın kalitesi artacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ekstraventriküler drenaj, lomber drenaj, hemşirelik

ABSTRACT

Extraventricular drainage (EVD) and lumbar drainage (LD) are common and important life saving applications in neurosurgery clinics and neurosurgery intensive care units. External ventricular drains (EVDs) are frequently placed to monitor intracranial pressure and to manage acute hydrocephalus in patients with various intracranial pathologies. Although it is well known that EVD and LD insertion can be a life-saving intervention, procedural and catheter-related complications such as bleeding along the catheter path, incorrect position of the catheter, and cerebrospinal fluid (CSF) infection can also occur. These conditions lead to prolongation of

hospital stay, increased use of antibiotics, and increased mortality and morbidity. After EVD and LD implantation, drainage monitoring and care, infection control, prophylactic antibiotic use and dressing are among the responsibilities of nurses in neurosurgery clinics. In this context, the quality of care will increase if the nurses have sufficient knowledge about the care of the patient who is placed in the EVD and LD system.

Keywords: Extraventricular drainage, lumbar drainage, nursing

Afetlerden Sonra Çocuklarda İshal Riski ve Hemşirelik Yaklaşımı

Diarrhea Risk in Children After Disasters and Nursing Approach

Kamile AKÇA¹, Aynur AYTEKİN ÖZDEMİR²

¹Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gaziantep, Türkiye, kamileakca@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-2833-8754

²İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye, aynuraytekin25@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4738-0747

Özet

Türkiye’de 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş Pazarcık merkezli 7,7 ve Elbistan merkezli 7,6 büyüklüklerinde gerçekleşen “Asrın felaketi” olarak nitelendirilen iki büyük deprem, 15 Mart 2023 tarihinde Adıyaman’ın Tut ilçesi ile Şanlıurfa’da aşırı yağışlar sonucunda su baskınları meydana gelmiştir. Doğal afetlerde can ve mal kaybının artması, alt yapıların hasar alması, yaşam standartlarının hızlı bir şekilde değişmesi ve toplu yaşamın ön plana çıkması sağlık sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Bu önemli doğal afetlerin sonrasında hassas bir popülasyonu oluşturan çocukların, hızlı bir şekilde salgın hastalıklardan korunması gerekir. Besin sanitasyonu, kontamine su kaynakları ve çevre koşulları, afet sonrası dönemde ele alınması gereken en önemli konulardandır. Afetin etkilediği bölgelerde toplu yaşamın etkisi ile birlikte deri hastalıkları, ishal, solunum sistemi enfeksiyonu en yaygın görülen bulaşıcı hastalıklardır. İshal, çocuklarda hızlı bir şekilde sıvı-elektrolit dengesizliğine yol açması nedeniyle büyüme ve gelişmeyi, mortalite ve morbidite oranlarını etkilemektedir. İshal, önlenebilir bir hastalıktır, ancak özellikle çocuklarda hızlı müdahale gerektirir. Afetlerden sonra ishalin oluşmasını ve yayılımını önleme ile ilgili konuların gündeme alınması gerekir. Doğal afetlerin yaşanmasına ek olarak iklim değişikliğinin de sağlık üzerine yansımaları düşünüldüğünde bu derlemenin, afetlerden sonra çocuklarda ishalleri hastalıklara yaklaşım konusunda yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Afet eylem planlarında çocuklarda oluşabilecek ishal vakalarına yönelik ihtiyaçların ve hizmetlerin organizasyonuna yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afetler, Çocuklar, Hemşirelik, İshal

Abstract

In Turkey, two major earthquakes occurred on February 6th, 2023, a 7.7 magnitude earthquake centered in Pazarcık, Kahramanmaraş, and a 7.6 magnitude earthquake centered in Elbistan, which was described as the "disaster of the century," and floods occurred in Şanlıurfa and Tut district of Adıyaman on March 15th, 2023 as a result of excessive rainfall. The increase in the number of deaths and loss of property due to natural disasters, the damage to infrastructure, the rapid change in living standards, and the prominence of collective life are causing health problems. In the aftermath of these major natural disasters, children, as a vulnerable population, must be quickly protected from epidemics. Food hygiene, contaminated water sources, and environmental conditions are among the most significant issues to be addressed during the period after disasters. Skin diseases, diarrhea, and respiratory infections are the most common infectious diseases affecting community life in the areas affected by disasters. Diarrhea affects growth and development, mortality, and morbidity rates due to sudden fluid-electrolyte imbalances in children. Diarrhea is a preventable disease but requires rapid intervention, especially in children. After disasters, issues related to preventing the onset and spread of diarrhea must be on the agenda. Given the impact of climate change on health, in addition to natural disasters, this review will hopefully guide how to approach diarrhea in children after

disasters. The study recommends that the organization of the needs and services for diarrhea in children should be addressed in disaster response plans.

Keywords: Disasters, Children, Nursing, Diarrhea

Sağlık Ve Aktif Yaşlanma Örneği: İki Kuşak Bir Arada Üniversite Eğitiminde

Hatice KODAŞ*

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakım Programı,
e-mail: haticekodaş2020@gmail.com Telefon: 0 543 412 16 77

Ayşegül GÜMÜŞTEKİN*

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakım Programı,
e-mail: agumustekin01@gmail.com Telefon: 0 543 412 16 77

Berivan ZENGİN*

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakım Programı,
e-mail: zenginberivan12@gmail.com Telefon: 0 541 886 50 47

Kamuran ÖZDİL**

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakım Programı,
e-mail: kamuranozdil@nevsehir.edu.tr Telefon: 0 507 154 36 42

Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0003-0852-7854>

Giriş ve Amaç:

Dünyada ve ülkemizde giderek artan yaşlı nüfusun fiziksel, ruhsal ve sosyal alanda bakım gereksinimleri artmaktadır. Bu proje fikri; yaşlıların kısa ve uzun vadede yaşayacakları ruhsal ve sosyal anlamda sağlık sorunlarının önlenmesine ve sağlığın iyileştirilmesine yönelik dış mekan aktivitesi çerçevesinde geliştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem:

Araştırma yaşlı bireylerde gençlerle birlikte katılacakları dış mekân aktivitelerinin yaşlıların sağlığı üzerindeki etkinliğini değerlendirmek amacıyla nitel araştırma deseninde, tek grup son test tasarımında planlanmıştır. Proje çerçevesinde yaşlıların ilgi alanlarından oluşacak dört haftalık eğitim atölyeleri oluşturulmuştur. Atölyeler; egzersiz, örgü, seramik, hukuk, ilaç kullanımı ve drama üzerine alanlarında uzman öğretim elemanları tarafından yürütülmüştür. Bu atölyelere 65 yaş üstü 15 kişi ve 10 yaşlı bakım programı öğrencisi birlikte katılmıştır. Verilerin değerlendirilmesi için araştırmacılar tarafından geliştirilmiş tanıtıcı form ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Uygulanmadan önce etik kurul izni, kurum izni ve bireysel onam alınmıştır.

Bulgular:

Projede yaşlı katılımcıların yaşları 65-81, genç katılımcıların 19-23 yaşları arasında değişmekte olup yaşlı katılımcıların çoğunluğu okuryazar, gençler ise ön lisans eğitim düzeyindedir. Yaşlı katılımcıların beşi bekâr, onu evli olup, çoğunluğunun geliri giderine denktir. Genç katılımcıların tamamı bekâr olur çoğunluğunun gelir düzeyi giderinden azdır.

Katılımcıların bir ay boyunca yaptıkları etkinliklere bağlamında sağlık ve aktif yaşlanmaya ilişkin görüşlerinden iki ana tema ve bu temalara ait dört alt tema ortaya çıkmıştır. Temalar ve alt temalar; ışık (duygu, kazanımlar) ve birliktelik (dayanışma, paylaşım) olarak belirlenmiştir

Sonuç ve Öneriler:

Sonuç olarak projenin yaşlılar ve gençlerin fiziksel, ruhsal ve sosyal sağlığı üzerinde olumlu etkilerinin olduğu görülmüştür. Projenin genel olarak yaşlılara bakım veren kurum ve bireyler için örnek oluşturacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Yaşlı, Boş Zaman Aktiviteleri

Not: Araştırma Tübitak-2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Desteği Programı kapsamında desteklenmiş projeden üretilmiştir. Proje Numarası: 1919B012206165

Yaş Aldığım Şehirde Turist Olmak: Yaşlıların Gözünden Kapadokya Ve Yaşlıların Sağlığına Yansımaları

Nefise GÖREN*

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakım Programı,
e-mail: nefisegorenn51@gmail.com Telefon: 0 536 054 50 25

Muammer YALAZ*

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakım Programı,
e-mail: Rey.muammer@gmail.com Telefon: 0 542 244 40 68

Kamuran ÖZDİL**

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakım Programı,
e-mail: kamuranozdil@nevsehir.edu.tr Telefon: 0 507 154 36 42

Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0003-0852-7854>

Giriş ve Amaç:

Dünyada ve ülkemizde giderek artan yaşlı nüfusun fiziksel, ruhsal ve sosyal alanda bakım gereksinimleri artmaktadır. Bu proje fikri; huzurevinde yaşayan yaşlıların kısa ve uzun vadede yaşayacakları ruhsal ve sosyal anlamda sağlık sorunlarının önlenmesine ve sağlığın iyileştirilmesine yönelik dış mekan aktivitesi çerçevesinde geliştirilmiştir. Bu çalışma yaşlı bireylerde dış mekân aktivitelerinin yaşlıların sağlığı üzerindeki etkinliğini değerlendirmek amacıyla planlanmıştır

Gereç ve Yöntem:

Bu araştırma projesinde dış mekân aktivitesi olarak bölge için önemli olan ve kültürel miras olarak kabul edilen Kapadokya bölgesinde haftada bir gün olmak üzere toplam iki hafta farklı aktivitelerden oluşan bir tur planlanmıştır. Araştırma nitel araştırma deseninde, tek grup son test tasarımında planlanmıştır. Proje kapsamında Nevşehir tarihi bölgeleri olan Zelve, Göreme, Uçhisar bölgelerinde rehber eşliğinde turlar gerçekleştirilmiştir. Bu turlara 65 yaş üstü 10 yaşlı birey katılmıştır. Verilerin değerlendirilmesi için araştırmacılar tarafından geliştirilmiş tanıtıcı form ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma uygulanmadan önce etik kurul izni, kurum izni ve bireysel onam alınmıştır.

Bulgular:

Projede katılımcıların yaşları 65-85, yaşları arasında değişmekte olup çoğunluğu okuryazardır. Katılımcıların sekizi bekâr, ikisi evli olup, çoğunluğunun geliri giderinden azdır.

Katılımcıların bir ay boyunca yaptıkları dış mekan etkinliklerine ilişkin görüşleri iki ana tema ve bu temalara ait dört alt tema ortaya çıkmıştır. Temalar ve alt temalar; iyilik hali (sağlık, hayatın anlamı) ve kelebek etkisi (koza, değişim) olarak belirlenmiştir

Sonuç ve Öneriler:

Sonuç olarak huzurevinde yaşayan yaşlılar için dış mekan aktivitelerine odaklanılan bu projenin yaşlıların fiziksel, ruhsal ve sosyal sağlığı üzerinde olumlu etkilerinin olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Yaşlı, Boş Zaman Aktiviteleri

Not: Araştırma Tübitak-2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Desteği Programı kapsamında desteklenmiş projeden üretilmiştir.

Üniversite Öğrencileri İle Evlilik Öncesi Cinsel İlişki Konusunda Yapılan Çalışmaların İncelenmesi (2007-2023): Sistematik Derleme

Examination Of Studies On Premarried Sexual Relationship With University Students (2007-2023): Systematic Review

Fadime Kübra OZAN * , Hanife ÜLGEN**

* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Aile Çalışmaları Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı, f.kubraozann@gmail.com, ORCID ID: 0009-0007-3021-5546

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, hanifeulgen15@gmail.com, ORCID : 0000-0003-0243-7110

Özet

Giriş ve Amaç: Aile, en genel anlamıyla ‘toplumun en küçük yapı taşı’ olarak tanımlanmaktadır. Aile kavramının günümüze kadar değişmesiyle evlilik öncesi döneme ilişkin araştırmalar önem kazanmıştır. Cinselliğin ise sadece evlilik ile başladığını düşünen toplumlarda kadınlara yönelik toplumsal baskı da artmaktadır. Bireyler evlenmeye genellikle genç yetişkin dönemlerinde karar vermekte ve bu dönem büyük çoğunlukla üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Üniversite öğrencilerinin eş seçimi yaparken sağlıklı süreç geçirmeleri evliliklerin ömrünü uzatacaktır. Bu nedenle bu çalışmada, üniversite öğrencileri ile evlilik öncesi cinsel ilişki konusunda yapılan çalışmaların sistematik olarak incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma Google Akademik, Google Scholar ve PubMed veri tabanlarında taranarak, 2007-2023 yılları ve Türkiye’de yapılanlar kriterleri ile sınırlandırılmıştır. Ulaşılan 14 çalışma, araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Bulgular: Yapılan incelemeler sonucunda üniversite öğrencilerinin evlilik öncesi ilişki konusundaki farkındalığının yüksek olduğu ancak tabularının olduğu belirlenmiştir. Kadınların evlilik öncesi ilişki yaşamasında hala toplumsal bir baskının olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin birçoğunun evlilik öncesi hakkında sağlıklı bilgi alamadıkları; bu konuda eğitim almak istedikleri belirlenmiştir.

Sonuç: Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de ilk cinsel ilişki yaşı düşmekte olup bu konuda eğitimlerin artırılması ve farkındalık oluşturulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik öncesi ilişki, Evlilik öncesi cinsel ilişki, Üniversite öğrencileri, Türkiye

Abstract

Introduction and aim: The family, in its most general sense, is defined as the 'smallest building block of society'. As the concept of family has changed until today, research on premarital period has gained importance. Societal pressure on women is also increasing in societies that think that sexuality only has marriage. Individuals usually decide to get married in the young adult period and this period is mostly composed of university students. If university students

go through a healthy process while choosing a spouse, it will prolong the life of marriages. Therefore, in this study, it was aimed to systematically examine the studies on premarital sexual relations with university students.

Method: The study was limited to the criteria of 2007-2023 and the ones made in Turkey by scanning the base of Google Scholar, Google Scholar and PubMed data. The 14 studies reached constitute the sample of the research.

Findings: As a result of the examinations, it was determined that the awareness of university students about premarital relationship is high, but they have taboos. It has been determined that there is still a social pressure in women's premarital intercourse. Most of the students could not get healthy information about pre-marriage; It was determined that they wanted to receive training on this subject.

Conclusion and Suggestions: As in the whole world, the age of first sexual intercourse is decreasing in Turkey, and it is recommended to increase education and raise awareness on this issue.

Keywords: Premarital relationship, Premarital sexual, University students, Turkey

Tıbbi Laboratuvarlarda Preanalitik Hatalar Ve Hemşirenin Rolü

Preanalytical Errors In Medical Laboratories And The Role Of The Nurse

Mehtap SOLMAZ*

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Laboratuvar Teknikleri Programı, Tokat, Türkiye.

drmehtapsolmaz@gmail.com, ORCID No: 0000-0001-7667-4608

ÖZET

Giriş ve Amaç: Laboratuvar sonuçları hastalığın tanısı ve tedavisine yönelik bilgi sağlamak veya sağlık durumunu değerlendirmek açısından hasta bakımında çok önemli rol oynamaktadır. Tedavi için hekim kararlarının yaklaşık %70'i laboratuvar değerlendirmesine bağlıdır. Hastaların güvenli hizmet almasında hemşireler ve laboratuvar çalışanlarının önemi büyüktür. Kaliteli hizmetin temeli; hastaların güvenli hizmet alması, istenmeyen olayların önlenmesi, gelişmesi durumunda izlenmesi ve hizmet alacak kişinin zarar görmemesine dayanır. Hasta güvenliğini olumsuz etkileyen olaylar araştırmanın preanalitik, analitik ve postanalitik olarak sınıflandırılan süreçlerin herhangi bir aşamasında ortaya çıkabilir. Bu derlemede, preanalitik hataların fark edilmesi ve önlenmesi, bu hataların azaltılması ve alınabilecek önlemlerin planlanması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışma kapsamında uluslararası ve ulusal nitelikte literatür taraması yapılarak çalışma hayatındaki araştırma verilerine göre, preanalitik hatalar konusunda alınması gerekli önlemlerin gerekliliğine yer verilmiştir.

Bulgular: Preanalitik hatalar, tüm laboratuvar analiz hatalarının %75'ini oluşturur ve test istemi, hasta kimliği doğrulanması, hastanın hazırlanması (açlık, uygun pozisyon, dinlenme, diyet, turnike uygulaması vb), örneğin alınması, örneğin taşınması ve örneğin ölçüm için hazırlanması (uygun koşullarsa muhafaza etme, santrifüj vb) koşullarında meydana gelebilir. Özellikle örnek alma gibi laboratuvarın denetiminde olmayan yanlışlıkların varlığı bütün preanalitik hataların izlenmesi ve gerekli kök neden analizi sürecinin uygulanmasını zorlaştırmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: İyi laboratuvar uygulamaları ve hasta yararına doğru analiz sonuçları için, numune alma sırasındaki hataların belirlenmesine yönelik izlemlerin yapılması ve bu hataların giderilmesine yönelik önlemlerin alınması, uygulanması ve sonuçların değerlendirmesi çok önemlidir.

Nitelik veya nicelik açısından hemşireler, preanalitik hataların önemini farkında olmalı, numunelerin uygun şekilde toplanmasının önemi ve bunun hasta sonuçlarına etkisi hakkında iyi bir bilgiye sahip olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Tıbbi laboratuvar, preanalitik hata, hemşire.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Laboratory results play a very important role in patient care in terms of providing information for the diagnosis and treatment of the disease or evaluating the health status. Approximately 70% of physician decisions for treatment are based on laboratory evaluation. Nurses and laboratory workers are of great importance for patients to receive safe service. The basis of quality service; it is based on safe service for patients, prevention of

undesirable events, monitoring in case of development and ensuring that the person who will receive the service is not harmed. Events that adversely affect patient safety may occur at any stage of the research, classified as preanalytical, analytical and postanalytic. In this review, it is aimed to recognize and prevent preanalytical errors, to reduce these errors and to plan the measures that can be taken.

Materials and Methods: Within the scope of this study, international and national literature was searched and the necessity of precautions to be taken about preanalytical errors according to research data in working life was included.

Results: Preanalytical errors account for 75% of all laboratory analysis errors and include test request, patient identification, patient preparation (fasting, proper position, rest, diet, tourniquet application, etc.), sample collection, sample transport, and sample preparation for measurement (storage, centrifuge, etc.) under suitable conditions. In particular, the existence of errors that are not under the control of the laboratory, such as sampling, make it difficult to monitor all preanalytical errors and to implement the necessary root cause analysis process.

Conclusion and Recommendations: For good laboratory practices and accurate analysis results for the benefit of the patient, it is very important to follow up on the determination of errors during sampling, and to take and implement measures to eliminate these errors, and to evaluate the results.

In terms of quality or quantity, nurses should be aware of the importance of preanalytical errors, have a good understanding of the importance of proper collection of samples and its impact on patient outcomes.

Keywords: Medical laboratory, preanalytical error, nurse.

Meme Cerrahisi Uygulanan Hastalarda Hasta Kontrollü Analjezi ile Ağrının Değerlendirilmesi

Evaluation of Pain with Patient-Controlled Analgesia in Patients Undergoing Breast Surgery

Meryem Merve Sonuç

İstanbul Üniversite Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, sonucmerve@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3899-578X

Merve Oruç

Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Demiroğlu Bilim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, merveucuncu6120@gmail.com, ORCID: 0009-0000-9394-9802

ÖZET

Giriş ve Amaç: Ağrı, cerrahi girişim sonrası sık karşılaşılan bir semptomdur. Hasta kontrollü analjezi, hastanın ağrı kontrolünü kendisinin sağlayarak tedaviye katılımını sağlayan, ameliyat sonrası ağrı ve komplikasyonu azaltan ve tedavi maliyetinde azalmaya yardımcı olan bir yöntemdir. Araştırmada amaç meme cerrahisi uygulanan hastalarda hasta kontrollü analjezinin ağrı yönetimine etkisidir.

Gereç ve Yöntem: Retrospektif nitelikte yapılan araştırmanın evreni Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, örnekleme ise Genel Cerrahi Servisinde Ocak 2023-Mart 2023 tarihleri arasında ameliyat olan randomize 100 meme cerrahisi hastası oluşturdu. Hastaların hasta kontrollü analjezi uygulanma ve uygulanmama durumlarına göre postop 0 ve postop 1. gündeki ağrı durumları değerlendirilmiştir. Veriler, HBYS üzerinden NRS Ağrı Skalası ile elde edilmiştir. İstatiksel analiz için SPSS 25.0 programı kullanılmıştır. Bulguların analizinde t testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmada 51 hastaya kontrollü analjezi sağlanırken 49 hasta için sağlanmamıştır. NRS Ağrı Skalası değerleri için ağrı yok, hafif ağrı, orta şiddetli ağrı, çok şiddetli ağrı olarak kabul edilmiştir. Hasta kontrollü analjezi uygulanan ve uygulanmayan hastalar postop 0 ve postop 1. gündeki ağrı durumlarına göre iki grup olarak değerlendirildiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. ($p=0.22$, $p=0.86$)

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonucunda hastaların hasta kontrollü analjezi kullanmasının postop ağrı değerlendirmeleri üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı görülmüştür. Literatüre katkı sağlayacak araştırmanın devamında örneklemin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Meme hastalıkları, analjezi, hasta-kontrollü, ağrı, hemşirelik.

ABSTRACT

Introduction and aim: Pain is a common symptom after surgery. Patient-controlled analgesia is a method that enables the patient to participate in the treatment by controlling the pain herself, reduces postoperative pain and complications, and helps to reduce the cost of treatment. The aim of the study is the effect of patient-controlled analgesia on pain management in patients undergoing breast surgery.

Method: The population of the retrospective study consisted of Başakşehir Çam and Sakura City Hospital, and the sample consisted of 100 randomized breast surgery patients who underwent surgery in the General Surgery Service between January 2023 and March 2023. Postop 0 and postoperative 1 day pain conditions were evaluated according to the patient-controlled analgesia application or not. Data were obtained with NRS Pain Scale over HBYS. SPSS 25.0 program was used for statistical analysis. The t test was used in the analysis of the findings.

Findings: While controlled analgesia was provided for 51 patients in the study, it was not provided for 49 patients. For the NRS Pain Scale values, no pain, mild pain, moderate pain, and very severe pain were considered. When the patients with and without patient-controlled analgesia were evaluated as two groups according to their pain status at postoperative 0 and postoperative 1 day, no statistically significant difference was found. ($p=0.22$, $p=0.86$)

Conclusion and Suggestions: As a result of the research, it was seen that the use of patient-controlled analgesia did not make a significant difference on the evaluation of postoperative pain. It is recommended to increase the sample in the continuation of the research that will contribute to the literature.

Keywords: Breast diseases, analgesia, patient-controlled, pain, nursing.

Appendiks Tümörü Olan Hastanın Hemşirelik Girişimleri ile Olgu Sunumu

Case Report of a Patient with Appendix Tumor with Nursing Interventions

Hafize Merve Zengin

Bandırma 17 Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, mervezenginn97@gmail.com, ORCID: 0009-0007-1683-1529

ÖZET

Giriş ve Amaç: Appendiksin en sık görülen patolojisi lümenin tıkanması ile oluşan enflamasyona bağlı gelişen akut apandisitir. Nadir de olsa appendiks tümörleri de görülebilmektedir. Amaç acil servise karın ağrısı şikayeti ile başvuran ve appendiks tümörü olan hastanın takip ve tedavisi ile ilgili hemşirelik girişimlerini paylaşmaktır.

Olgu Sunumu: 41 yaş erkek hasta acil servise sağ alt kadranda ağrı şikayeti ile başvurdu. Yapılan görüntülemeler sonucu apandisit ile uyumlu bulundu. Akut apandisit bulguları ile acil ameliyata alınan hasta patoloji sonucuna göre hipec planlanarak opere edildi. Hastanın operasyon sonrası 2 adet serbest, 1 adet hemovack dreni, nazogastrik sonda ve foley sondası bulunmaktadır. Hasta ve yakınına postop eğitimleri verildi. Hastaya postop 4. saatte solunum egzersizi başlatıldı, 6. saatte mobilizasyonu gerçekleştirildi. Orali kapalı takip edilen hastaya Postop4'ünde metilen mavisi içirildi. Postop5'inde nazogastrik sondası çıkarılarak sıvı gıda başlandı. Ardından orali kademeli olarak arttırılıp normal gıdaya geçildi. Hastanın oral alımını destekleyecek şekilde sıvı takviyesi yapıldı. Hastaya günlük ağız bakımı verildi. Hastanın drenleri günlük kontrol edildi, miktarı hesaplanıp, renk ve kokusu değerlendirildi. Geleni azalan drenler sırasıyla çekildi. Hastanın aldığı-çıkardığı takibi (AÇT) yapıldı, balansı ortalama +500 olarak izlendi. Takipleri tamamlanan hasta Postop8'inde taburcu edildi.

Sonuç: İyileşmeyi hızlandırmak ve enfeksiyon oluşum riskini azaltmak için besin alımı en uygun zamanda başlanmalıdır. Normal besin alımını tolere edip intravenöz sıvılar kesilinceye kadar AÇT yapılmalıdır. Postop komplikasyonların önlenmesinde iki saatte bir pozisyon değişimi, derin nefes, öksürük egzersizleri ve erken mobilizasyon sağlanmalıdır. Hemşirenin bakım verici, eğitici, kolaylaştırıcı rolleri hastanın iyileşme sürecine önemli derecede katkı sağlarken, taburculuk sürecini de hızlandırır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, hasta bakımı, apandisit.

ABSTRACT

Introduction and Aim: The most common pathology of the appendix is acute appendicitis due to inflammation caused by obstruction of the lumen. Although rare, appendiceal tumors can also be seen. The aim is to share the nursing interventions related to the follow-up and treatment of the patient who applied to the emergency department with the complaint of abdominal pain and appendiceal tumor.

Case Report: A 41-year-old male patient was admitted to the emergency department with the complaint of pain in the right lower quadrant. The results of the imaging were found to be compatible with appendicitis. The patient, who was taken to emergency surgery with the signs of acute appendicitis, was operated on by hysteroscopic laparoscopic appendectomy according to the pathology result. The patient has 2 free and 1 hemovac drains, a nasogastric tube and a foley tube after the operation. Postoperative training was given to the patient and his relatives. Breathing exercise was started at the 4th hour postoperatively, and mobilization was performed at the 6th hour. The patient, who was followed up orally closed, was given methylene blue in Postop4. In the postoperative 5th, the nasogastric tube was removed and liquid food was started. Then, the oral intake was gradually increased and normal food was started. Fluid supplementation was given to support the patient's oral intake. The patient was given daily oral care, the patient's drains were checked daily, the amount was calculated, and the color and odor were evaluated. Drains with decreasing inflow were removed sequentially. The patient's intake-output follow-up (MCT) was performed, and the average balance was +500. The patient, whose follow-up was completed, was discharged at Postop8.

Conclusion: In order to accelerate healing and reduce the risk of infection, food intake should be started at the most appropriate time. ACT should be performed until normal food intake is tolerated and intravenous fluids are discontinued. To prevent postoperative complications, position change, deep breathing, coughing exercises and early mobilization should be provided every two hours. While the nurse's caregiving, educational and facilitating roles contribute significantly to the patient's recovery process, they also accelerate the discharge process.

Keywords: Nursing, patient care, appendicitis.

Knowledge Level of “Incontinence-Associated Dermatitis” of Intensive Care Nurses: A Multicenter Cross-sectional Study

* Meryem KILIÇ ** Asiye TUNCAY ***Sümevra Benan Çakır

*SANKO University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing

ORCID: 0000-0003-4807-5346

** Dr. Ersin Arslan Education and Research Hospital, Quality Management Director

ORCID: 0000-0002-5999-0382

*** Şanlıurfa Akçakale Public Hospital Intensive Care Unit

ORCID: 0000-0003-2850-6014

Abstract

Objective: This study aimed to determine the knowledge levels of nurses working in the intensive care unit about incontinence- associated dermatitis.

Methods: It was designed as a descriptive cross-sectional study. The research was carried out in adult intensive care units of two private and three public hospitals in a province in the Gaziantep. 296 nurses who agreed to participate in the study were included in the study. The "Nurse Identification Form" and " incontinence- associated dermatitis knowledge test" were used to collect data. In the analysis of the data, number, percentage distribution, Mann–Whitney U, Kruskal–Wallis and Spearman correlation test were performed.

Results: The mean age of the nurses was 26.55 ± 3.89 (min=20 - max=47) and the duration of working in the intensive care unit was 2.71 ± 2.55 (min=1 - max=22). Of the nurses, 61.8% (183) worked in general intensive care units. Of them, 23.3% (69) received training on incontinence-associated dermatitis D. The correct response rate of nurses to the incontinence- associated dermatitis knowledge test was 49.8%. Nurses working in the 3rd level intensive care and general intensive care units had higher incontinence- associated dermatitis knowledge levels ($P=.003$, $P=.047$). There was not relationship between age, the working time of nurses in the profession, institution, and ICU and incontinence- associated dermatitis knowledge level.

Conclusion: As a result, the nurses' knowledge level of incontinence- associated dermatitis was low in intensive care. Incontinence- associated dermatitis should be added to intensive care nursing certificate programs as content and the use of incontinence- associated dermatitis risk assessment and diagnosis scales in intensive care units should be expanded.

Keywords: Nurse, nurse knowledge, incontinence, incontinence-associated dermatitis, intensive care unit, dermatitis

İnfertilite Hemşiresi Olmanın Temel Roller ve Sorumlulukları

Basic Roles and Responsibilities of Being an Infertility Nurse

Muazzez Çelikyürek¹, Dilek Ulusoy Karatopuk²

^{1,2} Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye

¹ORCID: 0000-0002-9245-5445

²ORCID: 0000-0002-9984-294X

Özet

İnfertilite reproduktif dönemdeki çiftlerin herhangi doğum kontrol yöntemi kullanmaksızın bir yıl düzenli cinsel ilişkiye rağmen gebelik durumunun sağlanamamasıdır. İnfertilitenin sıklığı ve nedenleri oldukça farklı etiyojilere sahip olmakla birlikte dünya çapında çiftlerin yaklaşık %15-20'sini etkilemektedir. Biyopsikososyokültürel boyutları olan, bireysel, ailevi ve toplumsal sorunlara yol açan yıpratıcı bir süreci kapsayan infertilite tedavisi; hekim, embriyolog ve hemşire gibi birçok uzmanı ve birimi entegre eden multidisipliner çalışma alanları gerektirmektedir. İnfertilite hemşiresi ise bu süreç boyunca infertil çiftlerin danışmanı, hasta hakları savunucusu, sağlık eğitimsi, hasta ile sağlık ekibi arasındaki koordinatör ve araştırmacı olma yönleriyle özellikle tıbbi bakım rolü olan önemli bir sağlık ekibi üyesidir. İnfertilite hemşireliğinin misyonu, infertilite tedavi süreci kapsamında holistik bir yaklaşım belirleyerek infertil çiftlerin iyi düzeylerinin artırılması yönünde olmalıdır. İnfertilite hemşirelerinin sorumluluk ve rollerinin tanımlanarak ÜYTE (üremeye yardımcı tedavi) merkezlerinde sadece bu alanda özelleşmiş sertifikalı hemşirelerin çalışmasının zorunlu kılınmasının ve infertil hemşirelerinin karşı karşıya kaldıkları sorunların çözülmesinin hastalara daha etkin ve bütüncül bir bakımın sunulmasına yönelik katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu derlemenin amacı ülkemizde yeni gelişmekte olan infertilite hemşireliğinin sorumluluk ve temel rollerini araştırarak tedavi sürecindeki infertil çiftlerin yaşadığı sorunların indirgenmesinde kaynak arayışına destek olmaktır.

Anahtar kelimeler: İnfertilite, hemşirelik, infertilite hemşireliği

Abstract

Infertility is the inability of reproductive couples to achieve pregnancy despite one year of regular sexual intercourse without the use of any contraceptive method. Although the frequency and causes of infertility have quite different etiologies, it affects approximately 15-20% of couples worldwide. Infertility treatment, which has biopsychosociocultural dimensions and involves an exhausting process that leads to individual, family and social problems, requires multidisciplinary work areas that integrate many specialists and units such as physicians, embryologists and nurses. The infertility nurse is an important health care team member with a medical care role, especially as a counselor of infertile couples, patient rights advocate, health educator, coordinator and researcher between the patient and the health care team during this process. The mission of infertility nursing should be to increase the well-being of infertile couples by determining a holistic approach within the infertility treatment process. It is thought that defining the responsibilities and roles of infertility nurses, making it compulsory for only certified nurses specialized in this field to work in ART (assisted reproductive treatment) centers and solving the problems faced by infertility nurses will contribute to the provision of

a more effective and holistic care to patients. The aim of this review is to investigate the responsibilities and basic roles of infertility nursing, which is newly developing in our country, and to support the search for resources to reduce the problems experienced by infertile couples in the treatment process.

Keywords: Infertility, nursing, infertility nursing

Kanser hastalarının uyku kalitesi ile algıladıkları stres düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi

Determination of the relationship between sleep quality and perceived stress levels of the cancer patients'

Musa PAÇA¹, Veysel KAPLAN²

¹ Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Palyatif Yoğun Bakım Servisi, Şanlıurfa (Orcid: 0000-0002-3516-5177);

² Harran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Şanlıurfa (Orcid: 0000-0001-9082-1379)

Özet

Giriş ve Amaç: Bu araştırma kanser hastalarının yaşadıkları stres ile uyku kalitesi arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini 01.09.2022 – 30.11.2022 tarihler arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinde yatarak veya ayaktan tedavi alan hastalar oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise, çalışmanın dahil edilme kriterlerini karşılayan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 91 hastadan oluşmaktadır. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Algılanan Stres Ölçeği ve Richards – Campbell Uyku Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan kanser hastalarının yaş ortalaması $54,58 \pm 15,16$, %56'sı erkek olup, %45'i okuryazar değildir. Hastaların %40,6'sının gelir durumu düşük, %46,3'ü eşi ve çocuklarıyla yaşamaktadır. Hastaların %49,5'i hastalığının 4. evresinde olup, %54,9'unda metastaz gerçekleşmiştir. Hastaların %23,3'ü ruh sağlığını kötü olarak değerlendirmişlerdir. Katılımcıların Algılanan Stres Ölçeği puan $42,35 \pm 8,49$ iken ve Richards – Campbell Uyku Ölçeği puan ortalaması ise $33,46 \pm 24,13$ olarak tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmanın sonuçlarına göre katılımcıların algılanan stres ve uyku toplam puan ortalaması arasında negatif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu ve hastaların algıladıkları stres düzeyi arttıkça uyku kalitesinin azaldığı saptanmıştır. Bu bağlamda kanser hastalarının stresle baş etme becerilerinin geliştirilmesi ve uyku kalitelerinin artırılması yönünde girişimsel çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kanser hastası, Algılanan Stres Düzeyi, Uyku Kalitesi

ABSTRACT

Background and Aim: This study was conducted to determine the relationship between the stress experienced by cancer patients and their sleep quality.

Method and Material: The population of the study consists of patients who received inpatient or outpatient treatment in a training and research hospital between 01.09.2022 and 30.11.2022. The sample of the study consists of 91 patients who met the inclusion criteria of the study and agreed to participate in the study. The data were collected using the Personal Information Form, the Perceived Stress Scale, and the Richards-Campbell Sleep Scale.

Results: The mean age of cancer patients participating in the study was 54.58 ± 15.16 years, 56% were male, and 45% were illiterate. 40.6% of the patients have low income and 46.3% live with their spouse and children. 49.5% of the patients were in the 4th stage of the disease and

metastasis occurred in 54.9% of them. 23.3% of the patients evaluated their mental health as bad. Participants' Perceived Stress Scale score was 42.35 ± 8.49 and the Richards-Campbell Sleep Scale mean score was 33.46 ± 24.13 .

Conclusion and Suggestions: According to the results of the study, it was determined that there was a negative and moderately significant relationship between the participants' perceived stress and total sleep score average, and the sleep quality decreased as the perceived stress level of the patients increased. In this context, interventional studies are needed to improve the ability of cancer patients to cope with stress and to increase their sleep quality.

Keywords: Cancer patient, Perceived Stress Level, Sleep Quality

Lise Öğrencilerinde Sosyal Medya Kullanımının Öfke ve Saldırganlık ile İlişkisi*
The Relationship between Social Media Use and Anger and Aggression in High School Students*

Nesrin Batu¹, Neslihan Payan¹, Fatma Midilli¹, Ayşe Ergün¹

¹Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
nesrinbatu47@gmail.com, neslihanpayan76@gmail.com, midillifatma9@gmail.com,
ayergun@gmail.com

ÖZET

Giriş ve Amaç: Adölesanlarda öfke ve saldırganlık, toplum içi etkileşim ve iletişimi etkileyen önemli bir halk sağlığı sorunudur. Bu çalışma lise öğrencilerinde sosyal medya kullanımının öfke ve saldırganlık ile ilişkisini incelemek amacıyla yapıldı. **Gereç ve Yöntem:** Tanımlayıcı-ilişkisel türde yapılan çalışmanın evrenini İstanbul ilinin Kadıköy ilçesinde bulunan liselerde öğrenim gören öğrenciler oluşturdu. Küme örnekleme yöntemi ile 4 okul ve her okulda her düzeyden (9-12.sınıf) rastgele bir sınıf seçildi. Çalışmaya 409 öğrenci (%64.4 kız öğrenci, % 35.4 erkek öğrenci) katıldı. Veriler Sosyo-demografik Tanılama Formu, Sosyal Medya Tutum Ölçeği (SMTÖ), Buss-Berry Saldırganlık Ölçeği (BPSÖ) ve Çok Boyutlu Öfke Ölçeği (ÇBÖÖ) ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, Mann Whitney U ve Spearman Korelasyon testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak kabul edildi.

Bulgular: Sosyal medyada günde 2 saatten fazla zaman geçiren öğrencilerin ÇBÖÖ-öfke belirtileri alt boyutu puanı, ÇBÖÖ- öfkesine yönelik, diğerlerine yönelik, kendilerine yönelik ve dünyaya yönelik öfke puanları sosyal medyada 2 saat ve daha az zaman geçirenlerden istatistiksel olarak anlamlı yüksek bulundu ($p<0.05$). Sosyal medyada 2 saatten fazla zaman geçiren öğrencilerin BPSÖ- fiziksel saldırganlık, öfke ve düşmanlık alt boyut puanları da 2 saat ve daha az zaman geçirenlerden istatistiksel olarak anlamlı yüksek bulundu ($p<0.05$). SMTÖ-Paylaşım İhtiyacı alt boyut puanı ile Buss Perry Saldırganlık Ölçeği alt boyut puanları arasında zayıf düzeyde anlamlı pozitif korelasyon saptandı ($p<0.001$).

Sonuç ve Öneriler: Uzun süre sosyal medya kullanan kişilerde daha yüksek saldırganlık ve öfke puanları gözlenmiştir. Sosyal medyada öfke ve saldırganlığa neden olan içerikleri önlemeye yönelik araştırmalar yapılması, öğrencilerde öfke ve saldırganlığı azaltacak eğitim programlarının uygulanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Saldırganlık, Öfke

ABSTRACT

Introduction and Aim: Anger and aggression in adolescents is an important public health problem that affects interaction and communication in the community. This study was conducted to examine the relationship between social media use and anger and aggression in high school students.

Materials and Methods: The universe of the descriptive-relational study consisted of students studying at high schools in Kadıköy district of Istanbul province. With the cluster sampling method, 4 schools and a random class from each level (9-12th grade) were selected from each school. 409 students (64.4% female students, 35.4% male students) participated in the study. Data were collected with the Socio-demographic Diagnosis Form, Social Media Attitude Scale (SMAS), Buss-Berry Aggression Questionnaire (BAQ), and Multidimensional Anger Scale

(MAS). Descriptive statistics, Mann Whitney U and Spearman Correlation test were used to evaluate the data. Statistical significance level was accepted as $p < 0.05$.

Results: The students who spent more than 2 hours a day on social media had statistically significantly higher scores on the MAS-anger symptoms sub-dimension, anger towards others, towards themselves, and towards the world than those who spent 2 hours or less on social media ($p < 0.05$). The BAQ- physical aggression, anger and hostility sub-dimension scores of students who spent more than 2 hours on social media were also statistically significantly higher than those who spent 2 hours or less ($p < 0.05$). A weakly significant positive correlation was found between the SMAS-Need to Share sub-dimension score and the Buss Perry Aggression Questionnaire sub-dimension scores ($p < 0.001$).

Conclusion and Suggestions: People who use social media for a long time have higher aggression and anger scores. It is recommended to conduct research to prevent content that causes anger and aggression in social media, and to implement educational programs that will reduce anger and aggression in students.

Keywords: Social Media, Aggression, Anger

Evde Sağlık Hizmetlerinde Kronik Hastalık Yönetimi Chronic Disease Management In Home Health Care

Neşe KISKAÇ

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik ABD, İstanbul, Türkiye,
nkiskac@gelisim.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-3058-6201>

ÖZET

Evde sağlık hizmetleri, çeşitli hastalıklara sahip bireylere ev ve aile ortamında sosyal ve psikolojik danışmanlık hizmetlerini de kapsayacak şekilde verilen muayene, tetkik, tahlil, tedavi, tıbbi bakım, takip ve rehabilitasyon hizmetlerini kapsamaktadır. Dünyada ve ülkemizde teknolojinin artması ve yaşam süresinin uzaması ile kronik hastalıklar artmıştır. Evde sağlık hizmetlerinin hizmet verdiği hasta profilini yüksek oranda geriatric ve buna bağlı olarak kronik hastalığı olan bireyler oluşturmaktadır. Bundan dolayı evde sağlık hizmetlerinin kronik hastalık yönetiminde önemi çok büyüktür. Kronik hastalıkların yönetimi, hastanın öz-yönetim becerisi kazanmasını, eğitim öğretim yöntemleriyle güçlendirilmesiyle kronik hastalığın tedavisinden daha fazlasını kapsamaktadır. Etkili kronik hastalık yönetimiyle hastalık komplikasyonlarının azaltılması, acile başvuruların ve hastaneye yatışların azaltılması, hastalığın fizyolojik ve psikolojik etkilerinin azaltılması ve yaşam kalitesinin artırılması hedeflenmektedir. Başarılı kronik hastalık yönetimini, iyi eğitilmiş, sağlık disiplinleri ile koordineli çalışan, iletişimi iyi sağlık ekibi yapabilmektedir. Evde sağlık hizmetleri de profesyonelleşmiş sağlık personelleri tarafından verilmekte, sağlık personelleri Sağlık Bakanlığı tarafından sertifikasyon programına dahil edilmekte ve hizmetiçi eğitimler birimler tarafından yapılmaktadır. Sonuç olarak, evde sağlık hizmetlerinde görev yapan, kronik hastalık yönetimi açısından iyi eğitilmiş sağlık personellerinin sayısının artırılması sağlık bakımının kalitesini arttırmada, bireylerin yaşam kalitesini yükseltmede, hastaneye yatışların azaltılması ve tekrarlı yatışların azaltılmasında, sağlık harcamalarında maliyetin azaltılması yönünde etkili olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Evde bakım, kronik hastalık, sağlık personeli

ABSTRACT

Home health services include examination, examination, analysis, treatment, medical care, follow-up and rehabilitation services, including social and psychological counseling services, to individuals with various diseases in the home and family environment. With the increase in technology and the prolongation of life expectancy in the world and in our country, chronic diseases have increased. The patient profile served by home health services is composed of highly geriatric individuals with chronic diseases. Therefore, the importance of home health services in the management of chronic disease is very great. The management of chronic diseases includes more than the treatment of chronic disease by strengthening the patient's self-management skills with education and training methods. With effective chronic disease management, it is aimed to reduce the complications of the disease, to reduce the number of emergency applications and hospitalizations, to reduce the physiological and psychological effects of the disease and to increase the quality of life. Successful chronic disease management can be achieved by a well-trained healthcare team that works in coordination with health disciplines and communicates well. Home health services are also provided by professionalized health personnel, health personnel are included in the certification program by the Ministry of

Health, and in-service training is provided by the units. As a result, increasing the number of health personnel working in home health services and well-trained in terms of chronic disease management will be effective in increasing the quality of health care, improving the quality of life of individuals, reducing hospitalizations and recurrent hospitalizations, and reducing the cost of health expenditures.

Key Words: Chronic illness health personnel, home care

Perinatal Dönemdeki Kadınlara Yönelik Afetlerde Psikolojik İlk Yardım Psychological First Aid in Disasters for Women in Perinatal Period

Nur Şifa Yavuz¹ (0000-0002-1461-5546), Fatma Uslu Şahan² (0000-0001-6451-296X)

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Nevşehir, Türkiye

²Hacettepe Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

ÖZET

Giriş ve Amaç: Perinatal dönemdeki kadınlar afet veya pandemi gibi toplumsal felaketlerden etkilenen en savunmasız gruplar arasındadır. Afetler yoğun ve ani sıkıntı yaratma kapasitesine sahiptir ve potansiyel olarak kadının başa çıkma yeteneğini alt üst edebilir. Perinatal dönemdeki kadınların sağlıklı başa çıkma ve stres yönetimini teşvik edecek şekilde desteklenmesi için psikolojik ilk yardım çok önemlidir. Afette psikolojik ilk yardım travmatik olayların neden olduğu ilk sıkıntıyı azaltmak ve kısa ve uzun vadeli uyarlanabilir işlevselliği ve başa çıkmayı teşvik etmek için tasarlanmış kanıta dayalı müdahaleleri içermektedir. Bu derlemede perinatal dönemdeki kadınlarda afetlerde psikolojik ilk yardımın önemi ve ilkelerinin tartışılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma literatürün bütünleştirici bir derlemesidir.

Bulgular: Bu derlemede toplum barınaklarında, sahra hastanelerinde ve akut bakım ortamlarında perinatal dönemdeki kadınlara ve ailelerine hizmet sunan hemşirelerin psikolojik ilk yardım ilkeleri (i) İletişim ve Katılım, (ii) Güvenlik ve Kontrol, (iii) Stabilizasyon, (iv) Bilgi Toplama: Güncel İhtiyaçlar ve Endişeler, (v) Pratik Yardım, (vi) Sosyal Destekler ile Bağlantı, (vii) Başa Çıkma Hakkında Bilgi, (viii) Ortak Hizmetlerle Bağlantı Kurma başlıkları altında incelenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Afetlerde perinatal hizmetlerin sunumunda psikolojik ilk yardım ilkelerinin hemşirelik müdahalelerinde kullanılması empatik ve pragmatik bir yaklaşım ile kadınların ve ailelerinin başa çıkma becerilerini yeniden kazanmalarını ve iyileşmeye başlamalarını sağlamak için gereklidir. Hemşirelerin afette psikolojik ilk yardım konusunda eğitimi, hemşireleri afete hazırlığını güçlendirmek ve en iyi uygulamaları perinatal popülasyonların benzersiz ihtiyaçlarına hizmet edecek şekilde uyarlamak için önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, perinatal dönem, ilk yardım, psikolojik

ABSTRACT

Introduction and Aim: Women in the perinatal period are among the most vulnerable groups affected by social disasters or pandemics. Disasters can cause intense and sudden distress and potentially overwhelm a woman's coping ability. Psychological first aid is crucial to support women in the perinatal period to promote healthy coping and stress management. Psychological first aid in disaster includes evidence-based interventions designed to reduce the initial distress caused by traumatic events and promote short- and long-term adaptive functioning and coping. This review aims to discuss the importance and principles of psychological first aid in disasters in women in the perinatal period.

Method: This study is an integrative review of the literature.

Results: In this review, the principles of psychological first aid for nurses providing services to women in the perinatal period and their families in community shelters, field hospitals and acute care settings were examined under the headings of (i) Communication and Participation, (ii) Safety and Control, (iii) Stabilization, (iv) Information Gathering: Current Needs and Concerns, (v) Practical Help, (vi) Connection with Social Supports, (vii) Information About Coping, (viii) Connection with Shared Services.

Conclusion and Recommendations: Using psychological first aid principles in nursing interventions in delivering perinatal services in disasters is essential to enable women and their families to regain coping skills and begin recovery through an empathic and pragmatic approach. Training nurses in psychological first aid in a disaster is recommended to strengthen nurses' disaster preparedness and adapt best practices to serve the unique needs of perinatal populations.

Keywords: Disaster, perinatal period, first aid, psychological

Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) Sonrası Dönemde Kadın Sağlığı Women's Health in the Post-Coronavirus Disease (COVID-19) Era

Nursen Ozkan (0000-0002-0209-6726)¹, **Fatma Uslu Şahan**² (0000-0001-6451-296X)

¹Kayseri Şehir Hastanesi, Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi, Hemşire, Kayseri, Türkiye

²Hacettepe Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

ÖZET

Giriş ve Amaç: Pandemiler dâhil olmak üzere afetler ve acil durumlar, toplumsal cinsiyet rolleri, ekonomik güvenlik ve bakıma erişim gibi faktörler üzerinde artan bir baskı oluşturduğundan kadın sağlığını ötekileştirmektedir. Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) salgını süresince kadınlar, salgının hem doğrudan hem de dolaylı etkilerinden orantısız bir şekilde etkilenmiştir. Bu derlemede pandemi sırasında ihmal edilen kadın sağlığı sorunları ve yeni "COVID sonrası dönemde yaşanan zorlukların literatür ile tartışılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma literatürün bütünleştirici bir derlemesidir.

Bulgular: Bu derlemede, COVID-19 salgınının göreceli olarak kontrol altına alınmasıyla, pandemi sırasında ihmal edilen kadın sağlığı sorunları ve yeni "COVID-19 sonrası" zorluklar; (i) Pandemi sırasında anne sağlığı, (ii) Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve Anne Sağlığı, (iii) Pandemi Sırasında Ruhsal ve Fiziksel Sağlık, (iv) Kadın Hemşirelerde Tükenmişlik, (v) Kadına Karşı Partner Şiddeti, (vi) Uzun COVID Sendromu, (vii) Pandemi Sırasında ve Sonrasında Beslenmeyle İlgili Zorluklar, (viii) Sağlık Sistemleri ve Kadın Sağlığı başlıkları altında tartışılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Pandemi sürecinde daha çok toplum sağlığına odaklanması kadın sağlığının ihmal edilmesine neden olmuştur. Literatürde COVID-19 salgınının uzun vadeli sonuçları yıllarca kadın sağlığını etkileyebileceği vurgulanmaktadır. Yeterli sağlık hizmetlerine erişim ve cinsiyete bakılmaksızın sağlık hizmetleri için eşit fırsatlar kadınların temel haklarıdır. Politika yapıcılar ve üst düzey sağlık sistemi yöneticileri kadınları reformların merkezine koymalı, onların ihtiyaç ve beklentilerine dikkat etmelidir. Kadınları güçlendirmek, tüm ailenin ve toplumun sağlığını ve esenliğini artırabilir. Pandemi gibi afet süreçlerinde kadınlara sunulan sağlık hizmetlerinin kesintiye uğramaması için ülkelerin sağlık sistemlerinde bir afet yönetim planının oluşturulması büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, pandemi sonrası, kadın sağlığı

ABSTRACT

Introduction and Aim: Disasters and emergencies, such as pandemics, have marginalized women's health by putting increasing pressure on factors like gender roles, economic security, and access to care. Women have been disproportionately affected by the direct and indirect effects of the Coronavirus Disease (COVID-19) pandemic. This literature review aims to examine the neglected women's health issues during the pandemic and the challenges in the new "post-COVID era."

Method: This study is an integrative review of the literature.

Results: In this review, with the relative containment of the COVID-19 pandemic, women's health issues neglected during the pandemic and new "post COVID-19" challenges; (i)Maternal

health during the pandemic, (ii) Sustainable Development Goals and Maternal Health, (iii) Mental and Physical Health During the Pandemic, (iv) Burnout in Female Nurses, (v) Partner Violence Against Women, (vi) Long COVID Syndrome, (vii) Nutrition Challenges During and After the Pandemic, (viii) Health Systems and Women's Health.

Conclusion and Recommendations: During the pandemic, a greater emphasis on public health led to the neglect of women's health. The literature emphasizes that the COVID-19 pandemic could have long-lasting effects on women's health. Fundamental rights of women include access to sufficient health services and equal opportunities for health services regardless of gender. Policymakers and senior health system administrators should prioritize the requirements and expectations of women when implementing reforms. Women's empowerment can enhance the health and welfare of the entire family and society. In order to prevent interruptions in health services provided to women during disasters such as pandemics, it is vital that countries implement a disaster management plan within their health systems.

Keywords: COVID-19, post-pandemic, women's health

Parsiyel Dişsizliği Bulunan Hastada Tek Taraflı Mandibula Kırığının Tedavisi: Olgu Sunumu

Treatment of Unilateral Mandibular Fracture in Patient with Partial Edentulism: A Case Report

Mustafa Mert AÇIKGÖZ¹, Merve ÖZTÜRK MUHTAR², Oğuz TEMİZEL³, Gülsüm AK⁴

¹ Dr., İstanbul Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0002-2346-1622

² Dt., İstanbul Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0003-2742-202X

³ Dt., İstanbul Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı, ORCID: 0009-0001-5162-621X

⁴ Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0002-3339-1568

Giriş: Travma nedeniyle oluşmuş çene kırıklarının tedavisi, maksillofasiyal cerrahinin temel konularından biridir. Mandibula, pozisyonu gereği travmaya daha açıktır ve kırık vakaları ile sıklıkla karşılaşmaktadır. Mandibula kırıkları, kırığın lokalizasyonuna kondil kırıkları, subkondiler kırıklar, koronoid kırıkları, mandibula ramus kırıkları, angulus kırıkları, mandibular gövde kırıkları ve simfiz kırıkları olarak sınıflandırılmaktadır. Mandibula kırığı meydana gelen olgularda ağrı, ısırma ve çiğnemede değişiklik, parestezi, kanama, ödem, dispne gibi semptomlar gelişebilmektedir. Ağız içi muayenede, dişlerde kırık, sublüksasyon, lüksasyon, kırık fragmanların deplasmanına bağlı maloklüzyon, oklüzyonda basamak defekti veya ön açık kapanış tespit edilebilmektedir.

Olgu: Mandibula kırıklarının tedavisinde temel amaç; iyileşme gerçekleşinceye kadar kırık fragmanlarını doğru anatomik pozisyonlarında redüksiyonu, fiksasyonu ve olası bir enfeksiyonun engellenmesidir. Tedavi sonunda estetik ve fonksiyonun geri kazanılması ile birlikte hastanın travma öncesi oklüzyon ve ağız açıklığının korunması hedeflenir. Olgu sunumumuzda 61 yaşında erkek hasta, asansör kapısı ile oluşan künt travma sonrası ağrı şikâyeti ile kliniğimize başvurmuştur. Yapılan ağız içi ve radyografik muayenede mandibula sol taraf angulus bölgesinde deplase olmayan kırık hattı gözlenmiştir. Lokal anestezi altında, Champy ve arkadaşları tarafından tarif edilen tek kompresyonsuz miniplak kullanılarak kırığın fiksasyonu sağlanmıştır. Sonrasında yaşanan komplikasyon ve bunların yönetimi olgu sunumumuzda literatürler ışığında değerlendirilmiştir.

Sonuç: Ağız, çene ve yüz bölgesi travma ile sıklıkla karşılaşılan bir bölgedir. Mandibula kırıklarının tedavisinde farklı yaklaşımlar olsa da genel prensip redüksiyon ve fiksasyondur. Dişsiz çenelerin açık fiksasyonu sonrasında hastaların uzun dönem takibi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çene kırıkları, kırık iyileşmesi, mandibula

Introduction: The treatment of jaw fractures caused by trauma is one of the main subjects of maxillofacial surgery. Due to its position, the mandible is more open to traumas and fractures are frequently encountered. Mandible fractures are classified according to the localisation of the fracture as condyle fractures, subcondylar fractures, coronoid fractures, mandibular ramus fractures, mandibular angle fractures, mandibular body fractures and symphysis fractures. Symptoms such as pain, changes in biting and chewing, paresthesia, bleeding, edema, and

dyspnea may develop in cases with mandibular fractures. In the intraoral examination, tooth fracture, subluxation, luxation, malocclusion due to displacement of broken fragments, step defect in occlusion or anterior open bite can be detected.

Case: The primary purpose of treating mandibular fractures; is to reduce and fix the fracture fragments in their correct anatomical positions until healing occurs and to prevent a possible infection. At the end of the treatment, it is aimed to preserve the patient's pre-traumatic occlusion and mouth opening together with the recovery of aesthetics and function. In our case report, a 61 year-old male patient applied to our clinic complaining of pain after blunt trauma caused by the elevator door. In the intraoral and radiographic examination, a non-displaced fracture line was observed in the left mandibular angle of the mandible. Under local anaesthesia, fracture fixation was achieved using a single non-compression miniplate described by Champy et al. Subsequent complications and their management were evaluated in our case report in light of the literature.

Conclusion: The oral and maxillofacial region is a region that frequently encounters trauma. Although there are different approaches in the treatment of mandibular fractures, the general principle is reduction and fixation. Long-term follow-up of patients is recommended after open fixation of edentulous jaws.

Keywords: Jaw fractures, fracture healing, mandible

Cerrahi Alan Enfeksiyonu Önlemeye Yönelik Güncel Yaklaşımlar

Current Approaches To Prevent Surgical Site Infection

Omar Qahtan ABDULAZEEZ ABDULAZEEZ ¹,

Doç. Dr. Şenay KARADAĞ ARLI ²

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
omar.q.abdulazeez@gmail.com ORCID ID:0000-0001-5950-8042

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı
senay1981@yahoo.com ORCID ID: 0000-0002-8231-3857

ÖZET

Cerrahi alan enfeksiyonu (CAE), cerrahi girişimlerin sonrasında 30-90 gün içinde ortaya çıkan enfeksiyonlardır. Bu enfeksiyonlar, genellikle bakterilerin neden olduğu ve deri, altta yatan dokular veya organlar üzerinde olumsuz etkilere yol açabilmektedir. Ayrıca, hastaların iyileşme sürecini uzatabilir, morbidite ve mortalite oranlarını artırabilir ve sağlık hizmetlerinde maliyeti yükseltebilir. Bu çalışmanın amacı, cerrahi alan enfeksiyonu ile ilgili literatürde bulunan en güncel önleme yaklaşımlarını sunmaktır. CAE'yi önlemenin en iyi yolu, cerrahi bölgede bakteriyel kontaminasyon riskini ve sonrasında gelişebilecek enfeksiyonu en aza indirmektir. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO), Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (CDC), Perioperatif Kayıtlı Hemşireler Derneği (AORN) ve Asya Pasifik Enfeksiyon Kontrol Derneği (APSIC) kılavuzlarına göre; El hijyeni, cerrahi bölge enfeksiyonlarını önlemek için önemlidir. Bununla birlikte cerrahi bölgedeki bakteri sayısını azaltmak için antiseptik bir madde kullanarak uygun cilt hazırlığı yapmak oldukça önemli girişimlerden biridir. Ameliyathane ortamında sterilitenin korunması hayati öneme sahiptir. Tüy alma gerekiyorsa, mümkün olan en kısa sürede ameliyat öncesi jilet yerine tıraş makinesi ile yapılmalıdır. Ameliyat öncesi antibiyotiklerin uygulanması, özellikle yüksek riskli işlemlerde CAE'yi önlemeye yardımcı olabilir. Cerrahi sonrası uygun yara bakımı, CAE'yi önlemek için önemlidir. Sonuçta, sağlık çalışanlarına yönelik düzenli eğitim programları, enfeksiyon önleme protokolleri, el hijyeni, aseptik teknikler ve yara bakımı CAE'leri önleme konusunda cerrahi hasta bakım sonuçlarını iyileştirmeye yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: cerrahi hasta, cerrahi alan enfeksiyonu, güncel yaklaşımlar.

ABSTRACT

Surgical site infections (SSIs) are infections that occur within 30-90 days following surgical procedures. These infections are typically caused by bacteria and can have adverse effects on the skin, underlying tissues, or organs. Additionally, they can prolong the patient's recovery process, increase morbidity and mortality rates, and elevate healthcare costs. The aim of this study is to present the most up-to-date prevention approaches for surgical site infections found in the literature. The best way to prevent SSIs is to minimize the risk of bacterial contamination in the surgical site and subsequent infection. According to guidelines from the World Health Organization (WHO), the Centers for Disease Control and Prevention (CDC), the Association of periOperative Registered Nurses (AORN), and the Asia Pacific Society of Infection Control (APSIC), hand hygiene is crucial in preventing surgical site infections. Additionally, appropriate skin preparation using an antiseptic agent to reduce the bacterial load in the surgical

site is an important intervention. Maintaining sterility in the operating room environment is of vital importance. If hair removal is necessary, it should be done using a razor as soon as possible prior to surgery, instead of a razor blade. The administration of preoperative antibiotics can help prevent SSIs, especially in high-risk procedures. Proper postoperative wound care is essential in preventing SSIs. Ultimately, regular education programs for healthcare providers, infection prevention protocols, hand hygiene, aseptic techniques, and wound care can contribute to improving surgical patient care outcomes by preventing SSIs.

Keywords: surgical patient, surgical site infection, current approaches.

Hemşirelik Öğrencilerinin Psikolojik Yardım Aramaya Yönelik Tutumlarının Kendini Damgalama ve Algılanan Sosyal Damgalamaya Göre İncelenmesi

The Investigation of Nursing Students' Attitudes Toward Seeking Psychological Help According to Self-Stigma and Perceived Social Stigma

Özcan ÖZDEMİR

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Yusuf Şerefoğlu Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Kilis/Türkiye

e-mail: ozcan.ozdemir@kilis.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-7370-3271>

Yunus KAYA

Aksaray Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Aksaray/Türkiye

e-mail: yunus.kaya@gmail.com, Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-1665-0377>

Simla ADAGİDE

Siirt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Siirt/ Türkiye

e-mail: simlaadagide@siirt.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-1548-316X>

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bu çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya yönelik tutumları ile kendini damgalama ve sosyal damgalama arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Bu kesitsel çalışmaya 791 hemşirelik öğrencisi katılmıştır. Veriler kişisel bilgi anketi, Psikolojik Yardım Aramaya Yönelik Tutum Ölçeği-R, Psikolojik Yardım Almaya Yönelik Stigma Ölçeği ve Yardım Aramaya Yönelik Kendini Damgalama Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların psikolojik yardım aramaya yönelik olumlu tutumları ile kendi kendini damgalama ve sosyal damgalama algıları arasında negatif bir korelasyon bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Kendini damgalama ve sosyal damgalama, psikolojik yardım aramaya yönelik tutumları anlamlı şekilde açıklamaktadır. Kendini damgalama ve sosyal damgalama hemşirelik öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya yönelik tutumlarını önemli ölçüde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, psikolojik yardım arama, sosyal damgalama, kendini damgalama, ruh sağlığı

ABSTRACT

Introduction and aim: This study aims to investigate the relationship between their attitudes toward seeking psychological help and self-stigma and social stigma.

Method: 791 nursing students participated in this cross-sectional study. Data were collected using a personal information questionnaire, Attitude Towards Seeking Psychological Help Scale-R, Stigma Scale for Receiving Psychological Help, and Self-Stigma of Seeking Help.

Findings: There was a negative correlation between participants' positive attitudes toward seeking psychological help and their perceptions of self-stigma and social stigma.

Conclusion and Suggestions: Self-stigma and social stigma significantly explained their attitudes toward seeking psychological help. Self-stigma and social stigma significantly affect nursing students' attitudes toward seeking psychological help.

Keywords: Nursing students, seeking psychological help, social stigma, self-stigma, mental health

Palyatif Bakımda Ağrı Yönetimi Pain Management in Palliative Care

Özden Kara Kurt¹ Refiye Akpolat²

¹ Hemşire, Kocaeli Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi, Genel Yoğun Bakım Ünitesi, Kocaeli, Türkiye, ozdenkara96@gmail.com, 0009-0002-8130-5692

² Dr. Öğretim Üyesi, Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye, refiyeakpolat@gmail.com, 0000-0001-8907-0651

ÖZET

Palyatif bakım yaşamı tehdit eden ciddi bir hastalıkla yaşayan hastaların, tedavisi mümkün olmayan hastalıklarda yaşam kalitesini arttırmak amacıyla semptomların hafifletilmesine yönelik uygulanan bir sistemdir.

Palyatif bakım hastalarında ağrı, yorgunluk, bulantı, üzüntü, endişe, uyku problemleri, nefes darlığı gibi sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu sorunlar ise hem hastaların hem de hasta yakınlarının yaşam kalitesini düşürmektedir. Bu bağlamda palyatif bakım merkezlerinde hastaların ağrılarının azaltılması, beslenmelerinin sağlanması, GİS (Gastrointestinal Sistem) semptomlarının (bulantı, kusma, diyare, konstipasyon vs.) azaltılması, mobilizasyonunun sağlanması amaçlanmaktadır.

Ağrının kontrolü doğru ve standartlara uygun yapıldığında yaşam kalitesi beklenen hedefe ulaşacaktır. Ağrının değerlendirilmesi ve yönetilmesi sağlık profesyonellerinin önemli görevlerinden biridir. Klinikte hemşirelerin en çok karşılaştığı sorunlardan biridir. Kişilere bütüncül bir bakım sunabilme, ağrının kontrol altına alınmasında temel noktalardan biridir.

Ağrı yönetimi kapsamında kullanılacak olan farmakolojik ve nonfarmakolojik yöntemleri hasta ve ailesi eğitimi hemşirenin sorumlulukları arasındadır. Ağrının değerlendirilmesi ağrı yönetiminin önemli bir basamağıdır. Yetersiz ağrı değerlendirme tedaviyi olumsuz etkileyecek böylece kişi de yarar sağlamayacaktır. Bu bilgiler ışığında yaptığımız derlemede, palyatif bakım hastalarında ağrı yönetimi ve hemşirenin rolünün irdelenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Palyatif Bakım, Semptom, Ağrı Yönetimi.

ABSTRACT

Palliative care is a system applied to alleviate the symptoms of patients living with a serious life-threatening disease in order to improve the quality of life in incurable diseases.

Palliative care patients face problems such as pain, fatigue, nausea, sadness, anxiety, sleep problems and shortness of breath. These problems reduce the quality of life of both patients and their relatives. In this context, it is aimed to reduce the pain of patients in palliative care centers, to ensure their nutrition, to reduce GIS (Gastrointestinal System) symptoms (nausea, vomiting, diarrhea, constipation, etc.) and to ensure their mobilization.

When pain control is done correctly and in accordance with the standards, the quality of life will reach the expected goal. Assessment and management of pain is one of the important tasks of health professionals. It is one of the most common problems faced by nurses in the clinic. Providing holistic care to people is one of the main points in controlling pain.

Patient and family training on pharmacologic and nonpharmacologic methods to be used within the scope of pain management is among the responsibilities of the nurse. Assessment of pain is an important step in pain management. Inadequate pain assessment will negatively affect the

treatment so that the person will not benefit. In the light of this information, in this review, it was aimed to examine pain management in palliative care patients and the role of the nurse.

Keywords: Pain, Palliative Care, Symptom, Pain Management.

Deprem Kaynaklı Afetlerin Kadın Sağlığına Etkisi ve Hemşirelerin Sorumlulukları

The Impact of Earthquake-Related Disasters on Women's Health and Nurses' Responsibilities

Pınar Kara¹, Evşen Nazik²

¹Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,

karapinar@hotmail.com ORCID NO: 0000-0001-6710-6713

²Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği ABD,

eceevsen_61@hotmail.com ORCID NO: 0000-0001-5464-4467

ÖZET

Giriş ve Amaç: Deprem kaynaklı afetlerde kadınların ihtiyaçları, fizyolojileri ve toplumsal cinsiyete dayalı değişen rolleri nedeniyle önceliklidir. Bu derlemede, deprem kaynaklı afetlerin kadın sağlığına etkisi ve hemşirelerin sorumlulukları hakkında bilgi sunmak amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu derlemenin amacı ve kapsamına uygun ilgili literatüre, Pubmed ve Google Akademik veri tabanlarında tam metnine ulaşılan araştırmalara yer verilmiştir.

Bulgular: Depreme maruz kalan kadınlarla yapılan çalışmalar, kadınların olumsuz sağlık sonuçlarını bildirmektedir. Deprem, sağlıklı olmayan barınma koşulları, güvenli olmayan içme ve kullanma suyu nedeniyle, kadınlarda çeşitli enfeksiyonlar ve bulaşıcı hastalıkların gelişimi açısından risk oluşturmaktadır. Gebelikte yaşanan deprem, stresin artmasına yol açarak erken doğumla; artan stres inutero ortamı ve fetal gelişimi etkileyerek düşük doğum ağırlığı ve APGAR skorları gibi perinatal komplikasyonlarla ve düşük gestasyonel kilo artışıyla ilişkilendirilmektedir. Öte yandan kadınlar, toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak şiddete ve cinsel istismara maruz kalabilmekte, depresyon ve travma sonrası stres bozukluğu yaşayabilmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Deprem sonrası sürdürülebilir kadın sağlığı açısından, kadınların temel ihtiyaçlarının karşılanmasında oluşan güçlüklerin, gebelik ve doğum sonu dönemde gelişebilecek ani komplikasyonların, emzirme ve aile planlanmasıyla ilgili sorunların erken fark edilmesi önemlidir. Bu nedenle, hemşirelerin depremden etkilenen kadınlara toplumsal cinsiyete duyarlı olarak hijyen, aile planlaması, pre/perinatal sağlık, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, emzirme ve diğer cinsel sağlık üreme sağlığı konularında eğitim ve danışmanlık sunmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, deprem, kadın sağlığı, üreme sağlığı, hemşirelik bakımı

ABSTRACT

Introduction and purpose: Women's needs, physiology and gender-based changing roles are prioritized in earthquake-induced disasters. This review is aimed to provide information about the effects of earthquake-induced disasters on women's health and the responsibilities of nurses.

Materials and methods: The relevant literature, which is suitable for the purpose and scope of this review, and studies whose full texts are available in Pubmed and Google Scholar databases are included.

Results: Studies conducted with women exposed to earthquakes report negative health outcomes of women. Earthquake creates a risk for the development of various infections and communicable diseases in women due to unhealthy housing conditions, unsafe drinking and utility water. Earthquake experienced during pregnancy leads to increased stress and resulting premature birth; increased stress affects the inutero environment and fetal development and is associated with perinatal complications such as low birth weight and APGAR scores, and low gestational weight gain. In addition, women may be exposed to violence and sexual abuse depending on their gender roles, and may experience depression and post-traumatic stress disorder.

Conclusion and recommendations: In terms of sustainable women's health after the earthquake, it is important to recognize the difficulties that develop during the provision of women's basic needs, the sudden complications that may develop during pregnancy and postpartum period, and the problems related to breastfeeding and family planning. Therefore, nurses should provide gender-sensitive education and counseling to women affected by the earthquake on hygiene, family planning, pre/perinatal health, sexually transmitted infections, breastfeeding and other sexual and reproductive health issues.

Keywords: Disaster, earthquake, women's health, reproductive health, nursing care

Yüksek Riskli Gebelerin Gebelik Deneyimleri ve Prenatal Distres Düzeylerinin Belirlenmesi

Determination of Pregnancy Experiences and Prenatal Distress Levels of High-Risk Pregnant Women

Pınar Kara¹, Evşen Nazik²

¹Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, karapinar@hotmail.com ORCID NO: 0000-0001-6710-6713

²Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği ABD, eceevsen_61@hotmail.com ORCID NO: 0000-0001-5464-4467

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bu araştırma, yüksek riskli gebelerin gebelik deneyimleri ve prenatal distres düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı-kesitsel tipteki araştırma, Nisan 2018-Haziran 2019 tarihleri arasında bir devlet hastanesinde yüksek riskli gebelik nedeniyle tedavi gören 422 gebeyle yapılmıştır. Veriler, gebe tanıtıcı bilgi formu, “Gebelik Deneyimleri Ölçeği” ve “Prenatal Distres Ölçeği (Revize Versiyon)” ile toplanmıştır.

Bulgular: Gebelerin yaş ortalaması 27.74±6.43 olup, %25.8'nin ≥ 4 gebeliği ve %82.0'nin 3. trimesterde olduğu saptanmıştır. Gebelerin %16.1'inin gebelikte hipertansiyon, %37.7'sinin erken doğum tehdidi, %14.0'nin erken membran rüptürü ve %6.4'ünün gestasyonel hipertansiyon nedeniyle klinikte tedavi gördüğü tespit edilmiştir. Kadınların %11.4'ünün önceki gebeliklerinde ve %14.7'sinin mevcut gebeliğinde daha önce tedavi için hastaneye yattığı belirlenmiştir. Gebelerin olumlu ve olumsuz duygular sıklık ile yoğunluk ve prenatal distres puan ortalamalarının sırasıyla 45.09±20.25, 16.27±10.85, 2.44±0.36, 1.90±0.54 ve 10.29±4.95 olduğu saptanmıştır. Ayrıca, gebelik deneyimleri ölçeği olumlu duygular sıklık ve yoğunluk puanları ile prenatal distres puanları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki saptanırken, olumsuz duygular sıklık puanları ile arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Yüksek riskli gebelerin prenatal distres düzeyleri arttıkça, olumlu gebelik deneyimlerinin azaldığı ve olumsuz gebelik deneyimlerinin arttığı tespit edilmiştir. Olumlu gebelik deneyimlerinin artırılması için gebelerin prenatal distres düzeylerinin ve gebelik deneyimlerinin değerlendirilmesi ve gerekli hemşirelik bakımının verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yüksek riskli gebelik, gebelik deneyimleri, prenatal distres, hemşirelik bakımı

ABSTRACT

Introduction and purpose: This study was conducted to determine the pregnancy experiences and prenatal distress levels of high-risk pregnant women.

Materials and methods: The descriptive-cross-sectional study was conducted with 422 pregnant women who were treated for high-risk pregnancy in a state hospital between April 2018 and June 2019. The data were collected with the pregnant descriptive information form, the “Pregnancy Experiences Scale” and the “Prenatal Distress Scale (Revised Version)”.

Results: The mean age of the pregnant women was 27.74 ± 6.43 years, 25.8% had ≥ 4 pregnancies and 82.0% were in the third trimester. Participant's 16.1% were treated in the clinic for hypertension during pregnancy, 37.7% for the threat of premature birth, 14.0% for premature rupture of membranes and 6.4% for gestational hypertension. Women's 11.4% were hospitalized for treatment in their previous pregnancies and 14.7% in their current pregnancy. The frequency and intensity of positive and negative emotions, and prenatal distress mean scores of the pregnant women were 45.09 ± 20.25 , 16.27 ± 10.85 , 2.44 ± 0.36 , 1.90 ± 0.54 and 10.29 ± 4.95 , respectively. In addition, there was a significant negative correlation between positive emotions frequency and intensity scores of pregnancy experiences scale and prenatal distress scores, while there was a positive significant relationship between negative emotions frequency scores ($p < 0.05$).

Conclusion and recommendations: As the prenatal distress levels of high-risk pregnant women increased, positive pregnancy experiences decreased and negative pregnancy experiences increased. It is recommended to evaluate the prenatal distress levels and pregnancy experiences of pregnant women in order to increase positive pregnancy experiences.

Keywords: High-risk pregnancy, pregnancy experiences, prenatal distress, nursing care

“Yolun Ortasında Kalmışsınız, Sonu Olmayan Bir Yol” Gebeliğini Tıbbi Terminasyon ile Sonlandırılan Kadınların Deneyimleri: Fenomenolojik Bir Araştırma

"You are stuck in the middle of the road, a road with no end" Experiences of Women Who Terminated Their Pregnancies by Medical Termination: A Phenomenological Study

Rabiye Akın Işık-Hacettepe Üniversitesi-ORCID: 0000-0002-0358-5425

Mine İş-Gazi Üniversitesi-ORCID: 0000-0002-1034-9244

Yunus Kaya-Aksaray Üniversitesi-ORCID:0000-0003-1665-0377

Özet

Giriş ve Amaç: Fetal anomaliye bağlı tıbbi terminasyona karar verme süreci oldukça karmaşıktır ve dini inançlar, ailenin özellikleri ve değerleri, etik değerler, psikolojik ve sosyolojik birçok faktörden etkilenmektedir. Bu süreç, hem kadın hem de aile açısından da oldukça zorlayıcı olabilmektedir. Bu nedenle bu çalışma, gebeliğini tıbbi terminasyon ile sonlandıran kadınların deneyimlerini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, nitel araştırma yaklaşımlarından fenomenolojik araştırma deseni kullanılarak planlanmıştır. Çalışma verileri, Tanıtıcı Özellikler Soru Formu ve Yarı Yapılandırılmış Derinlemesine Bireysel Görüşme Formu kullanılarak 20 gebe bireyden Nisan-Haziran 2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Elde edilen nitel veriler, tematik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Nitel verilerin analizi sonucunda, “Psikososyal Etkiler”, “İşlevselliğe Etkiler”, “Baş Etme” ve “Beklentiler” olmak üzere dört kategori elde edilmiştir. Bu kategoriler altında sekiz tema ve 24 alt tema belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Hemşireler, tıbbi terminasyon sürecinde kadınların fiziksel bakımının yanında aile merkezli yaklaşım ile fetal kaybın oluşturduğu ruhsal etkileri de değerlendirerek bütüncül bir bakım sağlamalıdır. Bakıma, perinatal palyatif bakım ve yas danışmanlığının eklenmesi bakımın bütüncül olarak sunulabilmesi için büyük önem taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: Fetal anomali, tıbbi terminasyon, gebelik, hemşirelik, nitel araştırma

Abstract

Introduction and Aim: The decision-making process for medical termination due to fetal anomaly is complex and is influenced by religious beliefs, family characteristics and values, ethical values, psychological and sociological factors. This process can be very challenging for both the woman and the family. Therefore, this study was conducted to evaluate the experiences of women who terminated their pregnancies by medical termination.

Materials and Method: The study was planned using a phenomenological research design from qualitative research approaches. The study data were collected from 20 pregnant women between April and June 2022 using a Descriptive Characteristics Questionnaire and a Semi-structured In-depth Individual Interview Form. The qualitative data obtained were evaluated by thematic analysis method.

Results: As a result of the analysis of qualitative data, four categories were obtained: "Psychosocial Impacts", "Impacts on Functioning", "Coping" and "Expectations". Eight themes and 24 sub-themes were identified under these categories.

Conclusions and Suggestions: Nurses should provide holistic care by evaluating the psychological effects of fetal loss with a family-centered approach in addition to the physical care of women during the medical termination process. The addition of perinatal palliative care and bereavement counseling is of great importance for holistic care.

Key-words: Fetal anomaly, medical termination, pregnancy, nursing, qualitative research

Hemşirelerin Etkili Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri, Kariyer Engelleri ve İş Doyumu Arasındaki İlişki

The Relationship Between Nurses' Effective Lifelong Learning Tendency, Career Barriers and Job Satisfaction

Rabiye Akın Işık, Hacettepe Üniversitesi, ORCID:0000-0002-0358-5425

Yunus Kaya, Aksaray Üniversitesi, ORCID: 0000-0003-1665-0377

Garibe Adıgüzel, Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, ORCID:0009-0007-1173-2708

Özet

Giriş ve Amaç: Yaşam boyu öğrenme, bireylerin hem mesleki gelişimini hem de iş doyumunu etkilemektedir. Ancak, hemşirelerin kariyer planlama sürecinde ortaya çıkan bazı engeller, kariyer hedeflerine ulaşmasını engellemektedir. Aynı zamanda ortaya çıkan engeller, yaşam boyu öğrenme motivasyonunu ve iş doyumunu etkileyebilmektedir. Bu nedenle bu çalışmada, hemşirelerin etkili yaşam boyu öğrenme eğilimleri, kariyer engelleri ile iş doyumunu arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Bu araştırma, tanımlayıcı-kesitsel türdedir. Araştırma verileri, Tanıtıcı Özellikler Formu, Etkili Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği, Hemşirelikte Kariyer Engelleri Ölçeği ve Minnesota İş Doyumu Ölçeği kullanılarak 1665 hemşireden toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizi, Bağımsız Örneklem t Testi, Tek Yönlü Varyans (ANOVA), Pearson Korelasyon ve çoklu regresyon analizi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Etkili yaşam boyu öğrenme ile hemşirelikte kariyer engelleri toplam puan ortalamaları arasında anlamlı ilişki bulunmazken, iş doyumunu toplam puan arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki belirlenmiştir ($r=0,22$, $p<0,01$). Hemşirelikte kariyer engelleri ile iş doyumunu toplam puanları arasında negatif yönlü anlamlı ilişki saptanmıştır ($r= -0,25$, $p<0,01$). Hemşirelerin iş doyumunu toplam puanlarının %14 etkili yaşam boyu öğrenme, kariyer engelleri ve hemşirelerin tanıtıcı özellikler tarafından açıklandığı bulunmuştur.

Sonuçlar: Kariyerde algılanan engeller ve yaşam boyu öğrenme hemşirelerin tükenmişlik düzeyinin artmasına ve iş doyumunun azalmasına neden olabilmektedir. Bu nedenle, hemşirelerin kariyer sürecinde engellere neden olan etmenlerin belirlenmesi ve yaşam boyu öğrenme motivasyonlarının artırılması iş doyumunun artmasında etkili olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, yaşam boyu öğrenme, kariyer engelleri, iş doyumunu

Abstract

Introduction and Aim: Lifelong learning affects both professional development and job satisfaction of individuals. However, some obstacles that arise in the career planning process of nurses prevent them from reaching their career goals. At the same time, emerging obstacles may affect lifelong learning motivation and job satisfaction. Therefore, this study was conducted to evaluate the relationship between nurses' effective lifelong learning tendencies, career barriers and job satisfaction.

Methods: This study is a descriptive cross-sectional study. Data were collected from 1665 nurses using the Descriptive Characteristics Form, Effective Lifelong Learning Scale, Career

Barriers in Nursing Scale and Minnesota Job Satisfaction Scale. The data were analyzed using Independent Sample t Test, One-Way ANOVA, Pearson Correlation and multiple regression analysis.

Results: While there was no significant relationship between effective lifelong learning and the career barriers in nursing total scores, a positive relationship was found between the total score of job satisfaction ($r=0,22$, $p<0,01$). There was a significant negative correlation between career barriers in nursing and job satisfaction total scores ($r= -0,25$, $p<0,01$). It was found that 14% of nurses' job satisfaction total scores were explained by effective lifelong learning, career barriers and nurses' descriptive characteristics.

Conclusions: Perceived barriers in career and lifelong learning may lead to an increase in burnout and a decrease in job satisfaction. Therefore, it is thought that determining the factors that cause obstacles in the career process of nurses and increasing their motivation for lifelong learning will be effective in increasing job satisfaction.

Key-Words: Nursing, lifelong learning, career barriers, job satisfaction.

Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleki Yetkinlik Düzeylerinin İncelenmesi

Examining the Professional Competence Levels of Nursing Students

Saadet Erzincanlı¹, Arzu Yüksel²

¹Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
saadeterzincanli@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-9348-3803

²Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
arzuyuksel76@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7819-2020

ÖZET

Giriş ve Amaç: Hemşirelik öğrencilerinin yeterli yetkinliğe sahip olmaları, mezun olduktan sonra görevlerini etkili ve güvenli bir şekilde yerine getirebilmeleri açısından önemlidir. Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin mesleki yetkinlik düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu araştırmanın örneklemini, 20 Mart-15 Nisan 2023 tarihleri arasında bir Sağlık Bilimleri Fakültesi'nin hemşirelik bölümünde 2.,3.,4.sınıfta öğrenim gören ve araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 227 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında "Birey Tanıtım Formu" ve "Hemşirelik Öğrencilerinin Yetkinlik Ölçeği (HÖYÖ)" (Ülker ve Korkmaz 2022) kullanılmıştır. Araştırma verileri google form aracılığıyla oluşturulan anket formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde yüzdellik dağılım, Mann Whitney U Testi ve Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Araştırma ilgili Sağlık Bilimleri Fakültesinden yazılı izin ve Aksaray Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan onay alınarak yapılmıştır (Tarih: 28.02.2023, No: 2023/02-01).

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 21.93 ± 2.82 olup, %50.2'sinin mesleği iş garantisi nedeniyle tercih ettiği ve %81.5'inin hemşirelik mesleğini sevdiği belirlenmiştir. Öğrencilerin %69.2'sinin ailesinde bir sağlık çalışanı olmadığı, %90.3'ünün daha önce herhangi birine uzun süreli bakım vermediği saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin HÖYÖ toplam puan ortalaması 246.66 ± 36.51 , alt boyut puan ortalamaları "klinik biyomedikal bilim" 24.41 ± 5.60 , "genel klinik beceriler" 38.39 ± 7.84 , "eleştirel düşünme ve akıl yürütme" 20.66 ± 4.59 , "bakım" 35.08 ± 5.72 , "etik ve sorumluluk" 93.27 ± 14.30 ve "yaşamboyu öğrenme" boyutunda ise 34.82 ± 6.18 'dir. Öğrencilerin sınıf düzeyine, hemşirelik mesleğini seçme nedenine, hemşirelik mesleğini sevmeye durumuna göre HÖYÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin mesleki yetkinliklerinin iyi düzeyde olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin mesleki yetkinliklerini geliştirmeye yönelik eğitimlerin verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, mesleki yetkinlik, yetkinlik.

ABSTRACT

Introduction and aim: It is important for nursing students to have sufficient competence in order to be able to fulfill their duties effectively and safely after graduation. This study was conducted to examine the professional competence levels of nursing students.

Method: The sample of this descriptive study consisted of 227 students who were studying in grade second, third, fourth at a nursing department of a Faculty of Health Sciences between 20

March and 15 April 2023 and who voluntarily accepted to participate in the research. Data were collected by "Individual Identification Form" and "The Competency Inventory of Nursing Students (CINS) (Ülker and Korkmaz 2022). Research data were collected with a questionnaire form created via google form. The percentage distributions, Mann Whitney U Test and Kruskal Wallis Test were used in the analysis of the data. This study conducted by taking written permission from related the Faculty of Health Sciences and Aksaray University Human Research Ethics Committee (Date: 28.02.2023, No: 2023/02-01).

Findings: The mean age of the students was 21.93 ± 2.82 years, 50.2% of them preferred the profession because of job guarantee and 81.5% of them liked the nursing profession. It was determined that 69.2% of the students did not have a health worker in the family, and 90.3% had not given long-term care to anyone before. The total mean score of the competency scale of the nursing students was 246.66 ± 36.51 , sub-dimension mean score was determined as "clinical biomedical science" was 24.41 ± 5.60 , "general clinical skills" was 38.39 ± 7.84 , "critical thinking and reasoning" was 20.66 ± 4.59 , "care" was 35.08 ± 5.72 , "ethics and responsibility" was 93.27 ± 14.30 and "lifelong learning" was 34.82 ± 6.18 . It was determined that there was a statistically significant difference between the mean scores of the students according to the grade level, the reason for choosing the nursing profession, and the status of liking the nursing profession ($p < 0.05$).

Conclusion and Suggestions: It was found that the professional competencies of the students were at a good level. It is recommended to provide trainings to develop students' professional competencies.

Keywords: Nursing students, professional competence, competence.

Hemşirelik Öğrencilerinin Uzmanlaşmaya Yönelik Tutumları Nursing Students' Attitudes Towards Specialization

Sebahat KUŞLU¹, Ayşe EMİNOĞLU²

¹Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, mail: sebahatkuşlu02@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5861-4617

²Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, mail: ayse.11.eminoglu@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6738-5529

ÖZET

Giriş ve Amaç: Teknolojik ve bilimsel gelişmelerin artmasıyla beraber birçok meslekte olduğu gibi hemşirelik mesleğinde de mevcut bilgi, uygulama ve teknolojiler giderek gelişmekte ve karmaşıklaşmaktadır. Bu durum mevcut bilgileri sorgulamadan uygulamak yerine kanıta dayalı uygulama yapmayı gerektirmiş ve bunun sonucunda uzmanlaşma kavramını gündeme getirmiştir. Bu araştırma; hemşirelik öğrencilerinin uzmanlaşmaya yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı tipte tasarlanmıştır. Evren; Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Hemşirelik Bölümü öğrencileri olup araştırmaya katılmayı kabul eden 203 öğrenci örneklemini oluşturmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan online anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Bu form; “Kişisel Bilgi Formu” ve “Hemşirelikte Uzmanlaşmaya Yönelik Tutum Ölçeği (HUYTÖ)”nden oluşmaktadır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS paket programı kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaşı ortalama 20.87’dir. %73.9’u kadın, %41.9’u üçüncü sınıfta okumakta, %38.9’u kolay iş bulabilmek için hemşirelik bölümünü tercih etmiş, %62.1’i tercih yaparken hemşirelik hakkında kısmen bilgi sahibi, %71.4’ü hemşireliğin kendisine uygun bir meslek olduğunu, %69.5’inin hemşirelik yapan bir yakını bulunduğu, %47.8’i hemşirelik mesleğini kısmen sevdiğini, %38.9’u aldığı teorik eğitimi, %52.2’si beceri eğitimini kısmen yeterli bulduğunu, %44.3’ü hemşirelik mesleğine kendisini kısmen hazır hissettiğini ve %54.7’si güncel gelişmeleri kısmen takip ettiğini belirtmiştir. Öğrencilerin tümünün HUYTÖ Toplam puanı 66 puanın üzerinde olup iyi düzeydedir. Ayrıca hemşireliği tercih ederken meslek hakkında bilgi sahibi olanların olmayanlara göre HUYTÖ Toplam puanı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksektir ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Yapılan çalışma sonucunda öğrencilerin hemşirelikte uzmanlaşmaya yönelik tutumlarının iyi düzeyde olduğu saptanmıştır. Özellikle üniversite eğitimi sürecinde ve mesleki hayatta hemşirelerin uzmanlaşması için gerekli teşvik edici uygulamalar yapılmalıdır. Uzmanlaşma yolunda olan hemşirelik öğrencilerinin uzmanlık alanları ve atılacak adımlar konusunda ihtiyaç duyduğu bilgi ve destek sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Hemşirelik öğrencileri, Hemşirelikte uzmanlaşma

ABSTRACT

Introduction and Purpose: With the increase in technological and scientific developments, existing knowledge, practices and technologies in the nursing profession, as in many other professions, are gradually developing and becoming more complex. This situation required evidence-based practice instead of applying existing knowledge without questioning and as a result, the concept of specialization was brought to the agenda. This study was planned to determine nursing students' attitudes towards specialization.

Materials and Methods: This study was designed as a descriptive study. The population was the students of Gaziantep Islamic Science and Technology University, Department of Nursing and 203 students who agreed to participate in the study constituted the sample. Data were collected through an online questionnaire form created by the researchers. This form consists of "Personal Information Form" and "Attitude Towards Specialization in Nursing Scale". SPSS package program was used to evaluate the data.

Results: The mean age of the students was 20.87 years. 73.9% of the students were female, 41.9% were studying in the third grade, 38.9% preferred the nursing department in order to find a job easily, 62.1% had partial information about nursing while making their choice, 71.4% thought that nursing was a profession suitable for them, 69.5% had a relative who was a nurse, 47.8% said that nursing was a profession that suited them, 47.8% stated that they partially liked the nursing profession, 38.9% found the theoretical education and 52.2% found the skills training partially sufficient, 44.3% felt partially ready for the nursing profession and 54.7% partially followed current developments. All of the students' HUYTÖ Total score was above 66 points and was at a good level. In addition, those who had information about the profession while choosing nursing had a statistically significant higher HUYTÖ Total score than those who did not ($p < 0.05$).

Conclusion and Suggestions: As a result of the study, it was determined that students' attitudes towards specialization in nursing were at a good level. Especially during the university education process and in professional life, necessary encouraging practices should be carried out for nurses to specialize. Nursing students who are on the way to specialization should be provided with the information and support they need about their specialization areas and the steps to be taken.

Keywords: Nursing, Nursing students, Specialization in nursing

Hemşirelik Öğrencilerinin İzolasyon Önlemlerine Uyum ve Bulaş Korku Düzeylerinin Belirlenmesi: Kesitsel Bir Çalışma

Determination of Nursing Students' Adaptation to Isolation Preventions and Fear of Contagion Levels: A Cross-Sectional Study

Seda Akutay¹, Hatice Yüceler Kaçmaz², Şevval Yiğit³

¹ Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye, sedaakutay@erciyes.edu.tr, 0352 2076666-28572, <https://orcid.org/0000-0002-2843-8392>

² Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye, haticeyclr@erciyes.edu.tr, 03524379282- 28563, <https://orcid.org/0000-0003-4529-1991>

³ Lisans hemşirelik öğrencisi Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Kayseri, Türkiye, 42sevval50@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-6022-0097>

Özet

Giriş ve Amaç: Hemşirelik öğrencilerinin izolasyon önlemlerine uyum düzeylerinin ve bulaşıcı hastalık bulaş/bulaştırma korku düzeylerinin ortaya konulması, gerekli önlemlerin alınabilmesi açısından önemlidir. Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerin izolasyon önlemlerine uyumunun ve bulaş/bulaştırma korku düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma bir devlet üniversitesi hemşirelik bölümünde okuyan 363 öğrenci ile tanımlayıcı, kesitsel tipte yapılmıştır. Veriler, öğrenci bilgi formu, İzolasyon Önlemlerine Uyum Ölçeği ve Bulaş/Bulaştırma Korkusu Ölçeği kullanılarak online olarak toplanmıştır. Veriler SPSS 24.0 paket programında Kruskal Wallis testi, Mann Whitney U testi, Bonferroni düzeltilmesi ve Spearman korelasyon testi ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma katılan hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması 21.60±1.60 olup %82.4'ünün kadın, %35.8'inin hemşirelik dördüncü sınıf öğrencisi olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin izolasyon önlemlerine uyum ölçeği toplam puan ortalaması 75.29±12.15, bulaş/bulaştırma korkusu ölçeği toplam puan ortalaması ise 90.63±17.80 olarak belirlenmiştir. Kadın öğrencilerin izolasyon önlemlerine uyumunun erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu (p=0.015), ikinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin üst sınıflara göre izolasyon önlemlerine uyumlarının daha düşük (p=0.008) ve bulaş korkularının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin izolasyon önlemlerinden en sık maske (%98.1) ve eldiven kullanımını (%94.7) tercih ettikleri, klinikte izolasyondaki hastaya bakım veren öğrencilerin izolasyon önlemlerini uygulamada sorun yaşamadığı görülmüştür. Bu çalışma sonucunda, hemşirelik öğrencilerinin izolasyon önlemlerine uyum düzeylerinin iyi, bulaşma korkusu düzeylerinin ortalamanın üzerinde olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, izolasyon, önleme, bulaşma, korku

Abstract

Introduction and Aim: It is important to reveal the level of compliance of nursing students with isolation precautions and the fear of contagious disease transmission/contagion, in order

to take the necessary precautions. This study was carried out to determine the compliance of nursing students with isolation precautions and fear of contagion/ transmission.

Materials and Methods: The study was conducted in a descriptive, cross-sectional type with 363 students at a state university nursing department. Data were collected online using the student information form, the Isolation Precautions Compliance Scale, and the Fear of Contagion/ Transmission Scale. In the study, the data analysis number, percentage, Kruskal Wallis, Mann Whitney U test, Bonferroni correction, and Spearman correlation tests were used in the SPSS software.

Results: The mean age of the nursing students who participated in the research was 21.60 ± 1.60 , and it was determined that 82.4% were female and 35.8% were fourth grade nursing students. The total mean score of the student's compliance with isolation measures was 75.29 ± 12.15 , and the total mean score of the fear of contagion/transmission scale was 90.63 ± 17.80 . It has been determined that female students' compliance with isolation measures is higher than male students, second-year nursing students' compliance with isolation measures is lower than upper classes, and their fear of contagion is higher. It was observed that the students preferred the use of masks (98.1%) and gloves (94.7%) most frequently among the isolation measures, and the students who care for the patient in isolation in the clinic did not have any problem applying the isolation measures.

Conclusion and Suggestion: As a result of this study, it was determined that the compliance levels of nursing students to isolation precautions were good and contagion fear levels were above-average.

Keywords: Nursing students, isolation, prevention, contagion, fear

Afet Yardım Kamplarında Annelerin Emzirme Uygulamalarını Etkileyen Faktörler Factors Affecting Breastfeeding Practices of Mothers in Disaster Relief Camps

Seda Purtul (0000-0002-3547-384X)¹, Fatma Uslu Şahan² (0000-0001-6451-296X)

¹Nallıhan Devlet Hastanesi, Palyatif Bakım Servisi, Ankara, Türkiye

²Hacettepe Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

ÖZET

Giriş ve Amaç: Afetler sırasında, özellikle yetersiz beslenme, ishal ve bulaşıcı hastalıklar nedeniyle artan bebek ölüm oranları bildirilmiştir. Afet yardım kamplarında, bebekler arasında yetersiz beslenmeye bağlı ölümleri önlemek için emzirmenin teşvik edilmesi, korunması ve desteklenmesi çok önemlidir. Bu derlemede, afet yardım kamplarında ikamet eden annelerin emzirme uygulamalarını etkileyen faktörlerin tartışılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma literatürün bütünlendirici bir derlemesidir.

Bulgular: Literatür incelediğinde, afet yardım kamplarında küçük çocukları olan annelerin emzirmeyi bırakma riski altında olduğu görülmektedir. Bu derlemede emzirme uygulamalarını doğrudan ve dolaylı olarak etkileyen faktörler (i) ücretsiz bebek maması sütü dağıtımı, (ii) emzirme için güvenli alanların varlığı, (iii) emzirme danışmanlığı, (iv) emzirme hakkındaki inançlar, (v) cinsiyete dayalı kısıtlamalar ve (vi) annenin refahı başlıkları altında tartışılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Afet yardım kamplarında emzirme uygulamalarını doğrudan ve dolaylı olarak etkileyen faktörlerin tam olarak anlaşılması, hemşirelerin ve diğer sağlık profesyonellerinin emzirme uygulamalarını iyileştirmelerine ve afet yardım kamplarında çocuk ölümlerini azaltmalarına yardımcı olacaktır. Afet yardım kamplarında ikamet eden ve emzirmeyi sürdürmek isteyen kadınlar için gerekli olan emzirme desteği türlerini belirlemede ve sağlamada sağlık profesyonellerinin, politika yapıcıların, yardım kuruluşlarının ve diğer paydaşların multidisipliner bir yaklaşım ile çalışmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Kamp, Emzirme, Kadın

ABSTRACT

Introduction and Aim: Increased infant mortality rates have been reported during disasters, mainly due to malnutrition, diarrhea, and infectious diseases. In disaster relief camps, it is essential to promote, protect and support breastfeeding to prevent deaths due to malnutrition among infants. In this review, we aimed to discuss the factors affecting the breastfeeding practices of mothers residing in disaster relief camps.

Method: This study is an integrative review of the literature.

Results: A review of the literature suggests that mothers with young children in disaster relief camps are at risk of breastfeeding discontinuation. In this review, factors that directly and indirectly affect breastfeeding practices are discussed under the headings of (i) free infant

formula milk distribution, (ii) availability of safe spaces for breastfeeding, (iii) breastfeeding counseling, (iv) beliefs about breastfeeding, (v) gender-based restrictions and (vi) maternal well-being.

Conclusion and Recommendations: A full understanding of the factors that directly and indirectly influence breastfeeding practices in disaster relief camps will help nurses and other health professionals to improve breastfeeding practices and reduce child mortality in disaster relief camps. It is recommended that health professionals, policymakers, aid organizations, and other stakeholders work with a multidisciplinary approach to identify and provide the types of breastfeeding support required for women residing in disaster relief camps who wish to continue breastfeeding.

Keywords: Disaster, Camp, Breastfeeding, Women

Hemşirelerin Mesleki Benlik Saygısı İle Bakım Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Investigation Of The Relationship Between The Professional Self-Respect And Care Behaviors Of Nurses

Sedat Ünlü

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, sedatunlu679@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6157-9138

Şefika Dilek Güven

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, sdguven@nevsehir.edu.tr ,ORCID: 0000-0002-2761-4665

Nalan Gördeles Beşer

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi/Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, nalanbeser@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6054-0437

ÖZET

Giriş ve Amaç: Araştırma, hemşirelerin mesleki benlik saygısı ile bakım davranışları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla tanımlayıcı-ilişki arayıcı tipte gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, Ekim-Aralık 2021 tarihleri arasında Kayseri Şehir Hastanesinde çalışan 505 hemşire ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri, Hemşire Tanıtıcı Bilgi Formu, Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği (MBSÖ) ve Bakım Davranışları Ölçeği (BDÖ) ile elde edilmiştir. Araştırmada yazılı araştırma izinleri ile etik onay alınmıştır. Araştırma verileri, Chronbaha Alfa analizi, tanımlayıcı istatistikler, Bağımsız gruplarda t testi, Tek Yönlü ANOVA Varyans analizi, Pearson Korelasyon Analizi ve Lineer Regresyon analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırmada, anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak alınmıştır.

Bulgular: Araştırmada, hemşirelerin ortalama 33.15 ± 8.10 yaşında ve %26.2'sinin 22-27 yaş aralığında, %71.9'unun kadın, %87.8'inin lisans ve üzeri mezunu olduğu %38.1'inin meslekte 1-5 yıl arasında çalıştığı, %40.2'sinin dahili birimlerde, %78.8'inin gece-gündüz vardiyada %93.7'sinin servis hemşiresi pozisyonunda çalıştığı belirlenmiştir. Araştırmada, hemşirelerin MBSÖ puanlarının ortalama $95,86\pm 15,20$ olduğu ve orta düzeyde mesleki benlik saygısına sahip oldukları, BDÖ'nden ise ortalama $5,14\pm 0,69$ puan aldıkları ve hasta bakım kalitesi algılama düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmada, hemşirelerin mesleki benlik saygısı puanları ile bakım davranışları puanları arasında pozitif yönde ve çok düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu ve mesleki benlik saygısı düzeyi arttıkça hemşirelerin olumlu bakım davranışlarına etkisi bulunmuştur. Araştırmada, hemşirelerin mesleki benlik saygısı, bakım davranışları düzeyinin %3.9'unu anlamlı bir şekilde etkilediği belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada, hemşirelerin mesleki benlik saygısı ile bakım davranışları arasında anlamlı düzeyde ilişki olduğu, mesleki benlik saygısı düzeyindeki artışın, bakım davranışlarını anlamlı şekilde etkilediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, mesleki benlik saygısı, hemşirelik bakımı, hemşirelik bakım davranışları

ABSTRACT

Objective: The research was carried out in a descriptive-relationship-seeking type in order to determine the relationship between nurses' professional self-esteem and care behaviors.

Methods: The research was carried out with 505 nurses working in Kayseri City Hospital between October and December 2021. The data of the study were obtained with Nurse Descriptive Information Form, Professional Self-Esteem Scale (PSES) and Caring Behaviors Scale (CBS). Written permissions and ethical approval were obtained for the study. Research data were evaluated with Chronbaha Alpha analysis, descriptive statistics, Independent groups t test, One Way ANOVA Analysis of Variance, Pearson Correlation Analysis and Linear Regression analysis. In the study, the level of significance was taken as $p < 0.05$.

Results: In the study, the average age of nurses was 33.15 ± 8.10 years, 26.2% were between the ages of 22-27, 71.9% were female, 87.8% had a bachelor's degree or higher, 38.1% worked in the profession for 1-5 years, 40.2% In internal units, it was determined that 78.8% of them worked day and night shifts and 93.7% of them worked as service nurses. In the study, it was determined that the nurses' PSES scores were 95.86 ± 15.20 on average and they had a moderate level of professional self-esteem, while they got an average of 5.14 ± 0.69 points from the CBS and their patient care quality perception levels were high. In the study, it was found that there was a positive and very low significant relationship between nurses' professional self-esteem scores and their care behavior scores, and that as the professional self-esteem level increased, it had an effect on nurses' positive care behaviors. In the study, it was determined that nurses' professional self-esteem and care behaviors level affected 3.9% of them significantly.

Conclusion: In the study, it was determined that there was a significant relationship between nurses' professional self-esteem and care behaviors, and the increase in the level of professional self-esteem significantly affected their care behaviors.

Keywords: Nurse, professional self-esteem, nursing care, nursing care behaviors

Üniversite Öğrencilerinin Uyku Kalitesi ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Investigation of the Relationship Between Sleep Quality and Academic Achievement of University Students

Elif Günay İsmailoğlu¹, Sema Yağmur Demirtaş², Seda Şahan³

1: İzmir Bakırçay Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye, elif.ismailoglu@bakircay.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9152-3469

2: İzmir Bakırçay Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye, sema.yagmr12@gmail.com

3: İzmir Bakırçay Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye, seda.sahan@bakircay.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4071-2742

ÖZET

Giriş ve Amaç: Üniversite öğrencileri uyku bozuklukları veya kötü uyku hijyeni bakımından riskli grupta yer almaktadır. Uyku kalitesi kötü olan öğrenciler fiziksel, bilişsel ve emosyonel olarak olumsuz etkilenmektedir. Bu nedenle bu araştırma üniversite öğrencilerinin uyku kaliteleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma 2020-2021 eğitim öğretim yılında İzmir Bakırçay Üniversitesi Sağlık Bilimleri, Hukuk, İktisadi ve İdari Bilimler ve Mühendislik Fakültelerinde 2. ve 3. sınıflarda öğrenim gören 191 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmanın verileri “Kişisel Bilgi Formu” ve “Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi” (PUKİ) anket formları ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %42,5’inin (n=81) 20 yaşında ve 57,49’unun (143) kadın olduğu, %95,3’ünün (n=182) gün içinde kafein tükettiği, %65,4’ünün (n=125) egzersiz yapmadığı ve %26,2’sinin (n=50) uykuya rahat dalmak için yaptığı alışkanlık olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin genel not ortalamalarının 3,28 olduğu belirlenmiştir. Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksine göre öğrencilerin ortalama gece saat 05.00 gibi yattığı (4,86±5,23), uykuya dalma sürelerinin ortalama 26 dakika (26,24±20,11) olduğu, sabahları ortalama saat 06.00 gibi kalktıkları (6,49±1,32) ve geceleri ortalama 6 saat (5,67±1,61) uyudukları belirlenmiştir. Öğrencilerin Pittsburgh Uyku kalite indeksi toplam puanının 11,92 (>5) olduğu bu nedenle de kötü uyku kalitesine sahip oldukları bulunmuştur. Öğrencilerin Pittsburgh Uyku kalite indeksi toplam puanı ile not ortalamaları arasında ilişki bulunamamıştır (p>0.005).

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin kötü uyku kalitesine sahip oldukları ancak bu durumun akademik başarılarını etkilemediği belirlenmiştir. Öğrencilerin uyku kalitesini artırmaya yönelik eğitimler verilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Akademik Başarı, Uyku Kalitesi

ABSTRACT

Introduction and Aim: University students are in the risk group in terms of sleep disorders or poor sleep hygiene. Students with poor sleep quality are negatively affected physically, cognitively and emotionally. For this reason, this research was conducted to determine the relationship between the sleep quality of university students and their academic achievement.

Materials and Methods: This research was conducted with 191 2nd and 3rd-grade students studying at İzmir Bakırçay University Health Sciences, Law, Economics and Administrative Sciences and Engineering Faculties in the 2020-2021 academic year. The data of the study were collected with the “Personal Information Form” and “Pittsburgh Sleep Quality Index” (PUKI) questionnaires. Descriptive statistics (number, percentage, mean, standard deviation) correlation analysis were used to evaluate the data.

Results: It was found that 42.5% (n=81) of the students were 20 years old and 57.49 (143) were women, 95.3% (n=182) consumed caffeine during the day, 65.4% It was determined that (n=125) did not exercise and 26.2% (n=50) had a habit of falling asleep comfortably. It was determined that the overall grade point average of the students was 3.28. According to the Pittsburgh Sleep Quality Index, students go to bed at around 05:00 am (4.86 ± 5.23), the average time to fall asleep is 26.24 ± 20.11 , and they get up at 06.00 on average ($6.49 \pm 1, 32$) and they slept an average of 6 hours (5.67 ± 1.61) at night. It was found that the students' Pittsburgh Sleep quality index total score was 11.92 (>5) and therefore, they had poor sleep quality. There was no correlation between students' total Pittsburgh Sleep quality index score and their grade point averages ($p > 0.005$).

Conclusion and Suggestions: It was determined that the students had poor sleep quality, but this did not affect their academic achievement. It can be suggested that training should be given to improve students' sleep quality.

Keywords: Student, Academic Success, Sleep Quality

İmplantable Edilebilir Kardiyoverter Defibrilatörlü Hastalarda Hemşirenin Rolü

The Role of the Nurse in Patients with Implantable Cardioverter Defibrillator

Serap TUNA¹

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Köyceğiz Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yaşlı Bakım Programı, Muğla/Türkiye, Email: seraptuna@mu.edu.tr, ORCID NO: 0000-0002-9868-8514

ÖZET

İmplantable edilebilir kardiyoverter defibrilatör (ICD)'ler, kardiyovasküler hastalıklar arasında en sık görülen ventriküler aritmiler ve kalp yetmezliği hastalıklarının tedavisinde kullanılmaktadır. ICD'ler ventriküler taşikardi veya ventriküler fibrilasyona bağlı ani kardiyak ölümü önlemek için geliştirilmiş cihazlardır. Bu cihazlar tehlikeli bir ritim bozukluğunu tespit edip, gereken durumlarda şok uygulaması yapan cihazlardır.

ICD'ler takıldıktan sonra hastalar birçok sorunla karşılaşabilir ve bu da onların yaşam şekillerinde değişiklik yapmalarını gerektirmektedir. ICD'ye sahip hastaların karşılaşabilecekleri sorunlar arasında; psikososyal sorunlar (anksiyete, depresyon, korku), uyku problemleri, gelecek ile ilgili endişeler, cihaz arızasıyla ilgili endişeler, şoka bağlı ağrı, kaygı, kontrol kaybı, beden imajında bozulma, motorlu araç kullanımının kısıtlılığı, yaşam tarzı kısıtlılığı, cinsel yaşam ve ölüm korkusu gibi endişeler bulunmaktadır. Bu da kişilerin yaşam kalitelerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Günümüzde hastaların çoğunun ICD konusunda bilgi sahibi olmaması önemli bir sorundur. Hemşirelerin ICD'li hastaların bakımı konusunda bilgi sahibi olmaları büyük önem taşımaktadır. Hemşirelik bakımı ve uygun hemşirelik süreçlerinin yürütülmesi hastaların yaşam kalitesinin artmasına katkı sağlamaktadır. Bakım, eğitim ve danışmanlık gibi görevleri bulunan hemşirelere hizmet içi eğitim programlarının verilmesi de önem taşımaktadır. Bu derlemede, ICD'ye sahip hastalarda hemşirenin rolleri hakkında bilgi verilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İmplantable edilebilir kardiyoverter defibrilatör, Hemşire, Hasta eğitimi

ABSTRACT

Implantable cardioverter defibrillators (ICDs) are used in the treatment of ventricular arrhythmias and heart failure diseases, which are the most common cardiovascular diseases. ICDs are devices developed to prevent sudden cardiac death due to ventricular tachycardia or ventricular fibrillation. These devices are devices that detect a dangerous rhythm disorder and apply shock when necessary.

After ICDs are inserted, patients may encounter many problems, which requires them to make changes in their lifestyle. Among the problems that patients with ICD may encounter; psychosocial problems (anxiety, depression, fear), sleep problems, worries about the future, worries about device malfunction, pain due to shock, anxiety, loss of control, deterioration in

body image, limitation of motor vehicle use, limitation of lifestyle, fear of sexual life and death. There are such concerns. This can negatively affect people's quality of life.

It is an important problem that most of the patients today do not have knowledge about ICD. It is of great importance that nurses have knowledge about the care of patients with ICD. Nursing care and carrying out appropriate nursing processes contribute to the improvement of patients' quality of life. It is also important to provide in-service training programs to nurses who have duties such as care, education and counseling. In this review, it is aimed to give information about the roles of nurses in patients with ICD.

Keywords: Implantable cardioverter defibrillator, Nurse, Patient education

Transkateter Aort Kapak İmplantasyonu (TAVİ) Olan Hastalarda Hemşirelik Yönetimi

Nursing Management in Patients with Transcatheter Aortic Valve Implantation (TAVI)

Serap TUNA¹

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Köyceğiz Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yaşlı Bakım Programı, Muğla/Türkiye, Email: seraptuna@mu.edu.tr, ORCID NO: 0000-0002-9868-8514

ÖZET

Transkateter Aort Kapak İmplantasyonu (TAVİ), şiddetli aort darlığının tedavisinde son yıllarda yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntem açık kalp ameliyatı yapılmadan, kateter yöntemi kullanılarak kalbe biyoprotez aort kapak takılması işlemidir. TAVİ işlemi, aort darlığına sahip ileri yaş grubunda ve cerrahi risk düzeyi yüksek olan hastalara önerilmektedir. TAVİ işlemi yöntemi için çoğunlukla femoral yol tercih edilmektedir. Femoral arterden girilerek arkus aorta geçilerek stenotik aortaya ulaşılmaktadır.

TAVİ sonrasında hastalarda birçok komplikasyon görülebilmektedir. Ölüm, miyokard infarktüsü, inme, hematoma, retroperitoneal kanama, kalp bloğu, arteriel oklüzyon ve kardiak tamponat gibi komplikasyonlar görülebilmektedir. TAVİ sonrası ortaya çıkabilecek komplikasyonlara erken müdahale edilebilmesi büyük önem taşımaktadır. Hastalar işlem sonrasında koroner yoğun bakım ünitelerinde izlenmektedir. Bu konuda eğitim almış hemşirelerin bakımı mortalite ve morbidite açısından önemlidir. Hemşireler, hastaların bakımında kritik bir role sahiptir. İşlem sonrası ortaya çıkabilecek komplikasyonlara erken müdahale edebilmeli, hastayı bütüncül bir yaklaşımla değerlendirebilmelidir.

Hemşirelik bakımı, hastayı izleme, değerlendirme ve eğitmeye (aktivite, diyet, ilaçlar ve ağrı yönetimi) odaklanmalıdır. Bu konuda yapılacak girişimler ile hastanın işlem sonrası yaşam kalitesinde ve işlemin başarısında artışa neden olmaktadır. Bu derleme ile TAVİ işlemi yapılan hastalarda hemşirelik bakımının önemine değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Transkateter Aort Kapak İmplantasyonu, Hemşirelik Bakımı, Hasta Eğitimi

ABSTRACT

Transcatheter Aortic Valve Implantation (TAVI) is a widely used method in the treatment of severe aortic stenosis in recent years. This method is the procedure of inserting a bioprosthetic aortic valve into the heart using the catheter method, without open heart surgery. TAVI procedure is recommended for patients with aortic stenosis in the advanced age group and patients with high surgical risk. The femoral route is mostly preferred for the TAVI procedure. The stenotic aorta is reached by entering through the femoral artery and passing through the aortic arch.

Many complications can be seen in patients after TAVI. Complications such as death, myocardial infarction, stroke, hematoma, retroperitoneal bleeding, heart block, arterial occlusion and cardiac tamponade can be seen. Early intervention for complications that may occur after TAVI is of great importance. The patients are followed up in coronary intensive care units after the procedure. The care of nurses trained in this subject is important in terms of

mortality and morbidity. Nurses have a critical role in the care of patients. He should be able to intervene early in the complications that may occur after the procedure and evaluate the patient with a holistic approach.

Nursing care should focus on monitoring, evaluating and educating the patient (activity, diet, medications, and pain management). With the interventions to be made in this regard, it causes an increase in the quality of life of the patient after the procedure and the success of the procedure. In this review, the importance of nursing care in patients who underwent TAVI was mentioned.

Keywords: Transcatheter Aortic Valve Implantation, Nursing Care, Patient Education

Mekanik Ventilasyon Desteği Alan Hastaların Ağrı Davranışlarının Değerlendirilmesi Amacıyla Kullanılan Ölçekler

Scales Used to Evaluate Pain Behaviors of Patients Receiving Mechanical Ventilation Support

Sevdanur Yücel¹, Doç. Dr. Şenay Karadağ Arlı²

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği, Samsun, Türkiye, sevdanuryucel7@gmail.com, 0000-0001-8055-7762

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği, Samsun, Türkiye, senay1981@yahoo.com / senay.arli@omu.edu.tr, 0000-0002-8231-3857

ÖZ

Literatürde yoğun bakım ünitesinde (YBÜ) sözlü olarak iletişim kuramayan hastaların tedavi süresi boyunca ağrı, korku, uyku bozukluğu, iletişim yetersizliği gibi kötü deneyimler ve hoş olmayan duygular yaşadıkları belirtilmektedir. Bu olumsuz deneyimler arasında ağrı, yoğun bakım hastaları için en önde gelen stresörler arasında yer almaktadır.

Yoğun bakım hastaları birçok faktör nedeniyle kendilerini ifade edemediğinden bu hastalarda ağrı değerlendirmesi amacıyla literatürde mevcut olan davranışsal ve fizyolojik göstergelerin yer aldığı çeşitli ağrı ölçeklerinin kullanımı önerilmektedir. Bu ölçeklerin ülkemize uyarlanarak mekanik ventilasyonlu hastalarda ağrının etkin değerlendirilmesi ve etkili ağrı yönetiminin ekip anlayışı ile sağlanması oldukça önemlidir.

Bu derleme makalede mekanik ventilasyon desteği alan hastalarda; ağrıya neden olan faktörler, ağrı davranışları, ağrı değerlendirilmesi ve ağrı davranışlarının değerlendirilmesi amacıyla kullanılan ölçekler ve özellikleri hakkında bilgi verilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mekanik ventilasyon, Ağrı değerlendirme, Hemşirelik, Yoğun Bakım.

ABSTRACT

The literature states that patients who are unable to communicate verbally in intensive care (ICU) experience poor experiences and unpleasant feelings during the course of treatment, such as pain, fear, sleep disorders, lack of communication. These adverse experiences include pain among the leading stressors for intensive care patients.

Since intensive care patients cannot express themselves due to many factors, it is recommended to use various pain scales with behavioral and physiological indicators available in the literature for pain assessment in these patients. It is very important to adapt these scales to our country and to evaluate pain effectively in mechanically ventilated patients and to provide effective pain management with team understanding.

In this review article, patients receiving mechanical ventilation support; It is aimed to give information about the factors causing pain, pain behaviors, pain assessment and scales used for the evaluation of pain behaviors and their features.

Key Words: Mechanical ventilation, Pain assessment, Nursing, Critical car

Covid 19 Pandemisinde Hemşire Akademisyenlerin Deneyimleri ve Gelecek Pandemilere Bakış Açıları: Kalitatif Bir Çalışma

Experiences of Nurse Academicians in the Covid 19 Pandemic and Their Perspectives on Future Pandemic: A Qualitative Study

Sevecen ÇELİK İNCE¹, Yeliz DİNÇER²

¹Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Türkiye, sevecencelik@hotmail.com, Orcid ID: 0000-0003-3113-4565

²Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Zonguldak, Türkiye, yelizdincer83@hotmail.com, Orcid ID: 0000-0003-3154-3393

ÖZET

Giriş ve Amaç: Pandemide hemşire akademisyenlerin deneyimlerinin ve gelecek olası pandemilere yönelik bakış açılarının belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma tanımlayıcı nitel tiptedir. Eylül-Aralık 2022 tarihinde Türkiye'nin batısında bulunan bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini 11 akademisyen hemşire oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Covid 19 Pandemisi Deneyimlerine İlişkin Görüşme Formu ve ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Verilerin analizi içerik analizi ile yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan akademisyen hemşirelerin yaş ortalaması 39,72±7,19'dir. Katılımcıların tamamı kadın, 6'sı evli, 7'si doktora mezunudur. Görüşmelerden elde edilen verilerinden analiz sonucunda dört ana tema ortaya çıkmıştır. (1) Pandemide hemşire akademisyenler ve hemşirelik eğitimi ana temasında, akademisyen hemşire olmak zorlayıcı bir süreç olarak tanımlanmış, güçlenme, fedakarlık, buz dağı, savaşçı gibi metaforlar ile ilişkilendirilmiştir. (2) Pandeminin yaşama etkisi ana temasında altında pandeminin aile ve sosyal yaşama, ruhsal ve fiziksel sağlık üzerine ve akademik yaşama etkisine yer verilmiştir (3) Pandemi de kazanımlar ana teması altında pandemi döneminde yeni araştırma sahası oluşması, kendini geliştirme fırsatını yakalama, online kongrelere katılabilme gibi kazanımlar yer almıştır. (4) Gelecek pandemiler için öneriler ana teması altında hemşirelik eğitimi için gelecekte alınması gereken önlemler ve öneriler yer almıştır.

Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak pandemi döneminde akademisyen hemşireler için olumlu kazanımlar olmasına rağmen, yaşamlarını ve hemşirelik eğitimini büyük oranda olumsuz etkilediği görülmektedir. Akademisyen hemşirelere göre hemşirelik eğitimini sürdürmede yeni pandemilere tam olarak hazır olmadığımız belirtilmiştir. Bu nedenle olası yeni pandemiler için akademisyen hemşirelerin yaşamlarını olumsuz etkileyebilecek sorunlara yönelik çözümler üretilmelidir. Yeni pandemilerde hemşirelik eğitiminde benzer sorunların yaşanmaması için önlemler alınması önerilir.

Anahtar kelimeler: Covid-19, pandemi, akademisyen hemşire.

ABSTRACT

Introduction and Aim: To determine the experiences of nurse academicians and their perspectives on possible future pandemics.

Materials and Methods: This study is a descriptive qualitative research. It was conducted in September-December 2022 in the Department of Nursing, Faculty of Health Sciences, of a university located in the west of Turkey. The sample of the study consisted of 11 nurse academicians. Personal Information Form, Interview Form on Covid 19 Pandemic Experiences and voice recorder were used to collect data. The data were analyzed by content analysis.

Results: The average age of the nurse academicians participating in this study was 39.72 ± 7.19 years. All of the participants are women, 6 of them are married and 7 of them are doctoral graduates. As a result of the analysis of the data obtained from the interviews, four main themes emerged. (1) In the main theme of nurse academics and nursing education in the pandemic, being an academic nurse was defined as a compelling process and was associated with metaphors such as empowerment, self-sacrifice, iceberg, and warrior. (2) Under the main theme of the impact of the pandemic on life, the impact of the pandemic on family and social life, mental and physical health, and academic life is included. (3) Under the main theme of gains in the pandemic, gains such as the creation of a new research area during the pandemic period, the opportunity to develop oneself, and the ability to participate in online congresses were included. (4) Under the main theme of recommendations for future pandemics, there are precautions and suggestions to be taken in the future for nursing education.

Discussion and Conclusion: As a result, although there are positive gains for academic nurses during the pandemic period, it is seen that their lives and nursing education have been negatively affected. According to academic nurses, it was stated that we are not fully ready for new pandemics in continuing nursing education. For this reason, solutions should be produced for problems that may negatively affect the lives of academic nurses for possible new pandemics. It is recommended to take measures to prevent similar problems in nursing education in new pandemics.

Key words: Covid-19, pandemic, academic nurse.

Üniversite Öğrencilerinin Çevrimiçi Alışveriş Bağımlılığının İncelenmesi: Kesitsel bir çalışma

Examining University Students' Online Shopping Addiction: A cross-sectional study

Sevecen Çelik İnce, Arzum Çelik Bekleviç

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD., Orcid

ID: <https://orcid.org/0000-0003-3113-4565>

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Ahmet Erdoğan Sağlık Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikleri Bölümü, Ameliyathane Hizmetleri Pr., Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-9989-8599>

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı ameliyathane hizmetleri bölümünde okuyan üniversite öğrencilerinin çevrimiçi alışveriş bağımlılığının belirlenmesidir.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı, kesitsel tipte bir çalışmadır. Örneklemi 2022-2023 eğitim öğretim yılında Batı Karadeniz’de bulunan bir üniversitenin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Ameliyathane Hizmetleri bölümünde okuyan 133 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Veriler *Kişisel Tanıtıcı Bilgi Formu* ve *Çevrimiçi Alışveriş Bağımlılığı Ölçeği* ile toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmanın sonucunda öğrencilerin yaş ortalaması 20.14 ± 1.43 , %78.9’u kadın, %99.2’si bekâr, %51.1’i ikinci sınıftır. Öğrencilerin %61.7’sinin alışveriş yapma tercihi çevrimiçi alışveriştir. Öğrencilerin çevrimiçi alışveriş bağımlılığı ölçeği toplam puan ortalaması 42.97 ± 12.07 ’dir. Öğrencilerin alışveriş yapma tercihine göre, çevrimiçi alışverişe aylık ayrılan giderin gelir durumuna göre, çevrimiçi alışveriş ile bir ürün alma sıklığına göre ve çevrimiçi alışverişte satın almayı tercih edilen ürün türüne göre çevrimiçi alışveriş bağımlılığı ölçeği toplam puan ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$).

Sonuç ve öneriler: Üniversite öğrencileri örnekleminde yapılan bu çalışma sonrası öğrencilerin büyük oranda çevrimiçi alışverişini tercih ettikleri saptanmıştır. Öğrencilerin orta düzey çevrimiçi bağımlılıkları olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle sağlık hizmetleri içerisinde önemli yeri olan ameliyathane hizmetleri öğrencilerinin çevrimiçi alışveriş bağımlılığı riskinin farkında olunması ve çevrimiçi alışveriş bağımlılığın önüne geçmek amacıyla girişimler planlanması önerilir.

Anahtar kelimeler: ameliyathane hizmetleri, bağımlılık, çevrimiçi alışveriş, üniversite öğrencisi.

Summary

Objective: The aim of this study is to determine the online shopping addiction of university students studying in the operating room services department.

Method: The research is a descriptive, cross-sectional study. The sample consisted of 133 university students studying in the Department of Operating Room Services at Vocational School of Health Services at a university in the Western Black Sea Region in the 2022-2023

academic year. Data were collected with Personal Identification Information Form and Online Shopping Addiction Scale.

Results: As a result of the research, the average age of the students was 20.14 ± 1.43 , 78.9% were female, 99.2% were single, 51.1% were second class. The shopping preference of 61.7% of the students is online shopping. The students' total score on the Online Shopping Addiction Scale is 42.97 ± 12.07 . A statistically significant difference was found in terms of the total score averages of the online shopping addiction scale, according to the shopping preference of the students, the income status of the monthly expense allocated to online shopping, the frequency of purchasing a product with online shopping, and the type of product preferred to purchase in online shopping ($p < 0.05$). .

Conclusion and recommendations: After this study, which was carried out in the sample of university students, it was determined that the students mostly preferred online shopping. It was determined that the students had moderate online addictions. For this reason, it is recommended to be aware of the risk of online shopping addiction for the students of operating room services, which has an important place in health services, and to plan interventions in order to prevent online shopping addiction.

Keywords: operating room services, addiction, online shopping, university student.

Lise Öğrencilerinde Algılanan Stresin Uyku Kalitesiyle İlişkisi*

The Relationship between Perceived Stress and Sleep Quality in High School Students*

Şerifenur Güngör¹, Gizem İkierr¹, Cansu Yayan¹, Esma Akgül², Ayşe Ergün³

¹Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, serifenurgungor@marun.edu.tr, gizemikierr51@gmail.com, yayancansu@gmail.com

²İstanbul Üniversitesi, Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, Çocuk Gelişimi Lisans Programı, İstanbul, Türkiye, esmaakgul34@gmail.com

³Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, ayergun@gmail.com

ÖZET

Giriş ve Amaç: Adölesanlarda uyku kalitesindeki bozulmalar ve algılanan stresin artması halk sağlığı açısından risk meydana getirmektedir. Araştırma, lise öğrencilerinde algılanan stresin uyku kalitesiyle ilişkisini incelemek amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tasarımla yürütülen araştırmanın örneklemini İstanbul'un Maltepe ilçesindeki dört lisede öğrenim gören ve çalışmaya katılma onayı alınan 514 öğrenci oluşturdu. Veriler anket formu, Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ), Bergen Uykusuzluk Ölçeği (BUÖ) ve Pittsburgh Uyku Kalite İndeksi (PUKİ) kullanılarak toplandı. Araştırma için etik kurul izni, kurum izni ve ölçek kullanım izinleri alındı. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, Sperman korelasyon analizi ve Mann Whitney U testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak kabul edildi.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 15.54 ± 0.89 ve %75.7'si kızdı. Adölesanların %32.9'u hafta içi uyku süresinin altı saat ve altında olduğunu ve %46.5'i yeterli uyuyamadığı zamanlarda stres düzeyinin arttığını belirtti. ASÖ toplam puanı ile PUKİ toplam puanı arasında pozitif yönlü orta düzeyde ilişki bulundu ($r=0.496$, $p<0.001$). Uykusuzluk sorunu olan öğrencilerin ASÖ-Stres/rahatsızlık algısı, ASÖ-Yetersiz özyeterlik algısı alt boyutları ve toplam puanı uykusuzluk sorunu olmayanlardan istatistiksel olarak anlamlı yüksekti ($p<0.001$).

Sonuç ve Öneriler: Okul hemşireleri tarafından uykusuzluk sorununu azaltmaya yönelik eğitim programları ve girişimsel çalışmaların yapılması önerilir. Adölesanların uyku kalitesinin artırılması stres düzeyini azaltmada faydalı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Algılanan stres, uyku kalitesi, lise öğrencileri, okul sağlığı hemşireliği, halk sağlığı hemşireliği

ABSTRACT

Introduction and Aim: Deterioration in sleep quality and increase in perceived stress in adolescents pose a risk for public health. The research was conducted to examine the relationship between perceived stress and sleep quality in high school students.

Materials and Methods: The sample of the research, which was conducted with a descriptive and relationship-seeking design, consisted of 514 students who were studying at four high schools in Maltepe district of Istanbul and were approved to participate in the study. Data were collected using a questionnaire, Perceived Stress Scale (PSS), Bergen Insomnia Scale (BIS) and

Pittsburgh Sleep Quality Index (PSQI). Ethics committee permission, institutional permission and scale usage permissions were obtained for the research. Descriptive statistics, Spearman correlation analysis and Mann Whitney U test were used to evaluate the data. Statistical significance level was accepted as $p < 0.05$.

Results: The mean age of the students was 15.54 ± 0.89 and 75.7% of them were girls. 32.9% of the adolescents stated that the sleep duration was six hours or less on weekdays, and 46.5% stated that their stress level increased when they did not get enough sleep. A moderate positive correlation was found between the PSS total score and the PSQI total score ($r = 0.496$, $p < 0.001$). PSS-Stress/discomfort perception, PSS-Insufficient self-efficacy perception sub-dimensions and total scores of students with insomnia were statistically significantly higher than those without insomnia ($p < 0.001$).

Conclusion and Suggestions: School nurses are recommended to carry out educational programs and interventional studies to reduce the problem of insomnia. Improving the sleep quality of adolescents may be beneficial in reducing the stress level.

Keywords: Perceived stress, sleep quality, high school students, school health nursing, public health nursing

Alkol Kullanımı İle Kolaylaştırılmış Cinsel İstismara Maruz Kalan Olguların Alkol Kullanımı Olmadan Cinsel İstismara Maruz Kalmış Olgular İle Karşılaştırılması

Cihangir Işık¹ Şeyda ÖZTUNA² Musa Dirlik³

¹Balıkesir Atatürk Şehir Hastanesi Adli Tıp Bölümü, Balıkesir/TÜRKİYE

²Balıkesir Atatürk Şehir Hastanesi Adli Tıp Bölümü, Balıkesir/TÜRKİYE

³Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı, Balıkesir/TÜRKİYE

Özet

Amaç: Türkiye’de Adli Tıp Kurumlarına cinsel istismar başvurularının yaygın olduğu bilinmektedir. Ulusal ve uluslararası literatürde cinsel istismar ile ilgili çok sayıda araştırma yürütülmüş olmasına rağmen alkol kullanımının cinsel istismara etkisi hususuna yeterli düzeyde odaklanılmamış olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada, 01 Ocak 2020-30 Eylül 2022 tarihleri arasında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Bölümü’ne müracaat eden cinsel istismar mağduru kadınların olay sırasında alkol kullanma ve kullanmama durumları yaş ortalaması, polikliniğe başvurma süresi arasında geçen zaman, fiziksel şiddet bulguları ve olaydan geçen süre ile vajinal bulgu durumları karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Cinsel istismar anında alkol kullanma/kullanmama durumunun fiziksel bulgulara etkisinin ortaya çıkarılması ve bilimsel bilgiyi desteklemesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Bölümü’ndeki arşiv dosyalarının retrospektif olarak incelenmesi sonucu elde edilen cinsel istismar sırasında alkollü olan 20 kadın ile alkol kullanımı olmadan cinsel istismara maruz kalmış 20 kadın olmak üzere toplam 40 olgunun verileri, ilgili literatür tarama ve incelemesine göre, IBM SPSS V23 ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan olguların yaş ortalaması 27.67’dir. Alkol kullanımı olmadan cinsel istismara maruz kalan kadın olguların yaş ortalaması 29.05, alkol kullanımı sonrası cinsel istismara maruz kalan kadın olguların yaş ortalaması 26.3 olarak saptanmıştır. Cinsel istismarın gerçekleştiği zaman ile mağdurların polikliniğe başvurma zamanı arasında geçen ortalama sürenin 3.9 gün olduğu tespit edilmiştir. Bu süre, cinsel istismar esnasında alkollü olan olgularda 4.1 gün, alkol kullanımı olmadan cinsel istismara maruz kalan olgularda 3.7 gün olarak bulunmuştur. Alkol kullanımı olmadan cinsel istismara maruz kalanların %30’unda fiziksel şiddet bulguları mevcut iken, cinsel istismar sırasında alkollü olan kadınlarda bu oranın %15 olduğu dikkat çekmiştir. Alkol kullanmayan grupta olan kadınlarda olaydan geçen süre ile vajinal bulgu arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0.05$); alkollü olan grupta bulunan kadınlarda ise vajinal bulgu ile olaydan geçen süre arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır.

Sonuç: Alkolün cinsel istismarı kolaylaştırabilmesi sebebiyle fiziksel bulguları azaltabileceği düşünülmektedir. Bu bakımdan cinsel istismara maruz kalanların, olay anında alkollü olup/olmama durumları hakkında detaylı anamnez almanın muayenelerde ve adli soruşturmalarda yol gösterici olacağı ön görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adli Tıp, Alkol, Cinsel İstismar, Cinsel Saldırı

Summary

Objective: It is known that sexual abuse applications to Forensic Medicine Institutions are common in Turkey. Although many studies on sexual abuse have been conducted in the national and international literature, it is thought that the effect of alcohol use on sexual abuse has not been sufficiently focused. In this study, the average age of alcohol use and non-use of alcohol at the time of the incident, the time elapsed between the time of applying to the polyclinic, the findings of physical violence and the sexual abuse victim women who applied to Aydın Adnan Menderes University Faculty of Medicine, Department of Forensic Medicine between January 01, 2020 and September 30, 2022 were investigated. Vaginal findings were evaluated by comparing the time elapsed from the event. It is aimed to reveal the effect of alcohol use/non-use status at the time of sexual abuse on physical findings and to support scientific knowledge.

Materials and Methods: The data of 40 cases, 20 women who were alcoholic during sexual abuse and 20 women who were exposed to sexual abuse without alcohol use, obtained as a result of retrospective examination of archive files in Aydın Adnan Menderes University Faculty of Medicine, Department of Forensic Medicine, related literature review. and analyzed with IBM SPSS V23, according to his review.

Results: The mean age of the subjects participating in the study was 27.67. The mean age of the women who were exposed to sexual abuse without alcohol use was 29.05, and the mean age of the women who were exposed to sexual abuse after alcohol use was 26.3. It was determined that the average time elapsed between the time of sexual abuse and the time the victims applied to the polyclinic was 3.9 days. This period was found to be 4.1 days in cases who were alcoholic during sexual abuse and 3.7 days in cases who were exposed to sexual abuse without alcohol use. While there were signs of physical violence in 30% of those who were exposed to sexual abuse without the use of alcohol, it was noted that this rate was 15% in women who were alcoholic during sexual abuse. There was a significant relationship between the duration of the event and the vaginal finding in women in the non-alcoholic group ($p < 0.05$); In women in the alcoholic group, it was found that there was no significant relationship between the vaginal finding and the time elapsed from the event.

Conclusion: It is thought that alcohol can reduce physical symptoms as it facilitates sexual abuse. In this respect, it is foreseen that taking a detailed anamnesis about the status of those who were exposed to sexual abuse whether or not they were drunk at the time of the incident will guide the examinations and forensic investigations.

Keywords: Forensic Medicine, Alcohol, Sexual Assault

Afetlerin Yaşlı Nüfusa Etkisi: Halk Sağlığı Hemşireliği Bakış Açısıyla Değerlendirme
The Effect Of Disasters On The Old Population: Evaluation From Public Health Nursing's
Perspective

Dr. Öğretim Üyesi Şirin Çelikkanat

Gaziantep İslam Bilim Teknoloji Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

ORCID ID:0000-0001-9475-4505 sirincelikkanat@gmail.com

ÖZET

Afet, bir toplumun yaşamını tehlikeli bir şekilde bozan ve toplumun kaynaklarıyla başa çıkma yeteneğini etkileyen ekonomik, çevresel ve insani kayıplara neden olan beklenmedik, sarsıcı bir olaydır. Afetlerin oluşumu düzenli olarak artmaktadır. Neredeyse her gün, endüstriyel patlamalar, kapsamlı elektrik kesintileri, orman yangınları, depremler, nükleer reaktör kazaları, kasırgalar, kasırgalar ve sellerle karşı karşıya kalmaktayız. Herhangi bir felaket sırasında, diğerlerinden daha savunmasız olan bazı demografik insan grupları vardır. Yaşlılar, afetlerin olumsuz etkilerine karşı en savunmasız gruplar arasında yer almaktadır. Ayrıca afet olayları sırasında ve sonrasında toplumda en çok ihmal edilen nüfus grubudur. Yaşlı insanlar, afetlerin olumsuz etkilerine karşı özellikle savunmasızdır. Kişisel kayıpların birikmesi, azalan bilişsel kapasite, kronik hastalıklar, fiziksel engellilik, sosyal izolasyon, kötü mali koşullar, kaynaklara sınırlı erişim ve modern teknolojileri kullanmadaki iletişim güçlükleri nedeniyle daha yüksek risk altında olabilirler. Bununla birlikte yeterli hizmet eksikliği, yaş ayrımcılığı, engellilik, değişen ev dinamikleri ve aile sistemi, yoksulluk seviyeleri, düşük fiziksel güç ve zayıf bağışıklık sistemleri, bağımlılık ve yalnız yaşama ve ulaşım sınırlı erişilebilirlik afet durumlarının yaşlı yetişkinlerin fiziksel, zihinsel ve sosyal refahı üzerindeki olumsuz etkilerini artırmaktadır. Bu kronik stres kaynakları, psikolojik başa çıkma mekanizmalarını ciddi şekilde tehlikeye atabilir, daha önceki travmatik deneyimlerin anılarını tetikleyebilir. Bu nedenle politika yapıcıların bu bireylerin bakım gereksinimlerine, bireysel psikososyal özelliklerine, özelliklerine ve bakım özelliklerine yönelik stratejiler içermelidir.

Keywords: Yaşlı, Afetler, Savunmasız gruplar

ABSTRACT

A disaster is an unexpected, traumatic event that dangerously disrupts a community's life and causes economic, environmental, and human losses that affect the community's ability to cope with its resources. The occurrence of disasters is increasing regularly. Almost every day, we are faced with industrial explosions, extensive power outages, forest fires, earthquakes, nuclear reactor accidents, hurricanes, hurricanes, and floods. During any disaster, there are certain demographic groups of people who are more vulnerable than others. The elderly are among the most vulnerable groups to the negative effects of disasters. The elderly are among the most vulnerable groups to the negative effects of disasters. It is also the most neglected population group in society during and after disaster events. Older people are particularly vulnerable to the negative effects of disasters. They may be at higher risk due to the accumulation of personal losses, reduced cognitive capacity, chronic diseases, physical disability, social isolation, poor financial conditions, limited access to resources, and communication difficulties in using

modern technologies. However, lack of adequate services, age discrimination, disability, changing home dynamics and family system, poverty levels, low physical strength and weak immune systems, dependency and living alone and limited accessibility to transportation can affect the negative effects of disaster situations on the physical, mental and social well-being of older adults. increases. These chronic sources of stress can severely compromise psychological coping mechanisms, triggering memories of previous traumatic experiences. Therefore, policymakers should include strategies for the care needs, individual psychosocial characteristics, characteristics and care characteristics of these individuals.

Keywords: Elderly, Disaster, Vulnerable groups

Hemşirelerin Merhamet Düzeyi ile Bakım Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Investigation of the Relationship Between Nurse's Level of Compassion and Care Behaviors

Şükran Ünlü

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı,
sukranunlu3338@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6877-2424

Nalan Gördeles Beşer

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, nalanbeser@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6054-0437

Zehra Çalışkan

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi,
Semra ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Hemşirelik Bölümü, zcaliskan26@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4726-5052

ÖZET

Giriş ve Amaç: Araştırma, hemşirelerde merhamet düzeyi ile bakım davranışları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla ilişkisel-tanımlayıcı tipte gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, 2021 Ekim-2022 Ocak tarihleri arasında Kayseri Şehir Hastanesi'nde çalışan 550 hemşire ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri, "Hemşire Tanıtıcı Bilgi Formu, Merhamet Ölçeği (MÖ) ve Bakım Davranışları Ölçeği-24 (BDÖ-24) ile elde edilmiştir. Araştırma verileri, güvenirlilik Chronbaha Alfa analizi, tanımlayıcı istatistikler, Bağımsız gruplarda t testi, Tek Yönlü ANOVA Varyans analizi, Pearson Korelasyon Analizi ve Lineer Regresyon analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırmada, anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması $33,18\pm 8,05$ olup, %38,9'u 35 yaş ve üzeri, %70,7'si kadın, %61,3'ü evli, %86,9'u lisans ve üstü eğitime sahiptir. Araştırmada, hemşirelerin MÖ puanlarının ortalama $96,32\pm 12,90$ olduğu ve iyi düzeyde merhamete sahip oldukları, BDÖ-24'nden ise ortalama $5,14\pm 0,68$ puan aldıkları ve hasta bakım kalitesi algılama düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmada, hemşirelerin merhamet puanları ile bakım davranışları puanları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu ve merhamet düzeyindeki artışın, bakım davranışlarını anlamlı bir şekilde yükselttiği bulunmuştur. Araştırmada, hemşirelerin merhamet düzeyinin bakım davranışları düzeyinin %18.4'ünü anlamlı bir şekilde etkilediği belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada, şehir hastanesinde görev yapan hemşirelerin merhamet ile bakım davranışları arasında anlamlı düzeyde anlamlı ilişki olduğu ve merhamet düzeyindeki artışın, bakım davranışlarını anlamlı şekilde etkilediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, merhamet, hemşirelik bakımı, hemşirelik bakım davranışları

ABSTRACT

Objective: The research was carried out in relational-descriptive type in order to determine the relationship between the level of compassion and care behaviors in nurses.

Methods: The research was carried out with 550 nurses working in Kayseri City Hospital between October 2021 and January 2022. The data of the study were obtained with the Nurse Introductory Information Form ,Compassion Scale (CS) and Caring Behaviors Scale-24 (CBS-24). Research data, reliability were evaluated with Chronbaha Alpha analysis, descriptive statistics, Independent groups t test, ANOVA Analysis of Variance, Pearson Correlation Analysis and Linear Regression analysis. In the study, the level of significance was taken as $p<0.05$.

Results: The average age of the nurses participating in the study was 33.18 ± 8.05 , 38.9% of them were 35 years and older, 70.7% were women, 61.3% were married, 86.9% were undergraduate and above. has education. In the study, it was determined that the nurses' CS scores were 96.32 ± 12.90 on average and they had a good level of compassion, while they got an average of 5.14 ± 0.68 points from the CBS-24 and their patient care quality perception levels were high. In the study, it was found that there was a positive and low-level significant relationship between nurses' compassion scores and their caring behavior scores, and an increase in the level of compassion significantly increased their caring behavior. In the study, it was determined that the level of compassion of nurses significantly affected 18.4% of the level of care behaviors.

Conclusion: In the study, it was determined that there was a significant relationship between the compassion and care behaviors of the nurses working in the city hospital, and the increase in the level of compassion significantly affected their care behaviors.

Keywords: Nursing, compassion, nursing care, nursing care behaviors

Türkiyede Cinsel Mitler İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmalarının Sistematiik Olarak İncelenmesi

Yağmur SÜRMEİİ, Toros Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Melek Yüksekokulu,
ORCID ID: 0000-0003-3600-8568

Duygu VEFİKULUÇAY YILMAZ, Mersin Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi,
ORCID:0000-0002-9202-8558

ÖZET

Giriş ve Amaç: Cinsellik ile ilgili ortaya çıkan ve bilimsel değeri olmayan her türlü bilgi cinsel mit olarak tanımlanmakta ve toplumda varlığını sürdürmeye devam etmektedir. Bu araştırmanın amacı cinsel mitler ile ilgili yapılan tez çalışmalarının incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Literatür incelemesi yöntemiyle yapılan bu çalışmada Ulusal Tez Merkezi cinsel mit” terimi ile ilgili tüm alanlarda taranmıştır.

Bulgular: Bu araştırma 2008-2022 yılları arasında cinsel mitler ile ilgili yapılmış 64 tez çalışması incelenmiştir. Cinsel mitlerle ilgili ilk çalışma 2008 yılında yapılmış olup çalışmaların %18,75’inin 2018 yılında yapıldığı belirlenmiştir. Yapılan bu çalışmaların çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu ve %68,75’inin de psikoloji öğrencileri tarafından yapıldığı saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Toplumda cinsel mitlerin yaygın olduğu belirlenmiştir. Cinsel mitlerin toplumda azalmasını ve yayılmasını engellemek için en etkili yöntem ise cinsel sağlık eğitimleridir.

Anahtar kelimeler: Mit, cinsel mit, cinsel sağlık

ABSTRACT

Background and Aim: Any sexual information that has no scientific value is classified as a sexual myth and continues to persist in society. The purpose of this study is to look into the thesis studies on sexual myths.

Materials and Methods: In this study, which was carried out with the literature review method, all fields related to the concept of “sexual myth” were scanned in the National Thesis Center.

Results: In this study, 64 thesis studies on sexual myths between the years 2008-2022 were examined. The first study on sexual myths was made in 2008 and it was determined that 18.75% of the research was done in 2018. It was determined that the majority of these studies were master's thesis and 68.75% of them were done by psychology students.

Conclusion and Suggestions: It has been determined that sexual myths are common in society. The most effective method to prevent the reduction and spread of sexual myths in society is sexual health education.

Keywords: Myth; sexual myth; sexual health;

Kabuki 2 Sendromu ile İlişkili Olası Patojenik KDM6A Varyantı Likely Pathogenic KDM6A Variant Associated with Kabuki 2 Syndrome

Abdussamed Yasin DEMİR¹, Ömer YAKAR²

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Genetik

²Sivas Numune Hastanesi, Tıbbi Genetik

AYD: 0000-0002-0420-5017, ÖY: 0000-0002-3532-9397

Giriş ve Amaç: KDM6A geni, birçok dokuda bulunan lizin spesifik demetilaz 6A adlı bir enzimi kodlamaktadır. Bu enzim bir histon demetilaz görevi görmekte ve embriyonik gelişimde önemli olan bazı genlerin ekspresyonunu düzenlemektedir. Literatürde KDM6A geni patojenik varyantları X'e bağlı dominant kalıtım gösteren Kabuki Sendromu 2 (MIM 300867) klinik tablosu ile ilişkilendirilmektedir. Bu sendromda gelişim geriliği, düşük oksipitofrontal çap, belirgin kulaklar, dismorfik yüz, yüksek damak, diş anomalileri, kalp anomalileri, beslenme bozukluğu, hirsutizm, hipotoni, entelektüel ve motor gerilik ve benzeri bulgular bildirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: 1 yaşında kadın hasta gelişim geriliği, hipotoni, yüksek damak ve dismorfik göz gibi bulgularla kliniğimize başvurdu. Anne baba akraba değildi. Beyin MRI ve abdomen USG bulguları normaldi. Hastanın klinik bulguları ve aile öyküsü göz önünde bulundurularak tüm ekzom analizi gerçekleştirildi. Ekzom analizinde, yaklaşık 20.000 protein kodlayan genin ekzon ve ekzon-intron bileşkeleri incelendi.

Bulgular: Ekzom analiz sonucunda, hastanın X kromozomunda bulunan KDM6A geninde (NM_001291415) c.3300+4_3300+7del varyantı heterozigot olarak saptandı. Varyant lizin spesifik demetilaz 6A proteininde 21. ekzonun intronik kırılma donör bölgesinde konumlanmaktaydı. In-siliko analizlerden phyloP varyantı hastalık nedeni/patojenik olarak öngörmekteydi. Human Splicing Finder ise varyantı kırılma mekanizmasını etkilediğini öngörmekteydi.

Sonuç ve Öneriler: Literatür bilgileri, in-siliko analizler, ACMG kriterleri, patojenite tahmin programları, varyantın gnomAD taramalarında saptanmamış olması ve KDM6A geninin neden olduğu fenotip bilgileri göz önünde bulundurulduğunda KDM6A geni c.3300+4_3300+7del varyantı hastanın klinik bulgularıyla uyumlu olası patojenik varyant olarak sınıflandırıldı ve Kabuki 2 Sendromu ile ilişkilendirildi. Hastanın klinik belirtileri literatürdeki hastalarla benzerlik göstermekle birlikte mutasyon tipi, hastanın yaşı ve diğer çevresel faktörlerden kaynaklanabilen bireysel farklılıklar da gözlenebilmektedir. Bulgularımız genotip-fenotip korelasyonuna katkı sağlaması açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Histon Demetilaz, KDM6A, Kabuki 2 Sendromu

Introduction and Aim: The KDM6A gene encodes an enzyme called lysine-specific demethylase 6A, which is found in many tissues. This enzyme acts as a histone demethylase and regulates the expression of some genes important in embryonic development. In the literature, pathogenic variants of the KDM6A gene have been associated with the clinical picture of Kabuki Syndrome 2 (MIM 300867), which shows X-linked dominant inheritance. Developmental delay, low occipitofrontal diameter, prominent ears, dysmorphic face, high palate, dental anomalies, cardiac anomalies, nutritional disorder, hirsutism, hypotonia, intellectual and motor retardation and similar findings have been reported in this syndrome.

Materials and Methods: A 1-year-old female patient was admitted to our clinic with findings such as developmental delay, hypotonia, high palate, and dysmorphic eye. The parents were not related. Brain MRI and abdominal USG findings were normal. Whole exome analysis was performed considering the patient's clinical findings and family history. In exome analysis, exon and exon-intron junctions of approximately 20,000 protein-coding genes were examined.

Findings: As a result of exome analysis, the c.3300+4_3300+7del variant was found to be heterozygous in the KDM6A gene (NM_001291415) located on the patient's X chromosome. In the variant lysine-specific demethylase 6A protein, the intronic splicing of exon 21 was located in the donor region. PhyloP variant from in-silicone analyzes predicted disease cause/pathogenic. Human Splicing Finder predicted that the variant affects the splicing mechanism.

Conclusion and Suggestions: Considering the literature information, in-silico analyses, ACMG criteria, pathogenicity prediction programs, the fact that the variant was not detected in gnomAD scans, and the phenotype information caused by the KDM6A gene, the KDM6A gene c.3300+4_3300+7del variant was classified as a possible pathogenic variant compatible with the patient's clinical findings and was associated with Kabuki 2 Syndrome. Although the clinical symptoms of the patient are similar to the patients in the literature, individual differences can be observed due to mutation type, age of the patient and other environmental factors. Our findings are important in terms of contributing to the genotype-phenotype correlation.

Keywords: Histone Demethylase, KDM6A, Kabuki 2 Syndrome

Yoğun Bakım Ünitesinde Yatan Hastalarda Müzik Terapi Uygulaması Ve Hemşirelik Yaklaşımı: Sistematik Derleme

Music Therapy Practice in Inpatients in the Intensive Care Unit and Nursing Approach: Systematic Review

Yusuf Azgan¹, Eda Nur Yılmaz², Esra Çalışkan³

¹İstinye Üniversitesi , Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
İstanbul,Türkiye, yusufazgan34@gmail.com, ORCID NO: 0009-0004-2336-1279

²İstinye Üniversitesi , Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
İstanbul,Türkiye, eda.yilmaz@istinye.edu.tr, ORCID NO: 0009-0007-8576-7997

³İstinye Üniversitesi , Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
İstanbul,Türkiye, esra.caliskan@istinye.edu.tr, ORCID NO: 0000-0001-8650-8582

ÖZET

Giriş ve Amaç: Müzik terapi, insan vücudu üzerinde fizyolojik ve psikolojik olarak birçok olumlu etkisinin olmasından dolayı, kritik durumdaki hastalar için güvenilir ve etkili bir tedavi olarak tanımlanmaktadır.Bu nedenle yoğun bakım ünitelerinde (YBÜ) tamamlayıcı tedavi yöntemi olarak hasta bakımında müzik terapi kullanılmaktadır.Bu araştırma YBÜ’de yatan hastalarda müzik terapinin kullanım durumu ve hemşirelik yaklaşımına ilişkin literatür bilgisinin ortaya çıkarılması amacıyla sistematik derleme olarak planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın verileri,2007-2022 tarihleri arasında, Google Akademik, Ulakbim Tıp Veri tabanı ve Pubmed veri tabanında “ yoğun bakım ünitesi, müzik terapi, hemşirelik ” anahtar kelimeleri kullanılarak ve anahtar kelimelerle çeşitli kombinasyonlar oluşturularak taranmıştır. Tarama sırasında sistematik inceleme raporlama yöntemi (PRISMA) kullanılmıştır.Tarama sonucu veri tabanında dahil etme/dışlama kriterlerine uygun18 çalışma derlemeye dahil edilmiştir .(n=18)

Bulgular: Bu sistematik derlemede belirtilen veri tabanlarının taranması sonucunda, 921 çalışmaya ulaşılmış ve dahil edilme kriterlerine uyan 18 araştırma incelemeye alınmıştır. Dahil edilen çalışmaların 4’ü yüksek lisans,1’i ise doktora tezi olmaktadır. İncelenen 18 çalışmanın 11 tanesinde özellikle ;bakım planına dahil edilen müzik uygulamasının yoğun bakım hastalarının yaşam bulguları, anksiyete, sedasyon düzeyleri, ağrı ve uyku kalitesi düzeyi üzerinde olumlu etkileri olduğu bildirilmiştir. Bu nedenle araştırmalar hemşirenin ,bakım planına müzik terapi uygulamasını dahil etmesinin hastaların tedaviye uyumlarını olumlu etkilediği üzerine yoğunlaşmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Tüm bu araştırmalar değerlendirildiğinde, müzik uygulamasının yoğun bakım hastaları üzerinde olumlu etkilerinin olduğu sonucuna varılmıştır. Bunların sonucunda YBÜ’de çalışan hemşirelerin müzik terapi sertifika programlarına katılarak ya da müzik terapi eğitimi olan diğer hemşirelerle işbirliği içinde olarak bakım planına müzik uygulamasını entegre etmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: yoğun bakım ünitesi,müzik terapi,hemşirelik.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Music therapy is defined as a reliable and effective treatment for critically ill patients, since it has many positive physiological and psychological effects on the human body. Therefore, music therapy is used in intensive care units (ICU) as a complementary treatment method in patient care. This research was planned as a systematic review in order to reveal the literature knowledge about the use of music therapy and nursing approach in patients hospitalized in ICU.

Materials and Methods: The data of the research were searched by using the keywords "intensive care unit, music therapy, nursing" in Google Scholar, Ulakbim Medical Database and Pubmed database between 2007-2022 and creating various combinations with keywords. Systematic review reporting method (PRISMA) was used during the screening. As a result of the research, 18 research articles were included in the review according to the inclusion/exclusion criteria in the database (n=18).

Results: As a result of the search of the databases mentioned in this systematic review, 921 studies were reached and 18 studies that met the inclusion criteria were included in the review. 4 of the included studies are master's thesis and 1 is a doctoral thesis. In 11 of the 18 studies examined, it was reported that music practice, which was included in the care plan, had positive effects on vital signs, anxiety, sedation levels, pain and sleep quality levels of intensive care patients. For this reason, research has focused on the fact that the nurse's inclusion of music therapy in the care plan has a positive effect on the treatment compliance of the patients.

Conclusion and Recommendations: When all these studies were evaluated, it was concluded that music practice had positive effects on intensive care patients. As a result of these, it is recommended that nurses working in ICU integrate music into their care plan by participating in music therapy certificate programs or in collaboration with other nurses who have music therapy training.

Keywords: intensive care unit, music therapy, nursing.

Atmosferik Basınç Soğuk Plazmanın El Dezenfeksiyonu Üzerine Mikrobiyolojik Etkilerinin Araştırılması

Investigation of Microbiological Effects of Atmospheric Pressure Cold Plasma on Hand Disinfection

Doç. Dr. Toy Seyma¹, Arş. Gör. Secgin Yusuf², Dr. Öğr. Üyesi Bozduman Ferhat³, Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz Serife⁴, Prof. Dr. Solmaz Hasan⁵, Doç. Dr. Oner Zula⁶

¹Karabük üniversitesi Tıp fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Karabük, Türkiye, Orcid ID: 0000-0002-6067-0087

²Karabük üniversitesi Tıp fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Karabük, Türkiye, Orcid ID: 0000-0002-0118-6711

³Karabük üniversitesi Tıp fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, Karabük, Türkiye, Orcid ID: 0000-0002-2669-021X

⁴Karabük üniversitesi Tıp fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Karabük, Türkiye, Orcid ID: 0000-0001-5310-3933

⁵Karabük üniversitesi Tıp fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Karabük, Türkiye, Orcid ID: 0000-0002-6225-7579

⁶İzmir Bakırçay Üniversitesi Tıp fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Karabük, Türkiye, Orcid ID: 0000-0003-0459-1015

ÖZET

Giriş ve Amaç: Maddenin dördüncü hali olan plazma sağlık alanında antienflamatuar, antimikrobiyal, dezenfeksiyon, sterilizasyon etkinliği ile öne çıkmaktadır. Bu çalışma atmosferik basınç soğuk plazmadan üretilen plazma ile aktive edilmiş ortamın (PAM) el dezenfeksiyonu üzerine etkinliğinin araştırılması amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Çalışma 18-65 yaş aralığındaki 15 birey üzerinde gerçekleştirildi. 15 bireyin 5 tanesi akademisyen, 5 tanesi, masa başı memur, 5 tanesi ise temizlik personeli idi. Bireylerden PAM uygulaması öncesi swap yardımıyla mikrobiyolojik örnek alındı. Sonrasında bireylerin ellerini 250 ml PAM içerisinde 5 dk boyunca yıkamaları istenildi. Yıkama sonrası tekrardan swap yardımıyla mikrobiyolojik örnek alındı.

Bulgular: Çalışma sonucunda 3 temizlik personeline, 4 masa başı memurda, 3 akademisyende bakteri kolonilerin azaldığı diğerlerinde ise sabit kaldığı bulundu.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmamız sonucunda PAM'ın el dezenfeksiyonu üzerine etkinliği ortaya konuldu. Çalışma örneklemini genişletilerek daha geniş bir kitle üzerinde tapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Plazma, El dezenfeksiyonu, Mikrobiyolojik Etkinlik, Plazma ile aktive edilmiş ortam

ABSTRACT

Introduction and Aim: Provisions that stand out with anti-inflammatory, antimicrobial, disinfection, sterilization operation in the field of plasma health, which is the fourth state of

matter. This study was aimed to use the run on hand disinfection from plasma activated medium (PAM) produced from atmospheric pressure cold plasma.

Materials and Methods: The study was carried out on 15 individuals between the ages of 18-65. Of the 15 individuals, 5 were academicians, 5 were desk clerks, and 5 were cleaning staff. Microbiological samples were taken from individuals with the help of swap before PAM application. Afterwards, individuals were asked to wash their hands in 250 ml PAM for 5 minutes. After washing, microbiological samples were taken again with the help of swap.

Results: As a result of the study, it was found that bacterial colonies decreased in 3 cleaning personnel, 4 desk clerks and 3 academicians, and remained constant in the others.

Discussion and Conclusion: As a result of our study, the effectiveness of PAM on hand disinfection was revealed. It is recommended that the study sample be expanded and worshiped on a wider audience.

Keywords: Plasma, Hand disinfection, Microbiological Activity, Plasma activated environment

Koruyucu ve Önleyici Ruh Sağlığı Hizmetlerinin Önemi: Fiziksel ya da Ruhsal Hastalığı Olan Ebeveynlerin Çocuklarında Ebeveynleşme

The Importance of Protective and Preventive Mental Health Services: Parentification in Children of Parents with Physical or Mental Illness

Zahide Gül YAZGI DEMİR¹, Mualla YILMAZ²

¹Harran Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yaşlı Bakımı Programı, Şanlıurfa, Türkiye, zhde.yzgi@harran.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-8160-8576

²Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Mersin, Türkiye, mualley69@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-2685-4306

ÖZET

Ebeveynlerde fiziksel ve ruhsal hastalıkların varlığı, birey ile birlikte aile üyelerini ve aile üyeleri arasındaki rol ve ilişkileri etkilemektedir. Fiziksel ya da ruhsal hastalığı olan ebeveyn ile yaşayan çocuklarda davranışsal, gelişimsel, sosyal ve ruhsal açıdan çeşitli sorunların yanı sıra ebeveynleşme çocukların ruh sağlığı üzerinde bir risk faktörü olarak ortaya çıkabilmekte ve çocuğun yaşamı kısıtlanabilmektedir. Bu bağlamda bu derlemede ebeveynleşmenin çocukluk ve yetişkinlik dönemi ruh sağlığı üzerindeki olası olumsuz etkilerine ilişkin farkındalığın artırılması ve bu kapsamda koruyucu ve önleyici ruh sağlığı hizmetlerinin önemine dikkat çekilmesi amaçlanmaktadır. Ebeveynleşme, çocuğun gelişim düzeyine ve yaşına uygun olmayan ebeveyn rol ve sorumluluklarını üstlenmesi, kendi ihtiyaçlarını göz ardı ederek aile üyelerinin fiziksel ve/veya duygusal ihtiyaçlarını karşılamaya çalışması olarak açıklanmaktadır. Çocuklukta yaşanan ebeveynleşmenin çocukluk döneminde algılanan stres, içselleştirme sorunları, düşük benlik algısı, reddedilme duyarlılığı ile kişilerarası ilişkide güçlükler ve düşük akademik başarı ile ilişkili olduğu; genç yetişkinlik/yetişkinlik dönemlerinde ise depresyon, yeme, kaygı ve kişilik bozuklukları, alkol kötüye kullanımı, yüksek düzeyde psikolojik semptomlar, düşük romantik ilişki doyumu ve romantik ilişkilerde güvensizlik ile ilişkili olduğu belirtilmektedir. Bu bağlamda ebeveynleşmenin ruh sağlığı üzerindeki olası riskleri göz önünde bulundurulduğunda koruyucu ve önleyici ruh sağlığı hizmetleri kapsamında yapılacak girişimlerin son derece önemli olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda ruh sağlığı ekibinin önemli bir üyesi olan psikiyatri hemşirelerinin ebeveynleşmenin olası risklerine ilişkin farkındalıklarının artırılması, riskli aile gruplarında yer alan çocukların ruhsal açıdan izlenmesi, düzenli ev ziyaretlerinin yapılması, aile merkezli müdahale programlarının oluşturulması ve erken müdahale ve ihtiyaçların tespit edilmesi için aile-okul-hastane iş birliğinin sağlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, ebeveynleşme, psikiyatri hemşireliği, koruyucu ruh sağlığı

ABSTRACT

The presence of physical and mental illnesses in parents affects the individual, family members and the roles and relationships between family members. In addition to various behavioral, developmental, social and spiritual problems in children living with parents with physical or mental illness, parentification may occur as a risk factor on the mental health of children and the child's life may be restricted. In this context, in this review, it is aimed to raise awareness about the possible negative effects of parentification on childhood and adult mental health and

to draw attention to the importance of protective and preventive mental health services in this context. Parentification is explained as taking on parental roles and responsibilities that are not appropriate for the child's developmental level and age, and trying to meet the physical and/or emotional needs of family members by ignoring their own needs. Childhood parentification is associated with perceived stress, internalization problems, low self-perception, rejection sensitivity, and difficulties in interpersonal relationships during childhood; It is stated that it is associated with depression, eating, anxiety and personality disorders, alcohol abuse, high level of psychological symptoms, low romantic relationship satisfaction and insecurity in romantic relationships in young adulthood/adulthood periods. In this context, considering the possible risks of parentification on mental health, it is seen that the initiatives to be made within the scope of protective and preventive mental health services are extremely important. In this respect, it is recommended that psychiatric nurses, who are an important member of the mental health team awareness of the possible risks of parentification be increased, psychological monitoring of children in risky family groups, regular home visits and to ensuring family-school-hospital cooperation for early intervention and determination of needs

Keywords: Child, parentification, psychiatric nurses, preventive mental health

Kadınlarda Obezite ve Mikrobiyota İlişkisi

The Relationship Between Obesity And Microbiota İn Women

Zehra CAN¹, Esra ÜNAL²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kilis, Turkey, zehracan@kilis.edu.tr, 0000 0003 4997 3113

²Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Osmaniye, Turkey, esraunal2428@gmail.com, 0000 0002 2255 0447

ÖZET

Giriş: İnsan vücudunda bulunan patojenik mikroorganizmaların topluluğuna verilen isim mikrobiyota olarak adlandırılmaktadır. İnsanın vücudunda 1014 mikroorganizma bulunurken yaklaşık bin beş yüzden fazla bakteri türü olduğu belirtilmektedir. Gastrointestinal kanalda kolonize olan mikroorganizmalara ise bağırsak mikrobiyotası denilmektedir. Besin alımı ve bağırsak mikrobiyotası arasında güçlü bir etkileşim bulunmaktadır. Obezitenin ortaya çıkmasıyla mikrobiyotada değişikliklerinin olduğu belirtilmektedir. Ayrıca birçok bağırsak mikroorganizmasının obeziteyi etkileyebileceği tespit edilmiştir. Mikroorganizmalar enerji emilimini, merkezi iştahı, yağ depolamasını artırarak ve ayrıca kronik enflamasyona katkıda bulunarak obezitenin ortaya çıkmasına ve gelişmesine neden olabilmektedir. Bununla birlikte, insanlarda yapılan çalışmalar, diyet, yaş ve hormonal faktörler açısından bireylerde cinsiyet faktöründe mikrobiyota üzerinde etkisi olabileceğini düşündürmektedir. Yapılan bir çalışmada bağırsak mikrobiyotasının erkekler ve kadınlar arasında farklılık gösterebileceğini ve bu farklılıkların obezite derecesinden etkilenebileceğini göstermiştir. Bağırsak mikrobiyotası kadınları yaşamları boyunca etkileyen obeziteye neden olabilirken obezite de dolaylı olarak birçok hastalığın ortaya çıkma riskini arttırmaktadır. Kadınların geçirdiği yaşam dönemlerinde (menarş, gebelik, postpartum dönem, menopoz vb.) obezite birçok farklı sorunların görülme riskini artırma ve kadının yaşamını olumsuz etkileyebilmektedir. Bu doğrultuda son yıllarda gittikçe artış gösteren ve kadın sağlığını olumsuz etkileyen obezite ve meydana getirdiği birçok hastalıklarda bağırsak mikrobiyotasının önemine yönelik çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Amaç: Kadınlarda obezitenin mikrobiyota ile ilişkisinin literatür doğrultusunda değerlendirilmesidir.

Yöntem: Bu çalışma kadınlarda obezite ve mikrobiyota ilişkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmaları inceleyerek oluşturulması planlanan derleme makalesidir.

Anahtar Kelimeler: Obezite, Kadın, Mikrobiyota

ABSTRACT

The name given to the community of pathogenic microorganisms found in the human body is called the microbiota. While there are 1014 microorganisms in the human body, it is stated that there are more than one thousand and five hundred types of bacteria. Microorganism colonizing the gastrointestinal tract are called gut microbiota. There is a strong interaction between nutrient intake and gut microbiota. It is stated that microbiota changes occur with the emergence of obesity. In addition, it has been determined that many intestinal microorganisms

can affect obesity. Microorganisms can contribute to the emergence and development of obesity by increasing energy absorption, central appetite, fats storage, and also contributing to chronic inflammation. However, studies in humans suggest that in terms of diet, age and hormonal factors, the gender factor may also have an effect on the microbiota. A study has shown that gut microbiota may differ between men and women, and these differences may be affected by the degree of obesity. While the intestinal microbiota may cause obesity that affects Women Through out their lives, obesity indirectly increases the risk of many diseases. During the life periods of women (menarche, pregnancy, postpartum period, menopause, etc.), obesity increases the risk of many different problems and can negatively affect the life of the woman. In this direction, it is recommended to conduct studies on the importance of intestinal microbiota in obesity and many diseases that have been increasing in recent years and negatively affecting women's health.

Objective: To evaluate the relationship between obesity and microbiota in women in line with the literature.

Method: This study is a review article that is planned to be created by examining the studies in the literature to evaluate the relationship between obesity and microbiota in women.

Keywords: Obesity, Women, Microbiota

İntegratif Hemşirelik Girişimlerinin Psikiyatri Hemşireliğinde Kullanımı

Use Of Integrative Nursing Initiatives In Psychiatric Nursing

Zekiye AYDIN¹

¹Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği, Konya, Türkiye, nisa.durmaz@gmail.com ORCID ID:000-0003-1664-4890

ÖZET

Giriş ve Amaç: İntegratif hemşirelik girişimleri; bireylerin bütününe bakım vermeyi amaçlayan geleneksel ve tamamlayıcı yaklaşımları bir araya getirerek koordine edilmiş bakım anlayışıdır. Psikiyatri hemşireleri; psikiyatri hastalarının bütüncül bakımında, ruh sağlığının gelişmesi, korunması ve önlenmesinde önemli rolleri vardır. Literatürde psikiyatri hemşireleri bu rollerini yerine getirmek için integratif hemşirelik girişimlerinden faydalanmaktadır. Bu derlemenin amacı; psikiyatri hemşirelerine integratif hemşirelik girişimleri ile ilgili kanıt temelli bilgi sunmaktır.

Gereç ve yöntem: Psikiyatri hemşirelerinin, integratif girişimlerini planlarken kanıt temelli uygulamalardan yararlanabilmesi için kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır.

Bulgular: İntegratif sağlık yaklaşımları bitkisel takviyeler (bitkisel ürünler, vitaminler, mineraller, probiyotikler ve diyet ürünleri) ve zihin beden uygulamaları (meditasyon, masaj, akupunktur, gevşeme teknikleri, tai chi, gi gong, terapotik dokunma, hipnoz ve hareket terapileri)'dir. Psikiyatri hemşireleri en çok gevşeme egzersizleri, farkındalık, aromaterapi, bitkisel takviyeler, akupunktur gibi integratif girişimlerden yararlanmaktadır. Bu girişimler; bireylerin stres, anksiyete ve depresyon düzeylerini azaltmada, uyku kalitesini arttırmada, madde kötüye kullanımında baş etme stratejisi olarak, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluklarında, hastalık semptom yönetiminde kullanılmaktadır.

Tartışma ve sonuç: Genel olarak integratif hemşirelik girişimleri olumlu etki yaratmasına rağmen; modern tıpta olduğu gibi integratif yaklaşımlarda da yan etki görülebilmektedir. Bu sebeple hemşirelik girişimlerinin uygulanabilmesi için müdahaleye yönelik eğitimlerin alınması, bitkisel takviyeler hekim işbirliğiyle verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Psikiyatri Hemşireliği, İntegratif Yaklaşımlar, Kanıt.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Integrative nursing interventions; It is a concept of coordinated care by bringing together traditional and complementary approaches that aim to care for all individuals. psychiatric nurses; They have an important role in the holistic care of psychiatric patients, in the development, protection and prevention of mental health. In the literature, psychiatric nurses make use of integrative nursing interventions to fulfill these roles. The purpose of this review is; To provide psychiatric nurses with evidence-based information about integrative nursing interventions.

Materials and methods: A comprehensive literature review was conducted so that psychiatric nurses can benefit from evidence-based practices while planning their integrative interventions.

Results: Integrative health approaches are herbal supplements (herbal products, vitamins, minerals, probiotics and diet products) and mind-body practices (meditation, massage, acupuncture, relaxation techniques, tai chi, gi gong, therapeutic touch, hypnosis and movement therapies). . Psychiatric nurses mostly benefit from integrative interventions such as relaxation exercises, awareness, aromatherapy, herbal supplements, acupuncture. It is used to reduce stress, anxiety and depression levels of individuals, to increase sleep quality, as a coping strategy for substance abuse, attention deficit and hyperactivity disorders, and disease symptom method.

Discussion and conclusion: Although integrative nursing interventions have a positive effect in general; As in modern medicine, side effects can be seen in integrative approaches. For this reason, in order to apply nursing interventions, training for intervention and herbal supplements should be given with the cooperation of physicians.

Keywords: Psychiatric Nursing, Integrative Approaches, Evidence.

Psikiyatri Hemşirelerinde Duygusal Emek Ve Tükenmişlik Hissi

Emotional Labor And Burnout In Psychiatric Nurses

Zekiye AYDIN¹

¹ Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği, Konya, Türkiye, nisa.durmaz@gmail.com ORCID ID:000-0003-1664-4890

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bireylerin duygularının, davranışların üzerinde büyük etkisi vardır. Duygusal emek kavramı; hemşirelerin iş yerinde göstermiş oldukları duygusal çaba olarak tanımlanmaktadır. Hemşireler sağlık sisteminin içinde kişilerarası ilişkilerin ayrılmaz ve temel parçası olduğundan, iş yerlerinde yoğun duygular yaşamaktadırlar. Hastalar ile ilişkilerin en yoğun yaşandığı psikiyatri kliniklerinde; psikiyatri hemşireleri hastaların bakım ihtiyaçlarını giderirken, duygusal kaynakları ve enerjisinin azalması ile tükenmişlik hissedebilirler. Bu sebeple bu derlemenin amacı, psikiyatri hemşirelerinde duygusal emek ve tükenmişlik hissi arasındaki ilişkiyi açıklamaktır.

Gereç ve Yöntem: Psikiyatri hemşirelerinde duygusal emek ve tükenmişlik hissi arasındaki ilişkiyi açıklamak için kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır.

Bulgular: Psikiyatri hemşirelerinde hastalar ile ilişkilerin iyileştirilmesinde duygusal emek, bakım kalitesinin merkezini oluşturmaktadır. Hemşirelerinin tükenmişlik hissi gibi olumsuz duyguları hasta ve aile üyelerine yansıtmadan, bireylerin gereksinimleri karşılama duygusal emek düzeylerini önemli ölçüde arttırmaktadır. Psikiyatri hemşireleri, tükenmişlik hissi gibi olumsuz duygularla başedemedikleri durumlarda hemşirelik bakımı olumsuz etkilenebilmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Psikiyatri hemşirelerinde duygusal emek davranışları; hasta ve aileleri ile sürekli iletişim halinde olmak, hastaların güvende olduğuna dair güvence verme ve her zaman doğru iletişimi sürdürme zorunluluğu olarak tanımlanabilmektedir. Psikiyatri hemşirelerinin yaşadığı yorgunluk, stres, iletişim becerilerini kullanamamak, yoğun nöbetler, tükenmişlik hissine sebep olurken duygusal emek davranışları da etkilenebilmektedir. Psikiyatri hemşirelerinin sosyal destek düzeylerinin artırılması, çalışma koşullarının düzenlenmesi, stresle başa çıkma ve motivasyon düzeylerini arttırmaya yönelik müdahaleler planlanmalıdır.

Anahtar kelimeler: Psikiyatri hemşireliği, duygusal emek, tükenmişlik hissi.

ABSTRACT

Introduction and Purpose: The emotions of individuals have a great influence on their behavior. The concept of emotional labor; It is defined as the emotional effort that nurses show in the workplace. As nurses are an integral and fundamental part of interpersonal relations in the health system, they experience intense emotions at work. In psychiatry clinics where relations with patients are most intense; While psychiatric nurses are meeting the care needs of the patients, they may feel burnout with the decrease of their emotional resources and energy.

Therefore, the aim of this review is to explain the relationship between emotional labor and the feeling of burnout in psychiatric nurses.

Materials and Methods: A comprehensive literature review was conducted to explain the relationship between emotional labor and feelings of burnout in psychiatric nurses.

Results: Emotional energy is the center of the quality of care in improving relations with patients in psychiatric nurses. Meeting the needs of individuals without reflecting negative feelings such as the feeling of burnout on the patient and family members of the nurses significantly increases their emotional labor level. care can be adversely affected.

Discussion and Conclusion: Emotional labor behaviors in psychiatric nurses; It can be defined as the obligation to be in constant communication with the patient and their families, to give assurance that the patients are safe, and to maintain correct communication at all times. While the fatigue experienced by psychiatric nurses, stress, inability to use communication skills, intense seizures, and emotional labor behaviors can also be affected.

Key words: Psychiatric nursing, emotional labor, feeling of burnout.

Ergenlerde Psikolojik İyi Oluşu Etkileyen Faktörler Factors Affecting Psychological Well-Being In Adolescents

Zekiye AYDIN¹

¹ Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği, Konya, Türkiye, zekiyeaydin1014@gmail.com ORCID ID:000-0003-1664-4890

ÖZET

Giriş ve amaç: Psikolojik iyi oluş; bireylerin karşılaştıkları olumlu ya da olumsuz olayları tüm yönleriyle bir bütün olarak değerlendirebilmesi ve yaşamlarından memnun olması anlamına gelmektedir. Ergenlik döneminde bireyler birçok zorlukla karşılaşmakta ve bu zorluklarla başetme yöntemlerini bilememektedirler. Bu sebeple ruh sağlığında pozitif olma ihtiyacı yetişkinlere göre daha fazladır. Bu derlemenin amacı, ergenlik döneminde psikolojik iyi oluşu etkileyen faktörlerin belirlenmesidir.

Gereç ve yöntem: Ruh sağlığı hemşirelerinin ergenlerin ruh sağlığının korunmasına yönelik planlamaların yapılması için kapsamlı literatür taraması yapılmıştır..

Bulgular: Ergenlerde kişilik özellikleri, yalnızlık, internet bağımlılığı, yaşam amaçları, girişkenlik, öfke patlaması, sinirlilik, algılanan sosyal destek, gelecek beklentisi gibi konular iyi oluşu etkilemektedir.

Tartışma ve Sonuç: Ergenlerin kendi duygularının, düşüncelerinin, tutumlarının ve motivasyonlarının farkında olması gerekmektedir. Bu sebeple; stres ile başa çıkma tarzları, problem çözme becerileri, karar verme becerileri, benlik saygıları psikolojik iyi oluşu önemli derecede etkilemektedir. Ergenlerin ebeveynleriyle pozitif ilişki içinde olması, düzenli fiziksel aktivite yapması, sağlıklı yaşam alışkanlıklarının kazandırılması psikolojik iyi oluşu pozitif yönde etkilemektedir. Sosyo ekonomik ve kültürel farklılıklar için ergenlerin temel psikososyal ihtiyaçları belirlenip, önlemler alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler:Psikiyatri Hemşireliği, Psikolojik iyi oluş, Ergenler.

ABSTRACT

Introduction and aim: Psychological well-being; It means that individuals can evaluate the positive or negative events they encounter as a whole with all their aspects and are satisfied with their lives. For this reason, the need to be positive in mental health is more than adults. The purpose of this review is to determine the factors affecting psychological well-being in adolescence.

Materials and methods: A comprehensive literature review was conducted for mental health nurses to make plans for the protection of adolescents' mental health.

Results: Subjects such as personality traits, loneliness, internet addiction, life goals, assertiveness, anger outburst, irritability, perceived social support, and future expectation affect well-being in adolescents.

Discussion and Conclusion: Adolescents need to be aware of their own feelings, thoughts, attitudes and motivations. Therefore; Stress coping styles, problem-solving skills, decision-making skills, and self-esteem affect psychological well-being significantly. Adolescents' positive relationships with their parents, regular physical activity, and healthy living habits affect psychological well-being positively. Basic psychosocial needs of adolescents should be determined and precautions should be taken for socio-economic and cultural differences.

Keywords: Psychiatric Nursing, Psychological well-being, Adolescents

Şizofreni Hasta Yakınlarının Psikososyal Gereksinimleri Psychosocial Needs Of Relatives Of Patients With Schizophrenia

Zekiye AYDIN¹

¹ Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği, Konya, Türkiye, zekiyeaydin1014@gmail.com ORCID ID:000-0003-1664-4890

ÖZET

Giriş ve Amaç: Dünya’ da 20 milyondan fazla insan şizofreni hastalığından muzdariptir ve hem şizofreni hem de yakınları için olumsuz sonuçları vardır. Şizofreni hasta yakınlarının birçoğu yaşam kalitesi, duygusal ve ekonomik sorunlar, damgalanma, sosyal destek ve profesyonel destek alma gibi sorunlar yaşamaktadır. Şizofreni hasta yakınlarının gereksinimlerinin belirlenip dayanıklılığın artırılması için psikososyal bakım ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Bu sebeple derlemenin amacı, psikiyatri hemşireleri için şizofreni hasta yakınlarının psikososyal gereksinimlerini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Ruh sağlığı hemşirelerinin, şizofreni hasta yakınlarının psikososyal ihtiyaçlarını tanıyabilmeleri amacıyla kapsamlı literatür taramıştır.

Bulgular: Psikiyatri hastalarının yakınları hastalara bakmak ve tedavi ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmektedir. Bu sorumluluklar zaman ilerledikçe yorucu ve zorlu olmaya başlayarak, hasta yakınlarını fizyolojik ve psikolojik etkileyerek stres ve yorgunluğa sebep olmaktadır. Şizofreni hasta yakınları hastalık hakkında bilgi eksikliği, semptomların ön görülmezliği, bakıma yönelik doğrudan yada dolaylı maliyetler, sosyal damgalanma ve sosyal izolasyon olmak üzere, zahmetli bakım verme faaliyetleri ile karşı karşıya kalmaktadır. Hasta yakınlarının üzerinde artan psikolojik sıkıntı, düşük yaşam kalitesi, artan şiddet riski, madde kötüye kullanımı ve hatta intihar dahil olmak üzere çok çeşitli olumsuz sağlık etkilerine yol açtığı dünya çapında kabul edilmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Literatürde şizofreni hasta yakınlarının psikososyal gereksinimlerinin (sosyal destek ve baş etme becerileri gibi) karşılanması, hissedilen bakım yükünü azaltmaktadır. Psikiyatri hemşireleri şizofreni hasta yakınları için sosyal destek düzeylerini belirlemeli ve buna yönelik planlamalar yapmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, bakım veren, psikososyal gereksinimler

ABSTRACT

Introduction and Aim: More than 20 million people in the world suffer from schizophrenia and it has negative consequences for both schizophrenia and their relatives. Many of the relatives of patients with schizophrenia experience problems such as quality of life, emotional and economic problems, stigma, social and professional support. In order to determine the needs of relatives of schizophrenia patients and increase their resilience, their psychosocial care needs should be met. For this reason, the aim of this review is to determine the psychosocial needs of relatives of schizophrenia patients for psychiatric nurses.

Materials and Methods: Comprehensive literature was reviewed in order for mental health nurses to recognize the psychosocial needs of relatives of schizophrenia patients.

Results: Relatives of psychiatric patients fulfill their responsibilities regarding care and treatment of patients. These responsibilities start to become tiring and challenging as time progresses, causing stress and fatigue by affecting the patient's relatives physiologically and psychologically. Relatives of patients with schizophrenia are faced with difficult caregiving activities such as lack of information about the disease, unpredictability of symptoms, direct or indirect costs of care, social stigma and social isolation. It is recognized worldwide to cause a wide variety of adverse health effects on patients' relatives, including increased psychological distress, poor quality of life, increased risk of violence, substance abuse, and even suicide.**Discussion and Conclusion:** In the literature, meeting the psychosocial needs of relatives of schizophrenia patients (such as social support and coping skills) reduces the burden of care. Psychiatric nurses should determine the social support levels for the relatives of patients with schizophrenia and make plans accordingly.

Keywords: Schizophrenia, caregiver, psychosocial needs

Afet Yönetiminde Hemşirelerin Rolü

Dilek GÜMÜŞ

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, İlk ve Acil Yardım Programı, 11100 Bilecik/TÜRKİYE
dilek.gumus@bilecik.edu.tr, 05377810087, ORCID. 0000-0002-5338-9377

Zeynep YILMAZ

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Diyaliz Programı, 11100 Bilecik/TÜRKİYE, zeynep.yariciyilmaz@bilecik.edu.tr, 05383156558, ORCID. 0000-0001-7596-9041

Mihriban TUNCER

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Diyaliz Programı, 11100 Bilecik/TÜRKİYE, mihriban.tuncer@bilecik.edu.tr, 05059003880, ORCID ID: 0000-0003-0881-1011

Esmâ AYDIN

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Ameliyathane Programı, 11100 Bilecik/TÜRKİYE, esma.aydin@bilecik.edu.tr, 05316901620, ORCID ID: 0000-0002-9379-0456

Giriş ve Amaç: Olağanüstü kelimesinin eş anlamı çoğunlukla afet olarak tanımlanmaktadır. Hangi afet olursa olsun fiziksel, ekonomik ve sosyal yönden etkileri olan, günlük yaşamı ve bireylerin faaliyetlerini durdurma seviyesine getirerek toplumları etkileyen, etkilenen toplumun elindeki imkân ve kaynaklarının yetersiz kaldığı ve genellikle dışarıdan yardım gereksinimi duyulan kriz durumudur. Bireylerin fiziksel, psikolojik ve sosyal iyilik halini etkileyerek önemli sağlık sorunlarına sebep olmaktadır. Afet durumlarında farklı yaş gruplarında farklı tepkiler görülmekle birlikte en sık hastalanma, yaralanma, sakatlanma, enfeksiyon riski ve ölüm gibi sağlık sorunları ile karşılaşmaktadır. Afetlerden sonra travma sonrası stres bozukluğu, anksiyete, öfke, depresyon, uyku ve yeme bozukluğu gibi psikolojik sorunlar da görülmektedir. Afetlerin özelliği gereği, ani, beklenmedik bir şekilde ortaya çıkması, içinde bulunulan süreçte daha hızlı ve koordineli bir şekilde eyleme geçilmesini gerektirmesidir. Afet yönetimi; afet durumu ile karşılaşmadan önce afetleri önlemek ve zararları azaltmak için afet öncesi, afet sırası ve afet sonrasında yönelik hazırlanan sistematik bir süreçtir. Bu sürecin içeriğine bakıldığında teknik, yönetsel ve yasal çalışmalar yer almaktadır. Hemşireler en büyük sağlık hizmeti sağlayıcı grubudur ve afet yönetiminin her aşamasında gerek afetten etkilenmiş bireylere gerekse de ailelerine bütüncül bakım yaklaşımı ile kritik rol oynamaktadırlar. Derlemenin amacı, hemşirelerin afet yönetiminde rolünü ve ülkemizdeki durumunu tartışmaktır.

Sonuç: Afet hemşiresinin alanda uzmanlaşması ve afet yönetiminin her aşamasında bulunması gerekir. Ancak ülkemize baktığımızda bu uzmanlık alanı gerek eğitimle gerekse de yasal düzenlemelerle yeterince gelişmemiştir. Lisans düzeyinde afet eğitiminin müfredat içerisinde farklılık göstermesi, bu konuda eğitim modelinin olmaması ve öğretim üyelerinin afet hemşireliğini öğretmek için hazırlıksız hissetmeleri nedeniyle güven eksikliği yaşamaları, hemşirelerde bilgi ve becerilerin gelişmesini olumsuz yönde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, afet yönetimi, hemşirelik,

ABSTRACT

Introduction and Aim: The synonym of the word extraordinary is often defined as disaster. It is a crisis situation that has physical, economic and social effects no matter what disaster occurs, affects societies by bringing daily life and activities of individuals to the level of cessation, the means and resources of the affected society are insufficient and generally needs outside help. It causes important health problems by affecting the physical, psychological and social well-being of individuals. Although different reactions are seen in different age groups in disaster situations, health problems such as illness, injury, disability, risk of infection and death are encountered most frequently. Psychological problems such as post-traumatic stress disorder, anxiety, anger, depression, sleep and eating disorders are also seen after disasters. Due to the nature of disasters, they occur suddenly and unexpectedly and require more rapid and coordinated action in the current process. disaster management; It is a systematic process prepared for pre-disaster, during and post-disaster in order to prevent disasters and reduce damages before encountering a disaster situation. Looking at the content of this process, there are technical, managerial and legal studies. Nurses are the largest group of health service providers and play a critical role in every stage of disaster management with a holistic care approach to both disaster-affected individuals and their families. The purpose of this review is to discuss the role of nurses in disaster management and their situation in our country.

Conclusion: The disaster nurse should specialize in the field and be present at every stage of disaster management. However, when we look at our country, this area of expertise has not been developed enough with both education and legal regulations. The fact that disaster education differs in the curriculum at the undergraduate level, there is no education model in this regard, and the lack of confidence of the faculty members because they feel unprepared to teach disaster nursing affect the development of knowledge and skills in nurses negatively.

Keywords: Disaster, disaster management, nursing,

Koklear İmplant Kullanıcılarında Gürültü Hassasiyetinin Psikometrik Ölçekler ile İncelenmesi

Examination of Noise Sensitivity in Cochlear Implant Users with Psychometric Questionnaires

Asuman Almaçık

Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, Ankara, Türkiye, asumanalnicik@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6108-7029

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bu çalışmanın amacı koklear implant (Kİ) kullanan bireylerin gürültü hassasiyetini Psikometrik ölçekler ile değerlendirmektir. 18-65 yaş arası Kİ kullanan bireyler araştırmanın çalışma grubunu, aynı yaş grubundan normal işiten bireyler de kontrol grubunu oluşturmuştur.

Gereç ve Yöntem: Gürültü Hassasiyeti Ölçeği (TR-GHÖ) ve Weinstein Gürültü Hassasiyeti Ölçeği (TR-WGHÖ) formları elektronik anket olarak internet üzerinden doldurmuştur.

Bulgular: Kİ kullanıcıları ile normal işiten katılımcıların TR-WGHÖ puanları ve TR-GHÖ puanları arasında gürültü hassasiyeti bakımından fark elde edilmemiştir (TR-WGHÖ için $t=-0,35$, TR-GHÖ için $U=311,00$, $p>0,05$). Gürültü hassasiyeti olan Kİ kullanıcıları ile gürültü hassasiyeti olan normal işiten bireylerin hem TR-WGHÖ hem de TR-GHÖ puanları (TR-WGHÖ için $t=-0,18$, TR-GHÖ için $U=195,00$, $p>0,05$) arasında anlamlı fark yoktur. Gürültü hassasiyeti olmayan Kİ kullanıcıları ile gürültü hassasiyeti olmayan normal işiten bireylerin hem TR-WGHÖ hem de TR-GHÖ puanları arasında anlamlı bir fark elde edilmemiştir (TR-WGHÖ için $U=16,00$, TR-GHÖ için $U=19,00$, $p>0,05$).

Tartışma: Kİ kullanan bireylerin gürültü hassasiyet özelliklerinin normal işiten bireylerin gürültü hassasiyet özelliklerine benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir.

Sonuç: İleri çalışmalarda büyük örneklem grupları ile Kİ kullanıcılarının gürültüye karşı tutum ve hassasiyetlerini inceleyen çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Gürültü, Gürültü Hassasiyeti, Psikometri, Ölçek

ABSTRACT

Objective: The aim of this study is to evaluate the noise sensitivity of cochlear implant (CI) users with psychometric scales. CI users between the ages of 18-65 and normal hearing individuals participated the study.

Material and Methods: The Turkish Noise Sensitivity Scale (TR-NSS) and The Turkish Weinstein Noise Sensitivity Scale (TR-WNSS) forms were filled in online as electronic questionnaires.

Results: There was no difference in noise sensitivity between CI users and normal hearing groups ($t=-0,35$ for TR-WNSS, $U=311,00$ for TR-NSS, $p>0,05$). No significant difference was found in CI and normal hearing participants, with noise sensitivity in terms of TR-WNSS and TR-NSS scores ($t=-0,18$ for TR-WTSQ, for TR-NSS $U=195,00$, $p>0,05$). There was no

significant difference between CI and normal hearing participants, without noise sensitivity in both the TR-WNSS and TR-NSS scores (for TR-WTSQ $U= 16.00$, for TR-SMS $U= 19.00$, $p >0.05$).

Discussion: In this study, it was determined that the noise sensitivity characteristics of individuals using CI were similar to the noise sensitivity characteristics of individuals with normal hearing.

Conclusion: Further studies are needed to examine the attitudes and sensitivities of CI users to noise with large sample groups.

Key Words: Noise, Noise Sensitivity, Psychometric, Questionnaire

Tinnitus olan bireylerde dikkat eksikliği ve hiperaktivitenin araştırılması - Ön çalışma

Investigation of attention deficit and hyperactivity in individuals with tinnitus - Preliminary study

Tuğçe Söylemez¹, Emre Söylemez², Öznur Yiğit³

¹Karabük Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Odyoloji Birimi, Türkiye
tugcegurel4@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9867-8842

²Karabük Üniversitesi, Odyometri Pr Sağlık Hizmetli Meslek Yüksekokulu, Türkiye
ORCID: 0000-0002-7554-3048

³Hacettepe Üniversitesi, Odyoloji Bölümü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Türkiye
ORCID: 0000-0003-4577-1055

Özet

Giriş ve Amaç: Herhangi bir dış uyaran olmadan algılanan ses olarak tanımlanan tinnitus, oldukça yaygın gözlenen bir semptomdur. Tinnitusu olan bireylerde dikkat eksikliği ve hiperaktiviteyi araştırmanın sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, tinitusa sahip bireylerde dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) semptomlarını araştırmaktır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmaya Tinnitus şikayeti olan 25 birey ile tinnitus şikayeti olmayan 52 sağlıklı birey dahil edilmiştir. Bireylerin tinnitus şiddetleri Tinnitus Engellilik Anketi (TEA) ile değerlendirilmiştir. Dikkat eksikliği ve hiperaktivitelerini değerlendirmek için Erişkin Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Kendi Bildirim Ölçeği uygulanmıştır.

Bulgular: Tinnitusu olan bireylerin TEA ortalaması 38,88 idi. Tinnitusu olanların 6'sının sağ kulağında, 1'inin sol kulağında, 18'unun her iki kulakta da çınlaması vardı. Tinnitusu olan bireylerin dikkat ve hiperaktivite durumu olmayanlara göre daha kötüydü (sırası ile p: 0.039, 0.001). Ancak TEA ile dikkat eksikliği ve hiperaktivite/dürtüsellik arasında bir ilişki bulunamamıştır (p<0.05).

Sonuç ve Öneriler: Bu çalışma tinnitusu olan bireylerde dikkat ve hiperaktivite/dürtüsellik semptomlarının olmayan bireylere göre daha fazla görüldüğünü göstermiştir. Tinnitus şikayeti olan kişiler dikkat eksikliği ve hiperaktivite/dürtüsellik açısından araştırılmalı ve çözüm önerileri sunulmalıdır. Tinnitus ve DEHB semptomları arasındaki bağlantıyı tam olarak anlamak için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu, Tinnitus, dürtüsellik

Abstract

Introduction and Aim: Tinnitus, defined as the perception of sound without any external stimulus, is a common symptom. Limited studies have explored attention deficit and hyperactivity in individuals with tinnitus. This study aims to investigate symptoms of attention deficit and hyperactivity disorder in individuals with tinnitus.

Materials and Methods: The study included 25 individuals with tinnitus complaints and 52 healthy individuals without tinnitus complaints. The severity of tinnitus was evaluated using the Tinnitus Handicap Inventory (THI). Attention deficit and hyperactivity were assessed using the Adult Attention Deficit Hyperactivity Disorder Self-report Scale.

Results: The mean THI score for individuals with tinnitus was 38,88. Among those with tinnitus, 6 had tinnitus in their right ear, 1 in their left ear, and 18 in both ears. Individuals with tinnitus had worse attention and hyperactivity status than those without. (p-values: 0.039 and

0.001, respectively). However, no significant relationship was found between THI scores and attention deficit or hyperactivity/impulsivity.

Conclusion and Recommendations: This study demonstrates that symptoms of attention deficit and hyperactivity/impulsivity are more common in individuals with tinnitus than in individuals without tinnitus. Therefore, individuals with tinnitus complaints should be evaluated for attention deficit and hyperactivity/impulsivity, and appropriate solutions should be offered. Further research is needed to fully understand the link between tinnitus and ADHD symptoms.

Keywords: Attention deficit hyperactivity disorder, Tinnitus, impulsivity

Acil Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Personellerin Mesleki Doymu: Siirt Örneği

Occupational Satisfaction of Personnel Working in Emergency Health Services: The Case of Siirt

Ali Beyoğlu

Nişantaşı Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sağlık Yönetimi, İstanbul

ORCID ID:0009-0009-0800-8588

Özet

Giriş-Amaç: Acil sağlık hizmetleri çalışanları yoğun stres, şiddet ve bulaşıcı hastalıklara maruz kalan meslek grubudur. Zamanla psikolojik ve fiziksel olarak olumsuz etkilenerek birçok etmenlerle karşılaşmaktadırlar. Bu etmenlerden biri iş doyumudur. ASH çalışanları zor koşullar altında gerçekleştiren personellerin iş doyum düzeyleri ölçülerek ve buna etki eden etmenlerin tespiti amaçlanmaktadır.

Gereç-Yöntem: Araştırmada Minnesota Doyum Ölçeği 191 çalışana uygulanarak elde edilen bulgular SPSS 25.0 programı ile analiz edilmiştir. Ölçeklerin güvenilirliklerinin incelenmesi için Cronbach's Alpha güvenilirlik analizi yapılmıştır. Araştırmada bağımsız örneklem t-testi ve ikiden fazla grupların arasındaki farkın incelenmesi için de tek yönlü Anova analizi yapılmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamında toplanan 191 katılımcıya ulaşılmış olup katılımcıların çoğunlukla 15.001-20.000 arası maaş aldıkları (%63.4; n=121), işlerinde yükselme olasılıklarının olmadığı (%79.1; n=151), nöbet tutanlar (%87.4; n=167), haftalık izin yapmadıkları (%56.0; n=107), işinin fiziki koşullarından kısmen memnun oldukları (%38.2; n=73), mesleklerini genel olarak sevdiğikleri (%40.8; n=78), son bir yılda iş kazası geçirmediikleri (%83.2; n=159) ve son bir senede sağlık çalışanlarına yönelik şiddete maruz kalmadıkları (%68.1; n=130) saptanmıştır.

Sonuç-Öneriler: Katılımcıların iş tatmini düzeyi 2.76 ± 0.87 ile orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. İş tatmininin alt boyutları incelendiğinde içsel doyumun 2.97 ± 0.89 ile orta, dışsal doyumun 2.45 ± 0.93 ile düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Benzeri araştırmalar yapılarak çalışanların tükenmişlik ve stres durumlarının yükselmesi, iş doyumunun düşmesi ve bunlara neden olabilecek faktörler konusunda belirtiler görüldüğünde kurum bazında gerekli önlemlerin alınması gerekir. Çalışmalarda içsel ve dışsal doyum oranlarının düşük çıkmasına neden olan iş, yöneticiler ve bireysel anlamda gerekli önlemler alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Acil Sağlık Hizmetleri, Anova Analizi, Hastalık, Mesleki Doyum.

Abstract

Introduction-Purpose: Emergency health services workers are the occupational group that are exposed to intense stress, violence and infectious diseases. Over time, they are adversely affected psychologically and physically and encounter many factors. One of these factors is job satisfaction. It is aimed to measure the job satisfaction levels of the personnel working under difficult conditions and to determine the factors affecting this.

Materials-Methods: In the study, the Minnesota Satisfaction Scale was applied to 191 employees and the findings were analyzed with the SPSS 25.0 program. Cronbach's Alpha reliability analysis was performed to examine the reliability of the scales. In the study, independent sample t-test and one-way Anova analysis were used to examine the difference between more than two groups.

Results: A total of 191 participants were reached within the scope of the research, and the participants mostly received a salary between 15,001-20,000 (63.4%; n=121), they were not likely to be promoted in their jobs (79.1%; n=151), those who kept watch (87.4%; n=167), they do not take weekly leave (56.0%; n=107), they are partially satisfied with the physical conditions of their job (38.2%; n=73), they like their job in general (40.8%; n=78), they have not had a work accident in the last year (83.2%; n=159) and they were not exposed to violence against healthcare workers in the last year (68.1%; n=130).

Conclusion-Suggestions: It was determined that the level of job satisfaction of the participants was moderate with 2.76 ± 0.87 . When the sub-dimensions of job satisfaction were examined, it was determined that internal satisfaction was moderate with 2.97 ± 0.89 , and external satisfaction was low with 2.45 ± 0.93 . Necessary measures should be taken on an institutional basis when there are signs of increased burnout and stress, decreased job satisfaction, and factors that may cause these, by conducting similar studies. Necessary measures should be taken in terms of work, managers and individual, which causes low internal and external satisfaction rates in studies.

Keywords: Emergency Health Services, Anova Analysis, Illness, Occupational Satisfaction.

Akıllı Sağlık Uygulamalarının İçerik Analizi Content Analysis of Smart Health Applications

Ayşegül Doğan

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Dişçilik Hizmetleri Bölümü, Zonguldak, Türkiye,
aysegul.dogan@beun.edu.tr, 0000-0002-5814-6710

ÖZET

Giriş ve Amaç: Akıllı telefon veya tabletlerde tıbbi amaçlı mobil sağlık uygulamalarının kullanımı hızla artmaktadır. Mobil cihazlara yüklenen akıllı sağlık uygulamaları üreme sağlığı, sağlıklı beslenme, hastalık takibi, fiziksel aktivite ölçümü, teletıp uygulamaları gibi çeşitli konuları kapsamakta, hastalara veya sağlık profesyonellerine yönelik olabilmektedir. Bu çalışmanın amacı sağlığı konu alan güncel akıllı uygulamaları incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada IOS işletim sistemi üzerinden mobil telefonlara indirilebilen medikal uygulamaların içerik değerlendirmesi yapılmıştır. 10.11.2022-30.11.2022 tarihleri arasında “tıp”, “sağlık ve fitness” ve “klinik” anahtar kelimeleri ile arama gerçekleştirilmiştir. Veterinerlik, spor, estetik-kozmetik, mensturasyon periyodu takibi konularındaki uygulamalar, çocuklara yönelik uygulamalar ve Türkçe ya da İngilizce açıklaması bulunmayan uygulamalar kapsam dışı bırakılmıştır.

Bulgular: Toplam 120 adet ücretsiz uygulamaya ulaşılmıştır. Uygulamalar dilleri, paydaş grubu ve konuları bakımından kategorize edilmiştir. Uygulamaların %65’i Türkçe ve/veya İngilizce; %35’i ise 3’ten fazla dilde kullanılmaktadır. 66 adet uygulama hastalara, 54 uygulama sağlık profesyonellerine hitap etmektedir. Konularına göre uygulamalar sağlık turizmi ile ilgili uygulamalar(n=6), online randevu ve işlemler sunan uygulamalar(n=20), hastaları bilgilendirmeye ve sağlıklı yaşama yönelik uygulamalar (n=35), tıp eğitimi uygulamaları (n=12), klinik yönetim sistemleri (n=20), teletıp uygulamaları (n=27) olarak kategorize edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Bulgular değerlendirildiğinde; en fazla sayıda uygulama hastaların sağlık konularında bilgilendirilmesi ve sağlıklı yaşama yöneliktir. Hasta-hekim iletişimine imkan veren, hastaya ait bulguların kaydedilmesini sağlayan teletıp uygulamaları ikinci sırada yer almaktadır. Bunun yanı sıra hastaları sağlık turizmi konusunda firmalara ve hastanelere yönlendiren uygulamaların varlığı da dikkat çekicidir. Akıllı sağlık uygulamalarının verimli şekilde kullanılabilmesi sağlık ve teknoloji okuryazarlığının artırılması; toplumun bu teknolojilere karşı bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık yönetimi, Mobil sağlık, Sağlık eğitimi, Sağlıklı yaşam

ABSTRACT

Introduction and Aim: The use of mobile health applications for medical purposes on smartphones or tablets is increasing rapidly. Smart health applications installed on mobile devices cover various topics such as reproductive health, healthy nutrition, disease monitoring, physical activity measurement, telemedicine applications, and can be aimed at patients or health professionals. The aim of this study is to examine current smart health applications.

Materials and Methods: In this study, the content of medical applications that can be downloaded to mobile phones via the IOS operating system has been evaluated. Between 10.11.2022 and 30.11.2022, a search was carried out with the keywords "medicine", "health and fitness" and "clinic". Applications on veterinary, sports, aesthetics-cosmetics, menstrual period monitoring, applications for children and applications that do not have Turkish or English explanations are excluded from the scope.

Results: A total of 120 free applications have been reached. Applications are categorized in terms of languages, stakeholder group and topics. 65% of the applications are in Turkish and/or English; 35% are used in more than 3 languages. 66 applications address patients and 54 applications address health professionals. Applications by subject, applications related to health tourism (n=6), applications providing online appointments and transactions (n=20), applications for informing patients and healthy living (n=35), medical education applications (n=12), clinical management systems (n=20), telemedicine applications (n=27).

Discussion and Conclusion: The largest number of applications are for informing patients about health issues and for a healthy life. Telemedicine applications, which allow patient-physician communication and record patient findings, are in the second place. In addition, the existence of applications that direct patients to companies and hospitals on health tourism is also noteworthy. To be able to use smart health applications efficiently, health and technology literacy should be increased; society should be informed about these technologies.

Key Words: Health management, Mobile health, Health education, Healthy living

Hemodiyaliz Hastalarının Öz Bakım Gücü İle Bakım Verenlerin Bakımdaki Rolü The Self-Care Power Of Hemodialysis Patients And The Role Of Care Providers In Care

ELİF GÜÇLÜ*

AYŞEGÜL ÖZCAN**

elifguclu50@gmail.com

*Hemşire, Nevşehir Devlet Hastanesi, Nevşehir, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6653-8271>

**Doçent Dr, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1626-3342>

ÖZET

Giriş ve Amaç: Araştırma Nevşehir Devlet Hastanesi H. Mustafa-Türkan ÖBEKLİ Hemodiyaliz merkezinde hemodiyaliz tedavisi alan hastaların öz bakım gücü ve onlara bakım veren bireylerin bakımdaki rolünü belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı olarak yapılan araştırmanın evrenini hemodiyaliz hastası ve onlara bakım veren bireyler olarak 220 kişiden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise araştırmayı kabul eden, araştırmanın tarihlerinde diyaliz tedavisi alan ve araştırma kriterlerine uyan hemodiyaliz hastası (80) ve onlara bakım veren (80) bireyler tarafından araştırmanın evreni 160 kişiden oluşmuştur. Veriler, Hasta Tanıtım Formu, Öz Bakım Gücü Ölçeği, Bakım Verene ait Tanıtıcı Bilgi Formu, Bakım Verme Yükü Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizi IBM SPSS Statistics 26 paket programı üzerinden yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistikler, Pearson Korelasyon Katsayısı, Bağımsız Örneklem T Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Tukey çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Araştırma başlamadan önce etik kurul onayı ve kurum izinleri alınmıştır.

Bulgular: Araştırmada hemodiyaliz hastalarının Öz-Bakım Gücü Ölçeği puanları hastanın medeni durumu, yaşadığı yer, başka hastalık varlığı, diyaliz süresi, diyaliz seansı gibi değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Bakım Verme Yükü Ölçeği puanları bireyin yaşı, kronik hastalık varlığı, hasta ile aynı evde yaşama, bakım verme süresi, bakım verirken zorlanma, başka birinden bakım için yardım alma gibi değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu doğrultuda hemodiyaliz hemşirelerine hastaların öz-bakım gücünü etkileyen faktörlere ve bakım verenlerin bakım yüklerine yönelik hizmet içi eğitim verilmesi ve bu eğitimi hemşirelik uygulamalarına geçirmeleri konusunda teşvik edilmesi önerilebilir. Hastaların ve bakım verenlerin duygularını ve ihtiyaçlarını kolay dile getirebilecekleri uygun ortam hazırlanıp, gerekli uzmanlara yönlendirilebilirler.

Anahtar Kelimeler: Hemodiyaliz, Öz Bakım Gücü, Bakım Yükü

ABSTRACT

Introduction and Purpose: The research was carried out to determine the self-care power of patients receiving hemodialysis treatment at Nevşehir State Hospital H. Mustafa-Türkan ÖBEKLİ hemodialysis center and the role of caregivers in their care.

Materials and Methods: The study population consisted of 220 individuals, including hemodialysis patients and their caregivers. The study sample comprised 160 participants who

met the research criteria, including 80 hemodialysis patients and 80 caregivers who accepted the study and received dialysis treatment during the study period. Data were collected using the Patient Identification Form, the Self-Care Scale, the Caregiver's Descriptive Information Form, and the Caregiver Burden Scale. Data analysis was performed using the IBM SPSS Statistics 26 software. Descriptive statistics, Pearson Correlation Coefficient, Independent Sample T-Test, One-Way Analysis of Variance (ANOVA), and Tukey multiple comparison tests were used for data evaluation. Ethical committee approval and institutional permissions were obtained before commencing the research.

Results: The study revealed statistically significant differences in the Self-Care Strength Scale scores of hemodialysis patients based on variables such as marital status, place of residence, presence of other diseases, duration of dialysis, and dialysis session ($p < 0.05$). Caregiver Burden Scale scores also demonstrated statistically significant differences based on variables such as age, presence of chronic disease, living arrangements with the patient, duration of caregiving, difficulty in providing care, and seeking assistance from another person ($p < 0.05$).

Conclusion and Suggestions: Considering these findings, it is recommended that hemodialysis nurses receive in-service training on factors influencing patients' self-care capabilities and caregivers' burden of care. They should be encouraged to apply this training in their nursing practices. Additionally, creating a supportive environment where patients and caregivers can freely express their emotions and needs, and guiding them to relevant specialists, would be beneficial.

Keywords: Hemodialysis, Self-Care Power, Care Burden

Sağlık Yönetimi Alanında İleri Düzey Sağlık Teknolojilerine Yönelik Çalışmaların Mevcut Durumu: Türkiye Örneği

Current Status of Studies on Advanced Health Technologies in the Field of Health Management: The Case of Turkey

Elif Sena KAMBUR¹, Hasan Hüseyin YILDIRIM²

1 Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Ankara, Türkiye, elifsena.kambur@sbu.edu.tr, 0000-0003-1720-7713

2 Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Ankara, Türkiye, hasanhuseyin.yildirim@sbu.edu.tr, 0000-0003-2625-0481

ÖZET

Giriş ve Amaç: Sağlık sektörünün, ileri düzey sağlık teknolojileri (tele-sağlık, blok zinciri, nesnelerin interneti, yapay zeka, makine öğrenmesi, sanal ve artırılmış gerçeklik, robotlar, aşı vb.) etrafında şekillenmeye başladığı görülmektedir. Bu teknolojilerin sağlık hizmetlerini değiştirmesi, beraberinde sağlık hizmet sunumu, finansmanı ve erişimi gibi makro ve mikro düzeyde sağlık yönetimi alanında da birçok değişikliği beraberinde getireceği düşünülmektedir. Böylece bu teknolojilere yönelik farkındalık ve bilgi düzeyinin, ilgili teknolojileri kullanacak olan sağlık çalışanlarıyla birlikte, bu teknolojileri yönetecek olan sağlık yöneticileri nezdinde de artırılması gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışmada, Türkiye’de sağlık yönetimi alanının akademi boyutunda geleceğin sağlık teknolojilerine yönelik farkındalığı tespit etmek amacıyla geçmişten günümüze bu teknolojilere yönelik çalışma sayısındaki artış incelenmek istenmiş ve ilgili alanda yapılacak yeni çalışmalar için öneriler sunulması planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu amaçla 01.11.2022-31.01.2023 tarihleri arasında YÖK Akademik üzerinden “Sağlık Yönetimi, Sağlık Kurumları İşletmeciliği, Sağlık Kurumları Yönetimi, Sağlık İşletmeciliği, Sağlık Ekonomisi, Sağlık Politikası, Hastane Yönetimi ve Sağlık İdaresi” anahtar kelimeleri kullanılarak toplamda 808 akademisyen profili incelenmiştir. Çalışma başlıklarında teknolojilerle birlikte sağlığa yönelik ifade/ifadelerin bulunması sınırı konulmuştur.

Bulgular: İlgili ilk çalışmanın 2003 yılında bir adet Tele-sağlık konulu makaleye bu sayının 2022 yılında 31 makale, 28 bildiri, 8 kitap, 13 kitap bölümü ve 4 proje olmak üzere toplamda 83’e çıktığı görülmüştür. Sonuç olarak 2003 yılından bu yana toplamda 112 makale, 116 bildiri, 17 kitap, 55 kitap bölümü ve 15 proje olmak üzere toplamda 327 çalışma yapıldığı tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak sağlık yönetimi alanında bu teknolojilere yönelik farkındalığın günden güne arttığı görülmektedir. Gelecekte sağlık yöneticisi adayları olan sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin bu teknolojilere yönelik farkındalık düzeylerini ölçecek çalışmalar yapılması önerilmektedir. İncelenen çalışmaların ağırlıklı olarak dijital sağlık, yapay zeka, aşı, mobil sağlık konulu olduğu görülmüştür gelecekte bunlara ek olarak 3D baskı, gen/genom, nanotıp, biyobanka gibi konularla da ilgili çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler:** Sağlık, Sağlık Yönetimi, Teknoloji

ABSTRACT

Introduction and Aim: It is seen that the health sector has begun to take shape around advanced health technologies (tele-health, blockchain, internet of things, artificial intelligence, machine learning, virtual and augmented reality, robots, vaccine, etc.). It is thought that these technologies will change health services and bring along many changes in the field of health management at macro and micro level, such as health service delivery, financing and access. Thus, it is thought that the awareness and knowledge level of these technologies should be increased not only by the health professionals who will use the relevant technologies, but also by the health managers who will manage these technologies. In this context, in this study, it was aimed to examine the increase in the number of studies on these technologies from past to present in order to determine the awareness of the future health technologies in the academic dimension of the health management field in Turkey and it was planned to present suggestions for new studies to be done in the related field.

Materials and Methods: For this purpose, a total of 808 academician profiles were examined using the keywords "Health Management, Health Institutions Management, Health Institutions Management, Health Management, Health Economics, Health Policy, Hospital Management and Health Administration" between 01.11.2022 and 31.01.2023. In working titles, limit of expression(s) regarding health with technologies has been put.

Results: While the first related study was an article on Tele-health in 2003, it was seen that this number increased to 83 in 2022, including 31 articles, 28 papers, 8 books, 13 book chapters and 4 projects. As a result, it has been determined that a total of 327 studies, including 112 articles, 116 papers, 17 books, 55 book chapters and 15 projects, have been made since 2003.

Conclusion and Suggestions: As a result, it is seen that awareness of these technologies in the field of health management is increasing day by day. It is recommended to carry out studies that will measure the awareness level of health management department students, who are health manager candidates in the future, towards these technologies. It has been seen that the studies examined are mainly on digital health, artificial intelligence, vaccine, mobile health, and it is recommended to conduct studies on topics such as 3D printing, gene/genome, nanomedicine, and biobanking in the future.

Key words:** Health, Health Management, Technology

Tıbbi Sekreterlerde Nomofobi ve İlişkili Faktörler Nomophobia and Associated Factors in Medical Secretaries

Ezgi GENÇ¹, İrem BULUT²

1Fırat Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Fizyoterapi Programı, Elazığ, Türkiye, eyarasir@firat.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2065-1703

2Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Elazığ, Türkiye, irem_oz@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-6954-7886

ÖZET

Giriş ve Amaç: Nomofobi; kişinin mobil cihazına erişemediğinde veya mobil cihaz üzerinde iletişim kuramadığında yaşadığı korku olarak tanımlanmaktadır. Sağlık çalışanı olan tıbbi sekreterlerdeki nomofobi düzeylerinin ve ilişkili özelliklerin bilinmesi önemlidir. Bu çalışmada; Fırat Üniversitesi Hastanesi'nde görev yapan tıbbi sekreterlerin nomofobi durumlarını ve ilişkili özellikleri değerlendirmek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu araştırmanın saha çalışması Mayıs-Haziran 2022 tarihlerinde 293 tıbbi sekreter arasında yapılmıştır. Araştırmada veri toplamak amacıyla iki bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Anketin ilk kısmında Sosyodemografik Bilgi Formu, ikinci kısmında Nomofobi Ölçeği yer almaktadır. İstatistiksel analiz için SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. İstatistiksel değerlendirmelerde Ki-kare, Mann Whitney U, Kruskal Wallis testi, Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır. Ortalamalar standart sapma ile birlikte verilmiş (ort±SS), p<0.05 istatistiksel anlamlılık olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların %32.8'i hafif, %48.5'i orta, %18.1'i ağır düzey nomofobik olarak bulunmuştur. Bekar, geniş aile tipine sahip, mesai saatleri içerisinde akıllı telefon kullanan bireylerin nomofobi puanları anlamlı olarak yüksek saptanmıştır. Nomofobi puanları cinsiyet, yaş, çalışılan birim ve sosyoekonomik düzeye göre değişmemektedir. Cep telefonu günlük kullanım süresi ile nomofobi ölçek puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak katılımcıların tamamına yakınında nomofobi saptanmıştır. Bireylere cep telefonu kullanım sürelerini azaltabilmeleri için kurum içi eğitim programları düzenlenebilir. Ayrıca hobi edinebilmeleri adına hastane içerisinde halk eğitim kursları açılabilir. Özellikle ciddi derecede nomofobiye sahip bireylerin bağımlılıkla ilgili tedaviye yönlendirilmeleri sağlanabilir. Bu konuda yapılacak geniş çapta çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık çalışanı, tıbbi sekreter, nomofobi.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Nomophobia; It is defined as the fear experienced when the person cannot access or communicate on the mobile device. It is important to know the nomophobia levels and related features in medical secretaries who are health workers. In this study; It was aimed to evaluate the nomophobia status and related characteristics of medical secretaries working at Fırat University Hospital.

Materials and Methods: The fieldwork of this descriptive study was conducted between 293 medical secretaries in May-June 2022. A questionnaire consisting of two parts was used to collect data in the study. The first part of the questionnaire includes the sociodemographic information form, and the second part includes the Nomophobia Scale. SPSS 22.0 program was used for statistical analysis. Chi-square, Mann Whitney U, Kruskal Wallis test, Spearman correlation analysis were used for statistical evaluations. The means were given together with the standard deviation (mean±SD), $p < 0.05$ was evaluated as statistical significance.

Results: 32.8% of the participants were mild, 48.5% moderate, and 18.1% severe nomophobic. Individuals who are single, have a large family type and use smartphones during working hours have significantly higher nomophobia scores. Nomophobia scores did not change according to gender, age, unit of work and socioeconomic level. A low-level, positive and significant relationship was found between the duration of daily use of mobile phones and the nomophobia scale scores.

Conclusion and Suggestions: As a result, nomophobia was detected in almost all of the participants. In-house training programs can be organized for individuals to reduce their mobile phone usage time. In addition, public education courses can be opened in the hospital so that they can acquire a hobby. In particular, individuals with severe nomophobia can be directed to addiction-related treatment. Large-scale studies are needed on this subject.

Keywords: Health worker, medical secretary, nomophobia.

Obez Sağlık Turistleri Türkiye'yi Neden Tercih Ediyor?

Fatih Seyran¹

¹T.C. Sağlık Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sağlık Turizmi Doktora Öğrencisi, fatihseyran@gmail.com, ORCID.0000-0001-8546-1145

Özet

Giriş ve Amaç: Dünya Sağlık Örgütü tarafından “vücutta sağlığı bozacak şekilde yağ birikmesi” olarak tanımlanan obezite ise gerek sağlıklı yaşam disiplini, gerekse cerrahi uygulamalar (bariatrik) ile üstesinden gelinmeye çalışılan bir hastalık olarak karşımıza çıkmaktadır. Obez sağlık tursitleri de aşırı kilolarından kaynaklanan bu hastalıktan kurtulmak için zaman zaman Türkiye'yi tercih edebilmektedir. Bu çalışmanın amacı obez sağlık tursitlerinin uluslararası sağlık turizmi kapsamında Türkiye'yi tercih etme nedenlerinin değerlendirilmesidir.

Gereç ve Yöntem: Yapılan çalışma kapsamında öncelikli olarak literatür taraması yapılmıştır. Derlenen bu bilgilerin yanı sıra Türkiye'de uluslararası sağlık turizmi yetkisi olan sağlık tesislerinin obezite ile mücadele kapsamında sağlık hizmetleri de incelenmiştir.

Bulgular: 2022 yılında 1 milyon 250 binin üzerinde sağlık turisti, çeşitli sağlık hizmetlerinden yararlanmak için Türkiye'yi tercih etmiştir. Bu sayede elde edilen gelir ise 2 milyar ABD dolarına yaklaşmıştır. Türkiye sağlık turizminin ana başlıklarını; termal tedavi, yaşlı ve engelli turizmi ile medikal turizmi oluşturmaktadır. Sağlık turisti olan obez hastalar için Türkiye'de spor, aktivite, beslenme, akupunktur tedavisi, SPA&wellness hizmeti, fizik tedavi ve rehabilitasyon gibi sunulan çeşitli sağlık hizmetlerinin yanı sıra gerektiğinde bariatrik cerrahi işlemleri uygulanmaktadır.

Sonuç ve Öneriler: Obez sağlık tursitlerinin Türkiye'yi tercih etme nedenleri arasında yetkin sağlık personeline sahip olunması, sağlık hizmetlerinin kaliteli ve rekabetçi fiyatla sunulması, bekleme sürelerinin kısa olması, en son tıbbi teknoloji ve yöntemlerinin kullanılması avantajlarının olduğu görülmektedir. Obezite ile mücadelede Türkiye sağlık turizminin daha fazla sağlık turistine sağlık hizmeti sunabilmesi için; hasta güvenliği ve mahremiyetine önem verilmesi, tanıtım ve tutundurma politikalarının geliştirilmesi ve bu alanda daha fazla sağlık tesisinin uluslararası sağlık turizmi kapsamında yetki belgesi alması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Obezite, Bariatrik Cerrahi, Sağlık Turizmi, Medikal Turizm, Sağlık Turisti

Abstract

Introduction and Purpose: Obesity, which is defined by the World Health Organization as "fat accumulation in the body in a way that impairs health", emerges as a disease that is tried to be overcome with both healthy living discipline and surgical applications (bariatric). Obese health tourists may also prefer Turkey from time to time to get rid of this disease caused by their excess weight. The aim of this study is to evaluate the reasons why obese health tourists prefer Turkey within the scope of international health tourism.

Material and Method: Within the scope of the study, primarily a literature review was made. In addition to this compiled information, health services of health facilities with international health tourism authority in Turkey within the scope of combating obesity were also examined.

Results: In 2022, more than 1 million 250 thousand health tourists preferred Turkey to benefit from various health services. In this way, the revenue obtained has approached 2 billion dollars. The main titles of Turkey's health tourism are; thermal treatment, elderly and disabled tourism and medical tourism. In addition to various health services such as sports, activity, nutrition, acupuncture treatment, SPA & wellness service, physical therapy and rehabilitation for obese patients who are health tourists in Turkey, bariatric surgery procedures are also performed when necessary.

Conclusion and Recommendations: Among the reasons why obese health tourists prefer Turkey, it is seen that having competent health personnel, offering quality health services at competitive prices, short waiting times, and using the latest medical technologies and methods are advantages. In the fight against obesity, in order for Turkey's health tourism to provide health services to more health tourists; within the scope of international health tourism, it can be suggested that patient safety and privacy should be given importance, advertising and promotion policies should be developed, and more health institutions should obtain authorization certificates in this field.

Keywords: Obesity, Bariatric Surgery, Health Tourism, Medical Tourism, Health Tourist

Sağlıkta Dönüşüm Programının Geldiği Noktada Toplumun Uygulanan Politikalara İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Evaluation of the Views of the Society on the Implemented Policies at the Point at which the Health Transformation Program Has Come

Kadir YILDIRIM¹, Nermin ALTUNBAŞ², Serap YAĞMUR³

¹ İl Sağlık Müdürlüğü, İzleme, Değerlendirme ve Denetim Birimi, Sivas, Türkiye, kadyil58@hotmail.com, ORCID NO: 0000-0002-1107-5425

² Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Sivas, Türkiye, nerminaltunbas3@gmail.com, ORCID NO: 0000-0003-1190-3523

³ İl Sağlık Müdürlüğü, İzleme, Değerlendirme ve Denetim Birimi, Sivas, Türkiye, spyagmur58@gmail.com, ORCID NO: 0000-0002-7474-8738

ÖZET

Giriş ve Amaç: Sağlık hizmetleri kapsamında 2003 yılında Sağlıkta Dönüşüm Programı adı altında atılan adımla birlikte yirmi yılda önemli atılımlar ve değişiklikler kaydedilmiş, programdan beklenen amaç; sağlık hizmetlerinin sunumunda daha etkin ve eşit ölçüde, herkesin yararlanabilmesi olarak belirlenmiştir. Yapılan araştırma ile programın amaca ulaşma derecesi, toplumun sağlık hizmetleri sunumunu değerlendirmesi, uygulamalara ilişkin algıları, bu algıların farklılık ilişkisini belirlemek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapılan çalışmanın evreni Sivas ilindeki devlet hastanelerine başvuran kişilerdir. Örneklem seçimine gidilmemiş olup 18 hastanenin polikliniklerine başvuran ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan kişiler gruba dahil edilmiştir. Veriler SPSS 22.0 paket programı ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışma katılımcılarının %56,7'si erkek, %43,1'i kadından oluşmaktadır. Eğitim yönünden %26,62 ile lise öğrenimini tamamlamış, 25-35 yaş aralığı en çok yer alan gruptur. Hastalandıklarında %55,9 ile ilk tercih edilen Devlet Hastaneleri, ikincil olarak 34,6 ile Aile Hekimleri olmaktadır. Dönüşüm programının genel olarak olumlu karşılandığı, %69 oranında herhangi bir problemle karşılaşılmadığı, şu anki sağlık hizmetlerinin sunumunda görülen tedaviden %66 oranında memnun olduğu sonucuna varılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Sağlık sisteminde yapılan dönüşüm ve getirdiği değişiklikler ile finansal açıdan devamlılık arz eden, tüm toplumu kapsayan, hizmet arzında memnuniyeti esas alarak nitelikli bir sonucun ortaya konulabildiği, hizmet sağlayıcıların rekabeti artırılarak verimlilik ve etkinliğin sağlanıp, tasarrufun her alana yayıldığı bir sistemin inşaa edilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlıkta Dönüşüm Programı, Sağlık Hizmetlerinin Sunumu, Sağlıkta Memnuniyet

ABSTRACT

Introduction and Aim: Within the scope of health services, important breakthroughs and changes have been recorded in twenty years with the step taken under the name of Health Transformation Program in 2003. The expected purpose of the program; It has been determined that everyone can benefit more effectively and equally in the provision of health services. The aim of the study was to determine the degree of reaching the goal of the program, the evaluation

of the society's health services, the perceptions of the practices and the difference relationship between these perceptions.

Materials and Methods: The population of the descriptive and cross-sectional study was people who applied to state hospitals in Sivas. Sample selection was not made, and people who applied to the outpatient clinics of 18 hospitals and volunteered to participate in the study were included in the sample group. The data were evaluated with the SPSS 22.0 package program.

Results: 56.7% of the study participants were male and 43.1% were female. In terms of education, 26.62% completed high school education, and the 25-35 age group is the group with the highest number of participants. When they get sick, state hospitals are the first choice with 55.9%, and family doctors are secondary with 34.6%. It was concluded that the transformation program was generally welcomed, 69% did not encounter any problems, and 66% were satisfied with the treatment seen in the current health services.

Discussion and Conclusion: With the transformation made in the health system and the changes it has brought, it is necessary to build a system that is financially sustainable, covers the whole society, can provide a qualified result based on satisfaction in service supply, efficiency and effectiveness are ensured by increasing the competition of service providers, and savings are spread to all areas.

Key Words: The Health Transformation Program, The Health Service Delivery, Satisfaction in Health.

Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin Akılcı Antibiyotik Kullanımına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Investigation of Health Management Students' Attitudes Towards Rational Antibiotic Use

Selin Kalender¹, Özlem Özer², Okan Özkan³

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Isparta, Türkiye, selineroyamak@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4377-9339

² Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Ankara, Türkiye, ozlem.ozer@sbu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-7238-5371

³ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Ankara, Türkiye, okan.ozkan@sbu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-9491-8696

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bu çalışmada sağlık yönetimi öğrencilerinin akılcı antibiyotik kullanımına yönelik tutumlarının incelenmesi ve bu tutumlarının yaş, cinsiyet ve sınıf düzeyi gibi çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığının ortaya koyulması amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, bir kamu üniversitesinde öğrenim görmekte olan sağlık yönetimi öğrencilerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada örneklem seçilmemiş, 245 öğrenciden veri elde edilmiştir. Veriler, Google Forms aracılığıyla oluşturan bir anket aracılığıyla çevrimiçi olarak toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 24.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Analiz sonucunda, öğrencilerin akılcı antibiyotik kullanımına yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Fark analizlerinde akılcı antibiyotik kullanımına yönelik tutumun cinsiyete, sınıf düzeyine ve sigara kullanım durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Buna göre; kadınların, dördüncü sınıfların ve sigara kullanmayanların akılcı antibiyotik kullanımına yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmada akılcı antibiyotik kullanımına yönelik tutumun yaşa, sağlık kurumuna gitme sıklığına, kronik bir hastalığa sahip olma durumuna ve devamlı ilaç kullanma durumuna göre farklılaşmadığı ortaya konulmuştur ($p > 0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Sağlık yönetimi öğrencilerinin akılcı antibiyotik kullanımına yönelik bilinçli olmaları oldukça önemlidir. Öğrencilerin konuya ilişkin farkındalıklarının artması için akılcı antibiyotik kullanımına yönelik eğitimlerin düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akılcı antibiyotik kullanımı, İlaç, Sağlık yönetimi öğrencileri.

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study aims to examine the attitudes of health management students towards rational antibiotic use and to reveal whether these attitudes differ according to various variables such as age, gender, and grade level.

Materials and Methods: The study was conducted on health management students studying at a public university. No sample was selected in the study, data were obtained from 245 students. The data were collected online through a questionnaire created through Google Forms. The obtained data were analyzed using SPSS 24.0 program.

Findings: As a result of the analysis, it was determined that the students' attitudes toward rational antibiotic use were at a high level. In the difference analysis, it was determined that the attitude towards rational antibiotic use differed statistically significantly according to gender, class level, and smoking status ($p < 0.05$). According to this it was determined that the attitudes of women, fourth graders, and non-smokers towards rational antibiotic use were higher. The study revealed that the attitude towards rational antibiotic use did not differ according to age, frequency of going to a health institution, having a chronic disease, and continuous drug use ($p > 0.05$).

Conclusion and Suggestions: It is very important for health management students to be conscious of the rational use of antibiotics. It is recommended to organize training on rational antibiotic use in order to increase students' awareness of the subject.

Keywords: Rational antibiotics use, Medicine, Health management students.

Sağlık Hizmeti Talebi Erteleme Davranışının Üniversite Öğrencilerinde İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma

A Study on the Investigation of Healthcare Demand Procrastination Behavior in University Students

Servet ALP¹, Özlem ÖZER²

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, salp@mehmetakif.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-8156-2205

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Ankara, Türkiye, ozlem.ozler@sbu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-7238-5371

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bu araştırmanın amacı, bir kamu üniversitesinde öğrenim görmekte olan sağlık yönetimi öğrencilerinin sağlık hizmeti talebi erteleme davranış düzeylerini belirlemek ve sağlık hizmeti talebi erteleme davranışının sosyo-demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymaktır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmada kolayda örnekleme yöntemi kullanılmış ve 209 öğrenciden veri elde edilmiştir. Veriler, google forms aracılığıyla oluşturulan bir anketle toplanmıştır. Elde edilen veriler, AMOS 23.0 ve IBM SPSS 27.0 programları kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Analiz sonucunda, ölçme aracının güvenilir ve geçerli olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin sağlık hizmeti talebi erteleme davranışı ölçeğine verdikleri cevapların puan ortalaması $\bar{X}=2,66/5,00$ olarak hesaplanmıştır. Sağlık hizmeti talebi erteleme davranışının cinsiyet, sınıf, ailenin aylık gelir durumu, devamlı ilaç kullanma durumu, sigara kullanma durumu ve kronik bir rahatsızlığa sahip olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ancak erteleme davranışının sağlık kurumuna başvuru sıklığına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Analiz sonucunda, bir yıl içerisinde sağlık kurumuna hiç başvuru yapmayanlar ile 3-5 defa, 6-10 defa ve 11 ve üzeri defa başvuranlar; bir yıl içerisinde 1-2 defa başvuranlar ile 3-5 defa, 6-10 defa ve 11 ve üzeri defa başvuranlar arasında anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Gerçek ve/veya gerekli olan sağlık hizmetinin sağlanamaması nedeniyle ortaya çıkacak hastalık yükü ve maliyeti; bireyler, toplumlar ve ülkeler üzerinde olumsuz bir duruma yol açabilmektedir. Bu nedenle gelecekte sağlığı ve sağlıklı olma sürecini yönetmeye aday olan sağlık yönetimi öğrencilerinin sağlık hizmeti talebini bilinçli ve doğru bir şekilde gerçekleştirmelerinin oldukça önem arz ettiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık hizmeti talebi erteleme, Üniversite öğrencileri, Sağlık yönetimi.

ABSTRACT

Introduction and Aim: The aim of this study is to determine the healthcare demand procrastination behavior levels of health management students studying at a public university and to reveal whether the healthcare demand procrastination behavior differs according to socio-demographic characteristics.

Materials and Methods: Convenience sampling method was used in the study and data were obtained from 209 students. Data were collected through a questionnaire created through google forms. The obtained data were analyzed using AMOS 23.0 and IBM SPSS 27.0 programs.

Results: As a result of the analysis, it was determined that the measurement tool was reliable and valid. The mean score of the answers given by the students to the healthcare demand procrastination behavior scale was calculated as $\bar{X}=2.66/5.00$. It was determined that the behavior of healthcare demand procrastination did not show a statistically significant difference according to gender, class, monthly income of the family, continuous drug use, smoking status and having a chronic illness. However, it has been determined that procrastination behavior differs significantly according to the frequency of application to the health institution. As a result of the analysis, those who have never applied to the health institution within a year and those who applied 3-5 times, 6-10 times and 11 or more times; it was determined that there were significant differences between those who applied 1-2 times in a year and those who applied 3-5 times, 6-10 times and 11 or more times.

Conclusion and Suggestions: Disease burden and cost that will arise due to failure to provide real and/or necessary health care; it can lead to a negative situation on individuals, societies and countries. For this reason, it is thought that it is very important for health management students, who are candidates to manage their health and wellness process in the future, to realize their healthcare demand consciously and correctly.

Key words: Healthcare demand procrastination, University students, Health management.

Türkiye’de Akılcı İlaç Kullanımına İlişkin Mevcut Tezler: Doküman Analizi

Existing Theses on Rational Drug Use in Turkey: Document Analysis

Soner Mete* Kamuran Özdil**

***Soner METE**

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Tıbbi Tanıtım ve Pazarlama Programı,

e-posta:sonermete@nevsehir.edu.tr

Orcid Kimliği: <https://orcid.org/0000-0003-0852-7854>

****Kamuran Özdil**

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yaşlı Bakım Programı

e-posta: kamuranozdil@nevsehir.edu.tr

Orcid Kimliği: <https://orcid.org/0000-0003-0852-7854>

ÖZET

Giriş ve Amaç: Başta gelişmekte olan ülkeler olmak üzere tüm dünyada sağlık sistemlerini olumsuz etkileyen akılcı olmayan ilaç kullanımı sıklıkla görülmektedir. Toplum temelli bu soruna karşı akılcı ilaç kullanımının (AİK) değerlendirildiği birçok bilimsel çalışma hayata geçirilmiştir. Bu çalışmada, Türkiye’de AİK’na ilişkin tezlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Nitel araştırma desenlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Veriler, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nde tez başlıklarında “akılcı ilaç kullanımı” ve “rasyonel ilaç kullanımı” kelimeleriyle tarama yapılmıştır. Tarama sonucunda 1996-2022 yılları arasında AİK’e ilişkin toplam 240 teze ulaşılmıştır. Dâhil edilme kriterlerini karşılayan 118 tez, çalışma kapsamında incelenmiştir. Kodlama, yayın yılı, tezin türü, ana bilim dalı, araştırma yöntemi, örneklem sayısı, örneklem grubunun özelliği, veri toplama araçları, araştırmanın gerçekleştirildiği konum, incelenen değişkenler ve sonuç başlıkları altında yapılmıştır. Bulgular sayı ve yüzde verilerek sunulmuştur.

Bulgular: AİK kullanımına yönelik tezlerin 2006 yılından itibaren her yıl arttığı ve en fazla 2021 (%18.6) yılında gerçekleştirildiği, %53.4’ünün yüksek lisans tez çalışması ve bu tez türünde %30.5 ile en fazla hemşirelik ana bilim dallarında gerçekleştirildiği görülmüştür. Tezlerin %38.1’nin tanımlayıcı-kesitsel tasarımda olduğu görülmüştür. Örneklem gruplarını sağlık çalışanları (%20.3), yaşlı bireyler (%12.7), ebeveynler (%7.6), üniversite öğrencileri (%5.9), anneler (%4.2) ve gebelerin (%3.4) oluşturduğu görülmüştür. Tezlerin %50’sinde anket formu, %31.4’ünde ölçek kullanılmış ve tezlerin gerçekleştirildiği ilk üç il İstanbul (%15.3), Ankara (%13.6) ve İzmir’dir (%5.1). İncelenen çalışmaların % 44.9’unda AİK düzeyinin yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak bu çalışmanın yeni bilimsel çalışmalara katkı sağlayabileceği düşünülmekte olup AİK ile ilgili fazla değişkenin incelendiği ve sorun çözümüne yönelik araştırmalara ihtiyaç bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akılcı ilaç kullanımı, doküman analizi, tez.

ABSTRACT

Introduction and Aim: Irrational use of drugs, which adversely affects health systems, is frequently seen all over the world, especially in developing countries. Many scientific studies have been carried out in which rational drug use (RDU) is evaluated against this community-based problem. In this study, it is aimed to examine the theses related to AIK in Turkey.

Materials and Methods: Document analysis method, one of the qualitative research designs, was used. The data were scanned with the words "rational drug use" and "rationalist drug use" in thesis titles in the National Thesis Center of the Council of Higher Education. As a result of the scanning, a total of 240 theses on AIK between the years 1996-2022 were reached. 118 theses that met the inclusion criteria were examined within the scope of the study. Coding was done under the titles of publication year, type of thesis, department, research method, number of samples, characteristics of the sample group, data collection tools, location of the research, examined variables and results. Findings are presented as numbers and percentages.

Results: It has been seen that the theses on the use of AIK have increased every year since 2006 and they were carried out in 2021 (18.6%) the most, 53.4% of them were master's thesis and 30.5% of this thesis type was carried out in the nursing departments the most. It was observed that 38.1% of the theses were in descriptive-sectional design. The sample groups were health workers (20.3%), elderly individuals (12.7%), parents (7.6%), university students (5.9%), mothers (4.2%) and pregnant women (3.4%). A questionnaire was used in 50% of the theses, a scale was used in 31.4%, and the first three provinces where theses were carried out are Istanbul (15.3%), Ankara (13.6%) and İzmir (5.1%). In 44.9% of the studies examined, it was concluded that the AIK level was not sufficient.

Conclusion and Suggestions: As a result, it is thought that this study can contribute to new scientific studies, and there is a need for research that examines many variables related to AIK and solving problems.

Keywords: Rational drug use, document analysis, thesis.

Psikiyatrların Sağlık Hukuku Bilgilerinin Ölçülmesi Measuring Psychiatrists' Health Law Knowledge

Çağatay Deniz SAYGILI

Avrasya Üniversitesi Meslek Yüksekokulu, Adalet Bölümü
cagataydenizsaygili@avrasya.edu.tr, ORCID NO:0000-0001-6398-0243

ÖZET

Giriş ve Amaç: Sağlık Hukukunun son yıllarda gelişmesiyle bu alan daha önemli hale gelmiştir. Hastalar haklarını öğrenirken hekimler ise haklarını yeteri kadar bilmedikleri için dava edilmeyecekleri alanlara yönelmeye başlamış, bu nedenle de defansif tıp gelişmekle kalmamış aynı zamanda ileride yeterli sayıda cerrah açığı anlamına gelecektir. Çalışma kapsamında psikiyatristlerin hukuki ve cezai sorumlulukları yasal mevzuat çerçevesinde ortaya konmuştur. Sadece yasal mevzuatla hukuki ve cezai sorumlulukları ortaya konmamış aynı zamanda anket çalışmasıyla psikiyatristlerin sağlık hukukundaki bilgi düzeyleri ölçülmüştür.

Gereke ve Yöntem: Araştırma kapsamında yapılan anket çalışması sonucunda elde edilen veriler SPSS 22.0 paket programında oluşturulan veri tabanına kaydedilmiştir. Bilgi düzeyi anketi içerisinde bulunan maddeler (22 soru) “kesinlikle katılmıyorum=1, katılmıyorum=2, kararsızım=3, katılıyorum=4 ve kesinlikle katılıyorum=5” olacak şekilde 5’li likert ölçeğine göre kodlanarak veri girişi tamamlanmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye’de görev yapan psikiyatri hekimleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise “Basit Tesadüfi Örnekleme” yöntemi ile Türkiye genelinde bulunan kamu (Devlet Hastanesi, Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Üniversite Hastanesi) (184 kişi) ve özel hastaneler (8 kişi) ile özel muayenehanede (15 kişi) görev yapan 207 psikiyatri hekimi oluşturmaktadır.

Bulgular: Bu çalışma sonucunda elde edilen sonuçlar incelendiğinde psikiyatri hekimlerinin sağlık hukukundaki bilgi düzeylerinin genel olarak çok yüksek olmadığı görülmüştür. Özellikle cezai sorumluluk anlamında bilgilerinin diğer sorumluluk alanlarına göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Bu nedenle psikiyatri hekimlerinin daha fazla bilgilendirilmesi için çeşitli seminerler, kongreler, sempozyumlar veya kurslar düzenlenebilir. Özellikle cezai sorumlulukları ile alakalı bilgilendirmek amacıyla psikiyatrların cezai sorumluluğu ya da hekimlerin cezai sorumluluğu gibi kurslar düzenlenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Hukuku, Psikiyatr, Anket, Bilgi

ABSTRACT

Introduction and Aim: With the developments in Health Law in recent years, this field has become more important. While learning from patients' children, physicians began to focus on areas where they would not be sued for knowing they had enough to learn, so there would be insufficient numbers of surgeons to predict damage in the future, not just with the development of defensive medicine. Within the scope of the study, the legal and criminal obligations of psychiatrists revealed the scope of the legal legislation. Not only the legal and criminal

sanctions have been revealed by the legal legislation, but also the knowledge of psychiatrists in the world in terms of health has been measured with the survey study.

Methods: The data obtained as a result of the survey conducted within the scope of the research were divided into the database provided by the SPSS 22.0 package software. The items (22 questions) in the knowledge level questionnaire were coded as “strongly disagree=1, disagree=2, undecided=3, seen=4 and definitely seen=5” according to a 5-point Likert interview, and data entry was completed. The world of the research consists of psychiatrists working in Turkey. The sampling of the study consists of 207 psychiatrists working in public (State Hospital, Training and Research Hospital, University Hospital) (184 people) and private hospitals (8 people) and private practice (15 people) in Turkey with the "Simple Random Sampling" method. . .

Findings: The results obtained as a result of this study are that the information flow of psychiatrists in health paths is not very high in general. Especially the view where criminal road descriptions are lower than other clarity areas.

Conclusion and Suggestions: Therefore, various seminars, congresses, symposiums or courses can be organized to inform psychiatrists more. Courses such as criminal protection of psychiatrists or criminal protection of physicians can be organized especially to inform about criminal responsibilities.

Keywords: Health Law, Psychiatrist, Questionnaire, Information

Afetlerde Refakatsiz Çocuklara Yönelik Sosyal Hizmet Uygulamaları

Social Work Practices for Unaccompanied Children in Disasters

Hakan KARAAĞAÇ¹

¹ Kayseri Şehir Hastanesi, Tıbbi Sosyal Hizmet Birimi, Kayseri, Türkiye,
karaagac.hakan@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6586-5940>

ÖZET

Giriş ve Amaç: Yapılara ve doğaya hasar veren, insan kaybına neden olan, sağlığın ve sağlık hizmetlerinin dışarıdan olağanüstü yardım gerektirecek kadar kötüleşmesine neden olan her türlü oluşum olarak tanımlanabilecek afetler toplumları fiziksel, ruhsal, sosyal, ekonomik açılardan etkilemektedir. Bireylerin en savunmasız olduğu ve destek ihtiyacı hissedecekleri dönemler afet zamanlarıdır. Afet normal şartlarda kırılabilir/inecebilir gruplar olarak değerlendirilen çocuklar, engelliler, yaşlılar gibi birçok grubu daha da savunmasız hale getirmektedir. Özellikle afet sonrası refakatsiz kalan çocuklara yönelik yürütülecek hizmetler sosyal hizmet kuruluşlarının birincil öncelikleri arasındadır. Anne babasını kaybetmiş ve yasal vasisi bulunmayan çocuklar, anne-babası hayatta olup hastane sevklerinde birbirlerine ulaşamayan aileler, anne-baba olduğunu beyan edilen ancak resmi belgeleri olmayan yenidoğanlar, herhangi bir akrabası hayatta olmayan korunmaya muhtaç çocuklara yönelik yürütülecek sosyal hizmetler afet yönetim süreçlerinin ayrılmaz bir parçasıdır. Refakatsiz çocuklara yönelik yürütülecek sosyal hizmet müdahaleleri çok disiplinli ve çocukların yüksek yararını önceleyen, titiz ve bununla birlikte mümkün olan en kısa sürede gerçekleştirilmesine ihtiyaç duyulan hizmetlerdir. Bu bağlamda, afet sonrası refakatsiz kalan çocukların afet yönetimindeki yeri ve sunulan hizmetlerin önemini vurgulamak çalışmada amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem: Ulusal ve uluslararası alanyazın incelenerek afetlerde sosyal hizmet uygulamaları kapsamında kırılabilir gruplar içinde yer alan refakatsiz çocuklara yönelik literatür taramasına dayalı geleneksel derleme çalışması yapılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Afet öncesi, esnası ve sonrası tüm süreçlerde refakatsiz çocuklara yönelik sosyal hizmetler oldukça önemlidir. Bu bağlamda kurumlar arası eşgüdümün sağlandığı, görev ve sorumluluklarının net belirlendiği afet yönetim planlarının geliştirilmesine yönelik politikalar refakatsiz çocukların yüksek yararına olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Refakatsiz Çocuk, Sosyal Hizmet

ABSTRACT

Introduction and Aim: Disasters, which can be defined as all kinds of occurrences that damage structures and nature, cause human loss, and cause health and health services to deteriorate to such an extent that they require extraordinary assistance from outside, affect societies physically, mentally, socially and economically. The periods when individuals are most vulnerable and need support are times of disaster. Disaster makes many groups, such as children, the disabled and the elderly, which are normally considered as fragile/vulnerable groups, even more vulnerable. Services to be provided for unaccompanied children, especially after a disaster, are among the primary priorities of social service organizations. Social services

to be carried out for children who have lost their parents and do not have a legal guardian, families whose parents are alive and cannot reach each other during hospital referrals, newborns who are declared to be parents but do not have official documents, and children in need of protection whose relatives are not alive are an integral part of disaster management processes. Social work interventions to be carried out for unaccompanied children are multi-disciplinary services that prioritize the best interests of the children, are meticulous and need to be performed as soon as possible. In this context, it is aimed to emphasize the place of unaccompanied children in disaster management and the importance of the services provided after the disaster.

Material and Method: By examining the national and international literature, a traditional compilation study based on literature review for unaccompanied children, who are among the vulnerable groups, was conducted within the scope of social work practices in disasters.

Conclusion and Suggestions: Social services for unaccompanied children are very important in all processes before, during and after the disaster. In this context, policies for the development of disaster management plans in which inter-institutional coordination is ensured and duties and responsibilities are clearly defined will be in the best interests of unaccompanied children.

Keywords: Disaster, Unaccompanied Children, Social Work

Sosyal Hizmet Uzmanlarının Meslek Etiğine Yönelik Bakış Açıları Perspectives of Social Workers on Professional Ethics

Kübra YILDIZLAR

Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, kubra.ercan@avrasya.edu.tr
ORCID: 0000-0002-2102-6862

İldem BİRİNCİOĞLU

Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü,
ildembirincioglu@icloud.com ORCID: 0000-0002-0124-1194

Bahadır ESKİHELLAÇ

Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü,
eskihellacbahadir@gmail.com ORCID: 0000-0002-3353-1313

Asena SARAÇ

Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü,
asenasarac96@icloud.com ORCID: 0000-0001-5034-3368

ÖZET

Etik, yanlış ile doğruyu ayıran kurallardır. Mesleki anlamda etik ise meslekte uyulması gereken davranış ve kuralları ifade etmektedir. Çoğu alanda olduğu gibi sosyal hizmetin her alanında etik kurallar bulunmaktadır. Sosyal hizmet uzmanı tarafından mikro, mezzo ve makro uygulamalarda alınan kararlar da etik kurallar içerisindedir. Sosyal hizmet uzmanlarının uygulaması gereken bu kurallar hem müracaatçıyı hem de sosyal hizmet uzmanını koruyacak niteliktedir. Sosyal hizmet uzmanları müracaatçı görüşmelerinde, grup çalışmalarında veya bireysel danışmanlık verirken kendi kişisel değer yargılarını bir kenara bırakıp sosyal hizmet mesleğinin etik ilke ve değerlerine göre hareket etmeleri beklenmektedir.

Bu çalışma sosyal hizmet uzmanlarının meslek etiğine karşı bakış açılarını, etiği uygulayış biçimlerini, etik ilke ve değerlerine ne kadar bağlı kaldıklarını öğrenmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın evrenini Trabzon'da bulunan sosyal hizmet uzmanları, örneklemini Ortahisar ilçesindeki 2 kurumda çalışan 6 sosyal hizmet uzmanı oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma modeli kullanılmış olup araştırma verileri sosyal hizmet uzmanlarının görüşleri alınarak mülakat tekniği ile elde edilmiştir. Görüşmelerin öncesinde detaylı bir literatür taraması yapılarak sonucunda, sosyal hizmet ve etik ikilemler, sosyal hizmet uygulamalarında etik sorumluluklar, sosyal hizmet uygulamalarında etik dışı davranışlar, sosyal hizmet uygulamalarında mesleki değer olmak üzere beş adet başlığa ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında yapılan görüşmelerde elde edilen veriler doğrultusunda alanda çalışan meslek elemanlarının etik konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığı ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra katılımcıların sadece “sosyal adalet, dürüstlük, gizlilik ve bireyin değer yargıları ve saygınlıkları” konularında etik bilgilere sahip oldukları anlaşılmıştır. Sosyal hizmet mesleğinin disiplin ve değerleri çerçevesinde her meslek elemanının sahip olması gereken etik konusuna alanda daha fazla dikkat edilmesi mesleki gelişim açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Etik, Mesleki Değer, Meslek Etiği, Sosyal Hizmet Uzmanı.

ABSTRACT

Ethics are the rules that distinguish right from wrong. Professional ethics, on the other hand, refers to the behaviors and rules that must be followed in the profession. As in most fields, there are ethical rules in every field of social work. The decisions taken by the social worker in micro, mezzo and macro practices are also within the ethical rules. These rules, which should be applied by social workers, are of a nature to protect both the client and the social worker. Social workers are expected to set aside their personal value judgments and act in accordance with the ethical principles and values of the social work profession while giving client interviews, group work or individual counseling.

This study was conducted to find out the perspectives of social workers towards professional ethics, the way they apply ethics, and how much they adhere to ethical principles and values. The universe of the study consists of social workers in Trabzon, the sample consists of 6 social workers working in 2 institutions in Ortahisar district. Qualitative research model was used in the research and the research data were obtained by interview technique by taking the opinions of social workers. A detailed literature review was conducted before the interviews, and as a result, five titles were reached: social work and ethical dilemmas, ethical responsibilities in social work practices, unethical behaviors in social work practices, professional value in social work practices. In line with the data obtained from the interviews conducted within the scope of the research, it has been revealed that the professionals working in the field do not have sufficient knowledge about ethics. In addition, it was understood that the participants only had ethical knowledge about "social justice, honesty, confidentiality, and the value judgments and dignity of the individual". Within the framework of the discipline and values of the social work profession, it is important for professional development to pay more attention to the ethical issue that every professional member should have.

Keywords: Ethics, Professional Value, Professional Ethics, Social Worker.

Sosyal Dışlanmaya Maruz Kalan Göçmenlere Yönelik Bir İnceleme

An Analysis on the Immigrants Exposed to Social Exclusion

İsmail Nalbantoğlu

İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü
ismailnabantoglu@gmail.com, ORCID NO: 0000-0001-5858-3163

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bireylerin ve toplumun refahını olumsuz yönde etkileyen sorunlardan biri de sosyal dışlanmadır. Göçmenler kültürel, etnik ve dilsel farklılıklar nedeniyle toplum içinde sosyal dışlanmaya en sık maruz kalan gruplar arasında yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı, sosyal dışlanmaya maruz kalan göçmen grupların yaşadığı sorunları bütüncül bir şekilde değerlendirmek ve sorunlara ilişkin çözüm önerileri geliştirmektedir.

Gereç ve Yöntem: Göç olgusunun sosyal dışlanma kapsamında ele alınabilmesi için ilgili ulusal ve uluslararası alanyazın incelenmiştir. Genel kuramsal çerçeve ve alanda yapılan çalışmalara odaklanılarak değerlendirme yapılmıştır.

Bulgular: Göç süreci kendi içinde sosyal dışlanmaya ve izolasyona neden olan dinamikler barındırmaktadır. Sosyal destek ağlarını geride bırakmak zorunda kalan bireyler yeni geldikleri ülkede kendilerini yalnız ve dışlanmış hissetmektedir. Bununla birlikte göçmenlerin sağlık hizmetlerine, barınma olanaklarına ve eğitime erişim konularında ve istihdam piyasasında sosyal dışlanmaya maruz kaldıkları görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Sosyal dışlanma, göçmenler kapsamında yoksulluk, işsizlik ve kamu hizmetlerinden faydalanamama gibi pratiklerle görünür olmakla birlikte bireylerin potansiyellerinin engellenmesi ve insan onuruna saygısızlık gibi soyut olgularla da ortaya çıkabilmektedir. Ülkelerin göçmenlere karşı kapsayıcı politikalar geliştirerek yapılan çalışmalara hukuki bir zemin sağlamasının, eğitim, dil öğrenimi ve istihdam olanaklarının geliştirilmesinin ve yerel halkla sosyal bütünleşmeyi teşvik edici çalışmaların desteklenmesinin sosyal dışlanma riskini azaltabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göç, göçmen, sosyal dışlanma, sosyal değişim

ABSTRACT

Introduction and Aim: Social exclusion is one of the problems that negatively affect the welfare of individuals and society. Immigrants are among the groups most frequently exposed to social exclusion in society due to cultural, ethnic and linguistic differences. The aim of this study is to holistically evaluate the problems experienced by immigrant groups exposed to social exclusion and to develop solutions for these problems.

Materials and Method: In order to address the phenomenon of immigration within the scope of social exclusion, the relevant national and international literature was analysed. An evaluation was made by focusing on the general theoretical framework and the studies conducted in the field.

Findings: The immigration process includes dynamics that cause social exclusion and isolation. Individuals who have had to abandon their social support networks feel lonely and excluded in their arrival country. In addition, immigrants are exposed to social exclusion in access to health services, housing, education and in the labour market.

Conclusion and Suggestions: Social exclusion can be observed in practices such as poverty, unemployment and inability to benefit from public services within the scope of immigrants, but it can also occur with abstract phenomena such as the prevention of individuals' potential and disrespect for human dignity. It is thought that the development of inclusive policies towards immigrants and provision of a legal basis for the work carried out, improvement in education, language learning and employment opportunities, and the support of activities that encourage social integration with the local community by the countries can reduce the risk of social exclusion.

Keywords: Immigration, immigrant, social exclusion, social change

Üniversite Öğrencilerinin Bağımlılık Kavramına İlişkin Metafor Alguları: Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Örneği

Metaphor Perceptions of University Students on the Concept of Addiction: The Example of the Faculty of Health Sciences of Avrasya University

Kübra YILDIZLAR

Avrasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü
kubra.ercan @avrasya.edu.tr ORCID NO: 0000-0002-2102-6862

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bu çalışma fenomenolojik (olgubilim) çalışması olarak planlanmıştır. Bilinen bir konuda derinlemesine bir kavrayış geliştirmek amaçlı kullanılan fenomenoloji yöntemi aracılığıyla; bağımlılık konusunun öğrenciler açısından nasıl anlaşıldığı üzerinde durulacaktır. Bağımlılık hakkında üniversite öğrencilerinin görüşlerini öğrenmeye çalıştığımız bu çalışmada amaç; üniversite öğrencileri özelinde sağlık bilimleri çatısı altında okuyan gençlerin konu hakkındaki bakış açılarını anlamak ve konuyla ilgili yapılacak başka çalışmalar için yol gösterici olmaktır. Aynı zamanda kavrama ilişkin metaforları kategorize ederek derinlemesine bir kavrayış geliştirmektir.

Gereç ve Yöntem: Bu amaçla çalışmada nitel araştırma deseninden fenomenoloji, nitel veri toplama araçlarından ise mecaz yöntemi seçilmiştir. Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi bünyesinde yer alan; Sosyal Hizmet, Çocuk Gelişimi, Sağlık Yönetimi, Hemşirelik, Ebelik, Odyoloji, Fizyoterapi, Egzersiz ve Spor Bilimleri ile Beslenme ve Diyetetik bölümü öğrencilerinden gönüllü olanlara “bağımlılık benim için.....demektir. Çünkü.....” boşlukları doldurmaları istenmiştir. Sonrasında ortaya çıkan bulgular katılımcı sayısı (f) ve yüzdesi (%) bilgisayar ortamında belirlenerek içerik analizine tabi tutulmuştur. Bu doğrultuda bağımlılığa ilişkin ortaya çıkan kategoriler tespit edilmiştir.

Bulgular: Bu çalışma Sağlık bilimleri fakültesinde okuyan ve gönüllü katılım sağlayan toplam 108 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin vermiş olduğu cevaplardan hareketle ortaya çıkan bulgular bildiri esnasında sunulacaktır. Bu doğrultuda bağımlılığa ilişkin metaforlar tespit edilerek yapılacak başka çalışmalar içinde öneriler geliştirilmeye çalışılacaktır.

Sonuç ve Öneriler: Bağımlılık, gençler arasında yaygın bir sorun alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Gençlerin bu konudaki alguları ve bilişsel farkındalıkları bağımlılık konusunda yapılacak çalışmalar içinde yol gösterici olacaktır. Dolayısıyla üniversite öğrencilerinin bağımlılığa yönelik bakış açılarının anlaşılması; bağımlılık konusundaki sorunların neden ve sonuçlarını ortaya çıkarmada etkili bir yol olarak seçilmiştir. Bağımlılıkla ilgili ortaya çıkan metaforlar; gençlerin bağımlılığın risk faktörleri konusundaki yetersiz ve eksik yönlerini de göstermektedir. Bu konuda bağımlılığın risk faktörlerini gösteren çalışmaların yapılması ve sürekliliğin sağlanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Metafor, Gençlik, Öğrenci.

ABSTRACT

Introduction and Aim: This study was planned as a phenomenological study. Through the phenomenology method used to develop an in-depth understanding of a known subject; It will focus on how the subject of addiction is understood by students. The aim of this study, in which we tried to learn the views of university students about addiction; The aim is to understand the perspectives of young people studying under the roof of health sciences, especially university students, and to guide other studies on the subject. At the same time, it is to develop an in-depth understanding by categorizing the metaphors related to the concept.

Method: For this purpose, phenomenology was chosen from the qualitative research design and the metaphor method was chosen from the qualitative data collection tools. Located within the Eurasia University Faculty of Health Sciences; Social Work, Child Development, Health Management, Nursing, Midwifery, Audiology, Physiotherapy, Exercise and Sports Sciences and Nutrition and Dietetics department students who volunteered "addiction means to me. Because....." were asked to fill in the blanks. The findings that emerged afterwards were determined in the computer environment by the number (f) and percentage (%) of the participants and subjected to content analysis. In this direction, emerging categories related to addiction have been determined.

Findings: This study was carried out with a total of 108 students studying at the Faculty of Health Sciences and participating voluntarily. Findings based on the answers given by the students will be presented during the paper. In this direction, metaphors related to addiction will be determined and suggestions will be tried to be developed for further studies.

Conclusion and Suggestions: Addiction is a common problem area among young people. The perceptions and cognitive awareness of young people on this issue will guide the studies on addiction. Therefore, understanding the perspectives of university students towards addiction; It has been chosen as an effective way to reveal the causes and consequences of addiction problems. Emerging metaphors about addiction; It also shows the insufficient and deficient aspects of young people about the risk factors of addiction. In this regard, it is thought that it would be beneficial to conduct studies showing the risk factors of addiction and to ensure continuity.

Keywords: Addiction, Metaphor, Youth, Student.

The Fallout Filminin Psikolojik Travma Perspektifinden İncelenmesi

Analysis of The Fallout Film From The Perspective of Psychological Trauma

Merve Karaburun, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, ORCID ID: 0000-0002-4589-5069

Burcu Türk, Haliç Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, ORCID ID: 0000-0003-3290-5886

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bireyin gerçek bir ölüm tehdidi, ağır yaralanma, fizik bütünlüğünü tehdit eden bir olayı yaşaması ya da bu tür bir olaya tanık olması sonucunda aşırı korku, çaresizlik, dehşete düşme tepkileri vermesi psikolojik travma olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışmada “The Fallout” filminin psikolojik travma perspektifinden analiz edilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmada nitel analiz yöntemlerinden döküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Döküman analizinin amacı, nesnenin oluşturulduğu bağlamı, yazarın amacını ve nesnenin iletmeye çalıştığı mesajı anlamaktır. Döküman analizi ile filmin birtakım sahneleri psikolojik travma perspektifinden incelenmiştir.

Bulgular: Filmde travmanın akut ve uzun süreli etkileri, yardım arama, kendine bakım ve sosyal desteğin önemi anahtar temalardır. Travmanın akut etkileri, karakterin (Vada) şok, ağlama ve korku tepkilerinde gösterilir. Travmanın uzun vadeli etkileri, Vada'nın; geçmişe dönüşler, kabuslar, kaygı, depresyon ve izolasyon gibi TSSB (Travma Sonrası Stres Bozukluğu) semptomlarında gösterilmiştir. Kendine bakım, sosyal destek ve yardım aramanın önemi, Vada'nın iyileşme yolculuğunda gösterilmektedir. Başına gelenler hakkında konuşmaya, bir terapistten yardım almaya, arkadaşları ve ailesiyle ilişkilerini yeniden kurmaya başlar.

Sonuç ve Öneriler: Psikolojik analizlerin sinema vb. sanat alanları perspektifinden yapılması ele alınan konunun anlaşılabilirliği ve yansımalarının değerlendirilebilmesi açısından önemli görülmektedir. Bu amaçla analiz edilmiş “The Fallout” filmi travmanın değerlendirilmesi açısından psikolojik travma konusunda çalışan çalışmacılara bir perspektif sunmaktadır. Psikolojik travmanın başlangıcı, akut ve uzun süreli etkileri ve iyileşme sürecinin ele alınması bütünlüklü bir şekilde konunun değerlendirilmesine olanak sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: travma sonrası stres bozukluğu, döküman analizi, the fallout

ABSTRACT

Introduction: Psychological trauma is a situation characterized by extreme fear, helplessness, and horror reactions as a result of a real threat of death, serious injury, experiencing or witnessing an event that threatens physical integrity. In this study, it was aimed to analyze the movie “The Fallout” from the perspective of psychological trauma.

Materials and Methods: In the study, the document analysis method, one of the qualitative analysis methods, was used. The purpose of document analysis is to understand the context in which the object was created, the author's intent, and the message the object is trying to convey.

With the document analysis, some scenes of the movie were examined from the perspective of psychological trauma.

Results: The acute and long-term effects of trauma, help seeking, self-care and the importance of social support are the key themes in the movie. The acute effects of trauma are shown in the character's (Vada) reactions to shock, crying, and fear. The long-term effects of trauma are demonstrated in Vada's symptoms of PTSD (post-traumatic stress disorder), such as flashbacks, nightmares, anxiety, depression, and isolation. The importance of self-care, social support, and seeking help is illustrated in Vada's journey to recovery. She begins to talk about what happened to her, seek help from a therapist, and rebuild relationships with friends and family.

Conclusion and Suggestions: It is considered important to make psychological analyzes from the perspective of art fields such as cinema in terms of the intelligibility of the subject and evaluation of its reflections. The movie "The Fallout", which has been analyzed for this purpose, offers a perspective to the researchers working on psychological trauma in terms of the evaluation of trauma. The onset of psychological trauma, its acute and long-term effects, and the handling of the healing process allowed the issue to be evaluated in an integrated manner.

Keywords: post-traumatic stress disorder, document analysis, the fallout

Travma Sonrası Stres Bozukluğu Semptomlarını Azaltmada Fiziksel Aktivitenin Etkisi: Sistemik Derleme Çalışması

The Effect Of Physical Activity In Reducing The Symptoms of Post-Traumatic Stress
Disorder: A Systematic Review Study

Merve Karaburun, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, ORCID ID: 0000-0002-4589-5069
Burcu Türk, Haliç Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, ORCID ID: 0000-0003-3290-5886

ÖZET

Giriş ve Amaç: Travmatik bir olayın ardından çeşitli semptomlarla kendini gösteren TSSB'nin (Travma Sonrası Stres Bozukluğu) sağaltımında çeşitli psikoterapi yöntemlerinin etkililiği görülmektedir. Bu derleme çalışmasında; fiziksel aktivite/egzersizin TSSB sağaltımındaki etkisi tartışılacaktır.

Gereç ve Yöntem: Derleme ile araştırmanın konusuyla ilgili belirlenen veri tabanlarındaki çalışmalar bir araya getirilmiş, seçme kriterleri doğrultusunda ilişkili çalışmalar araştırmaya dahil edilmiş ve eleştirel değerlendirmesi yapılmıştır.

Bulgular: Literatüre katkı sağlayan çalışmalar, fiziksel aktivite/egzersizin TSSB'nin sağaltımında etkili olduğunu göstermektedir. Bu etki, birden fazla fiziksel aktivite/egzersiz türünün bir araya getirilerek uygulandığı durumlarda ve uygulanma süresine bağlı olarak artış göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler: Fiziksel aktivitenin TSSB semptomlarını azaltmadaki etkililiğini gösteren araştırmalar olmasına karşın bu konuya odaklanan daha fazla araştırmanın yapılması gereklidir. Belirli bireysel aktivite ya da egzersizlerin ele alındığı çalışmaların yanı sıra grup aktivite ya da egzersizlerini de ele alan çalışmaların yapılması faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: travma sonrası stres bozukluğu, fiziksel aktivite, egzersiz

ABSTRACT

Introduction: The effectiveness of various psychotherapy methods is seen in the treatment of PTSD (Post Traumatic Stress Disorder), which manifests itself with various symptoms after a traumatic event. In this compilation study; the effect of physical activity/exercise on the treatment of PTSD will be discussed.

Materials and Methods: The compilation and the studies in the databases determined on the subject of the research were brought together, related studies were included in the research in line with the selection criteria and their critical evaluation was made.

Results: Studies contributing to the literature show that physical activity/exercise is effective in the treatment of PTSD. This effect increases in cases where more than one type of physical activity/exercise is applied together and depending on the application time.

Conclusion and Suggestions: Although there are studies showing the effectiveness of physical activity in reducing PTSD symptoms, more research focusing on this issue is needed. It would be beneficial to conduct studies that deal with group activities or exercises as well as studies that focus on individual activities or exercises.

Keywords: post-traumatic stress disorder, physical activity, exercise

Albinizm ve Sosyal Hizmet Yaklaşımları: Toplumda Farkındalık ve Eşitlik için Adımlar Albinism and Social Work Approaches: Steps for Awareness and Equality in Society

Melek Serdaroğlu Arslan, Selman Bölükbaşı*
Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Manisa Şubesi
*<https://orcid.org/0000-0003-3771-4827>
*selmanbolukbasi@yandex.com

Albinizm, genetik temelli olup melanin pigmentinin üretimindeki bozukluklara neden olur. Bu da bireylerin cilt, saç ve gözlerinde pigmentasyon eksikliğine yol açmaktadır. Dünya genelinde 17.000'de bir oranında görülen albinizm, Türkiye nüfusunda 4000-6000 civarında bireyi etkilediği tahmin edilmektedir. Albinizmliler, günlük yaşamlarında bazı psiko-sosyal ve çevresel zorluklarla karşılaşabilirler. Bu noktada, sosyal hizmet uzmanları önemli bir rol üstlenerek bu bireyleri desteklemek amacıyla çeşitli yaklaşımlar sunarlar. Albinizmle ilgili sosyal hizmet yaklaşımları:

Bireysel Destek: Sosyal hizmet uzmanları, albinizmliler için bireysel olarak destekleyebilirler. Bu destek, bireylerin albinizmle ilişkili günlük zorluklarla başa çıkmalarına yardımcı olabilir. Örneğin, güneşe karşı hassasiyetleri nedeniyle güneşten koruyucu önlemler, uygun giysiler ve gözlüklerle ilgili bilgilendirme ve kaynak sağlayabilirler.

Aile Destek: Albinizmliler için bir bireyin ailesi de desteğe ihtiyaç duyabilir. Sosyal hizmet uzmanları, ailelere albinizm hakkında eğitim ve bilgilendirme sunabilir. Aynı zamanda aile üyelerinin albinizmle ilgili duygusal ve pratik zorluklarını anlamak ve aile içi iletişimi güçlendirmek için destek sağlayabilirler.

Eğitim ve İstihdam: Albinizmliler için eğitim ve istihdam süreçlerinde bazı zorluklarla karşılaşabilirler. Sosyal hizmet uzmanları, albinizmlilerin eğitim ve iş hayatında desteklenmelerini sağlamaya çalışabilirler. Bu destek, öğretmenlerin ve işverenlerin albinizm hakkında bilgi sahibi olmasını, uygun koşulların oluşturulması ve albinizmliler için eşit fırsatlara sahip olmalarını sağlamayı içerir.

Toplum Bilinci: Sosyal hizmet uzmanları, albinizmin genel toplum tarafından anlaşılmasını ve kabul edilmesini teşvik etmek için çalışabilirler. Bu, albinizm hakkında farkındalık kampanyaları düzenlemek, yaygın yanlış anlamaları düzeltmek ve albinizmlilerin topluma dahil olmalarını desteklemek anlamına gelebilir.

Bu yaklaşımlar, albinizmle yaşayan bireylerin topluma entegrasyonunu ve yaşam kalitesini artırmayı amaçlar. Sosyal hizmet uzmanları, albinizmliler için ihtiyaçlarına ve önceliklerine göre birey merkezli destek sunarlar.

Anahtar kelimeler: Albinizm, sosyal hizmet, pigmentasyon, eğitim, istihdam.

Albinism is genetically based and causes defects in the production of melanin pigment. This leads to lack of pigmentation in the skin, hair and eyes of individuals. Albinism, which is seen at a rate of one in 17,000 worldwide, is estimated to affect around 4000-6000 individuals in the population of Turkey. Individuals with albinism may encounter some psycho-social and environmental difficulties in their daily lives. At this point, social workers play an important role and offer various approaches to support these individuals. Social work approaches to albinism:

Individual Support: Social workers can support people with albinism individually. This support can help individuals cope with the daily challenges associated with albinism. For example, due to their sensitivity to the sun, they can provide information and resources on sun protection measures, appropriate clothing and eyewear.

Family Support: The family of an individual with albinism may also need support. Social workers can offer families education and information about albinism. They can also provide support to understand family members' emotional and practical difficulties related to albinism and to strengthen family communication.

Education and Employment: Individuals with albinism may encounter some difficulties in their education and employment processes. Social workers can try to ensure that people with albinism are supported in education and work. This support includes ensuring that teachers and employers know about albinism, creating appropriate conditions, and ensuring that individuals with albinism have equal opportunities.

Community Awareness: Social workers can work to promote understanding and acceptance of albinism by the general public. This could mean organizing awareness campaigns about albinism, correcting common misconceptions, and promoting the inclusion of people with albinism.

These approaches aim to increase the social integration and quality of life of individuals living with albinism. Social workers offer individual-centered support based on the needs and priorities of individuals with albinism.

Keywords: Albinism, social work, pigmentation, education, employment.

Sosyal Hizmet Kuruluşlarında Bitlenme Sorunu ve Müdahale Yöntemleri: Çocuk Refahı için Önemli Bir Adım

Lice Problem and Intervention Methods in Social Service Institutions: An Important Step for Child Welfare

Selman Bölükbaşı

Manisa Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

<https://orcid.org/0000-0003-3771-4827>

selmanbolukbasi@yandex.com

Bu derleme bildiride sosyal hizmet kuruluşlarında kalan çocuklarda karşılaşılan bitlenme sorununu ve bu soruna yönelik müdahale yöntemlerini ele alınmaktadır.

Sosyal hizmet kuruluşlarında kalan çocuklar, genellikle travmatik geçmişlere sahip olabilirler ve bu durum onları bitlenme sorunlarına daha duyarlı hale getirebilir. Bitlenme, baş ve vücut bölgelerinde kaşıntıya, tahrişe ve kızarıklığa neden olan parazitlerin (bitlerin) varlığıyla karakterize edilen bir durumdur.

Sosyal hizmet kuruluşlarında kalan çocukların düzenli olarak tarama ve muayene edilmesi önemlidir. Bu sayede, bitlenme sorunu erken aşamada tespit edilebilir ve hızlı bir şekilde müdahale edilebilir. Müdahale yöntemleri arasında, bitlenme tedavisinde etkili olan ilaçların kullanımı bulunmaktadır. Bu ilaçlar, bitleri ve sirkeleri öldürerek infestasyonu ortadan kaldırır. Ancak ilaç kullanımının yan etkileri ve çocukların sağlığı üzerindeki olası etkileri dikkate alınmalıdır. Bu nedenle, ilaç kullanımı öncesinde uzman sağlık personeli tarafından çocukların sağlık durumu değerlendirilmeli ve ilaçlar doğru şekilde uygulanmalıdır. Ayrıca, bitlenme sorunuyla mücadelede hijyenik önlemler de önemli bir rol oynamaktadır. Çocukların saçlarının düzenli olarak temizlenmesi, taranması ve bit yataklarının temizlenmesi önemlidir. Kıyafetler, yataklar ve diğer eşyalar da sık sık yıkanmalı ve dezenfekte edilmelidir.

Sonuç olarak, sosyal hizmet kuruluşlarında kalan çocuklarda bitlenme sorunu, sağlık ve refah açısından ciddi bir sorundur. Bu bildiride; erken tespit, ilaç tedavisi ve hijyenik önlemler gibi müdahale yöntemleri önemi vurgulanmıştır. Bu yöntemlerin uygulanması, çocukların bitlenme sorununu en aza indirmek ve onların sağlıklı ve refah içinde bir yaşam sürmelerini sağlamak açısından büyük önem taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: sosyal hizmet, çocuk, bit infestasyonları, sosyal refah

In this review paper, the problem of lice in children staying in social service institutions and the intervention methods for this problem are discussed.

Children who stay in social services can often have traumatic histories, which can make them more susceptible to lice problems. Lice are a condition characterized by the presence of parasites (lice) that cause itching, irritation and redness on the head and body areas.

It is important that children staying in social service institutions are screened and examined regularly. In this way, the lice problem can be detected at an early stage and intervened quickly. Among the intervention methods, there is the use of drugs that are effective in the treatment of lice. These drugs kill lice and nits, eliminating the infestation. However, side effects of drug

use and possible effects on children's health should be considered. For this reason, the health status of children should be evaluated by specialist health personnel before drug use and drugs should be administered correctly. In addition, hygienic measures play an important role in combating the lice problem. It is important that children's hair is regularly cleaned, combed and lice bedding cleaned. Clothes, bedding, and other items should also be washed and disinfected frequently.

As a result, lice problem in children staying in social service institutions is a serious problem in terms of health and welfare. In this paper; the importance of intervention methods such as early detection, drug treatment and hygienic measures was emphasized. The application of these methods is of great importance in terms of minimizing the lice problem of children and ensuring that they lead a healthy and prosperous life.

Keywords: social work, child, lice infestations, social welfare

Kırsal Kalkınmada Kadın İstihdamı: Şebinkarahisar “Kadınlar Dokuyor Projesi” Örneği

Women's Employment in Rural Development: The Example of Şebinkarahisar “Women Weave Project”

Şennur ERKOCA ŞENTÜRK

Giresun Üniversitesi Alucra Turan Bulutçu Meslek Yüksekokulu, Sosyal Hizmet ve Danışmanlık Bölümü, sennur.erkoca@giresun.edu.tr ORCID: 0000- 0002-1117-3607

ÖZET

Giresun İli Şebinkarahisar ilçesi Tamzara Mahallesi’nde 18. yüzyıldan günümüze kadar üretilen Tamzara dokuması, 2019 yılında İlçe belediyesinin desteğiyle coğrafi işaret tescil belgesini almıştır. 2020 yılında Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) ve ilçe belediyesi işbirliğiyle tarihi Tamzara el dokumasının markalaşması, kooperatifleşmesi ve kadınlar için gelir getirici bir iş olması amacıyla “Kadınlar Dokuyor Projesi” hayata geçirilmiştir. Kadınların uzun yıllar evlerinde dokudukları ve tarihsel süreçte unutulmaya yüz tutan Tamzara dokumasının “Kadınlar Dokuyor Projesi” ile yeniden hayat bulmasıyla ilçede yaşayan kadınlara yeni bir istihdam ortamı yaratılmıştır. Bu çalışmanın amacı “Kadınlar Dokuyor Projesi”nin kırsalda yaşayan kadınların yaşamları üzerindeki etkilerini kadınların bakış açısıyla ortaya koymaktır. Bu bağlamda çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılarak ilçedeki dokuma atölyesinde çalışan kadınlarla görüşmeler yapılmış ve elde edilen veriler kırsal kalkınma kapsamında tartışılmıştır. Araştırma sonucunda, kırsal kesimde gelir getirici bir iş vasıtasıyla sosyal hayata katılan kadınların hayatlarında değişim ve dönüşümlerin yaşandığı ve bu durumun kadınların güçlenmesine katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Şebinkarahisar, Tamzara dokuması, Kadın istihdamı, Kırsal kalkınma.

ABSTRACT

Tamzara weaving, which has been produced in the Tamzara District of the Şebinkarahisar district of Giresun since the 18th century, received the geographical indication registration certificate in 2019 with the support of the district municipality. In 2020, with the cooperation of the Eastern Black Sea Development Agency (DOKA) and the district municipality, the “Women Weave Project” was implemented in order to brand the historical Tamzara hand weaving, become a cooperative and make it an income generating business for women. A new employment environment has been created for women living in the district with the revival of Tamzara weaving, which has been woven by women in their homes for many years and has been forgotten in the historical process, with the “Women Weave Project”. The aim of this study is to reveal the effects of the “Women Weave Project” on the lives of rural women from the women's perspective. In this context, interviews were conducted with the women working in the weaving workshop in the district using the qualitative research method and the data obtained were discussed within the scope of rural development. As a result of the research, it has been determined that there are changes and transformations in the lives of women who participate in social life through an income-generating job in the countryside, and this situation contributes to the empowerment of women.

Keywords: Şebinkarahisar, Tamzara weaving, Women's employment, Rural development.

Çocuk Acil Serviste Çalışanların Sağlık Okur Yazarlık Düzeyleri Health Literacy Levels of Pediatric Emergency Department Staff

Şeyma Koca, Samsun Üniversitesi
<https://orcid.org/0009-0009-4436-3405>
Gülfer Akça, Samsun Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-7139-3521>

Giriş ve Amaç: Çocuk acil serviste çalışanlar tarafından sağlık okuryazarlığının anlaşılması, çocuk sağlık durumunun iyileştirilmesi ve güvenli sağlık bakımının sağlanması için merkezi öneme sahiptir. Bu araştırma çocuk acil serviste çalışanların sağlık okuryazarlığı düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem ve Gereç: Tanımlayıcı-kesitsel tipte tasarlanan çalışmamızın evrenini kadın doğum ve çocuk hastanesi acil servisinde görev yapanlar oluşturmaktadır. Çalışma Ocak 2023-Mart 2023 tarihleri arasında yüz yüze olarak uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesi, SPSS 21 istatistik programında tanımlayıcı istatistikler sayı, ortalama, yüzdelik dağılımlar ile bağımsız iki örnek t testi, tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan çocuk acil çalışanlarının yaş ortalaması 36,8 olup %63,2 si kadın cinsiyettedir. Mesleki çalışma yılı ortalama $12,3 \pm 9,2$ (min:1, max:8) olup acil serviste çalışma yılı ortalaması $8 \pm 6,63$ (min1, max32) idi. Katılımcıların %81,1'i üniversite mezunu, %37,2'si hekim idi. Kadınların, üniversite mezunu olanların meslekte çalışma yılı fazla olanların ve bilgi kaynakları tıbbi döküman, makale olanların sağlık okuryazarlığı anlamlı olarak yüksek idi.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmamızda çocuk acil serviste görev yapanların sağlık okuryazarlık düzeyi yüksek bulunmuştur. Bu durum pediatri gibi özellikli branşta çalışanlar adına sevindiricidir. Hizmet içi eğitimler fayda sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Pediatri, Çocuk Acil, Sağlık Okur yazarlığı

Abstract

Introduction and Aim: Understanding health literacy by those working in the pediatric emergency department is central to improving children's health status and providing safe health care. This research was carried out to determine the health literacy levels of those working in the pediatric emergency department.

In this study, we aimed to investigate the clinical and epidemiological characteristics of children admitted to the pediatric emergency department of our hospital with the suspicion of rabies.

Methods and Materials: The population of our study, which was designed as a descriptive-cross-sectional type, consists of those working in the emergency department of the obstetrics and children's hospital. The study was applied face to face between January 2023 and March 2023. Evaluation of the data, descriptive statistics number, mean, percentage distributions and independent two-sample t-test, one-way analysis of variance were used in the SPSS 21 statistical program.

Results: The average age of the pediatric emergency workers participating in the research is 36.8%, and 63.2% of them are female. The average number of years of professional work was 12.3 ± 9.2 (min:1, max:8), and the average of years of work in the emergency department was 8 ± 6.63 (min:1, max:32). 81.1% of the participants were university graduates and 37.2% were physicians. Health literacy of women, university graduates, those who had more years of working in the profession and those whose information sources were medical documents and articles were significantly higher.

Conclusion and Suggestions: In our study, the health literacy level of those working in the pediatric emergency service was found to be high. This situation is pleasing for those working in specialty branches such as pediatrics. In-service training provides benefits.

Keywords: Pediatrics, Pediatric Emergency, Health literacy

Bir Kamu Kurumunun Su Analiz Laboratuvarında Risk Değerlendirme Uygulaması

Risk Assessment Application In A Public Institution's Water Analysis Laboratory

Nurten Gürel ÖMÜR

Avrasya Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Doktora Programı
gurel_nurten@hotmail.com Orcid id: 0000-0002-4617-567X

Seda FANDAKLI

Avrasya Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı
seda.fandakli@avrasya.edu.tr Orcid id: 0000-0002-8199-3336

ÖZET

Giriş ve Amaç: Tüm işyerlerinde mevzuat açısından zorunlu olan risk değerlendirmesi yaptırmak veya yapmak zorunlu olduğu gibi, kamu ya da özel her işyerlerini kapsayarak yapılan iş sağlığı ve güvenliği faaliyetlerinin yürütülmesi devlet, çalışan ve işveren açısından oldukça önemlidir. Laboratuvarlar; çalışma doğası gereği ciddi tehlikeleri ve bundan kaynaklı riskleri barındıran tehlikeli çalışma alanlarıdır. Risk değerlendirmesi çalışmalarında öncelikle potansiyel tehlikeler ve bunlardan kaynaklı riskler ortaya konulup, etkili kontrol önlemleri alınarak kazaların ve meslek hastalıklarının önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Bu çalışma “Su Analiz Laboratuvarına” ait tehlikelerin belirlenerek, risklerin tespit edilmesi ve risk analiz uygulaması gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışma; aktif faaliyet gösteren bir “Su Analiz Laboratuvarında” gerçekleştirilmiştir. Bu faaliyet alanları; Genel Temizlik ve Hijyen, Tertip Düzen, Makine, Ekipman ve Yardımcı Aparatlar, Kimyasal Etmenler, Fiziksel Etmenler, Biyolojik Etmenler, Atık Yönetimi, Depolama, Yangın, Patlama, Elektrik, Acil Durumlar, Ergonomi, Kişisel Koruyucu Donanım, Eğitim ve Bilgilendirme olmak üzere çeşitli konu başlıkları altında ele alınmış, tehlikeler ve olası riskler belirlenmiştir. Bu tehlikelerin analizi için uygulamada kolaylık sağlayan ve yaygın kullanılan risk analiz yöntemlerinden biri olan; L tipi Matris (5x5) Risk Analiz Yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular: Elde edilen veriler ışığında yapılan risk değerlendirme çalışmasında risklerin derecelendirilmesi yapılmış ve alınması gerekli olan önlemler belirtilmiştir. Belirtilen 3 ayrı laboratuvarında, toplam 45 risk tespit edilmiştir. Her bir risk için risk skoru belirlenmiş ve Bu risklerin değerlendirilmesi sonucu; 1 Kabul Edilemez Risk, 12 Yüksek Risk, 26 Orta Risk, 7 Düşük (kabul edilebilir) risk şeklinde tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bu riskler arasında özellikle elektrik tesisatı, yangın, kimyasal maddeler, acil durumlar yönetimi, atık yönetimi, kimyasalların depolanması, malzeme bilgi formlarının bilgilendirilmesi, ortam faktörleri, periyodik ölçümler, acil çıkışların uygunsuzluğu konularındaki ciddi eksiklikler göze çarpmaktadır. Belirlenen bu eksikliklerin giderilmesi daha güvenli, sağlıklı ve güvenilir laboratuvar ortamının ve çalışma koşullarının sağlanması açısından öncelik sırasına ve risk derecesine göre ortadan kaldırılması veya en aza indirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, L Tipi Matris, Risk Değerlendirmesi

ABSTRACT

Introduction and Purpose: It is very important for the state, employees and employers to carry out occupational health and safety activities, which cover every public or private workplace, as it is compulsory to have risk assessments, which are obligatory in terms of legislation, in all workplaces. Laboratories; These are dangerous work areas that have serious dangers and risks due to their nature of work. In risk assessment studies, first of all, potential hazards and risks arising from them are revealed, and it is tried to prevent accidents and occupational diseases by taking effective control measures. In this study, it is aimed to determine the hazards belonging to the “Water Analysis Laboratory”, to determine the risks and to perform a risk analysis application.

Materials and Methods: This study; carried out in an actively operating “Water Analysis Laboratory”. These fields of activity are; General Cleaning and Hygiene, Organization, Machinery, Equipment and Auxiliary Apparatus, Chemical Factors, Physical Factors, Biological Factors, Waste Management, Storage, Fire, Explosion, Electricity, Emergency Situations, Ergonomics, Personal Protective Equipment, Training and Information. The hazards and possible risks have been identified. One of the widely used risk analysis methods, which provides convenience in practice for the analysis of these hazards; L-type Matrix (5x5) Risk Analysis Method was used.

Results: In the risk assessment study conducted in the light of the data obtained, the risks were rated and the necessary precautions were specified. A total of 45 risks were identified in the 3 different laboratories mentioned. A risk score was determined for each risk and as a result of the evaluation of these risks; 1 Unacceptable Risk, 12 High Risk, 26 Medium Risk, 7 Low (acceptable) risk.

Conclusion and Suggestions: Among these risks, serious deficiencies in electrical installation, fire, chemicals, emergency management, waste management, storage of chemicals, informing material information forms, environmental factors, periodic measurements, inconvenience of emergency exits stand out. It is recommended that these deficiencies be eliminated or minimized in order of priority and risk level in order to provide a safer, healthier and reliable laboratory environment and working conditions.

Keywords: Occupational Health and Safety, L Type Matrix, Risk Assessment

İtfaiyecilerde Kas-İskelet Sistemi Rahatsızlıkları Musculoskeletal System Disorders In Firefighters

Nuray Demiralp¹, Filiz Özel², Kemal Demiralp³

¹Kastamonu Üniversitesi Bozkurt Meslek Yüksek Okulu Sivil Savunma ve İtfaiyecilik Programı E-posta: ndemiralp@kastamonu.edu.tr ORCID NO: 0000-0002-3002-7752

²Kastamonu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü E-posta: fozel@kastamonu.edu.tr ORCID NO: 0000-0002-8862-3514

³Kastamonu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hareket ve Antrenman Bilimleri Yüksek Lisans Öğrencisi E-posta: kemaldemiralp@hotmail.com ORCID No: 0000-0002-9420-317X

İşe bağlı kas iskelet rahatsızlıklarının görüldüğü bir meslek grubu olan İtfaiyeciler, mesleğin gerekliliği nedeniyle fiziksel olarak zorlu faaliyetlerle karşı karşıyadır. Arama-kurtarma çalışmaları, yangına müdahale, trafik kazaları vb. tüm bunlar ağır kişisel koruyucu ekipmanlarla gerçekleştirilir. Yangın söndürme fiziksel, zihinsel ve kas-iskelet sistemi üzerine anlamlı baskı yapan zorlu bir iştir. Bu çalışma itfaiyecilerin meslek ile ilgili olduğunu düşündükleri kas iskelet rahatsızlıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmaya 100 itfaiye personeli katılmıştır. Çalışmanın verileri kişisel özellikleri, iş ve çalışma ortamı ile ilgili bilgiler literatürlerden derlenerek oluşturulan bir anket formuyla sorgulandı. İskandinav Kas-İskelet Sistemi Anketi (The Nordic Musculoskeletal Questionnaire) ile ağrı bölgeleri belirlendi. Çalışmaya katılan itfaiyecilerin, %97'si erkek olup, %3'ü kadındır. İtfaiyecilerin %28'i 33-37 yaş aralığında ve %44'ü lise mezunudur. Çalışmaya katılanların % 46'sı düzenli spor yaparken; beden kütle indeksine(BKİ) göre %58'i fazla kilolu bulunmuştur. İtfaiyecilerin kas-iskelet sistemi anketine göre ise; en sık görülen ağrı bölgeleri; n= 23 bel bölgesi, n= 15 boyun bölgesi, n=11 sırt bölgesi olarak belirlenmiştir. İtfaiyecilerin mevcut ağrı bölgesi ile hastaneye yatış yapanların oranı %10 (n=10) iken, mevcut ağrı nedeni ile iş değiştirenler ise %8 (n=8) dir. Sonuç olarak; itfaiyecilerin BKİ'ye göre büyük oranda fazla kilolu oldukları ve en fazla bel ve boyun bölgelerinin ağrı olduğu bulunmuştur. Yangına müdahalede kullanılan ağır ekipmanlar ve zorlu faaliyetler itfaiyecilerde kas-iskelet rahatsızlıklarına sebep olmaktadır. Bu bağlamda; itfaiyecilerde kas iskelet rahatsızlıklarını önlemek için, eğitim, spor, beslenme düzenlemesi gibi müdahalelerde bulunulması iş sağlığı açısından son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: İtfaiyeci, kas-iskelet rahatsızlıkları, iş sağlığı

Firefighters, a professional group with work-related musculoskeletal disorders, face physically demanding activities due to the necessity of the profession. Search-rescue works, fire intervention, traffic accidents etc. all this is done with heavy personal protective equipment. This study was carried 100 firefighters. The data of the study was questioned with a questionnaire form which was compiled from the literature about the personal characteristics, work and work environment information. Pain areas were determined by the Nordic Musculoskeletal System Questionnaire (The Nordic Musculoskeletal Questionnaire). 97% of the firefighters participating in the study are men and 3% are women. 28% of the firefighters are between the ages of 33-37 and 44% are high school graduates. 46% of those participating in the study do regular sports; According to body mass index (BMI), 58% were found to be overweight. According to the fireman's musculoskeletal system survey; the most common pain areas; n = 23 waist region, n = 15 neck region, n = 11 back region. While the rate of firefighters

hospitalized with the current pain zone is 10% (n = 10), those who change jobs due to the current pain are 8% (n = 8). As a result; It was found that the firefighters were largely overweight compared to the BMI and that the waist and neck areas were the most painful. Heavy equipment and challenging activities used in fire fighting cause musculoskeletal disorders in firefighters. In this context; In order to prevent musculoskeletal disorders in firefighters, interventions such as education, sports and nutrition are extremely important for occupational health.

Keywords: Firefighter musculoskeletal disorders, occupational health

İtfaiyecilik Öğrencilerinin İş Sağlığı Ve Güvenliği Kapsamında Staj Uygulamalarına Yönelik Farkındalık Ve Tutumları

Awareness and Attitudes of the Firefighting Program Students towards Internship Practices within the Scope of Occupational Health and Safety

Kemal Demiralp¹ Yavuz Selim Aslan²

¹Kastamonu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hareket ve Antrenman Bilimleri Yüksek Lisans Öğrencisi E-posta: kemaldemiralp@hotmail.com ORCID No: 0000-0002-9420-317X

²rulmandunyasi@gmail.com

Özet

İş sağlığı ve güvenliği, çalışma hayatında özel önem taşımaktadır. Çalışma hayatı birçok zorluk içermektedir. Çalışanlar gerektiğinde çok tehlikeli koşullarda çalışmaktadır. Tehlikeli çalışma koşulları olan itfaiyecilik mesleğinde de iş sağlığı ve güvenliği önemli bir yer almaktadır. İtfaiyecilikte mesleğin gerekliliği nedeniyle çalışan pek çok risk altındadır. Yangına müdahale, arama-kurtarma çalışmaları, afet ve acil durumlar... Bu görevleri yerine getirirken itfaiyecilerde iş kazası ve meslek hastalıkları da beraberinde gelmektedir. İtfaiyecilerde bu nedenle iş sağlığı ve güvenliği eğitimi oldukça önemlidir. Bu çalışmaya Sivil Savunma ve İtfaiyecilik Programı öğrencilerinden 71 öğrenci katılmış olup öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgi ve farkındalıklarını belirlemeye yönelik literatürlerden alınan anket soruları ile belirlenmiştir. Çalışmada elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğine yönelik farkındalıklarını belirlemeye çalıştığımız sorularda öğrencilerin;” İş Sağlığı ve Güvenliği iş hayatını doğrudan etkilemektedir. Sorusuna %80,3 ü “kesinlikle katılıyorum” cevabı vermiştir Öğrencilerin yaptıkları stajda iş sağlığı ve güvenliğine yönelik tutumlarını belirlediğimiz sorularda ise, “Staja başladığımızda iş sağlığı ve güvenliğine yönelik staj yaptığımız birim tarafından eğitim verildi mi? ”sorusuna öğrencilerin n=39 (%54,9) u “kesinlikle katılıyorum” Staj sürecinde kurumda çalışan itfaiyecilerin herhangi iş kazası ya da benzer duruma maruz kaldığını düşünüyor musunuz? ”soruna öğrencilerin n=11 (%15,5) “kesinlikle katılıyorum” cevabını vermiştir.

Sonuç olarak özellikle tehlikeli meslek grubundan biri olan itfaiyecilikte öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği konusunda eğitimlerinin simülasyonlarla desteklenerek mesleğe hazıroluşluğu sağlanmalı, iş kazalarına yönelik itfaiyecilik öğrencilerinin de fiziksel uygunluğunun geliştirilmesi oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: İtfaiyecilik, İş sağlığı, Staj

Summary

Occupational health and safety is of particular importance in working life. Working life has many difficulties. Employees work in very dangerous conditions when necessary. Occupational health and safety is also important in the firefighting profession, which has dangerous working conditions. Because of the necessity of the profession in firefighting, many employees are at risk. Fire response, search and rescue operations, disasters and emergencies... While performing these duties, occupational accidents and occupational diseases accompany firefighters. Therefore, occupational health and safety training is very important in firefighters.

71 students from Civil Defense and Firefighting Program students participated in this study, and were determined through questionnaire questions taken from the literature to determine students' knowledge and awareness of occupational health and safety. The data obtained in the study were analyzed with SPSS program. In the questions we tried to determine the awareness of students about occupational health and safety; Occupational Health and Safety directly affects business life. 80.3% of them answered the question "I definitely agree" In the questions we determined the attitudes of the students towards their occupational health and safety in their internship, when the students started their internship, were they trained by the unit where they did their training for occupational health and safety? N = 39 (54% 9) u "absolutely agree" Do you think that the firefighters working in the institution during the internship were exposed to any work accident or similar situation?

As a result, in the firefighting, which is one of the dangerous occupational groups, the education of the students on occupational health and safety should be supported by simulations, and it is very important to improve the physical fitness of firefighting students for occupational accidents.

Key Words: Firefighting, Occupational health, internship

Sağlık Çalışanları Açısından İş Sağlığı ve Güvenliği ve Bazı Önemli Yönetmelik Değişiklikleri

Occupational Health and Safety and Some Important Regulatory Changes for Health Workers

Gülseren Demirci¹, Seda Fandaklı², Mehmet Ali Tekincanlı³

¹Avrasya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı, Trabzon seren.32@gmail.com ORCID ID:0000-0002-4907-7602

²Avrasya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı, Trabzon, seda.fandakli@avrasya.edu.tr, ORCID NO: 0000-0002-8199-3336

³Avrasya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı, Trabzon, mtekinanli@trabzon.edu.tr, ORCID NO:0000-0002-0488-2544

ÖZET

İş sağlığı ve güvenliği; çalışanların sağlığının korunması, ortamdaki tehlikelerin minimum seviyeye indirilmesi ve meslek hastalığı oluşturabilecek işlerde önlemler almayı hedef edinen bir bilim dalıdır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği kanunu ilk olarak 20.06.2012 tarihinde kabul edilmiş olup 283339 sayılı Resmi Gazete ile yürürlüğe girmiştir. Bu kanun ile İş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve sağlık çalışanlarının görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemektedir. Zaman içerisinde tespit edilen eksiklikler ve günümüz şartlarının getirdiği ihtiyaçlar doğrultusunda düzenlemeler yapılmıştır.

Sağlık çalışanları için iş sağlığı ve güvenliği büyük bir önem arz etmektedir. Çalışma şartları açısından birçok tehlike, kaza ve hastalık riskiyle karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu yüzden değişen ve ortaya çıkan yeni riskler de dikkate alınarak temel İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimleri düzenli aralıklarla tekrarlanır. Hasta ve çalışanların güvenliği açısından çalışma ortamının İş Sağlığı ve Güvenliği mevzuatına uygun hale getirilmesi oldukça önemlidir.

İş sağlığı ve güvenliği kanununda madde 3, 8,15, 26 ve 30 da değişiklikler yapılmıştır. En önemli yönetmelik değişiklikleri madde 3,8,30 de olmuştur. Değişiklerle; iş güvenliği alanında yetişmiş eleman eksikliğini gidermek amacıyla müfettiş ve biyologlar İGU (İş Güvenliği Uzmanı) olma hakkı verilmiştir. İşverenin hayati riskleri gidermediği durumlarda işyeri hekimi ve İGU'nun bakanlığa bildirmemesi durumunda alacağı cezalar açıklığa kavuşmuştur. Maden başta olmak üzere çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinin; acil durdurulması gereken durumlar, tedbirler, endüstriyel kazaların önlenmesi ve etkilerinin azaltılmasının uygulanması belirlenmiştir. Bu değişikliklerle İSG kanununun işveren, çalışan, iş sağlığı güvenliği uzmanı, işyeri hekimi, ekipman, şartlar ve usuller daha detaylandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler; İş, Sağlık Çalışanı, Sağlık

ABSTRACT

Occupational health and safety is a science that aims to protect the health of employees, minimize hazards in the environment, and take precautions in jobs that can cause occupational disease. The law on Occupational Health and Safety numbered 6331 was first adopted on 06.20.2012 and entered into force with the Official Newspaper No. 28339. This law regulates

the duties, authority, responsibility, rights and obligations of employers and employees to ensure occupational health and safety and to improve the current health and safety conditions. Regulations have been made in accordance with the shortcomings identified over time and the needs of today's conditions.

Occupational health and safety are of great importance to health workers. In terms of working conditions, they are at risk of many hazards, accidents and diseases. Therefore, basic occupational health and safety training is repeated at regular intervals, taking into account the new risks that have changed and arise. In terms of the safety of patients and employees, it is also important that the working environment is adapted to the occupational health and safety regulations.

Amendments have been made in Article 3, 8.15, 26 and 30 of the occupational health and safety law. The most important regulatory changes were made in article 3.8, 30. The amendments have been granted the right to be Superintendent and biologists OSS (Occupational safety specialist). In cases where the employer does not address the vital risks, the fines for the workplace physician and the IGU should not report to the ministry have been clarified. The application of industrial accidents, prevention and mitigation of industrial accidents, has been determined in many hazardous classes, especially in the mine, where emergency stops are required. These changes further detailing the employers, employees, occupational health experts, workplace physicians, equipment, conditions and procedures of the Health and Safety of the Labor law.

Keywords: Work, health worker, health

Ergonomi Ve Günlük Yaşam Aktiviteleri Ergonomics And Activities Of Daily Living

Gamze ATALI¹, Seda FANDAKLI²

¹Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Rize, Türkiye, gamze.atali@erdogan.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0269-781X

²Avrasya Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı, Trabzon, Türkiye. seda.fandakli@avrasya.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8199-3336

ÖZET

İnsanlar ilk çağlardan beri daha iyi ve daha kolay yaşayabilmek için, deneme yanılma yöntemiyle de olsa ergonomi kurallarını uygulamaya çalışmışlardır. Ergonomi insan kullanımına yönelik tasarım, çalışma ve yaşama koşullarının en uygun hale getirilmesini amaçlayan uygulamalar bütünüdür. Bu açıdan ergonomi iş, ürün tasarımı, ev yaşamı ve dinlenme dönemi etkinlikleri ve bunlara yönelik üretimle ilgili olarak çevre ve kişinin etkileşimi olarak tanımlanabilir. Günlük yaşam aktiviteleri, yemek yeme, banyo yapma ve hareket etme gibi kendi kendine bağımsız olarak bakım yapmak için gereken temel becerileri toplu olarak tanımlamak için kullanılan bir terimdir. Kişinin işlevsel durumunun bir göstergesi olarak kullanılır. Fiziksel işlevdeki düşüş veya bozulma birçok koşuldan kaynaklanabilir. Yaşlanma ve hastalık gibi fonksiyonel kapasitede oluşan bir azalma günlük yaşam aktivitelerinde düşüşe neden olabileceği gibi kas-iskelet sistemi, nörolojik sistem, dolaşım sistemi, duyuşal koşullar, bilişsel ve zihinsel bir düşüş de günlük yaşam aktivitelerinde bozulmaya neden olabilir. Bireylerin evde bağımsızlıklarını sürdürmesi için gereken temel görevler olan günlük yaşam aktivitelerindeki bağımlılık, artmış morbidite ve mortalite riski ile ilişkilidir. Yaşamı tehdit eden riskleri önlemek ve sağlık harcamalarına katkıda bulunmak için bu fonksiyonel kayıpların erken tespiti önemlidir. Alınacak ergonomik önlemlerle sağlık koşullarına uygun güvenli ortamlar oluşturularak oluşabilecek kazaların önüne geçilmesi sağlanabilir. Böylece ergonomik bir yaklaşım ile yaşam kalitesi ve günlük yaşam aktiviteleri iyileştirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Bağımsızlık, Ergonomi, Günlük yaşam aktiviteleri,

ABSTRACT

Since early times, people have tried to put the rules of the ergonomics into practice by using – even- try and error method so that they can live better and more easily. Ergonomics covers all of the applications that aim at improving the conditions of designing, working and living on behalf of human use. In this sense, ergonomics can be defined as an interaction between humans and environment in relation to work, product design, domestic life and recreational activities and the relevant production process. Activities of daily living is a term used to define basic skills performed independently such as eating, bathing and transferring. It is used as an indicator of one’s functional status. A decrease or impairment in physical functioning may be resulting from numerous conditions. A decrease in functional capacity –for example due to aging and diseases- may lead to a decrease in activities of daily living and similarly, a decrease in musculoskeletal system, neurological system, circulation system, sensorial status and cognitive and mental status may result in impairments in activities of daily living. Dependence in activities of daily living, being basic tasks necessary for people to maintain domestic

independence, is related to high morbidity and mortality risks. It is essential to detect these functional losses earlier in order to prevent life-threatening risks and to reduce health costs. With ergonomic measures, safe settings for health conditions can be designed and possible accidents can be prevented. Thus, quality of life and activities of daily living can be improved through an ergonomic approach.

Key Words: Independence, Ergonomics, Activities of daily living

Tıbbi Atık Yönetiminde İş Sağlığı ve Güvenliği Occupational Health and Safety in Medical Waste Management

Büşra Atar¹, Seda Fandaklı², Müjdat Halcı³

¹Avrasya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı, Trabzon, busraatar61@gmail.com, ORCID NO: 0000-0001-7760-9402

²Avrasya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı, Trabzon, seda.fandakli@avrasya.edu.tr, ORCID NO: 0000-0002-8199-3336

³Avrasya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı, Trabzon, mujdathalci@gmail.com, ORCID NO:0009-0005-5013-874X

ÖZET

Giriş ve Amaç: Tıbbi atıklar insan ve çevre sağlığını olumsuz etkileyen atık türleridir. Tıbbi atık yönetim aşamalarında çeşitli risk etmenleri ortaya çıkmaktadır. Meydana gelen riskler insan sağlığını etkilemekte olup çalışan bireylerde fiziksel, ruhsal, psikolojik ve sosyal açıdan kalıcı veya geçici hasarlara neden olmaktadır. Bu derlemede tıbbi atıklar incelenmiş olup meydana gelebilecek risklere değinilerek tıbbi atık yönetiminde iş sağlığı ve güvenliği açısından alınabilecek tedbirler hakkında bilgi verilmesi amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem: Bu derlemede, tıbbi atık yönetiminde iş sağlığı ve güvenliği hakkındaki literatür gözden geçirilmiştir. Çalışmada “Google Scholar”, “Pubmed”, “DergiPark Akademik” veri tabanları “atık”, “tıbbi atık”, “atık yönetimi”, “tıbbi atık yönetimi”, “medical waste”, “medical waste management” gibi Türkçe ve İngilizce anahtar kelimeleri kullanılarak tarandı. Araştırmanın başlangıç ve bitiş zamanı 2018-2022 zaman dilimini kapsayan son 5 yıl olarak sınırlandırılmıştır.

Bulgular: Tıbbi atıklar meydana geliş şekilleri açısından diğer atıklardan farklılık göstermektedir. Bu sebeple atık yönetiminde izlenecek yolda dikkat gerektirir. Oluşabilecek risklerin engellenerek olumsuzlukların önüne geçilmesi önceliklidir. Riskleri etkisiz hale getirmek ve etkin bir atık yönetiminin gerçekleştirilmesi için riske uygun önlemlerin alınması, yasal prosedürler çerçevesinde kurum yöneticileri tarafından çalışanlara gerekli eğitimlerin verilmesi ve devamında düzenli denetimlerin yapılması gerekmektedir.

Sonuç ve Öneriler: İnsan nüfusu ve tüketimdeki artış oluşan atık miktarını da doğru orantıda etkilemektedir. Bu artışın önüne geçebilmek için insanların eğitimlerle bilinçlendirilmesi gerekir. Tıbbi atık yönetimindeki en önemli aşama atıkların oluşumunun engellenmesidir. Bu sayede atık miktarı azaltılmış olacak, maliyetin düşmesi ile birlikte ülke ekonomisine de katkı sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Atık, Tıbbi Atık, Tıbbi Atık Yönetimi, Risk

ABSTRACT:

Introduction and aim: Medical waste is the type of waste that adversely affects human and environmental health. Various risk factors are emerging in the stages of medical waste management. The risk that occur affect human health and cause physical, mental, psychological and social permanent or temporary damage to working individuals. In this review, medical wastes are examined and it is aimed to give information about the measures that can be taken

in terms of occupational health and safety in medical waste management by referring to the risks that may occur.

Method: In the review, the literature on occupational health and safety in medical waste management is reviewed. In the study, “Google Scholar”, “Pubmed”, “DergiPark Academic” databases were scanned using Turkish and English keywords such as “waste”, “medical waste”, “waste management”, “medical waste management”. The start and end time of the research is limited to the last 5 years covering the 2018-2022 time period.

Findings: Medical waste vary from other wastes in terms of their occurrence. For this reason, it requires attention on the way to be followed in waste management. It is a priority to prevent negativities by preventing the risks that may occur. In order to neutralize the risks and to realize an effective waste management, it is necessary to take the risk of risks, to provide the necessary trainings to the employees by the administrators within the framework of legal procedures and to carry out regular inspections in the continuation of the employees.

Conclusion and Suggestion: The increase in human population and consumption affects the amount of waste generated in direct proportion. In order to prevent this increase, people should be made aware of with trainings. The most important stage in medical waste management is the prevention of the formation of wastes. In this way, the amount of waste will be reduced, the cost will be reduced and the country’s economy will also be contributed.

Keywords: Waste, Medical Waste, Medical Waste Management, Risk

İtfaiyecilerin Kişisel Koruyucu Donanım Kullanımına Yönelik Tutumları Personal Protective Equipment Attitude of Firefighters

Nuray Demiralp¹, Ayşe Ütük²

¹Kastamonu Üniversitesi Bozkurt Meslek Yüksek Okulu Sivil Savunma ve İtfaiyecilik Programı E-posta: ndemiralp@kastamonu.edu.tr ORCID No: 0000-0002-3002-7752

²Kastamonu Üniversitesi Bozkurt Meslek Yüksek Okulu Sivil Savunma ve İtfaiyecilik Programı E-posta: aogun@kastamonu.edu.tr ORCID No: 0000-0001-6527-8917

Yangınla mücadele zorlu koşullarda, yoğun fiziksel çalışma gerektiren en tehlikeli mesleklerden birisidir. İtfaiyeciler; duman zehirlenmesi, yanıklar, kimyasal maddeye maruz kalma gibi sağlık risklerinin yanı sıra düşme, göçük altında kalma, travma ve trafik kazaları gibi fiziksel risklerle karşı karşıya kalmaktadır. Kişisel koruyucu ekipman (KKD) kullanmak, birden fazla tehlikeye maruz kalan itfaiyeciler için tek, yeri doldurulamaz bir korumadır. KKD'ler sadece alev ve yüksek ısıdan değil, aynı zamanda tehlikeli maddeler, fiziksel ve elektriksel tehlikelere karşı da korumaktadır. Ancak, KKD kullanımının hareketi kısıtlama ve itfaiyeci iş performansını engelleme gibi olumsuz etkilerinin olduğu da bildirilmektedir. Bu çalışma itfaiyecilerin KKD kullanımına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla bir Belediye İtfaiye Müdürlüğü'nde çalışan 47 itfaiyeci ile gerçekleştirilmiş olup, literatürlerden elde edilen sorular anket formu ile itfaiyecilerde uygulanmıştır. Çalışmaya katılan itfaiyecilerin %25,5'i 38-42 yaş aralığında olup, %48,9'u lise mezunu ve %51,1'i 6-10 yıl çalışma yılı bildirmiştir. KKD kullanımına yönelik sorulan sorularda; "Bulduğum itfaiye biriminde kişisel koruyucu ekipmanımı yeterli buluyorum" sorusuna %40,4'ü kesinlikle katılıyorum; "Kullandığım kişisel koruyucu ekipmanımın kalitesinden memnunum" sorusuna % 51,1'i katılıyorum, "Kullandığım kişisel koruyucu ekipman yangın esnasında kas yorgunluğuna sebep oluyor" sorusuna %34'ü katılıyorum, "Kullandığım kişisel koruyucu ekipman hareket kabiliyetimi kısıtlıyor" sorusuna %38'ü katılıyorum yanıtını vermiştir. Sonuç olarak; itfaiyeciler KKD'lerin kas yorgunluğuna sebep olduğunu, ağırlıklarından dolayı hareket kabiliyetlerini kısıtladıklarını, kullandıkları kask ve maskenin görüş alanlarını engellediklerini ifade etmişlerdir. KKD'lerin her ne kadar olumsuz etkisi olsa da; ; itfaiyecilik alanında büyük rol oynadığı için kullanılması hayati önem taşımaktadır. Bu nedenle İtfaiyecilerin kişisel koruyucu ekipmanlarının güvenliğiyle birlikte konforlu, rahat ve hareket kabiliyetini kısıtlamayan kişisel koruyucu ekipmanların tasarlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İtfaiyeci, kişisel koruyucu donanım, iş sağlığı

Firefighting is one of the most dangerous jobs that require intense physical work in difficult conditions. Using personal protective equipment (PPE) is a single irreplaceable protection for firefighters who are exposed to multiple hazards. PPE protects not only from flame and high temperature, but also against dangerous substances, physical and electrical hazards. However, it is also reported that the use of PPE has negative effects such as restricting movement and preventing firefighter job performance. This study was conducted with 47 firefighters working in Kastamonu Municipality Fire Department in order to determine the attitudes of firefighters towards the use of PPE. 25.5% of the firefighters who participated in the study were between the ages of 38-42, 48.9% of them were high school graduates and 51.1% reported 6-10 years of work. In the questions asked about the use of PPE; 40.4% strongly agree to the question "I find

my personal protective equipment sufficient at the fire station where I live”; I agree with 51.1% of the question “I am satisfied with the quality of the personal protective equipment I use”, 34% agree with the question “The personal protective equipment I use causes muscle fatigue during the fire”, 38% of the question “The personal protective equipment I use restricts my ability to move” I agree with the answer. As a result; Firefighters stated that PPE causes muscle fatigue, they limit their mobility due to their weight, and they block the field of vision of the helmet and mask they use. Although PPE has a negative effect; ; It is vital to use as it plays a major role in the field of firefighting. For this reason, it is recommended to design personal protective equipment that is comfortable, comfortable and does not restrict mobility with the safety of firefighters' personal protective equipment.

Keywords: Firefighter, personal protective equipment, occupational health

İş Sağlığı Ve Güvenliği Kültürünün Çalışma Yaşamı Kalitesi Üzerine Etkisi: Tekstil İşletmesi Örneği

The Effect of Occupational Health and Safety Culture on the Quality of Work Life: The Example of a Textile Business

Fatih ULUKAYA¹, Mustafa TATLİCAN²

¹Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Simav Sağlık Hizmetleri MYO, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler, Kütahya, Türkiye, fatih.ulukaya@ksbu.edu.tr, 0000-0001-9285-668X

²İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu, İş Sağlığı ve Güvenliği, İzmir, Türkiye, mustafa.tatlican@kavram.edu.tr, 0000-0003-3563-476X

Giriş ve Amaç

İş sağlığı ve güvenliği kültürü, çalışanların sağlık ve güvenliklerinin korunması için alınan önlemlerin tamamını içeren bir kavramdır. Bu kültürün işletmelerde benimsenmesi, çalışanların sağlığı ve güvenliği açısından önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca, iş sağlığı ve güvenliği kültürünün benimsenmesi çalışma yaşamı kalitesi üzerinde de olumlu etkiler yaratabilir.

Gereç ve Yöntem

Zeynep Feride Olcay tarafından 2021 yılında geliştirilen İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü Ölçeği, işletmelerdeki iş sağlığı ve güvenliği kültürünün ölçülmesi amacıyla kullanılmaktadır. Mustafa MACİT ve arkadaşları tarafından 2019 yılında Türkçeye uyarlanan Çalışma Yaşamı Kalitesi Ölçeği ise çalışma yaşamı kalitesinin ölçülmesinde kullanılan bir araçtır. Bu ölçek, çalışanların işleriyle ilgili yaşadıkları memnuniyet, stres, iş-yaşam dengesi gibi faktörleri ölçmektedir.

Bulgular

Bu iki ölçeğin kullanıldığı bir araştırmada, tekstil işletmesinde çalışan 250 kişiye iş sağlığı ve güvenliği kültürü ile çalışma yaşamı kalitesi ölçekleri uygulanarak bu ölçekler arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmada, öncelikle iş sağlığı ve güvenliği kültürü ölçeği ile işletmenin iş sağlığı ve güvenliği politikaları, uygulamaları ve çalışanların farkındalığı ölçülmüştür. Ardından, çalışma yaşamı kalitesi ölçeği ile çalışanların işleriyle ilgili yaşadıkları memnuniyet, stres, iş-yaşam dengesi gibi faktörler ölçülmüştür.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma bulguları, iş sağlığı ve güvenliği kültürü ile çalışma yaşamı kalitesi arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Tekstil işletmesinde iş sağlığı ve güvenliği kültürüne daha fazla önem veren çalışanların, işleriyle ilgili daha yüksek bir memnuniyet düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca, bu çalışanların iş-yaşam dengeleri daha iyi olduğu için stres seviyeleri de daha düşüktür. Sonuç olarak, iş sağlığı ve güvenliği kültürünün işletmelerde benimsenmesi, çalışanların sağlık ve güvenliği açısından önemli olduğu kadar, çalışma yaşamı kalitesi üzerinde de olumlu etkiler yaratabilir. İşletmelerin, iş sağlığı ve güvenliği kültürünün benimsenmesi için çalışanlarına yeterli eğitimler vermesi ve politikalarının uygulanmasını sağlaması gerekmektedir. Bu sayede çalışanların sağlığı ve güvenliği korunurken, işletmenin verimliliği ve çalışan memnuniyeti artırılabilir. Ayrıca, işletmelerin iş sağlığı ve güvenliği

kültürünü benimsemeleri, sadece çalışanların sağlık ve güvenliği açısından önemli değil, aynı zamanda işletmenin itibarı açısından da önemlidir. İşletmeler, iş sağlığı ve güvenliği kültürünün benimsenmesiyle birlikte, çalışanların motivasyonunu ve performansını artırarak, daha başarılı bir işletme olabilirler.

ABSTRACT

Introduction and purpose

Occupational health and safety culture is a concept that includes all the measures taken to protect the health and safety of employees. The adoption of this culture in businesses plays an important role in terms of employee health and safety. In addition, adopting an occupational health and safety culture can have positive effects on the quality of working life.

Materials and Methods

The Occupational Health and Safety Culture Scale, developed by Zeynep Feride Olcay in 2021, is used to measure the occupational health and safety culture in businesses. The Working Life Quality Scale, which was adapted into Turkish by Mustafa MACIT et al. in 2019, is a tool used to measure the quality of working life. This scale measures the factors such as satisfaction, stress, work-life balance that employees experience with their jobs.

Results

In a study in which these two scales were used, occupational health and safety culture and working life quality scales were applied to 250 people working in a textile business and the relationship between these scales was examined. In the research, first of all, the occupational health and safety culture scale and the occupational health and safety policies of the enterprise, its practices and the awareness of the employees were measured. Then, with the quality of work life scale, factors such as job satisfaction, stress, work-life balance of employees were measured.

Conclusion and Recommendations

Research findings show that there is a positive relationship between occupational health and safety culture and quality of work life. It has been observed that employees who attach more importance to occupational health and safety culture in the textile business have a higher level of satisfaction with their work. In addition, these employees have a better work-life balance, so their stress levels are lower. As a result, the adoption of occupational health and safety culture in enterprises is important for the health and safety of employees, as well as positive effects on the quality of working life. It is necessary for businesses to provide adequate training to their employees and ensure that their policies are implemented in order to adopt a culture of occupational health and safety. In this way, while protecting the health and safety of the employees, the productivity and employee satisfaction of the enterprise can be increased. In addition, the adoption of the occupational health and safety culture of the enterprises is not only important for the health and safety of the employees, but also for the reputation of the enterprise. With the adoption of occupational health and safety culture, businesses can become a more successful business by increasing the motivation and performance of their employees.

Sağlık Eğitimi Alan Öğrencilere Verilen İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitiminin Bilgi Ve Farkındalığına Etkisi

The Effect of Occupational Health and Safety Training Given to Students Receiving Health Education on Knowledge and Awareness

Adem DURMAZ¹, Fatih ULUKAYA²

¹Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri, Aile Hekimliği, Kütahya, Türkiye, adem.durmaz@ksbu.edu.tr, 0000-0001-5890-3622

²Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Simav Sağlık Hizmetleri MYO, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler, Kütahya, Türkiye, fatih.ulukaya@ksbu.edu.tr, 0000-0001-9285-668X

ÖZET

Giriş ve Amaç

Bu çalışmada, sağlık alanında eğitim alan üniversite öğrencilerine verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin öğrencilerin bilgi ve farkındalığına etkisi araştırılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Çalışmada, iş sağlığı ve güvenliği tutum ve davranışları ölçeği Tıp fakültesi ve sağlık hizmetleri alanında eğitim alan toplam 250 öğrenciye uygulanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bulgularına göre, iş sağlığı ve güvenliği eğitimi alan öğrencilerin bilgi ve farkındalıklarında önemli ölçüde değişimler meydana geldiği görülmektedir. Özellikle, iş sağlığı ve güvenliği konusunda yasal mevzuat hakkında daha önce bilgisi olmayan öğrencilerin oranı %50 oranında tespit edilmiştir. Araştırmada ayrıca, iş sağlığı ve güvenliği eğitimi alan öğrencilerin, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili tutum ve davranışları ilerleyen yıllarda çalışma hayatında olumlu yönde etkileyeceğini gösteren veriler elde edilmiştir. İş sağlığı ve güvenliği eğitimi alan öğrencilerin, eğitim sonrasında iş sağlığı ve güvenliği konusunda daha duyarlı ve sorumluluk almayı hedefledikleri belirlenmiştir. Bu durum, iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilinçli bireylerin yetiştirilmesi açısından oldukça önemlidir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak, iş sağlığı ve güvenliği eğitimi alan öğrencilerin bilgi düzeyleri ve farkındalıkları artmakta, ayrıca iş sağlığı ve güvenliği konusunda tutum ve davranışları da olumlu yönde değişmektedir. Bu nedenle, sağlık alanında eğitim alan öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almaları, hem kendi sağlıkları hem de çalışacakları alanlardaki diğer çalışanların sağlıkları açısından büyük önem taşımaktadır. İş sağlığı ve güvenliği konusunda bilinçli bireylerin yetiştirilmesi, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesine katkı sağlayacak ve çalışma ortamlarının daha güvenli hale gelmesini sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, İSG, Farkındalık

ABSTRACT

In this study, the effect of occupational health and safety training given to university students studying in the field of health on their knowledge and awareness was investigated. The Occupational Health and Safety Attitude and Behavior Scale was applied to a total of 250 students studying in the Faculty of Medicine and Health Services. According to the findings of the study, significant changes were observed in the knowledge and awareness of students who received occupational health and safety training. Specifically, 50% of the students who did not have prior knowledge about legal regulations related to occupational health and safety were tested. Additionally, data obtained from the research showed that the attitudes and behaviors of students towards occupational health and safety would positively influence their future careers. It was determined that students who received occupational health and safety training aimed to be more sensitive and take responsibility for occupational health and safety issues. This is crucial for raising awareness among individuals about occupational health and safety. In conclusion, students who receive occupational health and safety training increase their knowledge and awareness, and their attitudes and behaviors towards occupational health and safety change positively. Therefore, it is of great importance for students studying in the field of health to receive occupational health and safety training for their own health and the health of other workers in the fields they will work in. Raising awareness about occupational health and safety will contribute to preventing occupational accidents and diseases, and making work environments safer.

Temizlik Hizmetlerinde Çalışanlarda Meydana Gelebilecek Kas İskelet Sistemi Rahatsızlıklarının İSG Önlemleriyle Azaltılmasının Değerlendirilmesi; Bir Üniversite Örneği

Evaluation of Reducing Musculoskeletal Disorders that May Occur in Cleaning Services Employees with OHS Measures; Example of a University

Adem DURMAZ¹, Fatih ULUKAYA²

¹Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri, Aile Hekimliği, Kütahya, Türkiye, adem.duramaz@ksbu.edu.tr, 0000-0001-5890-3622

²Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Simav Sağlık Hizmetleri MYO, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler, Kütahya, Türkiye, fatih.ulukaya@ksbu.edu.tr, 0000-0001-9285-668X

Giriş ve Amaç

Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği, iş yerindeki koşulların incelenmesi ve önleyici tedbirlerin alınması yoluyla korunması gereken önemli bir konudur. Bu konu, temizlik personeli için de geçerlidir. Temizlik personeli, genellikle uzun saatler boyunca hareketsiz kalmak zorunda kalmakta ve tekrarlayan işler yapmaktadır. Bu nedenle, bu çalışmada, temizlik personelinin kas iskelet sistemi rahatsızlıklarının iş sağlığı ve güvenliği açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Bu çalışma, bir üniversitenin 60 kişilik temizlik personeli üzerinde Cornell Kas İskelet Rahatsızlığı Ölçeği gerçekleştirilmiştir. Çalışanların iş yerindeki hareketleri ve iş koşulları gözlemlenmiş ve çalışanların sağlık durumları hakkında bilgi alınmıştır. Ayrıca, çalışanların kas iskelet sistemi rahatsızlıklarını tespit etmek için bazı ölçüm araçları kullanılmıştır.

Bulgular

Çalışmada, temizlik personelinin uzun saatler boyunca hareketsiz kalmak zorunda kaldığı ve tekrarlayan işler yaptığı gözlemlenmiştir. Bu durum, çalışanların kas iskelet sistemi rahatsızlıkları riskini artırmaktadır. Ayrıca, çalışanların büyük çoğunluğunun düşük sırt ağrısı, boyun ağrısı ve ellerde karıncalanma gibi belirtilerle karşılaştığı tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Temizlik personeli için iş sağlığı ve güvenliği konusu, kas iskelet sistemi rahatsızlıkları açısından önemli bir konudur. Bu çalışmada, temizlik personelinin iş koşulları ve sağlık durumları değerlendirilmiş ve kas iskelet sistemi rahatsızlıklarının risklerine dikkat çekilmiştir. Bu nedenle, temizlik personelinin sağlığı ve güvenliği açısından alınacak önleyici tedbirler, önemli bir konu olarak ele alınmalıdır. Bu önlemler arasında, çalışma sürelerinin düzenlenmesi, çalışma pozisyonlarının sık sık değiştirilmesi ve ergonomik ekipmanların kullanımı gibi konular yer almaktadır.

ABSTRACT

Introduction and purpose

Occupational health and safety of employees is an important issue that needs to be protected by examining the conditions in the workplace and taking preventive measures. This also applies to cleaning staff. Cleaning staff often have to be sedentary for long hours and perform repetitive tasks. Therefore, in this study, it was aimed to evaluate the musculoskeletal system disorders of cleaning personnel in terms of occupational health and safety.

Materials and Methods

This study was carried out on the Cornell Musculoskeletal Disorder Scale on 60 cleaning staff of a university. The movements and work conditions of the employees at the workplace were observed and information was obtained about the health status of the employees. In addition, some measurement tools were used to detect the musculoskeletal disorders of the employees.

Results

In the study, it was observed that the cleaning personnel had to stay still for long hours and did repetitive tasks. This situation increases the risk of musculoskeletal disorders of workers. In addition, it has been determined that the vast majority of employees experience symptoms such as low back pain, neck pain and tingling in the hands.

Conclusion and Recommendations

The issue of occupational health and safety for cleaning personnel is an important issue in terms of musculoskeletal disorders. In this study, the working conditions and health status of the cleaning personnel were evaluated and the risks of musculoskeletal disorders were pointed out. For this reason, preventive measures to be taken in terms of the health and safety of cleaning personnel should be considered as an important issue. These measures include issues such as regulating working times, changing working positions frequently, and using ergonomic equipment.

Peyzaj Çalışmalarında İş Sağlığı Ve Güvenliği

Sorumlu yazar; Yüksek Lisans Öğrencisi **Nadide Öznur Çetin***

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat / Türkiye

oznur.2011@gmail.com, ORCID No: 0009-0005-2679-4456

Ortak yazar; **Dr.Öğr.Üyesi Mehtap SOLMAZ**

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye.

drmehtapsolmaz@gmail.com, ORCID No: 0000-0001-7667-4608

ÖZET

Peyzaj insanlara estetik, ekonomik ve fonksiyonel çözümler yaratarak daha yaşanılabilir bir çevre elde etmeyi amaçlamaktadır. Peyzaj uygulama alanlarında yürütülen her proje birbirinden farklı iş gücü, teknik ve mekânlar içermektedir. Düzenleme çalışmalarında kazı ve tesviye ile başlayıp sert zemin, bitkilendirme, yeşil alanlara yönelik işlemler, sulama, ilaçlama ile devam eden ve budama ve genel bakım işlemleri ile son bulan bu döngüde insan gücünün etkisiz kaldığı durumlarda birçok alet ve ekipman kullanımı söz konusudur. Yapılan bu iş ve işlemler sırasında çalışanların sağlığını ve güvenliğini etkileyen pek çok tehlike ve riskle karşılaşılmaktadır. Bu riskler arasında; kesici-delici aletler, toksik ve aşındırıcı maddeler, elektrik, fizyolojik ve bedensel tehlikeler gibi sorunlar yer almaktadır. Tehlikelere yönelik araştırmalar yapılmayıp önlem alınmadığı zaman riske dönüşür. Bireyden kaynaklı oluşabilecek tehlikeler ve bunların tetiklediği riskler az gibi görünse bile grup çalışmalarında etkilerini tüm çalışanlara yansıtılabilmektedir. Bu kapsamda pek çok iş kazası yaşanabilmektedir.

Uygulama ortamında kullanılan teknoloji, lojistik hizmetlerinin güvenliği, çalışmalarda kullanılacak bitkisel veya yapısal elemanların uygulama şekli gibi ilgili konular iş sağlığı ve güvenliği kuralları çerçevesinde ele alınmalıdır. Proje tasarım aşamalarından itibaren peyzaj uygulama ve bakım çalışmalarında tüm iş sağlığı ve güvenliği kurallarına riayet edilerek, çalışmaların tamamlanmasına aynı kararlılığın yürütülmesi önemlidir.

Bu çalışmada peyzaj uygulamalarında çalışanların sağlığını ve güvenliğini etkileyen tehlikeler, riskler ve alınabilecek güvenlik tedbirlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Peyzaj Çalışmaları, İş Güvenliği, Tehlike, Risk

ABSTRACT

Landscape aims to create a more livable environment by creating aesthetic, economical and functional solutions for people. Each project carried out in landscape application areas includes different workforce, techniques and spaces. In this cycle, which starts with excavation and leveling in arrangement works, continues with hard ground, planting, processes for green areas, irrigation, spraying and ends with pruning and general maintenance, many tools and equipment are used in cases where manpower is ineffective. During these works and transactions, many dangers and risks affecting the health and safety of employees are encountered. Among these risks; There are problems such as cutting-drilling tools, toxic and corrosive substances, electricity, physiological and bodily hazards. It turns into a risk when no research is done for the hazards and no precautions are taken. Even if the dangers that may arise from the individual and the risks they trigger may seem small, they can reflect their effects on all employees in group work. In this context, many work accidents may occur.

Relevant issues such as the technology used in the application environment, the safety of logistics services, the application of plant or structural elements to be used in the studies should be handled within the framework of occupational health and safety rules. It is important to comply with all occupational health and safety rules in landscape application and maintenance works from the project design stages and to maintain the same determination to the completion of the works.

In this research, it is aimed to evaluate the hazards, risks and possible safety measures that affect the health and safety of employees in landscape applications.

Keywords: Landscape Studies, Occupational Safety, Hazard, Risk

Sağlık Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin İlk Yardım Öz Yeterliklerinin Belirlenmesi

Determination of First Aid Self-Efficacy of Students Studying in Health Departments

Arif AKSOY¹, Mehmet AYAZ ÖKSÜZ², Gökhan ÖZKAN³

¹ Avrasya Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Ağız ve Diş Sağlığı
arif.aksoy@avrasya.edu.tr, ORCID NO: 0000-0002-2315-1659

² Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri, Egzersiz ve Spor Bilimleri Fakültesi
mehmetayazoksuz@gmail.com

³ Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi
gokhanozkan9461@gmail.com, ORCID NO: 0000-0003-0385-2439

ÖZET

Giriş ve Amaç: Olumsuz durumlara yol açan kasıtlı ve kasıtsız tüm olaylara kaza denir. Yapılan çalışmalarda kaza sonrası durumların en iyi şekilde yönetilmesi ile bu olumsuzlukların en aza indirildiği tespit edilmiştir. Bilinçli ilk yardım tüm insanlık için çok önemlidir. Tüm dünyada ve ülkemizde bilinçsiz ilk yardım uygulamaları ölümlü durumlarda dahi birçok olumsuz sonuca dönüşmektedir. Bu çalışmanın amacı, sağlık bölümünde okuyan öğrencilerin bazı demografik özelliklerine göre ev kazalarında ilk yardım öz-yeterliliğini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Gönüllülük esasına göre 200 öğrenci, 'Li-Chi Huang, Sebahat Altundağ ve diğerleri tarafından geliştirilmiştir. Türkçe'ye uyarlanan 12 maddelik 5'li Likert ölçeği "Ev Kazalarında İlk Yardım Öz-Yeterlik Ölçeği" uygulandı. SPSS programını kullanarak; Cinsiyet, medeni durum, mesleğin sağlık sektörü ile ilişkisi, ilk yardım konusunda alınan eğitim ve kaza anında ilk yardım yapabilme becerisinin analizinde Independent T testi kullanıldı. Ailenin gelir düzeyi, aile bireyi sayısı, yerleşim yeri, eğitim durumu ve mesleği analiz etmek için gruplar arasındaki yaş farkını analiz etmek için 'one-way ANOVA testi' uygulandı. Her iki analizde de $p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular : Belirlenen ölçek 200 ilgili kişiye gönüllülük esasına göre uygulanmıştır. İlk yardım eğitimi alanların almayanlara göre ilk yardım uygulaması konusunda kararsız bir tutum sergiledikleri, yaş kriterleri açısından alt yaş grubundakilerin üst yaş gruplarına göre daha bilinçli olduğu fark edildi. İlk ve acil yardım öğrencilerinin diğer tüm katılımcı bölümlere göre daha bilgili oldukları, tıbbi laboratuvar bölümü öğrencilerinin gönüllü olmalarına rağmen ilk yardım konusunda yetersiz oldukları belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların %85'inin epilepsi krizinde nasıl davranılacağı konusunda yanlış bilgiye sahip olduğu belirlendi. Sağlık çalışanı olan aile bireylerinin farkındalık düzeyi daha yüksekti. Okulun 2. ve daha üst sınıflardaki öğrencilerin konuya daha çok ilgi gösterdiği belirlenmiş olup, bu durumun nedeninin staj olabileceği düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler: İlk yardım hayatın her alanında kullanılabilen bir durumdur. Bu nedenle, tüm bireylerin eğitilmesi ve üniversite müfredatlarının içeriğine dahil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Ev kazaları , İlk yardım , Halk sağlığı

SUMMARY

Introduction and Aim: All unintentional and unintentional events that lead to negative situations are called accidents. In the studies, it has been determined that these negativities are minimized by the best management of the situations after the accidents. Conscious first aid is very important for all humanity. Unconscious first aid practices all over the world and in our country turn into many negative consequences, even in mortal situations. The aim of this study is to determine first aid self-efficacy in home accidents according to some demographic characteristics of students studying in the health department.

Materials and Methods: 200 students on a voluntary basis, 'Developed by Li-Chi Huang, Sebahat Altundağ et al. The 12-item 5-point Likert scale "First Aid Self-Efficacy Scale in Home Accidents", which was adapted into Turkish, was applied. By using the SPSS program; Independent T test was used for the analysis of gender, marital status, the relationship of the profession with the health sector, the training received on first aid, and the ability to be first aid in an accident. In order to analyze family income level, number of family members, place of residence, educational status, and occupation, 'one-way ANOVA test' was applied to analyze the age difference between groups. In both analyzes $p < 0.05$ was considered statistically significant.

Findings : The specified scale was applied to 200 related people on a voluntary basis. It was noticed that those who received first aid training showed an indecisive attitude in terms of first aid application compared to those who did not receive first aid, and those in the lower age group were more conscious than the higher age groups in terms of age criteria. It has been determined that the first and emergency aid students are more knowledgeable than all other participating departments, and the students of the medical laboratory department are insufficient in terms of first aid, although they volunteer. In addition, it was determined that 85% of the participants had wrong information about how to proceed in an epilepsy crisis. The level of awareness of family members who were health workers was higher. It has been determined that the students in the 2nd and upper grades of the school are more interested in the subject, and it is thought that the reason for this situation may be internship.

Conclusion and Suggestions: First aid is a situation that can be used in all areas of life. Therefore, it is recommended that all individuals be educated and included in the content of university curricula.

Keywords : Home accidents , First aid, Public health

Hemşirelik Eğitiminde Simülasyon Maket Kullanımı

Using Simulation Models in Nursing Education

İrem GÜLER¹, Sultan Sena GÖKYILDIZ², Arif AKSOY³

¹ Avrasya Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Hemşirelik iremgr.61@gmail.com, ORCID NO: 0009-0000-0467-7551

² Avrasya Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Hemşirelik sultansena@icloud.com, ORCID NO: 0009-0007-5312-5201

³ Avrasya Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Laboratuvar Teknikleri arif.aksoy@avrasya.edu.tr, ORCID NO: 0000-0002-2315-1659

ÖZET

Giriş: Sağlık sadece hastalık ve sakatlıkların cesetleri değil fiziksel zihinsel sosyal yolları tam bir iyilik halidir. Hemşirelik bu sağlık koruma, geliştirme ve hastalık hallerinde yapılandırma amacına yönelik hizmetlerin planlanması, organizasyonu ve değerlendirmesinden bu hizmetleri yerine getirecek kişilerin eğitiminden sorumlu bilim ve sanattan oluşan bir sağlık disiplindir. Hemşireliğin en kilit rolü olan verme bakımı Covid 19 ile daha da önemsenmiştir. Gelecekteki Bakımları korumak için kaliteli bakım sunmak için eğitimde yeni içeriklerden birine ve kullanımına ihtiyaç duymaktadır. Son dönemler bölümünü okuyanlar eğitimden yararlanabilecekleri teknolojiye uyum sağlanmaya çalışılmaktadır. Kullanılan yoğun bir işletim sistemi yöntemleri oluşturmaktadır. Hemşirelik mesleği ile ilk kez bir deneyim ve deneyimi olmayanlar tarafından gerçekleştirilecek uygulamalardan doğan eğitimsel riskler mantığına dayalı eğitim ile engellenmekte olan olası risklere maruz bırakmadan hasta haklarına uygun güvenli bir tedavi planı yanı sıra bireye zarar verme korkusu olmadan teori ve çalıştırma bütünleştirdiği güvenli bir tahliye geliştirme becerisi kazanmalarının kolaylaştığı bir ortam.

Yakın geçmişte yaşanan deprem felaketi, Covid 19 sürecinde olduğu gibi üniversitelerde online eğitim seferlerini tekrar başlatmıştır. Bundan dolayı üniversiteye dönüşte uygulama bölümleri bölümlerde simülasyon eğitiminin önemi daha da yazılmıştır.

Bu Çalışmanın Amacı : Üniversitelerde okuyan öğrencilik bölümü öğrencilerini maketler üzerinde modelleme eğitimi alarak mesleğe hazır hale getirmeyi sağlama.

Gereç ve Yöntem: Literatür taramasıyla durum değerlendirmesi yapılmıştır.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerinin %84,4'ü simülasyon uygulamalarının oldukça yararlı, tamamına yakını (%89) stratejik bilgi ile modelleme kullanması birlikte olması, %47,1'i anlatılan maket üzerinde demonstrasyon çalıştırmanın ilgi çekici olduğunu belirtmişlerdir. Deneysel uygulamalarının gereksinimlerine ve klinik karar verme yetilerine katkı testleri, kendilerine güvenin artması kaygılarını de düşürenleri belirtmişken Üniversitelerde Simülasyon Laboratuvarı bulunmayan öğrenciler %86,4'ü bu ürünü tüketen olumsuz etkilerini, %63,6'sı mevcut laboratuvardaki maket ve materyallerin yetersiz olmadığını , %93,2'si üniversitesinde kimya laboratuvarı olan öğrenciler ile aralarındaki klinik kartların hamileliğini ifadesini koruyor.

Sonuç : Simülasyon eğitiminin uygulama yazılımları için önemli bir eğitim aracı olduğu görülmektedir. Hemşirelik bakımı, hastaların işlevlerini koruma, geliştirme ve yapılandırma amaçlarına yönelik önemli bir disiplindir ve bu nedenle hemşirelerin yeterli eğitim almaları hayati öneme sahiptir. Simülasyon eğitimi, öğrencilerin gerçek senaryo dünyalarında pratik yapma hayalleri, aynı zamanda riskler ve hatalar yapma olasılıklarını vücutlarında güvenli bir öğrenme ortamı sağlar. Ancak, eğitim veren kısımlar için yeterli maddi ve kişisel harcamaların

olması gerekmektedir. Böylece yöneticilik hizmetleri için simülasyon eğitim sunan kurumlar, öğrencilerinin kişisel gelişimlerine ve sağlık hizmetleri alanında etkili bir şekilde hizmet vermelerine yardımcı oluyorlar.

Anahtar Kelimeler: Simülasyon, Hemşirelik, Sağlık

SUMMARY

Introduction: Health is not only the corpses of diseases and infirmities, but a state of complete physical, mental, and social well-being. Nursing is a health discipline consisting of science and art that is responsible for the planning, organization and evaluation of services for the purpose of health protection, development and structuring in cases of illness, and the education of the people who will perform these services. Giving care, which is the most key role of nursing, has become more important with Covid 19. It needs one and use of new content in education to deliver quality care to protect Future Care. It is tried to adapt to the technology that those who read the department of recent periods can benefit from education. It constitutes an intensive operating system methods used. To gain the ability to develop a safe evacuation that integrates theory and practice without fear of harming the individual, as well as a safe treatment plan in accordance with patient rights without exposing them to possible risks that are prevented by education based on the educational risks logic arising from the practices to be performed by those who have no experience and experience with the nursing profession for the first time. an easy environment.

The earthquake disaster in the recent past has restarted online education services at universities, as in the Covid 19 process. For this reason, the importance of simulation education in practice departments and departments on returning to university was further written.

of This Study : To make the students of the student department studying at universities ready for the profession by taking modeling training on models.

Materials and Methods: A situation assessment was made by literature review.

Results: 84.4% of the nursing students stated that simulation applications were very useful, almost all (89%) used strategic knowledge and modeling together, 47.1% stated that it was interesting to run a demonstration on the model described. While the tests that contribute to the needs of their experimental applications and clinical decision-making abilities increase their self-confidence and reduce their anxiety, students who do not have a Simulation Laboratory in Universities stated that 86.4% had negative effects of consuming this product, 63.6% stated that the models and materials in the existing laboratory were not insufficient, The clinical cards between them and the students, 93.2 of whom have a chemistry laboratory at their university, maintain their pregnancy.

Conclusion : It is seen that simulation training is an important training tool for application software. Nursing care is an important discipline for the purposes of protecting, developing and structuring the functions of patients, and therefore it is vital that nurses receive adequate training. Simulation training provides a safe learning environment in the body of students dreams of practicing in real scenario worlds, as well as the risks and possibilities of making mistakes. However, there must be sufficient financial and personal expenses for the training departments. In this way, institutions that offer simulation training for management services help their students to personally develop and serve effectively in the field of health services.

Keywords: Simulation, Nursing, Health

Sağlık Bölümlerinde Okuyan Öğrencilerin Beslenme Bilinç Düzeylerinin Ölçülmesi

Measuring Nutrition Awareness Levels of Students Studying in Health Departments

İsmail Melih Pektaş¹, Arif Aksoy²

¹Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik

ismailmelihpektas@gmail.com, ORCID NO: 0009-0003-8376-6158

²Avrasya Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Laboratuvar Teknikleri

arif.aksoy@avrasya.edu.tr, ORCID NO: 0000-0002-2315-1659

ÖZET

Giriş ve Amaç: Toplum açısından en önemli olgunun sağlık olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bir toplumun gelişmişliğini, huzurunu ve kalkınması toplumun sağlıklı olması belirler. Sağlığın temelinde ise yeterli ve dengeli beslenmenin olduğu kabul edilen bir gerçektir. Bu konu özelinde halk arasında doğru bilinen yanlışlar bulunmaktadır. Bireyin beslenme durumu değerlendirilirken besin öğelerine gereksinimi ile besin öğelerinin alımı arasındaki denge sorgulanmalıdır. Beslenme konusunda bireyin takip edilmesi küçük yaşlarda başlanmalıdır. Bu bağlamda gelişmiş ülkelerde beslenme eğitimi ve danışmanlık hizmetleri yürütülmektedir. Ülkemizin de içinde bulunduğu, gelişmekte olan ülkelerde ise bu sistem kurulmaya çalışılmaktadır. Beslenme şekli insanın değiştirebileceği bir yaşam biçimi belirleyicisidir. Hem yeteri hem de aşırı beslenme ölümlerin ve hastalıkların oluşmasında önem arz etmektedir. Bu nedenle beslenme durumunun saptanması bireyin ve toplumsal sağlığın gelişiminin temel taşıdır. Bu konudaki en önemli görev sağlık çalışanları ve sağlık bölümünde okuyan düşmektedir. Bu çalışmanın amacı sağlık bölümlerinde okuyan lisans öğrencilerinin [hemşirelik, beslenme diyetetik] beslenme bilinç düzeylerinin ölçülmesi ve bireylerin bilinçlendirilmesidir.

Gereç ve Yöntem: Gönüllülük esasıyla 100 bireye, Hande Öngün ve arkadaşları tarafından geliştirilen 22 maddelik 5’li likert ölçek ‘Beslenme bilgi Ölçeği’ uygulanmıştır. İstatistiksel analizler SPSS programı kullanılarak yapılmış ve $p < 0.05$ istatistiksel açıdan önemli sayılmıştır

Bulgular: Belirtilen ölçek gönüllülük esasıyla Hemşirelik ve Beslenme Diyetetik bölümünde okuyan 100 ilgili kişiye anket formu yüz yüze uygulanmıştır. Beslenme bilinç düzeyi konusunda, staj yapan öğrencilerin yapmayanlara göre anlamlı bir farkındalığı bulunmuştur. Ayrıca 4 yıllık lisans eğitimi gören hemşirelik öğrencilerinin 4 yıllık lisans eğitimi gören diğer öğrencilere göre beslenme bilinç oranlarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Yaş aralığı bakımından 21-25 yaş arasındaki öğrencilerin diğer tüm yaş aralıklarına oranla anlamlı bir farklılık göstermiş olup bilinç düzeyleri açısından daha bilinçli olduğu tespit edilmiştir. Probiyotiklerin bağırsak florası için yararlı olduğu hemşirelik bölümü öğrencilerinde anlamlı bir farklılık olarak tespit edilmiş, beslenme bölümü öğrencilerinde bu farklılığa rastlanılamamıştır. Katılımcıların %68’i beslenme konusunda bilgisiz, %12 si bilgili, %20’si ise yetersiz bilgide olduğu sonuçlar arasında yer almıştır. Daha önce beslenme eğitimi alanların bu eğitimi almayanlara göre anlamlı bir farklılığı bulunmuş ayrıca üst sınıfların beslenme konusunda ki bilgi ve eğilimi daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Hayatın ve bağışıklığın en önemli olgusu olarak gösterilen dengeli, yeterli beslenme oldukça önemli bir olgudur. Bu bağlamda beslenme bilincinin oluşturulması üniversite sıralarında özellikle sağlık çalışan adaylarına verilmesi gerekmektedir. YÖK müfredatlarına bölüm bazlı olarak beslenme derslerinin eklenmesi, sertifika programlarının düzenlenmesi çalışmamız sonucunda önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beslenme, Sağlık, Bilinç düzeyi

SUMMARY

Introduction and Aim: It is an undeniable fact that health is the most important phenomenon for society. The development, peace and development of a society determines the health of the society. It is an accepted fact that adequate and balanced nutrition is the basis of health. There are some well-known misconceptions among the public regarding this issue. While evaluating the nutritional status of the individual, the balance between the need for nutrients and the intake of nutrients should be questioned. Follow-up of the individual on nutrition should be started at a young age. In this context, nutrition education and consultancy services are carried out in developed countries. In developing countries, including our country, this system is being tried to be established. Nutrition is a lifestyle determinant that can be changed by a person. Both adequate and excessive nutrition are important in the formation of deaths and diseases. Therefore, determining the nutritional status is the cornerstone of the development of individual and social health. The most important task in this regard falls on health workers and those studying in the health department. The aim of this study is to measure the nutritional awareness levels of undergraduate students [nursing, nutrition and dietetics] studying in health departments and to raise awareness of individuals.

Materials and Methods: On a voluntary basis, a 22-item 5-point Likert scale 'Nutrition Information Scale' developed by Hande Öngün et al. was administered to 300 individuals. Statistical analyzes were made using the SPSS program and $p < 0.05$ was considered statistically significant

Findings : The specified scale was applied on a voluntary basis to 300 interested persons studying in the programs of Medical Laboratory, Oral and Dental Health, Nursing, Anesthesia, Dental Prosthesis Technology. Regarding the level of nutrition awareness, it was found that the students who did internship in all departments had a significant awareness compared to those who did not. In addition, it was determined that the nutritional awareness rates of nursing students who received 4-year undergraduate education were higher than other students who received 2-year associate degree education. Among the associate degree programs, it was found that the students studying Oral and Dental Health were more knowledgeable about nutrition than other departments with a significant difference. In terms of age range, students between the ages of 21-25 showed a significant difference compared to all other age ranges, and it was determined that they were more conscious in terms of their level of consciousness.

Conclusion and Suggestions: Balanced and adequate nutrition, which is shown as the most important phenomenon of life and immunity, is a very important phenomenon. In this context, raising awareness of nutrition should be given to health worker candidates especially during university courses. As a result of our study, it is recommended to add nutrition courses to the curriculum of YÖK on a departmental basis and to organize certificate programs.

Keywords: Nutrition , Health, Consciousness

Hemşirelerin Kültürlerarası Duyarlılığının Belirlenmesi: Tanımlayıcı Ve Kesitsel Bir Çalışma

Determination of Intercultural Sensitivity of Nurses: A Descriptive and Cross-Sectional Study

Çiler ÇOKAN DÖNMEZ¹

¹Bilim Uzmanı, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi

Tıbbi Genetik Anabilim Dalı

ORCID:0000-0001-8706-3685

Ahu AKSOY CAN²

²Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

ORCID:0000-0002-0940-1105

Duygu VEFİKULUÇAY YILMAZ³

³Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

ORCID:0000-0002-9202-8558

ÖZET

Giriş:Hemşirelik bakımının holistik bir yaklaşımla sunulabilmesi için hemşirelerin kültürlerarası duyarlılıklarının belirlenmesi önemlidir.Hemşirelerin farklı kültürden hastaya bakım verirken inanç ve tutumları belirlenmeli ve kültürel açıdan yeterli bakımın sunulabilmesi için kültürel farkındalığın artırılabilmesi gerekmektedir.

Amaç:Bu araştırma, Türkiye'nin Akdeniz bölgesinde bulunan bir üniversite hastanesinde görev yapan hemşirelerin kültürlerarası duyarlılıklarının ve bu durumu etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem:Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki araştırmanın örneklemini Akdeniz'deki bir üniversite hastanesinde görev yapan hemşireler oluşturmuştur.Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan "Kişisel bilgi formu, Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği" ile toplanmıştır.Verilerin tanımlayıcı istatistikleri; sayı, yüzde, standart sapma, ortalama, medyan ve çeyrekler açıklığı ile birlikte verilmiştir.Verilerin değerlendirilmesinde; iki grup karşılaştırması için Mann Whitney U testi ile ikiden fazla grup ortalamaları karşılaştırması için Kruskal Wallis testi uygulanmıştır.İki sürekli değişken arasındaki ilişkiyi belirlemek için ise Spearman korelasyon katsayısı uygulanmıştır.

Bulgular:Araştırmaya dahil olan hemşirelerin Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği toplam puan ortalamasının 74.45±12.26 olduğu belirlenmiştir.Hemşirelerin Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği iletişimde sorumluluk alt boyutu puan ortalamalarının 24.46±5.39, kültürel farklılıklara saygı alt boyut puan ortalamalarının 16.57±2.83, iletişimde kendine güven alt boyutu puan ortalamalarının 16.25±3.53, iletişimden hoşlanma boyutu puan ortalamalarının 6.25±2.40, iletişimde dikkat boyutu puan ortalamalarının ise 10.72±2.73 olduğu bulunmuştur. Hemşirelerin cinsiyeti, öğrenim düzeyleri, mesleği isteyerek tercih etme durumları, mesleği tercih etme nedenleri, kültürü farklı hastaya bakım verme durumları, kültürü farklı hastaya bakım verirken sorun yaşama durumları ve kültürlerarası hemşirelik kavramını bilme durumları ile Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler:Araştırmada hemşirelerin kültürlerarası duyarlılıklarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Kadın, lisans mezunu olan, mesleği isteyerek tercih eden, hemşirelik mesleğini istediği meslek olduğu için tercih eden, farklı kültürden hastaya bakım veren, kültürü

farklı hastaya bakım verirken sorun yaşamayan ve kültürlerarası hemşirelik kavramını bilen hemşirelerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre lisans müfredatlarında kültürlerarası hemşireliğe ilişkin derslerin zorunlu olması ve sağlık kurumlarında kültürlerarası hemşirelik bakımına yönelik hizmet içi eğitimlerin planlanması ve workshop oturumlarının düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, kültür, kültürlerarası duyarlılık, tutum.

ABSTRACT

Introduction: It is important to determine the intercultural sensitivity of nurses in order to provide nursing care with a holistic approach. The beliefs and attitudes of nurses while caring for patients from different cultures should be determined and cultural awareness should be increased in order to provide culturally adequate care.

Purpose: This research was conducted to determine the intercultural sensitivity of nurses working in a university hospital in the Mediterranean region of Turkey and the factors affecting this situation.

Materials and Method: The sample of the descriptive and cross-sectional study consisted of nurses working in a university hospital in the Mediterranean. The data were collected with the "Personal Information Form, Intercultural Sensitivity Scale" created by the researchers. Descriptive statistics of the data are given with number, percentage, standard deviation, mean, median and quartile span. In the evaluation of the data; Mann Whitney U test was applied for two group comparisons and Kruskal Wallis test was applied for the comparison of more than two group averages. Spearman correlation coefficient was applied to determine the relationship between two continuous variables.

Results: The mean total score of the Intercultural Sensitivity Scale of the nurses included in the study was found to be 74.45 ± 12.26 . The mean scores of the nurses in the Intercultural Sensitivity Scale of the responsibility in communication sub-dimension were 24.46 ± 5.39 , the mean score of the respect for cultural differences sub-dimension was 16.57 ± 2.83 , the mean score of the self-confidence in communication sub-dimension was 16.25 ± 3.53 , the mean score of the enjoyment dimension was 6.25 ± 2.40 , and the mean score of the attention dimension in communication was 10.72 ± 2.73 . A statistically significant difference was found between the total mean scores of the Intercultural Sensitivity Scale and the nurses' gender, education level, willingness to choose the profession, reasons for choosing the profession, giving care to patients with different cultures, experiencing problems while giving care to patients with different cultures, and knowing the concept of intercultural nursing.

Conclusion and Suggestions: In the study, it was determined that the intercultural sensitivity of nurses was at a moderate level. It was found that the intercultural sensitivity levels of nurses who were female, had a bachelor's degree, preferred the profession willingly, preferred the nursing profession because it was the profession they wanted, provided care to patients from different cultures, did not experience problems while providing care to patients with different cultures, and knew the concept of intercultural nursing were high. According to the results of the study, it is recommended that courses on intercultural nursing should be compulsory in undergraduate curricula and in-service trainings on intercultural nursing care should be planned and workshop sessions should be organised in health institutions.

Keywords: Nursing, culture, intercultural sensitivity, attitude.